

Книга Мормона

ПОСІБНИК ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ

**Підготовлено
Системою Церковної освіти**

**Видано
Церквою Ісуса Христа Святих Останніх Днів
Солт-Лейк-Сіті, штат Юта**

Переклад цього видання було рекомендовано для використання в системі внутрішньоцерковного навчання релігії та релігійного виховання послідовників Церкви Ісуса Христа Святих останніх днів. Назване навчання не є освітнянською діяльністю і може бути покладене на кожного гідного члена Церкви. Наявність в перекладі термінів («вчитель», «студент», «інститут», «семінарія» і т.п.) обумовлена необхідністю збереження цілісності оригіналу.

© 2000 by Intellectual Reserv, Inc.

Усі права застережено

Printed in Germany

Текст англійською мовою затверджено: 8/98

Переклад затверджено: 8/98

Назва оригіналу: *Book of Mormon Teacher Resource Manual*

Ukrainian 34588 192

ЗМІСТ

Книга Мормона: Посібник для вчителя. Вступ	1	Алма 20–29	159
Як поділити матеріал для викладання Книги Мормона	5	Алма 30–35	165
Огляд плану спасіння	7	Алма 36–42	173
Що допоможе у вивченні Писань	11	Алма 43–58	183
Огляд Книги Мормона	13	Алма 59–63	190
Титульна сторінка Книги Мормона	16	Книга Геламана	193
Вступ до Книги Мормона	18	Геламан 1–6	193
Свідчення свідків	21	Геламан 7–12	199
Перша книга Нефія	23	Геламан 13–16	204
1 Нефій 1–5	23	Третій Нефій	209
1 Нефій 6–9	29	3 Нефій 1–7	209
1 Нефій 10–15	32	3 Нефій 8–10	214
1 Нефій 16–22	37	3 Нефій 11–14	216
Друга книга Нефія	46	3 Нефій 15–18	223
2 Нефій 1–5	46	3 Нефій 19–26	229
2 Нефій 6–10	53	3 Нефій 27–30	235
2 Нефій 11–24	60	Четвертий Нефій	239
2 Нефій 25–30	67	4 Нефій 1	239
2 Нефій 31–33	75	Книга Мормона	242
Книга Якова	80	Мормон 1–6	242
Кн. Якова 1–4	80	Мормон 7–9	245
Кн. Якова 5–7	85	Книга Етера	250
Книга Еноша	90	Етер 1–6	250
Енош 1	90	Етер 7–11	257
Книга Ярома	93	Етер 12–15	260
Яром 1	93	Книга Моронія	264
Книга Омнія	94	Мороній 1–6	264
Омній 1	94	Мороній 7–9	267
Слова Мормона	97	Мороній 10	272
Слова Мормона 1	97	Додаток	276
Книга Мосії	98	Головні джерела походження Книги Мормона	276
Мосія 1–4	98	Методи викладання Писань	278
Мосія 5–6	105	Опанування Писань	283
Мосія 7–8	107	Перелік Писань для опанування	284
Мосія 9–10	109	Великий план щастя	285
Мосія 11–17	110	Імовірне розташування місць, які згадуються в Книзі Мормона (стосовно один одного)	289
Мосія 18–22	120	Видіння Нефія (1 Нефій 10–14)	290
Мосія 23–24	123	Пророцтва в книзі 2 Нефій 26–27	291
Мосія 25–29	125	Цар Веніямин навчає про Христа	292
Книга Алми	132	Сім подорожей у книзі Мосії	293
Алма 1–4	132	Алма і Негор	294
Алма 5–7	135	Відмовитися від гріхів	295
Алма 8–16	140	Істинно навернені	295
Алма 17–19	155	Амулек свідчить, що Слово знаходиться в Христі	296
		Книга Геламана і книга 3 Нефій: порівняння з Другим пришествям Христа	297
		Останній суд і проміжний суд	299
		Книга Малахії в Книзі Мормона (3 Нефій 24–25)	300
		Ілюстрації	300

“КНИГА МОРМОНА: ПОСІБНИК ДЛЯ ВЧИТЕЛЯ”. ВСТУП

“Метою вивчення євангелії в системі Церковної освіти є допомога конкретній людині, сім’ї та провідникам священства у здійсненні місії Церкви” (*Навчання євангелії: Підручник для вчителів і провідників СЦО*. [1994], с. 3). Для досягнення цієї мети увага, в першу чергу, приділяється навчанню учнів євангелії Ісуса Христа у такому вигляді, як вона викладена у Головних трудах і словах пророків. Завдання цього посібника—допомогти вам ефективно навчати незалежно від того, яким є ваш викладацький досвід, якою мовою ви розмовляєте чи в якій країні навчаєте.

Другим важливим моментом є навчання через напучування, приклад і силу Духа. Щоб наставляти, ви, в першу чергу, повинні шукати знань через навчання і також через віру (див. УЗ 88:118) для правильного розуміння принципів євангелії Ісуса Христа. Щоб навчати через приклад, вам треба самим жити за євангелією. Старійшина Бойд К. Пекер, член Кворуму Дванадцятьох Апостолів, говорячи про навчання через Дух, навчав: “Сила приходить, якщо вчитель зробив усе, що міг, для підготовки не лише якогось окремого уроку, але й для того, щоб жити в гармонії з Духом. Якщо вчитель сам навчиться покладатися на Духа, щоб мати натхнення, то він зможе стояти перед класом,... будучи впевненим у тому, що зможе навчати їх з натхненням” (*Teach Ye Diligently* [1975], 306). Сила, про яку говорив старійшина Пекер, виявляється тоді, коли вчитель приносить особисте свідчення про принципи або вчення, які викладає.

Як користуватися цим посібником

Писання мають бути вашим головним джерелом у підготовці до уроку. Щоб вам було легше вивчати Писання і готуватися до уроку, вам слід мати такі посібники:

- Даний посібник—“*Книга Мормона: Посібник для вчителя*” (каталожний номер 34588.192)
- Посібник для учнів домашньої семінарії—“*Книга Мормона: Путівник для учнів*” (каталожний номер 34188.192)
- Допоміжні матеріали до відеосерії “Книга Мормона”—*Book of Mormon Video Guide* (каталожний номер 32506)
- Посібник для студентів інституту—“*Book of Mormon Student Manual: Relidion 121 and 122* (каталожний номер 32506).

Вивчення вказаних посібників не замінює вивчення Писань. Вони також не замінюють собою натхненний провід Святого Духа під час підготовки до уроку. Вони є додатковими джерелами і допомагають при підготовці до занять. Зокрема, книга “*Книга Мормона: Посібник для вчителя*” пропонує вступну інформацію до певного блоку з Писань, окреслює важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу, і пропонує такі способи викладання багатьох принципів, які допоможуть учням зрозуміти їх і застосовувати в житті.

“Адміністрація СЦО визначила, що там, де уроки проводяться протягом тижня і є більше часу, Писання мають вивчатися послідовно.

Одним з найкращих шляхів вивчення євангелії Ісуса Христа є послідовність. *Послідовне вивчення Писань*—це навчання Писанням у тій послідовності, в якій вони знаходяться в Головних трудах” (*Навчання євангелії: Підручник для вчителів і провідників СЦО*. с. 20; на цій сторінці ви знайдете більш детальну інформацію щодо методики викладання Писань). Цей посібник дотримується послідовності у викладанні Писань, але він не містить пояснень до всіх віршів, які розглядаються в кожному блоці Писань. Додаткову інформацію можна знайти в посібнику для учнів інституту і в путівнику для учнів семінарії.

У книзі *Навчання євангелії: Підручник для вчителів і провідників СЦО* (34829.192) ви можете знайти детальну інформацію, яка допоможе вам проводити заняття в системі Церковної освіти. Вам треба добре ознайомитися зі змістом цієї книги. Подані там загальні пропозиції можуть бути корисними для підготовки до уроку.

Приготуйтеся вивчати й викладати євангелію

- Живіть за євангелією.
- Моліться за провід Духа під час вивчення, підготовки й викладання.
- Виявляйте віру в Господа, в силу Духа і в силу Писань, щоб задовольнити духовні потреби ваших учнів.

Вирішіть, чого саме ви будете навчати

- Вирішіть, який уривок з Писань ви хочете опрацювати на уроці. Цей посібник розглядає блоки Писань, де сюжет оповіді або тема змінюються. На сторінках 5–6 ви знайдете методичний план вивчення матеріалу. Це допоможе вам визначити, який обсяг матеріалу вивчати кожного дня або кожного тижня.
- Ретельно опрацюйте блок Писань. Прочитайте його кілька разів, випишіть положення вчення, принципи, події, а також незрозумілі слова і вирази. Цей посібник, посібник для слухачів інституту та путівник для учнів допоможуть вам зрозуміти блок з Писань і вирішити, що є важливим для ваших учнів. Ваше викладання буде більш ефективним, якщо ви відкриєте щось надихаюче в цьому блоці Писань. Тоді ви могли б націлювати ваших учнів на подібні відкриття.
- Вибирайте ті вчення, принципи та події, які є найбільш важливими для ваших учнів. Нехай підказки Духа і потреби слухачів скеровують вас, коли ви будете вирішувати, чого саме навчати.

Вирішіть, як ви будете навчати

- Оберіть один або кілька навчальних методів для кожної події, принципу або вчення, яких ви хочете навчити. Використовуйте ваші власні методи або ті, які запропоновані в матеріалах учбового плану.
- Виберіть методи, які заохочують учнів до навчання, збільшують бажання брати участь в уроці та застосувати вивчені принципи в житті.
 1. *Підготовленість* означає, що учні готові духовно та інтелектуально, вони уважні, сконцентровані й мають бажання брати участь у навчальному процесі. “Готовність є необхідною умовою як для серця, так і для розуму” (*Навчання євангелії*. с. 13). Щоб почати урок, не треба використовувати якісь хитрощі. Урок—це постійна оцінка уважності учнів.
 2. *Участь* означає, що учні беруть участь у навчальному процесі. Їх участь може бути фізичною, емоційною, інтелектуальною і духовною. Чим більша кількість учнів бере участь у навчальному процесі, тим краще вони зрозуміють, запам’ятають і зможуть застосувати вивчене в житті.
 3. *Застосування* означає, що учні приймають ідеї, яких їх навчають, розуміють, як користуватися ними в житті та прагнуть жити згідно з цими принципами.

Як упорядковано цей посібник

Матеріали, що містять пояснення до блоків Писань, поділено на чотири частини.

Вступний матеріал

Розділ “Вступ” містить історичну довідку та іншу інформацію, щоб допомогти вам зрозуміти блок Писань в історичному та духовному контексті. Вступний матеріал додано також до кожної книги Писань. Уся ця інформація, разом з поясненнями в путівнику для учнів та посібнику для слухачів інституту, активізує ваше особисте вивчення і розуміння Писань.

Ви також можете використовувати вступні матеріали, щоб знайти:

- Запитання для підвищення готовності ваших учнів.
- Історичну інформацію, наочні матеріали для показу під час читання та інші речі, що допоможуть підготуватися до читання.
- Цитати, для показу в класі або написання на дошці, а також примітки, які учні зможуть зробити в своїх Писаннях.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

У блоці Писань ви будете знаходити важливі вчення і принципи. У розділі під такою назвою наведено деякі з

них, і ви зможете навчити їм ваших учнів. Нижче запропоновано способи їх використання у навчальному процесі:

- Використовуйте їх як стандарт, аби запевнити, що ви навчаєте правильному вченню.
- Використовуйте їх, щоб визначити, чого саме необхідно навчити ваших учнів.
- Записуйте їх на дошці, щоб учні бачили ті принципи, на які слід звернути увагу під час вивчення блоку Писань.
- Пропонуйте учням шукати додаткові посилання на Писання, які підтверджують вчення або пояснюють його.

Додаткові матеріали

У розділі під такою назвою вказані відповідні сторінки в посібнику по вивченню Книги Мормона для студентів інституту релігії, що допоможе вам знайти додаткову інформацію. Подано також посилання на матеріали, включені в додаток.

Поради для вчителя

Цей розділ містить ідеї щодо викладання матеріалу: як саме подавати події, принципи і вчення, описані в блоці Писань. Від вас не вимагається використовувати ці ідеї для навчання. Вони подаються у вигляді пропозицій, які слід відібрати, враховуючи потреби ваших учнів і керуючись проводом Духа. Ви також знайдете корисні поради в путівнику для учнів, який теж можна використати на уроці (див. “Вступ для вчителя до посібника “Книга Мормона: Путівник для учнів” с. 3).

Поради для вчителя включають такі підзаголовки:

- **Тема уроку.** Поради для вчителя розпочинаються заголовком, виділеним жирним шрифтом, що вказує, який блок Писань і який принцип буде розглядатися на даному уроці. Він часто відповідає принципам, що знаходяться під заголовком “Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу”, вміщені в цьому блоці Писань.
- **Опанування Писань.** Поради для вчителя, що включають уривки з Писань, вміщені в перелік для опанування, можна знайти в рубриці під таким значком. Президент Говард В. Хантер, у той час президент Кворуму Дванадцятьох сказав: “Ми сподіваємося, що жоден з ваших учнів не залишить класної кімнати з відчуттям страху, збентеження чи сорому від того, що він не зможе знайти допомогу, якої потребує, бо не дуже добре знає, де знаходиться необхідний уривок” (*The Teachings of Goward W. Hunter*, ed. Clyde J. Williams [1997], 187).

“Опанування Писань”—це метод навчання учнів тому, як знаходити вірші в Писаннях, розуміти їх значення і використовувати в житті. Сто уривків з Писань було обрано,—по двадцять п’ять до кожного курсу по вивченню Писань,—щоб звернути на них особливу увагу

в семінарії. Посилання на них знаходяться під заголовком “Опанування Писань” в розділі “Поради для вчителя”. Вам слід допомагати учням у роботі над уривками з Писань, призначеними для більш глибокого вивчення, розглядаючи їх у класі й заохочуючи учнів вивчати їх самостійно. За ідеями щодо того, як заохочувати учнів опановувати Писання, звертайтеся до розділу “Опанування Писань” і до “Переліку Писань для опанування” в додатку (с. 284).

- **Завдання на тиждень.** Деякі поради для вчителя можна знайти під таким значком. Під цим значком запропоновані поради для вчителя, який працює за програмою домашнього вивчення Писань, або для тих, хто викладає більші за обсягом блоки Писань і потребує допомоги в цьому.
- **Розподіл часу.** В кінці заголовка вказується приблизна кількість часу, який буде необхідний для викладання вказаного питання. Це зроблено лише для того, щоб допомогти вам планувати проведення уроків, і не є вказівкою, скільки саме часу треба витратити на викладання, якщо ви користуєтеся нашими порадами.

Інші допоміжні матеріали для навчання

- **Book of Mormon Video (item no. 53141).** До цих відеоматеріалів входять фільми, які допоможуть вам викладати Книгу Мормона. Поради для вчителя щодо використання *Book of Mormon Video* знаходяться в посібнику *Book of Mormon Video Guide* (item no. 34232). Фрагменти з Писань, до яких створено відеофільми, супроводжуються цим значком і назвою рубрики “Поради для вчителя”.
- **Додаток.** Іноді в порадах для вчителя є посилання на схему-діаграму, інші перекази якоїсь події в Писаннях або якийсь текст, надрукований у додатку, який допоможе вам викласти урок. Ці матеріали супроводжуються заголовком і номером сторінки, щоб вам було зручно їх знайти.
- **Набір ілюстрацій “Мистецтво євангелії” (каталожний номер 34730.192).** 160 кольорових малюнків цього набору ілюструють Писання, історію Церкви та євангельські принципи. Всі малюнки, використані в рубриці “Поради для вчителя” цього посібника, можна знайти в наборі ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”. Цей набір знаходиться в бібліотеках приходів і філій Церкви по всьому світі. *Увага:* якщо ви замовляли набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” до 1999 року, вам також знадобиться додаток до нього (каталожний номер 34740.192), щоб мати всі 160 ілюстрацій.
- **Як учням читати Книгу Мормона.** Заохочуйте учнів прочитати всю Книгу Мормона. Президент Спенсер В. Кімбол якось сказав: “Я помітив, що коли мої стосунки з Божеством стають легковажними і коли мені здається, що Божественне вухо не чує і Божественний голос не промовляє, я відчуваю, що дуже і дуже віддаляюся від Нього. Коли ж я занурююся в Писання, відстань

скорочується і духовність відновлюється” (*The Teachings of Spenser W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [1982], 135).

Заохочуйте учнів дотримуватися рекомендацій, даних у “Графіку читання Книги Мормона”, що знаходиться в посібнику “Книга Мормона: Путівник для учнів”. (Можливо, цей графік доведеться адаптувати до вашого навчального року). Це допоможе їм узгодити своє читання з роботою в класі.

Ті учні, які хочуть читати наперед, можуть це робити, але заохочуйте їх напередодні переглядати той блок Писань, який буде вивчатися протягом тижня. Використання графіка вимагатиме від вас відповідного темпу читання Писань, щоб ви встигли викласти всю Книгу Мормона.

- **Учні, які мають специфічні потреби.** “Специфічні потреби”—це загальний термін, що стосується учнів, які знаходяться у виняткових обставинах. До них можуть відноситися ті, хто має труднощі з читанням чи навчанням, нестабільну поведінку, розумове відставання. Це також можуть бути ті, хто знаходиться в ув’язненні, відвідують школу з нетрадиційною програмою навчання, прикуті до інвалідного крісла або через хворобу не можуть залишити домівку, мають поганий слух або зір тощо.

Пророк Джозеф Сміт сказав: “Усі розуми та духи, яких Бог будь-коли послав у світ, мають здатність удосконалюватися” (*Teaching of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 354). Вам слід докласти всіх можливих зусиль, щоб задовольнити навчальні потреби всіх ваших учнів. Можливо, ви не матимете змоги завжди задовольняти всі потреби всіх учнів. Однак ви можете знати специфічні потреби ваших учнів і адаптувати матеріали типової навчальної програми таким чином, щоб учні могли щось засвоїти з певної частини кожного уроку. Іншим учням можна також надати можливість допомагати тим, хто має специфічні потреби. Таке безкорисливе служіння—це благословення як для того, хто служить, так і для того, кому служать.

Крім матеріалів типової навчальної програми в наявності є інші матеріали, щоб допомогти учням зі специфічними потребами. Церковні журнали—це хороше джерело, де ви можете знайти статті, ілюстрації та ідеї, які можна використати з огляду на специфічні потреби ваших учнів. Набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” (каталожний номер 34730) і Supplement (item no. 34740)—це набір 160 кольорових ілюстрацій, де відображені Писання та оповіді з історії Церкви або проілюстровані євангельські принципи.

Вступ для вчителів до посібника “Книга Мормона: Путівник для учнів”

Посібник “Книга Мормона: Путівник для учнів” допомагає слухачам семінарії читати Книгу Мормона, а потім розмірковувати над вченням і застосовувати його в житті. Він призначений для програми, яка передбачає

самостійне вивчення матеріалу, та буде корисним для більшості вчителів, які проводять заняття щодня, у підготовці та проведенні уроків.

Використання путівника в програмі домашньої семінарії

Програма семінарії передбачає проведення занять п'ять днів на тиждень або щось рівноцінне цьому протягом шкільного року. Заняття домашньої семінарії відбуваються лише раз на тиждень, і тому учні такої семінарії мають користуватися путівником протягом чотирьох інших днів. Хоч усіх учнів заохочують читати Писання щоденно, учні домашньої семінарії мають розуміти, що від них вимагається, а саме: 30–40 хвилин кожного дня протягом чотирьох навчальних днів щотижня вони будуть працювати над вправами і завданнями з путівника.

Учні не повинні писати в путівниках. Використайте один із запропонованих варіантів для письмових завдань:

- Попросіть учнів робити письмові роботи на аркушах, скріплених швидкозшивачем, і щотижнево здавати ці аркуші. Коли ви повертаєте роботи, учні можуть вкласти ці аркуші знов у швидкозшивач.
- Попросіть учнів завести два зошити і користуватися ними по черзі. Першого тижня учень працює в одному зошиті і здає його вам на перевірку після закінчення уроку. Наступного тижня учень пише в другому зошиті, а потім у класі міняє його на перший і т.д.

Збирайте зошити учнів кожного тижня, продивляйтеся їх та пишiть вашi зауваження. Це прекрасний спiсiб познайомитися з кожним з учнiв i визначити, наскiльки добре вони розумiють матерiал. Ви можете сприяти заохоченню ваших учнiв, запрошуючи будь-кого, хто має бажання, подiлитися тим, що вiн написав у зошитi пiд час занять.

Оцiнка роботи в зошитах

У путiвнику для учнiв немає вiдповiдей на вправи, що вмищено в ньому. Деякi з вiдповiдей знаходяться в Писаннях i мають бути очевидними для вас, коли ви озна-

йомитеся з кожною вправою. Iншi вiдповiдi базуються на iдеях, досвiдi, думках i свiдченнях учнiв. У цьому випадку вiдповiдi не можна дiлити на правильнi чи не-правильнi. Оцiнуйте роботу учнiв за вкладеними зусиллями, беручи до уваги iхнi здiбностi. Коли ви будете писати вашi зауваження, виправляйте будь-яке хибне розумiння або явно непервильнi вiдповiдi й не забувайте похвалити учнiв за iхнi зусилля в навчаннi.

Будьте уважними до учнiв зi специфiчними потребами, адаптуючи путiвник для них. Наприклад, якщо учню важко писати, ви можете дозволити йому використовувати магнiтофон, щоб надиктувати домашню роботу, або просити друзiв чи домашнiх записувати пiд його диктовку. Можливо, виникне потреба змiнити кiлькiсть заданих вправ деяким учням через iхнi специфiчнi потреби. Iншi учнi можуть випереджати програму, i їх треба заохочувати не обмежуватися заданим мiнiмумом.

Використання путiвника для учнiв у програмi щоденного проведення занять семiнарiї

Учням, якi навчаються за програмою щоденного проведення занять семiнарiї, не обов'язково мати посiбник “Книга Мормона: Путiвник для учнiв”, але слiд забезпечувати кожного учня примiрником цього посiбника пiд час уроку. Ви можете запропонувати учням звернутися до роздiлу “Розумiння Писань”, щоб допомогти їм зрозумiти важкi слова i вирази, а також знайти цитати й пояснення.

Коли ви готуєте урок, продивiться вступ до кожного блоку Писань i роздiл “Вивчення Писань”, що допоможе вам вирiшити, чого саме i як навчати. Наприклад, вступна iнформацiя в деяких уроках мiстить запитання для обговорення, якi допоможуть активiзувати готовнiсть учнiв до навчання. Iнодi, ви можете попросити учнiв виконати одну з вправ у роздiлi “Вивчення Писань” пiд час уроку, а потiм прочитати написане в групах або всьому класу. Навiть якщо вправи не виконуються точно в тому порядку, як це рекомендовано в путiвнику, вони можуть бути джерелом цiкавих iдей, якi можна використати пiд час уроку.

ЯК ПОДІЛИТИ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ КНИГИ МОРМОНА

Так само, як і при вивченні інших Головних трудів, протягом навчального року не вистачить часу, щоб обговорити кожен вірш з Книги Мормона. Ключовою задачею є визначення ритму викладання Книги Мормона. Якщо ви будете просуватися повільно й витратите забагато часу, викладаючи 1 Нефія або 3 Нефія, то вам не вдасться викласти послання Етера або Моронія. Якщо ви будете просуватися надто швидко, ваші учні не зможуть зрозуміти й оцінити важливі частини Книги Мормона. Скористайтеся запропонованим методичним планом вивчення матеріалу, що допоможе вам вирішити, який саме обсяг матеріалу потрібно розглядати щодня і щотижня і які розділи призначати учням для читання.

У різних частинах світу діють різні програми для семінарії, і тому неможливо було укласти цей посібник таким чином, щоб він ідеально відповідав кожній ситуації. Можли-

во, вам доведеться переробити план, розрахований на 36 тижнів, відповідно до вашої програми і потреб ваших учнів. Заняття в семінарії проводяться п'ять разів на тиждень, але матеріал для уроків розбито лише на чотири, щоб залишився час для таких випадків, як шкільні заходи та збори, особливі заходи й виступи в семінарії, поглиблене вичення Писань, а також контрольні роботи й опитування. Ви можете вибрати більше ніж один день для ефективнішого викладання певного блоку Писань. Така гнучкість має на меті заохотити вас у пошуках проводу Духа, щоб задовольнити особливі потреби ваших учнів.

Навчати євангелії Ісуса Христа молодь Церкви—це священна довіра й приємний обов'язок. Нехай Господь благословить вас і ваших учнів у вивченні Книги Мормона—ще одного свідчення про Ісуса Христа.

Методичний план на 36-тижневий навчальний рік

Тиждень	Запропоновані блоки Писань
1	День 1–2: “Огляд плану спасіння” і “Огляд Книги Мормона” Дні 3–4: “Титульна сторінка Книги Мормона” і “Вступ до Книги Мормона”
2	День 1: 1 Нефій 1 День 2: 1 Нефій 2–3 День 3: 1 Нефій 4 День 4: 1 Нефій 5
3	День 1: 1 Нефій 6–7 День 2: 1 Нефій 8–9 Дні 3–4: 1 Нефій 10–15
4	День 1: 1 Нефій 16 День 2: 1 Нефій 17–18 День 3: 1 Нефій 19 День 4: 1 Нефій 20–22
5	Дні 1–2: 2 Нефій 1–2 Дні 3–4: 2 Нефій 3–5
6	День 1: 2 Нефій 6 День 2: 2 Нефій 7–8 Дні 3–4: 2 Нефій 9–10
7	День 1: 2 Нефій 11 Дні 2–4: 2 Нефій 12–24
8	День 1: 2 Нефій 25 День 2: 2 Нефій 26–27 День 3: 2 Нефій 28 День 4: 2 Нефій 29–30

Тиждень	Запропоновані блоки Писань
9	День 1: 2 Нефій 31 День 2: 2 Нефій 32 День 3: 2 Нефій 33 День 4: Кн. Якова 1
10	День 1: Кн. Якова 2 День 2: Кн. Якова 3–4 День 3: Кн. Якова 5 День 4: Кн. Якова 6–7
11	День 1: Енош День 2: Яром, Омній, Слова Мормона Дні 3–4: Мосія 1–3
12	День 1: Мосія 4 День 2: Мосія 5–6 День 3: Мосія 7–8 День 4: Мосія 9–10
13	День 1: Мосія 11–12 Дні 2–3: Мосія 13–15 День 4: Мосія 16–17
14	День 1: Мосія 18 День 2: Мосія 19–22 День 3: Мосія 23–24 День 4: Мосія 25–26
15	День 1: Мосія 27 День 2: Мосія 28–29 День 3: Алма 1–2 День 4: Алма 3–4

Тиждень	Запропоновані блоки Писань
16	Дні 1–2: Алма 5 День 3: Алма 6–7 День 4: Алма 8
17	День 1: Алма 9–10 День 2: Алма 11 Дні 3–4: Алма 12–13
18	Дні 1–2: Алма 14–16 Дні 2–3: Алма 17–19
19	День 1: Алма 17–19 (продовження) День 2: Алма 20 День 3: Алма 21–22 День 4: Алма 23–26
20	День 1: Алма 27–29 День 2: Алма 30 Дні 3–4: Алма 31–32
21	Дні 1–2: Алма 33–34 День 3: Алма 35–36 День 4: Алма 37–38
22	День 1: Алма 39 День 2: Алма 40 День 3: Алма 41 День 4: Алма 42
23	День 1: Алма 43–45 День 2: Алма 46–49 День 3: Алма 50–53 День 4: Алма 54–58
24	День 1: Алма 59–63 День 2: Геламан 1–2 День 3: Геламан 3–4 День 4: Геламан 5–6
25	Дні 1–2: Геламан 7–9 День 3: Геламан 10–11 День 4: Геламан 12
26	День 1: Геламан 13 День 2: Геламан 14 День 3: Геламан 15–16 День 4: 3 Нефій 1–2

Тиждень	Запропоновані блоки Писань
27	День 1: 3 Нефій 3–4 День 2: 3 Нефій 5–7 День 3: 3 Нефій 8–10 День 4: 3 Нефій 11
28	День 1: 3 Нефій 12 День 2: 3 Нефій 13 День 3: 3 Нефій 14 День 4: 3 Нефій 15
29	День 1: 3 Нефій 16 День 2: 3 Нефій 17 День 3: 3 Нефій 18 День 4: 3 Нефій 19–20
30	День 1: 3 Нефій 21 День 2: 3 Нефій 22–23 День 3: 3 Нефій 24–25 День 4: 3 Нефій 26
31	Дні 1–2: 3 Нефій 27–30 День 3: 4 Нефій День 4: Мормон 1–2
32	День 1: Мормон 3–5 День 2: Мормон 6–7 День 3: Мормон 8 День 4: Мормон 9
33	Дні 1–2: Етер 1–2 День 3: Етер 3 День 4: Етер 4–6
34	День 1: Етер 7–8 День 2: Етер 9–11 День 3: Етер 12 День 4: Етер 13–15
35	Дні 1–2: Мороній 1–6 Дні 3–4: Мороній 7
36	День 1: Мороній 8 День 2: Мороній 9 Дні 3–4: Мороній 10

Вступ

У 1993 році старійшина Бойд К. Пекер сказав учителям системи Церковної освіти, що на початку кожного навчального року під час короткого огляду курсу, який вони будуть викладати, вчителі мають робити огляд плану спасіння. У запропонованих далі навчальних порадах є багато посилань на виступ старійшини Пекера. Частини цього виступу разом з іншими допоміжними матеріалами включено в додаток. Будь ласка, звертайтеся до нього під час підготовки до викладання плану спасіння. (Див. “Великий план щастя” сс. 285–288.)

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть ці вступні матеріали і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Небесний Батько є славетним, досконалим, целестіальним Батьком, який має повноту радості (див. Мосія 4:9; 3 Нефій 28:10).
- Перш, ніж прийти на землю, ми жили з Небесним Батьком. Ми—Його духовні діти, і Він хоче, щоб, стаючи схожими на Нього, ми мали таку ж радість, яку має Він (див. Єремія 1:5; Євреям 12:9).
- Щоб стати подібними Богу, ми повинні мати воскресле, уславлене фізичне тіло, і ми маємо постійно зростати, щоб оволодіти божественними якостями (див. Алма 11:43–44; 3 Нефій 27:27; УЗ 130:22).
- Наше смертне життя на землі було дане нам, щоб ми могли набути божественних якостей. Ми маємо можливість отримати фізичне тіло й засвоїти уроки божественування через свободу вибору: йти за порадами Бога чи за спокусами Сатани (див. Буття 2:16–17; 2 Нефій 2:25–27; Алма 34:32–34).
- Сотворіння землі та падіння Адама спричинили всі умови земного життя, включаючи духовну і фізичну смерть, та світ, в якому є важка праця, біль і смуток (див. Буття 2:17; 3:6–7; 2 Нефій 2:15–25).
- Спокута Ісуса Христа забезпечує нам воскресіння, тому кожен отримає безсмертне фізичне тіло (див. Йов 19:25–27; Єзекїл 37:12–14; Алма 11:42–45; 42:23).
- Через покаєння Спокута може також очистити нас від особистих гріхів і дозволити нам отримати вічне життя та уподібнитися Богові (див. Ісаїя 1:18; 2 Нефій 2:24–25; Мосія 3:19; Мороній 10:32–33).
- У кожному розподілі Ісус Христос посилав пророків, які навчали Його євангелії дітей Бога на землі. Церква Ісуса Христа була встановлена в ці останні дні, щоб запросити всіх прийти до Христа й скористатися Його планом щастя (Амос 3:7; Алма 12:32–34; УЗ 1:1–14).

Додаткові матеріали

- “Великий план щастя” сс. 285–288.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими порадами або власними ідеями, коли будете готуватися до викладу плану спасіння. Чотири запропоновані варіанти проведення уроку, присвяченого огляду плану спасіння, є однаковими для кожного з чотирьох курсів вивчення Писань. Бажано, щоб кожного року ви вибирали новий варіант.

Огляд плану спасіння: варіант 1. (90–120 хвилин)

Допоможіть учням наочно досягнути план спасіння (план щастя). Для цього протягніть вірвовку від однієї стіни класу до іншої і закріпіть на ній скріпку для паперу так, щоб вона могла вільно рухатися вздовж мотузки. Приготуйте два однакових силуети людини, один із прозорого пластику, а інший з білого паперу, які б можна було легко закріпити скріпкою.

Скажіть учням, що вірвовка—це лінія нашого життя. Один її кінець—це наше минуле, а інший—майбутнє. Прозорий силует уособлює наше духовне тіло, а силует з білого паперу—фізичне тіло. Упродовж розмови про наше просування від доземного минулого до життя після смерті в майбутньому рухайте скріпку з прикріпленими фігурками вздовж вірвовки. Коли ви говоритимете про смерть, відділіть скріпку та прозорий силует від силуету з білого паперу. При обговоренні плану щастя поставте запитання, запропоновані в наступних частинах, і, якщо буде необхідно, скористайтеся інформацією, поданою в додатку. Бажано дати учням можливість відшукати в запропонованих посиланнях на Писання стільки відповідей, скільки вони зможуть знайти.

Доземне життя

- Де починається і закінчується лінія життя? (див. УЗ 93:29; Авраам 3:18; “Духовне сотворіння” (с. 286). Пояснить, що лінія нашого життя насправді простягається за межі стін класної кімнати й продовжується вічно в обох напрямках. Наше життя не мало початку й не матиме кінця.
- Що ви знаєте про Батька на Небесах і ваше життя з Ним до того, як ви народилися на землі? (див. “Доземне існування” с. 285).
- Що означає бути духовною дитиною Бога? (див. “Доземне існування” с. 285; “Духовне сотворіння” с. 286).
- Якщо ми жили з Небесним Батьком у доземному світі й були безсмертними, то чому ж ми там не залишилися? (див. “Свобода вибору”, “Велика Народа і війна на небесах” с. 286).

- Що ми знаємо про різницю між планом Небесного Батька й альтернативною пропозицією Люцифера? (див. Мойсей 4:1–4; “Велика Нарада і війна на небесах” с. 286).
- Чому, на вашу думку, Господь так високо цінує свободу вибору, що навіть допустив, щоб Люцифер та його послідовники повстали й розпочали війну на небесах? (див. “Свобода вибору”, с. 286).

Земне життя

- Чому Бог дозволив Сатані та його послідовникам прийти на землю і спокушати нас, хоч зрештою його буде викинуто до зовнішньої темряви? (див. УЗ 29:39).
- Чому для нас було важливим прийти на фізичну землю і отримати фізичне тіло? (див. УЗ 93:33–34; Мойсей 1:39; “Велика Нарада і війна на небесах”, “Фізичне сотворіння” с. 286).
- Якими були наслідки провини Адама і Єви? Чому Падіння Адама і Єви було необхідним? (див. 2 Нефій 2:19–25; “Падіння і смертне життя”, с. 286).
- Чому Викупителя було обрано ще в доземному житті? Що сталося б, якби не було Викупителя? (див. 2 Нефій 9:7–10; “Велика Нарада і війна на небесах”, с. 286, “Спокута”, с. 287).
- Чому Єгова (Ісус Христос) мав прийти на землю і вдянутися в смертне тіло? (див. “Спокута” с. 287).
- У сучасному світі перед нами постає багато спокус. Що ми можемо зробити за підтримкою Господа, аби змінити свою природу і протистояти злу? (див. 1 Нефій 2:16; Мосія 3:19; 4:1–3; 5:1–2; Етер 12:27).

Життя після смерті

- Яка різниця між фізичною смертю і духовною смертю? Яким чином нас врятовано від цих обох смертей? Якою є наша частка роботи у подоланні духовної смерті? (див. 2 Нефій 9:6–23; Алма 40:11–14; УЗ 29:40–44; “Місія Церкви та принципи і обряди евангелії”, “Спокута”, с. 287; “Духовний світ” с. 288).
- Куди ми йдемо після смерті? Яка важлива відома нам робота відбувається в духовному світі? (див. Алма 40:11–14; УЗ 138:11–37; “Духовний світ”, с. 288).
- Хто є Великим Суддею? Коли нас буде суджено? Чи існує більше, ніж один суд? (див. “Суд”, с. 288).
- За що нас буде суджено? За яким законом нас буде суджено? (див. Мосія 2:36–41; Алма 41:3–7; УЗ 82:3; “Суд”, с. 288).
- Які можливості буде надано тим, хто не зустрівся з евангелією в цьому житті? (див. УЗ 138:1–37; “Суд”, с. 288).
- Якими ми будемо, коли воскреснемо? (див. Алма 11:42–45; “Суд”, “Воскресіння”, с. 288).
- Яким є наше остаточне призначення, і ким ми можемо стати, якщо послідуємо за “великим планом щастя” (див. УЗ 76:50–70).

- Чому наш Небесний Батько не зможе дарувати нам божествовання, якщо ми не матимемо земного досвіду? (див. Алма 34:32–34).

Обговорюючи урок, залишайте віршовку протягнутою і використовуйте цей образ у разі виникнення потреби допомогти учням побачити відповідність між тим, про що вони дізналися, і планом.

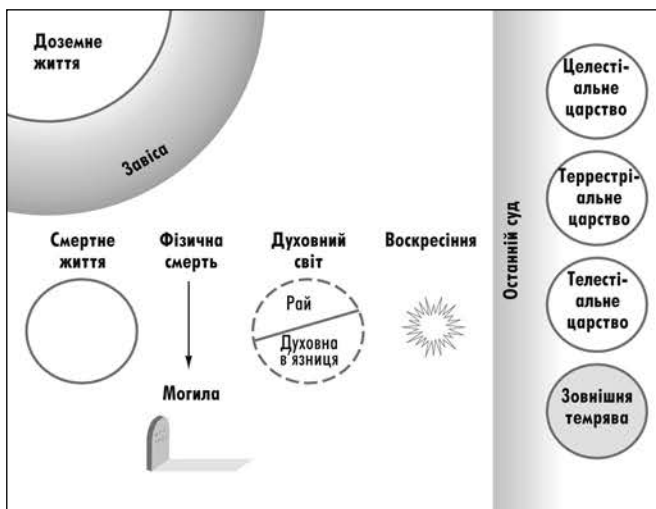
Запитайте учнів, як знання плану допомагає їм зрозуміти, чому Господь заповідає одне і забороняє інше. Виберіть заповідь, яку молодим людям у ваших краях важко виконувати (можливо, чесність, цнотливість чи дотримання Суботнього дня), і запитайте, чому дотримання заповіді має сенс, коли ви розумієте план щастя.

Поділіться вашим свідченням про красу плану і про те, як важливо пам'ятати, чому ми тут, і що саме Господь зробив, щоб допомогти нам повернутися до Нього.

Огляд плану спасіння: варіант 2. (90–100 хвилин)

Схему, на зразок поданої нижче, можна використати, щоб навчити плану спасіння. Цей метод є хорошим для наочного викладання плану, але він не подає його в хронологічному порядку настільки чітко, як це зроблено у варіанті 1.

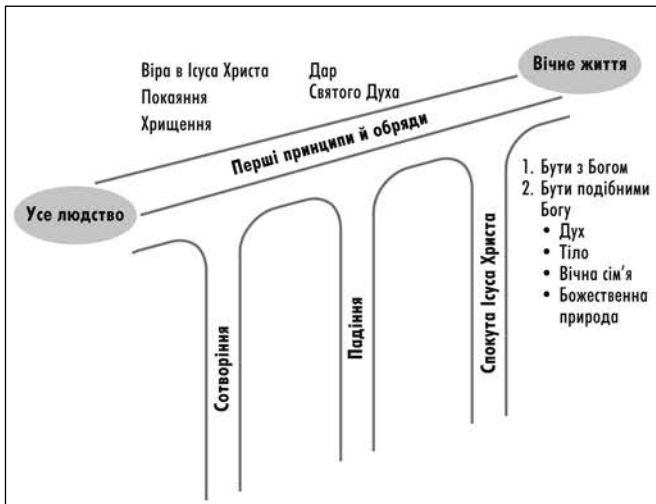
Ставте запитання, перелічені у варіанті 1, поки будете малювати схему на дошці (або скористайтесь роздатковим матеріалом), і обговоріть деталі плану спасіння. Намалюйте стрілки, щоб вказати, як, згідно з планом, ми будемо просуватися через усі етапи нашого буття. Там, де це можливо, дозвольте учням відшукати в Писаннях відповіді на запитання, використовуючи запропоновані посилання. Подумайте, де саме розмістити цю схему в класі, щоб ви могли звертатися до неї протягом року.

Огляд плану спасіння: варіант 3. (60–70 хвилин)

Простий, але ефективний спосіб огляду плану спасіння, який вказує на важливість земного життя, полягає у використанні зображеного на малюнку моста. Намалюйте подану тут схему на дошці або на плакаті.

Робіть окремі підписи не відразу, а в міру того, як учні будуть дізнаватися про деталі плану спасіння під час спільного вивчення Писань.

Покажіть учням міст і запитайте: “Для чого потрібен міст, і чому саме однієї лише дороги недостатньо? (він допомагає перетинати каньйон або провалля). Прочитайте з учнями Авраам 3:22 і допоможіть їм зрозуміти, де ми були до того, як прийшли на землю. Потім прочитайте Мойсей 1:39, щоб допомогти їм зрозуміти, що саме Небесний Батько хоче здійснити, і куди Він хоче взяти нас. (*Безсмертя* означає: вічне життя істот, які воскресли; *вічне життя* означає буття з Богом і подібність до Нього; див. “Доземне існування” с. 285; “Духовне сотворіння”, “Свобода вибору”, с. 286). На нижній частині моста напишіть “Усе людство”, а на іншому його кінці зробіть напис “Вічне життя” разом з його визначенням.

Поставте такі запитання:

- Чому нас заохочували залишити доземний світ і прийти на землю?
- Яке “провалля” або “каньйон” (тобто відмінності) існували між Небесним Батьком і нами, коли ми жили з Ним як Його духовні діти?

Допоможіть учням зрозуміти, що хоч ми жили з Небесним Батьком і були його дітьми, але багато в чому ще не були подібними до Нього (див. 3 Нефій 12:48; УЗ 76:70; 88:41; 130:22; “Доземне існування”, с. 285).

Скажіть учням, що опори моста символізують те, що здійснив Небесний Батько, аби допомогти нам стати подібними до Нього, а проліт моста—це те, що маємо зробити ми. Попросіть учнів прочитати Авраам 3:24–27, аби дізнатися, що саме Небесний Батько зробив для нас; потім обговоріть, чому саме було необхідно це зробити (див. “Свобода вибору”, “Велика Нарада і війна на небесах”, “Фізичне сотворіння”, с. 286). Напишіть “Сотворіння” на першій опорі.

Запитайте учнів:

- Що, на вашу думку, уособлює друга опора?
- Що зробили Адам і Єва після фізичного сотворіння землі, щоб приготувати для нас шлях, який допоможе нам стати більш подібними до Небесного Батька? (див. 2 Нефій 2:22–25; “Падіння і смертне життя”, с. 286).

Напишіть “Падіння” на другій опорі і коротко обговоріть, яким чином Падіння принесло у світ протилежності, гріх і смерть.

Запитайте учнів: “Що б сталося з нами у фізичному та духовному відношенні, якби все залишилося в занепалому стані? Прочитайте 2 Нефій 9:6–10 і обговоріть, що саме Бог зробив, щоб допомогти нам подолати наслідки Падіння (див. “Спокута”, с. 287). Запитайте учнів, що являє собою третя опора і напишіть на ній “Спокута Ісуса Христа”. Запитайте:

- Чому Ісус Христос може обіцяти, що викупить нас із гріхів?
- За яких умов наші гріхи можуть бути прощені, і план спокутування зможе здійснитися в нашому житті? (див. Алма 42:9–15).

Попросіть учнів прочитати Геламан 14:15–17. Запитайте в них, які саме благословення спокути дано всім людям, незалежно від того, як вони живуть. (Воскресіння і повернення в присутність Бога для здійснення суду). Є також інші благословення, дані тільки тим, хто наполегливо шукає їх і живе за Його євангелією. Попросіть учнів прочитати Уложення віри 1:3–4 і перелічити найголовніше, чого вимагає Бог, аби ми отримали прощення за власні гріхи і могли вдосконалюватися (див. також “Місія Церкви та принципи й обряди євангелії”, с. 287).

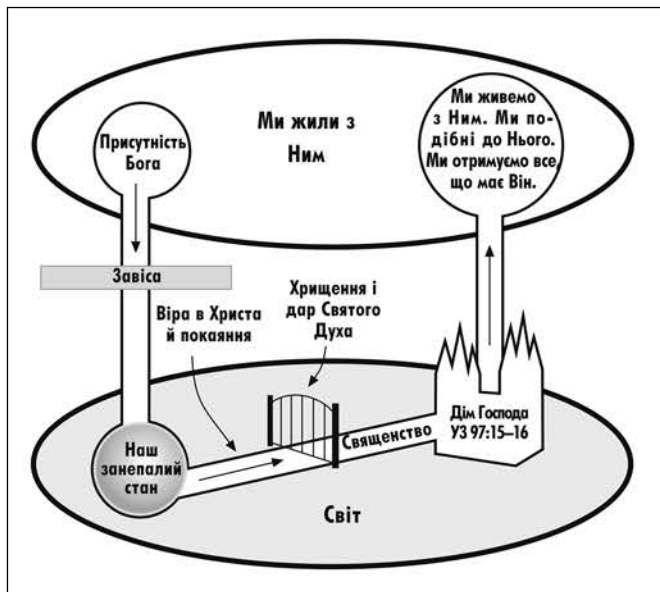
Закінчіть робити написи на мості, як вказано на схемі, і запитайте учнів, яким чином знання плану спасіння допомагає їм розуміти, чому нам заповідано робити одне і заборонено інше. Виберіть заповіді, які важко виконувати молодим людям у ваших краях і обговоріть, чого навчає план про ці Божі заповіді.

Прочитайте учням вислів старійшини Бойда К. Пекера в статті “Суд” (с. 288) і поділіться своїм свідченням про “великий план щастя”, який Небесний Батько підготував для своїх дітей.

Огляд плану спасіння: варіант 4. (40–45 хвилин)

Підготуйте поданий перелік як роздатковий матеріал для кожного учня, або покажіть його за допомогою діапроектора. Нагадайте учням, що колись ми жили в присутності Бога (див. “Доземне існування”, с. 285). Згадайте умови, за яких ми опинилися у занепалому стані (див. “Падіння і смертне життя”, с. 286).

Запитайте учнів:

- Куди веде пряма й вузька стежка?
- Що дав нам Небесний Батько, аби допомогти залишатися вірними на цьому шляху?

Запропонуйте учням прочитати наступний вислів старійшини Орсона Ф. Уїтні, який був членом Кворуму дванадцятьох, щоб допомогти зрозуміти серйозність стану нашого занепаду та існування лише одного шляху звільнення від нього:

“Коли Адам пав, то це було так, немовби все людство потрапило в прірву, з якої воно було безсиле вийти самотужки, бо не мало власних засобів піднятися вгору та вибратися; воно не знало навіть, як саме слід підніматися вгору. Але Друг, всемогутній, підходить до краю прірви... і пропонує врятувати всіх з того скрутного становища. Він перетворює своє власне життя на сходи; спускає їх вниз і каже: “Тепер вибирайтеся!” Ті, які підіймаються сходами,—виходять з прірви. Ті, які відмовляються підніматися, залишаються в ній. Кого їм звинувачувати, крім себе?” (in Conference Report, Oct. 1927, 149).

Попросіть учнів індивідуально або в групах опрацювати запропоновані запитання. Це допоможе їм дізнатися,

яким чином Спокута Ісуса Христа, а також принципи й обряди євангелії забезпечують шлях подолання занепалого стану:

- Який шлях виводить нас із занепалого стану? Які перші кроки ми повинні зробити, щоб стати на цей шлях? (див. 2 Нефій 31:17–19; “Місія Церкви і принципи та обряди євангелії”, с. 287).
- Яким чином дар Святого Духа допомагає нам подолати занепалий стан і просуватися цим шляхом? (див. Іоанн 14:26; 15:26; 16:13; 3 Нефій 27:20; УЗ 45:56–57).
- Хто забезпечив для нас цей шлях і вказав на нього? Що нам потрібно робити, аби залишатися на ньому? (див. 2 Нефій 31:19–21; “Спокута” с. 287).
- Які ще обряди і завіти, крім завіту хрищення, дав Небесний Батько, щоб допомогти нам піднятися із занепалого стану? (див. УЗ 84:33–40; 131:1–4).
- Якими ми будемо, коли повернемося до життя з Небесним Батьком, якщо укладемо священні завіти й будемо вірними в їх дотриманні? (див. 1 Івана 3:1–4; Мороній 7:48).
- Яким чином знання про план спасіння допомагає нам зрозуміти, чому нам заповідано молитися, христитися, бути чесними, морально чистими?
- Яким чином знання плану спасіння допомагає зрозуміти, чому нам заповідано не вживати згубних речовин, платити десятину, служити місії, відвідувати храм?

Коли учні закінчать роботу над цією вправою, запропонуйте їм розповісти класу про те, що вони дізналися. Поділіться своїм свідченням про те, що означає план спасіння для вас. Заохочуйте учнів часто розмірковувати над планом спасіння і визначати, як його розуміння може допомогти їм щоденно жити за євангелією. Закінчіть урок, прочитавши такий вислів президента Х'ю Б. Брауна, який був членом Першого Президентства:

“Провідники Церкви від початку навчали вірі в Господа Ісуса Христа, і ми визнаємо Його як нашого Спасителя і Викупителя. Нашим обов'язком є навчати цього своїх дітей... Вони є дітьми Бога, отже, необхідно навчати їх бути відданими Божественному духові, який у них перебуває” (in Conference Report, Sept.–Oct. 1966, 104).

ЩО ДОПОМОЖЕ У ВИВЧЕННІ ПИСАНЬ

Видання трьох Священних Писань однією книгою

У 1993 році в Церкві створено нові матеріали, що допомагають вивчати Писання. Вони ввійшли до видання трьох Священних Писань (Книги Мормона, Учення і Заповітів та Дорогоцінної перлини) однією книгою. Ці матеріали можуть зробити вивчення Писань більш значущим і ефективним. Говорячи про зусилля, яких було докладено, щоб вийшло нове видання Писань святих останніх днів, старійшина Бойд К. Пекер свідчив: “Ця робота... з’явиться одного дня як видатна, натхненна подія в житті нашого покоління. Завдяки їй ми виростимо покоління святих останніх днів, які знатимуть євангелію і знатимуть Господа” (Bruce R. McConkie, Apostle [address at the funeral of Elder Bruce R. McConkie, Apr. 1985], 4).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Видання трьох Священних Писань однією книгою містить важливий додатковий матеріал для навчання, який допоможе збільшити наше розуміння всіх Писань.

Запропонований хід уроку

Допоміжні засоби у вивченні Писань. Знання назв і порядку розташування книг у Книзі Мормона допоможе швидше знайти посилання на Писання. (10–15 хвилин)

Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до уроку, присвяченого обговоренню допоміжних засобів у вивченні Писань.

Допоміжні засоби у вивченні Писань. Допоміжні засоби, які знаходяться у виданні трьох Священних Писань однією книгою, допоможуть нам якомога глибше вивчати Писання. (40–45 хвилин)

До видання трьох Священних Писань однією книгою Церквою включено численні допоміжні засоби в навчанні. Подані пропозиції можуть допомогти вам навчити учнів, використовуючи їх ефективно.

Виклад короткого змісту на початку розділів. Попросіть учнів звернутися до короткого змісту на початку 32 розділу в книзі Алми. Прочитайте його і поясніть, що короткий зміст акцентує увагу на основні події кожного розділу і часто підкреслює доктринальні моменти.

Попросіть учнів прочитати короткий зміст вказаних розділів і відповісти на такі запитання:

- 1 Нефій 14. Хто розмовляв із Нефієм, і скільки існує церков, згідно зі словами ангела?
- Учення і Завіти 88. Як цей розділ можна було б назвати?

- Мойсей 6. Які записи вели нащадки Адама?
- Авраам 3. Як Авраам отримав знання про сонце, місяць і зорі?

Зауважте, що розділи в книзі Учення і Завіти мають два види короткої інформації. Перша з них—це історична інформація, а друга—короткий зміст розділу.

Виноски. Попросіть учнів звернутися до 2 Нефій 12, щоб подивитися на приклади деяких видів виносок, які зустрічаються у виданні трьох Священних Писань однією книгою. Розкажіть їм про переваги системи виносок:

- Зверніть увагу на те, що вірш має окрему виноску, і кожна виноска у вірші знаходиться в алфавітному порядку.
- Покажіть приклади виносок, які вказують на “Путівник по Писаннях” (ПП).
- Покажіть приклад виносок, які дають значення гебрейською мовою (ГЕБР).
- Покажіть приклади виносок, які дають сучасні синоніми і пояснення (АБО і ТОБТО) для архаїчних та незрозумілих слів та виразів.

Скористайтеся наступними запитаннями, щоб дати учням можливість навчитися користуватися виносками:

- Прочитайте 1 Нефій 21:21. До кого відноситься слово *ти*?
- Прочитайте 2 Нефій 17:14. Що означає ім’я Еммануїл?
- Прочитайте Алма 32:42. Хто, крім Алми, говорив про те, що плід з дерева їли? (Легій; див. перехресне посилання у виносці б).

Допоміжні засоби вивчення Писань. Використання допоміжних засобів допомагає поглибити наше розуміння Писань. (5–10 хвилин)

Поділіться такою історією, переказаною старійшиною Річардом Г. Скоттом, який у той час був сімдесятником. У ній він розповідає про допоміжні засоби навчання, які були вперше підготовлені для видання Писань 1979 і 1980 року англійською мовою і які стали основою для допоміжних матеріалів у більш нових виданнях.

“Я пам’ятаю, коли нове видання трьох Священних Писань однією книгою представили братам. Старійшина Макконкі представив їх. Він взяв якусь книгу і прочитав на форзаці “Брюсу Макконкі”. Підпис “Амелія” (його майбутня дружина) і дата, яка була днем, коли він увійшов у дім місії. Він сказав: “Я проніс ці Писання через увесь світ. Я багато користувався ними. Вони три рази перепліталися. Я можу сказати вам, де саме на сторінці розташовані

багато з віршів". Він додав: "Але я більше не буду користуватися цією книгою. Вона не має дорогоцінних допоміжних матеріалів і потужних засобів, щоб поглибити вивчення і розуміння того, що криється у цій книзі". Я був глибоко вражений його словами. Наступного дня у мене була нагода зайти до його кабінету. Там був великий стіл, за яким він сидів з книгою в руках і за допомогою лінійки й червоного олівця робив помітки в новому виданні Писань. Ну що ж, якщо той, хто знає Писання так добре, як він, вважає за потрібне користуватися новим виданням, то я вирішив зробити так само" ("Scriptural communication", in *Principles of the Gospel in Practice*, Sperry Symposium 1985 [1985], 18-19).

Допоміжні засоби вивчення Писань. Допоможіть учням користуватися тим, про що вони дізналися стосовно допоміжних засобів вивчення Писань.
(30–35 хвилин)

Після того, як ви розповіли учням про допоміжні засоби вивчення Писань, попросіть їх для перевірки своїх знань дати відповіді на такі запитання. Учні можуть працювати в групах.

1. Дайте відповідь на такі запитання про хрищення:
 - а. Що означає слово *хрищення*?
 - б. Які існують докази того, що хрищення проводилося ще до часів Христа?
 - в. Чому Христа було хрищено?
 - г. Чому хрищення має таке важливе значення?

2. Напишіть три посилання на Писання для кожної з поданих тем:
 - а. Останні дні
 - б. Дари Духа
 - в. Пророцтво
 - г. Одкровення
3. Прочитайте про видіння Легія, в якому він бачив дерево життя, описане в 1 Нефії 8, використовуючи перехресні посилання у виносках, і визначте, що означають наведені символи:
 - а. Ріка води
 - б. Жезл із заліза
 - в. Імла темряви
 - г. Велика й простора будівля
4. Прочитайте Кн. Якова 1:8 і, використовуючи перехресні посилання у виносці *в*, скажіть, що означає "перестраждали його хрест".
5. Визначте, хто ці люди, і скажіть, де про них згадується в Писаннях:
 - а. Едвард Партрідж
 - б. Єзавель
6. Якими штатами, територіями та країнами пройшли святі під час переселення з Нью-Йорку до Солт-Лейк-Сіті?

Вступ

У зверненні до вчителів Церковної освіти старійшина Бойд К. Пекер з Кворуму дванадцятьох сказав:

“Короткий, але ретельно спланований огляд всього курсу на самому початку його вивчення має величезну цінність...

Той невеличкий, у порівнянні з усім курсом, вступний період дає можливість учням визначитися в будь-який період навчання. Вони отримують розуміння того, про що йдеться в курсі. Вони зможуть запам'ятати набагато більше, якщо знатимуть, яким чином поєднуються окремі частини курсу, і це полегшить їхнє навчання. Вступні заняття окреслюють структуру курсу, а тому важко переоцінити час і роботу, витрачені на них” (*The Great Plan of Happiness* [address to religious educators at a symposium on Doctrine and Covenants/Church History, Brigham Young University, 10 Aug. 1993], 2; or *Charge to Religious Educators*, 3rd ed. [1994], 113).

Відведіть час на виклад і вивчення вступу та огляду Книги Мормона. Це допоможе вашим учням зрозуміти важливість Книги Мормона і бути зацікавленими в матеріалі, який вони читатимуть і вивчатимуть протягом навчального року. Вступ і огляд зміцнять вас і ваших учнів у розумінні божественної місії Ісуса Христа.

Що являє собою Книга Мормона?

Книга Мормона—це літопис, що розповідає про три групи людей, які Господь привів на Американський континент, їхню обіцяну землю. Перша група, Яредійці, прибули зі Старого світу за часів Вавилонської башти, щоб уникнути змішання мов. Розповідь про них міститься в книзі Етера. Друга група прибула з батьком Легієм з Єрусалима за часів царювання Седекії. Більша частина Книги Мормона являє собою літопис, у якому йдеться про Нефійців і Ламанійців, два народи, які походили з сім'ї Легія і весь час воювали між собою. Третя група, яку інколи звать Мулекійцями, прибула на обіцяну землю через кілька років після Легія. Її вів син Седекії, Мулек. Пізніше вони об'єдналися з Нефійцями. Книга Мормона описує війни між цими людьми і свідчить про роль Ісуса Христа і Його евангелії в їхньому земному благополуччі й духовному спасінні.

Книга Мормона—це натхненний голос з минулого, який несе послання для сьогодення. Президент Езра Тефт Бенсон сказав: “Недостатньо сказати, що Книга Мормона навчає істині, хоча це дійсно так. Недостатньо сказати, що Книга Мормона є свідченням про Христа, хоча це також правильно. Але є щось більше. Є сила в книзі, яка починає наповнювати ваше життя з того моменту, коли ви починаєте серйозно вивчати її. Ви знайдете більшу силу протистояти спокусам. Ви знайдете силу уникати брехні. Ви знайдете силу, щоб залишатися на прямій і вузькій дорозі. Писання називають “словами життя” (УЗ

84:85), і найбільше ці слова відповідають Книзі Мормона. Коли ви відчуєте голод і спрагу за цими словами, то ваше життя буде постійно збагачуватися” (in Conference Report Oct. 1986, 6; or *Ensign*, Nov. 1986, 7).

Чому нам слід вивчати Книгу Мормона?

Старійшина Бойд К. Пекер навчав:

“Книга Мормона... є підтвердженням як Старого, так і Нового Завітів. В ній відкрито більше втрачених свого часу подробиць про вчення спасіння.

На її сторінках пояснюються співвідношення справедливості й милосердя, Падіння і Спокути, а також фізичної й духовної смерті. Ви дізнаєтеся про моральну слабкість і найвищу доброту людей і народів.

Ви дізнаєтеся про тихий спокійний голос особистого одкровення.

Ви прочитаєте, як Господь явився іншим вівцям. Вам також дано обіцяння, що Він “явить вам ... істинність [цієї священної книги] силою Святого Духа” (Мороній 10:4)” (in Conference Report, Mar.–Apr. 1990,50; or *Ensign*, May 1990, 38).

Як давні, так і сучасні пророки наголошували на важливе значення Писань у пізнанні Бога. Ісус сказав: “Життя ж вічне—це те, щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та Ісуса Христа, що послав Ти Його” (Іван 17:3). Апостол Павло навчав Тимофія про цінність Святого Письма:

- Воно може зробити людину “мудр[о]ю на спасіння” (2 Тимофію 3:15).
- Воно “Богом надхнене” (в. 16).
- Воно “корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності” (в. 16).
- Воно допомагає праведному ставати досконалим і “до всякого доброго діла готов[им]” (в. 17).

Пророк Мормон писав:

“Так, ми бачимо, що той, хто захоче, може володіти словом Бога, яке є швидким і сильним, яке зруйнує на шматки всяку підступність, і пастки, і хитрощі диявола, і поведе людину Христа тісним і вузьким шляхом через ту вічну безодню нещастя, яка приготовлена, щоб поглинути злочестивих—

і привести їхні душі, так, їхні безсмертні душі, по правіцю Бога в царстві небесному” (Геламан 3:29–30).

Писання допомагають нам “зруйнувати на шматки” (подолати) брехню та спокуси диявола і спрямовують нас дорогою, яка приведе до небесного царства.

Вказані вчення, викладені в Книзі Мормона, показують, чому ретельне вивчення цієї книги має не просто важливе, але вирішальне значення:

- Книгу Мормона було збережено Богом, щоб свідчити про Ісуса Христа.
- Ангели мають завдання допомагати Богові у викупленні Його дітей.
- Бог виконає Своє обіцяння зібрати розсіяний Ізраїль і здійснить це Своєю владою.
- Щоб бути спасеними, всі мають духовно народитися від Бога.
- Господь простягає руку милосердя тим, хто кається.
- Щоб стати досконалим, треба прийти до Христа.
- Господь дасть обіцяну землю Своїм вірним дітям.
- Тілесна людина є ворогом для Бога.
- Диявол не допоможе своїм дітям в кінці.

Розгляньте такий заклик, проголошений Президентом Гордоном Б. Хінклі:

“Я хочу закликати кожного чоловіка й жінку, ... кожного хлопчика й дівчинку, які досить дорослі, щоб читати, знову перечитати в цьому році Книгу Мормона. Її було написано, щоб переконати юдея й іновірця, що Ісус є Христос. Для нас немає нічого важливішого за зміцнення у своєму житті непохитного переконання, що Ісус є Христос, живий Син живого Бога. Такою є мета появи цієї визначної і чудової книги. Я хочу запропонувати вам прочитати її ще раз, взявши олівець, червоний олівець, якщо у вас такий є, і робити невеликі позначки кожного разу, коли ви знайдете посилання на Ісуса Христа в цій книзі. І кожного разу, коли ви їх робитимете, ви отримаєте справжнє переконання, що це насправді ще одне свідчення про Господа Ісуса Христа” (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 44).

Як упорядковано Книгу Мормона ?

Книга Мормона—це збірка книг. Більша частина її сторінок—це скорочений літопис, написаний рукою Мормона. Мормон був пророком-провідником, який скоротив священний літопис Нефійців, і саме тому Книга Мормона має таку назву. Загалом Книга Мормона складається з п'ятнадцятих книг. Перелік “Головні джерела походження Книги Мормона”, поданий у додатку (с. 276) буде корисним для того, щоб зрозуміти, як укладено Книгу Мормона. (Див. також “Коротке пояснення до Книги Мормона” у вступі до Книги Мормона.)

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Книгу Мормона було збережено для наших днів, щоб дати нам силу долати спокуси, щоб вести нас у повсякденному житті й допомогти прийти до Ісуса Христа.

Поради для вчителя

Book of Mormon video, фільм 1, “Для наших днів”, можна використати для ознайомлення з Книгою Мормона (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Огляд Книги Мормона. Книгу Мормона було збережено, щоб дати нам силу долати спокуси, щоб вести нас у повсякденному житті й допомогти прийти до Ісуса Христа. (30–35 хвилин)

Покладіть Книгу Мормона в коробку й загорніть її в папір. Помістіть коробку на стіл перед усім класом і скажіть учням, що це дуже цінний дар. Запитайте:

- Які цінні дари ви отримували?
- Що робить дар цінним?
- Що ви відчуваєте, коли даєте дарунок, цінний для вас, а людина приймає його і з повагою ставиться до нього? А якщо зневажливо?

Попросіть одного з учнів розгорнути дарунок і подивитися, що всередині, не показуючи іншим, що там. Запитайте учня, чи дарунок в коробці цінний. Вийміть Книгу Мормона з коробки і покажіть класу. Запитайте:

- Хто дав нам цей дарунок?
- Що робить цей дарунок цінним?
- Чому людина може мати бажання отримати цей дарунок?

Запропонуйте учням разом з вами відкрити цей дарунок від Господа, щоб визначити його цінність.

Покажіть учням перелік на с. 276 (Ви можете використати діапроектор, зробити плакат або скористатися пропозицією в розділі “Вступні сторінки до Книги Мормона” в путівнику для учнів). Нехай учні відкриють свої примірники Книги Мормона, де вказано назви і порядок книг, і скористаються переліком, що допоможе їм позначити книги за допомогою цього джерела.

Попросіть учнів назвати улюблені історії або вчення з Книги Мормона і сказати, чому вони їх люблять.

Скажіть учням, що цього року вони будуть вивчати реальних людей з реальними випробуваннями і проблемами. Попросіть учнів поміркувати над такими питаннями:

- Чи просили вас коли-небудь виконати те, що здається неможливим? (Цього року вони прочитають, як брат Яреда забезпечив світлом судна, які перевезли його народ через океан до обіцяної землі).
- Чи ставилися коли-небудь до вас несправедливо ваші брати і сестри? (Вони дізнаються, як Нефій долав свої труднощі, і як Господь допомагав йому в цьому).
- Чи доводилося вам мати справу з жорстокими людьми? (Вони дізнаються, як Алма і його народ поклалися на Господа, навіть незважаючи на те, що

Амулонійці ставилися до них несправедливо і погрозували вбити їх).

- Чи існує в наш час спокуса порушити закон цнотливості? (Вони дізнаються про те, як син Алми, Коріантон, повинен був пройти через серйозні наслідки своїх гріхів).

Скажіть учням, що перед святими з Книги Мормона поставали проблеми, які були дуже подібні до наших власних. Нагадайте їм, що хоч Книга Мормона промовляє до нас з минулого, її вчення, історичні дані й оповіді мають велику цінність і в наш час. Книга Мормона була написана для наших днів і для нашої користі. Запропонуйте учням прочитати такі вірші та відповіді на запитання, що їх супроводжують:

- Геламан 5:12. Чого навчає Книга Мормона про зусилля Сатани і владу над спокусами?
- 2 Нефій 32:3. Чого навчає Книга Мормона про те, як отримати провід у повсякденному житті?
- Мороній 10:32–33. Чого навчає Книга Мормона про те, як прийти до Ісуса Христа?
- Які докази містять ці вчення стосовно того, що Книгу Мормона було укладено і збережено для наших днів?

Скажіть учням, що саме так, як дарунки в коробках, Книгу Мормона також можна пізнати і зрозуміти лише тоді, коли її відкрити, ретельно досліджувати і плекати. Попросіть одного учня прочитати такий вислів Президента Джозефа Філдінга Сміта, в той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Якою сумною є думка про те, що Господь, знаючи кінець з самого початку, передрік, що навіть після того, як Книгу Мормона буде видано і представлено світові, багато з тих, хто увійшов у завіт з ним у водах хрищення, будуть настільки зневажливо ставитися до Книги Мормона, що не зважатимуть на її вчення, і через їхню байдужість і брак віри великі благословення, які Господь зберігає для вірних, мають бути забрані” (*Answers to Gospel Questions* comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–66], 4:141).

Запитайте: Який існує взаємозв'язок між ставленням людей до Книги Мормона і їхньою здатністю розуміти її вчення? Заохочуйте учнів поєднати вивчення Книги Мормона зі щирими зусиллями і молитовним ставленням до неї.

ТИТУЛЬНА СТОРІНКА КНИГИ МОРМОНА

Вступ

За словами пророка Джозефа Сміта, “титульна сторінка Книги Мормона—це дослівний переклад з лівої частини останнього листа цього збірника або книги пластин, що містила літопис, з якого було зроблено переклад. Літопис було написано загальнозживаною мовою, тією самою мовою, якою євреї взагалі користувалися для письма. І титульна сторінка, про яку йдеться, ніякою мірою не є сучасним витвором, ні моїм власним чи якоїсь іншої людини, яка жила чи й досі живе у цьому поколінні” (*History of the Church*, 1:71).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроку.

- Книга Мормона—це ще одне свідчення про Ісуса Христа. Її було написано, щоб показати, які великі речі Господь робить для Своїх дітей, щоб пояснити Його завіти і переконати всіх людей, що Ісус є Христос (див. титульну сторінку Книги Мормона; див. також 2 Нефій 26:12).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 1.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими ідеями або вашими власними, коли будете готуватися до викладання цього блоку з Писань.

Титульна сторінка Книги Мормона. Книга Мормона—це ще одне свідчення про Ісуса Христа. (20–25хвилин)

Щоб допомогти учням зрозуміти мету написання титульної сторінки Книги Мормона, принесіть у клас три або чотири книги, в яких є вступна частина. Запитайте

учнів, з якою метою написано кожну з книг. Потім прочитайте частину вступу, яка пояснює мету книги. Одним з хороших прикладів є книга старійшини Спенсера В. Кімбола *The Miracle of Forgiveness* (Чудо прощення), який у той час був членом Кворуму дванадцятьох. У своєму вступі старійшина Кімбол пояснює:

“Мета цієї книги не розважальна, а скоріше більш серйозна: розповісти про Писання, випадки з життя і звернутися з попередженням, маючи надію, що таким чином багато людей захочуть покаятися у своїх гріхах і нерозумних вчинках, щоб очистити й удосконалити своє життя” ([1969], ix).

Попросіть учнів звернутися до титульної сторінки Книги Мормона і відшукати мету написання Книги Мормона. Напишіть те, що вони знайдуть, на дошці. Прочитайте такий вислів Президента Езри Тефта Бенсона:

“Основна мета Книги Мормона, згідно з тим, що написано на її титульній сторінці—”переконати Юдея й Іновірця, що Ісус є Христос, Бог Вічний, який являється до всіх народів”.

Чесний дослідник істини може отримати свідчення, що Ісус є Христос, якщо він з молитвою буде розмірковувати над натхненними словами Книги Мормона.

Близько половини віршів у Книзі Мормона розповідають про нашого Господа. З розрахунку на один вірш деякі імена Христа згадуються у Книзі Мормона частіше, ніж навіть у Новому Завіті.

Він має понад сто різних імен у Книзі Мормона. Ці імена мають особливе значення, щоб описати Його божественну природу” (in Conference Report, Oct. 1987, 101; or *Ensign*, Nov. 1987, 83).

Запитайте учнів, чи можуть вони навести приклад з Писань стосовно того, як Книга Мормона виконує своє головне призначення. Під час обговорення використайте запропонований перелік, щоб показати, що Книга Мормона зосереджена на Ісусі Христі.

Книга Мормона посилається на Ісуса Христа

Книга	Посилання на імена і титули Христа	Кількість віршів у книзі	Кількість віршів на посилання
1 Нефій	474	618	1.3
2 Нефій	591	779	1.32
Кн. Якова	156	203	1.3
Енош	22	27	1.23
Яром	8	15	1.88
Омній	20	30	1.5
Слова Мормона	15	18	1.2
Мосія	492	785	1.6
Алма	1,013	1,975	1.95
Геламан	225	497	2.21
3 Нефій	293	788	2.69
4 Нефій	42	49	1.17
Мормон	188	227	1.21
Етер	220	433	1.97
Мороній	166	163	0.98
Усього	3,925	6,607	1.68

Усього (Adapted from Susan Easton Black, *Finding Christ through the Book of Mormon* [1987], 16).

Допоможіть учням зрозуміти, що автори Книги Мормона посилаються на Ісуса Христа, використовуючи одне з Його імен або титулів на кожен 1.7 вірш. Для порівняння, автори Нового Завіту використовують Його ім'я в середньому один раз на 2.1 вірша.

Як приклад одного особливого уривка, який свідчить про Ісуса Христа, попросіть учнів прочитати 2 Нефій 25:23–26. Запитайте: Яким є послання пророків Книги Мормона згідно з цими віршами?

Поділіться вашим особистим свідченням про Книгу Мормона, як про свідчення про Ісуса Христа.

ВСТУП ДО КНИГИ МОРМОНА

Вступ

На пластинах, з яких було перекладено Книгу Мормона, не було вступу. Вперше його було опубліковано у виданні Книги Мормона, яке вийшло в 1981 році. В ньому розповідається сучасному читачеві передісторія появи Книги Мормона і подається її опис.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Пророк Джозеф Сміт сказав: “Я говорив браттям, що Книга Мормона найбільш правильна з усіх книг на світі і є наріжним каменем нашої релігії, і людина буде ближча до Бога, твердо дотримуючись її заповідей, ніж будь-якої іншої книги” (Вступ до Книги Мормона).
- Книга Мормона є доказом того, що Джозеф Сміт— пророк Бога, і що на землі було відновлено євангелію Ісуса Христа (див. вступ).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 2–3.

Поради для вчителя

Вступ. Книга Мормона є “наріжним каменем нашої релігії”. (25-30 хвилин)

Намалюйте на дошці арку (див. поданий малюнок або зробіть макет з дерева чи іншого матеріалу).

Запитайте учнів, яким чином наріжний камінь цієї арки уособлює Книгу Мормона стосовно відновленої євангелії.

Попросіть їх знайти “наріжне” висловлювання в Книзі Мормона (див. шостий абзац вступу). Прочитайте ключове висловлювання і скажіть учням, що пророк Джозеф Сміт промовив це 28 листопада 1841 року (див. *History of the Church*, 4:461).

Запитайте: Для чого потрібен наріжний камінь? Поясніть, що наріжний камінь є центральним у верхній частині арки. Коли арка зводиться, будуються дві частини, які підтримуються опорами. Простір у верхній частині арки ретельно вимірюється, а потім витесується наріжний камінь, щоб точно заповнити відстань між двома частинами. Коли покладено наріжний камінь, арка може стояти без опор. Запитайте: Що станеться з аркою, якщо забрати наріжний камінь? (Якщо ви використали модель, покажіть це, забравши наріжний камінь).

Тепер, щоб учні краще усвідомили важливість наріжного каменя в арці, запитайте їх знову, яким чином Книга Мормона є наріжним каменем нашої релігії. Напишіть відповіді на дошці.

На закінчення прочитайте такий вислів Президента Езри Тефта Бенсона:

“Книга Мормона є наріжним каменем нашої релігії. Це висловлювання належить Пророку Джозефу Сміту. Він свідчив, що “Книга Мормона найбільш правильна з усіх книг на землі і є наріжним каменем нашої релігії” (*History of the Church*, 4:461). Наріжний камінь—це центральний камінь арки. Він утримує всі останні камені на місці, і якщо його вилучити, арка впаде.

Є три шляхи, за якими Книга Мормона стає наріжним каменем нашої релігії. Це—наріжний камінь нашого свідчення про Христа. Це—наріжний камінь нашого вчення. Це—наріжний камінь свідчення.

Книга Мормона є наріжним каменем нашого свідчення про Ісуса Христа, який Сам є наріжним каменем усього, що ми робимо. Вона є потужним і ясним свідченням Його реальності. На відміну від Біблії, яка пройшла крізь покоління переписувачів, перекладачів і продажних релігійників, які на свій розсуд вносили виправлення в текст, Книга Мормона прийшла від того, хто її писав, до читача, подолавши всього один натхненний крок перекладу. Таким чином, її свідчення про Вчителя є чистим, невихолощеним і сповненим сили. Але вона робить навіть більше. Багато людей в християнському світі сьогодні заперечують божественність Спасителя. Вони ставлять під сумнів Його чудесне народження, Його досконале життя і реальність Його славетного воскресіння. Книга Мормона простими і безпомилковими словами навчає про істинність усього цього. Вона також дає найповніше пояснення вчення про

Спокуту. Дійсно, ця Богом натхненна книга є наріжним каменем у свідченні світові, що Ісус є Христос (див. титульну сторінку Книги Мормона).

Книга Мормона є також наріжним каменем вчення про воскресіння. Як уже раніше згадувалося, Сам Господь проголосив, що Книга Мормона містить “повноту євангелії Ісуса Христа” (УЗ 20:9). Це не означає, що в ній міститься кожне вчення, кожна доктрина, яку колись було відкрито. Скоріше це означає, що в Книзі Мормона ми знайдемо повноту тих учень, які необхідні для спасіння. І вони викладені просто і ясно, щоб навіть діти змогли навчитися шляхам спасіння і піднесення. Книга Мормона пропонує так багато того, що розширює наше розуміння вчення про спасіння. Без неї більшість того, про що навчають інші Писання, не здавалося б таким простим і цінним” (in Conference Report, Oct. 1986, 4; or *Ensign*, Nov. 1986, 5–6).

Запропонуйте учням записати другий абзац вислову Президента Бенсона у своїх примірниках Книги Мормона у верхній або нижній частині першої сторінки вступу. Заохочуйте їх звертати увагу на три шляхи, які роблять Книгу Мормона наріжним каменем нашої релігії під час читання книги.

Вступ. Книга Мормона—це “найбільш правильна з усіх книг на світі”, і ми можемо бути “ближч[ими] до Бога, твердо дотримуючись її заповідей”
(20–25 хвилин)

Покажіть кілька останніх наукових книг, книг з математики, фантастики й історії. Потім покажіть Книгу Мормона. Запитайте:

- Яка з показаних книг є найбільш правильною?
- Яким чином одна книга є більш правильною, ніж інші?
- Чому Книга Мормона є найбільш правильною книгою?

Прочитайте з шостого абзацу вступу до Книги Мормона висловлювання пророка Джозефа Сміта про “наріжний камінь”.

Зазначте, що в кожне нове видання Книги Мормона, починаючи з першого, Церква вносила виправлення, які стосувалися правопису і які виникали в процесі набору тексту. Запитайте: Як може Книга Мормона бути найбільш правильною книгою, якщо в ній є такі помилки? Напишіть відповіді на дошці. Серед них можуть бути такі:

- Книга Мормона містить “повноту євангелії Ісуса Христа” (УЗ 20:9).
- “Людина буде ближча до Бога, твердо дотримуючись її заповідей, ніж будь-якої іншої книги” (вступ).

- Книга Мормона свідчить, що Ісус є Христос (див. титульну сторінку).

Наступний вислів Президента Джозефа Ф. Сміта, у той час президента Кворуму дванадцятьох, допоможе відповісти на це запитання:

“Існувало кілька типографських помилок у першому виданні [Книги Мормона], і, можливо, було пропущено слово чи два. Ті, хто видають книги за самих сприятливих обставин і роблять ретельну перевірку, все ж знаходять, на жаль, помилки, типографські або механічні, при чому деякі з них трапляються після того, як було зроблено остаточну перевірку.

...Ретельне вивчення переліку внесених змін... показує, що все, що було змінено і додано, знаходиться в повній гармонії з текстом оригіналу. Були внесені зміни щодо пунктуації і декількох незначних речей, які потребували виправлення. Але жодне виправлення чи те, що було додано, не змінили жодної думки з оригіналу. Як нам здається, внесені зміни ... роблять текст яснішим і вказують на те, що належало так зробити спочатку. Я впевнений, що помилки або упущення в першому виданні виникли з вини набирача або друкаря. *Багато з цих помилок, допущених в перших коректурах, були помічені самим пророком Джозефом Смітом, і він їх виправив*” (Answers to Gospel Questions, 2:199–200).

Зверніть увагу на книги, які ви показували, і запитайте, чи наявність цих книг у галузі науки, математики й історії робить мене великим науковцем, математиком чи істориком? Обговоріть їхні відповіді. Зверніться до Книги Мормона і поставте кілька з поданих запитань:

- Чому не достатньо володіти нею чи навіть читати її?
- Що таке заповіді? (Настанови, вчення і принципи.)
- Наведіть кілька прикладів заповідей з Книги Мормона? (див. 1 Нефій 17:3; Алма 30:60; Геламан 3:20).
- Що саме, згідно зі словами пророка Джозефа Сміта, ми повинні робити з цими заповідями, перш ніж зможемо стати ближче до Бога? (Ми повинні твердо дотримуватися їх).
- Що означає вислів *твердо дотримуватися*? (Жити за ними або виявляти послух щодо їх).
- Чому так важливо жити за заповідями Книги Мормона?
- Якщо ми можемо стати математиками, вивчаючи книги з математики, або науковцями, вивчаючи наукові книги, ким ми можемо стати, якщо вивчаємо і застосовуємо вчення Книги Мормона?

Поділіться таким висловлюванням президента Меріона Г. Ромні, який був членом Першого Президентства:

“Я впевнений у тому, що якщо в наших домівках батьки з молитвою регулярно читатимуть Книгу Мормона, як самі, так і з дітьми, дух цієї великої книги наповнить домівки і всіх, хто в них живе. Дух благоговіння зросте; взаємна повага і увага один до одного зростуть. Дух суперечок зникне. Батьки будуть радити своїм дітям з більшою любов'ю і мудрістю. Діти будуть більш чуйними і покірними порадам батьків. Праведність зросте. Віра, надія і милосердя—чиста любов Христа—наповнять наші домівки й життя, і, як результат, принесуть мир, радість і щастя” (in Conference Report, Apr. 1980, 90; or *Ensign*, May 1980, 67).

Складіть ваше свідчення про Книгу Мормона.

СВІДЧЕННЯ СВДКІВ

Вступ

Як було провіщено в Книзі Мормона, Господь обрав людей у цьому розподілі, щоб бути свідками Книги Мормона з метою виконання божественного закону про свідків. Свідчення трьох свідків і Свідчення восьми свідків були включені до кожного видання Книги Мормона.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Господь обрав чоловіків бути свідками Книги Мормона, таким чином виконавши закон про свідків (див. Свідчення трьох свідків; Свідчення восьми свідків; Свідчення Пророка Джозефа Сміта; див. також УЗ 6:28).
- Книга Мормона є натхненним перекладом древніх літописів, написаних на золотих пластинах (див. Свідчення трьох свідків; Свідчення восьми свідків; Свідчення пророка Джозефа Сміта; див. також УЗ 1:29; 20:8).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, р. 3.

Поради для вчителя

Свідчення про свідків Книги Мормона. Господь обрав чоловіків бути свідками Книги Мормона, таким чином виконавши закон про свідків. (15–20 хвилин)

Прочитайте поданий вислів старійшини Брюса Р. Макконкі, який у той час був сімдесятником. Коли ви читатимете, попросіть якусь особу, бажано, щоб це був хтось, кого учні не знають, пройтися по класу, взяти якусь цінну річ, яку поклали у певному місці в кімнаті, а потім вийти.

“Кожного разу, коли Господь встановлював розподіл часу, відкриваючи свою Євангелію і надаючи людям священство й ключі, він діяв згідно з *законом про свідків*, який він сам встановив. Цей закон такий: “Кожна справа хай станеться вироком двох чи трьох свідків” (2 Коринтянам 13:1; Повторення Закону 17:6; 19:15; Матвій 18:15–16; Іван 8:12–29).

Ніколи одна людина не встановлювала новий розподіл, і не відкривала істину, і не несла тягар такого послання чи попередження світові. В кожному розподілі, від Адама до нашого часу, двоє або більше свідків завжди об’єднували свої свідчення, і таким чином ті, хто слухають їх, не будуть прощені в день суду, якщо відкинуть це свідчення” (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 436).

Запитайте учнів, чому закон про свідків такий важливий. Щоб проілюструвати цей принцип, запитайте:

- Який вигляд мала людина, яка щойно заходила в кімнату? (Нехай учні скажуть, яка вона на зріст, яка вага, колір волосся тощо).
- У що була одягнена людина?
- Нехай вкажуть точний час, коли та особа заходила до кімнати.
- Що робила ця людина?
- Що ця людина взяла?

Зробіть спробу відновити картину того, що відбулося.

Потім поставте такі запитання:

- Як допомогло те, що було більше одного свідка?
- Як наявність багатьох свідків допомогла вам відновити картину того, що сталося?
- Чому закон про свідків такий важливий для встановлення істини?

Запропонуйте учням швидко прочитати Свідчення трьох свідків, Свідчення восьми свідків, Учення і Завіти вступ і перший вірш 17 розділу. Нехай учні перерахують, що відбулося з обома групами свідків, а потім напишіть те, що вони відшукають, на дошці (див. поданий перелік).

Троє свідків	Восьмеро свідків
1. Ангел показав їм пластини, Урім і Туммім, нагрудний щит, Ліягону і меч Лавана.	1. Джозеф Сміт показав їм пластини.
2. Голос Бога проголосив про божественність літопису.	2. Вони тримали пластини.

Запитайте учнів, як спільний досвід свідків може допомогти у зміцненні їхнього свідчення. Прочитайте Учення і Завіти 8:2 й обговоріть, як особисті свідчення набуваються через розум і серце.

Запросіть одного з учнів заздалегідь приготуватися до читання вголос Свідчення пророка Джозефа Сміта зі вступу до Книги Мормона. (Учень повинен добре підготуватися, щоб читати без помилок і справити враження). Нехай учень прочитає уривок класові. Попросіть інших учнів уважно слухати про те, чого Джозеф Сміт навчився від Моронія і напишіть те, що вони знайдуть, на дошці. (Сюди може входити опис зовнішності ангела, опис літопису, те, як саме його було перекладено, підготовлено, а також те, які суворі настанови було дано стосовно того, як зберігати літопис).

Попросіть учнів порівняти свідчення пророка Джозефа Сміта з іншими одинадцятьма свідченнями. Запитайте, чи знають вони інших свідків Книги Мормона (наприклад, пророків, учителів, батьків, сім’ї). Говорячи про

божественну місію пророка Джозефа Сміта, Президент Джозеф Філдінг Сміт сказав:

“Я знаю про це. Господь відкрив мені ці речі, і це знання я маю з дня мого хрищення. Я знаю, що сила Всемогутнього веде цей народ, що ми вступили в завіт дотримуватися його заповідей, ходити в світлі й істині. Я повністю переконаний, що кожен член цієї Церкви може свідчити і з упевненістю проголошувати, що все це—істина, що *Книга Мормона*—істинна, що мета цієї роботи останніх днів—істинна, і що, згідно з одкровеннями, вона повинна здійснитися і здійсниться” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:201–202).

Попросіть учнів поділитися своїми свідченнями про Книгу Мормона, якщо Дух підказує зробити це.

ПЕРША КНИГА НЕФІЯ

Перша книга Нефій, написана Нефієм, сином Легія, є першою книгою в Книзі Мормона. Цю книгу було перекладено з малих пластин, до яких входять книги від 1 Нефій до Омнія. Нефій отримав заповідь зробити цей літопис через тридцять років після того, як залишив Єрусалим (див. 2 Нефій 5:28–33). Він також вів інший літопис, де описувалися, в основному, “панування царів, і війни, і розбрат серед мого народу”. Однак ці менші пластини були присвячені, головним чином, “духовн[ому] житт[ю]” (1 Нефій 9:4) і містили те, що “приємно Богові” (2 Нефій 5:32). Нефій писав, що метою ведення літопису було “переконати людей прийти до Бога Авраама, і до Бога Ісака, і до Бога Якова, і бути спасеними” (1 Нефій 6:4).

У перших восьми розділах цієї книги Нефій вміщує скорочений літопис свого батька Легія (див. 1 Нефій 1:17). У розділі 9 Нефій продовжує обговорення своїх обов’язків по веденню літопису і пояснює свій підхід до цього завдання. Починаючи з розділу 10, Нефій розпочинає описання свого “царювання і священнослужіння” (1 Нефій 10:1).

Вступ

Книга Мормона, “наріжний камінь нашої релігії”, розпочинається як сімейний літопис, як розповідь вдячного сина про послух своїх батьків покликанню Господа. Однак не всі були такими слухняними. Юдеї відкинули послання пророків, а Ламан і Лемуїл ремствували і повставали проти свого батька і Господа. Нефій, залишаючись вірним до кінця, записав це піднесене і сповнене надії послання: “Я, Нефій, покажу вам, що лагідні милості Господа огортають усіх, кого він обрав, через їхню віру, щоб зробити їх сильними і навіть надати їм рятівну силу” (1 Нефій 1:20).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Ведення літопису—це божественний закон. Натхненні літописи є Писаннями, що містять історичні дані й допомагають більше запам’ятовувати (див. 1 Нефій 1:1–3; див. також 1 Нефій 6; 9; УЗ 21:1).

- Щира і смиренна молитва є необхідною для отримання одкровення (див. 1 Нефій 1:4–18).
- Господь дасть нам натхнення, допоможе подолати труднощі й визволить від зла, якщо ми матимемо віру в Нього і будемо дотримуватися Його заповідей (див. 1 Нефій 1:14, 20; 2:1–2; 3:7; 4).
- Бажання знати духовні речі, у поєднанні зі щирою молитвою, може пом’якшити наші серця, зміцнити наші свідчення і привести до послуху (див. 1 Нефій 2:12–17; див. також 1 Нефій 11:1; 15:7–11).
- Господь забезпечить для нас спосіб виконання Його намірів, якщо ми будемо вірними і слухняними (див. 1 Нефій 3:7; 4).
- Писання мають велику цінність. Вони навчають Божих заповідей, вони є літописом Його взаємин зі Своїми дітьми, і вони запрошують Духа (див. 1 Нефій 4:10–17; 5).
- Якщо ми ставимося до інших з терпінням і любов’ю, то можемо допомогти їм зростати у вірі (див. 1 Нефій 5:1–9).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 4–7.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання поданого фрагменту з Писань.

1 Нефій 1:1–3, 16–17. Ведення літопису—це божественний закон. Натхненні літописи є Писаннями, що містять історичні дані й допомагають більше запам’ятовувати. (20–25 хвилин)

Принесіть у клас кілька щоденників, шкільних річних літописів і особистих записів, щоб показати різні види ведення літописів. Прочитайте з них кілька фрагментів (унікайте того, що є конфіденційним, збентежуючим або особистим).

Скажіть учням, що існує багато різних способів ведення особистих записів, щоденників та історичних записів. Зробіть на дошці список різних видів літописів, які знають учням (наприклад, шкільні літописи, газети, історичні книги). Зробіть другий список того, якими способами можна вести особистий літопис (наприклад, щоденні записи, написання історії життя, запис особистих спостережень, перелік дат і місць подій, які відбувалися в житті). Зазначте, що спосіб ведення щоденника чи особистих записів є особистою справою. Запитайте в учнів, яким чином та інформація, яку вони записують у своїх щоденниках, може стати важливою для них пізніше.

Поясніть, що літопис Нефїя є Писанням, а не просто особистим записом, отже, ми можемо скористатися тими ж принципами, що й Нефїй, для визначення того, що писати в своїх щоденниках. Прочитайте 1 Нефїй 1:1–3. Чому Нефїй вів цей літопис? Нехай учні прочитають 1 Нефїй 6:1, звертаючи увагу на те, яким літописом користувався Нефїй. Що входило до літопису Легія, згідно з цим віршем?

Попросіть учнів прочитати короткий виклад змісту до 1 Нефїя 9. Обговоріть різницю між двома літописами, які вів Нефїй. Покажіть за допомогою діапроектора або роздайте учням на окремих аркушах перелік, що міститься на 156–157 сторінках книги *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*. Скористайтеся цим переліком та “Коротким поясненням до Книги Мормона”, що знаходиться в Книзі Мормона перед сторінкою “Зміст”, для проведення обговорення. Деякі з поданих запитань можуть бути корисними:

- Яка головна різниця між великими і малими пластинами Нефїя?
- Чому у нас немає скорочених Мормоном великих пластин Нефїя у сучасній версії Книги Мормона?
- Книга 1 Нефїй була на пластинах Нефїя. На великих чи на малих?
- Яка різниця між малими пластинами Нефїя і пластинами Мормона?

Нехай учні прочитають 1 Нефїй 1:16–17, звертаючи увагу на те, що саме Нефїй хотів включити до свого літопису. Напишіть на дошці поданий перелік, щоб показати, що в дійсності було записано Нефїєм:

1 Нефїй 1–8	Скорочений Нефїєм літопис його батька
1 Нефїй 9	Пояснення Нефїєм двох своїх літописів
1 Нефїй 10–2 Нефїй 33	Розповідь Нефїя про своє життя і вчення

Запитайте учнів про їх плани щодо написання історії свого життя і сімейної історії. Прочитайте такий вислів Президента Спенсера В. Кімбола:

“Яку ми отримуємо радість, коли знаходимо щоденники наших дідусів та бабусь і можемо пережити їхні випробування і радощі та скористатися у своєму житті досвідом, і вірою, і сміливістю наших предків.

У свою чергу ми заохочуємо сьогодні наших молодих людей розпочати написання і ведення записів про все важливе, що відбувається в їхньому житті, а також в житті їхніх батьків у ході подій, які їхні батьки, можливо, не запишуть із усіма важливими подробицями. У ваших особистих щоденниках має бути записано те, як ви справляєтеся з труднощами, що постають перед вами. Не думайте, що життя

зміниться настільки, що ваш досвід не буде цікавим для ваших нащадків. Досвід роботи, стосунків з людьми і усвідомлення правильності чи неправильності вчинків завжди будуть доречними ...

Немає звичайних людей. Я сумніваюся, що ви зможете прочитати чийсь біографію і нічого не почерпнути з того, як людина долала випробування й боролася з труднощами. Це—верстові стовпи на шляху розвитку людства.

Коли ми читаємо про великих людей, то дізнаємося, що вони не стали знаменитими за одну ніч і не народилися професіоналами або вмільими майстрами. Розповідь про те, як вони стали тими, ким вони є, може бути корисною для нас...

Ваш щоденник—це ваша автобіографія, отже, його треба вести акуратно. Ви—унікальні особистості, і у вашому житті можуть відбуватися події, які будуть більш чудовими й гідними похвали, ніж ті, про які записано в будь-якій біографії. Це може бути яскравий вчинок або розповідь про вірність; ви повинні правдиво описувати свою справжню сутність, а не те, що інші люди можуть в вас побачити.

Ваша історія повинна бути записана тепер, поки вона ще свіжа в пам’яті, і ви пам’ятаєте всі подробиці...

Ви не зможете зробити кращого для ваших дітей і для дітей ваших дітей, ніж записати історію свого життя, змалювавши свої перемоги над супротивником: як зводилися на ноги після падіння; як ішли вперед, незважаючи на те, що все здавалося безнадійним; про радість, яку мали, коли нарешті досягали мети...

Візьміть зошит, мої юні друзі, щоденник, який ви будете вести все своє життя, і, можливо, ангели цитуватимуть їх у вічності. Розпочніть сьогодні, пишіть про те, куди йдете і звідки приходите, про ваші найглибші думки, про досягнення і невдачі, про дружбу й перемоги, враження і свідчення. Пам’ятайте, що Спаситель докоряв тим, хто не вів записи про важливі події” (*The Teachings of Spencer W. Kimball* [1982], 350–51).

1 Нефїй 1:4–18. Щира і смиренна молитва є необхідною для отримання одкровення. (20–25 хвилин)

Попросіть учнів прочитати 1 Нефїй 1:4–18 і написати короткий переказ віршів на аркуші паперу. Обговоріть те, що вони напишуть.

Поділіться з учнями такою історією, переказаною Джеффри Р. Холландом, який пізніше став членом Кворуму Дванадцятьох. Один батько допомагає своїй доньці Донні зрозуміти Книгу Мормона. Він пропонує їй прочитати мовчки перший розділ.

“Донна: ... Ну ось, я вже прочитала.

Батько: Добре, про що, на твою думку, тут розповідається?

Донна: Тату, я сказала, що *прочитала*. Я не сказала, що зрозуміла його.

Батько: Що ж, тоді нам треба прочитати його знову, тільки цього разу трохи повільніше і вголос. Ми будемо обговорювати те, що читатимемо”.

Після того, як вони читали й обговорювали, батько запропонував написати короткий виклад змісту цього розділу.

Батько: Давай запишемо на папері короткі тези цього розділу. Я думаю, що можна написати так:

пророк молитися
має видіння
бачить небесних посланців
(очевидно, навіть самого Ісуса)
отримує книгу

більшість людей його не приймають

Отже, ми маємо загальний план історії, описаної в першому розділі. Чи він тобі знайомий?

Донна: Я просто не можу повірити.

Батько: Подумай над цим.

Донна: Це дуже нагадує те, що відбулося з Джозефом Смітом. Послухай! Це *дуже* нагадує досвід Джозефа Сміта. Неймовірно. Як це вдалося, тату?”

Запитайте учнів:

- Наскільки короткий переказ змісту, зроблений в цій історії, співпадає з вашим?
- Як би ви відповіли на запитання Донни? (Обговоріть їхні відповіді).
- Чи нагадує вам схема, зроблена Донною та її батьком, про інших пророків? Кого? (Єзекіїла, Івана Богослова та інших).

Прочитайте відповідь батька з історії брата Холланда:

“На мою думку, є одна можлива відповідь на твоє запитання: зазвичай з усіма пророками відбувається подібне. В будь-якому випадку ми *знаємо* одну річ, спільну для всіх їх: вони отримують одкровення від Господа. Джозеф Сміт якось сказав, що одкровення—це камінь, на якому Церква Ісуса Христа завжди буде розбудовуватися, і що без нього спасіння неможливе [Teachings of the Prophet Joseph Smith (Deseret Book Co., 1970), p. 274]. Я думаю, Донно, що ми з тобою зрозуміємо, що ця книга є одним великим одкровенням про одкровення. А Ісус знаходиться в центрі всього цього. Ці перші 20

віршів розповідають неймовірно багато про те, що мало статися далі. І цей вступний розділ робить це краще, ніж будь-що інше.

А, можливо, існує ще одна причина того, чому Книга Мормона починається саме так. Може це певним чином навчає нас, що якщо ми приймаємо Легія і Книгу Мормона, ми напевно повинні прийняти Джозефа Сміта як пророка від Бога. З іншого боку, коли ми приймаємо Джозефа Сміта як пророка, то повинні прийняти вчення цієї книги і жити за ними.

Таким чином, Донно, цей літопис не лише свідчення Нефія, Алми, Мормона і Моронія, але це також свідчення Джозефа Сміта, і Бригама Янга, і Гарольда Б. Лі, і Спенсера В. Кімбола. Можливо саме тому Церкву не було навіть організовано, поки Книгу Мормона не було повністю перекладено і видано” (Daddy, Donna, and Nephi,” *Ensign*, Sept. 1976, 8–9).

Засвідчіть, що так само, як літопис Книги Мормона починається з молитви, так само повинні починатися наші свідчення про Книгу Мормона. Наполягайте на тому, щоб учні молилися про свідчення стосовно істинності Книги Мормона протягом року, коли вони читатимуть її сторінки і вивчатимуть їх.

1 Нефій 2:1–20. Господь дасть нам натхнення, допоможе подолати труднощі й визволить від зла, якщо ми матимемо віру в Нього і будемо дотримуватися Його заповідей. (20–25 хвилин)

Перед уроком намалуйте на дошці поданий ряд.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
Неслухняний + + + + + + + + + + Слухняний

Запитайте: Яке б ви мали відчуття, якби ваші батьки сказали, що збираються залишити дім, усе майно та йти в пустиню, взявши лише їжу й речі, необхідні для виживання? (Ви можете розіграти сценку, в якій ви будете батьком чи матір'ю, а чотири учні вашими дітьми). Запропонуйте учням подивитися на ряд, поданий на дошці, і подумки оцінити, наскільки слухняними були б вони. Запитайте: Як на вас вплинуло б те, що Небесний Батько наказав вашим батькам вирушити в пустиню? Запропонуйте їм зараз оцінити свою слухняність. Чи щось змінилося? Чому так або чому ні? Прочитайте з учнями 1 Нефій 2:1–5 і обговоріть труднощі такого переїзду.

Нехай учні прочитають 1 Нефій 2:6–10, щоб відшукати, які якості Легії хотів бачити в своїх синах (щоб вони “невпинно прагну[ли] до джерела усієї праведності” і були “твердим[и], і стійки[ми], і непохитни[ми] у виконанні заповідей Господа”). Обговоріть, що означають ці фрази. Допоможіть учням побачити, як вони дотримуються сказаного в них у своєму житті (наприклад, виконання Слова мудрості, незважаючи на великий тиск з боку однолітків).

Нехай учні прочитають 1 Нефій 2:11–14, щоб визначити місце Ламана і Лемуїла на шкалі. Що змушувало їх ремствувати, згідно з віршем 12? Яким чином вони могли б краще повестися в цій ситуації?

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 2:16–20, думаючи про місце Нефія і Сама на шкалі. Як це можна порівняти з розташуванням на шкалі Ламана і Лемуїла?

Знайте, що всі чотири сини Легія здійснили ту саму подорож, але зробили це з різним ставленням. Всім класом порівняйте якість послуху Нефія, Сама, Ламана і Лемуїла. Скористайтеся віршами з поданого переліку. При бажанні можете підготувати роздатковий матеріал на основі переліку, використавши лише Писання і, можливо, кілька підказок, і запропонуйте учням заповнити його перед обговоренням.

Нефій	Сам	Ламан і Лемуїл
Визнавав “порядність батьків” (1 Нефій 1:1).	Пішов із сім’єю в пустиню (див. 1 Нефій 2:5).	Ремствували на батька (див. 1 Нефій 2:11–12).
Зосередив серце на Господі (див. 2:16).	Повірів словам Нефія (див. 2:17).	Зосередили серце на багатствах світу (див. 2:11).
Молився за своїх бунтівних братів (див. 2:18).	Пішов з Нефієм до Єрусалима (див. 3:9).	Лаялися на Сама і Нефія і переслідували їх (див. 3:28; 7:16, 19).
Відповідав з вірою в те, що Господь наказав отримати пластини (див. 3:7).	Зносив покарання від Ламана і Лемуїла (див. 3:28–29).	Ремствували проти заповідей Господа, кажучи, що їх “важко зробити” (3:5).
Залишався безстрашним (див. 3:15, 21; 7:8–15).	Повернувся з братом до Єрусалима, щоб взяти сім’ю Ізмаїла (див. 7:2–5). Зніс переслідування (див. 7:6).	Легко здалися (див. 3:14; 7:6–7).
Закликав братів бути вірними і поклатися лише на Бога (див. 3:15–21; 4:1; 7:8–21).		Покладалися на силу людини і боялися її (див. 3:31).
З готовністю відгукувалися на спонування Духа (див. 4:5–18).		Позбавляли себе великих духовних благословень через непокору (див. 2:9–12).
Легко пробачав образу (див. 7:21).		Були то смиренними, то непокірними (див. 2:9–10, 14; 7:19–20).

Прочитайте наступний вислів старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму Дванадцятьох:

“Послух—це перший небесний закон. Розвиток, удосконалення, спасіння, благочестя,—правильне, справедливе й істинне, все добре матимуть ті, хто живе за законами Того, хто є Вічним. У всій вічності немає нічого важливішого за виконання заповідей Бога” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 126).

Запитайте:

- Яким чином життя Нефія, Сама, Ламана і Лемуїла показують істинність цього вислову?
- Яке відображення знаходить цей вислів у вашому житті?

**1 Нефій 3:7 (Опанування Писань).
Господь забезпечить для нас спосіб виконання Його намірів, якщо ми будемо вірними і слухняними.** (20–25 хвилин)

Запитайте учнів:

- Чи завжди покликання в Церкві легкі?
- Які покликання, на вашу думку, нелегко виконувати? Виконання яких забирає дуже багато часу?
- Що ви можете сказати про тих людей, які приймають такі покликання?
- Як ви можете підготуватися, щоб прийняти будь-яке покликання, яким би важким воно не здавалося?

Заспівайте або прочитайте слова гімну “Я завжди ітиму туди, де Ти” (*Гімни і дитячі пісні*, № 46). Запропонуйте учням знайти тему або теми в кожному куплеті. Коли вони їх відшукають, напишіть їх на дошці й обговоріть з класом.

Куплет 1: “Веди мене, Боже, веди”.

Куплет 2: “Скажу все, що Ти повелиш”.

Куплет 3: “Даю я долю Тобі мою,
Я буду, ким Ти повелиш”.

Знайте, що ці теми сконцентровані в приспіві після кожного куплету.

Прочитайте з класом 1 Нефій 3–4, щоб відшукати взаємозв’язок між цими розділами і гімном. Давайте коментарі й пояснення під час читання і заохочуйте учнів під час читання ставити запитання й давати власні коментарі. (Для додаткової інформації див. *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 5–7).

Увага: Приділіть особливу увагу віршу з Писань з переліку для опанування—1 Нефій 3:7. Це можна зробити в ході читання всього тексту, або, за вашим бажанням, тоді, коли закінчите читання розділів. Звертайтеся до переліку на дошці і запитуйте учнів, скільки з вказаних тем

стосуються Нефія. Напишіть на дошці слова *послух, віра і довіра*. Запитайте:

- Яким чином Нефій показав, що володіє такими якостями, як послух, віра і довіра?
- Яких із вказаних якостей бракувало Ламанові та Лемуїлові?
- Які з цих якостей необхідні, щоб служити на місії?
- Яку з цих якостей важко виявляти вам у даний момент?
- Як ви можете розвивати ці якості до такої міри, як у Нефія?

Прочитайте наступний вислів старійшини Гордона Б. Хінклі, у той час члена Кворуму Дванадцятьох:

“Я пригадую, як сидів у цій Скинії, коли мені було тринадцять чи чотирнадцять років, там, на балконі, як раз під годинником, і слухав, як Президент Гебер Дж. Грант розповідав про те, як читав Книгу Мормона, коли був хлопчиком. Він говорив про Нефія і про великий вплив, який він справив на його життя. А потім, голосом, в якому бриніла така впевненість, яку я ніколи не забуду, він процитував ті великі слова Нефія: “Я піду і зроблю те, що Господь наказав, бо я знаю, що Господь не дає заповідей дітям людським без того, щоб не приготувати шлях для них, аби вони могли виконати те, що він наказав їм” (1 Нефій 3:7).

Саме тоді в моє молоде серце прийшло рішення намагатися виконувати те, що наказує Господь” (in Conference Report, Oct. 1971, 158; or *Ensign*, Dec. 1971, 123).

Попросіть учнів написати листа місіонеру і в ньому запитати, як слова з 1 Нефія 3:7 здійснюються під час місіонерської роботи.

1 Нефій 4:1–18. Нефія “вів ... Дух Божий, бо не знав [він] наперед”, що має робити. (20–25 хвилин)

Прочитайте такий вислів пророка Джозефа Сміта:

“Бог сказав: “Не вбивай”, а другого разу Він сказав: “Бо конче вчиниш їх закляттям”. Це принцип, за допомогою якого здійснюється небесне керування—через одкровення, пристосоване до умов, у яких знаходяться діти царства. Все, що вимагає Бог, є правильним, і не має значення, чого саме Він вимагає, хоч ми можемо не розуміти причини до того часу, поки події не зроблять їх очевидними” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 256).

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 4:1–18, звертаючи увагу на взаємозв'язок між висловлюванням пророка і розповіддю про те, як Нефій убив Лавана. Запитайте, як

Нефій дізнався про те, що йому треба вбити Лавана. (Йому наказав Дух; див. вв. 10, 12–14, 18). Запитайте: Якими іншими джерелами знання керувався Нефій у своїх вчинках? Напишіть відповіді на дошці. Серед них можуть бути такі:

- Нефій уже отримав одкровення від Господа, отже, він не сумнівався, що це було волею Бога (див. 1 Нефій 2:15–16, 18–24).
- Господь дав заповідь Нефію і його братам через їхнього батька Легія, який був пророком, щоб вони дістали пластини (див. 1 Нефій 3:1–4).
- Нефій діяв, виконуючи своє покликання (див. 1 Нефій 4:17).
- Знання Писань привело його до розуміння необхідності того, чому сім'я повинна залишатися непохитною у виконанні заповідей (див. 1 Нефій 4:15–16).
- Він слухався Духа, коли знайшов Лавана (див. 1 Нефій 4:5–8).

Напишіть на дошці: *Живі пророки—божественне покликання—Писання—Святий Дух*. Поясніть, що таким є спосіб, у який Небесний Батько дає нам знати Свою волю. Попросіть учнів прочитати Кн. Якова 10–12, звертаючи увагу на те, якими джерелами знання користувався Яків, щоб переконати антихриста Шерема в істині. (Він скористався всіма ними; див. також Кн. Якова 18–19). Ці самі джерела істини допоможуть вам розпізнати обман, якщо ми будемо послухними заповідям Бога і будемо діяти в межах своїх покликань. Запитайте: Як ми дізнались, що Нефій був послухним служителем Бога? (Однією з відповідей може бути його відповідь батькові, подана в 1 Нефії 3:7).

Прочитайте такий вислів старійшини Езри Тефта Бенсона, у той час члена Кворуму Дванадцятьох:

“Дозвольте мені запропонувати три невеличких тести, які допоможуть вам розпізнати обман ...

1. Що про це сказано в Головних трудах? “До Закону й свідцтва! Як вони не так кажуть, як це, то немає для них зорі ранньої!”,—сказав Ісая. (Ісая 8:20) ...

Ми повинні ретельно вивчати Писання. В першу чергу використовувати Книгу Мормона й Учення і Завіти...

2. Другий дороговказ такий: що про це кажуть пророки Церкви в останні дні, особливо нинішній Президент? ...

“Є лише один чоловік на землі, хто промовляє до Церкви (див. УЗ 132:7; 21:4). Цим чоловіком є Президент Церкви. Він передає слово Господа для нас у цей час, і тому його слова мають навіть більшу невідкладну важливість, ніж слова пророків, що вже пішли з життя. Сказані під впливом Святого Духа його слова є Писанням. (Див. УЗ 68:4.) ...

3. Третій і останній тест—це Святий Дух, випробування Духа. Через Духа ми "... може[мо] пізнати істинність усього" (Мороній 10:5). Цей тест може бути повністю ефективним лише тоді, коли канали, через які людина спілкується з Богом, чисті, добросовісні й незабруднені гріхом" (in Conference Report, Oct. 1963, 16–17).

Запитайте: Як ми можемо дізнатися про волю Бога в своєму житті?

1 Нефій 4:5–18. Писання мають велику цінність для дітей людських. (10–15 хвилин)

Попросіть учнів уявити, що в результаті аварії корабля їх викинуло на острів у південній частині Тихого океану. Шторм все ще продовжується, і є можливість врятувати одну з указаних речей. Запитайте: Яку річ ви б врятували і чому?

- Одяг
- Зброю
- Знаряддя
- Романи
- Стіл і стільці
- Ковдри
- Писання

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 4:5–18, щоб зрозуміти, наскільки важливими є Писання для народу. Попросіть одного з учнів прочитати Омній 1:17 і порівняти народ Нефія з народом, знайденим Мосією, який не мав літописів. Запитайте: Як смерть однієї людини, Лавана, врятувала народ?

Попросіть учнів поділитися прикладами того, наскільки важливими є Писання в житті їхніх сімей.

1 Нефій 5:1–9. Якщо ми ставимося до інших з терпінням і любов'ю, то можемо допомогти їм зрости у вірі. (15–20 хвилин)

Перекажіть запропоновану ситуацію (або попросіть кількох учнів розіграти сценку). Сім'я переживає фінансові труднощі, оплачуючи місію двох синів. Усі члени родини люблять Господа і євангелію всім серцем, але дуже скучають за синами і братами. Одного вечора після неприємного обговорення фінансових справ один з батьків почав скаржитися, що Господь вимагає від них надто багато. Один з цих батьків ремствує, що дуже скучає за обома синами і що їм не під силу оплачувати обидві місії.

Другий з батьків утішає свого супутника життя, нагадуючи, що Господь вже благословив їх. Їхні сини з гідністю й бажанням служать Господу. Хоч утримання на місії дороге, вони зможуть звести кінець з кінцями, якщо всією сім'єю будуть краще планувати свій бюджет і підуть на певні жертви. Батьки погоджуються, що Господь зробив

набагато більше для них і для їхньої сім'ї, ніж вони зможуть за це колись відплатити.

Скажіть учням, що ця сценка приблизно описує те, що відбулося в 1 Нефії 5. Запропонуйте їм відшукати подібності й розбіжності, коли вони читатимуть цей розділ.

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 5:1–3, звертаючи увагу на те, чому Сарія почала скаржитися. На що скаржилася Сарія? Напишіть відповіді на дошці. Серед них можуть бути такі:

- Легій був людиною, яка мала видіння.
- Легій повів сім'ю із землі успадкування.
- Рішення Легія призвело до втрати синів.
- Вибір Легія призведе до смерті в пустині.

Запитайте: Які зі скарг Сарії були виправданими? Запитайте учнів, чи скаржились вони коли-небудь, не маючи повної інформації. Запропонуйте їм поділитися прикладами того, як вони поспіхом робили неправильні висновки.

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 5:4–6, звертаючи увагу на те, як Легій відповів на скарги дружини. Запитайте: Як ви відповідаєте, коли вас несправедливо критикують? Поясніть, що Легій відповідав не зі злістю, але з любов'ю і співчуттям. Чого нас навчає розуміюче ставлення Легія до своєї дружини?

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 5:7–8. Запитайте:

- Що підтримало і зміцнило віру Сарії та її довіру до Господа і до того, що її чоловіка було покликано про роком?
- Чому, на вашу думку, Господь посилав нам проблеми і труднощі?
- Якою є роль сім'ї в наданні допомоги, коли ми опиняємося перед проблемами й труднощами?
- Чого ще ми можемо навчитися з цього глибоко достовірного описання?

Прочитайте наступний вислів сестри Барбари Б. Сміт, яка у той час була Генеральним президентом Товариства допомоги:

“Сарія, дружина Легія, пережила болісне розставання з домівкою і майном, щоб вирушити в пустиню. Ми нічого не знаємо про випробування, які, напевно, їй довелося пережити. Але піший перехід життя в наметах, приготування їжі на відкритому вогні могли здатися надмірними після їхнього заможного життя в Єрусалимі. Ми читаємо про її сповнене стражданням очікування, коли вона боялася, що її милі сини загинули в поході за пластинами. (Див. 1 Нефій 5:2). Але, незважаючи на труднощі, вона по-справжньому любила свою сім'ю і служила їй. З поверненням синів вона знала напевне, що Господь наказав її чоловікові йти в пустиню, і в їхньому щасливому поверненні вона

побачила запевнення в тому, що Господь був з ними. (Див. 1 Нефій 5:8). Умови, в яких вони знаходилися, не змінилися; вони так само спали в наметах. Але вона мала радість і втіху від усвідомлення того, що Господь вів їх. Маючи таке світло, вона могла йти та продовжувати долати всі труднощі” (in Conference Report, Oct. 1982, 123; or *Ensign*, Nov. 1982, 85).

1 Нефій 5. Писання навчають Божих заповідей, вони є літописом Його взаємин зі Своїми дітьми, і вони запрошують Духа. (20–25 хвилин)

Запитайте учнів, чи існує якесь матеріальне багатство, заради отримання якого або володіння ним вони могли б пожертвувати життям? Обговоріть їхні відповіді.

Попросіть одного з учнів коротко переказати 1 Нефій 3–4 і розповісти про жертву, на яку треба було піти, щоб отримати латунні пластини. Запитайте, чому така жертва була виправданою. Запропонуйте учням прочитати 1 Нефій 4:13–15; 5:11–18 і звернути увагу на те, що саме в змісті писань, вигравійованих на латунних пластинах, робило їх такими цінними для Легія і його сім'ї.

Напишіть на дошці вправу, де треба знайти відповідні пари. Нехай учні з'єднають порядкові номери фраз з лівого стовпчика з відповідними фразами, позначеними літерами, в правому стовпчику. Обговоріть відповіді з класом.

Цінна інформація, що містилася на латунних пластинах

1. Перші п'ять книг Старого Завіту (див. 1 Нефій 5:11)	А. Книга Єремії
2. Цінний дар від святих пророків (див. 1 Нефій 5:13)	Б. Щоб дотримуватися заповідей.
3. Писання пророка, який жив у Єрусалимі в той самий час, що і Легія (див. 1 Нефій 5:13)	В. Книги Мойсея
4. Літопис батька Легія (див. 1 Нефій 5:14–16)	Г. Навчати всі народи, язика і людей
5. Майбутнє латунних пластин (див. 1 Нефій 5:18)	Д. Сімейна історія
6. Латунні пластини є необхідними (див. 1 Нефій 4:13–15)	Е. Пророцтва

(Відповіді: 1–В, 2–Е, 3–А, 4–Д, 5–Г, 6–Б)

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 5:21, звертаючи увагу на те, чому пластини мали “велику цінність” для Легія і його сім'ї. Запитайте:

- Як пластини могли допомогти їм “зберегти заповіді Господа для [їхніх] дітей”?

- Яким чином ваші батьки зберегли заповіді Господа для вас?

Нехай учні прочитають вголос 1 Нефій 5:22. Запитайте: Чому важливо брати Писання з собою в подорож і в наш час?

Попросіть учнів поділитися випадками, коли їм допомогло те, що вони мали при собі Писання.

Вступ

Ці розділи пройняті глибокою любов'ю і турботою Легія і Нефія про свою сім'ю. Нефій коротко зазначає, що вони є нащадками Йосипа Єгипетського, і проголошує, що мета цього літопису—“переконати людей прийти до Бога Авраама ... і бути спасеними” (1 Нефій 6:4). Він робить особливий наголос на фізично важкій подорожі назад до Єрусалима за сім'єю Ізмаїла, аби вони мали гідних шлюбних партнерів. Він детально описує сон свого батька про прекрасне дерево життя і тверду надію Легія на те, щоб його “сім'я теж скуштувала його” плід (1 Нефій 8:12).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Головна мета Книги Мормона—приводити душі до Христа (див. 1 Нефій 6:3–6).
- Господь зміцнює тих, хто старанно шукає Його і йде за Його пророками, але Він забирає Свого Духа від тих, хто відкидає Його і прагне злочестя (див. 1 Нефій 7:6–21; див. також 1 Нефій 1:20; 10:17).
- Усіх людей запрошено прийти до дерева життя, але через зневіру і спокуси світу багато хто не дійдуть (див. 1 Нефій 8:10–36; див. також Матвій 13:18–23; Іван 3:16; Алма 5:34).
- Господь знає все від початку, і Він готує шлях, щоб здійснити всі Свої діяння (див. 1 Нефій 9; див. також 2 Нефій 9:20; Слова Мормона 1:6–7).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 8–11.

Поради для вчителя

Book of Mormon Video, фільм 2, “Для мудрої мети”, можна використати для викладання 1 Нефій 9 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

1 Нефій 6:3–6. Головна мета Книги Мормона—приводити душі до Христа. (15–20 хвилин)

Увага: Наступне заняття на привернення уваги схоже на те, яке було використано в порадах для вчителя до уроку, присвяченого титульній сторінці Книги Мормона (с. 16). Подумайте над його використанням, навіть якщо ви вже викладали його раніше, бо повторення може служити ефективним нагадуванням.

Принесіть на урок кілька доречних книжок і фільмів, популярних серед сучасної молоді. Запитайте учнів, якою, на їхню думку, була мета автора чи творця кожної з цих книг або фільмів. Візьміть примірник Книги Мормона та спитайте учнів: Якою була мета авторів і літописців? Нехай учні прочитають 1 Нефій 6:3–4, відшукуючи відповідь на це запитання. Порадьте учням написати на полях посилання на 2 Нефій 25:26, а потім зверніться до цього вірша й прочитайте його. Запитайте, чи існують якісь сумніви щодо мети цієї книги. Нехай учні напишуть посилання на 2 Нефій 33:10–11 на полях, а потім звернуться до цього вірша і прочитають його. Запитайте: Чиї слова ми читаємо в Книзі Мормона?

Прочитайте 1 Нефій 6:5–6 і поділіться наступним висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона:

“Книга Мормона є великим зразком, який ми повинні використовувати у своїй місіонерській роботі. Вона показує, що Джозеф Сміт був пророком. Вона містить слова Христа, а її велика місія—приводити людей до Христа. Все інше є другорядним... В ній немає того, що “приємно для світу”, а тому ті, хто від світу, не цікавляться нею. Ця книга є великим рещетом” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 203).

1 Нефій 7:14–21. Господь зміцнює тих, хто старанно шукає Його і йде за Його пророками, але Він забирає Свого Духа від тих, хто відкидає Його і прагне злочестя. (20–30 хвилин)

Запитайте учнів, чи доводилося їм грати в гру, в якій вони набирали команди. Запитайте:

- Як, на вашу думку, почувалася людина, яку не обрали або яку було обрано останньою?
- Яка різниця між тим, коли набирають команди, “вибираючи сторону”, і тим, як ми вирішуємо, “хто за Господа”?

Поясніть, що Спаситель хоче, аби всі ми були за Нього, але ми маємо свободу вибору прийняти або відкинути Його запрошення.

В наставлянні Нефія до своїх братів, він попереджає їх про наслідки відкидання пророків. Прочитайте 1 Нефій 7:14 і запитайте, якими є ці наслідки. Прочитайте 1 Нефій 7:15. Запросіть учнів зробити переказ Нефієвого застереження до його братів. Запитайте: Від чийого вибору залежало загинути їм разом з грішниками чи ні?

Нехай учні прочитають 1 Нефій 7:16. Запитайте:

- Чому Ламан і Лемуїл гнівалися на Нефія?
- Яким чином їхні вчинки були доказом того, який вибір вони зробили?
- Як ви можете сказати, на якій стороні знаходяться сучасні люди?
- Як наш зовнішній вигляд показує, прагнемо ми йти за Господом чи ні?
- Звідки ви знаєте, на чій стороні хотів бути Нефій?

Прочитайте 1 Нефій 7:17–20 і запитайте:

- Яким чином Господь підтримував Нефія, згідно з цими віршами?
- Якими є деякі переваги, коли ми знаходимося на стороні Господа?

Запросіть учнів поміркувати, чи знаходяться вони на стороні Господа. Запитайте: Як ви це показуєте?

Заохочуйте учнів вибирати сторону Господа. Розкажіть їм про благословення, які приходять завдяки такому вибору.

1 Нефій 8. Усіх людей запрошено прийти до дерева життя, але через зневіру і спокуси світу багато хто не дійдуть. (40–50 хвилин)

Ви можете розпочати обговорення сну Легія з гри, яка називається “Великий палець”. Скажіть учням, що ви будете їм ставити запитання про сні. Якщо їхня відповідь буде ствердна, нехай вони піднімуть великий палець вгору. Якщо відповідь заперечна, нехай вони опустять великий палець вниз. *Увага:* Ваші учні можуть бути дуже зацікавленими темою про сні. Переконайтеся, що обговорення зосереджено на сні Легія). Запитайте:

- Чи бачите ви сон кожної ночі, коли засинаєте?
- Чи було у вас неприємне почуття через те, що щось розбудило вас посеред сну?
- Чи снилося вам щось, що насправді сталося пізніше?
- Чи снився вам сон, який дав відповідь на молитву?
- Чи вірите ви, що одкровення можуть приходити у формі сновидінь?
- Чи знали ви, що Легію приснилося дерево?
- Чи вважаєте ви, що Легій зрозумів свій сон?

Підкресліть, що сон або видіння Легія про дерево життя—це одна з найважливіших оповідей у Книзі Мормона. Розуміння символізму цього сну може допомогти нам зрозуміти інші частини Книги Мормона. (Ідеї для

викладання символізму цього сну, як пізнав його Нефій, можна знайти в першій пропозиції для навчання 1 Нефія 10–14, с. 33–34).

Запросіть трьох добровольців і нехай вони підійдуть до дошки. (Або якщо можливо, роздайте їм листи ватману та різнокольорові фломастери). Нехай інші члени класу по черзі читають розповідь про видіння Легія, починаючи з 1 Нефія 8:4. Кожен учень міг би прочитувати два або три вірші, перш ніж ви перейдете до іншого учня. Робіть паузи, щоб троє добровольців могли намалювати тлумачення сну, додаючи до своїх малюнків деталі в міру надходження додаткової інформації. (Див. пропозиції в нижче поданій таблиці).

1 Нефій 8:4–6	Темна та похмура пустиня, чоловік у білому одязі, який запрошує Легія йти за ним.
1 Нефій 8:7–9	Темна й похмура спустошена земля, широке та просторе поле
1 Нефій 8:10–12	Дерево з білими та жаданими плодами
1 Нефій 8:13–14	Ріка води і Сарія, Сам та Нефій
1 Нефій 8:15–16	Сім'я куштує плід
1 Нефій 8:17–18	Ламан і Лемуїл відмовляються скуштувати плід
1 Нефій 8:19–20	Тісна і вузька дорога, жезл із заліза, джерело
1 Нефій 8:21–23	Незліченні натовпи людей проштовхуються наперед, велика імла темряви, яка змусила деяких загубити свою дорогу.
1 Нефій 8:24–25	Ті, хто досягли дерева, але засоромились, скуштувавши плід.
1 Нефій 8:26–28	Велика і простора будівля; люди, які насміхаються; люди, які відступилися на заборонені дороги
1 Нефій 8:29–30	Ті, які “підійшли до дерева і впали, і скуштували його плід”
1 Нефій 8:31–33	Натовпи, які намагаються досягти будівлі; ті, хто “потонув у пучині цієї ріки”; ті, “хто зник з його очей, блукаючи невідомими шляхами”

Дайте добровольцям можливість пояснити свої малюнки і використовуйте їх, коли обговорюєте це видіння з класом. (Увага: Подумайте, як зберегти малюнки, щоб скористатися ними, викладаючи видіння Нефія).

Запропонуйте учням проглянути 1 Нефія 8:6–9, шукаючи те, що в першу чергу стурбувало Легія. Запитайте: Що зробив Легій, щоб уникнути темряви? Нехай учні перечитають 1 Нефія 8:10–12 і поставте їм деякі з наступних запитань:

- Яким було перше бажання Легія після того, як він скуштував плід? (див. в. 12).

- Як зреагували члени сім'ї Легія, коли він покликав їх до дерева, щоб скуштувати плід? (див. вв. 15–18).
- Чому, на вашу думку, Ламан і Лемуїл, не скуштували плода?
- Як би ви почувалися, якби ваша сім'я відкинула те, що принесло вам радість і щастя?

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 8:36–37, звертаючи увагу на те, як Легій зреагував на відмову Ламана і Лемуїла. Попросіть учнів обдумати, чи їхні батьки коли-небудь промовляли до них “від повноти почуттів люблячого батька”, умовляючи прислухатися і підкоритися. (Дозвольте їм відповісти, якщо вони мають бажання). Поділіться вашими почуттями про те, як батьки хочуть, щоб їхні діти вірили й жили за євангелією. Допоможіть їм зрозуміти, що Небесний Батько любить кожного з нас і також хоче, щоб ми вірили й слухалися.

Поясніть, що Легій бачив у своєму сні багато інших людей. Намалюйте на дошці супутню таблицю. Поділіть клас на чотири групи. Нехай кожна група вибере один рядок таблиці й порівняє достоїнства і недоліки людей, що описані в 1 Нефії 8, з людьми в Матвії 13.

Сон Легія	Порівняння	Притча про сіяча
1 Нефій 8:21–23		Матвій 13:3–4, 19
1 Нефій 8:24–28		Матвій 13:5–6, 20–21
1 Нефій 8:30		Матвій 13:8, 23
1 Нефій 8:31–33		Матвій 13:7, 22

Попросіть групи записати їхні висновки на дошці в колонці “Порівняння” й обговоріть їх із класом. Поставте такі запитання:

- Для кого був доступний плід цього дерева?
- Що заважало декому скуштувати плід?
- Чи гарантує куштування плода радість і вічне життя? Чому так або ні?
- Чому, на вашу думку, дехто ніколи не дійде до дерева?
- Чому, на вашу думку, дехто скуштував плід, а потім відступив?
- Чому, на ваш погляд, деякі були здатні віддано скуштувати плід дерева?

1 Нефій 9. Господь знає все від початку, і Він готує шлях, щоб здійснити всі Свої діяння (25–35 хвилин)

Покажіть учням якусь історичну книгу. Вкажіть, який період часу в ній описано. Продемонструйте також особисту історію, записну книжку або щоденник, який би охоплював частину того ж періоду часу. Якщо це доречно, зачитайте духовний досвід з цього щоденника. Поставте деякі з наступних запитань:

- Яка різниця між цими двома текстами?

- Якому з текстів більше підходить назва “історичний”? (Хтось міг би назвати обидва).
- Який текст є більш цінним? (Кожен є важливим, але з різних причин).
- Чим корисний кожен текст?
- Яким чином можна було б порівняти кожний з цих текстів із Книгою Мормона?

Поясніть, що Книга Мормона описує тисячолітню історію подій серед Нефійців і Ламанійців та більш давню—серед Яредійців. Запитайте: Чи є Книга Мормона історією в тому ж значенні, що й оця історична книга? (Ні, вона, в першу чергу, є релігійним літописом). Нехай учні прочитають Кн. Якова 3:13 і Слова Мормона 1:5, щоб пересвідчитись, чи заявляє Книга Мормона, що вона є вичерпною історією людей, яких описано в ній.

Нехай учні прочитають 1 Нефій 9:2. Поясніть, що Нефій вів записи як світської, так і релігійної історії. Попросіть учнів підкреслити фразу “пластини, на яких я повністю описую історію мого народу” і написати *великі пластини* на полях поряд з цим віршем. Нехай вони прочитають 1 Нефій 9:3 і підкреслять фразу “вигравіювати розповідь про духовне життя мого народу”. Запропонуйте їм написати *малі пластини* на полях біля вірша 3. Поставте деякі з наступних запитань:

- Чому, згідно з віршем 3, Нефій зробив малі пластини на додаток до великих пластин?
- Яких пластин стосуються слова “ці пластини” у віршах 2–5? (Малих пластин).
- Коли ми читаємо книгу 1 Нефій, ми читаємо з великих пластин чи з малих пластин? (З малих пластин).
- Що містили великі пластини Нефія? (див. в. 4).

Нехай учні прочитають 1 Нефій 9:5–6. Як пояснює Нефій у цих віршах те, чому Господь наказує йому зробити другий комплект пластин? Нехай учні прочитають Слова Мормона 1:3–7. Які Мормон дає пояснення того, чому він включає малі пластини до скорочених ним великих пластин Нефія?

Попросіть одного з учнів вголос прочитати всьому класу наступний вислів:

Щонайменше частина “мудрої мети” Господа (1 Нефій 9:5; Слова Мормона 1:7) щодо того, чому Нефій вів два літописи, стала очевидною, коли Джозеф Сміт перекладав Книгу Мормона. Спочатку Джозеф перекладав скорочення Мормона з великих пластин Нефія. Мартін Гарріс, який допомагав Джозефу, хотів показати цей переклад дружині та сім’ї. Неохоче Пророк дозволив йому взяти 116 сторінок манускрипту, переклад якого було закінчено на той час. Сторінки були викрадено, а переклад зупинено.

Після того, як Джозеф Сміт пройшов через період покаяння, Господь наказав йому не перекладати знову втрачений уривок. Замість цього Він звелів йому перекласти малі пластини, які охоплювали той же самий проміжок часу. Він застеріг Джозефа, що той, хто забрав 116 сторінок, змінив їх і спланував використати їх для дискредитування цієї роботи. Але Господь передбачав це багато століть тому і запланував додатковий літопис, щоб зруйнувати план Сатани. (Див. *History of the Church*, 1:20–23; УЗ 10:38–46).

Прочитайте 1 Нефій 9:6 і запитайте, наскільки корисно знати, що “Господь знає все від початку” (див. також 2 Нефій 9:20; Слова Мормона 1:7). Прочитайте наступне твердження:

“Без знання всього Бог не зміг би спасти жодне із своїх створінь, бо це потребує знання, яке Він має від початку й до кінця, про все, що дозволяє Йому надавати таке розуміння Своїм створінням, через яке вони стають причасниками вічного життя; і якби ідея про те, що Бог має повноту знання, не існувала в розумах людей, для них було б неможливим мати віру в Нього” (Joseph Smith, comp., *Lectures on Faith* [1985], 51–52).

Наприкінці принесіть своє свідчення, що Бог знає все.

Вступ

Завдяки своїй вірі, послухності й бажанню зрозуміти одкровення свого батька Нефій отримав великі видіння вічності. Він бачив силою Святого Духа майбутнє свого народу, народження, служіння і спокуту Спасителя; Відступництво; Відновлення Євангелії й остаточну долю Божого царства. Розділи 10–15 є доказом божественного обіцяння, що той, хто “старанно шукає, знайде; і таємниці Бога відкриються перед ними, силою Святого Духа” (1 Нефій 10:19).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Місія Спасителя—викупити людство із загубленого і занепалялого стану (див. 1 Нефій 10:4–6; 11:31–33).
- Таємниці Бога відкриваються силою Святого Духа тим, хто старанно шукає їх (див. 1 Нефій 10:17–22; див. також УЗ 76:5–10).
- Бог відкриває майбутнє своїм пророкам, щоб вони могли попереджати Його дітей і готувати їх до прийдешнього (див. 1 Нефій 11–14; 15:12–36; див. також УЗ 1:17–23).
- Бажання, віра, роздумування та молитва—це шлях до отримання особистого одкровення (див. 1 Нефій 11:1; 15:7–11).
- Ісус Христос народився від смертної матері (Марії) і був Сином безсмертного Батька (Бог Батько; див. 1 Нефій 11:18–21; 13:40).
- Бог показав Свою любов до всіх Своїх дітей через готовність віддати Свого Улюбленого Сина Ісуса Христа на смерть заради нас (див. 1 Нефій 11:16–33; див. також Іван 3:16).
- Дерево життя—це символ Божої любові. Ця любов виявляється через життя і місію Ісуса Христа (див. 1 Нефій 11:21–25; див. також 1 Нефій 8:30; 2 Нефій 11:4; Мосія 4:2–3, 11–12).
- Книга Мормона провістила той час, коли на обраній землі, вільній від контролю всіма іншими народами, буде відновлено євангелію (див. 1 Нефій 13:12–19, 30–36).
- Багато простих і цінних істин було вилучено з Біблії. Бог відновив для нас багато з цих істин у Книзі Мормона, Ученні і Завітах і в Дорогоцінній Перлині (див. 1 Нефій 13:20–29, 35–41).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 11–16.

Поради для вчителя

1 Нефій 10:4–6. Місія Спасителя—викупити людство із загубленого і занепалялого стану.

(15–20 хвилин)

Запропонуйте учням уявити, що їх кинули до глибокої темної ями зі стрімкими слизькими стінами. Вони не можуть вилізти, а в ямі немає нічого, що могло б їм втекти. Запитайте, що вони робили б.

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 10:6. Запитайте: Що сталося б з людством, якби не було Викупителя? Нехай учні прочитають Мосія 16:3–4, звертаючи увагу на те, що зробило людство загубленим і занепалялим. Поясніть, що про людину в цьому загубленому і занепалялому стані інколи говорять як про “тілесну людину”.

Прочитайте Мосія 3:19, звертаючи увагу на те, що повинна робити тілесна людина, щоб подолати загублений і занепалялий стан. Нехай учні підкреслять фразу “стане святою через спокуту Христа”. Прочитайте 1 Нефій 10:4–6 і запитайте: Чому неможливо стати святим без спокути Ісуса Христа?

Нагадайте учням про глибоку темну яму. Запитайте: Який єдиний спосіб вибратися з ями? (Повинен допомогти той, хто не в ямі).

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 9:10. Поясніть, що яма ілюструє дилему людства в цьому занепалялому світі. Без Спокути Ісуса Христа ми не змогли б подолати наш загублений і занепалялий стан.

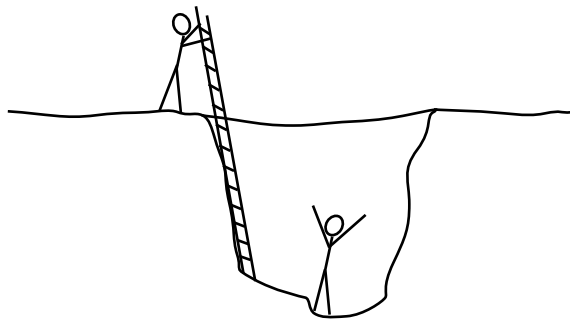
Прочитайте наступне висловлювання Президента Джозефа Філлінга Сміта, у той час президента Кворуму Двадцятьох:

“Увесь план спокути ґрунтується на викупительній жертві. Той, хто не мав гріха заступився за весь рід людський, за всіх, хто був під прокляттям. Найбільш природньо і справедливо, щоб той, хто вчинив зле, заплатив за свою провину—викупив свою помилку. Отже, коли Адам переступив закон, то справедливість вимагала, щоб саме він, і ніхто інший, відповідав за гріх і заплатив за провину своїм життям.

Але Адам, переступивши закон, сам став проклятим і, знаходячись під прокляттям, не міг ні викупити, ні анулювати те, що він зробив. Не могли цього зробити і його діти, тому що вони також знаходилися під прокляттям; отже, потрібен був той, хто не був під прокляттям, щоб викупити цей перворідний гріх. Більше того, оскільки ми всі були під прокляттям, ми були також безсилі відшкодувати свої особисті гріхи.

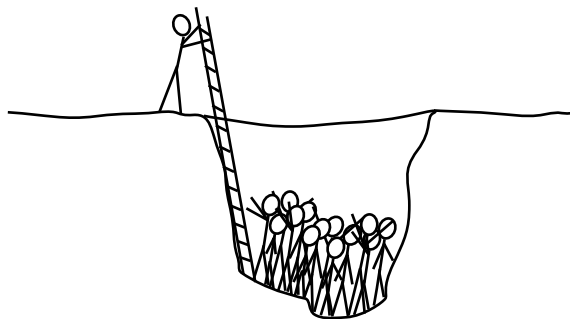
Отже, стало необхідно, щоб Батько послав свого Єдинонародженого Сина, Який був вільним від гріха, щоб викупити наші гріхи й Адамову провину, і саме цього вимагала справедливість. Згідно з цим Він запропонував себе в жертву за гріхи і через Свою смерть на хресті взяв на Себе Адамову провину і наші особисті гріхи, таким чином викупивши нас від падіння і від наших гріхів за умови покаяння”.

(Увага: Перш ніж продовжувати читати висловлювання Президента Сміта, було б корисно намалювати на дошці чоловіка в ямі, якому допомагає інша людина, що знаходиться біля ями з драбиною).

“Давайте проілюструємо це: Сталося так, що чоловік йде по дорозі й падає в яму, таку глибоку й темну, що не може вилізти на поверхню, на волю. Як він може вийти з цього скрутного становища? Не завдяки власним зусиллям, бо немає жодного засобу вибратися з ями. Він кличе на допомогу, і якась доброзичлива душа чує його крик про порятунок, поспішає на допомогу та, опускаючи драбину, дає йому можливість вибратися знову на поверхню землі”.

(Увага: Можна в цей момент домалювати ще кількох людей у ямі).

“Саме в таке становище потрапив Адам із своїми нащадками, коли вкусив заборонений плід. Оскільки всі перебувають у ямі, то ніхто не може знову дістатися поверхні та звільнити інших. Яма була вигнанням із присутності Господа і фізичною смертю, розпадом тіла. А тому що всі є підвладними смерті, ніхто не може забезпечити засобу порятунку.

Отже, через Свою безмежну милість Батько почув волення Своїх дітей і, щоб забезпечити засіб для порятунку, послав Свого Єдинонародженого Сина, який не був підвладний ні смерті, ні гріху. Він зробив це через свою безмежну спокуту й вічну євангелію” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 1:126–27).

Свідчіть учням про силу спокути в подоланні наслідків Падіння.

1 Нефій 10:17–22. Таємниці Бога відкриваються силою Святого Духа тим, хто старанно шукає їх.

(15–20 хвилин)

Прочитайте наступний вислів Пророка Джозефа Сміта:

“Бог нічого не відкрив Джозефу такого, що Він не зробив би відомим для Дванадцятьох, і навіть найменший святий зможе дізнатися про все відразу ж, як тільки він буде здатний сприйняти це, бо настане день, коли жодній людині не треба буде говорити своєму ближньому: “Пізнай Господа”; бо всі (хто залишаться) знатимуть Його, від найменшого до найбільшого” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 149).

Поставте всі або кілька з таких запитань:

- Хто може отримувати відповіді на молитву?
- Про що ви дізналися завдяки відповідям на ваші молитви?
- Як дехто може знати й розуміти ті самі духовні істини, що і живий пророк?

Поясніть, що Нефій показав нам чудовий приклад того, як можна отримати одкровення. Нехай учні прочитають 1 Нефій 10:17–11:1; 15:7–11, і запитайте:

- Що Нефій бажав знати?
- Якою силою, згідно з розумінням Нефія, ці істини було б відкрито?
- Що ми повинні робити, щоб отримати одкровення силою Святого Духа?

Скажіть учням, що таємниці є духовними істинами, які стають відомі лише через одкровення. Запитайте:

- Хто може знати таємниці Бога? (див. 1 Нефій 10:19).
- Що перешкоджало братам Нефія зрозуміти одкровення їхнього батька?

Нехай учні прочитають Учення і Завіти 76:5–10. Поділіться вашим свідченням про готовність Господа відповідати на наші молитви.

1 Нефій 10–14. Видіння Нефія надає пояснення символам зі сну Легія. (20–25 хвилин)

Запропонуйте учням загадку або головоломку, й нехай вони її розв'яжуть. Ви можете скористатися наступним:

Напишіть на дошці ці дев'ять груп літер і цифр: (1) 7я, (2) ві7, (3) 40а, (4) про100, (5) Ззна, (6) сЗбати, (7) поЗмати, (8) оби2, (9) віЗ. Попросіть учнів подумати, що зашифровано цими літерами і цифрами. Відповіді: (1) сім'я, (2) вісім, (3) сорока, (4) просто, (5) тризна, (6) стрибати, (7) потримати, (8) обидва, (9) вітри.

Запитайте:

- Що в таких головоломках викликає у багатьох із нас бажання вирішувати їх?

- Яку найскладнішу головоломку ви будь-коли намагалися розв'язати?

Іноді перед нами постають проблеми, які можуть бути такими ж заплутаними, як і найскладніша головоломка. Запитайте в учнів, чи мали вони колись гаряче бажання дізнатися рішення проблеми. Запитайте: Наскільки далеко ви заходили у розв'язанні проблеми?

Нехай учні прочитають 1 Нефій 10:17 і запитайте:

- Що саме Нефій хотів дізнатися?
- Прочитайте 1 Нефій 15:8–11. Як можна порівняти бажання Нефія отримати духовне розуміння з бажанням його братів?
- Яку роль для кожного з них зіграла послухність заповідям? (див. в. 11).
- Хто був більш успішним у надбанні духовного знання?

Поясніть, що зусилля Нефія отримати духовне знання привело не тільки до його власного розуміння, але також і до нашого. Напишіть на дошці подану схему, не заповнюючи колонку “Пояснення”. Усім класом звертайтеся до кожного з посилань, щоб знайти натхненне пояснення символів. *Увага:* Якщо ви зберегли малюнки учнів з пропозицій для навчання до 1 Нефія 8, буде корисно звернутися до них.

Символ	Сон Легія	Перехресне посилання	Пояснення
Велике і просторе поле	1 Нефій 8:9	1 Нефій 8:20	Світ
Дерево	1 Нефій 8:10	1 Нефій 11:21–22, 25 1 Нефій 15:21–22	Любов Бога Дерево життя
Плід	1 Нефій 8:10–16	1 Нефій 15:36	Найбільший дар від Бога
Жезл із заліза	1 Нефій 8:19–20	1 Нефій 15:23–24	Слово Бога
Тісна і вузька дорога	1 Нефій 8:20	2 Нефій 31:18–19	Шлях до вічного життя
Ріка води	1 Нефій 8:13	1 Нефій 12:16 1 Нефій 15:26–27 1 Нефій 15:28–29	Глибини пекла Бруднота Бездня, пекло
Велика і простора будівля	1 Нефій 8:26	1 Нефій 11:36 1 Нефій 12:18	Гордіня світу Нікчемні вигадки, гордіня
Імла темряви	1 Нефій 8:23	1 Нефій 12:17	Спокуси диявола

Наприкінці виразіть вдячність за бажання Нефія зрозуміти видіння свого батька.

1 Нефій 10–14. Бог відкриває майбутнє Своїм пророкам, щоб вони могли попереджати Його дітей і готувати їх до прийдешнього. (35–45 хвилин)

Напишіть на дошці наступний вислів старійшини Езри Тефта Бенсона: “Пророцтво є історією, тільки в зворотному напрямку—божественне розкриття майбутніх подій” (in Conference Report, Oct. 1973, 89; or *Ensign*, Jan. 1974, 69).

Нехай учні прочитають Учення і Завіти 1:17–23. Поставте такі запитання:

- Чому, згідно з цими віршами, Бог дає одкровення Своїм пророкам?
- Яким чином божественне одкровення пророку, як, наприклад, Джозефу Сміту, збільшує віру інших дітей Бога?

Нехай учні прочитають Учення і Завіти 38:30, звертаючи увагу на інші причини того, чому Бог відкриває Своє слово через Своїх пророків. Запитайте:

- Якими є приклади попереджень, що їх пророк дав у своїх останніх промовах?
- Як вам допомогла порада нашого пророка?

Поясніть, що, завдяки праведним бажанням Нефія Господь показав йому видіння, яке простягнулося в далеке майбутнє. Зазначте, що Нефій бачив події, які мали відбутися в трьох суспільствах. Він описує служіння Христа в Юдеї, Нефійсько–Ламанійську цивілізацію і її занепад, а також події останніх днів серед іновірців. Покажіть учням плакат з таблицею “Видіння Нефія (1 Нефій 10–14)” з додатку (с. 290). Перепишіть її на дошку або роздайте учням копії. Вкажіть, що колонка “Іновірці в останні дні” довша, бо видіння розгорнуто подає події наших днів.

Поділіть клас на групи та призначте кожній групі одну колонку. (Ви можете утворити чотири групи і колонку “Іновірці в останні дні” поділити між двома з них). Дайте учням п'ятнадцять хвилин, щоб прочитати і обговорити Писання, відшукуючи відповіді на наступні запитання:

1. Як допомогло Нефію знання цих пророцтв?
2. Як знання про це допомогло пізніше нащадкам Нефія?
3. Як це знання допомагає нам?

Нехай кожна група обере доповідача, щоб розповісти про знайдене.

Обговоріть з класом наступні питання:

- Чим є для нас сьогодні послання про велике видіння Нефія?
- Що ви робитимете інакше, завдяки цьому видінню?

1 Нефій 13:20–29, 34–41. Багато простих і цінних істин було вилучено з Біблії. Бог відновив для нас багато з цих істин у Книзі Мормона, Ученні і Завітах і в Дорогоцінній Перлині. (35–45 хвилин)

Напишіть на дошці теми з поданої нижче таблиці (не вказуйте посилання на Писання). Поділіть клас на маленькі групи. Нехай кожна група почне зверху переліку і знайде якомога більше інформації з цієї теми, користуючись лише Біблією (виключаючи виноски й посилання на Переклад Джозефа Сміта). Нехай через десять хвилин пошуки групи порівнюють свої знахідки та обговорять їх у класі. Запитайте: Чому ви не змогли знайти більше інформації в Біблії?

Тема	Посилання на Писання
Три ступені слави	УЗ 76
Духовний світ	УЗ 138
Батько і Син мають тіла з плоти й кісток, але Святий Дух—це особистість з духом.	УЗ 130:22–23
Мелхиседек, цар Салиму	ПДС, Буття 14:25–40
Таємні змови	Мойсей 5:29–31, 49–51; 6:15; Геламан 2:8; 6:17–30; Мормон 8:27, 40; Етер 8:18; 10:33; 11:15
Досмертне існування	УЗ 93:29; Авраам 3:22–23
Походження Сатани	Мойсей 4:1–4; Авраам 3:27–28
Енох і місто Сіон	Мойсей 6–7
Авраама було висвячено Мелхиседеком	УЗ 84:14
Новий і вічний завіт шлюбу	УЗ 131–32
Хрищення зануренням у воду людиною, яка має належні повноваження	3 Нефій 11:22–26; УЗ 13:1
Хрищення за мертвих	УЗ 127–28
Запечатування дітей до батьків	УЗ 138:48
Учення пророків Зинока, Зиноса і Неума	1 Нефій 19:10; Алма 33:3–17

Виберіть кілька тем із переліку на дошці та запитайте учнів, де в Писаннях ми можемо дізнатися про них. Заохочуйте учнів користуватися Путівником по Писаннях, щоб знайти відповіді. Невдовзі стане очевидним, що хоча Біблія містить інформацію для багатьох з цих тем, більшість з того, що ми знаємо, прийшла через одкровення останніх днів. Запитайте: Чому ці істини не викладені більш ясно в Біблії? Нехай учні прочитають 1 Нефій 13:19–29, щоб знайти одну відповідь. Поміркуйте над тим, щоб поставити деякі або всі з наступних запитань:

- Яка книга “вийшла з вуст Юдея”? (в. 24). Що містить цей літопис?

- Що містила книга, коли вона “вийшла з вуст Юдея”?
- У якому стані була книга, коли вона перейшла від Юдеїв до іновірців? (див. в. 25).
- Хто взяв контроль над книгою, згідно з віршем 26, і що вони зробили з нею?
- Чому вони вилучили децю з книги? (див. в. 27).
- Який це мало вплив на тих, хто отримав книгу? (див. в. 29).
- Що це за книга, про яку згадується у цих віршах? (Біблія).

Запитайте: Яке з Уложень віри описує нашу віру в Біблію? Попросіть бажаного переказати восьме уложення віри. Запитайте: Чому, на вашу думку, восьме уложення віри включає фразу “наскільки правильно її перекладено”? Пророк Джозеф Сміт якось сказав:

“Я вірю в Біблію в такому вигляді, як вона вийшла з—під пера її перших творців. Неосвічені перекладачі, неуважні переписувачі або підступні і корумповані священики припустилися багатьох помилок” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 327).

Запитайте: Чому фраза “настільки, наскільки її перекладено правильно” не має на увазі Книгу Мормона? Нехай учні звернуться до вступу до Книги Мормона і прочитають перше речення п’ятого абзацу, щоб знайти відповідь на це запитання. (Джозеф Сміт переклав Книгу Мормона “даром і силою від Бога”).

Прочитайте 1 Нефій 13:35–41, щоб побачити, як Книга Мормона та інші Писання останніх днів відновлюють і роблять ясними учення Біблії. Наступні запитання можуть допомогти провести учнів по цих віршах:

- Що буде джерелом простих і цінних істин, які буде “сховано, щоб потім відкритися Іновірцям даром і силою Агнця”? (в. 35).
- На яку книгу це вказує? (На Книгу Мормона).
- Що буде містити ця книга? (див. в. 36).
- Хто буде навчати Ламанійців євангелії Ісуса Христа? (див. в. 37–38).
- У вірші 39 згадуються інші книги, що з’являться в наші дні силою Христа. Що це можуть бути за книги?
- Які три речі зробить Книга Мормона та інші літописи для Біблії, згідно з віршем 40?
- Вірш 41 каже, що Книга Мормона і Біблія “будуть зібрані в одному”. Яким чином це вже здійснилося?

Поверніться до переліку тем на дошці та запропонуйте учням навести приклади того, як Книга Мормона, Учення і Завіти, Дорогоцінна Перлина і Переклад Джозефа Сміта поглиблюють наше розуміння цих тем. Якщо доречно, скористайтеся посиланнями з другої колонки переліку, щоб допомогти вашому обговоренню.

Свідчить, що Книга Мормона, Учення і Завіти та Дорогоцінна Перлина відновлюють прості й цінні істини, які було вилучено з Біблії.

Вступ

Сім'я Легія була з дому Ізраїля. Так само, як Ізраїль під час Виходу, вони зіткнулися з труднощами та випробуваннями, поки подорожували пустинею. І так само, як Ізраїль, різні члени сім'ї Легія по-різному реагували на суворі випробування. Ламан і Лемуїл ремствували і сперечалися, в той час як Нефій використовував ті ж самі труднощі для зміцнення характеру та збільшення віри в Господа. Нефій вивчав Писання, зокрема, Ісаю, і застосовував їх до себе та до своєї сім'ї. Вивчаючи ці розділи, знайдіть шляхи, як застосувати до себе їх досвід і вчення.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Смирнення й добровільна послухність Божим заповідям визначають те, як люди ставляться до істини (див. 1 Нефій 16:1–3; див. також 1 Нефій 2:12, 16).
- Господь очікує, що ми будемо робити для себе все, на що здатні (див. 1 Нефій 16:17–32; див. також Етер 2:22–3:1, 4–6).
- Господь дає вірним багато джерел, щоб мати провід і живлення (див. 1 Нефій 16:10, 16–32; 17:7–10; див. також Алма 37:38–41).
- Бог благословляє і підтримує тих, хто вчиться прислухатися до Духа і хто є вірним у виконанні Його заповідей (див. 1 Нефій 17:1–18:15).
- Люди зневажають Господа, коли відкидають поради, які Він дає через Своїх пророків або через Писання (див. 1 Нефій 19:7; див. також УЗ 1:38).
- Юдеїв було покарано й розсіяно тому, що вони відкинули Ісуса Христа. Багато Юдеїв і досі відхиляються від істини, але будуть зібрані знову, коли приймуть Спасителя (див. 1 Нефій 19:8–17; 22:3–8).
- Писання мають велику цінність для тих, хто застосовує їх у своєму власному житті (див. 1 Нефій 19:23–24).
- Допоки Ізраїль ухиляється від своїх завітів з Господом, доти буде тривати його покарання й розсіяння. Коли він згадає свої завіти, його буде зібрано і відновлено з великою силою (див. 1 Нефій 20–21).

- Ми можемо розуміти писання і пророцтва Ісаї так само, як і всі Писання, через Духа (див. 1 Нефій 22:1–2; див. також 2 Нефій 25:1–6).
- Під час Другого пришествя Ісуса Христа злочестивих буде знищено, а праведні спасуться (1 Нефій 22:15–22, 24, 26; див. також Малахія 4:1).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 16–21.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video фільм 3, “Я приготую шлях”, можна використати для викладання 1 Нефій 17 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

1 Нефій 16:1–3. Смирнення і добровільна послухність Божим заповідям визначають те, як люди ставляться до істини. (10–15 хвилин)

Заспівайте або прочитайте гімн “О Істино” (*Гімни і дитячі пісні*, № 31). Нехай учні прочитають 1 Нефій 16:1–2, звертаючи увагу на ставлення Ламана і Лемуїла до слів Нефія.

- Чому люди по-різному реагують на істини, яких навчають пророки?
- Хто вирішує, як людина буде реагувати на істину?

Попросіть учнів відшукати в Книзі Мормона інші історії, які показують ставлення людей до вчення пророків. (Див., наприклад, народ Аммонійги в книзі Алми 8:9–13; Амулек в Алма 10:6–9; Зизром в Алма 11–12; 15:3–12). Обговоріть знахідки учнів і напишіть їх на дошці.

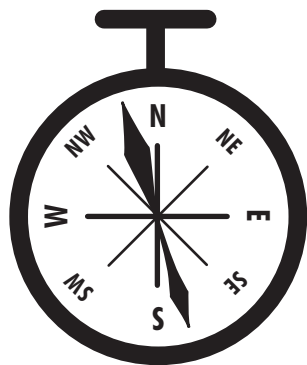
Прочитайте 1 Нефій 16:3–5 і запитайте:

- Яку пораду дав Нефій своїм братам, щоб допомогти їм стати більш сприйнятливими до істини?
- Як ця порада може допомогти вам?
- Які вам відомі приклади з Писань, де хтось приймав істину з радістю? (Один з прикладів—Ламоній в Алма 18:21–23, 40–42.)
- Від чого, на вашу думку, залежить здатність людини позитивно відгукнутися на істину?

1 Нефій 16:10, 16–32; 17:7–10. Господь дає вірним багато джерел, щоб мати провід і живлення (20–25 хвилин)

Покажіть класу компас (або намалуйте його на дошці). Попросіть одного з учнів, який знає, як користуватися компасом, пояснити, як це робити. Нехай кілька учнів визначають різні напрямки, користуючись компасом (наприклад, попросіть учня знайти північно-східний кут

класної кімнати). Обговоріть, як компас може допомогти у пошуках певного місця.

Прочитайте 1 Нефій 16:9–10 і запитайте:

- Як Господь спрямовував Легія і його сім'ю, поки вони перебували в пустині?
- Чим Ліягона відрізняється від сучасного компаса?

Попросіть учнів прочитати вірші з поданої таблиці, відшукуючи три важливі відмінності.

Посилання	Компас	Ліягона
2 Нефій 5:12	Компас зроблено людиною	“Кул[я], або компас, яка була приготовлена для мого батька рукою Господа” (2 Нефій 5:12).
1 Нефій 16:29–31	Компас допомагає мандрівникам користуватися картою під час подорожі.	Послання на Ліягоні “давало нам розуміння шляхів Господа; і воно писалося і змінювалося час від часу, згідно з вірою і старанністю, які ми прикладали до них” (1 Нефій 16:29).
1 Нефій 16:28; Алма 37:38–42	Робота компаса полягає в тому, що магнітна стрілка вирівнюється уздовж магнітного поля землі.	Ліягона працювала “відповідно до їхньої віри в Бога (Алма 37:40).

Запитайте: Чим Господь забезпечив нас, що і сьогодні може вказувати напрямок у нашому житті? Нехай учні прочитають Алма 37:44–45, звертаючи увагу на те, з чим Алма порівнює Ліягону. Запитайте: Де ви можете отримати слово Христа? Поясніть, що слова Христа можна отримати з декількох джерел, у тому числі з Писань (див. J. Richard Clarke, in Conference Report, Oct. 1982, 16–20; or *Ensign*, Nov. 1982, 13–15); від живих пророків (див. УЗ 68:3–4); через патріарше благословення (див. Thomas S. Monson, in Conference Report, Oct. 1986, 81–83; or *Ensign*, Nov. 1986, 65–67) і через те, як Святий Дух промовляє до нашої совісті (див. Spencer W. Kimball, in Conference Report, Oct. 1976, 114–117; or *Ensign*, Nov. 1976, 77–79).

Прочитайте з одного з наведених вище джерел або скористайтеся наступним уривком з промови Президента Спенсера В. Кімбола:

“Куля або Ліягона, що означає компас, була приготовлена Господом спеціально для того, щоб показувати [Легію] шлях, яким йому слід було просуватися в пустині. Чи не хотіли б ви мати таку ж кулю, кожен з вас, щоб кожного разу, коли ви зробите помилку, вона показувала вам правильний шлях і писала вам повідомлення?..

Це ... ви всі маєте. Господь дав кожному хлопчику, кожному чоловіку, кожній людині совість, яка промовляє кожного разу, коли вона починає йти неправильним шляхом. Їй завжди промовляють, якщо вона слухає; але люди можуть, звичайно, настільки звикнути до звучання цих послань, що ігнорують їх і, зрештою, зовсім перестають їх помічати.

Ви повинні усвідомити, що маєте щось на зразок компасу, щось подібне до Ліягони у своїй власній сутності. Це дано кожній дитині. Коли їй вісім років, вона відрізняє добро від зла, якщо батьки добре навчали її. Якщо дитина ігнорує Ліягону, що знаходиться в її власній сутності, вона поступово може втратити її підказки. Але якщо ми пам'ятатимемо, що кожен з нас має річ, яка вкаже правильний напрям, то наш корабель не зіб'ється з правильного шляху, і нам не доведеться страждати, і лук не зламається, і сім'ї не залишаться без їжі за умови, що ми будемо прислухатися до підказок власної Ліягони, яку називаємо совістю” (in Conference Report, Oct. 1976, 116–117; or *Ensign*, Nov. 1976,

Принесіть ваше свідчення про те, як важливо прислухатися до слів Христа.

1 Нефій 16:17–32. Господь очікує, що ми будемо робити для себе все, на що здатні. (20–25 хвилин)

Перед уроком дайте трьом учням по прикладу, що подані нижче. Попросіть прочитати й уважно обміркувати шляхи розв'язання запропонованих дилем. Попросіть учнів прочитати або переказати свої приклади в класі й запропонувати їх рішення. Дайте час всьому класу обговорити власні розв'язання проблем і запропонувати альтернативні рішення.

- Вас щойно покликали служити в президентстві кворуму священиків. Ваша сім'я радіє вашим новим обов'язкам, але виникає утруднення, коли вони дізнаються, що у вас тепер є ранкове зібрання в неділю. Ваші батьки також ходять на збори в неділю вранці й раніше поклалися на вас, бо ви збирали двох своїх менших братів, а потім відвозили всіх своїх братів і сестер до церкви.

- Протягом кількох років вся ваша сім'я з радістю ходила вболівати за вас на футбольні матчі. Через зміни в розкладі ліги деякі матчі випали на неділю. Коли ви сказали про це своїй сім'ї, вони здивувалися вашій стурбованості стосовно того, що доведеться грати в неділю. Всі були за те, щоб всією сім'єю продовжувати ходити на матчі. Ви вирішуєте дотримуватися Суботи, але не знаєте, як про це сказати рідним.
- Для вашої сім'ї настали важкі часи. Не лише батько працює на двох роботах, але і ваша мама, старші брати і сестри, і ви самі змушені працювати. Коли ви пізно ввечері їхали на роботу, п'яний водій не зупинився на червоне світло і врізався у вашу машину. Ви залишилися неушкодженими, але машина повністю розбита. Хоча нещасний випадок стався не з вашої вини, уся ваша сім'я в поганому настрої, тому що всі залежали від машини. Навіть ваш батько втратив самовладання.

Поясніть, що Нефій також зіштовхувався зі складними ситуаціями, коли подорожував із сім'єю в пустині. Запитайте: Чому корисно було б знати, як Нефій вирішував проблеми своєї сім'ї?

Нехай учні прочитають 1 Нефій 16:17–21 і знайдуть, у чому проблема Нефія. Запросіть одного з учнів підсумувати неприємності Нефія й пояснити їх класу. Запитайте: Що міг Нефій зробити? Запишіть відповіді на дошці й обговоріть їх.

Прочитайте 1 Нефій 16:22–32, звертаючи увагу на те, як Нефій ставився до цієї проблеми. Запитайте:

- Що зробив Нефій замість того, щоб скаржитися, як вся його сім'я? (див. в. 23).
- Як старанна праця і позитивні дії допомогли у розв'язанні ваших проблем?
- Чому Нефій пішов до свого батька по допомогу? (див. вв. 23–26).
- Що Господь наказав Легію зробити? (див. в. 26).
- Як діяла Ліягона? (див. вв. 27–29).
- Як було розв'язано сімейну кризу? (див. вв. 30–32).
- Прочитайте Алма 37:44–46. З чим ці вірші порівнюють Ліягону (що вона символізувала)?
- Що ми можемо дізнатися з досвіду Нефія про те, як долати життєві труднощі?

Прочитайте висловлювання старійшини Меріона Д. Хенкса, сімдесятника, в коментарі до 1 Нефій 16:18–32 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 16).

1 Нефій 17. Бог благословляє і підтримує тих, хто вчиться слухати Духа і хто є вірним у виконанні Його заповідей. (40–50 хвилин)

Попросіть учнів уявити, що їх примусили піти в тривалу небезпечну подорож зі своєю сім'єю в спекотну погоду. Дев'ятеро людей набилися в маленький автомобіль. Кондиціонер поламаний, а троє з чотирьох вікон не відкриваються. З вами подорожує новонароджена дитина і немає ні їжі, ні грошей. Обговоріть наступні запитання:

- Як, на вашу думку, всі будуть ставитися один до одного?
- Які найвірогідніші приводи для суперечок?
- Що ви особисто могли б зробити, щоб покращити ситуацію?

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 17:1–6. Поставте кілька або всі із запропонованих запитань:

- Як довго сім'я Легія подорожувала в пустині? (Вісім років; див. в. 4.)
- Якими, на вашу думку, були деякі з їх випробувань? (Аравійський півострів—це спекотна безлюдна місцевість. Там було важко знайти їжу. Сім'я не завжди жила дружно. Під час подорожі народжувалися діти.)
- Як Господь благословляв їх під час подорожі?
- Як ви пов'яжете цей урок і вірш 3 з вашим особистим досвідом у житті?

Поділіть клас на групи і запропонуйте їм уявити таку ситуацію: Ви—екіпаж ракети, початковим завданням якого є пристикування до космічної бази у визначеному місці на поверхні місяця. Через механічні неполадки ваш корабель був змушений сісти за 300 кілометрів від місця призначення. Більшість вашого обладнання пошкоджена. Єдиний спосіб вижити—пройти 300 кілометрів до бази. Ви можете взяти з собою лише саме необхідне.

Роздайте кожному учневі копію нижче поданого переліка. Запропонуйте їм розставити предмети, виходячи з їх важливості для подорожі. Нехай вони поставлять цифру 1 біля самої необхідної речі, цифру два біля другої за важливістю, й так далі до цифри 15. Нехай вони зроблять спочатку власну класифікацію, а потім групою. Дайте їм п'ятнадцять хвилин, щоб визначитися.

Особисте рішення	Групове рішення	
		Коробка сірників
		Харчовий концентрат
		Капронова мотузка
		Парашутна тканина
		Портативний нагрівач
		Два пістолети 45-го калібру
		Пакет сухого молока
		Два 50-кілограмові резервуари з киснем
		Мапа місяця
		Пліт
		Магнітний компас
		П'ять глечиків води
		Сигнальні вогні
		Аптечка для надання першої допомоги з голками для підшкірних ін'єкцій.
		Рація на сонячних батареях

В кінці завдання запитайте:

- Коли ви ставили речі по порядку групою, чи був хтось серед вас головний? Хто?
- Чи брав хтось участь більше, ніж інші? Яким чином?
- Що спонукало групу продовжувати роботу?
- Які відносини допомагали групі продовжувати роботу?
- Яким чином обговорення в групі допомагало вам зрозуміти будь-які помилки у ваших власних міркуваннях?
- Які відносини приводили до розладу?
- Що ви дізналися про себе під час роботи в групі над вирішенням складного питання?

Запропонуйте учням прочитати 1 Нефій 17:7–18, а потім обговорити наступні запитання:

- Чому Господь наказав Нефію піти на гору?
- Коли Нефій зійшов на гору, що Господь наказав йому зробити?
- Як би ви відреагували, якби вам було наказано будувати корабель, здатний перевезти вашу сім'ю через океан?
- Як Нефій відреагував на заповідь?
- Якою була перша проблема, що постала перед Нефієм, коли він будував корабель?
- Що Нефій зробив, щоб вирішити проблему?
- Як Господь допоміг йому?

- Чому Ламан і Лемуїл так засмутилися, дізнавшись, що Нефій збирається будувати корабель і залишити землю Шедру?

Прочитайте 1 Нефій 17:19–22 і напишіть на дошці всі неправильні висловлювання, зроблені братами Нефія в цих віршах. Запитайте:

- Чи висловлювалися ви колись необачно на адресу якоїсь людини?
- Як ми можемо уникнути цього?
- Прочитайте Яків 1:19. Яким чином порада Якова стосується того, про що ми щойно прочитали в 1 Нефії?

Нехай учні продивляться 1 Нефій 17:23–34, щоб знайти історичну подію, яку Нефій переказав своїм братам. Запитайте:

- Чому, на вашу думку, Нефій переказав оповідання про Вихід Ізраїля з Єгипту?
- Як розповідь про Вихід збільшує вашу довіру до Господа?

Запитайте учнів, чи, на їхню думку, Господь шанує або любить одних більше, ніж інших? Нехай учні прочитають 1 Нефій 17:35, щоб знайти відповідь. Запитайте: Як людина може знайти прихильність Господа?

Попросіть учнів проглянути 1 Нефій 7:36–44, звертаючи увагу на те, чому Ізраїль було розсіяно й знищено. Запитайте: Яким чином Ламан і Лемуїл були схожими на народ в Єрусалимі?

Перед уроком не налаштовуйте радіоприймач на жодну із станцій. Увімкніть його й прочитайте 1 Нефій 17:45. Налаштуйте радіо на певну станцію. Обговоріть наступні запитання:

- Як погано налаштоване радіо можна порівняти з нездатністю декого розуміти діяння Господа?
- Що роблять злочестиві, щоб стати нечутливими до Духа?
- Яким чином здатність праведної людини відчувати Духа подібна до добре налаштованого радіоприймача?
- Яку роль грає відстань для радіоприймача? (Радіоприймач має бути в межах дії передавача, щоб мати чисте звучання).
- Яким чином це нагадує молитву й отримання одкровення?
- Яку роль для радіоприймача грають батарейки або електричне джерело живлення? (Радіоприймач не буде працювати без джерела енергії).
- Яким чином це подібне до молитви і одкровення?

Прочитайте 1 Нефій 17:45–55, відшукуючи ситуацію, подібну до погано налаштованого радіоприймача.

- Яким чином погано налаштоване радіо схоже на нездатність Ламана і Лемуїла "налаштуватися" на хвилю волі Господа?

- Що вони робили, щоб не бути налаштованими?
- Як Господь промовляє до нас сьогодні?
- Як нам не бути “поза почуттям” (в. 45).

Запропонуйте учням звернути увагу на слово слухати, у наступному вислові старійшини Бойда К. Пекера, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Багато років тому Джон Барроуз, натураліст, прогулювався одного літнього вечора по людному парку. На фоні звуків міського життя він почув спів пташки.

Він зупинився і слухав! Ті, хто були поруч, не чули її. Він озирнувся навколо. Ніхто більше не звернув на неї увагу.

Йому стало сумно, що люди навколо не помічають такої краси.

Він вийняв з кишені монетку й підкинув її вгору. Вона впала на тротуар і задзвеніла не голосніше за спів пташки. Всі обернулися це вони могли чути!

Важко розрізнити на фоні звуків міського транспорту спів пташки. Але ви можете почути його. Ви зможете ясно чути його, якщо натренуєте себе прислухатися до нього.

Один з наших синів завжди цікавився радіо. Коли він був маленьким хлопчиком, на Різдво йому подарували дуже простий радіоконструкторський набір.

Коли він підріс, і коли ми вже були в змозі, а він заслужив, то отримав більш складне обладнання.

Багато разів упродовж років, і кілька разів зовсім недавно, я сидів з ним, коли він розмовляв з кимось, хто жив у віддаленій частині світу.

Я чув шуми і перешкоди і розрізняв слово чи два, а іноді кілька голосів одночасно.

Однак він розумів усе, бо навчився налаштовуватися, незважаючи на перешкоди.

Важко розрізнити на фоні життєвої суєти той тихий голос натхнення. І якщо ви не налаштуєтеся на нього, ви втратите його.

Відповіді на молитви звучать тихо. Писання описують той голос натхнення як тихий, спокійний голос.

Якщо ви по-справжньому постараетесь, то навчитесь реагувати на той голос” (in Conference Report, Oct. 1979, 27–28; or *Ensign*, Nov. 1979, 19–20).

“Той голос натхнення настільки тихий і спокійний, що цим легко виправдовуватись. Легко не послухатися того голосу. Іноді треба мати велику мужність, щоб іти за ним. Це—ясний сигнал для святих останніх днів” (in Conference Report, Stockholm Sweden Area Conference 1974, 20).

Свідчіть, що нам треба вчитися прислухатися і відчувати Духа.

1 Нефій 19:7–10. Люди зневажають Господа, коли відкидають поради, які Він дає через Своїх пророків або через Писання. (20–25 хвилин)

Запитайте учнів: Що ви вважаєте найсвятішим у вашому житті? Напишіть відповіді на дошці (сюди можуть входити сім'я, мати, Церква, прапор, цнотливість, їхнє свідчення про Ісуса Христа, знання про те, що в них є Небесний Батько, який любить їх). Зверніться до кількох відповідей і запитайте: Що ви відчуваєте, коли люди ігнорують, висміюють і применшують ці цінності?

Прочитайте 1 Нефій 19:7 і запитайте:

- Що означає “зневажати” щось? (Вважати щось незначним).
- Як можливо “топтати” Спасителя ногами?
- Що означає слово “прислухатися”? (Слухатися й підкорятися).

Іншими словами, Нефій каже, що якщо ми не слухаємося і не підкоряємося порадам Господа, ми топчемо Бога ногами. Запитайте:

- Яким чином ті, хто жили в давнину, ігнорували раду Господа?
- Прочитайте 1 Нефій 19:8–9. Як люди, що жили за часів земного служіння Ісуса Христа, “зневажали його”, згідно з цими віршами?

Попросіть учнів прочитати Геламан 12:2–6 і поставте деякі з наступних запитань:

- Згідно з цим пророчим застереженням, що саме призводить людей до того, що вони “топчуть під ногами Святого Того”?
- Як і чому люди в наш час ігнорують поради Господа?
- Як ви і я можемо бути впевнені, що не ігноруємо Його поради?

Прочитайте наступний вислів старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Ми говоримо з подивом і жахом, а мабуть і повинні так говорити про той факт, що Юдеї, маючи перед собою Писання, чудеса й могутні діяння, все ж таки відкинули свого Бога і зробили це з такою жорстокістю і рішучістю, що заподіяли Йому смерть руками римлян. Проте, щоб ми чітко уявляли собі перебіг подій, нам необхідно спокійно і справедливо поглянути на те, як і яким чином Його було відкинуто, і

поставити запитання, чи не ставляться до Нього так само і сьогодні. Як сказав Яків, лише Юдеї, з усіх народів, які існували в той час, бачачи чудеса, які Він творив, і усвідомлюючи дива, які Він показував, могли розіп'яти його (1 Нефій 19:7–9). Але чи інші люди не відкидають Його? Як і яким чином люди відкидають такі великі речі, як служіння Бога серед них?" (*The Promised Messiah*, 494–95).

1 Нефій 19:8–17; 22:3–8. Юдеїв було покарано й розсіяно тому, що вони відкинули Ісуса Христа. Багато Юдеїв і досі відхиляються від істини, але будуть зібрані знову, коли приймуть Спасителя.

(20–30 хвилин)

Напишіть на дошці такі речення:

Не бігайте по вулиці!
Не грайте з вогнем!
Не беріть солодоців у незнайомців!

Запитайте:

- Де ви чули це раніше?
- Чому деякі люди дають такі застереження?
- У чому полягає небезпека нехтування цими застереженнями?
- Якщо ви застерегли друга, а він проігнорував ваше застереження, як ви будете почуватися, якщо з вашим другом станеться щось погане?
- Чи будете ви допомагати своєму другові? Чому?

Поясніть, що пророки застерігають нас про жажливі наслідки небезпечних і грішних вчинків. Вони не радіють, коли ми, зневажаючи їхні поради, відчуваємо біль і потрапляємо в скрутне становище. Навпаки, вони продовжують любити нас і намагаються привести до безпеки й миру. Заохочуйте учнів пам'ятати про ці істини, коли вони вивчають розсіяння Юдеїв.

Попросіть учнів прочитати другий абзац тексту титульної сторінки Книги Мормона і запитайте:

- Хто такі Іновірці в Книзі Мормона?
- Що Господь відчуває до Юдеїв і до Іновірців?
- Про які великі речі, зроблені Господом для Юдеїв та Іновірців, ви можете згадати?
- Що спонукало тих, хто жив за часів земного служіння Спасителя, "судити його як нікчему"? (1 Нефій 19:9).
- Як вони до Нього ставилися?
- Чому Господь хотів підкоритися їм?

Прочитайте 1 Нефій 19:10–12, звертаючи увагу на пророчтва, що їх записано в цих віршах, і обговоріть, як вони здійснилися. Прочитайте 1 Нефій 10:3–6; 25:12–15,

відшукуючи, що спонукало людей висміювати й розпінати Господа. Прочитайте 1 Нефій 19:13–14 і запитайте:

- Що сталося з Юдеями, які були в Єрусалимі під час розп'яття Ісуса Христа? Чому? (див. в. 13).
- Чи були нащадки Юдеїв з Єрусалима покарані Богом за розп'яття Ісуса Христа? (Ні; див. Уложення віри 1:2).
- Чому Юдеї блукатимуть у плоті століттями, загинуть і вчинять їх на "освістування і на прислів'я, і будуть їх ненавидіти усі народи"? (Тому що вони продовжують відкидати Ісуса Христа і Його євангелію; див. в. 14. Наголосіть, що Писання жодним способом не закликають і не пробачають переслідування і ненависть, якими деякі люди осипають Юдеїв).

Прочитайте 1 Нефій 22:5, а потім прочитайте і обговоріть наступний вислів старійшини Брюса Р. Макконкі:

"Чому Ізраїль було розсіяно? Відповідь зрозуміла, вона проста і не викликає сумнівів. Наші ізраїльські предки були розсіяні за те, що відкинули євангелію, осквернили священство, відмовилися від Церкви й відступилися від царства. Їх було розсіяно, тому що вони відвернулися від Господа, поклонялися лжебогам і в усьому уподібнилися до язичницьких народів. Їх було розсіяно за відмову від Авраамового завіту, за те, що вони топтали ногами святі обряди й відкидали Господа Єгови, який є Господом Ісусом, про якого свідчили всі їхні пророки. Ізраїль було розсіяно за відступництво. Господь у своєму гніві за їхню злочестивість і бунт розсіяв їх поміж язичників серед усіх народів землі" (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 515).

- Прочитайте 1 Нефій 19:15–16. За якої умови Ізраїль буде зібрано Господом? (Як тільки вони покаються і повернуться до свого Бога, Господь збере їх).
- Прочитайте 1 Нефій 22:6–9. Яку роль зіграють іновірці в поверненні Ізраїля до Господа?

1 Нефій 19:23–24 (Опанування Писань, 1 Нефій 19:23). Ми повинні застосовувати Писання до себе, щоб вони були нам на користь і в науку.
(20–25 хвилин)

Запитайте учнів, чи вони коли-небудь чули виступ пророка під час конференції, де б він не посилався на Писання або висловлювання інших пророків. Запитайте: Чому цього не відбувається? Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 19:23–24. Запитайте: Чому пророки витрачають так багато часу, читаючи та цитуючи Писання?

Напишіть на дошці слово *застосовувати* і наступне визначення до нього: "Порівнювати; представляти предмет як схожий або однаковий" (Noah Webster, *An American Dictionary of the English Language* [1828]). Попросіть учнів перелічити переваги при порівнянні оповідей з Писання та їх власного життя.

Напишіть на дошці подану нижче таблицю, залишаючи незаповненою колонку “Значення”. Обговоріть висловлювання з класом і запишіть висновки учнів стосовно їх значення та сучасного застосування в колонку “Значення”. (Слова в дужках—це посилання для вас. Мета цієї вправи не давати остаточної відповіді, але допомогти учням побачити, що вони вже можуть “застосовувати” деякі слова і висловлювання Ісаї до себе).

Посилання	Висловлювання	Значення
1 Нефій 20:1	“води Юдеї”	(води хрищення)
1 Нефій 20:4	“твоя шия—то є залізна м’язя”	(ви твердошії або гордовиті)
1 Нефій 20:10	“горно страждань”	(випробування або труднощі)
1 Нефій 20:14, 20	“Вавилон”	(світ, злочестя)
1 Нефій 20:18	“праведність, як хвилі в морі”	(постійна або вічна праведність)
1 Нефій 21:1	“пастори мого народу”	(провідники)
1 Нефій 21:1	“покликав мене ще з утроби”	(висвятив наперед у доземному житті)
1 Нефій 21:6	“світло для Іновірців”	(приклад для Іновірців)

Допоможіть учням зрозуміти, що ми маємо застосовувати, тобто ототожнювати, Писання до себе.

Попросіть одного з учнів прочитати наступний вислів старійшини Карлоса Е. Есяя, який був сімдесятником:

“Як часто батьки чують скарги сина або доньки: “Давайте не будемо читати Писання. В них ідеться про людей, які жили в давнину, й вони нудні”. Коли лунають подібні скарги, то схоже, що батькам не вдалося зробити того, що зробив Нефій. Він сказав: “Я застосував усі писання до нас, щоб були вони нам на користь і в науку” (1 Нефій 19:23)” (*Family Pe-can Trees: Planting a Legacy of Faith at Home* [1992], 39).

Запропонуйте учням відмічати слово *щоб* кожного разу, коли воно з’являється в 1 Нефій 19:22–24. Поясніть, що саме після слова *щоб* Нефій говорив про те, що він робив і для чого він це робив. Напишіть фрази, які описують, чому Нефій цитував Ісаю, й обговоріть їх з класом.

- “Щоб вони могли знати про діяння Господа в інших землях, серед давнього народу” (в. 22).
- “Щоб я міг більше переконати їх вірити в Господа, Викупителя їхнього” (в. 23).
- “Щоб були вони нам на користь і в науку” (в. 23).
- “Щоб могли ви мати надію, як і ваші брати, від яких ви були відламані” (в. 24).

Запитайте: Яке з цих висловлювань описує мету Книги Мормона? Порівняйте ці висловлювання з другим абзацом тексту титульної сторінки Книги Мормона. Свідчіть, що використання Нефієм слів Ісаї співпадає з метою, яка вказана у цьому уривку:

“Це має показати залишкові дому Ізраїлевого, які великі справи Господь зробив для їхніх батьків; щоб вони мали змогу знати завіти Господа, що вони не є знехтувані назавжди—і також для того, щоб переконати Юдея й Іновірця, що Ісус є Христос, Бог Вічний, який являється до всіх народів” (титульна сторінка).

Протягом деякого часу повторюйте вірші з Опанування Писань (1 Нефій 19:23), щоб допомогти учням запам’ятати його. Нехай вони підкреслять вірші у своїх Писаннях.

1 Нефій 20–21. Допоки Ізраїль ухиляється від своїх завітів з Господом, доти буде тривати його покарання й розсіяння. Коли він згадає свої завіти, його буде зібрано і відновлено з великою силою. (40–50 хвилин)

Скажіть учням, що пророки Старого Завіту іноді використовували мову юридичних угод або договорів, коли говорили про священні завіти. Матеріал, поданий в книзі 1 Нефій 20–21, можна порівняти з судовою справою проти Ізраїля за порушення ним завіту з Господом. Напишіть на дошці наступний план з книги 1 Нефій 20, який у великій мірі дотримується зразка угоди між Господом та Ізраїлем.

Угода

1. *Вступ* (1 Нефій 20:1–2). Прислухайся, о Ізраїле, до Господа.
2. *Історичний огляд* (1 Нефій 20:3–8). Господь перед-рік труднощі, які має Ізраїль.
3. *Умови угоди* (1 Нефій 20:9–11, 14–15). Господь обіцяє відвернути Свій гнів і викупити Ізраїль з Вавилону.
4. *Свідки* (1 Нефій 20:12–14, 16). Земля, небеса й Ізраїль покликані бути свідками того, що Бог зробив і зробить.
5. *Прокляття і благословення* (1 Нефій 20:17–22). Господь укладає угоду про наслідки злочестивих і праведних вчинків Ізраїля.

Запитайте учнів, чи вони розуміють, що таке завіт і як його можна порівняти з угодою.

Поділіть учнів на “п’ять комісій з розслідування”. Доручіть кожній з груп одну частину угоди, як її подано на дошці. Дайте групам від п’яти до десяти хвилин, щоб прочитати й коротко переказати вірші з Писання, що стосуються їхньої частини угоди. Запропонуйте кожній

групі обрати промовця, який доповість про знахідки, й обговорить їх з усім класом.

Напишіть на дошці наступний план 21 розділу з книги 1 Нефій, який дотримується зразку судового розгляду угоди.

Суд

1. *Позов* (1 Нефій 21:1–6). Служитель Бога каже: “Мій суд з Господом”.
2. *Обвинувачення позивача* (1 Нефій 21:7–13). Господь проголошує, що (на відміну від Ізраїля) Він дотримується і буде дотримуватися Своїх обіцянь.
3. *Виправдання обвинуваченого* (1 Нефій 21:14, 21, 24). Ізраїль просить вибачення за брак віри щодо обіцянь Господа.
4. *Вирок суду* (1 Нефій 21:15–20, 22–23, 25–26). Господь запевняє Ізраїль, що його буде викуплено.

Запросіть бажаючих зіграти наступні ролі: судовий чиновник, позивач, обвинувачений, захисник і суддя. Попросіть обвинуваченого встати і пояснити класу, що він представляє Ізраїль. Запитайте: Кого ми маємо на увазі, коли кажемо “Ізраїль”?

Стукніть по столу молоточком і проголосіть, що почалося засідання суду. Попросіть судового чиновника зачитати позов (1 Нефій 21:1–6). Запитайте учнів:

- Чому, згідно з віршем 1, Ізраїль було розсіяно?
- Що означають слова слуги у вірші 4? (Слуга намагався привести Ізраїль до покаяння, але його зусилля були марними, тому він прийшов зі своєю “справою” до Господа на суд).
- До кого звертається слуга у віршах 1–6?

Знайте, що Ісаїя іноді говорить за себе, іноді за Ізраїль, а іноді за Господа від першої особи. Через несподівану зміну промовців сучасному читачеві іноді не відразу зрозуміло, хто промовляє. Слуга в цих віршах може бути Ізраїлем або Ісаєю. Однак як Ізраїль, так і Ісаїя служать також символом Ісуса Христа, і ці вірші є провістям приходу Месії (див. в. 6; Лука 2:25–32). Зрештою, саме Господь і звертається з позовом.

Попросіть позивача прочитати обвинувачення проти обвинуваченого (1 Нефій 21:7–13). Нагадайте учням, що Ізраїль було розсіяно та приведено в неволю за недотримання своїх завітів з Господом. В цих віршах Господь нагадує Ізраїлю, що Він виконує всі Свої обіцяння. Запитайте:

- Хто у вірші 9 є в'язнями, які сидять у темряві? (Одна з відповідей—Ізраїль без світла євангелії; див. УЗ 45:28. Інша відповідь—ті, хто померли і знаходяться в духовній в'язниці; див. 1 Петра 3:18–19; УЗ 138:57).
- Як в'язні звільняються?

Ізраїль, обвинувачений, висунув три “заперечення” щодо обвинувачення Господа. Нехай обвинувачений прочитає 1 Нефій 21:14, 21, 24.

Попросіть обвинуваченого підсумовувати заперечення Ізраїля, запросивши, при потребі, інших учнів на допомогу. (Господь покинув і забув його [див. в. 14]; він втрапив своїх дітей [див. в. 21]; його завойовники надто сильні, щоб звільнитися від них [див. в. 24]). Запитайте учнів:

- Що призвело до труднощів, на які вказує Ізраїль у цих запереченнях?
- Що потрібно для усунення цих труднощів? (Укажіть, що віра в здатність Господа спасти нас є необхідною частиною покаяння).

Запросіть суддю зачитати вирок (1 Нефій 21:15–20, 22–23, 25–26). Запитайте учнів:

- Коли Господь хоче простити й відновити Ізраїль?
- Яким чином фраза “на долонях своїх я накреслив тебе” (в. 16) показує любов Господа до Ізраїля?
- Що Господь обіцяє зробити тим, хто шкодив Ізраїлю і пригноблював його? (див. вв. 25–26).

Попросіть учнів проглянути другий абзац титульної сторінки Книги Мормона, звертаючи увагу на те, чого він навчає про Ізраїль. Свідчіть, що Бог відчуває незмінну любов до всіх Своїх дітей. Він хоче, щоб усі ми покалися й повернулися до Нього.

1 Нефій 22. Ми можемо розуміти писання і пророцтва Ісаї так само, як і всі Писання, через Духа. (15–25 хвилин)

Напишіть на дошці наступні запитання:

До кого б ви звернулися, щоб краще зрозуміти, як працює машина?

До кого б ви звернулися, щоб краще зрозуміти Ісаю?

Обговоріть з учнями їхні відповіді на запитання, що на дошці. Запитайте:

- Чому було б важливо отримати пояснення і розуміння пророцтва Ісаї від пророка? (див. 2 Петра 1:20–21).
- Де ви будете шукати ці пояснення?

Поясніть, що 1 Нефій 22 є коментарем Нефії до слів Ісаї, що містяться в 1 Нефій 20–21. Запитайте: Чому пояснення Нефії є важливішим за всі інші джерела?

Напишіть на дошці наступні запитання або роздайте їх учням на аркушах. Вкажіть посилання лише у випадку, якщо залишилося мало часу. Попросіть учнів відповісти на запитання, досліджуючи 1 Нефій 22. Нехай вони працюють індивідуально або в невеликих групах, або виконайте завдання всім класом. Обговоріть їхні відповіді.

1. Як ми можемо зрозуміти слова Ісаї?
(див. 1 Нефій 22:1–2).
2. Пророцтва Ісаї стосуються земних чи духовних справ? (див. в. 3).
3. Як, коли і де буде розсіяно Ізраїль? (див. вв.3–4).
 4. Чому Ізраїль буде розсіяно? (див. в. 5).
5. Що Ісаї має на увазі, коли пророкує, що Іновірці одного дня будуть доглядати Ізраїль?
(див. вв. 6–12).
6. Що станеться з тими, хто бореться з Ізраїлем?
(див. вв.13–16).
7. Як буде зруйновано велику і мерзотну церкву?
(див. вв. 13, 16).
8. Як Господь забезпечить збереження праведних, щоб їх не було знищено через злочестивих?
(див. вв. 16–22).
9. Хто є пророком, подібним до Мойсея, якого буде піднято Господом? (див. вв. 20–21).
10. Як Сатану буде зв'язано під час тисячолітнього царювання Ісуса Христа? (див. вв. 24–26).

Наголосіть, що найбільш корисним коментарем до Ісаї й до інших Писань є коментар, зроблений пророками, такий, як цей, що знаходиться в Книзі Мормона.

ДРУГА КНИГА НЕФІЯ

Друга книга Нефія—це продовження того, що писав Нефій на малих пластинах. Якщо в 1 Нефій основна увага приділяється подорожі Легія до обіцяної землі, то 2 Нефій можна розглядати як свідчення Нефія про Ісуса Христа як Спасителя і Викупителя. Нефій, в останньому вірші першої книги Нефія, пояснює: “Отже, ви не повинні думати, що я і мій батько єдині, хто засвідчив і навчав цьому” (1 Нефій 22:31). Книга 2 Нефій містить декілька додаткових свідчень про Ісуса Христа (див. подану нижче таблицю).

Свідки	Розділи в 2 Нефій
Легій	1–4
Йосип в Єгипті	3
Нефій	4–5; 11; 25–33
Яків	6; 9–10
Ісаїя	7–8; 12–24; 27

Крім свідчень про Христа, 2 Нефій містить наступні вчення:

- Розсіяння і збирання Ізраїля.
- Велике Відступництво.
- Поява Книги Мормона і Відновлення Церкви.
- Останні дні й знищення неправедних людей під час Другого пришествя.
- План спасіння і викупительна сила Спокути Ісуса Христа.
- Воскресіння всього людства.

Наприкінці Нефій навчає, як послухність “вченням Христа” (2 Нефій 32:6) приводить учнів Господа до вічного життя.

Нефій завершує, запрошуючи кожного серйозно поміркувати над його словами. Він свідчить, що вони є “словами Христа” і додає, що “в останній день ... і ви, і я будемо стояти лицем до лица перед місцем [Божого] суду; і ви будете знати, що він заповідав мені написати це ...

І я молився Батькові в ім'я Христа, щоб багато з нас, якщо не всі, могли бути спасеними в його царстві” (2 Нефій 33:11–12).

Останні слова Нефія є відображенням лейтмотиву його життя: “Так заповідав мені Господь Бог, і я мушу слухатися” (2 Нефій 33:15; див. також 1 Нефій 3:7).

Вступ

Нефій починає другу книгу Нефія деякими останніми словами свого батька, які є свідченням про Ісуса Христа. Легій перед своєю смертю благословляв і навчав своїх дітей та їхню сім'ю. Він попередив Ламана та Лемуїла про їх відкидання “істинного Месії” (2 Нефій 1:10) й сказав їм підкоритися праведному керівництву Нефія. Він навчав Якова про Сотворіння, Падіння та Спокуту Ісуса Христа, щоб він знав до кого звертатись, аби мати спасіння. Він говорив своєму наймолодшому синові Йосипу про Йосипа Єгипетського і про його пророцтва стосовно останніх днів.

Невдовзі після смерті Легія Нефій отримав попередження і втік від Ламана та Лемуїла, які змовилися вбити його. “Ті, хто повірив попередженням та одкровенням Бога” (2 Нефій 5:6) пішли за Нефієм у пустиню, в той час як інші з Легієвої сім'ї залишилися з Ламаном і Лемуїлом. Це зумовило походження народів Нефійців і Ламанійців. Нефій писав про своїх братів: “Отже, здійснилося слово Господа, яке він мовив мені, кажучи: Якщо вони не будуть прислухатися до твоїх слів, вони будуть відсічені від присутності Господа. І ось вони й були відсічені від його присутності” (2 Нефій 5:20). Один з лейтмотивів, на який слід звернути увагу в 2 Нефій 1–5,—це обіцяння, що ті, хто дотримуються Божих заповідей, будуть процвітати.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Ті, кого Господь веде до обіцяної землі, будуть процвітати, якщо дотримуються Його заповідей. Якщо вони не виконують заповіді, їх буде відсічено від Його присутності й розсіяно, коли вони дозріють у своєму беззаконні (див. 2 Нефій 1:3–12, 20; 5:8–27; див. також Етер 2:7–12).
- Бог освятить страждання та бідування праведних для їхньої користі (див. 2 Нефій 2:1–3; див. також 2 Коринтянам 4:17; УЗ 122:7).
- Небесний Батько знав, що жоден смертний не може жити за Його законом досконало, тому Він послав

Свого Сина Ісуса Христа, щоб викупити гріх і принести спасіння тим, хто кається (див. 2 Нефій 2:3–10).

- Свобода вибору є обов'язковою для прогресу. Наші вибори зрештою приводять до свободи, щастя й вічного життя з Богом або до неволі й страждань разом з дияволом (див. 2 Нефій 2:11–29; див. також Геламан 14:30–31).
- Сотворіння, Падіння і Спокута є необхідними в плані Небесного Батька. Знання про них допомагає зрозуміти, чому нам потрібен Спаситель (див. 2 Нефій 2:14–26; див. також 2 Нефій 9:6–15; Алма 18:36–39).
- “Адам пав, щоб люди були; а люди є, щоб мати радість” (2 Нефій 2:25).
- Господь поставив пророка Джозефа Сміта, щоб здійснити Відновлення і дати Книгу Мормона. Коли ми вивчаємо Книгу Мормона, ми дізнаємося про завіти Господа і про силу, завдяки якій ми можемо отримати спасіння (див. 2 Нефій 3:6–15; див. також УЗ 20:5–16).
- Господь покладає на батьків відповідальність за навчання їхніх дітей істині (див. 2 Нефій 4:3–9; див. також УЗ 68:25–32).
- Знання про наші гріхи й недоліки може привести до розпачу, але коли ми визнаємо Господні благословення в своєму житті й віримо в Його силу, ми можемо замінити розпач на надію (див. 2 Нефій 4:17–5:5).
- Неправедні відділяють себе від присутності Господа та Його благословень через свої злі вчинки (див. 2 Нефій 5:1–27; див. також 2 Нефій 7:1).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 22–26.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями з цього розділу, коли будете готуватися до викладання поданого блоку Писань.

Book of Mormon Video фільм 4, “Дійте за себе”, можна використати для викладання 2 Нефій 2 (див.

Book of Mormon Video Guide, де знаходяться поради для вчителя).

2 Нефій 1:1–24. Особистості й народи отримують благословення або прокляття відповідно до їхньої послухності Божим заповідям. (25–30 хвилини)

Покажіть учням фотографію сім'ї, посудину з насінням, плід, який виростає з цього насіння, і трохи грошей. Попросіть їх написати на аркуші паперу визначення слова *процвітання*. Обговоріть те, що вони напишуть. Прочитайте 2 Нефій 5:10–13 і обговоріть такі запитання:

- Яким чином люди можуть процвітати, згідно з описанням Нефії?

- Яким чином фотографія, насіння, плоди і гроші стосуються описання Нефії?
- Чому, на ваш погляд, деякі люди вважають, що процвітання пов'язане лише з одержанням грошей?
- Як ми можемо процвітати іншим чином?

Попросіть учнів прочитати 1 Нефій 4:14 і відшукати обіцяння, які дав Господь Нефію та його нащадкам. Свідчіть, що слухняний процвітає. Напишіть на дошці заголовки: *Нефійці* та *Ламанійці*. Нехай учні прочитають 2 Нефій 5:13–17, 20–24, звертаючи увагу на приклади процвітання або занепаду серед цих двох народів. Напишіть їхні знахідки під заголовками на дошці. Попросіть одного з учнів прочитати наступний вислів старійшини Діна Л. Ларсена, у той час члена президентства сімдесятників:

“Коли життя людей проходить у гармонії з Господньою волею, починають діяти всі основні фактори, завдяки яким здійснюються благословення, приготовані Богом для Своїх дітей. Любов і гармонія переважають. Навіть здається, що реагують погода, клімат і стихії. Тривають мир і спокій. Промисловість і прогрес відзначають життя людей. Це саме так, як пообіцяв Господь” (in Conference Report, Oct. 1992, 58; or *Ensign*, Nov. 1992, 41).

Обговоріть, як цей принцип діє сьогодні.

Скажіть учням, що як окремі особистості, так і народи отримують благословення або прокляття згідно з їхньою послухністю. Напишіть на дошці ще два заголовки: *Народи* і *Окремі люди*. Поділіть учнів на дві групи. Призначте одній для вивчення 2 Нефій 1:1–12, а другій—2 Нефій 1:13–23. Нехай обидві групи знайдуть відповіді на наступні запитання:

- Які благословення отримують народи за послухність?
- Які благословення отримують окремі люди?
- Яким чином народи або окремі люди можуть бути прокляті за свою непослушність?

Запросіть учнів поділитися своїми відповідями та перелічіть їх на дошці під відповідними заголовками. Обговоріть подібності й розбіжності між народами й окремими людьми.

Запитайте: Чому іноді здається, що злочестиві процвітають так само, або навіть більше, ніж праведні? Поясніть, що це питання поставало з давніх давен (див. Єремія 12:1). Свідчіть, що зрештою злочестивих буде покарано і всіх буде суджено відповідно до своїх вчинків на землі. Запропоновані висловлювання можуть допомогти вам під час обговорення цього принципу. Старійшина Даллін Х. Оукс, член Кворуму дванадцятьох, писав:

“Ті, хто стурбовані процвітанням або вдаваним щастям злочестивих людей, надто багато уваги приділяють матеріальним речам...

...Володіння багатством або накопичення значних коштів не є ознакою прихильності небес, а їхня відсутність не є доказом небесного осуду” (*Pure in Heart* [1988], 75).

Старійшина Спенсер В. Кімбол, у той час член Кворуму дванадцятьох, писав:

“Люди, які переймаються процвітанням злочестивих людей, іноді не помічають свого власного злочестя, хоча великою мірою перебільшують помилки інших... Злочестиві можуть процвітати деякий час, може здаватися, що неслухняні отримують прибуток від своїх провин, але наближається час, коли біля місця суду всіх людей буде суджено, “і суджено їх згідно з їхніми вчинками” (Одкровення 20:13.) Нікого ніщо не мине. У той день ніхто не уникне покарання за свої дії, нікого не буде позбавлено благословень, яких він заслужив” (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 304–305).

2 Нефій 2:1–3. Бог освятить страждання і бідування праведних для їхньої користі. (10–15 хвилин)

Президент Говард В. Хантер порівняв опір, з яким ми стикаємося, до тертя, що його переборює човен для перегонів. Він описав, як спостерігав за перегонами на *фаутасі*, або на баркасах, у бухті Апіа на Самоа. Попросіть одного з учнів прочитати наступний вислів Президента Хантера:

“Ми пішли до місця на пристані, куди пригнали човни після закінчення перегонів. Один з веслярів пояснив нам, що носова частина *фаутасі* сконструйована таким чином, що врізаючись у воду вона розділяє її, щоб було легше подолати опір, який уповільнює швидкість човна. Далі він пояснив, що під час веслування на протидію опору води, утворюється сила, яка змушує човен рухатися вперед. Опір утворює одночасно протидію і рух вперед.

Тертя, або опір, це цікавий феномен. Без цієї сили ні людина, ні машина не можуть рухатися чи, якщо вони вже в русі, не зможуть зупинитися, хіба що через зіткнення. Такі прості речі, як цвяхи, гвинти й болти не будуть триматися; корок не триматиметься в пляшці; лампочка випаде з патрона; кришка не триматиметься на каструлі.

Закон тертя, або опору, який, на нашу думку, існує лише в науці, може знайти застосування в нашому особистому житті”.

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 2:1–3 і знайти, як закон опору діяв у житті Якова. Розгляньте такі запитання:

- Яку протидію зазнав Яків у своєму житті?
- Яке обіцяння отримав Яків від свого батька Легія?
- Яким чином Господь освятив, або благословив, наші скорботи для нашої користі?

Під час обговорення відповідей, нехай учні прочитають перехресне посилання в Ученні і Завітах 122:7 і в 2 Коринтянам 4:17.

Президент Хантер продовжував:

“Ми прийшли в земне життя, щоб протистояти опору. Це було частиною плану нашого вічного прогресу. Без спокуси, хвороби, болю і суму не було б добра, доброчесності, вдячності за благополуччя або радості” (*That We Might Have Joy* [1994], 97–98).

2 Нефій 2:3–10. Небесний Батько знав, що жоден смертний не може жити за Його законом досконало, тому Він послав Свого Сина Ісуса Христа, щоб викупити гріх і принести спасіння тим, хто кається. (15–20 хвилин)

Скажіть учням, що ви напишете на дошці інструкцію і хочете, щоб вони точно її дотримувалися незалежно від того, що відбуватиметься навколо них. Напишіть на дошці: *Ні про що не думайте*. Поки учні намагатимуться виконувати цю настанову, робіть якісь дії, щоб відволікти їх (наприклад, включіть відео, читайте їм книгу або грайте на піаніно гімн). Приблизно через дві хвилини запитайте:

- Наскільки було важко ні про що не думати? Чому?
- Що треба, щоб виконати цю настанову досконало?

Поясніть, що для того, щоб повернутися до Небесного Батька, ми повинні досконало виконувати заповіді Небесного Батька. Нефій навчав: “Ніщо нечисте на може увійти в царство боже” (1 Нефій 15:34). Запитайте: Наскільки важко виконувати всі заповіді Небесного Батька досконало?

Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 2:5 і відшукати слова *земний закон* і *духовний закон*. Поясніть, що земний закон почав діяти через Падіння Адама, що призвело все людство до фізичної смерті. Духовний закон включає заповіді Бога. Всі люди страждають від духовної смерті (відокремлення від Бога) в результаті недотримання духовного закону повною мірою. Запитайте:

- Хто, згідно з цим віршем, буде гідний піднесення? (Ніхто).
- Що є спільного в цих двох законах? (Згідно з одним вас “відсічено”, а згідно з другим ви “гинете”).
- Що означає “За цим законом жодна плоть не може бути виправдана” або схвалена перед Богом? (Крім Христа, ніхто не живе досконало за законом).
- Яка допомога нам потрібна, щоб виконати закон? (Спокута).

Прочитайте 2 Нефій 2:6–7 і запитайте:

- Що Господь зробив, щоб допомогти нам виконати обидва закони?
- Що означає “задовольнити закон”? (Покарання; попросіть учнів прочитати 2 Нефій 2:10, 26, щоб знайти відповідь на це запитання).

Обговоріть наступні запитання:

- Як Ісус Христос задовольнив закон заради нас? (Він перестраждав наше покарання за порушення закону; див. 2 Нефій 2:7.)
- Господь приніс спокутуючу жертву за наші гріхи. Що означає “вимоги спокути”? (Щастя; див. в. 10.)
- Прочитайте 2 Нефій 2:8. Хто, згідно з цими віршами, уникає покарання (смерті), заподіяного земним законом? (Кожен).
- Хто, згідно з віршем 7, отримує благословення щастя й уникає покарання, заподіяного духовним законом? (Лише ті, хто має “розбите серце і упокорений дух”).
- Що означає “розбите серце і упокорений дух”?

Якщо необхідно, вкажіть, що *упокорений* означає “той, що кається”. Для глибшого розуміння цієї фрази запитайте одного з учнів прочитати наступний вислів старійшини Річарда Г. Скотта, члена Кворуму Дванадцятьох:

“Ця безумовна вимога, “розбите серце і упокорений дух”, передбачає необхідність бути покірними, поступливими, смиреними (тобто бажаними вчитися) й охоче послуханими (in Conference Report, Apr. 1997, 77; or *Ensign*, May 1997, 53).

Обговоріть слова, які старійшина Скотт використовує для описання “розбитого серця і упокореного духа” й запитайте в учнів, як вони можуть застосувати це поняття у повсякденному житті. Прочитайте 2 Нефій 2:8 і попросіть учнів написати на аркушах паперу своє ставлення до великої любові, яку Спаситель виказує їм, і що вони зроблять, щоб бути гідними Його жертви. На закінчення прочитайте наступний вислів, який також належить старійшині Скотту:

“Будь ласка, зрозумійте, що дорога назад не така тяжка, як вам зараз здається. Сатана хоче, щоб ви думали, що це неможливо. Це неправда. Спаситель віддав Своє життя, щоб ви могли повністю подолати випробування, перед якими постаєте (див. 2 Нефій 2:6–8)” (in Conference Report, Mar.–Apr. 1990, 95; or *Ensign*, May 1990, 74).

2 Нефій 2:14–29. Сотворіння, Падіння і Спокута є необхідними в плані Небесного Батька. Знання про них допомагає зрозуміти, чому нам потрібен Спаситель. (25–30 хвилин)

Покажіть зображення Землі, сонячної системи або великої кількості зірок (див. набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, 2 № 600). Запитайте:

- Скільки, на вашу думку, планет існує у Всесвіті? (див. Мойсей 1:33).
- Чому, на вашу думку, з усіх планет Всесвіту, ми знаходимося тут, на Землі?

Після обговорення їхніх відповідей попросіть одного з учнів прочитати такий вислів старійшини Рассела М. Нельсона, члена Кворуму дванадцятьох:

“Чому ви знаходитеся на цій планеті Земля?”

Одна з найважливіших причин—це отримати смертне тіло. Інша—пройти через випробування, тобто прожити смертне життя, щоб визначити, як ви будете діяти, поставши перед викликами життя. Ці можливості вимагатимуть від вас певного вибору, а це залежить від свободи вибору, яку нам дано. Отже, за основну мету вашого смертного існування поставлено випробування щодо того, як ви будете використовувати свою свободу вибору (див. 2 Нефій 2:15, 25)” (in Conference Report, Oct. 1990, 94–95; or *Ensign*, Nov. 1990, 74).

Запитайте: Які дві основні причини нашого перебування на Землі, згідно зі старійшиною Нельсоном? Поясніть, що ці причини є необхідними для нас у виконанні плану Небесного Батька. З іншого приводу старійшина Нельсон сказав:

“Одного разу на небесах було скликано велику раду, в якій, схоже, всі ми брали участь. Там наш Небесний Батько проголосив Свій план...

...Найважливішою суттю цього плану є Спокута Ісуса Христа. Оскільки вона є центральною в плані, ми повинні намагатися досягнути значення Спокути. Але перш ніж ми зможемо досягнути це, ми маємо зрозуміти падіння Адама. І перш ніж ми зможемо повною мірою оцінити Падіння, ми, в першу чергу, повинні досягнути Сотворіння. Ці три події—Сотворіння, Падіння і Спокута—є трьома найголовнішими стовпами Божого плану і доктринально вони взаємопов’язані” (in Conference Report, Oct. 1993, 45; or *Ensign*, Nov. 1993, 33).

Запитайте: Які три “найголовніші стовпи”, або основні елементи Божого плану?

Підсумуйте: двома основними цілями життя є отримання смертного тіла та випробування нашої свободи вибору. Трьома стовпами плану Небесного Батька є Сотворіння, Падіння і Спокута. Запитайте: Як ці три стовпи плану допомагають нам досягнути цих двох цілей життя?

Щоб відповісти на це запитання, напишіть на дошці подану таблицю, але не пишіть відповіді у двох колонках “Мета”. Попросіть учнів прочитати Писання в колонці “Основні стовпи Божого плану”, звертаючи увагу на те, як кожен із стовпів допомагає виконанню мети. Нехай вони працюють індивідуально або в групах.

Як Божий план здійснює обидві мети нашого приходу на землю?

Стовпи Божого плану	Перша мета: отримати наше тіло	Друга мета: випробувати, як ми скористаємося своєю свободою вибору
Створіння (2 Нефій 2:14–16, 22–23, 25)	Бог створив фізичні тіла для всіх Своїх створінь (див. 2 Нефій 2:14–15).	Бог створив “те, що може діяти, як і те, що може бути під впливом (2 Нефій 2:14). Він дозволив існування протилежності (див. в. 15). Він дав людині можливість діяти самостійно (див. в. 16).
Падіння (2 Нефій 2:16–25; 1 Коринтянам 15:21–22)	Адам і Єва пали, щоб Божі діти могли отримати смертні тіла, здобути досвід життя та смерті (див. 2 Нефій 2:19–23, 25; 1 Коринтянам 15:21–22).	Ми не можемо застосовувати свободу вибору, якщо спокушати (приваблювати або приманювати) добро чи зло. Господь запрошує нас чинити добро, а диявол спокушає нас робити зло (див. 2 Нефій 2:16–18).
Спокута (2 Нефій 2:26–29; Алма 11:42–43)	Спокута викупляє всіх людей від Падіння і забезпечує Воскресіння з мертвих (див. 2 Нефій 2:26; Алма 11:42–43).	Завдяки Спокуті ми можемо вибрати шлях, який приведе нас до волі й вічного життя або до неволі й духовної смерті (див. 2 Нефій 2:27–29).

Обговоріть те, що учні знайдуть. На закінчення обговоріть наступний вислів Президента Джозефа Філдінга Сміта, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Це життя—дуже коротка частина нашого існування, але найбільш небезпечна, бо саме в смертному житті нас буде випробувано, так би мовити, проведено через вогонь і воду й перевірено, щоб побачити, з чого нас зроблено, чи будемо ми гідні піднесення в царстві Бога або нас буде призначено до іншого царства” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–1966], 4:82).

 2 Нефій 2:25 (Опанування Писань). “Адам пав, щоб люди були; а люди є, щоб мати радість”. (5–10 хвилин)

Перекажіть таку уявну історію: Одного дня університетським містечком ішов студент, обтяжений тягарем

відповідальності перед факультетом і сім’єю. По тому ж тротуару, тільки в протилежному напрямку, йшов літній чоловік. Він посміхнувся до студента й запитав: “Ти щасливий?” Запитання здивувало студента, який нерішуче відповів: “Так, щасливий”. Літній чоловік тоді ласкаво спитав його: “Чому ти не кажеш про це своєму обличчю?”.

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 2:25 і пояснити, як, на їхню думку, це стосується розповіді. Запитайте:

- Яке б ви дали визначення радості?
- Чому деякі люди втрачають радість у смертному житті?
- Що ми можемо робити, щоб принести більше радості в наше життя?
- Що ми повинні змінювати в своєму житті кожного дня, якщо ми повністю розуміємо вчення, викладене в 2 Нефій 2:25?

Вивчіть це Писання всім класом і заохочуйте учнів жити за принципами, що ведуть до радості.

 2 Нефій 2:27 (Опанування Писань). Свобода вибору є обов’язковою для прогресу. Наші вибори зрештою приводять до свободи, щастя й вічного життя з Богом або до неволі й страждань разом з дияволом. (15–20 хвилин)

Поставте на стіл порожню тарілку й запросіть одного з учнів стати поруч. Скажіть учню: “Ви можете вибрати будь-яку цукерку в тарілці”. Запитайте:

- Чому ви не можете вибрати будь-яку цукерку?
- Що буде, якщо я покладу лише одну цукерку на тарілку і попрошу вибрати вашу улюблену? Чи будете ви мати вибір у цьому випадку?

Прочитайте 2 Нефій 2:11 разом з класом і запитайте:

- Чому ми повинні мати більше одного вибору, щоб застосовувати свободу вибору?
- Яке слово в цьому вірші описує цей принцип? (“протилежність”).

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 2:26–27, звертаючи увагу на те, який вибір ми маємо в цьому житті.

- Як можна порівняти наслідки слідування за Господом з наслідками слідування за Сатаною?
- Як те, що бажає нам Господь, відрізняється від того, що бажає нам Сатана?
- Що з того, що пропонує Спаситель, є для вас найбільш привабливим? (Серед відповідей можуть бути Спокута, вічне життя).
- Зважаючи на наслідки гріха, чому, на вашу думку, люди обирають піддаватися спокусам Сатани?

Прочитайте наступний вислів старійшини Марвіна Дж. Ештона, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Обходьте шляхи обману, якими веде Сатана. Вони ніколи не приведуть до щастя. Доказом протилежного є те, що немає щасливих грішників. Всі ми одного дня повинні будемо стати перед Богом і нас буде суджено за наші власні вчинки, які ми зробили в плоті. Тягарі грішника ніколи не будуть легшими за тягарі святого” (in Conference Report, Oct. 1990, 25; or *Ensign*, Nov. 1990, 21).

2 Нефій 3:6–15. Господь поставив пророка Джозефа Сміта, щоб здійснити Відновлення і дати Книгу Мормона. Коли ми вивчаємо Книгу Мормона, ми дізнаємося про завіти Господа і про силу, завдяки якій ми можемо отримати спасіння. (25–30 хвилин)

Покажіть ілюстрації “Брати продають Йосипа” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” № 109) і “Пророк Джозеф Сміт” (№ 401). Попросіть учнів прочитати короткий зміст розділу 3 в 2 Нефій, щоб розпізнати обидві ілюстрації і те, що в них спільного. Поясніть, що в 2 Нефій 3 Легій розповідає своєму синові Йосипу про обох цих великих пророків, які носили його ім’я. Легій переказує древнє пророцтво, дане Йосипом за давніх часів про Джозефа, який житиме в останні дні.

Поділіть клас на дві групи і призначте обом групам прочитати 2 Нефій 3:6–15. Нехай одна група відшукає опис пророка Джозефа Сміта. Попросіть другу групу встановити, що він зробить в останні дні. Запросіть кожну групу доповісти про те, що вони дізналися. Прочитайте наступний вислів Президента Бригама Янга:

“Було вирішено на нараді вічності, задовго до заснування землі, що Джозеф Сміт має бути тією людиною в останньому розподілі цього світу, яка принесе людям слово Бога і отримає повноту ключів і священства Сина Божого. Господь наглядав за ним, і за його батьком, і за батьком його батька і за їхніми предками аж до Авраама, і від Авраама до потопу, від потопу до Еноха, і від Еноха до Адама. Він спостерігав за цією сім’єю і за кров’ю, яка текла від самого початку і до народження цього чоловіка. Його було висвячено наперед у вічності, щоб головувати над цим останнім розподілом” (*Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe [1941], 108).

Прочитайте всім класом 2 Нефій 3:11; Учення і Завіти 5:10; 135:3. Запитайте:

- Якими є найбільші справи, здійснені пророком Джозефом Смітом?
- Як Джозеф Сміт передав слова Господа?

Коли учні назвуть Книгу Мормона, свідчіть про її істинність і силу. Ви можете також попросити одного з учнів прочитати наступний вислів Президента Гордона Б. Хінклі, у той час члена Першого Президентства:

“Без усяких застережень я обіцяю, що якщо ви з молитвою читатимете Книгу Мормона, незважаючи на те, скільки разів ви читали її до того, у ваше серце прийде в більший мірі Дух Господа. Виникне сильніше рішення ходити в послушності Його заповідям і прийде міцніше свідчення про живу реальність Божого Сина” (“The Power of the Book of Mormon,” *Ensign*, June 1988, 6).

Нехай учні вивчать 2 Нефій 3:12 і запитайте, що, на їхню думку, означає те, що Біблія і Книга Мормона “зростуться”. Попросіть їх встановити та позначити п’ять обіцянь, які є результатом поєднання древніх Писань. (Хибні вчення буде зруйновано, розбратові буде покладено край, буде встановлено мир, людей буде приведено до пізнання своїх батьків, і вони пізнають завіти Господа). Попросіть учнів поділитися тим, яким чином вони стали очевидцями здійснення цих п’яти обіцянь.

Якщо дозволяє час, з’єднайте через перехресне посилання 2 Нефій 3:12 і Єзекііл 37:15–17 та обговоріть, як Книга Мормона виповнила це древнє пророцтво. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Бойда К. Пекера, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Одна гілка, або літопис Юди—Старий Завіт і Новий Завіт—а інша гілка, або літопис Єфрема—Книга Мормона, яка є ще одним свідченням про Ісуса Христа—тепер поєдналися разом таким чином, що коли ви розмірковуєте над одним, виникає потреба звернутися до іншого, і коли ви вивчаєте одне, то вас провітлює інше. Вони дійсно є одним у наших руках. Пророцтво Єзекіїля тепер здійснилося” (in Conference Report, Oct. 1982, 75; or *Ensign*, Nov. 1982, 53).

Запропонуйте учням поділитися тим, як Книга Мормона змінила їхнє життя.

2 Нефій 4:3–9. Господь покладає на батьків відповідальність за навчання їхніх дітей істині. (20–25 хвилин)

Запитайте учнів:

- Як би ви відреагували, якби ви були батьками, а ваш восьмирічний син сказав, що не хоче хреститися?
- Як би ви відреагували, якби ваш десятирічний син відмовився ходити до церкви, тому що це, на його думку, нудно?
- Як би відреагували, якби ваш друг сказав: “Я не поїду на місію. Я ніколи не стану хорошим місіонером, тому що моя сім’я не релігійна”?
- Як би ви відреагували, якби ваш друг сказав: “Я не зможу бути таким, як ви, мормони, бо мій батько і мати алкоголіки”?
- Як би ви відреагували, якби ви були єпископом, а член вашого приходу сказав: “Я пішов з Церкви з

вини моїх батьків. Вони ніколи не навчали мене Писанням і всьому іншому”?

- Як би ви відреагували, якби член вашого приходу сказав: “Я не бачу нічого поганого в тому, що вчинив—мій батько робить так весь час”?

Обговоріть ці запитання і запитайте:

- Коли батьки повинні розділяти відповідальність за вчинки своїх дітей?
- Коли вони вже не повинні нести відповідальність за дії своїх дітей?

Прочитайте наступний вислів Першого Президентства і Кворуму дванадцятьох:

“Батьки мають священний обов’язок виховувати своїх дітей в любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні й духовні потреби, учити їх любити один одного і служити один одному, виконувати Божі заповіді і бути законопослушними громадянами, де б вони не жили. Чоловіки і дружини—матері і батьки—будуть відповідати перед Богом за виконання цих обов’язків” (“Сім’я: Проголошення світові”, *Ліагона*, жовтень 1998, с. 24).

Поясніть, що перед самою смертю Легій зібрав своїх дітей і їхні сім’ї, щоб дати благословення та застереження. Прочитайте 2 Нефій 4:3–9 і знайдіть поради, яких дав Легій дітям Ламана і Лемуїла. Запитайте:

- Яке обіцяння дав їм Господь?
- У чому Легій був впевнений стосовно дітей, яких “привчають до дороги, якою [їм] слід іти”? (в. 5).
- Які благословення залишив Легій для дітей Ламана, якщо їх буде проклято? (див. в. 6).
- Чому він сказав, що прокляття буде відповідальністю, яка впаде “на голови [їхніх] батьків”? (в. 6).

Скажіть учням, що діти Ламана і Лемуїла стануть відомі як Ламанійці.

Поділіть учнів на дві групи. Нехай перша група прочитає Мосія 10:11–17 і перелічить вчення, яким Ламанійців навчили вірити. Попросіть другу групу прочитати Учення і Завіти 68:25–31 й перелічити, що Господь сказав стосовно того, чому батьки мають навчати своїх дітей. Напишіть те, що вони знайдуть, на дошці під заголовками *Чого Ламанійці навчали своїх дітей* і *Чого, згідно зі словами Господа, батьки мають навчати*. Порівняйте обидва переліки. Запитайте: Що Господь каже стосовно батьків, які не навчають своїх дітей євангелії? (див. УЗ 68:25).

Заохочуйте учнів ретельно вивчати євангелію і готуватися стати праведними батьками в Сіоні, які вестимуть своїх дітей шляхами Господа.

2 Нефій 4:17–5:5. Знання про наші гріхи й недоліки може привести до розпачу, але коли ми визнаємо Господні благословення в своєму житті й віримо в Його силу, ми можемо замінити розпач на надію. (20–25 хвилин)

Проспівайте гімн “Всі небесні пригадай дари” (*Гімни і дитячі пісні* № 8) або по черзі прочитайте кожен куплет. Запитайте:

- Яким, на вашу думку, є послання цього гімну?
- Чи має це послання силу змінити ваше життя? Чому?

Скажіть учням, що сьогодні вони вивчатимуть уривок, який іноді називається псалмом Нефія. Псалом Нефія можна поділити на чотири частини. Напишіть на дошці подану таблицю, але розмістіть описання в неправильному порядку. Запропонуйте учням прочитати вірші й поставити описання в правильному порядку. Нехай вони працюють індивідуально або в групах. Коли вони закінчать, усім класом співставте вірші з відповідними описаннями.

Псалом Нефія	
Посилання	Описання
2 Нефій 4:17–19	Нефій сумує з приводу своїх гріхів.
2 Нефій 4:20–25	Нефій називає отримані благословення.
2 Нефій 4:26–29	Нефій, усвідомлюючи благословення, вирішує стати кращим.
2 Нефій 4:30–35	Нефій довіряє Господу і молиться, щоб Господь викупив його.

Поставте кілька наступних запитань або всі:

- Чи почували ви щось подібне до того, що відчував Нефій? Якщо так, як це відбувалося?
- Які благословення Нефій визнавав у своєму житті?
- Що було джерелом тих благословень?
- Який вплив на ваше життя має визнання Бога як джерела ваших благословень?
- Чого ми можемо навчитися з того, як Нефій молився до Господа?
- Прочитайте Алма 38:5. Як ми можемо визволитися від наших скорбот, згідно з цим віршем?
- Як ми можемо показати Господу, що довіряємо Йому?

Скажіть учням, що багато неприємностей Нефій зазнав через своїх старших братів Ламана і Лемуїла. Декілька разів вони його били або намагалися позбавити його життя (див. 1 Нефій 3:28; 7:16; 18:10–12). Незважаючи на це, Нефій довіряв Господу. Разом з класом прочитайте 2 Нефій 5:1–11 і знайдіть, як Господь виконував Своє обіцяння визволяти тих, хто довіряє Йому. Подані запитання можуть допомогти, коли ви вивчатимете ці вірші:

- Як змінилося ставлення братів Нефія до нього? (див. в. 2).

- Що вони намагалися зробити з ним?
- Що Господь зробив для Нефій й тих, хто вірив у нього як у пророка?
- Куди вони пішли?
- Яку роль зіграла довіра в їхньому звільненні від ворогів?

Заохочуйте учнів назвати свої благословення й довіряти Господу, що допоможе їм та визволить від зла. Подумайте над тим, щоб поділитися наступним висловлюванням старійшини Річарда Г. Скотта:

“Ми бачимо таку обмежену частину вічного плану, який Він створив для кожного з нас. Довіряйте Йому, навіть якщо у вічній перспективі це тимчасово спричиняє сильний біль. Майте терпіння, коли вас просять почекати, у той час як ви хочете негайних дій. Він може попросити вас робити те, що повністю суперечить вашій волі. Виявляйте віру і кажіть “Нехай станеться воля Твоя”. Такий досвід, якщо ви гідно сприймаєте його, готує вас і зумовлює отримання ще більших благословень. Мета Батька—ваше вічне щастя, ваш безперервний розвиток, постійний розвиток ваших здібностей. Його бажання—розділити з вами все, що Він має” (in Conference Report, Oct. 1991, 118; or *Ensign*, Nov. 1991, 86).

2 Нефій 5. Неправедні відділяють себе від присутності Господа та Його благословень через свої злі вчинки. (15–20 хвилин)

Покажіть зображення храму і запитайте:

- Чий це дім?
- Прочитайте Учення і Завіти 97:15–16. Яке обіцяння дається тим, хто входить до храму гідно?
- Що ви хотіли б зробити, щоб насолоджуватися присутністю Господа?
- Яким чином ми відділяємо себе від Господа?

Поясніть, що Господь любить нас і хоче, щоб ми перебували в Його присутності, але іноді наші вчинки роблять нас негідними цього. Нехай учні прочитають 2 Нефій 5:20–24 і обговорять наступні запитання:

- Яке прокляття зійшло на Ламанійців за їхню непослушність? (Їх було відсічено від присутності Господа; див. в. 20).
- Чому їх було відсічено? (див. в. 21).
- Чому Господь “спричинив так, щоб шкіра чорноти зійшла на них”? (в. 21).
- Яке попередження Господь дав тим, хто змішається з Ламанійцями? (Вони отримають таке ж прокляття; див. в. 23. *Увага:* Прослідкуйте, щоб учні зрозуміли, що прокляттям була не “шкіра чорноти”, а те, що вони були “відсічені” від присутності Господа”).

- Що відбувається з людьми, які відділяють себе від Господа? (див. в. 24).
- Прочитайте 2 Нефій 7:1. Хто, згідно з цим віршем, відповідальний за те, щоб нас не було відсічено від Господа?

Обговоріть наступний вислів Президента Джозефа Філдинга Сміта, у той час президента Кворуму Дванадцятьох:

“Дух Господа не боротиметься з людьми і не перебуватиме в них, якщо вони не будуть послухними Господнім заповідям.

Обов’язок кожного члена Церкви—жити смиренно, щиро і в суворій послушності заповідям, яких було дано. Якщо людина так чинить, вона пізнає істину. Очевидно, є багато членів Церкви, які не отримали свідчення лише тому, що вони не привели своє життя відповідно до вимог євангелії. Дух Господа не може перебувати в нечистих скиніях, і через це обіцяне знання не може бути отримане. Крім того, є члени Церкви, які не витрачають час на те, щоб збільшувати своє знання через навчання й віру, і всі вони залишаються без натхнення, обіцяного тим, хто є вірним. Коли це так, то тих, хто має таку провину, легко обманути, і вони знаходяться в небезпеці й можуть піддатися хибним вченням і теоріям людей” (*Answers to Gospel Questions*, 3:29–30).

Вступ

Нефій включив дві проповіді свого брата Якова, подані в 2 Нефій 6–10, як свідчення про життя і місію Ісуса Христа. У першій проповіді Яків наводить багато цитат пророка Ісаї стосовно дому Ізраїля як вступ до свого власного свідчення Спокути Спасителя (див. 2 Нефій 6–9). У другій проповіді Яків просить свій народ примиритися “з волею Бога, а не з волею диявола”, примирення може прийти лише “в благодаті Бога і через неї” (2 Нефій 10:24). Яків молиться за свій народ: “Нехай Бог підніме вас з смерті силою воскресіння, а також з вічної смерті силою спокутування” (2 Нефій 10:25).

Старійшина Джеффри Р. Холланд, член Кворуму дванадцятьох, навчав, що свідчення Якова було “нагадуванням,

що Спокутування буде нескінченним і вічним, сприятливо впливаючим на всіх чоловіків, жінок і дітей, які будь-коли житимуть на землі. Милість і любов Спасителя, а також Його неупередженість і справедливість, вимагатимуть, щоб *кожен* почув добру новину євангелії. Отже, тим, хто жив до земного служіння Христа, необхідно почути послання так само, як і тим, хто жив під час і після Його земного служіння. Але Він не може поширити це послання сам. Таким чином, заради Христа або від Його імені, якщо хочете, євангелія має бути записана і про неї засвідчено в кожен період історії, у тому числі в розподілі часу, коли жили Нефійці” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 61).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Пророки передрікали, що в останні дні євангелію буде проголошено, Господь збере свій народ і викуплення прийде до всіх, хто кається (див. 2 Нефій 6:6–18; 8:1–9:3; 10:1–2, 7–22).
- Господь ніколи не відвертається від Свого народу, навіть коли люди порушують свій завіт і відвертаються від Нього (див. 2 Нефій 6:8–11, 14–15; 7:1–2, 4–7; див. Неємія 9:16–17, 30–31; Об’явлення 3:20).
- В останні дні завітний народ Господа буде зібрано до Сіону в радості та в щасті (див. 2 Нефій 8:3–7, 11–16; див. також УЗ 101:13–19).
- Спокута Ісуса Христа звільнить всіх людей від фізичної і духовної смерті. Однак ті, хто не покаються, будуть страждати від другої духовної смерті (див. 2 Нефій 9:6–24; 10:23–25; див. також Геламан 14:15–19).
- Якщо ми не встоїмо перед спокусою і не покаємося, то станемо гордовитими, матимемо плотські помисли і помремо духовно (див. 2 Нефій 9:27–39).
- Бути освіченим добре, якщо ми прислухаємося до порад Бога (див. 2 Нефій 9:28–29; див. також Ісаї 55:8–9; 1 Коринтянам 3:18–20).
- Коли ми приходимо до Господа, ми духовно оживаємо та наповнюємося надією на спасіння (див. 2 Нефій 9:39, 41–43, 45–46, 49–52; див. також 2 Нефій 26:24–28).
- В останні дні Господь встановить Сіон на Американському континенті й ті, хто борються з Сіоном, загинуть (див. 2 Нефій 10:10–20; див. також Етер 2:6–12; Уложення віри 1:10).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 26–30.

Поради для вчителя

2 Нефій 6:1–3. Якова було підготовлено, щоб навчати Нефійців євангелії. (10–15 хвилин)

Покажіть зображення Президента Церкви і зображення видатного громадського діяча або бізнесмена, спортсмена або кінозірки. Обговоріть наступні запитання:

- У кого з цих двох людей ви хотіли б навчатися євангелії? Чому?
- За браком чого викладання євангелії буде важким для видатного діяча або кінозірки?
- Що дає можливість особі навчати євангелії Ісуса Христа?

Нехай учні прочитають 2 Нефій 6:1–3 і позначать щонайменше п’ять причин, чому Яків був готовий навчати євангелії. Напишіть кожен з причин на дошці й обговоріть кожен пункт. До переліку мають входити такі пункти:

- Яків був покликаний Богом (див. в. 2).
- Яків був висвячений за подобою “його святого чина” (він був носієм священства; див. в. 2).
- Яків був освячений, або рукопокладений, пророком Нефієм (див. в. 2).
- Яків дуже турбувався про свій народ (див. в. 3).
- Яків уже затратив багато зусиль, навчаючи євангелії (див. в. 3).

Коротко обговоріть, чому ці причини надають людині право навчати євангелії. Запропонуйте учням розповісти, чому Президент Церкви має такі ж повноваження, що й мав Яків, і поділитися особливими прикладами, якщо такі їм відомі.

2 Нефій 6:6–18. Пророки передрікали, що в останні дні євангелію буде проголошено, Господь збере свій народ і викуплення прийде до всіх, хто кається. (30–35 хвилин)

Запропонуйте учням прочитати 1 Нефій 19:23, 2 Нефій 6:4 і 3 Нефій 23:1 та відшукати, що спільного в цих віршах. Запитайте: Чому, на вашу думку, Нефій, Яків і навіть сам Спаситель цитували слова Ісаї й заохочували нас досліджувати їх? Прочитайте 2 Нефій 6:5; 11:2 і 3 Нефій 23:2. Запитайте: Чого ці вірші навчають нас про таке часте цитування Ісаї? Запропонуйте учням звернути увагу на ці принципи, коли вони вивчають натхненний коментар Ісаї Яковом.

Яків починає з того, що коротко наводить історію Юдеїв, щоб описати умови для виконання пророцтва Ісаї. Прочитайте 2 Нефій 6:8–11 і обговоріть такі запитання:

- Що Господь відкрив Якову про Юдеїв, які живуть у наші дні? (Їх було поневолено; див. в. 8.)
- Що було показано Якову потім? (Юдеї пізніше повернуться до Єрусалима; див. в. 9).
- Як Юдеї відреагують на земне служіння Ісуса? (див. в. 9; 2 Нефій 10:3–4).
- Чому вони відреагують саме так? (див. 2 Нефій 6:10; 10:5).

- Що станеться з Юдеями за те, що вони відкинули Святого Ізраїлевого? (Їх буде розсіяно знову і не буде зібрано аж до останніх днів; див. 2 Нефій 6:10–11; 10:6.)

Покажіть прапор вашої країни і зображення батьків, які тримають на руках своїх дітей (наприклад, набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 616). Прочитайте 2 Нефій 6:6–7 і обговоріть, як ці два зображення стосуються послання Ісаї.

Покажіть учням примірник книги *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* і поясніть, що означає коментар (пояснення на якусь тему). Скажіть учням, що вони за допомогою Якова напишуть коментар до 2 Нефій 6:6–7. Роздайте учням копії поданої таблиці. Колонку “Коментар” не заповнюйте за виключенням посилань на Писання, що на початку кожного пункту. Нехай учні прочитають Писання в колонці “Пророцтво”, а в колонці “Коментар” напишуть, як би вони пояснили відповідний уривок пророцтва Ісаї.

	Пророцтво	Коментар
2 Нефій 6:6 (Ісаїя 49:22)	“Ось я підніму свою руку до Іновірців і піднесу до людей прапор свій...”	2 Нефій 6:11–12; 9:1–2. Господь залучить народи іновірців до збирання розсіяного Ізраїля до “істинн[ої] церкв[и]” і “на всіх своїх землях обіцяних”.
2 Нефій 6:6–7 (Ісаїя 49:22–23)	“...І принесуть вони синів твоїх на руках своїх, і дочок твоїх принесуть на плечах своїх. І будуть царі тобі за дбайливих батьків, а їхні цариці— за дбайливих матерів...”	2 Нефій 10:7–9. Іновірці, як люблячі батьки, приведуть знову дім Ізраїля на землі їхнього успадкування, у виконання частини Господнього завіту з Ізраїлем.
2 Нефій 6:7 (Ісаїя 49:23)	“...Лицем до землі вони будуть вклонитися тобі, і лизатимуть прах з твоїх ніг; і пізнаєш ти, що я є Господь; бо не посоромляться ті, хто на мене чекає”.	2 Нефій 6:13–15. Ті, хто бореться із завітним народом “лизатимуть прах”, або їх буде приведено до смирення. Ті, хто чекає на пришествя Господа, будуть спасенні.

Коли учні закінчать, обговоріть їхні думки. Якщо необхідно, скористайтеся запропонованими відповідями з клонки “Коментар”. Поставте кілька або всі із запропонованих запитань, щоб поживити обговорення:

- Уявіть, що ви присутні на церемонії відкриття Олімпійських ігор і спостерігаєте за парадом країн-учасниць, в якому крокують атлети, одягнені в кольори своїх країн, і розмахують прапором своєї країни. Чому країни мають прапори? Навіщо вони? (Щоб визначити місце або групу, щоб згуртувати людей або надихнути війська під час битви).

- Чим, на вашу думку, є штандарт або прапор, що його Господь підніме в останні дні? (Можливі такі відповіді: “пізнання свого Викупителя” [2 Нефій 6:11], “істинна церква і кошара Бога” [2 Нефій 9:2] та політичні події, які уможливили Відновлення Церкви і збирання Ізраїля).
- Який образ використав Ісаїя, щоб описати, як народи іновірців допоможуть збиранню дому Ізраїля?
- Як народ може бути “дбайливим батьком” або “дбайливою матір’ю”?
- Хто, за словами Якова, буде знищений і чому?
- Як Яків описав тих, кого обійде знищення?
- Як ці пророцтва стосуються вас?

Скажіть учням, що члени Церкви належать до дому Ізраїля. Поясніть, що Нефій також говорив про дім Ізраїля в останні дні. Прочитайте 2 Нефій 25:16–18, звертаючи увагу на те, що ми можемо зробити, щоб уникнути знищення, яке настане. Обговоріть з учнями, як віра в Христа і поклоніння Батькові “в його ім’я, з невинними серцями і чистими руками” (в. 16) може допомогти нам підготуватися до того, щоб бути прийнятими як завітний народ Господа, коли Він прийде знову.

На закінчення заспівайте гімн “Високо на горі” (*Гімни і дитячі пісні*, № 30).

2 Нефій 6:8–11, 14–15; 7:1–2, 4–7. Господь ніколи не відвертається від Свого народу, навіть коли люди порушують свій завіт і відвертаються від Нього. (20–25 хвилин)

Покажіть зображення Спасителя поряд із зображенням звичайної людини. Запитайте в учнів, яка з наступних демонстрацій найкраще показує, що станеться, якщо людина, зображена на другому малюнку, вчинить гріх. Спочатку заберіть зображення Спасителя, яке стояло поруч з другим зображенням. Поверніть зображення Спасителя, а потім заберіть інше зображення, залишивши на місці зображення Спасителя. Запитайте: Коли ми грішимо, Спаситель відвертається від нас, чи ми від нього? Звідки ви знаєте?

Попросіть учнів прочитати пророцтво Ісаї в 2 Нефій 7:1–2 і звернути увагу на те, чим воно схоже на щойно показану ілюстрацію. Обговоріть наступні запитання:

- Хто промовляє в цих віршах?
- До кого звертаються? (До Ізраїля).
- Хто кого залишив, згідно з віршем 1?
- Яким чином ми відвертаємося від Господа?
- Коли Господь кликав у вірші 2, хто відповів?
- Як Господь кличе нас?
- Як ми відповідаємо? Як ми не відповідаємо?

Поділіть клас на дві групи. Призначте одній вивчити 2 Нефій 6:8–11, а другій вивчити 2 Нефій 6:14–15. Нехай учні розкажуть про відмінності між першим і другим

разом, коли Ісус Христос приходить, щоб “показати себе” Юдеям. Запитайте:

- Що сталося з Юдеями, коли вони відвернулися від Господа?
- Що станеться з ними, коли вони повернуться до Господа?
- Що відбувається, коли люди відвертаються від Господа?
- Що зробив для вас Господь, коли ви повернулися до Нього?

Нехай учні прочитають 2 Нефій 7:4–7 і знайдуть, як Ісаїя описував Ісуса Христа. Попросіть учнів порівняти поведінку Ізраїля і Спасителя. Запитайте: Що ми дізнаємося про Господа з цих віршів, що дає нам надію, коли ми вирішуємо повернутися до Нього? (Господь не відвертається, а завжди буде поруч, щоб допомогти нам). Прочитайте Мосія 11:24 і зауважте, що іноді Господь не поспішає відповісти нам через наше небажання прислухатися до Нього. Прочитайте Мосія 7:33 і зверніть увагу на те, що ми маємо робити, щоб заслужити Господні благословення. На закінчення прочитайте наступний вислів Президента Гордона Б. Хінклі:

“Ми не можемо казати про це досить часто. Відмовтеся від ваших юнацьких пристрастей. Відмовтеся від наркотиків. Вони можуть повністю вас зруйнувати. Уникайте їх як страшної хвороби, бо саме нею вони й стануть. Не вживайте грубих і брудних слів. Це може призвести до знищення. Будьте абсолютно чесні. Нечесність розкладає і вбиває. Дотримуйтеся Слова мудрості. Ви не можете палити; ви не повинні палити. Ви не повинні жувати тютюн. Ви не можете вживати алкоголь... Ви повинні піднятися над усім цим, яке манить згубним покликом. Будьте молитовними. Волайте до Господа з вірою, і Він почує ваші молитви. Він любить вас. Він хоче благословити вас. Він це зробить, якщо ви живете гідними Його благословення” (in Conference Report, Apr. 1997, 70; or *Ensign*, May 1997, 49).

2 Нефій 8:3–7, 11–16. В останні дні завітний народ Господа буде зібрано до Сіону в радості та в щасті. (30–35 хвилин)

Принесіть на урок кілька газет або журналів. Роздайте їх учням і попросіть знайти статті, де описані катастрофи, що сталися по всьому світі. Запропонуйте їм розповісти про статті, знайдені ними, та показати фотознімки катастроф. Запитайте: Як ці руйнування можна порівняти з тими, що стануться перед Другим пришествям? Запропонуйте їм прочитати Писання, де описуються руйнування, що стануться перед пришествям Христа (наприклад, 1 Нефій 22:13–16; УЗ 43:25; 45:31–33; 88:88–91; 112:23–24).

Ісаїя пророкував не лише про знищення злочестивих людей в останні дні, але також про благословення, які Господь дасть праведним. Прочитайте 2 Нефій 8:3–6 і обговоріть наступні питання:

- Які благословення чекають на праведних у Сіоні?
- Що зробить Господь зі “спустошеними місцями” (в. 3), тими частинами землі, які зруйновано?
- Злочестивих буде знищено, але яким є обіцяння Господа тим, хто покладається на Нього і на Його Євангелію? (див. в. 6).

Поділіть клас на дві групи. Нехай перша група вивчить 2 Нефій 8:7–12 і встановить обіцяння Господа Своему народові. Деякі слова можуть бути складними для них, але нехай вони самостійно виконають завдання. Попросіть другу групу вивчити Учення і Завіти 97:10–20 та визначити, що ми маємо робити, щоб Сіон процвітав в останні дні. Попросіть першу групу доповісти й обговоріть знахідки. Впевніться, що включено такі пункти:

- 2 Нефій 8:7–8. Народу Господа не слід боятися злочестивих людей. Зрештою злочестивих буде знищено, а праведні житимуть вічно. (Див. також УЗ 29:17–20).
- 2 Нефій 8:9–11. Так само, як Господь визволив древній Ізраїль з Єгипту, розділивши води Червоного моря, Він визволить Свій народ від знищення в останні дні та приведе їх до Сіону. (Див. також 1 Нефій 17:23–27 і коментар до 2 Нефій 8:9–11 у книзі *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 28).
- 2 Нефій 8:12. Господньому народові не треба боятися людей. Люди смертні та підвладні смерті й знищенню. Господь має владу над ворогами Свого народу. (Див. також Ісаїя 40:5–8; Малахія 4:1.)

Поясніть, що хоча праведні будуть збережені як народ, може статися, що певна кількість праведних стане жертвою руйнування. Старійшина Брюс Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Ми не кажемо, що всіх святих буде збережено і врятовано від спустошення, яке настане в прийдешні дні. Але ми стверджуємо, що обіцяння безпеки і впевненості отримують лише ті, хто любить Господа і прагне виконувати все, що він заповідує” (in Conference Report, Mar–Apr. 1979, 133; or *Ensign*, May 1979, 93).

Нехай друга група розповість про те, що ми можемо робити, щоб допомогти процвітанню Сіону. Обговоріть їхні відповіді й напишіть їх на дошці. Вам можуть допомогти такі запитання:

- Що Господь заповів своєму народові побудувати?
- На які кошти мав будуватися храм?
- Для якої мети може служити храм у підготовці Його народу до Другого пришествия? (Серед відповідей можуть бути: навчання всього, що стосується царства і забезпечення місця, де чисті серцем можуть перебувати в присутності Господа).
- Як Сіон буде благословлено за гідне поклоніння в домі Господа?

- Що ви можете робити, щоб храм став більш важливою частиною вашого духовного життя?

Попросіть одного з учнів прочитати наступний вислів Президента Говарда В. Хантера:

“І ми знову наголошуємо на особисті благословення храмового поклоніння та святість і безпеку, які відчуваємо у цих освячених стінах. Це—дім Господа, місце одкровення і спокою. Коли ми відвідуємо храм, ми ширше і глибше осягаємо мету життя й значення спокутуючої жертви Господа Ісуса Христа. Нехай храм, з храмовим поклонінням, храмовими завітами та храмовим шлюбом, стане нашої кінцевою метою на землі й вершиною земного досвіду” (in Conference Report, Oct. 1994, 118; or *Ensign*, Nov. 1994, 87–88).

Коротко обговоріть, як храм може гарантувати безпеку тим, хто там поклоняється. На закінчення попросіть учня прочитати Учення і завіти 97:21–26, звертаючи увагу на те, яку безпеку обіцяє Господь своєму народові в Сіоні.

2 Нефій 9. Спокута звільняє людину від Падіння. (30–40 хвилин)

Запропонуйте учням уявити, що вони знаходяться на будівництві висотного будинку. Прогулюючись по п'ятнадцятому поверху, вони посковзнулися і впали вниз. Запитайте:

- Які засоби безпеки ви б хотіли мати: парасольку, парашут, страховочну вірвовку чи сітку, натягнуту вниз навколо будівлі? Чому?
- Що забезпечить найбільшу безпеку?
- Чи можливо, що дехто вибере не самий надійний засіб безпеки? Чому?
- Прочитайте Мосія 16:3–4. Як ці вірші можна порівняти з аналогією про падіння з будинку?
- Які із засобів безпеки, на вашу думку, уособлює Спокута? Чому?

Поясніть, що Спокута викупляє людей від наслідків Падіння. Напишіть на дошці наступний вислів: “Дев'ятий розділ книги 2 Нефій ... має уважно прочитати кожна людина, яка прагне спасіння” (Joseph Fielding Smith, *Answers to Gospel Questions*, 4:57).

Попросіть учнів прочитати короткий зміст 2 Нефій 9 і сказати, чому, на їхню думку, цей розділ такий важливий.

Скажіть учням, що в 2 Нефій 9 Яків використовує слово *О*, щоб виразити побожний страх і благоговіння, і слово *Горе*, щоб виразити сум і відразу. Запропонуйте учням розділити аркуш паперу на дві колонки. Нехай вони позначать один стовпчик *О*, а інший—*Горе*. Запропонуйте їм вивчити 2 Нефій 9:6–38, звертаючи увагу на ці слова. Нехай учні напишуть у відповідних колонках, до чого Яків виказував благоговіння і з якого приводу сумував.

Внизу аркуша попросіть їх написати, чому, на їхню думку, “кожна людина, яка прагне спасіння” повинна ретельно читати 2 Нефій 9.

Допомагайте окремим учням і підбадьорюйте їх у процесі вивчення. Коли вони закінчать, обговоріть, про що вони дізналися з цієї вправи, і запросіть бажаючих поділитися тим, що вони написали в кінці сторінки.

2 Нефій 9:6–24. Спокута Ісуса Христа звільнить всіх людей від фізичної і духовної смерті. Однак, ті, хто не покаються, будуть страждати від другої духовної смерті. (25–30 хвилин)

Напишіть на дошці слово *фобія*. Запитайте учнів, що воно означає і перелічіть кілька фобій чи страхів, які мають люди. Під час обговорення поставте такі запитання:

- Чому люди цього бояться?
- Як наслідки гріха або злочестя можна порівняти з переліченими тут страхами?
- Чому ми часто захоплюємося тим, що може перешкодити нам повернутися до життя з нашим Батьком на Небесах?

Скажіть учням, що в 2 Нефій 9 Яків пояснює серйозність гріха, чому нам слід уникати його і як віра в силу Господа може допомогти подолати його. Прочитайте 2 Нефій 9:10, 19, 26 і відшукайте фразу, яка зустрічається в кожному вірші. Запитайте:

- Що означає “жадлива потвора”?
- Чому, на вашу думку, Яків використав образ потвори, щоб описати смерть і пекло?

Напишіть на дошці слова *смерть* і *пекло*. Запитайте: Що Яків має на увазі, коли використовує ці слова? (див. в. 10). Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 9:6–9 і обговоріть кілька наступних запитань або всі:

- Згідно з віршем 6, що “зійшло на всіх людей”? (Смерть).
- Що надає милосердний план Бога, щоб подолати цю смерть? (Воскресіння).
- Якої смерті це стосується? (Напишіть на дошці *смерть фізичного тіла* під словом *смерть*).
- Яку ще смерть принесло Падіння Адама? (Напишіть: *смерть духа* і *відсіченість від присутності Господа* під словом *пекло*).
- Що, згідно з віршем 7, сталося б з нашими фізичними тілами, якби не було “нескінченної спокути”? (Вони залишилися б навіки в могилі).
- Що, згідно з віршами 8–9, сталося б з нашими духами? (Ми були б ангелами диявола).
- Яку надію ми маємо щодо наших фізичних тіл завдяки тому, що Ісус Христос воскрес?
- Наші тіла воскреснуть, але що ще буде перешкоджати нам у подоланні духовної смерті?

Попросіть учнів прочитати наступний вислів старійшини Рассела М. Нельсона:

“Є ще один вид відокремлення, відомий у Писаннях як духовна смерть (див. 2 Нефій 9:12; Алма 12:16; 42:9; Геламан 14:16, 18). Її “називають *станом духовного відокремлення від Бога*” (Joseph Fielding Smith, *Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [Salt Lake City: Bookcraft, 1954–1956], 2:217). Таким чином, людина може бути абсолютно живою фізично, але мертвою духовно...

Якщо фізична смерть настане до того, як земні провини будуть виправлені, можливість покаятися буде забрана. Таким чином, “[справжнім] жалом смерті є гріх” (1 Коринтянам 15:56).

Навіть Спаситель не може спасти нас у наших гріхах. Він викупить нас від наших гріхів, але лише за умови нашого покаяння. Ми несемо відповідальність за власне духовне виживання або смерть (див. Римлянам 8:13–14; Геламан 14:18; УЗ 29:41–45)” (in Conference Report, Apr. 1992, 102; or *Ensign*, May 1992, 73).

Поясніть, що Спокута Ісуса Христа має силу подолати не лише фізичну, але й духовну смерть. Поділіть клас на дві групи і призначте кожній вивчити 2 Нефій 9:10–24. Нехай обидві групи позначать словосполучення “всі люди”. Нехай перша група перелічить, що, за словами Якова, станеться з усіма людьми, у тому числі й з нами. Попросіть другу групу відшукати, як, завдяки Спасителю, можна подолати фізичну і духовну смерть, і що ми можемо робити, щоб жити з Богом знову. Обговоріть їхні знахідки.

Прочитайте разом 2 Нефій 10:23–24 і свідчіть про владу Спасителя спасти всіх нас від “тієї жахливої потвори, смерті і пекла, і диявола” (2 Нефій 9:26).

2 Нефій 9:27–39, 41–43, 45–46, 49–52. Якщо ми не встоїмо перед спокусою і не покаємося, то станемо гордовитими, матимемо плотські помисли і помремо духовно. Коли ми приходимо до Господа, ми духовно оживаємо і наповнюємося надією на спасіння.
(25–30 хвилин)

Запросіть учнів поміркувати, що б вони відповіли, якби хтось запитав у них: “Ви є результатом Падіння чи Спокути?” Обговоріть, що може означати це запитання, і запросіть учнів запропонувати можливі відповіді. Використайте це для наступних ситуацій:

- Джек почав сильно нервувати, коли, сидячи за партою, вчитувався в завдання контрольної з математики. Він у розпачі хитав головою, через те, що замість підготовки за день до цього витратив час, граючи з друзями в футбол. Потім він помітив на сусідній парті роботу дівчинки. Він добре бачив відповіді. Вчитель був зайнятий, допомагаючи іншому учневі. Джек

швидко списав відповіді й полегшено відкинувся на спинку стільця.

- Маргарет лише трохи повагалася, коли її мама, яка була президентом Товариства допомоги, запитала, чи не зможе вона допомогти в ясельній групі цього вечора під час заняття домашньої академії. Маргарет посміхнулася і сказала, що з радістю це зробить. Вона поквapiлась у кімнату, щоб доробити перед виходом домашнє завдання. Кількома хвилинами пізніше подзвонив друг і запросив її в кіно. Маргарет дуже хотіла піти, але відмовилася, щоб допомогти мамі на занятті домашньої академії.

Обговоріть наступні запитання:

- Що вплинуло на поведінку Джека: його занепадає природа чи Спокута Спасителя?
- Що вплинуло на поведінку Маргарет?
- Що, на вашу думку, означає знаходитися під впливом нашої занепадої природи?
- Що означає знаходитися під впливом Спокути Спасителя?

Поясніть, що і Падіння Адама, і Спокута Ісуса Христа мають сильний вплив на наше життя. Через Падіння ми маємо спокусу грішити і жити як “тілесна людина”. Завдяки Спокуті ми можемо каятися, отримувати прощення і насолоджуватися благословеннями духовного життя. Обговоріть наступний вислів старійшини Спенсера В. Кімбола, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Є багато людей у цій Церкві сьогодні, які думають, що вони живі, але вони мертві для духовних речей. І я думаю, що навіть багато людей, які удають із себе активних, також духовно мертві. Їхнє служіння більше від букви і менше від духа” (in Conference Report, Apr. 1951, 105).

Прочитайте 2 Нефій 9:39 і зверніть увагу на те, що веде до смерті, а що—до життя. Скажіть учням, що вони можуть бути духовно живими кожного дня, якщо виберуть застосовувати Спокуту до свого життя.

Поділіть клас на дві групи. Призначте першій групі вивчити 2 Нефій 9:27–38. Попросіть їх позначати слово *Горе* кожного разу, коли воно зустрічатиметься, і тих людей, які матимуть “горе” або страждання за свої гріхи. (*Увага*: Якщо ви скористалися порадою для вчителя, вивчаючи 2 Нефій 9, і учні зберегли свої переліки зі словами “О” і “Горе”, нехай вони використають ці переліки, виконуючи це завдання). Попросіть другу групу вивчити 2 Нефій 9:39, 41–43, 45–46, 49–52. Нехай вони позначать кожен випадок, коли зустрічається слово *приходити*, і що ми маємо робити, щоб прийти до Господа. Попросіть їх перелічити благословення, які приходять до тих, хто живе духовним життям.

Напишіть на дошці фрази *Результат Падіння* і *Результат Спокути*. Попросіть групи розповісти про те, що

вони дізналися стосовно того, що означає бути “результатом Падіння” і “результатом Спокути” і напишіть їхні відповіді під цими заголовками на дошці. На закінчення попросіть одного з учнів прочитати наступний вислів Президента Гордона Б. Хінклі:

“Найбільш приемним досвідом, що його я маю, це спостерігати за тим, що ця євангелія робить для людей. Вона дає їм новий погляд на життя. Вона дає їм перспективу, якої вони ніколи не відчували раніше. Вона збільшує їхнє розуміння великих і божественних речей. Щось відбувається з ними, і чудово за цим спостерігати. Вони дивляться на Христа й оживають” (in Conference Report, Apr. 1997, 68; or *Ensign*, May 1997, 48).

2 Нефій 9:28–29 (Опанування Писань). Під час навчання треба прислухатися до порад Бога. (10–15 хвилин)

Намалюйте на дошці щось на зразок диплома, який вказує, що учень з вашого класу закінчив університет, отримавши ступінь доктора філософії. Попросіть учнів вказати на переваги, які має добре освічена людина.

Прочитайте разом 2 Нефій 9:28 і обговоріть можливі пастки, які підстерігають добре освічених людей. Попросіть учнів сказати, що може статися з нами, якщо ми вважаємо себе мудрішими за названих нижче людей:

- Один з батьків
- Наш єпископ
- Пророк
- Небесний Батько

Прочитайте разом 2 Нефій 9:29, звертаючи увагу на те, коли добре бути освіченим. Скажіть учням, що важливо самоудосконалюватися, отримуючи освіту, але заохочуйте їх пам'ятати таку пораду старійшини Рассела М. Нельсона:

“Виберіть, що ви будете вивчати і чиїм цілям служити. Але не зосереджуйте всі зусилля вашого розуму лише на отриманні мирських знань” (in Conference Report, Oct. 1992, 5; or *Ensign*, Nov. 1992, 6).

Обговоріть, у вивченні яких наук учні можуть використовувати свій інтелектуальний потенціал.

2 Нефій 10:10–20. В останні дні Господь встановить Сіон на Американському континенті й ті, хто борються з Сіоном, загинуть. (15–20 хвилин)

Покажіть карту світу. Виберіть будь-яке місце в світі й вкажіть на нього. Запитайте учнів:

- Чи хотів би хтось із вас туди переїхати? Чому так або ні?
- Чи змінили б ви свою думку, якби дізналися, що ви і ваша сім'я матимуть там більше щастя і благословень?

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 10:20 і відшукати подібний досвід, що його мав Яків? Запитайте:

- Чим Господь забезпечив сім'ю Якова після того, як їх було “виведено” з рідного дому?
- На який континент було завезено сім'ю Якова? (На Американський континент).

Поясніть, що багато пророків свідчили, що Сіон буде збудовано на Американському континенті і що це буде “обрана земля” (Етер 2:12; див вв. 6–12; 2 Нефій 1:5; Уложення віри 1:10).

Напишіть на дошці наступні запитання:

- Яких благословень було обіцяно тим, хто живе на Американському континенті?
- Що станеться з тими, хто боротиметься проти Сіону, якого буде встановлено на Американському континенті?
- Хто буде єдиним Царем для тих, хто житиме в Сіоні, і що Він для них зробить?
- Які благословення матимуть Іновірці, чиї серця пом'якшаться?

Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 10:10–18 і написати на аркушах паперу відповіді на запитання, що на дошці. Обговоріть те, що вони знайдуть. Попросіть учнів сказати, які благословення прийшли в їхнє життя завдяки тому, що Бог встановив землю свободи на Американському континенті. (Відновлення євангелії та організація Церкви стали можливі завдяки свободам, які Бог уможливив на Американському континенті).

2 Нефій 11–24

Вступ

Нефій сказав: “Щоб я міг більше переконати [своїх братів] вірити в Господа, Викупителя їхнього, я прочитав їм те, що було написано пророком Ісаєю” (1 Нефій 19:23). Ісаю цитовано в цьому розділі частіше, ніж у будь-якій іншій частині Книги Мормона. Ісаї бачив Спасителя (див. 2 Нефій 11:2), отже, для Нефія його свідчення було таким важливим, що він додав його до свого власного (див. 2 Нефій 11:3–4). З усіх принципів евангелії, яких навчав Ісаї, найважливішим є його свідчення про Ісуса Христа і про роль Спасителя у плані спасіння (див. 2 Нефій 11:5–6).

У 2 Нефій 11, Нефій робить вступ до наступних тринадцятих розділів з писань Ісаї. Тут він пояснює, чому він втішається Ісаєю і цитує його. Він також дає кілька ключів до розуміння писань Ісаї та додає таке важливе вчення: “все, що дане від Бога з початку світу для людини, є прообразом [Ісуса Христа]” (2 Нефій 11:4; див. також Мойсей 6:63). Розділи 12–24 відповідають розділам 2–14 у книзі Ісаї і містять багато символів і натяків на Спасителя. (Додаткову інформацію щодо розуміння Ісаї знайдіть в статті Старійшини Брюса Р. Макконкі “Ten Keys to Understanding Isaiah,” *Ensign*, Oct. 1973, 78–83.)

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Спокута Ісуса Христа є необхідною в плані спасіння (див. 2 Нефій 11:2–8; див. також 2 Нефій 31:21; Мосія 3:7).
- Злочестя й суєтність спричиняють покарання Бога. Розсіяння Ізраїля та руйнування, які стануться під час Другого пришестя, є прикладами цього покарання (див. 2 Нефій 12:5–14:1; 15:1–25; 18:19–22; 20:1–6; 23:6–22).
- В останні дні будуть будуватися храми; праведний залишок Ізраїля буде зібрано (див. 2 Нефій 12:1–3; 15:26–30; 20:19–22; 21:10–16; 24:1–4).
- Під час Тисячоліття праведні матимуть мир, щастя та спокій від впливу Сатани. Спаситель буде правити як Цар на Давидовому троні (див. 2 Нефій 14:2–6; 19:6–7; 21:6–9; 22).
- Бог впливає на Своїх дітей через пророків. Пророки навчають, свідчать і пророкують про Ісуса Христа (див. 2 Нефій 16:1–17:16; див. також Амос 3:7; кн. Якова 7:11).

- Ісус Христос і Його евангелія є рятівним шляхом для праведних і каменем спотикання для злочестивих (див. 2 Нефій 17:14–15; 18:5–17; 19:1, 5–7; 21:1–5; 23:10–13).
- Люцифер, син ранку, був вигнаний з небес і став дияволом, тому що він хотів вознести себе до стану Бога (див. 2 Нефій 24:12–23; див. також Одкровення 12:7–11).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 31–35.

Поради для вчителя

2 Нефій 11:2–8. Спокута Ісуса Христа є необхідною в плані спасіння. (15–20 хвилин)

Принесіть у клас паперову торбинку. Покладіть у торбинку щось незвичайне або дорогоцінне (наприклад, рідкісну книгу, лист від Першого Президентства, лист від якоїсь видатної людини, каблучку, подаровану на зручності, або старовинну цінну річ). Покажіть класу торбинку, але не те, що в ній знаходиться. Опишіть предмет і з'ясуйте, наскільки багато учнів вірять у те, що цей предмет є в торбинці. Напишіть на дошці кількість тих, хто повірив.

Запросіть одного з учнів заглянути в торбинку і описати те, що в ній знаходиться, всьому класу. Запитайте, скільки учнів вірять тепер і напишіть на дошці нову кількість (кількість тих, хто повірив, повинна зрости). Запросіть іншого учня зазирнути в торбинку і описати те, що в ній є. Запитайте, скільки учнів вірять зараз і запишіть їх кількість на дошці.

Обговоріть з класом, чому легше повірити в щось, коли є більше одного свідка. Попросіть одного з учнів прочитати Учення і Завіти 6:28 і описати євангельський принцип, який там викладено. Нехай учні назвуть кілька прикладів, які зможуть пригадати, де Господь використав два або три свідки, щоб встановити істину. (Сюди можуть входити три свідки Книги Мормона, місіонери, які ходять по двоє, або той факт, що два свідки необхідні під час хрищення).

Прочитайте 2 Нефій 11:2–3 і запитайте:

- Як Нефій використав закон про свідків?
- На яких інших свідків посилається Нефій?
- Свідками чого були ці чоловіки?
- Ким можуть бути “більше свідків” у вірші 3?

Поясніть учням, що 2 Нефій 11—це вступ Нефія до тринадцятих розділів з писань Ісаї, які він цитує в 2 Нефій 12–24. Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 11:2–7, підкреслюючи фразу “моя душа втішається” кожного разу, як вони бачать її. Запитайте: Чим Нефій втішався? Попросіть учнів обвести кружечком усі посилання на Господа (імена, титули і займенники), які вони знайдуть у цих самих віршах. Потім запитайте:

- Скільки послань на Господа ви знайшли у цих віршах?
- На який план посилається Нефій у вірші 5? (На план спасіння).
- Що, згідно з віршами 6–7, станеться з планом, якщо Ісус Христос не буде його частиною?
- Прочитайте вірш 8. Яке слово в цьому вірші позначає те саме, що і “втішатися”?
- Якщо Нефій втішається, говорячи про Христа, і Нефій вірить, що читання цих слів змусить нас радіти або втішатися, то на чому, на вашу думку, будуть зосереджені розділи з Ісаї? (На Ісусі Христі).

Запропонуйте учням прочитати коментар у рубриці “Розуміння Писань” до 2 Нефій 11:4 в путівнику для учнів. Запитайте: Чого Нефій навчав, безпосередньо перед тим, як цитувати тринадцять розділів з Ісаї, що “все, що дане від Бога” є прообразом Ісуса Христа? (Однією з причин може бути та, що Ісаї часто говорив про Спасителя мовою символів). Допоможіть учням зрозуміти, що багато з того, що пророкував Ісаї, має виповнитися більше одного разу. Багато уривків стосуються як днів Ісаї, так і Спасителя (див. 2 Нефій 18:18; 2 Нефій 20—короткий зміст розділу. Заохочуйте учнів під час вивчення цих розділів Ісаї звертати увагу на прототипи Ісуса Христа).

2 Нефій 12–24. Огляд писань Ісаї в 2 Нефія 12–24. (5 хвилин)

Напишіть на плакатах наступні фрази і розвісьте плакати в кімнаті. Періодично звертайтеся до них, коли вивчатимете 2 Нефій 12–24.

- Розсіяння Ізраїля
- Збирання Ізраїля
- Тисячоліття
- Пророцтва про Ісуса Христа

Покажіть учням ці чотири фрази. Поясніть, що Ісаї писав на багато тем і часто швидко переходив з однієї на іншу. Але в 2 Нефій 12–24 він часто звертався до цих чотирьох основних тем. Попросіть учнів звернути увагу на те, як часто викладаються ці теми, і що Ісаї каже про них.

2 Нефій 12:5–14:1; 15:1–25; 18:19–22; 20:1–6; 23:6–22. Злочестя й суєтність спричиняють покарання Бога. Розсіяння Ізраїля і руйнування, які стануться під час Другого пришестя, є прикладами цього покарання. (45–50 хвилин)

Станьте перед класом і випустіть м’яч на підлогу. Опустіть пальці у воду. Витріть руки, а потім вимкніть у класі світло. Запитайте:

- Чому м’яч падає на підлогу, коли я випускаю його з рук?
- Чому мої пальці стають мокрими, коли я опускаю їх у воду?

- Чому світло гасне, коли я переключаю вимикач?
- Що є спільного у всіх цих речах? (Вони є закономірним наслідком).
- Що таке закономірний наслідок? (Природний наслідок дії).

Напишіть на дошці наступне запитання й обговоріть його з учнями: *Якими є закономірні наслідки гріха?* Поясніть, що пророк Ісаї кілька разів навчав про наслідки гріха.

(Якщо ви викладали огляд 2 Нефія 12–24, зверніться до плакату з написом “Розсіяння Ізраїля” і поясніть, що зараз ви протягом деякого часу вивчатимете цю тему).

Напишіть на дошці заголовки: *Гріхи людей* і *Наслідки гріха*. Поділіть клас на дві групи. Попросіть першу групу вивчити наступні Писання і відшукати особливі гріхи, що їх роблять люди: 2 Нефій 12:5–9; 13:5, 8–9, 15–16; 15:11–12, 20–23; 18:19, 21; 19:13, 15–17; 20:1–2. Коли вони знаходять всілякі гріхи, записуйте їх на дошці під заголовком *Гріхи людей*.

Нехай друга група вивчить наступні Писання, звертаючи увагу на наслідки, які спіткають тих, хто грішить: 2 Нефій 12:10–22; 13:1–4, 11–12, 17–26; 14:1; 15:9–10, 13–15, 24–25; 18:21–22; 19:11–12, 14, 18–21; 20:4–6; 23:6–9, 15–16, 19–22. Коли вони знайдуть наслідки, напишіть їх на дошці під заголовком *Наслідки гріха*.

Нехай кожна група коротко розкаже про свої знахідки.

Запросіть одного з учнів встати і прочитати алегорію, яка знаходиться в 2 Нефій 15:1–7. Запитайте учнів:

- До якого закономірного наслідку призведе те, що ви знайдете родючу землю, обнесете її огорожею, збережете каміння і посієте насіння рослин? (Вона дасть гарний врожай зернових).
- Що виросте у противному разі?
- Як дикий виноград можна порівняти з гріхами, переліченими на дошці?
- Який буде наслідок, згідно з обіцянням Господа, через “дикий виноград”?
- Кого уособлює виноградник? (див. в. 7).
- Прочитайте 2 Нефій 23:11. Як цей вірш підсумовує алегорію?
- Під час якої події в майбутньому злочестивих буде знищено? (Друге пришестя; див. короткий зміст 2 Нефія 12; 20; 23–24.)
- Як злочестиві ставляться до наслідків своїх гріхів?
- Прочитайте 2 Нефій 13:10; 23:3, 22. Що Господь каже про праведних під час провіщеного знищення злочестивих?
- Які з гріхів, перелічених на дошці, притаманні сучасному світу?
- Як знання про наслідки гріхів інших людей допомагає нам уникати повторення тих самих помилок?

- Що ми можемо зробити, щоб уникнути цих покарань?

2 Нефій 12:1–3; 15:26–30; 20:19–22; 21:10–16; 24:1–4. В останні дні будуть будуватися храми, і праведний залишок Ізраїля буде зібрано. (35–40 хвилин)

Покажіть класу зображення храму Солт-Лейк-Сіті (наприклад, з підбірки ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 502). Запитайте:

- Що це за храм?
- Посередині яких відомих гір було збудовано Солт-Лейк-Сіті? (Серед Скелястих гір).

Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 12:1–3 і запитайте:

- Коли це пророцтво мало здійснитися?
- Що означає “дім Господній”? (Храм).
- Кого буде зібрано до дому Господнього?
- Чому вони зберуться до дому Господа?
- Які обряди, що необхідні для спасіння, пропонують храми?

Напишіть на дошці наступне запитання:

- Яке символічне значення пов’язане з горами?
- Коли виповнилося пророцтво з 2 Нефій 12:2, чи коли воно виповниться?

Запропонуйте учням прочитати коментар до 2 Нефій 12:1–4 в книзі *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 31), і попросіть клас послухати відповіді на запитання, що на дошці. Поділіться також наступним висловом старійшини Брюса Р. Макконкі: “Всі храми, що їх вже збудовано чи ще може бути збудовано на високих горах Америки, також виповнюють чи виповнять ці пророчі слова” (*The Millennial Messiah: The Second Coming of the Son of Man* [1982], 276).

Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 15:26 і запитайте в них, що означає слово *прапор*. (Прапор—це стяг або штандарт, який використовується, щоб ідентифікувати або зібрати певну групу людей). Нехай учні прочитають 2 Нефій 29:1–2 і знайдуть, що ми маємо в Церкві, що служить за важливу частину прапора останніх днів. Запитайте:

- Де ми можемо знайти слова нащадків Легія і Нефія?
- Яким чином Книга Мормона є добрим знаряддям збирання?

Поділіться з учнями наступним висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона:

“Місіонер, який отримує натхнення від Духа Господа, має бути приведений цим Духом до правильного підходу, щоб бути успішним. Ми не повинні забувати, що Сам Господь дав Книгу Мормона як Своє головне свідчення. Книга Мормона залишається нашим найпотужнішим місіонерським знаряддям. Користуймося нею” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 204).

(Якщо ви викладали огляд 2 Нефій 12–24, зверніться до зробленого вами плаката під назвою “Збирання Ізраїля” й поясніть, що зараз ви присвятите час для вивчення цієї теми).

Прочитайте 2 Нефій 15:27–30 і запитайте: Як людей буде зібрано за допомогою Книги Мормона? Щоб допомогти відповісти на це запитання, поділіться з учнями коментарем до 2 Нефій 15:26–30 в книзі *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 32).

Запропонуйте учням прочитати короткий зміст розділу 20 у книзі 2 Нефій та вірші 20–22 і запитайте:

- Скільки людей залишаться після знищення під час Другого пришествя?
- Яке слово у віршах 21–22 може означати “збиратися”?
- Кого буде зібрано?

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 21:10–16 і запитайте: Хто є “корінь Єссея” у вірші 10? (див. УЗ 113:5–6). Старійшина Брюс Р. Макконкі сказав:

“Чи зробимо ми помилку, якщо скажемо, що пророк, про якого тут згадується, це—Джозеф Сміт, якому було дано священство, хто отримав ключі царства, і хто підняв прапор для збирання Господнього народу в нашому розподілі?.. Ті, чий вуха налаштовані на тихий голос Нескінченного, досягнуть значення цих речей” (*The Millennial Messiah*, 339–349).

Запитайте:

- Хто, у вірші 10, буде “прагнути”, щоб “прапор” було піднято?
- Які слова у віршах 11–12 можуть означати “збирати”? (“Відновити”).
- З яких частин світу Господь збере Ізраїль?
- Хто зможе встояти проти Ізраїля в той день?
- Прочитайте Учення і Завіти 133:26–36. Як ці вірші можна порівняти з 2 Нефієм 21:16?

Напишіть подану таблицю на дошці. Попросіть учнів прочитати Писання й заповнити пропуски тими літерами, за якими починаються фрази, що є закінченням висловлювання.

2 Нефій 24:1–4

1. Ізраїль повернеться до своєї ____.	А. Кінців землі.
2. Ізраїль прийде з ____.	Б. Відпочинок від смутку, страху і залежності.
3. Ізраїль правитиме ____.	В. Обіцяної землі.
4. Господь дасть Ізраїлю ____.	Г. Над гнобителями.

(Відповідь: 1–В, 2–А, 3–Г, 4–Б)

Запитайте учнів:

- Ви б хотіли бути частиною Ізраїля під час розсіяння чи коли його буде зібрано? Чому?
- Яким чином ви можете стати частиною роботи Господа у збиранні в останні дні?

Заохочуйте учнів бути рішучими у відстоюванні того, що є правильним у ці останні дні. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Ніла А. Максвелла, у той час члена Президентства сімдесятників:

“Президент Бригам Янг зазначав, ... що коли Церква поширяться і розповсюдяться серед усіх народів світу, таким же чином і одночасно зросте сила супротивника...

За таких складних обставин вам знадобляться ті чесноти, якими президент Джордж К. Кеннон характеризував тих, хто житиме в останні дні: сміливість, рішучість і “послушність Богові за будь-яких обставин” (*Journal of Discourses* 11:230)...

...Все легке, що повинна була зробити Церква, вже зроблено. Відтепер робота буде важкою, але великою буде і нагорода” (*Wherefore, Ye Must Press Forward* [1977], 81–84).

2 Нефій 12:16. Книга Мормона збільшує наше розуміння Ісаї. (10–15 хвилин)

Принесіть на урок просту головоломку або зробіть її самі, розрізавши малюнок. Заберіть кілька складових. Викличте декількох бажаючих і запросіть їх попрацювати разом, щоб скласти ті клаптики, що залишилися. Коли вони зроблять все, що зможуть, запитайте:

- Чому ви не змогли закінчити головоломку?
- Що необхідно для того, щоб мати “повний малюнок”?

Запросіть одного з учнів прочитати 2 Нефій 12:16. Запропонуйте половині класу слідувати за текстом по Книзі Мормона, а іншій половині—по книзі Ісаї 2:16. Запитайте другу половину, яка була відмінність між двома текстами. Покажіть перші два стовпчики наведеної таблиці за допомогою діапроектора або напишіть їх на дошці.

Ісаї 2:16

Біблія	Книга Мормона (2 Нефій 12:16)	Септуагінта
—	І для всіх кораблів на морі,	і для кожного корабля на морі,
і на всі кораблі із Таршішу,	і для всіх кораблів з Таршішу,	—
і на все, на що дивимось по-жадливо!	і для всіх приємних картин,	і на кожне зображення красивого корабля.

Поясніть, що Септуагінта—це грецький переклад Старого Завіту, що його зроблено у третьому та другому століттях до Р. Х. Скажіть учням, що це хороший переклад, але він іноді відрізняється від Біблії. Покажіть останню колонку таблиці й запитайте:

- Якої частини з Ісаї 2:16 не вистачає в Септуагінті?
- Якої частини Писань немає в Біблії?
- Яка книга містить обидві фрази?
- Що це пояснює щодо Книги Мормона?

Увага: Книга Мормона не відновлює всі розбіжності, що існують між Біблією і Септуагінтою.

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Гартмана Ректора молодшого, у той час сімдесятника:

“Найкращий дарунок, який ви можете зробити друзям або знайомим, які не є членами Церкви, це поділитися з ними євангелією. Мабуть, найлегше це буде зробити, попросивши місіонерів принести їм примірник Книги Мормона. Чому саме Книгу Мормона? Тому що це, за словами пророка Джозефа Сміта, “найбільш правильна ... книга на землі” (*History of the Church*, 4:461). Чому Книга Мормона є такою великою книгою? Мабуть тому, що “прості і цінні” істини, яких було втрачено або вилучено з Біблії, було повернено або відновлено в Книзі Мормона (див. 1 Нефій 13:40). На мою думку, людина може дізнатися більше про Ісуса Христа, читаючи Книгу Мормона, а не якусь іншу книгу” (in *Conference Report*, Oct. 1990, 99; or *Ensign*, Nov. 1990, 77).

Принесіть своє свідчення про істинність Книги Мормона.

2 Нефій 14:2–6; 19:6–7; 21:6–9; 22. Під час Тисячоліття праведні матимуть мир, щастя та спокій від впливу Сатани. Спаситель буде правити як Цар на Давидовому троні. (20–25 хвилин)

Напишіть наступні слова на окремих аркушах паперу або на плакаті: *дверні замки, в'язниці, лікарні, поховальні бюро, кладовища, Сатана, системи безпеки, міцні збройні сили, всенародні вибори, бідність, порнографія*. Запросіть кількох учнів потримати плакати. Запропонуйте класу пограти в гру “Двадцять запитань”. У цій грі учні можуть поставити

двадцять запитань, які вимагають відповіді “так” або “ні”, що допоможе їм здогадатися, що є спільного між усіма цими словами (це ті речі, яких ми не можемо мати під час Тисячоліття). Коли вони знайдуть відповідь, запитайте: Як ви хотіли б жити в такому суспільстві?

(Якщо ви викладали огляд книги 2 Нефій 12–24, зверніться до зробленого вами плаката з написом “Тисячоліття” і поясніть, що зараз ви протягом певного часу вивчатимете цю тему).

Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 14:2–6, звертаючи увагу на умови, які існуюватимуть під час Тисячоліття. Запитайте:

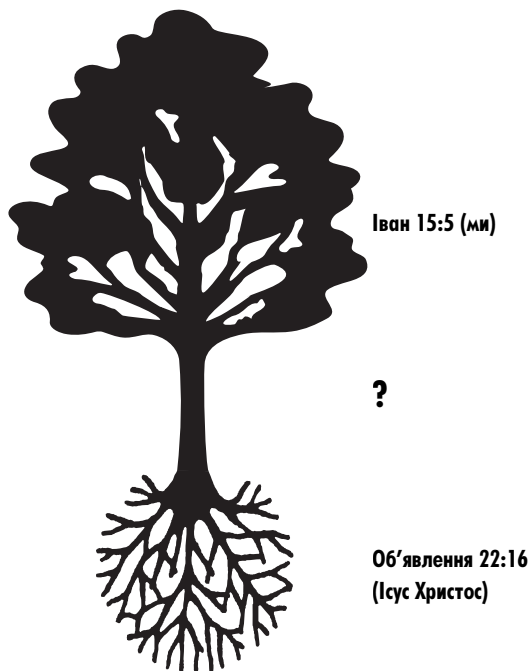
- Як Ісаїя описав плоди землі в той день? (див. в. 2).
- Яке слово у вірші 3 описує стан людей? (“Священні”).
- Скільки буде “священних” або праведних? (“Всі”).
- Що, у вірші 4, символізує змивання нашого бруду? (Духовне очищення).
- Що Господь створить у Сіоні? (див. в. 5).
- Прочитайте Вихід 13:21–22. Як ці вірші можна порівняти з пророцтвом Ісаї?
- Прочитайте 2 Нефій 19:6–7. Хто буде правити під час Тисячоліття?

Прочитайте 2 Нефій 21:6–9 і запитайте:

- Які зміни відбудуться з тваринами під час Тисячоліття?
- Чому ягня зможе безпечно мешкати з вовком?
- Як це вплине на стосунки людей і тварин?
- Що, згідно з віршем 9, є джерелом цієї зміни?

Попросіть учнів прочитати короткий зміст 2 Нефія 22 і визначити, про який період часу Ісаїя пророкував у цьому розділі. Нехай учні мовчки прочитають вірші 1–6 і підкреслять усі дієслова. Запитайте, як, визначивши дієслова, можна краще зрозуміти цей розділ. Запитайте: Які, на вашу думку, почуття матимуть люди під час Тисячоліття? Обговоріть їхні відповіді.

2 Нефій 16:1–13; 17:1–9. Бог впливає на своїх дітей через пророків. Пророки навчають, свідчать і пророкують про Ісуса Христа. (15–20 хвилин)

Покажіть класу дерево або іншу рослину, яка має один стовбур або стебло. Намалюйте на дошці подану вище схему, не підписуючи слова в дужках. Попросіть учнів прочитати вірші й визначити частини дерева.

Запитайте:

- Як коріння дерева допомагає вітам?
- Якщо корінь є символом Ісуса Христа, а гілки уособлюють нас? Що може уособлювати стовбур або головне стебло? (Пророка; див. Амос 3:7.)
- Що є джерелом одкровення пророка?
- Як це нагадує дерево, яке отримує живлення від коріння?
- Яким чином пророк передає знання від Господа до вас?
- Як ваше життя було благословлено завдяки отриманому від пророка живленню?

Поясніть, що декілька пророків розповідали, наскільки вони почували себе невідповідними вимогам, коли отримували своє покликання. Президент Спенсер В. Кімбол описував телефонний дзвінок, в якому президент Дж. Рубен Кларк молодший з Першого Президентства проінформував його, що його покликано до Кворуму двадцятьох:

“О, брате Кларк! Це не мене? Ви не маєте на увазі мене? Це, мабуть, якась помилка. Я, мабуть, погано вас чую”. Це було схожим на те, якби я, сідаючи, потрапив не на стілець, а впав на підлогу...

О, брате Кларк! Це здається неймовірним! Я такий слабкий, і малий, і обмежений, і нездатний” (Edward L. Kimball and Andrew E. Kimball Jr., *Spencer W. Kimball: Twelfth President of The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints* [1977], 189).

Старійшина Езра Тефт Бенсон описував подібну сцену, коли Президент Гебер Дж. Грант повідомив про те, що його покликано до Кворуму дванадцятьох:

“Повідомлення здавалося неймовірним і вражаючим... Кілька хвилин [я] міг промовляти лише: “О, Президенте Грант, цього не може бути!” І це я повторив кілька разів, перш ніж зміг у достатній мірі зібратися [з думками], щоб усвідомити, що відбувається...

Я відчув, що такий слабкий і не гідний” (Sheri L. Dew, *Ezra Taft Benson: A Biography* [1987], 174).

Запропонуйте учням прочитати Мойсей 6:31, щоб дізнатися, що відчував Енох, коли його було покликано пророком. Поясніть, що в 2 Нефій 16 описано ще одного пророка, який почував себе не гідним служити.

Попросіть учнів назвати кількох пророків, які бачили Господа (серед них Мойсей, Легій, Нефій і Джозеф Сміт). Прочитайте 2 Нефій 16:1–10 і запитайте:

- Що бачив Ісаї? (див. вв. 1–4).
- Що він відчував, коли дивився на те, що бачив? (див. в. 5).
- Що відбулося і змінило почуття Ісаї про не гідність? (див. вв. 6–7).
- Що сталося з ним, коли його було очищено? (див. в. 8).
- Яким чином Ісаї є символом Христа? (див. Авраам 3:27).
- Якою була місія Ісаї? (див. 2 Нефій 16:9–10).
- Прочитайте Учення і Завіти 11:9. Як це можна порівняти з місією Ісаї?
- Яку перевагу дає наявність пророків?

Прочитайте 2 Нефій 17:1–2 і попросіть учнів підсумувати, що відбулося. Намалюйте на дошці подану мапу і попросіть учнів скористатися мапами в Біблії, щоб визначити міста, де правили наступні царі:

- Ахаз, цар Юдеї (в столичному місті Єрусалимі)
- Рецін, цар Сирії (в столичному місті Дамаску)
- Пеках, цар Ізраїля, який також називався Єфрем або Самарія (в столичному місті Самарії)

Робіть написи на мапі, що на дошці, коли вони знаходять відповіді.

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 17:3–9 і запитайте:

- Що Господь наказав Ісаї сказати царю Ахазу?
- Якби ви були Ахазом, яке відчуття викликало б у вас послання, що міститься у вірші 7?
- Яка впевненість може прийти в наше життя, якщо ми довіряємо порадам пророка?

2 Нефій 17:14–15; 18:5–17; 19:1, 5–7; 21:1–5; 23:10–13. Ісус Христос і Його євангелія є рятувальним шляхом для праведних і каменем спотикання для злочестивих. (25–30 хвилин)

Напишіть на дошці *Ісус Христос*. Попросіть учнів здогадатися, скільки разів це ім'я зустрічається в Старому Завіті. Після кількох спроб поясніть, що воно зовсім не зустрічається в Старому Завіті, який ми маємо. Запитайте: Чи вважаєте ви, що про Ісуса Христа десь згадується в Старому Завіті? Прочитайте 1 Нефій 19:23 і зверніть увагу, чому Нефій цитував Ісаю.

(Якщо ви викладали огляд до 2 Нефій 12–24, зверніться до плаката, зробленого вами, з написом “Пророцтва про Ісуса Христа” і поясніть, що зараз ви протягом певного часу вивчатимете цю тему).

Роздайте учням копії наступної таблиці, не заповнюючи другу колонку. Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 17:14–15 і заповнити таблицю пророцтвами Ісаї про Ісуса Христа. (Увага: Для зручності викладання цю таблицю поділено на три частини. Об'єднайте її в одну таблицю, коли будете роздавати учням).

Посилання	Що ми дізналися про Ісуса Христа від Ісаї
2 Нефій 17:14	Його мати буде дівочою. Його назвуть "Еммануїл" (що означає "з нами Бог").
2 Нефій 17:15	Він буде праведним.

Прогляньте інформацію в останньому абзаці порад для вчителя до 2 Нефій 11:2–8 і нагадайте учням про символи Ісуса Христа в писаннях Ісаї. Потім прочитайте 2 Нефій 18:6–8, відшукуючи, якими символами Ісаї описує Спасителя. Щоб спрямовувати учнів у пошуках символів Спасителя в цих віршах, поставте їм наступні запитання:

- Прочитайте Іван 7:37–38. Як Ісус називає себе в цих віршах? (Джерелом води).
- Яке слово використовується для описання вод в 2 Нефій 18:6? ("Тихо").
- Яке слово використовується для описання вод у вірші 7? ("Сильні").
- Як люди ставляться до вод, що плинуть "тихо"?
- Чому Господь послав "сильні" води?
- Куди згодом долинуть "сильні" води?
- Чому Ісуса описано як "тихим" так і "сильним"? (Одна з відповідей та, що він прийшов "тихо" під час Свого земного служіння, але прийде "сильно" під час Другого пришествя. Щоб підсилити цю думку, прочитайте слова гімну "Він родився між ягнят" [Гімни і дитячі пісні, № 20]).

Запропонуйте учням додати ці пророцтва до своїх таблиць і продовжити працювати над посиланнями до 2 Нефій 19:5.

2 Нефій 18:6	Христа буде відкинуто більшістю людей, коли Він прийде вперше.
2 Нефій 18:7–8	Під час Свого Другого пришествя Він з'явиться у силі й славі.
2 Нефій 18:9–12, 14–15	Ті, хто протистоять Йому, зазнають поразки, але тих, хто на Його боці, буде захищено.
2 Нефій 18:13, 16–17	Ми можемо підготуватися до Другого пришествя, виконуючи Писання, поклоняючись Господу й чекаючи на Нього.
2 Нефій 19:5 (див. також 20:16–18; 23:9)	Під час Другого пришествя злочестивих буде знищено вогнем (див. УЗ 133:41, щоб дізнатися про джерело вогню, що знищить злочестивих).

Якщо це можливо, принесіть на урок запис *Месії* Генделя. Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 19:6, коли гратиме "Для нас народилося Дитя". Попросіть їх додати до таблиці те, що вони дізналися про Спасителя з цього вірша, й потім попросіть їх продовжити, поки вони не закінчать усю таблицю.

2 Нефій 19:6	Христос управлятиме світом під час Тисячоліття. Люди визнають Його тим, ким Він є.
2 Нефій 19:7	Його влада і правління будуть безмежними і триватимуть вічно.
2 Нефій 21:1–2	Він матиме Дух, мудрість і міць.
2 Нефій 21:3–5	Він праведно судитиме людей. Він знищить злочестивих силою Свого слова.
2 Нефій 23:10	Сонце, місяць і зорі не сьятимуть під час Його пришествя.
2 Нефій 23:13	Його повернення супроводжуватимуть землетруси.

Прочитайте Учення і Завіти 97:22–25 і запитайте: У який спосіб ми можемо найкраще підготуватися до Другого пришествя Ісуса Христа?

2 Нефій 24:12–23. Люцифер, син ранку, був вигнаний з небес і став дияволом, тому що він хотів вознести себе до стану Бога. (10–15 хвилин)

Покажіть учням університетський диплом або намалюйте його на дошці (див. с. 59). Запитайте: Що необхідно для отримання диплома? (Серед відповідей можуть бути навчання, наполегливість, бажання, робота, час). Запропонуйте учням уявити першокурсника університету, який іде до ректора університету й вимагає диплом. Запитайте:

- Щоб ви зробили, якби були ректором? Що б ви сказали цьому студентові?
- Що б ви відчули, якби студент погрожував сам зайняти вашу посаду, якщо ви не видасте диплом?

Прочитайте 2 Нефій 24:12–15 і знайдіть, хто намагався отримати щось величне, не доклавши до цього зусиль? Запитайте:

- Яким було ім'я Сатани в доземному житті?
- Яким був його титул? (Син ранку).
- З якого займенника починається кожне сурядне речення у віршах 13–14?
- На яку проблему Сатани це вказує?

Напишіть на дошці *Що Сатана хотів (2 Нефій 24:13–14) і Що Сатана отримав (2 Нефій 24:12, 15, 19)*. Попросіть учнів прочитати вірші 13–14 і перелічити слова, які описують, що він хотів. Потім нехай вони прочитають вірші 12, 15 та 19 і перелічать слова, де вказано, що він отримав.

Що Сатана хотів (2 Нефій 24:13–14)	Що Сатана отримав (2 Нефій 24:12, 15, 19)
зійти	упав
небеса	зрубаний
піднести	земля
престол	скинутий
над	пекло
зірки	прірва
гора	викинутий
висоти	могила
хмари	вбито
Всевишній	потоптаний під ногами

- Прочитайте Матвій 23:1–12. Як порада Спасителя, дана в Євангелії від Матвія, стосується цих віршів у книзі Ісаї?
- Прочитайте Марк 8:35. Що, згідно з цим віршем, необхідно робити, щоб бути спасеним?
- Як ми “губимо” своє життя? (Президент Меріон Г. Ромні, який був членом Першого Президентства, сказав: “Ми губимо своє життя, коли служимо іншим і підносимо їх” [in Conference Report, Oct. 1982, 135; or *Ensign*, Nov. 1982, 93]).
- Що ви можете робити зараз, щоб втілити ці вчення Спасителя у ваше життя?

Вступ

В розділах 25–30 Нефій дає ключі для розуміння древніх писань і пророцтв. Він нагадує нам, що спасіння може прийти лише через Спокуту Ісуса Христа, і застерігає від негідних вчинків, які віддаляють від Христа. Оскільки Нефій бачив наші дні, він знав, що його писання вкажуть напрям і дадуть надію світові, який потрапить у пастки диявола. Нефій пророкував, що Книга Мормона з’явиться в останні дні, несучи це послання, і “буде багато таких, хто повірить словам, які написані” (2 Нефій 30:3).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Ми розуміємо слова Ісаї краще, коли вивчаємо їх з Духом і за допомогою сучасних Писань і пророків. Це також допомагає нам дізнатися про історію і культуру Юдеїв (див. 2 Нефій 25:1–8).
- Книга Мормона свідчить, що спасіння приходить лише через Спокуту Ісуса Христа (див. 2 Нефій 25:19–30; див. також Мосія 3:18–19).
- Усе, що Господь каже через Своїх пророків, здійсниться (див. 2 Нефій 26:1–23; 27:1–20; див. також УЗ 1:37–38).
- Ми служимо в Церкві, щоб будувати царство Бога (див. 2 Нефій 26:29–31; див. також УЗ 121:34–36).
- В останні дні багато людей буде зведено хибними вченнями. Деякі з цих хибних учень такі: Бог більше не працює з людьми, чудеса припинилися, гріх можливий, тому що в кінці Бог спасе кожного, “усе гаразд у Сіоні” і немає ні пекла, ні диявола (див. 2 Нефій 28; див. також Мороній 7:35–37).
- В останні дні багато людей будуть “чванитися у своєму серці” і помилково віритимуть, що вони зможуть приховати своє злочестя від Господа (див. 2 Нефій 28:7–9; див. також УЗ 1:3).
- Господь дав нам Біблію і Книгу Мормона як два окремі свідчення про те, що євангелія Ісуса Христа є істинною. Це здійснює власний Господній закон свідків (див. 2 Нефій 29:1–9; див. також Матвій 18:16; УЗ 6:28).
- Книга Мормона стане засобом приведення багатьох людей до знання, що Ісус є Христос (див. 2 Нефій 30:3–8; див. також УЗ 20:8–12).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 36–41.

Поради для вчителя

- *Book of Mormon Video*, фільм 5, “Духовні крокодили”, можна використати під час викладання 2 Нефія 28 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

2 Нефій 25:1–8. Ми розуміємо слова Ісаї краще, коли вивчаємо їх з Духом та за допомогою сучасних Писань і пророків. Це також допомагає нам дізнатися про історію і культуру Юдеїв. (35–40 хвилин)

Покажіть висячий замок з цифровим кодом і запропонуйте бажаючим відкрити його (не вказуйте комбінацію). Запитайте: Чому так важко відкрити замок? Назвіть цифрову комбінацію і запропонуйте бажаючим спробувати знову. Якщо вони все ще не зможуть відкрити, дайте додаткові пояснення. Коли вони відкриють, запитайте учнів:

- Чому важливо знати правильну комбінацію, щоб відкрити замок?
- Чому не спрацює будь-яка інша комбінація цифр?
- Чому важливо зрозуміти, як використовувати цифри, щоб відкрити замок?

Покажіть зображення Ісаї (наприклад, набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 113). Запитайте учнів, що вони чули про писання Ісаї. Запитайте:

- Яким чином цей замок нагадує писання Ісаї?
- Як можна порівняти процес відкривання замка з розумінням Ісаї?

Поясніть, що Нефій та інші пророки надали “комбінацію” для відкривання писань Ісаї. Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 25:1–8, звертаючи увагу на роздуми Нефія стосовно того, як розуміти Ісаю.

Для подальшого дослідження цієї сторінки напишіть на дошці: *Комбінація номер 1: Розумійте шляхи древнього Ізраїля і вироки Бога*. Запитайте:

- Згідно з 2 Нефій 25:1, чому багато з учень Ісаї були важкими для розуміння народом Нефія? (Див. також Кн. Якова 4:14).
- Чому, згідно з віршем 2, Нефій не навчав свій народ багатьом речам стосовно звичок, або звичаїв і традицій юдеїв? (Нехай учні читають посилання на 2 Царів 17:13–20).
- Якими, на вашу думку, є “вироки Бога”, про які йдеться у вірші 3?

Прочитайте наступне твердження старійшини Брюса Р. Макконкі, у той час сімдесятника:

“Протягом усіх століть Господь виливає свої *вироки* на дітей через їх непослушність. Голод, полон, пошесті, повені, блискавки, град, чума, бурі, землетруси, війни, вогонь і сірка з небес—усе це і набагато більше посилається Богом на людей, які відмовляються від Нього і Його законів. (Левит 26; Повторення 28; 29; 30; 3 Нефій 8; 9; 10; УЗ 43:25; 63:32–33; 88:88–91). Очевидно ці вироки приходять на народи і нації, щоб покарати їх за їхній бунт і привести до смирення, яке, можливо, приведе їх до праведності. І, очевидно, також, що і на праведну меншість можуть бути накладені страждання разом з тими, хто отримує справедливую нагороду за свої нечисті вчинки (Teachings [of the Prophet Joseph Smith], pp. 162–163; Dan. 11:35.)” (Mormon Doctrine, 2nd ed. [1966], 404–405).

Запитайте: Як слова Ісаї та слова інших пророків допомагають людям розуміти “вироки Бога”?

Напишіть на дошці: *Комбінація номер 2: Майте “дух пророцтва”*. Нагадайте учням: Нефій сказав, що його душа втішається “простою” (2 Нефій 25:4). Запитайте:

- Що, згідно з віршем 4, може зробити слова Ісаї простими?

- Що означає “дух пророцтва”? (Натхнення і свідчення Святого Духа).

“Дух пророцтва” далі пояснюється в Об’явленні 19:10. Прочитайте цей вірш, звертаючи увагу на значення цього словосполучення. Запитайте: Чому свідчення про Ісуса Христа є суттєвим для розуміння Ісаї?

Напишіть на дошці: *Комбінація номер 3: Вивчайте культуру, історію і географію древнього Ізраїлю*. У вірші 5 Нефій зазначає, що він вийшов з Єрусалима і бачив “діла Юдеїв”. Гебрейською мовою одним із слів, що означає “діла” є *dabar*, що також може означати “слово”, “твердження” або “дія”. Нефій каже, що Юдеї розуміли “діла пророків”, і що ніхто більше не розуміє ці пророцтва так, як вони, якщо тільки “їх не навчено у спосіб Юдеїв”.

Запитайте: Як ми можемо краще розуміти “спосіб Юдеїв”? Одним з найкращих способів є вивчення їхніх Писань, особливо Біблії і Книги Мормона. Щоб розуміти Ісаю, корисно познайомитися з усіма Писаннями. Вивчення історії, культури і мови Юдеїв також є корисними. Подумайте над тим, щоб поділитися наступним висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“В розумінні Писань ... допомагає знання історії, політичних і соціальних умов, рівень освіти і темперамент людей, яким було вперше відкрито різні Писання. Наприклад, Нефійцям було важче усвідомити всю важливість пророцв Ісаї, ніж Юдеям у Єрусалимі, тому що Нефійців не було навчено “у спосіб Юдеїв”. Дійсно, слова Ісаї “прості для всіх тих, хто сповнений духом пророцтва”; але так само як наукова і медична література є більш зрозумілою для тих, хто навчався науці й медицині, так само ті, хто привчений тлумачити пророцтва, знаходяться у більш вигідному становищі, щоб визначити повноту їх значення” (Doctrinal New Testament Commentary, 3 vols. [1966–1973], 1:58).

- Що означає словосполучення “навколишні краї” у вірші 6? (Географію Ізраїлю і навколишніх земель).
- Як знайомство з “навколишніми краями” допомагає нам розуміти Ісаю?

Напишіть на дошці: *Комбінація номер 4: Знайте пророцтва стосовно останніх днів і ознак часів*. Запитайте:

- Коли, згідно з віршами 7–8, люди зрозуміють слова Ісаї? Чому?
- Яким чином вивчення вчень пророків, у тому числі “ознак часів” допомагає нам краще розуміти слова Ісаї?

Свідчіть про значення розуміння слів Ісаї і вкажіть, що нам заповідано вивчати їх ретельно (див. 3 Нефій 23:1–3).

2 Нефій 25:19–30. Книга Мормона свідчить, що спасіння приходить лише через Спокуту Ісуса Христа. (25–30 хвилин)

Покажіть зображення Ісуса Христа. Запитайте учнів, скільки разів вони можуть знайти титул *Христос* в книзі 2 Нефій 25. (Це слово зустрічається вісімнадцять разів у цьому розділі, включаючи короткий зміст розділу). Запитайте:

- Що означає титул *Христос*?
- Чому, на вашу думку, цей титул так часто зустрічається в цьому розділі?

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 25:19–21 і запитайте:

- Яким є головне послання Нефії стосовно Ісуса Христа?
- Яке обіцяння отримав Нефій стосовно цього послання?
- Чому так важливо для Нефії, щоб його нащадки отримали це послання?

Запропонуйте учням поміркувати, чи мають вони таке саме почуття, як Нефій, стосовно того, щоб ділитися євангелією зі своєю сім'єю і друзями. Попросіть їх прочитати вірш 22 і запитайте: Як Книга Мормона задовольняє потреби нашого вічного вироку?

Прочитайте вірш 23 і запитайте: Що означає *благодать*? Прочитайте наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Благодать являє собою Божий дар Своім дітям, у якому Він віддав Свого Єдинородженого Сина, щоб усі, хто повірять у Нього і дотримуватимуться Його законів і обрядів, мали б вічне життя.

Благодаттю Спаситель здійснив Свою спокутуючу жертву, щоб усе людство могло дістати безсмертя.

Його благодаттю через нашу віру в Його спокуту й через покаєння в наших гріхах ми отримуємо силу робити необхідну роботу, яку, в протилежному випадку, ми не змогли б виконати власними силами.

Його благодаттю ми отримуємо дар благословення й духовної сили, який може згодом привести нас до вічного життя, якщо ми витерпимо до кінця.

Його благодаттю ми уподібнюємося Його божественній особистості.

Так, це “його благодаттю ми спасенні після всього, що ми зможемо зробити”. Що мається на увазі під фразою “після всього, що ми можемо зробити”?

“Після всього, що ми можемо зробити” має на увазі докладання всіх зусиль.

“Після всього, що ми можемо зробити” має на увазі життя згідно з Його заповідями.

“Після всього, що ми можемо зробити” має на увазі любов до наших ближніх і молитву за тих, хто вважає нас своїм супротивником.

“Після всього, що ми можемо зробити” має на увазі одягати роздягнених, годувати голодних, відвідувати хворих і “допомагати тим, кому буде потрібна [наша] допомога” (Мосія 4:16), пам'ятаючи, що те, що ми робимо найменшому з дітей Бога, ми робимо Йому (Матвій 25:40).

“Після всього, що ми можемо зробити” означає бути цнотливими, чистими, незаплямованими, якомога чеснішими в усіх наших справах і ставитися до інших так, як би ми хотіли, щоб ставилися до нас” (*Come unto Christ* [1983], 7–8).

Нехай учні прочитають 2 Нефій 25:24–30. Запитайте: Яким чином Нефійці відрізнялися від Юдеїв за днів Ісуса в тому, як вони жили за законом Мойсея? Зауважте, що ми не знаємо подробиць повсякденного життя Нефійців за законом Мойсея. Але зрозуміло, що вони виконували закон, знаючи, що будуть спасеними завдяки вірі й послухності Ісусу Христу.

Заспівайте гімн “Коли я піднощу молитву схвильовану” (*Гімни і дитячі пісні*, № 22).

2 Нефій 26:1–23; 27:1–20. Усе, що Господь каже через Своїх пророків, здійсниться.

(45–50 хвилин)

Напишіть на дошці наступні три висловлювання Першого Президентства і Кворуму дванадцятьох зі звернення “Сім'я: проголошення світові” (*Ліягона*, жовтень 1998, с.24):

1. “Батьки мають священний обов'язок виховувати своїх дітей у любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні й духовні потреби, учити їх любити один одного і служити один одному, виконувати заповіді Бога і бути законопослушними громадянами, де б вони не жили. Чоловіки і дружини—матері і батьки—будуть відповідати перед Богом за виконання цих обов'язків”.
2. “Ми попереджаємо, що особи, які порушують завіти цнотливості, які жорстоко поведуться зі своїм подружжям чи з дітьми, або які не виконують свої сімейні обов'язки, одного дня будуть відповідати за це перед Богом”.
3. “Крім того, ми попереджаємо, що руйнування сім'ї принесє окремим людям, общинам і народам лихо, яке провіщали стародавні й сучасні пророки”.

Запитайте:

- Як ми знаємо, що це пророче застереження здійсниться?

- Прочитайте Учення і Завіти 1:37–38. Чи Господь коли-небудь змінює своє слово?

Поясніть, що уривки з Писань, які вони вивчатимуть сьогодні, містять багато пророцтв, що здійснилися. Запитайте: Як знання про те, що ці пророцтва здійснилися саме так, як було пророковано, допомагає людині мати більшу довіру до Господнього слова?

Роздайте учням копії поданої нижче таблиці або перемалюйте її на дошку. Скористайтеся варіантом, включеним у додаток (с. 291), де колонку “Виповнення” заповнено. Поділіть учнів на чотири групи і призначте кожній одну з категорій таблиці. Попросіть учнів прочитати пророцтва і Писання, що стосуються їхньої категорії, та знайти додаткові Писання, що показують, як кожне із пророцтв виповнилось. Скажіть їм, що за десять хвилин ви дасте їм підказки, щоб допомогти в пошуках. За десять хвилин дайте їм посилання з колонки “Виповнення”, але в неправильному порядку. Нехай вони працюють ще п’ять–десять хвилин і запросіть обрати доповідача для кожної з груп.

1. Пророцтва, що стосуються приходу Ісуса Христа на Американський континент

Пророцтво	Проголошення	Виповнення
Христос покаже Себе Нефійцям.	2 Нефій 26:1	3 Нефій 11:8–10
Між Нефійцями і Ламанійцями будуть великі війни.	2 Нефій 26:2	Мормон 1:8
Нефійцям буде показано ознаки народження Христа, Його смерті й Воскресіння.	2 Нефій 26:3	3 Нефій 1:15–21; 8:3, 19–20, 23
Під час смерті Христа будуть страшні руйнування і злочестиві загинуть.	2 Нефій 26:4–6	3 Нефій 8:5–25
Праведні, які чекають на Христа, не загинуть у руйнуваннях під час Його смерті.	2 Нефій 26:8	3 Нефій 10:12–13

2. Пророцтва стосовно долі народів з Книги Мормона після приходу Христа

Пророцтво	Проголошення	Виповнення
Буде великий період миру в Америці після приходу Христа	2 Нефій 26:9	4 Нефій
Нефійців буде знищено невдовзі після народження четвертого покоління з часу приходу Христа в Америку.	2 Нефій 26:10, 18	Мормон 8:7
Нащадки народів, описаних у Книзі Мормона, перебуватимуть у зневірі після знищення Нефійського народу.	2 Нефій 26:15	Мормон 8:8–10

3. Пророцтва стосовно останніх днів

Пророцтво	Проголошення	Виповнення
Іновірці будуть страждати від гордині й спотикатися духовно. Буде будуватися багато церков, що стане причиною заздощів, суперечок і злоби.	2 Нефій 26:20–21	Джозеф Сміт—Історія 1:5–6
Будуть таємні змови.	2 Нефій 26:22	УЗ 42:64

4. Пророцтва стосовно появи Книги Мормона

Пророцтво	Проголошення	Виповнення
Книгу Мормона буде відкрито неосвіченій людині (про року Джозефу Сміту).	2 Нефій 27:9	Джозеф Сміт—Історія 1:59
Три свідки і ще кілька інших побачать пластини, що містять літопис Нефійців.	2 Нефій 27:12–14	УЗ 5:11; 17
Бог накаже, щоб незапечатана частина Книги Мормона потрапила до освіченої людини.	2 Нефій 27:15	Джозеф Сміт—Історія 1:63–64
Освічений чоловік попросить пластини для перекладу.	2 Нефій 27:15	Джозеф Сміт—Історія 1:65
Освічений чоловік скаже, що не може прочитати книгу, бо вона запечатана.	2 Нефій 27:17	Джозеф Сміт—Історія 1:65

Запропонуйте доповідачу кожної групи підсумувати їх знахідки та обговорити їх з класом. Запитайте, як виповнення цих пророцтв впливає на наше життя сьогодні.

Попросіть учнів продивитися 2 Нефій 27:21–35, щоб знайти пророцтва про наш час, які ще не виповнилися повністю. Напишіть ці пророцтва на дошці, коли учні знайдуть їх.

Прочитайте наступний вислів Президента Езри Тефта Бенсона:

“Усі слова Господа виповняться, чи то Він дає ці слова Сам, чи то через натхнення і одкровення Своїх служителів, щоб проголосити ті слова, а Святий Дух свідчить усім, хто хоче знати істинність цих одкровень і заповідей” (*The Teachings of Ezra Taft Benson*, 333–334).

2 Нефій 26:29–31. Ми служимо в Церкві, щоб будувати царство Бога. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці слово *craft* (майстерність, ремесло, обман,) і попросіть учнів дати йому визначення. Дайте

таке визначення цього слова: (1) “вміння планувати, виготовляти або здійснювати”; (2) “заняття або ремесло, що потребує вправності рук або художньої майстерності”; (3) “уміння обманювати з певною метою”; (4) “члени профспілки або профспілкової асоціації” (*Merriam-Webster’s Collegiate Dictionary*, 10th ed. [1993], “craft,” 270). Запитайте, чи вважають вони це слово негативним.

Напишіть на дошці *Ремесло священика* і запитайте: Яке б ви дали визначення словосполученню *ремесло священика* у світлі того, що ви дізналися про слово *craft*? Поясніть, що в американському словнику, надрукованому за часів перекладу Книги Мормона, *ремесло священика* визначалося як “хитрість і шахрайство священиків; шахрайство або обман у тому, що стосується релігії; вправні дії егоїстичних і амбіційних священиків з метою отримання влади або завоювання довіри інших” (Noah Webster, *An American Dictionary of the English Language* [1828], “priestcraft”).

Напишіть на дошці слово *Священство* справа від словосполучення *Ремесло священика*. Запитайте: Як це визначення *ремесла священика* відрізняється від визначення слова *священство*? Обговоріть їхні відповіді, а потім прочитайте наступний вислів старійшини Стівена Л Річардса, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Звичайно священство визначають як “силу Бога, яку делеговано чоловікові для здійснення обрядів євангелії”. Це вірне визначення, але я хочу додати до нього тлумачення в термінах служіння. Сила не є статичною. Її величина залежить від гідності чоловіка і від його здатності зберігати силу та використовувати її” (*The Church in War and Peace* [1943], 42).

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 26:29–31, пам’ятаючи значення слів *ремесло священика* і *священство*. Запитайте: Як це визначення *ремесла священиків*, дане в Писаннях, відрізняється від визначення, даного в словнику в 1828 році?

Запропонуйте учням назвати проблеми, які виникають через ремесло священиків, як вказано в цих віршах. Напишіть їхні відповіді на дошці під заголовком *Ремесло священиків*. Попросіть учнів назвати протилежні якості істинного священства і напишіть їх під заголовком *Священство*. Дивіться подану нижче таблицю, де знаходяться відповіді.

Ремесло священиків	Священство
Ті, хто займаються ремеслом священиків, ставлять себе за світло для світу.	Ті, хто є носіями істинного священства, мають за світло Ісуса Христа.
Вони шукають власної вигоди.	Вони будують царство Бога.
Вони прагнуть слави світу.	Вони служать смиренно, часто залишаючись незаними.
Вони не прагнуть до благополуччя Сіону.	Вони прагнуть до благополуччя Сіону.
Вони полишають трудівника в Сіоні гинути.	Вони мають милосердя.
Вони працюють заради грошей.	Вони працюють заради Сіону.

Поясніть, що розуміння різниці між священством і ремеслом священика допомагає нам сказати, хто від Бога, а хто ні. Навіть ті, хто є носіями істинного священства Бога, повинні бути пильними, щоб не зловжити своїм повноваженням. Прочитайте Учення і Завіти 121:36–37 і запитайте: Яким чином ми можемо бути впевненими, що використовуємо наше священство праведно?

2 Нефій 28. В останні дні багато людей буде зведено хибними вченнями. Деякі з хибних учень такі: Бог більше не працює з людьми, чудеса припинилися, гріх можливий, тому що в кінці Бог спасе кожного, “усе гаразд у Сіоні” і немає ні пекла, ні диявола. (30–35 хвилин)

Напишіть на дошці: *Думки передують діям*. Запитайте: Якщо ви хочете змінити свою поведінку, що ви маєте змінити в першу чергу?

Прочитайте учням кілька заголовків зі свіжих газет, що описують злочини проти людини (наприклад: “Заарештовано двоє наркоділків”, “Учитель середньої школи подав у суд на учня за напад на нього”, “Чоловіка звинувачено у жорстокому поводженні з членами сім’ї”, “Вечірка перетворилася на дебош через надмірне вживання алкоголю”). Запитайте: Який тип мислення призводить людину до вчинення такого роду речей?

Напишіть на дошці: “Вивчення доктрин євангелії покращить поведінку швидше, ніж це зробить вивчення поведінки” (Бойд К. Пекер, у *Conference Report*, Oct. 1986, 20; or *Ensign*, Nov. 1986, 17). Запитайте: Якою є одна з причин, у світлі цього висловлювання, чому Господь хоче, щоб ви вивчали Книгу Мормона щодня?

Прочитайте 2 Нефій 28:1–14 і поставте кілька з наступних запитань або всі:

- Що означає слово *змусити* у тому розумінні, як його використано у вірші 1? (“спонукати” або “привести до необхідності щось зробити”).

- Яка книга згадується у вірші 2? (Книга Мормона, яку Нефій описав у розділах 26–27).
- Прочитайте Джозеф Сміт—Історія 1:5. Як цей вірш виконує те, що Нефій описує в 2 Нефій 28:3–4?
- Згідно з 2 Нефій 28:4–6, чому навчатимуть церкви в останні дні?
- Як ці церкви ставитимуться до Ісуса Христа, чудес і дарів Святого Духа?
- Чому, на вашу думку, церкви і вчення, проти яких застерігав Нефій, будуть популярними у світі? (див. вв. 7–9).
- До якого роду вчинків спонукають людей ці вчення? (див. вв. 10–14).
- Прогляньте вірші 1–2. Що, сказане там про Книгу Мормона, допоможе протидіяти цим умовам в останні дні?

Нехай учні протягом кількох хвилин відшукають особливі вірші в Книзі Мормона, що протистоять хибним вченням, про які йдеться в 2 Нефій 28:3–14 (див. подану нижче таблицю, де знаходяться приклади). Обговоріть їхні знахідки.

Хибні вчення останніх днів	Писання, що протистоять хибним вченням
2 Нефій 28:4–6	Мороній 7:37
2 Нефій 28:8	2 Нефій 9:24–27; Алма 34:32–34
2 Нефій 28:12–14	Мороній 8:26–27

Прочитайте наступний вислів Президента Езри Тефта Бенсона і свідчіть про нього:

“Так, це приписи людей суперечать тому, що відкрито шляхом слова Божого. Чим далі ми йдемо за словом Бога, тим важче нас обманути, у той час, як ті, хто йде за мудрістю людей обманюються найчастіше” (*The Teachings of Ezra Taft Benson*, 354).

Покажіть класу кілька теслярних інструментів: наприклад, молоток, пилку і рулетку. Коли ви будете показувати кожен з інструментів, запитайте, для чого він використовується і як ним користуватися. Поясніть, що є багато різновидів теслярних інструментів, тому що є багато порід деревини і чимало видів завдань, які необхідно виконувати теслі.

Поясніть, що Сатана також має багато різних інструментів, тому що люди мають багато різних слабкостей. Напишіть на дошці подану таблицю. Включіть посилання на Писання до лівої колонки, але не заповнюйте дві інші колонки. Нехай учні проглянуть 2 Нефій 28:13–32, звертаючи увагу на засоби, якими Сатана спокушає людей, і на те, що відбувається, коли вони поступаються цим спокусам. Заповніть інші дві колонки, коли обговорюватимете ці вірші.

Посилання	Хитрощі (виверти) Сатани	Наслідки
2 Нефій 28:13–15	Він переконує людей красти у бідних через гордовитість і задля задоволення своєї любові до розкішного одягу і багатого прикрашання церков.	Злочестиві будуть скинуті до пекла.
2 Нефій 28:16, 20	Він переконує їх думати, що добре є поганим або негідним.	Вони загинуть.
2 Нефій 28:21, 24–25	Він умиряє їх до плотської безпечності та каже, що все добре.	Диявол обмане їхні душі й приведе їх до пекла.
2 Нефій 28:22–23	Він використовує лесть і каже, що немає ні диявола, ні пекла.	Вони будуть зв'язані кайданами Сатани і зійдуть до смерті й пекла.
2 Нефій 28:27–30	Він переконує їх, що одкровення, яких вони отримали, достатньо, та їм більше не потрібно.	Вони втратять те, що мали.

Запропонуйте учням ще перечитати вірші 20–22 і запитайте: Чому Сатана використовує різні підходи до різних людей? Попросіть учнів навести приклади зі свого власного досвіду стосовно того, як Сатана змушує одних гніватися, як умиряє других, а третіх улещувати.

Прочитайте 2 Нефій 28:24–32. Поясніть, що слово *горе* означає глибоке переживання, страждання або смуток. Запитайте:

- Про що застерігають вигук Нефія “горе”?
- Про які приклади цих гріхів і хибних вірувань у наш час ви можете згадати?
- Згідно з Нефієм, як Господь може допомогти нам подолати хитрощі й спокуси диявола?

Прочитайте наступний вислів старійшини Ніла А. Максвелла, члена Кворуму дванадцятьох, і принесіть про нього свідчення:

“Бог ніколи не забуває нас, навіть тих, хто відвернувся від Нього чи відкинув Його. Якщо вони покаються та прийдуть до Нього, Він буде милостивим до них, бо Його рука простягнута до них день у день (див. 2 Нефій 28:32)” (*A Wonderful Flood of Light* [1990], 60).

2 Нефій 28:7–9 (Опанування Писань). В останні дні багато людей будуть “чванитися у своєму серці” і помилково віритимуть, що вони зможуть приховати своє злочестя від Господа. (10–15 хвилин)

Принесіть на урок зерно пшениці або рису і очищені від оболонки зерна пшениці або рису. (Можна використати також попкорн). Покажіть очищене зерно учням і запитайте, що це. Покажіть неочищені зерна і запитайте: Яке з них можна зберігати найдовше? Чому?

(Неочищені зерна зберігаються краще, тому що захищені оболонкою). Поставте кілька наступних запитань або всі:

- Як очищають зерна від оболонки? (Зерна нагрівають у закритому контейнері до температури, яка перевищує температуру, при якій вода перетворюється на пару. Коли тиск зменшують, вода в зернині перетворюється на пару і розриває оболонку).
- Чи потрапляємо ми коли-небудь у такі життєві ситуації, коли “температура (або тиск)” починають змінюватися, а потім, коли обставини змінюються, ми підносимо себе, наче ми “клуби пари”?
- Що означає, коли люди “підносять себе”? (Вони стають самовдоволеними і повними снобізму. Людина, яка підносить себе, не відчуває потреби покладатися на Господа).
- Що має більшу харчову цінність: бушель цільного зерна чи бушель очищеного зерна? Чому? (Неочищені зерна мають більшу харчову цінність. Очищене зерно—це, в основному, повітря).
- Чому б ви віддали перевагу: п’ятьом друзям, які не мають “твердої оболонки”, чи п’ятьом справжнім друзям?
- Яким другом ви б хотіли бути?

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 28:7–9, звертаючи увагу на те, в які вчення вірили і яких навчали ті, хто втратив “тверду оболонку”, і перелічіть їх на дошці. Запитайте: Як можна уникнути того, щоб не втратити “тверду оболонку”? Пригадайте роль, яку виконує Книга Мормона в тому, щоб протистояти хибним ученням, гордовитості та злочестю, як це обговорювалося в порадах для вчителя до 2 Нефій 28.

Нехай учні підкреслять вірші з Опанування Писань (2 Нефій 28:7–9). Запитайте: Чому, на вашу думку, ці вірші досить важливі, щоб їх включили до переліку Писань для опанування? Визначте ключові фрази, які допоможуть учням запам’ятати зміст, наприклад: “їжте, пийте і звеселяйтеся, бо завтра ми помremo”; “май перевагу над кимось через його слова”; “рий яму” і “Бог поб’є нас кількома ударами бича”. Запропонуйте учням підкреслити ці фрази, якщо вони хочуть.

2 Нефій 29:1–9. Господь дав нам Біблію і Книгу Мормона як два окремі свідчення про те, що євангелія Ісуса Христа є істинною. Це здійснює власний Господній закон про свідків. (25–30 хвилин)

Запропонуйте двом учням зіграти роль місіонерів, які стукають до вас у двері. Попросіть їх спробувати зацікавити вас Книгою Мормона. Під час рольової гри скажіть місіонерам, що ви цінуєте їхні наміри, але ви вже маєте Біблію і не вважаєте, що вам потрібна ще одна. Дайте місіонерам відповіді, не втручаючись. Дозвольте класу запропонувати варіанти відповіді. Запитайте: Чи є уривок у Книзі Мормона, що відповідає на це заперечення? Поясніть, що в 2 Нефій 29 міститься потужна відповідь.

Розділ 29 починається з пророцтва Нефія про те, що в останні дні Господь здійснить предивну роботу. Попросіть учнів прочитати вірші 1–2, відшуковуючи п’ять причин, чому Господь буде продовжувати Свою “предивну роботу”, та напишіть їх на дошці. Ваш перелік виглядатиме приблизно так:

- “Щоб я міг згадати мої завіти, які я дав дітям людським”.
- “Щоб я міг знову простерти руку свою вдруге, аби врятувати моїх людей”.
- “Щоб я міг пам’ятати обіцяння, які я дав тобі, Нефієві, а також твоєму батькові, що я буду пам’ятати твоє сім’я”.
- “Що слова твого сімені вийдуть з моїх вуст до твого сімені”.
- “Мої слова засвищуть, ... як стяг для моїх людей, які з дому Ізраїля”.

Обговоріть значення кожного з пунктів.

Запитайте: Що, на вашу думку, Господь мав на увазі, коли сказав, що Його слова “засвищуть”? (*Засвищити* означає зробити сильний, протяжний звук *с* або *псс*, який ми часом робимо, щоб привернути чиюсь увагу). Наголосіть учням, що слово Бога в Книзі Мормона має засвищити до краю землі (див. 2 Нефій 29:2; Мороній 10:28).

Президент Езра Тефт Бенсон, у той час президент Кворуму дванадцятьох, сказав про 2 Нефій 29:2:

“Ми, члени Церкви, і особливо місіонери, маємо бути тими, хто, ніби посвистом розповідає і свідчить, про Книгу Мормона до краю землі” (in Conference Report, Apr. 1975, 96; or *Ensign*, May 1975, 65).

Прочитайте 2 Нефій 29:3–14 і знайдіть три причини, з яких нам слід вивчати Книгу Мормона на додаток до Біблії, та перелічіть їх на дошці. Ваш перелік матиме приблизно такий вигляд:

- Господь промовляє більше, ніж до одного народу (див. в. 7).
- Свідчення двох народів краще, ніж одного (див. в. 8).
- Господь судитиме нас, керуючись книгами, що є написаними (див. в. 11).

Стосовно третьої причини президент Меріон Г. Ромні сказав:

“Для мене не може бути більшої спонукальної причини читати Книгу Мормона, ніж це твердження, що нас, хто має Книгу Мормона, буде суджено за тим, що в ній написано” (in Conference Report, Apr. 1980, 87; or *Ensign*, May 1980, 66)

Ще раз пограйте у рольову гру, запросивши учнів бути місіонерами. Цього разу нехай вони відповідають на

ваші заперечення, використовуючи знання, які отримали з 2 Нефія 29.

2 Нефій 30:1–8. Книга Мормона стане засобом приведення багатьох людей до знання, що Ісус є Христос. (15–20 хвилин)

Напишіть на дошці: *Що, у поєднанні з Духом, є найвеличнішим і єдиним знаряддям, доступним кожному місіонерові?* Підніміть примірник Книги Мормона. Поясніть учням, що це є суттєвим, щоб ми навчилися використовувати Книгу Мормона як місіонерське знаряддя. Книга Мормона буде засобом навернення багатьох людей, і через неї пророцтва виповняться. Прочитайте наступний вислів Президента Езри Тефта Бенсона, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Мої улюблені брати й сестри, протягом останніх кількох років я глибоко стурбований тим, що ми не використовуємо Книгу Мормона так, як передбачав Бог.

Під час посвячення храму в Мехіко я отримав виразне відчуття того, що Бог не задоволений тим, що ми нехтуємо Книгою Мормона...

Книга Мормона призначається як для членів, так і не членів Церкви. У поєднанні з Духом Господа Книга Мормона є найбільшим єдиним знаряддям, яке Бог дав нам для навернення світу. Якщо ми хочемо мати врожай душ, що його передбачає Президент Кімбол, тоді ми повинні використати знаряддя, яке Бог приготував для цього завдання—Книгу Мормона” (in Conference Report, Oct. 1984, 4–7; or *Ensign*, Nov. 1984, 6–7).

Прочитайте 2 Нефій 30:1–8 і запитайте: Який вплив матиме Книга Мормона на світ? (Щоб допомогти зрозуміти слова *Іновірці*, *Юдеї* та *залишок*, див. коментар до 1 Нефія 13:1–3; 2 Нефія 30:4 і 2 Нефія 30:4–6 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 12–13, 41). Поставте кілька наступних запитань або всі:

- Яка наша роль у цьому процесі навернення?
- Яким чином Книга Мормона стане доступною світові?
- Як ви можете більш ефективно використовувати Книгу Мормона в місіонерській роботі?
- Чому вам слід ретельно вивчати Книгу Мормона кожного дня?

Прочитайте наступний вислів Президента Бенсона, коли він був Президентом Церкви:

“Є важливі причини, чому святі останніх днів мають вивчати Книгу Мормона протягом усього життя.

“*Перша* полягає в тому, що Книга Мормона є наріжним каменем нашої релігії. Це твердження пророка Джозефа Сміта. Він свідчив, що “Книга Мормона найбільш правильна з усіх книг на землі і є наріжним каменем нашої релігії” (*History of the Church*, 4:461). Наріжний камінь є центральним каменем арки. Він утримує всі інші камені на місці, і якщо його вилучити, арка впаде...

Другою важливою причиною того, чому ми повинні зосередити своє вивчення на Книзі Мормона є та, що її було написано для наших днів. Нефійці ніколи не мали цієї книги; так само і Ламанійці давніх часів. Вона призначалася для нас...

Третю причину того, чому Книга Мормона має таке важливе значення для святих останніх днів вказано в тому ж висловлюванні пророка Джозефа Сміта, яке було процитовано вище. Він сказав: “Я говорив братам, що Книга Мормона найбільш правильна з усіх книг на землі і є наріжним каменем нашої релігії, і людина буде ближча до Бога, твердо дотримуючись її заповідей, ніж будь-якої іншої книги (*History of the Church*, 4:461). Такою є третя причина для вивчення цієї книги. Вона допомагає нам стати ближчими до Бога. У нас немає чогось глибокого в нашому серці, що жадає наблизитись до Бога, бути більше схожими на Нього в нашому повсякденному житті, відчувати поруч з нами Його присутність? Якщо так, тоді Книга Мормона допоможе нам зробити це більш, ніж будь-яка інша книга.

Недостатньо сказати, що Книга Мормона навчає істини, хоча це дійсно так. Недостатньо сказати, що Книга Мормона є свідченням про Христа, хоча це також правильно. Але є щось більше. Є сила в книзі, яка починає наповнювати ваше життя з того моменту, коли ви починаєте серйозно вивчати її. Ви знайдете більшу силу протистояти спокусам. Ви знайдете силу уникати брехні. Ви знайдете силу, щоб залишатися на прямій і вузькій дорозі. Писання називають “словами життя” (УЗ 84:85), і найбільше ці слова відповідають Книзі Мормона. Коли ви відчуєте голод і спрагу за цими словами, то ваше життя буде постійно збагачуватися” (in Conference Report Oct. 1986, 4–6; or *Ensign*, Nov. 1986, 5–7).

2 Нефій 31–33

Вступ

Старійшина Джеффри Р. Холланд писав:

“У дивовижному заключному свідченні до свого народу, так само, як і до ненароджених і небачених з прийдешнього останнього розподілу часів, Нефій підвів “риск” під своїм пророцтвом (у тому числі про появу Книги Мормона) і завершив свої писання, а також вчення всього свого життя, “декількома словами ... про вчення Христа” [2 Нефій 31:1–2]...

“Вчення Христа”, як про це навчав Нефій у своїй величній підсумковій промові, зосереджується на вірі в Господа Ісуса Христа, покаятні, хрищенні зануренням у воду, отриманні дара Святого Духа і на тому, щоб витерпіти до кінця. У цій заяві не робиться спроба висвітлити весь план спасіння, всі чесноти християнського життя чи нагороди, які очікують на нас у різних ступенях небесної слави. У цій заяві не йдеться про чини священства, храмові обряди чи багато інших істинних учень. Усі вони важливі, але “вчення Христа”, як воно подано в Книзі Мормона, просте і пряме. Воно зосереджується безпосередньо на перших принципах євангелії, включаючи заохочення витерпіти до кінця, продовжувати, не відступати. Дійсно, саме в ясності й простоті сила впливу “вчення Христа”. Нефій знав, що так буде. Він писав: “Я буду говорити з вами просто, згідно з простою мого пророкування” [2 Нефій 31:2]” (*Christ and the New Covenant*, 49–50).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Послушність, віра в Ісуса Христа, покаятня, хрищення, отримання Святого Духа, бенкетування словами Христа, здатність витерпіти до кінця і наслідування прикладу Спасителя є складовими “вчення Христа” (див. 2 Нефій 31:2–32:6; див. також 3 Нефій 11:28–41; 27:8–22; Мойсей 6:48–68).
- Ісус Христос, хоча й безгрішний, мав потребу охриститися, щоб виповнилася вся праведність (див. 2 Нефій 31:4–9; див. також. Матвій 3:11–17).
- Хрищення—це ворота на пряму і вузьку путь, яка веде до вічного життя (див. 2 Нефій 31:10–18; див. також Іван 3:3–5).

- Ті, хто розмовляють “язиком ангелів”, промовляють слова Христа під впливом Святого Духа (див. 2 Нефій 31:13–14; 32:1–3).
- Ми можемо краще розуміти духовні речі, досліджуючи слова Христа, старанно молячись і прагнучи натхнення від Святого Духа (див. 2 Нефій 32:1–33:2).
- Дух навчає нас молитися, але Сатана навчає нас не молитися (див. 2 Нефій 32:8–9; див. також Етер 4:11; Мороній 7:16–19; УЗ 11:11–14).
- Коли людина промовляє силою Святого Духа, Святий Дух доносить ці слова до сердець тих, хто щиро слухає (див. 2 Нефій 33:1–5).
- Усіх нас буде суджено Богом згідно зі знанням, яке ми отримали (див. 2 Нефій 33:10–15; див. також Об’явлення 20:12–15; УЗ 82:3).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 42–44.

Поради для вчителя

 2 Нефій 31:2–32:6. Послушність, віра в Ісуса Христа, покаятня, хрищення, отримання Святого Духа, бенкетування словами Христа, здатність витерпіти до кінця і наслідування прикладу Спасителя є складовими “вчення Христа”. (35–40 хвилин)

Прочитайте наступний вислів старійшини Бойда К. Пекера:

“Зрозуміло, що істинне вчення змінює ставлення і поведінку.

Вивчення євангельської доктрини покращить поведінку швидше, ніж це зробить вивчення поведінки. Стурбованість негідною поведінкою може призвести до негідної поведінки. Ось чому ми так сильно наголошуємо на вивченні євангельської доктрини (in Conference Report, Oct. 1986, 20; or *Ensign*, Nov. 1986, 17).

Запитайте учнів, що, на їхню думку, означає це твердження, а потім поділіться з ними наступним визначенням слова *доктрина*, зробленого старійшиною Брюсом Р. Макконкі, у той час сімдесятника:

“Доктрини—це вчення ... Істинні доктрини приходять від Бога, джерела і основи всієї істини, і є вченнями й поняттями, що знаходяться в євангелії...

...Повнота спасіння приходиться лише до тих, хто вірить і підкоряється повноті відкритих Господом доктрин” (*Mormon Doctrine*, 204).

Обговоріть такі запитання:

- Чому, на вашу думку, розуміння істинного вчення може мати такий потужний вплив на наше життя?
- Як розуміння істинного вчення допомогло вам?

Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 31:1–2, 21; 32:6. Запитайте: Наскільки важливим, згідно з цими віршами, є “вчення Христа”? Прочитайте учням висловлювання старійшини Джеффри Р. Холланда, поданого у вступі до цього фрагменту з Писань (с. 75). Зауважте, що “вчення Христа”, яке пояснював Нефій, зосереджено на основних принципах і обрядах евангелії.

Напишіть на дошці такі теми: *віра в Ісуса Христа, покаяння, хрищення, дар Святого Духа і здатність витерпіти до кінця*. Поясніть, що це п'ять суттєвих частин вчення Христа. Поділіть учнів на п'ять груп і призначте кожній групі тему. Нехай вони прочитають 2 Нефій 31:3–20, щоб зрозуміти, чого ці вірші навчають стосовно цієї теми. Обговоріть їхні знахідки разом з класом. Запитайте:

- Яким чином ці основні вчення допомагають нам прийти до Христа?
- Чому, на вашу думку, розуміння цих основних учень є суттєвим?
- Як розуміння цих учень може вплинути на вашу поведінку?

Старійшина Холланд писав:

“Слухачі [Нефія], так само, як і деякі сучасники, могли з легковажною посмішкою слухати таке просте вчення. “Чи може це бути “вченням Христа”?, —роздумували вони.—Оце і є послання? Оце і є “добра новина”?” (Christ and the New Covenant, 55).

Запитайте в учнів, яким чином вчення Христа є простим, але у той же час нелегким?

На закінчення прочитайте відповідь старійшини Холланда на ці запитання:

“Їм не треба було хвилюватися. Воно не складніше, ніж здається на перший погляд. У ньому немає несподіванок. Їм треба було лише виконувати ці часто повторювані перші принципи і обряди, а потім не відходити від них при підтримці двох охоронців, двох невичерпних джерел божественних настанов. Коли вони “просува[ються]вперед”, вони повинні бенкету[вати] словами Христа; бо ось, слова Христа скажуть вам усе, що вам слід робити”. Потім вони повинні жити, прислухаючись до підказок Святого Духа, який “покаже [їм] усе, що [їм] слід робити” ...

Це не легке і не химерне вчення, воно чітке і просте. Це вчення не є зручним і комфортним для деяких людей, особливо та частина, що стосується покаяння, але воно дуже просте і дуже цінне. Вчення Христа не є складним. Воно є глибоким, прекрасним, прямодушним у своїй ясності й повноті” (Christ and the New Covenant, 55–56).

2 Нефій 31:4–9. Ісус Христос, хоча й безгрішний, мав потребу охриститися, щоб виповнилася вся праведність. (15–20 хвилин)

Покажіть ілюстрацію, де зображено хрищення Спасителя (див. набір ілюстрацій “Евангелія в мистецтві” № 208), і попросіть учнів поміркувати над такими запитаннями: Якщо Ісус Христос ніколи не грішив, чому Він христився? Обговоріть їхні відповіді, а потім попросіть прочитати 2 Нефій 31:4–6 і Матвій 3:15. Запитайте:

- Якою причиною пояснюється необхідність хрищення Спасителя?
- Що, на вашу думку, означає “щоб виповнилася вся праведність”?

Прочитайте наступний вислів:

“Святі останніх днів розуміють з Біблії і з Книги Мормона, що Ісус христився, “щоб виповнилася вся праведність”, що означає, що Ісус смирився перед Батьком, свідчив Батькові, що він слухатиметься його і таким чином показав людству вузькість воріт, які ведуть до вічного життя” (“Baptism of Jesus Christ,” in Daniel H. Ludlow, ed., *Encyclopedia of Mormonism*, 5 vols. [1992], 2:730).

Скажіть учням, що Нефій визначив чотири шляхи того, як Спаситель виповнив усю праведність. Запропонуйте учням прочитати наступні вірші й позначити слова, що показують, як Спаситель виповнив усю праведність, а потім обговоріть подані нижче запитання всім класом.

1. 2 Нефій 31:7. “Він смирився перед Батьком”.
 - Чому для вас було б важливим бути смиренними?
 - Яким чином хрищення є виявом смирення?
 - Як смирення веде до стану праведності?
2. 2 Нефій 31:7. Спаситель вступив у завіт з Батьком, “що він буде послухним йому у виконанні його заповідей”.
 - Прочитайте Мосія 18:8–10. В який завіт ми вступаємо, згідно з цим віршем, коли христимося?
 - Чому важливо для вас знати, що Спаситель вступив у ті самі завіти?
 - Яким чином дотримання завітів допомагає нам на шляху до праведності?
3. 2 Нефій 31:8–9. Хрищення Спасителя показало “тісноту путі і вузькість воріт”.

- Як хрищення Спасителя виказує Його бажання чинити волю Батька?
 - Яким чином хрищення подібне до воріт, що ведуть до прямої й вузької дороги до цілестіального царства?
 - Чому, на вашу думку, важливо знати, що Спаситель увійшов тими самими воротами, через які вимагається пройти від кожного?
4. 2 Нефій 31:9. Спаситель “показав приклад”, якого ми маємо дотримуватись.
- Як приклад Спасителя допоміг вам?
 - Які праведні приклади інших людей допомагали вам іти за Спасителем?
 - Як, показуючи гарний приклад іншим, ми можемо стати праведними?

2 Нефій 31:10–17. Хрищення—це ворота на тісну і вузьку путь, яка веде до вічного життя. Кожен з нас може покаятися у своїх гріхах, охриститися і отримати дар Святого Духа. (15–20 хвилин)

Попросіть одного з учнів підготувати на урок трихвилинний виступ про хрищення, включаючи його спогади і відчуття про те, як його було хрищено. Після виступу обговоріть з учнями, як би вони відреагували у двох наступних ситуаціях:

1. Одного разу після семінарії ваш друг каже: “Я не знаю, чому ми христилися, коли нам було вісім років. Мені здається, це надто рано. Чи не думаєш ти, що нам слід почекати, поки ми не станемо досить дорослими, щоб краще оцінити і зрозуміти те, що стосується хрищення?”
2. Один друг вам зізнається: “Я б хотів, щоб я міг охриститися зараз, а не у вісім років. Було б добре, якби було змито всі ці мої гріхи”

Напишіть на дошці: *Отримання дару Святого Духа може допомогти молодим людям дізнатися про євангелію, коли вони починають розуміти завіт хрищення.*

Прочитайте 2 Нефій 31:10–13, відшукуючи благословення, пов’язане з хрищенням, яке було б корисно мати навіть восьмирічній дитині. Запитайте:

- Чому дар Святого Духа є таким важливим благословенням?
- Як цей дар може благословити молоду особу?
- Як може дар Святого Духа допомогти людині дізнатися про євангелію?
- Наскільки було б іншим ваше життя без дару Святого Духа?

Напишіть на дошці: *Ми очищені від гріха силою Святого Духа. Це може статися під час хрищення і протягом усього життя.*

Прочитайте 2 Нефій 31:17 і запитайте: Яка сила очищує нас від гріха? Прочитайте наступний вислів старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Гріхи не відпускаються у водах хрищення, як ми кажемо, говорячи фігуально, але тоді коли ми отримуємо Святого Духа. Саме Святий Дух Бога очищує плотьське і приводить нас у стан праведності. Ми стаємо чистими, коли дійсно отримуємо супровід і товариство Святого Духа. Саме тоді гріх, нечистота і зло випаляються з наших душ, наче вогнем. Хрищення Святим Духом є хрищення вогнем” (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 290).

Обговоріть такі запитання:

- Чому важливо отримати хрищення вогнем?
- Як часто ви можете отримувати очищувальну силу Святого Духа у вашому житті?
- Як чистоту, яку ви маєте кожного разу, коли отримуєте прощення від Небесного Батька, можна порівняти з чистотою, яку ви мали, коли були дитиною?

Поділіться наступним висловлюванням єпископа Генрі Б. Айрінга, у той час члена Верховного єпископату:

“Ви можете запросити супровід Святого Духа у своє життя. І ви можете знати, коли він там є, а коли Він віддаляється. А коли Він є вашим напарником, ви можете мати впевненість, що Спокута діє у вашому житті ...

... Ви відчуєте вплив Святого Духа, який допомагає вам, і ви відчуєте схвалення. І ви відчуєте це протягом хоча б тих хвилин, поки сила Святого Духа була з вами. І ви дізнаєтесь, що у вашу душу прийшло зцілення, бо Дух не перебуватиме в нечистих скиніях. Його вплив очищує.

Не лише ваше відчуття Святого Духа є ознакою того, що Спокута, зцілення від гріха, працює у вашому житті, але ви також дізнаєтесь, що запобіжні заходи проти гріха також діють” (*“Come unto Christ,” in Brigham Young University 1989–90 Devotional and Fireside Speeches* [1990], 41).

Поверніться до двох ситуацій, про які вже йшлося на уроці. Запропонуйте учням знову відповісти, цього разу використовуючи у своїх відповідях 2 Нефій 31, слова старійшини Макконкі та єпископа Айрінга.

Свідчіть про важливість хрищення і дару Святого Духа. Заохочуйте учнів продовжувати відновлювати свої завіти, приймаючи причастя і використовуючи дар Святого Духа протягом усього життя.

2 Нефій 32:1–33:2. Ми можемо краще розуміти духовні речі, досліджуючи слова Христа, старанно молячись і прагнучи натхнення від Святого Духа.

(25–30 хвилин)

Зав'яжіть очі одному з учнів. Покажіть класу фотографію або малюнок і попросіть когось описати його учневі, у якого зав'язані очі. Дозвольте учневі зняти пов'язку з очей і подивитися на малюнок. Запитайте учня:

- Наскільки чітко ви уявляли малюнок, основуючись лише на описанні?
- Як пов'язка обмежує ваше розуміння?

Запитайте учнів: Яким чином цей принцип стосується наших відчуттів (нюху, смаку, дотику і слуху)?

Скажіть учням, що крім здатності бачити фізично, ми також можемо “бачити” духовно. Запропонуйте їм подумати про випадки, коли вони відчували вплив Духа, а потім запитайте:

- Чому важливо для нас мати вплив Духа у своєму житті?
- Чому важко пояснити свої духовні відчуття іншим так, щоб вони зрозуміли?
- Які речі роблять нас менш чутливими до Духа?
- Як ми можемо стати більш чутливими до Духа?

Прочитайте 2 Нефій 32:1–5 і запитайте:

- Що, за словами Нефія, “слова Христа” і Святий Дух зроблять для вірних? (“скажуть вам усе, що вам треба робити” [в. 3] і “покаже вам усе, що вам слід робити” [в. 5]).
- Чому важливо мати такий провід у своєму житті?
- Що ви можете робити, щоб отримати цей духовний провід?

Скажіть учням, що Нефій порівнює нерозуміння духовних речей з перебуванням у темряві (див. в. 4). Це все одно, що “мати пов'язку на очах” стосовно духовних речей. Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 32:4–9 і звернути увагу на те, як ми можемо краще приготуватися, щоб отримати вплив Духа. Обговоріть те, що учні знайдуть, і заохочуйте їх використовувати ці вчення у своєму житті.

2 Нефій 32:3 (Опанування Писань). Ми повинні бенкетувати словами Христа.

(10–15 хвилин)

Напишіть наступні слова на окремих аркушах паперу: *пробувати, пересичуватися, смакувати, хапати, трохи перекусити і бенкетувати*. Роздайте аркуші шістьом учням, не дозволяючи іншим учням дивитися, що там написано. Попросіть шістьох учнів вийти на середину класу. Дайте їм тарілки і попросіть уявити, що в них є їжа. Запросіть шістьох учнів описати чи продемонструвати слова, що на аркушах, і попросіть клас спробувати вгадати слова. Розкрийте ці шість слів, а потім обговоріть наступні запитання:

- Як бенкетування можна порівняти з іншими словами, використаними для описання вживання їжі?
- Що, з нижче поданого, найбільше відповідає, на вашу думку, слову *бенкетувати*: (1) кількість вжитої їжі, (2) вид вжитої їжі, (3) швидкість, з якою ви їсте, чи (4) частота вживання страв? Чому?

Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 32:3 і запитайте:

- Чим Нефій заохочує нас бенкетувати?
- Як бенкетування Писаннями можна порівняти з словами: читати, проглядати, дивитися або читати навмання Писання?
- Які є синоніми до словосполучення *бенкетувати словами Христа*? (Вивчати, досліджувати, розмірковувати).
- До чого, на вашу думку, відносяться слова *бенкетувати Писаннями*: (1) прочитаної кількості Писань, (2) якості обраних та прочитаних тем у Писаннях, (3) швидкості, з якою ви читали, або (4) регулярності вивчення Писань? Чому?

Поділіться таким висловом старійшини М. Рассела Балларда, члена Кворуму дванадцятьох:

“Особисте, персональне свідчення про євангельську істину, особливо про божественне життя і місію Господа Ісуса Христа, є суттєвим для нашого вічного життя. “Життя ж вічне”, — сказав Спаситель, — це те, щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та Ісуса Христа, що послав Ти Його” [Іван 17:3]. Іншими словами, життя вічне ґрунтується на нашому власному, індивідуальному, персональному знанні Небесного Батька і Його Святого Сина. Простого знання про них не достатньо. Ми повинні мати особистий духовний досвід, який підтримуватиме нас. Це приходить, коли ми прагнемо їх з такою ж силою і цілеспрямованістю, як голодна людина прагне їжі” (in Conference Report, Apr. 1996, 111; or *Ensign*, May 1996, 80).

Запропонуйте учням поділитися позитивним досвідом, який вони набули внаслідок ретельного вивчення Писань. Заохочуйте їх продовжувати бенкетувати словами Христа.

2 Нефій 32:8–9 (Опанування Писань). Дух навчає нас молитися, але Сатана навчає нас не молитися. (10–15 хвилин)

Представте вашим учням наступну ситуацію: Якби ви служили в армії своєї країни під час війни, що в першу чергу ви б хотіли зруйнувати у свого ворога? Після того, як учні дадуть відповіді, запитайте:

- Якою може бути перевага, якщо ви зруйнуєте систему комунікацій свого ворога?
- З чого складається система комунікацій між вами і Небесним Батьком? (Молитва).

- Чому Сатана хоче зруйнувати наше спілкування з Богом?
- Як він може це здійснювати?

Поділіть учнів на групи і призначте кожній групі один з таких гімнів:

- “Перша молитва Джозефа Сміта” (*Гімни і дитячі пісні*, № 14)
- “Чи молився ти?” (№ 48)

Нехай учні прочитають слова призначеного гімну і знайдуть три важливі принципи, викладені у гімні. Запропонуйте кожній групі поділитися знахідками і обговорити принципи всім класом.

Прочитайте 2 Нефій 32:8–9 і запитайте:

- Чому, на вашу думку, Сатана не хоче, щоб ми молилися?
- Наскільки іншим стало б життя, якби ми не молилися?
- Вам важко чи легко бути постійними в своїх молитвах? Чому?
- Яким чином молитва благословила ваше життя?
- Що може допомогти нам бути більш постійними в наших молитвах?

Поділіться власним досвідом стосовно сили молитви (не розповідайте того, що є надто священним або особистим). Запропонуйте учням поділитися своїми свідченнями про молитву і заохочуйте їх продовжувати молитися щодня.

2 Нефій 33. Нефій закінчив свої писання свідченням. (30–35 хвилин)

Попросіть учнів уявити, що сьогоднішній день буде їхнім останнім днем на землі. Запитайте:

- За що у своєму житті ви були б найбільш вдячними, якби опинилися в такій ситуації?

- Як би ви хотіли, щоб люди згадували про вас?
- Що б ви хотіли, щоб люди сказали про вас під час похорону?
- Що б ви хотіли, аби було написано на вашому надгробку?

Скажіть учням, що на надгробку Президента Говарда В. Хантера написана така епітафія: “Пророк і добра, терпляча, чемна людина, яка вміла прощати”. Запитайте: Навіть якщо ви ніколи не зустрічалися з Президентом Хантером, яке б у вас виникло враження, коли б ви прочитали напис на надгробку?

Скажіть учням, що 2 Нефій 33—це заключне свідчення Нефія. Цей розділ може допомогти нам краще зрозуміти, якою він був людиною, і яке послання він хотів залишити світу. Попросіть кожного учня мовчки прочитати 2 Нефій 33, щоб знайти відповіді на наступні запитання:

- Яке вчення або доктрина, на вашу думку, була найбільш важливою для Нефія?
- Які п’ять слів можна було б написати на його надгробку, щоб описати його життя і його вірування?

Обговоріть те, що вони знайдуть.

Поділіться своїм свідченням про Нефія і своєю вдячністю за можливість вивчати його життя і писання. Попросіть учнів вибрати одну рису характеру чи одне вчення Нефія, що їх вони особливо хотіли б наслідувати. Нехай кожен учень запише особисту мету, яка допоможе йому розвинути цю рису, і заохочуйте їх прагнути досягти цієї мети.

КНИГА ЯКОВА

Книга Якова є частиною малих пластин Нефій. Нефій перед смертю наказав своєму молодшому братові Якову зберігати пластини. Нефій вже включив деякі вчення Якова до пластин (див. 2 Нефій 6; 9–10). Яків був вірним, незважаючи на те, що “зазнав багато бідувань і смутку через жорстокість своїх братів” (2 Нефій 2:1). Він виповнив усі пророцтва батька Легія стосовно того, що він перебуватиме з Нефієм і все своє життя присвятить служінню Богові (див. 2 Нефій 2:3). Подібно до Нефія він бачив Спасителя (див. 2 Нефій 11:2–3). Коли на Якова було покладено відповідальність за священні літописи, він був до цього готовий. Яків відомий своїми вченнями, що зосереджені на Ісусі Христі та Його Спокуті. Його книгу можна поділити на такі частини:

- Кн. Якова 1—Вступ і передача повноважень
- Кн. Якова 2–3—Проповідь у храмі та заклик до покаання
- Кн. Якова 4—Вчення про Ісуса Христа
- Кн. Якова 5–6—Алегорія про культурні та дикі оливи й пояснення Якова
- Кн. Якова 7—Протистояння Шерему, антихристу

Вступ

Коли Якову було доручено зберігати літопис, пройшло п'ятдесят п'ять років з того часу, як Легій залишив Єрусалим (див. Кн. Якова 1:1). Очевидно, в цей час серед нащадків Легія були його діти, онуки, правнуки і праправнуки. Його нащадки до цього часу могли налічувати сотні, а може навіть і тисячу людей. Люди зростали не лише в кількості, але і в багатстві (див. в. 16) і, на жаль, у злочесті (див. в. 15). Яків пише, що він “переобтяжений” (Кн. Якова 2:3), і “те засмучує мою душу” (в. 6), і “мою душу обтяжує те” (в. 9), що він має закликати людей до покаяння. Він розумів, що якщо він не навчатиме їх слову Бога зі старанністю, він буде “відповідати за гріхи людей” (Кн. Якова 1:19). З цієї причини Яків звернувся з промовою до своїх людей у храмі. Він докоряв їм за їхню гордовитість, їхню любов до багатств і неправильне їх використання, їхню статево нечистоту і заохочував їх прислухатися до слова Бога (див. Кн. Якова 2–3). Яків навчав, що ми повинні зосередити своє життя на Ісусі Христі (див. Кн. Якова 4).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований уривок з Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Господь покладає відповідальність на провідників Церкви, якщо вони не навчають людей і не застерігають від гріхів (див. Кн. Якова 1:17–2:3; див. також Єзекїл 1 3:17–21).
- Гордовитість, неправильне використання багатств і статева аморальність є важкими гріхами, і їх треба уникати (див. Кн. Якова 1:15–16; 2:12–35).
- Множинний шлюб заборонено, якщо Господь не дасть заповідь стосовно нього через Свого пророка (див. Кн. Якова 2:27–30; див. також УЗ 132:7, 37–39).
- Щоб повернутися в присутність Бога й жити з Ним вічно, ми повинні прийти до пізнання Ісуса Христа і будувати своє життя на Його основі (див. Кн. Якова 4:9–16; 6:8–12; див. також Іван 17:3; 2 Нефій 25:23; Геаламан 5:12).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 45–46.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання цього фрагменту з Писань.

Book of Mormon Video, фільм 6 “Гордовитість” можна використати для викладання Кн. Якова 2 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Яків 1:1–8. Якову було доручено малі пластини Нефія. (5–10 хвилин)

Напишіть на дошці *доручати*. Попросіть учнів дати цьому слову визначення. (“Дати щось під опіку тому, кому ви довіряєте”). Поясніть, що сьогодні ви будете розповідати про одну особу з Книги Мормона, якій було доручено пластини.

Прочитайте Кн. Якова 1:1–8, звертаючи увагу на такі запитання (за бажанням, записуйте відповіді на дошці):

- Кому було доручено пластини після Нефія?
- Що Нефій наказав йому записувати на пластинах?
- Чого Нефій просив не писати на пластинах?

Ці вірші з Кн. Якова можна використати, щоб допомогти учням зрозуміти, ким був Яків, у якому стані перебували люди і на чому Яків зосередив свої писання.

Кн. Якова 1:17–2:3. Господь покладає відповідальність на провідників Церкви, якщо вони не навчають людей і не застерігають їх від гріхів. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням уявити, що в їхньому приході є сім'я, яка має дуже мало їжі або зовсім її не має. До чиєї відповідальності належить піклування про цю сім'ю? (Батьків, родичів, єпископа, провідників кворуму, домашніх вчителів, президента Товариства допомоги, візитних вчителів).

Запропонуйте учням вивчити Кн. Якова 1:17–19 і звернути увагу на те, хто несе відповідальність за народ. Запитайте:

- Хто є тими провідниками, про яких ідеться в цих віршах?
- Які посади вони обіймали?
- За кого вони несли відповідальність?
- Що означає висловлювання “звеличувати службу”?
- Що ці провідники думали про свою відповідальність?

Перехресне посилання Єзекіїль 3:17–21 і Кн. Якова 1:17–19. Обговоріть, як ці Писання співвідносяться. Запитайте:

- Якщо наші провідники навчають нас істині, хто, згідно з віршами з книги Єзекіїля, у цьому випадку несе відповідальність за наші дії?
- Яким чином друге уложення віри стосується цих віршів? (Пророки і Церковні провідники мають відповідальність навчати і застерігати нас, але ми несемо відповідальність за свої власні гріхи. Допоможіть учням усвідомити, що ми народилися зі світлом Христа і маємо відповідальність діяти згідно з тим світлом, що маємо [див. Мороній 7:15–17]. Коли пророк навчає якомусь принципу, і ми маємо можливість чути і розуміти, тоді ми відповідальні за те, щоб жити згідно з цим принципом).

Запропонуйте учням підняти руки, якщо вони коли-небудь служили в Церковному покликанні. Запитайте:

- Як ваше покликання нагадувало покликання Якова і Йосипа? У чому воно відрізнялося?
- Як ці вірші змінюють ваше ставлення до свого покликання?

Запропонуйте учням написати, що вони можуть робити, щоб краще звеличувати свої покликання.

Кн. Якова 2:3–10. Деякі з Господніх заповідей можуть здаватися важкими. Наш послух має ґрунтуватися на нашому бажанні чинити волю Небесного Батька понад усе. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням назвати складні завдання, про які Господь просив Своїх служителів, і попросіть учнів пе-

рерахувати їх на дощі. (Авраама попросили принести в жертву Ісака, Йоні треба було йти до Ніневії, щоб навчати євангелії, Нефія попросили побудувати корабель, щоб переплисти через океан, Ісусу Христу треба було здійснити Спокуту). Запитайте в учнів, чи були, на їхню думку, ці завдання завжди прийнятними або легкими. Запитайте:

- Про яке з цих завдань Господь просив нас?
- Виконання яких інших завдань Господь може вимагати від нас сьогодні?

Прочитайте Кн. Якова 2:3–9 і перелічіть висловлювання, які Яків використав у цих віршах, щоб описати своє ставлення до складних завдань. (“Цього дня я переобтяжений” [в. 3], “те засмучує мою душу і змушує мене здригнутися від сорому” [в. 6], “засмучує мене” [в. 7], “мою душу обтяжує те” [в. 9].) Запитайте:

- Як ці фрази розкривають нам почуття Якова стосовно заклику людей до покаяння?
- Хто хотів, щоб людей було закликано до покаяння? (див. 10).

Запропонуйте учням прочитати Мосія 2:41 і 4 Нефій 1:12, 16. Запитайте:

- Що відбувається, коли ми виконуємо волю Господа?
- Як приклад Якова, коли він поставив волю Господа вище за свою власну, може бути корисним для нас?

Зауважте учням, що більшість з того, про що Господь просить нас, не є складним.

Поділіться таким висловлюванням старійшини Далліна Х. Оукса, члена Кворуму дванадцятьох:

“Люди служать один одному з різних причин, і деякі з причин є кращими за інші...”

Хтось може служити, сподіваючись на земну винагороду...

Іншою причиною для служіння ... є бажання людини мати хороше товариство...

Дехто може служити через страх бути покараним...

Інші люди можуть служити через почуття обов'язку чи вірності друзям, сім'ї або традиціям...

Вищою причиною для служіння є надія на вічну винагороду...

Останнім мотивом, про який я казатиму, є, на мою думку, найвища з усіх причин...

“Милосердя є чиста любов Христа” (Мороній 7:47). Книга Мормона навчає нас, що ця чеснота є величній[ою] над усе” (Мороній 7:46)...

Наше служіння має здійснюватися заради любові Бога і заради любові ближніх, а не заради особистих переваг чи будь-яких інших нижчих мотивів” (in Conference Report, Oct. 1984, 14–16; or *Ensign*, Nov. 1984, 13–14).

Прочитайте Матвій 26:36–39, щоб знайти, що Спаситель сказав про Своє бажання пережити біль Спокути. Як Ісус, так і Яків навчають, що якщо ми любимо Небесного Батька більше, ніж особисті бажання, тоді ми будемо робити те, що Він попросить, навіть якщо це вимагатиме великої жертви і не співпадатиме з тим, що ми звичайно обираємо робити. Як радив старійшина Лоренцо Сноу, у той час член Кворуму Дванадцятьох, ми повинні “підкорити свою волю волі нашого Небесного Батька” (in *Journal of Discourses*, 20:191).

Запитайте:

- Як знання про те, що Господь може вимагати від нас робити те, що нам не подобається, допомагає, коли ми прагнемо виконати Його волю у своєму житті? (Одна з можливих відповідей полягає в тому, що не слід почуватися винуватим, якщо нам подобається не все з того, що ми робимо).
- Як ми можемо скористатися прикладом Спасителя, щоб показати Небесному Батькові, що виконання Його волі знаходиться у нашому житті на першому місці?

Кн. Якова 1:15–16; 2:12–35 (Опанування Писань. Кн. Якова 2:18–19). Гордовитість, неправильне використання багатств і статеві аморальність є важкими гріхами, і їх треба уникати. (20–25 хвилин)

Напишіть на дошці таку цитату Президента Езри Тафта Бенсона, але лишіть пропуск на місці слів *статева аморальність*:

“Гріхом цього покоління, який можна порівняти з пощестю, є статеві аморальність. Саме вона, за словами пророка Джозефа, стане джерелом більших спокус, сильніших ударів і складніших труднощів для старійшин Ізраїля, ніж будь-що інше. (Див. *Journal of Discourses*, 8:55.)” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 277).

Запропонуйте учням здогадатися, які слова пропущено.

Прочитайте Кн. Якова 1:15–16, звертаючи увагу на гріхи, в яких, за словами Якова, були винні люди в його дні. (Вони стали кам’яніти серцями, статево аморальними і гордовитими, і вони прагнули багатств неправедними шляхами). Прочитайте Алма 39:3–5, звертаючи увагу на те, який з цих гріхів є найтяжчим. Впишіть пропущені слова, якщо учні все ще не вгадали їх.

Поділіть клас на дві групи. Нехай перша група вивчить Кн. Якова 2:12–21 і перерахує все, що вони знайдуть стосовно гріхів, пов’язаних з багатствами і гордовитістю. Попросіть другу групу вивчити Кн. Якова 2:22–35 і перерахувати все, що вони знайдуть стосовно гріха, пов’язаного зі статевою аморальністю. Заохочуйте учнів звернути увагу на такі пункти і включити їх у свої переліки:

- Чому люди впали в ці гріхи.

- Як ці гріхи впливають на інших людей.
- Як люди виправдовували ці злочестиві вчинки.
- Наслідки цих гріхів.
- Як Господь і Яків ставляться до цих гріхів.

Запропонуйте кожній групі поділитися своїми знахідками. Запитайте учнів:

- У яких проявах ви бачите ці гріхи в сучасному світі?
- Який з гріхів, на вашу думку, є найбільш поширеним?
- Яку ми отримуємо користь, якщо уникаємо цих гріхів у своєму житті?
- Що ми можемо зробити, щоб не дозволити проникненню цих гріхів у своє життя?

Кн. Якова 2:27–30. Множинний шлюб заборонено, якщо Господь не дасть заповідь стосовно цього через Свого пророка. (5–10 хвилин)

Запропонуйте учням прочитати Кн. Якова 2:27–30 і звернути увагу, чому практикування множинного шлюбу у певні часи вважалося праведним, у той час як в інші періоди—злочестивим. Прочитайте таке висловлювання пророка Джозефа Сміта:

“Я постійно казав, що жоден чоловік не матиме [більше] однієї дружини в один і той же час, якщо тільки Господь не накаже протилежного” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 324; див. також коментар до Кн. Якова 2:23–30 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, р. 46).

Запитайте: Як цей принцип показує важливість послуху сучасному пророкові?

Поділіться таким висловлюванням Президента Гордона Б. Хінклі:

“Я хочу заявити категорично, що ця Церква не має нічого спільного з тими, хто практикує полігамію. Ті люди не є членами цієї Церкви. Більшість з них ніколи не були її членами. Вони порушують цивільний закон. Вони знають, що порушують закон. Вони підвладні його покаранням...”

Якщо виявиться, що хтось із членів Церкви практикує множинний шлюб, такі люди будуть відлучені, і це є найбільшим покаранням, яке Церква може накласти. Ці люди не лише прямо порушують цивільний закон, вони порушують також закон цієї Церкви. Ми зв’язані уложенням нашої віри. Воно проголошує: “Ми віримо в підлеглість монархам, президентам, правителям і урядовцям, дотримуючись закону, шануючи й підтримуючи його” (Уложення віри 1:12)...

“Учення про *спокуту* охоплює, підтверджує, підтримує, дає життя і силу всім останнім євангельським вченням. Це та основа, на якій покоїться вся істина і все походить від неї і з’являється завдяки їй. Дійсно, спокута є євангелією” (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 60).

Роздайте учням копії поданого переліку з незаповненою правою колонкою. Попросіть їх прочитати вірші й заповнити праву колонку або зробіть це разом з класом.

Що ми можемо дізнатися про Христа з Кн. Якова 4.

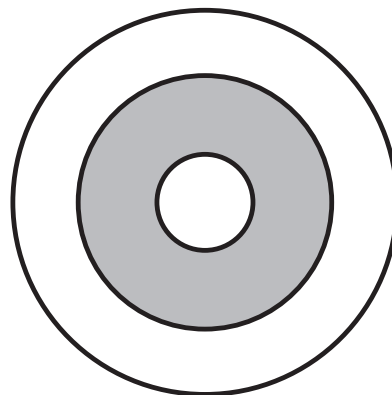
Вірш	Життя і місія Христа
4	Одне з призначень Книги Мормона—свідчити про Ісуса Христа.
4	“Усі святі пророки” вірили в Нього.
5	Ми поклоняємося Батькові в ім’я Ісуса Христа.
5	Мета закону Мойсея—спрямувати душі до Ісуса Христа.
5	Принесення Авраамом у жертву Ісака було прообразом принесення Батьком у жертву Ісуса.
6–7	Досліджуючи писання пророків ми можемо збільшити надію, віру, благодать і силу через Христа.
9	Силою Божого слова було створено людину і землю.
10	Господь радить з мудрістю, справедливістю і милістю.
11	Ми примиряємося з Батьком завдяки Спокуті Ісуса Христа.
11	Ми воскреснемо завдяки Христу.
11	Ми отримуємо надію на славу завдяки Христу.
13	Дух і пророки відкривають потребу в Спокуті для нашого спасіння.
14–16	Ісус є тією метою, яку ми маємо досягти, і камінь, на якому ми маємо будувати, щоб мати надійну основу.
14–16	Багато Юдеїв за часів Ісуса відкинули Його. Однак, їх нащадки одного дня приймуть Його.

Запитайте: Як знання про ці якості Ісуса дає вам можливість глибше відчути вдячність за Його жертву і місію? Поділіться з класом вашими почуттями і любов’ю до Спасителя. Запросіть будь-кого з учнів, хто також захоче розповісти про свої почуття, зробити це.

Кн. Якова 4:14. Ми повинні зосередити своє життя на Ісусі Христі. (15–20 хвилин)

Намалюйте на дошці мішень.

Покладіть на підлозі шматок клейкої стрічки на якійсь відстані від мішені. Запропонуйте кільком учням стати за клейкою стрічкою і влучити гумовою стрілкою в мішень. Перед уроком дайте одному з учнів, який братиме участь, повлучати гумовою стрілкою в протилежну стіну, а не в мішень. Запитайте учнів, чи є різниця між тими, хто намагався влучити в ціль і схибив, і тими, хто навіть не ставив за мету влучити у відмітку.

Прочитайте Кн. Якова 4:14, звертаючи увагу на те, хто дивився за відмітку. Прочитайте Мороній 4:3, звертаючи увагу на три завіти, в які ми вступаємо і які допомагають нам знати, якою має бути наша відмітка або ціль у житті. Поверніться до мішені на дошці й напишіть в центрі: *Ісус Христос*. Старійшина Ніл. А. Максвелл, у той час помічник Дванадцятьох, сказав про Кн. Якова 4:14: “Відміткою є Христос” (in Conference Report, Apr. 1976, 39; or *Ensign*, May 1976, 26). Зазначте, що ціль мішені в центрі, а не в одному з боків. Прочитайте Гелама 5:12 та Етер 12:41 і зверніть увагу на те, яким чином ми можемо зробити Ісуса Христа відміткою у своєму житті.

Прочитайте таке висловлювання єпископа Х. Берка Петерсона, який у той час був членом Верховного єпископату:

“Нефій якийсь сказав, що через простоту шляху, або його легкість, було багато таких, які загинули. (Див. 1 Нефій 17:41). Яків виразив це по-іншому, коли сказав, що вони стали сліпими, тому що постійно поглядали за відмітку у своїх пошуках відповіді. (Див. Кн. Якова 4:14). Вони не вірили в простоту євангельських вчень” (in Conference Report, Apr. 1975, 78; or *Ensign*, May 1975, 52–53).

Поділіться також наступним висловом старійшини Джоне Р. Кука, сімдесятника:

“Вчитель [має] навчати просто, згідно зі справжніми потребами людей основних євангельських вчень, таких, як віра, покаяння і молитва, які можуть використовуватися всіма, так, всіма людьми. (Див. УЗ 19:31; Алма 26:22). Він не поглядатиме за відмітку, перебільшуючи, прикрашаючи матеріал, розширюючи Писання або розповідаючи про такі крайності, коли буде навчати принципів, як, наприклад, надто довгі молитви, хибні вчення про Спасителя чи про Адама, або про надмірності в дієті, чи політиці, чи інвестуванні. Він пам’ятатиме, що Сатана працює у крайностях. Він знає про точність Господнього вчення, але також і про “помірність у всьому” (УЗ 12:8)” (in Conference Report, Apr. 1982, 37; or *Ensign*, May 1982, 26).

Запитайте: Що означає поглядати за відмітку? Дайте учням час, щоб вони написали, як вони можуть краще зосередити своє життя на Христі.

Вступ

У Кн. Якова 5 Яків цитує алегорію Зиноса про культивовану і дику оливу, у якій ідеться про розсіяння і збирання Ізраїля. Однією з цілей, чому Яків розповів цю алегорію, є та, щоб показати, як Юдеї, які відкинули Христа, згодом приймуть Його (див. Кн. Якова 4:15–18). У розділі 6 Яків дає пояснення алегорії.

Останній розділ книги Якова описує протистояння між Яковом і Шеремом, антихристом. Зверніть увагу на те, як Яків відповідає Шерему. Ми можемо скористатися тією ж тактикою, щоб уникнути обману у своєму житті.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Дім Ізраїля було розсіяно по всьому світу. Їх буде зібрано під час підготовки до очищення землі вогнем і Другого пришествя Ісуса Христа (див. Кн. Якова 5–6).
- Сатана і його прибічники протистоять Христу, наполегливо працюють, щоб перевернути Його вчення і обманути людей (див. Кн. Якова 7:1–8).
- Господь дав Писання, пророків і Святого Духа, щоб допомогти нам дізнатися про істину і уникнути обману (див. Кн. Якова 7:9–12; див. також 2 Нефій 32:2–5).

- Усі пророки з самого початку свідчили про Ісуса Христа (див. Кн. Якова 7:11–12; див. також 3 Нефій 20:24).
- Ті, хто вибирають не дотримуватися заповідей, зрештою будуть нещасними і розчарованими (див. Кн. Якова 7:15–20).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 47–49.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video фільм 7, “Алегорія про оливкові дерева” можна використати для викладання Кн. Якова 5–6 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Кн. Якова 5–6. Дім Ізраїля було розсіяно по всьому світу. Їх буде зібрано під час підготовки до очищення землі вогнем і Другого пришествя Ісуса Христа. (40–50 хвилин)

Покажіть учням шматочок хліба і запитайте:

- Хто сказав: “Я—хліб життя”? (Іван 6:35).
- Чому Ісус порівняв себе з хлібом? (Хліб—це основний продукт для життя, а Він—це наш основний продукт для вічного життя [див. УЗ 89:16–17; Іван 6:35]. Він послав манну, щоб нагодувати Ізраїль, який страждав від голоду в пустині, і Він живить нас сьогодні [див. Іван 6:49–51]. Він використав хліб як символ Його розтерзаного тіла, коли встановив причастя [див. Лука 22:19]).

Попросіть учнів прочитати визначення слова *символізм* у Путівнику по Писаннях. Запитайте: Яким чином те, що Ісус сам називав себе хлібом життя є символічним? Значить, що Спаситель часто користувався притчами або символами, щоб навчати людей під час Свого земного служіння.

Запропонуйте учням прочитати короткий зміст до Кн. Якова 5 і визначити, який вид символічної оповіді використано в цьому розділі. (Алегорія). Щоб допомогти учням зрозуміти, хто такий Зинос, зверніться до коментаря до Кн. Якова 5:1 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (p. 47).

Поясніть, що в цій алегорії Зинос використовує посадку і підрізання диких оливкових дерев, щоб символічно показати розсіяння і збирання дому Ізраїля. Господь показав Зиносу, що нащадки Ізраїля будуть розсіяні серед усіх народів (див. 1 Нефій 22:3). Напишіть на дошці складові цієї алегорії та її інтерпретацію, яка знаходиться в коментарі до Кн. Якова 5:4–77 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (p. 48). Або напишіть на аркушах паперу складові та пояснення до них і роздайте учням.

Коли учні ознайомляться з символами і їх значенням, поділіться таким висловлюванням Президента Джозефа

Філдінга Сміта, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Якщо коротко, [алегорія Зиноса] описує історію Ізраїля протягом багатьох віків, розсіяння племен по всіх частинах землі; їхнє змішання, або щеплення, з дикими оливковими деревами, або, іншими словами, змішання крові Ізраїля з іновірцями, завдяки чому здійснюються великі благословення і обіцяння Господа Аврааму. Після того, як він був випробуваний, і навіть надміру, бажанням принести Ісака в жертву, Господь благословив його найбільшим з благословень і сказав йому:

“...Клянуся Собою,—це слово Господнє,—тому, що вчинив ти цю річ, і не пожалів був сина свого, одиначка свого,

то благословляючи, Я поблагословлю тебе, і розмножуючи, розмножу потомство твоє немов зорі на небі, і немов той пісок, що на березі моря. І потомство твоє внаслідок брами твоїх ворогів.

І всі народи землі будуть потомством твоїм благословляти себе через те, що послушався ти Мого голосу” [Буття 22:16–18].

Видатна притча [Зиноса] змальовує як, подібно до віт оливкового дерева, (ізраїльтяни) були розпорощені по всіх частинах землі (виноградник Господа) і прищеплені до диких оливкових дерев (народи іновірців). Таким чином, вони виповнили обіцяння, зроблене Господом.

Сьогодні святі останніх днів ідуть в усі частини світу як служителі виноградника, щоб збирати плоди і класти їх у сховище до часу приходу Господаря. Ця притча є однією з найбільш надихаючих і цікавих у Книзі Мормона. Як може будь-хто читати її, не відчуваючи натхнення цього древнього пророка?” (*Answers to Gospel Questions*, comp. Joseph Fielding Smith Jr., 5 vols. [1957–66], 4:141–142).

Поділіть клас на чотири групи і призначте кожній групі один з фрагментів, що складається з таких віршів:

- Кн. Якова 5:4–14
- Кн. Якова 5:15–28
- Кн. Якова 5:29–60
- Кн. Якова 5:61–77

Поясніть, що кожна група вивчатиме вірші, що описують окремий прихід Господа до Свого виноградника. Напишіть на дошці запропоновані запитання і попросіть учнів відповісти на якомога більшу їх кількість, коли вони читатимуть:

- Чому Ізраїль було розсіяно по світу?
- Під час якого з приходів Господа ми живемо сьогодні?
- Чого алегорія навчає нас стосовно ставлення Господа до Своїх дітей?
- Чому, на вашу думку, Яків помістив алегорію до Книги Мормона?
- Чого алегорія навчає нас стосовно того, коли відбудеться збирання Ізраїля?

Нехай групи розкажуть про свої знахідки.

У вигляді загального огляду роздайте учням копії таблиці “Алегорія Зиноса про культивовані й дикі оливкові дерева, Кн. Якова 5” що знаходиться у книзі *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 162). Продивіться таблицю разом і коротко підсумуйте, що робив Господь під час кожного приходу до Свого виноградника. *Увага:* Не намагайтеся пов’язати кожну частину алегорії з певною подією або періодом. Скористайтеся алегорією, щоб зробити загальний огляд історії.

Поясніть, що Кн. Якова 6 описує пояснення Яковом алегорії. Запропонуйте учням прочитати Кн. Якова 6:2–12 і знайти відповіді Якова на такі запитання:

- Збирання Ізраїля відбудеться до чи після Другого пришествя? (див. в. 2).
- Що станеться з тими, кого не буде зібрано? (див. в. 3).
- Як Яків описує тих, кого не буде зібрано? (див. вв. 4, 6–8).
- Що ми можемо робити, щоб нас було зібрано? (див. вв. 5, 11–12).
- Що, зрештою, станеться з тими, кого не буде зібрано? (див. вв. 9–10).

Кн. Якова 7:1–8. Сатана і його прибічники проти-стоять Христу, наполегливо працюють, щоб пере-крутити Його вчення і обманути людей. (5–10 хвилин)

Попросіть добровольця вийти на середину кімнати. Покладіть одну цукерку до однієї миски і кілька цукерок до іншої. Скажіть добровольцю: “Ви можете вибрати будь-яку з мисок, але вам треба вибрати, не дивлячись”. Зав’яжіть учневі очі і кілька разів переставте тарілки. Дайте вказівку одній половині учнів переконувати учня вибирати одну тарілку, а друга половина нехай намагається переконати учня вибирати іншу. (Учень не повинен знати, якій половині класу призначена яка саме з тарілок). Після того, як учень вибере, зніміть пов’язку і запитайте: Чи впливало на ваш вибір те, що казали інші? Якщо так, хто впливав на вас сильніше і чому? Запитайте учнів: Яким чином інші люди впливають на наше життя?

Запропонуйте учням прочитати Кн. Якова 7:1–8 і відповіді на такі запитання. (Їх можна написати на дошці перед уроком).

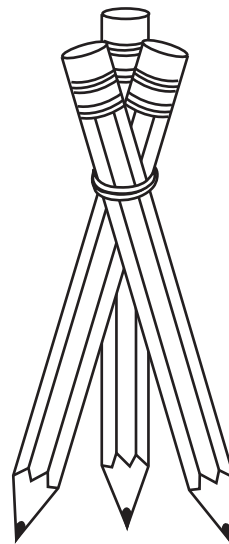
- Хто хотів впливати на людей? (див. вв. 1–2).
- Чого він навчає або що проголошує? (див. вв. 2, 6–7).
- Якою була його мета? (див. в. 2).
- Наскільки він був успішним у досягненні своєї мети? (див. в. 3).
- Який великий пророк, на його думку, міг мати вплив? (див. в. 3).
- Як Шерем використовував своє знання, щоб впливати на інших? (див. в. 4).
- Що Господь зробив, щоб допомогти Якову? (див. вв. 5, 8).

Запитайте учнів:

- Які з якостей Шерема деякі люди мають і в наш час, що дозволяє їм мати сильний негативний вплив на інших?
- Як почувають себе люди, яких обманюють у наш час, подібно до учня із зав'язаними очима?
- Що ми маємо робити, щоб бачити ясно, щоб уникнути обману і зберегти своє свідчення непохитним?
- Що з того, що пережив Яків, допомогло йому не піддатися обману Шерема? (див. вв. 5, 8).
- Хто серед людей у сьогоdnішньому світі є прикладом хорошого впливу на інших?
- Що ми можемо робити, щоб мати хороший вплив на інших?

Кн. Якова 7:9–12. Господь дав Писання, пророків і Святого Духа, щоб допомогти нам дізнатися про істинність всього. (25–30 хвилин)

Принесіть на урок три олівці або маленькі палички і гумову стрічку. Поставте один олівець, щоб показати, як легко він падає. Накрутіть гумову стрічку навколо одного з кінців двох олівців. Розсуньте інші кінці і спробуйте поставити олівці. Потім накрутіть гумову стрічку навколо одного кінця трьох олівців, розсуньте інші кінці у формі трипода і встановіть їх (див. поданий малюнок). Поясніть, що необхідно мати три точки, щоб утворити надійну основу. (Це також можна проілюструвати, обговоривши будову одноколісного велосипеда, двоколісного і триколісного).

Запропонуйте учням прочитати 2 Коринтянам 13:1 і звернути увагу, як послання з цих віршів можна застосувати до трьох олівців, які стоять разом. Прочитайте Кн. Якова 7:8–12 і зверніть увагу на те, що три свідчення Господь дав нам (Писання, пророків і Святого Духа). Прочитайте перехресне посилання на 2 Нефій 32:2–5. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Езри Тефта Бенсона, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Дозвольте запропонувати три невеличких тести, як уникнути обману

1. Що говорять про це Головні труди? ...
2. Другим вказівником є таке: що сказали з цього приводу Президенти Церкви в останні дні, особливо Президент, який живе зараз...
3. Третім і заключним тестом є Святий Дух... Цей тест може бути повністю ефективним, якщо канали, по яких людина спілкується з Богом, чисті, добросердечні не пошкоджені гріхом“ (in Conference Report, Oct. 1963, 16–17).

Напишіть на дошці *Писання, Пророки і Святий Дух*. Поясніть, що Яків використовував ці три свідчення, щоб переконати Шерема у певних істинах. Попросіть учнів знову звернутися до Кн. Якова 7:8–12, щоб знайти істини, яких навчав Яків, використовуючи ці три свідчення (реальність Ісуса Христа і Його Спокути). Скористайтеся запропонованою вправою, щоб допомогти учням зрозуміти, як використовувати ці самі свідчення.

Запропонуйте учням скористатися Путівником по Писаннях, щоб знайти свідчення про життя і місію Ісуса в Писаннях. (Можливі теми для перегляду: “Ісус Христос, Викупитель” та “Ісус Христос, Воскресіння”. Серед посилань можуть бути Йов 19:25; Матвій 16:15–16 і 2 Нефій 31:20–21). Запропонуйте учням поділитися Писаннями, які вони знайдуть. Напишіть посилання на дошці під заголовком: *Писання*.

Запитайте учнів, чи пам'ятають вони, як будь-хто з сучасних пророків чи апостолів свідчив про Ісуса Христа. Дайте прослухати аудіо- чи відеозапис останньої генеральної конференції, що містить це свідчення, або попросіть учня прочитати таке свідчення Президента Гордона Б. Хінклі, у той час члена Першого Президентства:

“Це є великою основною метою відновлення євангелії в цьому розподілі повноти часів—проголосити дійсну реальність Бога Вічного Батька і Його Улюбленого Сина, воскреслого Господа Ісуса Христа. Знати їх, любити їх, слухатися їх означає мати життя вічне. Нашою місією є проголошувати словами розсудливості та істини, що Бог є нашим Вічним Батьком, Богом Всесвіту, Всемогутнім; що Ісус Христос є Першонародженим, Єдинонародженим у плоті, який поблажливо прийшов на землю, який народився у хліві в Юдейському Віфлеємі, прожив досконале життя і навчав дорозі спасіння; який приніс Себе в жертву за всіх, витерпівши біль і смерть на хресті, який потім з'явився після славетного воскресіння, первісток серед покійних. (Див. 1 Коринтянам 15:20). Завдяки Йому, через Нього і Ним всі отримали запевнення, що зможуть спастися від смерті, і їм була запропонована можливість мати вічне життя” (in Conference Report, Apr. 1986, 62–63; or *Ensign*, May 1986, 47).

Напишіть на дошці *Гордон Б. Хінклі* (або ім'я пророка чи апостола, якого ви прослухали у запису, під заголовком *Пророки*. Прочитайте Учення і Завіти 76:22–24 як інший приклад свідчення сучасного свідчення про Ісуса Христа. Додайте до переліку на дошці: *Джозеф Сміт*.

Поділіться вашим свідченням про Ісуса Христа, і як Святий Дух приніс вам свідчення про Нього. Запропонуйте комусь з учнів, хто хотів би поділитися своїми свідченнями, зробити це. Запропонуйте їм описати почуття, що вони мали від Святого Духа, який свідчив, що Ісус є Христос. Перелічіть на дошці почуття, про які казатимуть ваші учні, під заголовком: *Святий Дух*. (Серед них можуть бути: спокій, упевненість, горіння в грудях).

Заохочуйте учнів перевіряти істинність того, про що вони дізнаються за допомогою того, що кажуть про це Писання, пророки і Святий Дух.

Кн. Якова 7:11–12. Усі пророки з самого початку свідчили про Ісуса Христа. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці: *Які є найважливіші речі для вирощування зернових?* і попросіть учнів дати відповідь. (Серед відповідей можуть бути: вода, сонячне світло, добрива, ґрунт і час). Запитайте:

- Якщо кожен фермер погодився з цим, то як би це могло переконати вас, що ці елементи є найважливішими?

- Чому було б важливо для фермера усвідомити ці складові?

Поверніться до запитання на дошці. Зітріть слова *вирощування зернових* і замініть їх словом *євангелія*. Запитайте: Якби ви могли назвати лише одну складову, якою вона була б? Після короткого обговорення запитайте: Якби кожен пророк зосередився на одному вченні, як би це допомогло нам відповісти на запитання? Прочитайте Кн. Якова 7:11, звертаючи увагу на те, чого навчав кожен пророк. Прочитайте перехресне посилання на 3 Нефій 20:24. Поставте запитання, подібні до поданих нижче, щоб допомогти учням усвідомити кількість аспектів євангелії, на які вказував Ісус Христос:

- В які завіти ми вступаємо, коли приймаємо причастя? (див. Мороній 4:3).
- Яке місце займає Ісус Христос у цих завітах? (Ми свідчимо, що бажаємо взяти на себе Його ім'я, дотримуватися Його заповідей і завжди пам'ятати Його).
- Заповітом чого є Новий Завіт, Старий Завіт і Книга Мормона?
- Якщо Ісус Христос є центральною фігурою в євангелії, яке ж місце Він повинен займати в нашому житті?

Прочитайте Іван 17:3 і зверніть увагу на переваги, які мають ті, хто знає Ісуса Христа. Запропонуйте учням протягом кількох хвилин написати у своїх зошитах способи того, як вони можуть зробити Ісуса Христа центром свого життя. Заохочуйте їх постійно прагнути ставати такими, як Спаситель.

Кн. Якова 7:15–20. Ті, хто вибирають не дотримуватися заповідей, зрештою будуть нещасними і розчарованими. (5–10 хвилин)

Якщо є можливість, покажіть учням пляшечку з антифризом (не відкриваючи кришечки). Поясніть, що антифриз заливається в автомобілі, щоб мотор не замерзав у холодну погоду. Це має важливе значення для автомобілів, які використовуються в країнах з холодним кліматом. Ця речовина дуже токсична, але тварин приваблює її солодкий смак, тому багато собак, кішок та інших тварин гинуть, скуштувавши її. Вкажіть на іронію того, що якийсь час тварини насолоджуються тим, що потім їх вбиває.

Запропонуйте учням прочитати Кн. Якова 7:15–20 і порівняти життя Шерема з вище наведеним прикладом. Прочитайте Матвій 16:26 і запитайте, як це можна прикласти до Шерема.

Старійшина Спенсер В. Кімбол, у той час член Кворуму дванадцятьох, сказав про блудного сина з притчі Господа:

“Він проміняв безцінний спадок великої вічної цінності на тимчасові радощі фізичних задоволень, майбутнє на теперішнє, вічність на тимчасове, духовні благословення на натуральне м'ясо” (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 311; див. Лука 15:11–32).

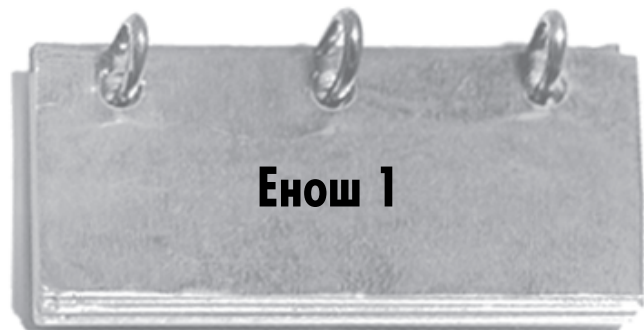
Запитайте:

- Яким чином людей зводять на те, щоб продавати вічне щастя на тимчасові задоволення?

- Що ми можемо робити, щоб уникати такого виду торгівлі у своєму житті? (Відповіді можна записати на дошці).

Поясніть, що продавати вічні благословення заради тимчасових задоволень подібне до того, щоб продавати обід із семи страв, який подадуть пізніше, за цукерочку, але зараз. Заохочуйте учнів уникати такого виду торгівлі у своєму житті.

Коли Яків став старим і зрозумів, що незабаром помре, він передав відповідальність за ведення пластин своєму синові Еношу (див. Кн. Якова 7:27). Яків дав Еношу такі ж суворі накази стосовно пластин, які Нефій дав йому (див. Кн. Якова 1:1–4). Енош служив своєму народові як пророк і як літописець.

Вступ

У цій короткій і сильній книзі Енош описує свою “боротьбу”, щоб отримати відпущення гріхів (в. 2). “Енош запропонував гідну ціну за благословення небес; проте він зробив це так, щоб підбадьорити тих, хто таким же чином шукає світла і милості від небес. Отримавши смак цього, він запечатав книгу в душі втіхи у Христі” (Joseph Fielding McConkie and Robert L. Millet, *Doctrinal Commentary on the Book of Mormon: Volume II—Jacob through Mosiah* [1988], 95).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Господь прощає тим, хто виявляє віру в Ісуса Христа і старанно кається у своїх гріхах (див. Енош 1:1–8, 27).
- Чого б не попросила праведна людина у Господа з вірою про те, що є правильним, вона отримує (див. Енош 1:4–17; див. також 3 Нефій 18:20; УЗ 50:29).
- Людина, яка отримала прощення гріха, починає непокоїтися за благополуччя інших і бажає поділитися євангелією з сім'єю, друзями і навіть з ворогами (див. Енош 1:9–12, 20; див. також 1 Нефій 8:11–12).
- Господь може відкрити Свою волю нашому розумінню (див. Енош 1:10; див. також УЗ 8:2–3).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 50–51.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video фільм 8 “І моя душа жадала” можна використати для викладання Енош 1

(див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

 Енош 1:1–8, 27. Господь прощає тим, хто виявляє віру в Ісуса Христа і старанно кається у своїх гріхах. (20–25 хвилин)

Попросіть учнів розповісти, які цілі вони поставили собі на наступні кілька місяців або років, і напишіть їх на дошці. (Серед них можуть бути: отримати гарні оцінки в школі, навчитися грі на музичному інструменті, досягти успіхів у спорті та удосконалитися в хоббі). Запитайте:

- Скільки часу ви вже працювали над своєю метою?
- Що ще вам потрібно буде робити, щоб досягти своєї мети?

Скажіть учням, що віра і бажання ведуть людей до дій, а дії призводять до результатів. Поясніть, що сьогодні вони читатимуть про чоловіка, який мав віру і бажання. Запропонуйте учням прочитати Енош 1:1–4 і дати відповідь на такі запитання:

- Яке бажання мав Енош?
- Які слова використовував Енош, щоб описати силу своєї віри і бажання отримати прощення? (Серед них можуть бути “боротьба” [в. 2]; “запали глибоко в моє серце” [в. 3]; “моя душа жадала” [в. 4]; “я заволав до нього в палкій молитві” [в. 4]).

Щоб допомогти учням краще зрозуміти значення віри і бажання в наших зусиллях отримати прощення, поділіться такою розповіддю старійшини Стерлінга В. Сілла, який був у той час помічником Дванадцятьох:

“Один юнак якийсь прийшов до Сократа і сказав: “Пане Сократе, я пройшов більше 2 500 кілометрів, щоб поговорити з вами про мудрість і навчання”. Далі він продовжив: “Ви людина мудрості й навчання, ... і я хотів би, щоб ви навчили мене тому, як стати людиною мудрості і навчання”. Сократ відповів: “Проходь і йди за мною”,—і попрямував до берега моря. Вони зайшли у воду по пояс, а потім Сократ обернувся до свого друга і занурив його голову у воду. Його друг опирався, боровся руками та ногами, намагався вислизнути, але Сократ утримував його під водою... Після того, як чоловік перестав опиратися, Сократ витягнув його на берег, щоб обсохнути, а сам пішов на базар.

Коли юнак трохи обсох, він повернувся до Сократа, щоб дізнатися про причину такої досить незвичайної поведінки. Сократ сказав йому: “Коли твоя голова була під водою, чого ти найбільше хотів?” І той чоловік сказав: “Більш над усе я хотів повітря”.

“Добре. Якщо ти хочеш мудрості й знання так само, як ти хотів повітря, тобі не треба буде просити когось, щоб отримати їх” (“The Five Fingers of Leadership Success,” in *Brigham Young University Speeches of the Year* [9 Feb. 1965], 9).

Запитайте:

- Яку роль відіграє бажання в цій розповіді про Сократа і юнака?
- Як цю розповідь можна порівняти з тим, що відбулося з Еношем?

Нагадайте учням, що віра і бажання рухають нас до дії. Поділіться таким висловлюванням з *Lectures on Faith*, які було укладено під керівництвом пророка Джозефа Сміта: “Віра ... є рушійною силою всіх вчинків” ([1985], 1–2).

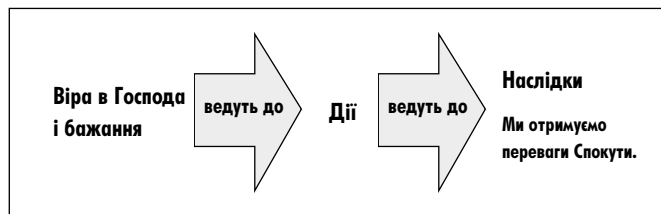
Попросіть учнів навести приклади того, як вчинки стають наслідком віри або вірування. Прочитайте Енош 1:1–4 знову і напишіть на дошці, до яких дій привели віра і бажання Еноша. До переліку може входити таке:

- Він мав боротьбу перед Господом, щоб отримати прощення за свої гріхи (див. в. 2).
- Він розмірковував над повчаннями свого батька про вічне життя (див. в. 3).
- Він “волав до [Небесного Батька] в палкій молитві” (в. 4).

Нагадайте учням, що дії ведуть до наслідків. Прочитайте Енош 1:5–6, 27 і зверніть увагу на те, що сталося в результаті дій Еноша. (Він отримав прощення [див. вв. 5–6]. Він мав спокій, знаючи, що отримає вічне життя [див. в. 27].) Запитайте:

- Яке запитання Енош ставив Господу? (див. в. 7).
- Якою була відповідь Господа на це запитання? (див. в. 8).
- Чому, на вашу думку, віра в Ісуса Христа є такою важливою для отримання прощення?

Щоб ще раз проглянути матеріал, намалюйте на дошці таку схему. Обговоріть з учнями, як віра і бажання ведуть до дій, а дії ведуть до наслідків, таким чином змушуючи Спокуту діяти в нашому житті.

Попросіть учнів подумати над такими запитаннями:

- Що б ви хотіли зробити, щоб отримати благословення, які отримав Енош?

- Що б ви могли зробити, щоб збільшити свою віру та змінити свої бажання і вчинки, щоб отримати повноту переваг Спокути у своєму житті?

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, члена Кворуму дванадцятьох:

“Сила волі, божественно дарована нам, дає можливість контролювати бажання, але може знадобитися багато років, щоб упевнитися, що завдяки волі й роботі над собою наші бажання стали повністю праведними.

Президент Джозеф Ф. Сміт навчав, що “важливість виховання ... наших бажань є надзвичайною для того, щоб мати щастя в житті” (*Gospel Doctrine*, Salt Lake City: Deseret Book Co., 1939, p. 297.) (“The Desires of Our Hearts,” *Ensign*, June 1986, 65).

Поділіться своїм свідченням і виразіть свою вдячність за благословення Спокути у вашому житті.

Енош 1:4–17. Чого б не попросила праведна людина у Господа з вірою про те, що є правильним, вона отримає. (10–15 хвилин)

Запитайте учнів, який праведний вчинок передував кожній з цих подій:

- Перше видіння Джозефа Сміта (див. Джозеф Сміт—Історія 1:5–20).
- Перша зустріч Джозефа Сміта з ангелом Моронієм (див. Джозеф Сміт—Історія 1:27–43).
- Одкровення Президенту Спенсеру В. Кімболу, яке дало можливість кожному гідному чоловікові отримувати священство (див. Офіційна декларація 2).
- Господь доторкнувся до камінців, які брат Яреда зробив, щоб мати світло в яредійських судах (див. Етер 3).

Зазначте, що кожній події передувала праведна особиста молитва з вірою в те, що це співпадає з волею Господа.

Запропонуйте учням прочитати Енош 1:4–8 і звернути увагу на те, що передувало отриманню Еношем прощення своїх гріхів. Прочитайте таку підбірку віршів. У кожному визначте: (1) про що Енош молився, (2) відповідь Господа.

- Енош 1:9–10
- Енош 1:11–12
- Енош 1:15–16

Напишіть на дошці: *Біблія, Книга Мормона, Учення і Завіти* і *Дорогоцінна Перлина*. Напишіть такі посилення на Писання під Головними трудами, у яких вони знаходяться: *Марк 11:24; Енош 1:15; УЗ 4:7; Мойсей 6:52*. Попросіть чотирьох учнів прочитати Писання класові та запропонуйте учням співвіднести ці Писання. Запитайте:

- Що ми можемо дізнатися з того факту, що всі Головні труди навчають однакових принципів?
- Чому, на вашу думку, Господь повторює деякі речі так багато разів?
- Яку роль відіграє наша віра в отриманні того, про що ми просимо?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Бойда К. Пекера, у той час члена Кворуму дванадцятьох: “Жодне з послань не з’являється у Писаннях частіше, різнобічніше, ніж “Просіть, і буде дано вам” (in Conference Report, Oct. 1991, 26; or *Ensign*, Nov. 1991, 21).

Розкажіть про випадок, коли Господь відповідав на ваші молитви і запропонуйте кожному з учнів, хто матиме бажання розповісти про свій приклад, зробити це.

Енош 1:9–12, 20. Людина, яка отримала прощення гріха, починає непокоїтися за благополуччя інших і бажає поділитися євангелією з сім’єю, друзями і навіть з ворогами. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням подумати про останній хороший фільм, який вони дивилися, хорошу книгу, яку прочитали, хороши ресторани, де їли. Запитайте:

- Чи ви розповідали комусь про це? Якщо так, кому?
- Чому ви розповіли саме цій людині?

Запропонуйте учням прочитати Енош 1:9–12, 20, щоб побачити, що зробив Енош після того, як отримав прощення за свої гріхи. Запитайте: За кого він турбувався у вірші 9? У вірші 11? Прочитайте Матвій 5:43–47 і подивіться, як це стосується молитви Еноша. (Ви можете попросити учнів зробити перехресне посилання цих віршів і Енош 1:11). Запитайте:

- Які були стосунки між Нефійцями і Ламанійцями за часів Еноша? (див вв. 20, 24).
- Прочитайте 1 Нефій 8:10–12. Яким чином ставлення Еноша і його дідуся Легія були подібними?
- Прочитайте Матвій 22:39. Як цей вірш співвідноситься з тим, що Енош зробив?
- Що ми можемо робити, щоб показати Господу, що ми турбуємося про інших?

Поділіться таким висловлюванням Президента Гарольда Б. Лі:

“Ви не можете піднести іншу душу, поки не станете на вищу основу. Ви повинні бути впевнені, якщо хочете врятувати людину, що самі є прикладом того, чим хочете бачити ту людину. Ви не зможете запалити вогонь в іншій душі, якщо він не горить у вашій власній душі” (in Conference Report, Apr. 1973, 178; or *Ensign*, July 1973, 123).

Запитайте:

- Якби ви тонули в сипучих пісках, то хотіли б, щоб вас врятувала та людина, яка сама тоне в сипучих пісках, чи хтось, хто стоїть на твердій землі? Чому?
- Яким чином цей приклад подібний до принципу Президента Лі про те, що треба стати на вищу основу, перш ніж допомагати іншим?
- Зважаючи на вчення Президента Лі, чому, на вашу думку, досвід Еноша, описаний у віршах 9 і 11, прийшов після пережитого ним у віршах 5–6?

Яром, як і його батько Енош, написав лише кілька слів у Книзі Мормона, але його слова потужні. Однією з причин того, чому його літопис короткий, може бути та, що малі пластини, на яких він писав, майже закінчувалися, коли він отримав їх (див. Яром 1:2, 14). Яром мав дух пророцтва і одкровення (див. в. 2). Він жив у часи, коли Нефійці процвітали (див. в. 8). Ламанійці виступили проти них у битві, але Нефійці, провідники яких були “міцними людьми у вірі”, перемогли (див. в. 7). Яром записує, що це було можливим тому, що люди вірили пророкам, які навчали їх вірити в Христа, “наче він вже є” (в. 11) і попереджали їх про знищення, яке настане за умови порушення заповідей (див. вв. 9–12).

Вступ

Книга Ярома містить обіцяння благословень для праведних і страждань для злочестивих. “Про книгу Ярома можна сказати, що її мова—проста, її дух—сильний, а її послання—всеохоплююче” (Joseph Fielding McConkie and Robert L. Millet, *Doctrinal Commentary on the Book of Mormon: Volume II—Jacob through Mosiah* [1988], 105).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Бог терплячий і милосердний. Він дає злочестивим можливість покаятися і повернутися до Нього (див. Яром 1:3).
- Святий Дух спілкується з тими, хто смиренний і виявляє віру (див. Яром 1:4).
- Праведні отримують духовні благословення, а часто і земні, у той час як злочестиві страждають і згодом будуть знищені (див. Яром 1:3–12).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 51.

Поради для вчителя

Яром 1:3–12. Праведні отримують духовні благословення, а часто і земні, у той час як злочестиві страждають і згодом будуть знищені. (10–15 хвилин)

Намалюйте на дошці двоє дверей. Підпишіть одні двері *Щастя і вічне життя*, а інші—*Страждання і знищення*. Покажіть учням двері і запитайте:

- Чи будете ви зацікавлені в ключі, який дозволить вам увійти в двері, що ведуть до щастя і вічного життя? Чому?
- Хто вирішує, в які двері вам увійти?
- Щоб ви бажали зробити, щоб отримати ключ?

Поділіть клас на дві групи. Запропонуйте одній групі прочитати Яром 1:4–12 і звернути увагу на те, що з того, що роблять люди, веде їх до щастя і вічного життя. Попросіть іншу групу прочитати ті самі вірші та звернути увагу на те, що з того, що роблять люди, веде їх до страждань і знищення. Попросіть їх написати те, що вони знайдуть, на дошці під відповідними дверима.

На вибір можна прочитати з учнями Яром 1:4–12, ставлячи такі запитання в ході читання:

- Що робили Нефійці для дотримання Господніх заповідей? (див. в. 5).
- Згідно з віршем 7, яку роль зіграли їхні провідники, що вони мали таку силу?
- Який вплив мала праведність Нефійців на їхню міць? (див. в. 9).
- Що означає у вірші 10 “погрожували ... згідно з словом Бога”?
- Як віра Нефійців у прихід Христа допомогла їм? (див. в. 11).
- Яким чином пророки та апостоли останніх днів “постійно спонукаю[ть] [нас] до покаяння”? (в. 12).
- Які благословення стали наслідком покаяння Нефійців?
- Які благословення це може принести нам?

Подумайте над тим, щоб запитати учнів, чому люди іноді вибирають зло, навіть коли знають про наслідки, до яких призведе їхній вибір?

Омній був сином Ярома і праправнуком Легія і Сарії. Коли писав Омній, пройшло вже 276 років з того часу, як Легій залишив Єрусалим. Омній пише про себе, що він “злочестива людина”, що він “не виконував устави і заповіді Господа” (Омній 1:2). Він боровся у багатьох битвах з Ламанійцями (див. в. 3).

В книзі Омнія йдеться про кілька поколінь, і її було написано п'ятьма різними людьми: Омнієм, Амароном, Кемішем, Авінадомом і Амалекією. Амалекій заповнив більшу частину книги Омнія і був останнім, хто писав на малих пластинах Нефія. Через те, що у нього не було дітей, Амалекій передав пластини царю Мосії. Амалекій закінчив свій літопис близько 130 до Р. Х., біля 470 років з того часу, коли Легій залишив Єрусалим. Поданий перелік може допомогти у вивченні авторів і часу, описаних у книзі Омнія.

Вірші	Автор	Дати
Омній 1:1–3	Омній (син Ярома)	361–317 до Р.Х. (Яром 1:13–15; Омній 1:3)
Омній 1:4–8	Амарон (син Омнія)	317–279 до Р.Х. (Омній 1:3, 5)
Омній 1:9	Кеміш (брат Амарона)	
Омній 1:10–11	Авінадом (син Кеміша)	
Омній 1:12–30	Амалекій (син Авінадома)	близько 130 до Р. Х.

Книга Омнія охоплює період у 231 рік (приблизно з 361 року до Р.Х., коли Омній отримав пластини, до близько 130 року до Р.Х.) всього на кількох сторінках.

Вступ

Амалекій, якому належить більша частина написаного в книзі Омнія, був духовно налаштованою людиною. Він писав про велику кількість дарів Духа. Він запрошував усіх, щоб “прийшли до Христа ... і відда[ли] всю ... душу як жертвоприношення йому, і продовжу[вали] поститися і молитися, і терпіти до кінця” (Омній 1:26). Амалекій обіцяв спасіння тим, хто з бажанням виконуватиме його настанови.

Амалекій також описав кілька важливих історичних моментів. Він переказав міграцію Нефійців із землі Нефія до Зарагемлі. Він пояснив, що народ Зарагемлі (який називався Мулекійці) був виведений Господом з Єрусалима, тоді як “Седекію, царя Юдеї, було забрано у полон до Вавилона” (Омній 1:15). Амалекій також описав те, як було знайдено останнього живого з Яредійців, групи людей, яких Господь привів до Америки після змішання мов біля Вавилонської башти (див. Омній 1:20–22). Їх історію описано в книзі Етера.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Кілька разів Господь виводив праведних людей на Американський континент, обіцяну їм обрану землю. Ті, хто живе на тій землі, повинні залишатися праведними, щоб мати процвітання (див. Омній 1:14–22; див. також Етер 2:10).
- Щоб повністю прийти до Христа, ми повинні добровільно принести Йому в жертву все наше єство і майно (див. Омній 1:26; див. також Мосія 2:34; УЗ 103:28).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 51.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video фільм 9 “Огляд історії Книги Мормона” можна використати для викладання Омній 1 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Омній 1:1–12. Книгу Омнія було написано кількома авторами і в ній розповідається про кілька поколінь. (10–15 хвилин)

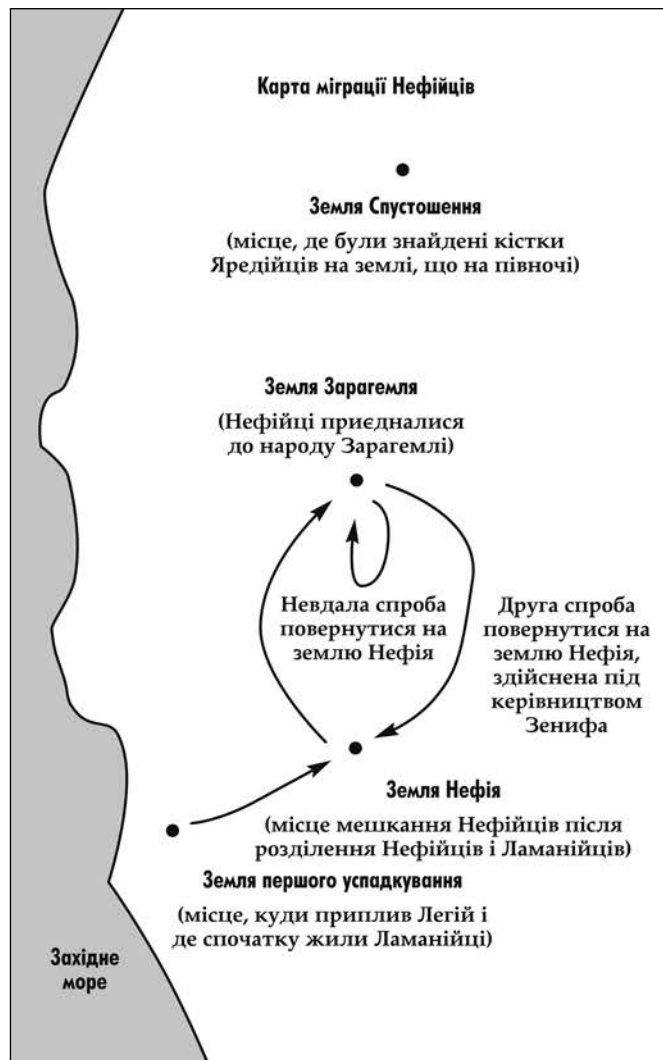
Намалюйте на дошці перелік, що знаходиться у вступі до книги Омнія, не заповнюючи середню колонку. Запропонуйте учням прочитати вірші у лівій колонці, вписати ім'я автора віршів і те, ким він є по відношенню до попереднього автора. Обговоріть такі запитання (їх можна написати на дошці заздалегідь):

- Що відбулося між Нефійцями і Ламанійцями протягом цього періоду часу?
- Що ми знаємо про цих авторів Книги Мормона?
- Нефійці були злочестивими чи праведними протягом цього періоду?
- Що трапилося зі злочестивими Нефійцями? з праведними Нефійцями? (див. вв. 5–7).

Увага: Щоб мати більше інформації про літописців Книги Мормона, див. перелік “Нефійські літописці” в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 155).

Омній 1:12–19, 27–30. Знання історії, географії і народів з книги Омнія є важливим для розуміння Книги Мормона. (5–10 хвилин)

Намалюйте подану карту на дошці (без стрілок). Нагадайте учням, що за часів Нефія Нефійці залишили Ламанійців і пішли “в пустиню на багато днів” (2 Нефій 5:7). Їх новий дім став називатися землею Нефія (див. Омній 1:12). Намалюйте стрілку, що веде з землі першого успадкування до землі Нефія.

Поясніть учням, що сьогодні вони дізнаються ще про одну міграцію Нефійців. Прочитайте Омній 1:12–19 і відшукайте відповіді на такі запитання:

- Яке було ім'я Нефійського царя?
- Як називалася нова земля, куди пішли Нефійці?
- Чому Нефійці пішли?
- Звідки прийшов народ Зарагемлі?
- До чого призвело те, що у них не було Писань?

- Що Нефійці зробили з народом Зарагемлі?

Коли учні відповідатимуть, намалюйте стрілку із землі Нефія до землі Зарагемлі.

Запропонуйте учням прочитати Омній 1:27–30 і звернути увагу на те, в які інші подорожі вирушали деякі Нефійці протягом життя Амалекії. Коли учні відповідатимуть, намалюйте стрілку із Зарагемлі до землі Нефія і поверніть її знову назад. Намалюйте другу стрілку із Зарагемлі, яка веде до землі Нефія.

Омній 1:25–26. Щоб повністю прийти до Христа, ми повинні добровільно принести Йому в жертву все наше єство і майно. (10–15 хвилин)

Перед уроком зробіть два глечики напою. Нехай вони будуть однакового запаху і кольору, але до одного ви покладіть цукор, а до іншого—ні. Запропонуйте одному з учнів покуштувати напій із кожного з глечиків і описати різницю між ними. Запитайте учнів:

- У чому полягає суть рецепта?
- Що відбувається, коли ви не додаєте одного чи двох інгредієнтів?
- Наскільки те, що ми додаємо всі інгредієнти, впливає на те, чи насолоджуємося ми стравою чи напоєм?

Поділіться наступним висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона: “Так, брати і сестри, місія Церкви є славетною—запросити всіх нас прийти до Христа” (in Conference Report, Apr. 1988, 98; or *Ensign*, May 1988, 85). Запитайте:

- Якби існував “рецепт” того, як “прийти до Христа”, чи дотримувалися б ви його повністю? Чому?
- Чому деяким людям не вдається зробити те, що необхідно для того, щоб прийти до Христа повністю?
- Чому, на вашу думку, деякі люди вибирають не приходити до Христа?

Запропонуйте учням прочитати Омній 1:26, щоб віднайти те, що необхідно, аби прийти до Христа повністю. Запитайте: Що, на вашу думку, означає принести всю вашу душу як жертвоприношення Господу? Прочитайте Мосія 2:34 і перехресне посилання на Омній 1:26. Щоб навести приклад повної зміни, обговоріть такі запитання:

- Що має статися з гусеницею, перш ніж вона стане метеликом?
- Наскільки подібне життя гусениці й метелика? Наскільки відрізняється?
- Як ви думаєте, гусениця загалом стає більш чи менш красивою, коли перетворюється на метелика?

Запитайте учнів, чи мають вони бажання принести в жертву Господу все, що мають, і чим вони є. Запитайте:

- Наскільки важко принести таку жертву?
- Ваше життя покращиться чи погіршиться, якщо ви віддасте себе Господу? Яким чином?

Поділіться таким висловлюванням сестри Елайн Джек, колишнього президента Товариства допомоги:

“Пророк Джозеф Сміт описував принесення в жертву “всієї вашої душі” як служіння Богу всім вашим “серцем, міццю, розумом і силою” (див. УЗ 4:2). Це означає покласти на олтар Бога ваш час, таланти, дари і благословення, ваше бажання служити, робити все, що Він просить” (in Conference Report, Apr. 1997, 101; or *Ensign*, May 1997, 73).

Напишіть на дошці такі запитання і попросіть учнів написати відповіді на аркушах паперу:

- Від чого ви хочете відмовитися, щоб прийти до Господа?
- Що означає віддавати все своє єство Господу у повсякденному житті?

СЛОВА МОРМОНА

Слова Мормона є переходом від малих пластин Нефія до скорочених Мормоном великих пластин Нефія. Книга Мормона носить ім'я Мормона, тому що більша частина її—це зроблене ним скорочення літопису. За більш детальною інформацією про Мормона зверніться до вступної частини до книги Мормона (с. 244).

Вступ

Слова Мормона відіграють важливу роль у тому, щоб допомогти читачеві зрозуміти, як укладено Книгу Мормона. Книги 1 Нефій і 2 Нефій, Якова, Еноша, Ярома і Омнія були написані на малих пластинах Нефія. Книги Мосїї, Алми, Геламана, 3 Нефій і 4 Нефій є скороченим літописом з великих пластин Нефія. Слова Мормона пояснюють зв'язок між малими пластинами і великими пластинами.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Усі Писання свідчать про Христа і їх дано нам на користь і для вивчення. Нас буде суджено за принципами, викладеними в Писаннях (див. Слова Мормона 1:2–11).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 51–52.

Поради для вчителя

Слова Мормона 1. Усі Писання свідчать про Христа і їх дано нам на користь і для вивчення. Сміливе проповідання слова приводить до більшої праведності. (5 хвилин)

Попросіть учнів написати на чистому аркуші паперу три благословення, які вони отримали завдяки читанню Писань (їм не треба писати свої імена). Зберіть відповіді,

а деякі з них прочитайте класу. Обговоріть з учнями, наскільки іншим було б їхнє життя, якби вони не мали Писань. Прочитайте Омній 1:17 і зверніть увагу на те, як відсутність Писань вплинула на народ Зарагемлі.

Запропонуйте учням прочитати Слова Мормона 1:2, 4, 7, 15–18 і знайти переваги, які ми можемо отримати в житті завдяки Писанням. Перерахуйте відповіді на дошці, якщо є бажання. Заохочуйте учнів не залишати звичку щоденного вивчення Писань.

Слова Мормона 1:3–10. Малі пластини Нефія і великі пластини Нефія складають більшу частину Книги Мормона. (5 хвилин)

Візьміть чисту склянку води і запитайте:

- Що це?
- Чи правильно було б назвати це H_2O ?
- Що означає H_2O ? (Дві частини водню і одна частина кисню).
- Якщо видалити будь-який з елементів (водень або кисень) це все ще буде вода?

Запропонуйте учням прочитати пункт 1 у Короткому поясненні до Книги Мормона, що на початку Книги Мормона. Нехай вони визначать дві складові частини, які утворюють пластини Нефія. Запропонуйте кільком учням поділитися улюбленим оповіданням або історією з Книги Мормона. Запитайте, з яких пластин ці історії: з великих чи з малих. Запитайте: Які доктрини, вчення й історії з Книги Мормона були б втрачені, якби до неї входили лише великі пластини? лише малі пластини?

Слова Мормона пояснюють, чому малі пластини було вміщено до Книги Мормона. Попросіть учнів мовчки прочитати Слова Мормона 1:3–10, звертаючи увагу на слово *пластини* і підкреслюючи його кожного разу, коли воно зустрічається. Прочитайте вірші знову разом з класом, визначаючи, що відноситься до великих пластин, а що до малих пластин. (*Увага:* У цих віршах словосполучення *пластини Нефія* відноситься до великих пластин, а словосполучення *ці пластини* відноситься до малих пластин. У вірші 10 словосполучення *інші пластини* стосується великих пластин).

Книга Мосії є початком “великих пластин Нефії” у Книзі Мормона (див. Коротке пояснення до Книги Мормона у вступі до Книги Мормона). Великі пластини (з книги Мосія до книги 4 Нефії) були скорочені, або відредаговані, Мормоном, у той час як малі пластини (з книги 1 Нефії до книги Омнія) не були скорочені.

Книгу Мосії було названо на честь царя Мосії, який правив Зарагемлею приблизно із 124 року до Р.Х. до 91 року до Р.Х. У розділах 1–5 міститься заключне вчення батька Мосії, царя Веніяміна. У розділах 6–8, 25–29 подано історію Мосії і його правління. Розділи 9–22 детально розповідають про історію Зенифа, Ноя і Лімгя та їхній народ, який залишив Зарагемлю, щоб повернутися до землі Нефії, до того, як Мосія став царем. Мосія 23–24—це історія про Алму і його народ, які втекли від царя Ноя. Перелік “Сім подорожей у книзі Мосії” у додатку (с. 293) показує, як ці групи співвідносяться одна з одною.

Вступ

Протягом життя цар Венямин воював, мав справу із лжехристами, лжепророками, суперечками між його людьми і дезертирством до Ламанійців (див. Слова Мормона 1:12–16). Однак Венямин, “докладаючи зусилля всієї могутності свого тіла і здібності всієї своєї душі, а також і пророки, ще раз встановив мир на цій землі” (в. 18). За таких умов Венямин виголосив свою потужну проповідь, записану в Мосія 2–4. Про цю проповідь старійшина Джеффри Р. Холланд, член Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Цар Венямин виголосив величну промову про страждання і спокуту Христа, про роль справедливості та милосердя і про те, чому нам необхідно взяти на себе ім’я Христа, вступивши при цьому в завіт...”

Те, що ця проповідь була сповнена духовної сили, яка вища за ясність написаного слова, неможливо заперечувати, бо по закінченні проповіді, бажаючи записати “імена тих, хто увійшов у завіт”, цей потужний слуга Бога побачив, що “не було жодної душі, за винятком малих дітей, хто б не увійшов у завіт і не взяв би на себе ім’я Христа” [Мосія 6:1–2]. О, якби ми могли мати більше таких проповідей і навіть більш сильних, щоб усі, хто слухають їх, могли увійти в такі чесні й зобов’язуючі завіти після них”

(*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 99, 103).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований фрагмент з Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Ті, хто старанно вивчають Писання, можуть зрозуміти таємниці Бога, краще дотримуватися Його заповідей і зміцнювати свою віру (див. Мосія 1:3–7; див. також УЗ 1:37).
- Євангельські істини прояснюють наше бачення і захищають від зла (див. Мосія 1–2).
- Любячи наших ближніх і служачи їм, ми виказуємо нашу любов до Бога і служимо Йому (див. Мосія 2:11–21; див. також Матвій 25:40).
- Через те, що Бог дає нам багато благословень, ми завжди будемо в боргу перед Ним. Все те, що Він просить у відповідь—це те, щоб ми визнали Його вплив і дотримувалися Його заповідей (див. Мосія 2:19–26, 34, 41; 4:2, 5, 11, 17–24; див. також. Матвій 22:36–40; Мойсей 1:9–11).
- Ті, хто грішать проти більшого світла, отримають більше засудження (див. Мосія 2:32–33, 36–39; 3:12, 23–27; див. також Матвій 12:31; УЗ 82:3).
- Послання про Ісуса Христа і Його Спокуту є посланням великої радості і надії для всіх людей (див. Мосія 3:2–6, 13–15; 4:3, 11; див. також Лука 2:10; Іван 13:17; Яків 7:11; Алма 41:10).
- Здійснивши нескінченну Спокуту, Ісус Христос страждав більше, ніж будь-хто із смертних міг знести. Спокута заплатила за гріхи тих, хто помер, не знаючи євангелії, хто помер, не досягнувши віку підзвітності, і хто має віру в Нього і кається (див. Мосія 3:7–19; 4:2–3, 6–8; див. також УЗ 19:16–19; 29:46–47; 137:10).
- Завдяки Спокуті Ісуса Христа ті, хто прислухаються до підказок Духа і стають, як малі діти, можуть подолати тілесну людину і народитися згори (див. Мосія 3:18–19; 4:11–16, 26).
- Наш Небесний Батько дав нам великі благословення і сподівається, що ми будемо ділитися з тими, хто в нужді (див. Мосія 4:16–22).
- На Останньому суді Ісус Христос судитиме нас за наші думки, слова і вчинки (див. Мосія 4:30; див. також Іоанн 5:22).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 53–57.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання призначеного фрагменту з Писань.

 Book of Mormon Video фільм¹⁰ “Стаючи дітьми Христа” можна використати для викладання Мосія 2–5 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Мосія 1:3–12. Ті, хто старанно вивчають Писання, можуть зрозуміти таємниці Бога, краще дотримуватися Його заповідей і зміцнювати свою віру. (10–15 хвилин)

Попросіть учнів подумати про часи, коли святі пройшли 1300 миль (2100 кілометрів) на захід від Наву до Солт-Лейк-Сіті. Уявіть, наскільки було б легше для них, якби Бригам Янг мав у розпорядженні колону сучасних вантажівок, щоб перевезти їх на об'їзну землю. Запитайте: Наскільки корисними були б вантажівки, якщо ніхто з піонерів не вмів їх водити? Поясніть, що сьогодні ви дізнаєтеся про щось, що є дуже цінним, але інколи воно не використовується.

Нагадайте учням, ким був цар Веніямин (див. Омній 1:23–25 і Слова Мормона 1:10–18). Попросіть учнів описати царя Веніямина, виходячи з цих віршів. Прочитайте Мосія 1:2–8, звертаючи увагу на те, чого цар Веніямин навчав своїх синів і чому. Запитайте:

- У чому полягала порада царя Веніямина?
- Які переваги мають ті, хто вивчає Писання? (При необхідності напишіть відповіді на дошці).
- Як наявність Писань і невикористання їх подібне до прикладу з піонерами і вантажівками, які, за умови наявності, вони не вмів водити?

Скажіть учням, що цар Веніямин хотів навчити не лише своїх синів, але всіх людей. Прочитайте Мосія 1:9–12 і перерахуйте причини того, чому цар Веніямин хотів промовляти до свого народу. Запитайте:

- Що, згідно з віршами 11–12, він хотів дати своєму народові?
- Яке, на вашу думку, ім'я цар хотів дати їм? (див. Мосія 5:7–12).

Поясніть учням, що коли вони дійдуть до Мосія 5, вони більш детально обговорять ім'я, дане людям.

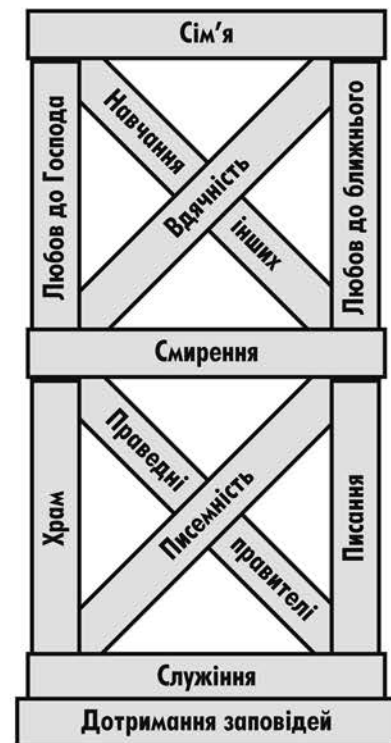
Мосія 1–2. Євангельські істини прояснюють наше бачення і захищають від зла. (15–20 хвилин)

Покажіть або намалюйте зображення різного виду башт (наприклад, високих будинків, водонапірних башт, пунктів управління, що знаходяться на баштах в аеропортах, радіотрансляційних башт). Запитайте: Чому люди будують башти? (Щоб бачити далі, для захисту і т.д.). Скажіть учням, що сьогодні нам також потрібне більше бачення і захист. Істини, яких навчав цар Веніямин, можуть допомогти нам розбудуватися духовно. Напишіть

поданий перелік на дошці або роздайте його учням на аркушах, залишаючи незаповненою праву колонку. Разом з класом прочитайте вказані вірші і заповніть праву колонку будівельними блоками, які допоможуть нам збудувати наші власні духовні башти.

Вчення царя Веніямина	
Посилання	Будівельні блоки для башти
Мосія 1:2	Писемність, освіта
Мосія 1:3–7	Писання
Мосія 1:18	Храм
Мосія 2:5	Сім'я
Мосія 2:11–15, 31	Праведні правителі
Мосія 2:13	Дотримання заповідей
Мосія 2:17	Служіння (любити Господа; любити свого ближнього)
Мосія 2:20	Вдячність
Мосія 2:21	Смирення
Мосія 2:27–28	Навчання інших

Намалюйте башту, подібну до зображеної на поданому малюнку. Попросіть учнів позначити на башті будівельні блоки підписами з Мосія 1–2. Поки вони будуть “будувати” башту, попросіть їх розсудити, котрі з будівельних блоків є “основоположними істинами”, які “стовповими істинами”, а які “опорними істинами”. Нехай вони пояснять, чому розподілили істини в такому порядку. (Не обов'язково, щоб їхній порядок відображав той самий, що є на малюнку).

Мосія 2–4. Огляд звернення царя Веніямина. (5–10 хвилин)

Попросіть учнів уявити, що вони дізналися про те, що один з пророків Книги Мормона буде промовляти на наступних причасних зборах. Запитайте:

- Чи виникали б у вас якісь інші почуття, коли б ви думали про відвідування Церкви тієї неділі?
- Кому б ви розповіли про збори?
- Як би ви себе поводити, поки він промовляв би? Наскільки це відрізняється від того, що ви робите зазвичай?

Хоча, вірогідно, ми ніколи не послухаємо пророків з Книги Мормона, які промовлятимуть на наших причасних зборах, ми все-таки маємо можливість вивчати їхні слова. Скажіть учням, що в Мосія 2–4 цар Венямин виступив з важливою промовою. Мосія 2–4 можна поділити на три теми, які будуються одна на одній. Запропонуйте учням дослідити короткий зміст розділів Мосія 2–4 і знайти ці три теми. Обговоріть їхні ідеї і напишіть подану схему на дошці або на плакаті. (Подбайте про те, щоб показувати її протягом наступних кількох днів, щоб учні зверталися до неї протягом вивчення промови царя Веніямина).

- Мосія 2—Ми боржники Бога і маємо служити Йому і нашим ближнім.
- Мосія 3—Спокута Ісуса Христа—це наше найбільше благословення.
- Мосія 4—Ми повинні бути вірними, щоб зберегти благословення Спокути.

Запитайте учнів, як ці розділи доповнюють один одного. Запропонуйте їм слідкувати за принципами, відображеними в цій схемі, коли вони вивчатимуть промову царя Веніямина.

Мосія 2:4, 22–24, 41. Дотримання заповідей приносить духовні й земні благословення, а також велике щастя. (20–25 хвилин)

Напишіть на дошці фразу: *Це несправедливо*. Попросіть учнів навести приклади, коли вони або інші використовували цю фразу, а потім напишіть відповіді на дошці. Запитайте:

- Чи завжди праведні відразу отримують благословення за свої вчинки? Чому так або ні?
- Чи злочестиві іноді процвітають у цьому житті? Чому?
- Прочитайте Матвій 5:45. Як цей вірш стосується цього запитання?

Запропонуйте учням прочитати Мосія 2:3–4 і запитайте:

- Що зробив Господь для народу Нефія?
- Як ці благословення вплинули на їхні почуття до Бога?
- Прочитайте вірші 22–24. Які благословення обіцяє Господь тим, хто дотримується Його заповідей?

- За які благословення ми в боргу перед Господом?

Поділіть клас на три групи і запропонуйте кожній прочитати одне з таких послань: Мосія 2:41; 4 Нефій 1:15–17 і Алма 41:10–11. Нехай учні порівнюють, яким щастям насолоджуються слухняні і неслухняні. Поділіться таким висловлюванням Пророка Джозефа Сміта:

“Щастя—це мета і задум нашого існування, воно стане його кінцем, якщо ми дотримуватимемося шляху, що веде до нього, а цим шляхом є доброчесність, праведність, вірність, святість і дотримання Божих заповідей...

...Він ніколи не встановить обряд і не дасть заповідь своєму народові, природа яких суперечить щастю, яке він приготував” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 255–256).

Запитайте:

- Коли ви були найщасливішими у своєму житті?
- Чому, на вашу думку, дотримання заповідей веде до щастя?

Попросіть учнів прочитати Мосія 2:41 і запитайте:

- Що Бог пообіцяв тим, хто дотримується заповідей?
- Благословення, обіцяні в цих віршах за дотримання заповідей, короткотермінові чи довготермінові?
- Які довготермінові благословення згадуються в цьому вірші?
- Чому ці благословення гідні дотримання заповідей?
- Чи існує протиріччя між принципами, викладеними в Матвій 5:45 і Мосія 2:41? Як обидва вони можуть бути істинними?

Допоможіть учням зрозуміти, що Бог завжди благословляє праведних, але іноді ці благословення не є негайними чи очевидними. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Джеффрі Р. Холланда:

“Одним з викликів для вірних є усвідомлення, що іноді ті, хто неслухняні і не є гідними, на перший погляд отримують стільки ж, або й більше земних благословень у житті, як і ті, хто жертвує і служить... Святі мають бути вірними до кінця, не озирючись на інших... Безсумнівно, сонце сяятиме і над тими, хто не залишається вірними, можливо, іноді навіть яскравіше, ніж над праведними. Але віра і відданість вірних записані в книзі життя Агнца, і прийде день, коли їх буде зараховано серед Божих перлин. У той день матиме велике значення, хто був праведним, а хто був злочестивим, хто служив Богу, а хто ні. А поки що всі мають пам'ятати, що Бог не буде лічити курчат цієї осені (*Christ and the New Covenant*, 296–297).

Мосія 2:11–21 (Опанування Писань, Мосія 2:17). Люблячи наших ближніх і служачи їм, ми виказуємо нашу любов до Бога і служимо Йому. (10–15 хвилин)

Запитайте учнів, який предмет у школі для них найважчий. Обговоріть, на чому базуються їхні оцінки з цього предмета і напишіть ці вимоги на дошці. Поряд з кожною вимогою напишіть приблизний відсоток, що вказує, яка кількість їхньої оцінки базується на цій вимозі. Наприклад:

Підсумкова контрольна робота = 40%
 Інші контрольні роботи й опитування = 20%
 Реферати = 15%
 Доповіді = 10%
 Завдання = 10%
 Відвідування = 5%

Запитайте:

- Якщо ці відсотки складають вашу оцінку, на що б ви потратили найбільше зусиль?
- Як ці вимоги можна порівняти із заповідями?

Запропонуйте учням прочитати Матвій 22:36–40 і звернути увагу на заповідь, яку Бог вважає найголовнішою. Прочитайте Матвій 25:40 та Мосія 2:17 і запитайте:

- Як перша і друга найбільші заповіді співвідносяться?
- Чи доводиться нам коли-небудь вибирати між дотриманням першої найбільшої заповіді і другої? Чому?
- Якби ви зробили перелік важливих вимог для того, щоб прийти на небеса, куди б помістили “люби свого ближнього”?
- Як знання важливості заповідей впливає на те, як ми живемо?

Запропонуйте учням зробити ланцюжок з таких Писань: Матвій 22:36–40; Матвій 25:40 і Мосія 2:17. (Вказівка до того, як робити ланцюжок з Писань, знаходиться під заголовком “Перехресне посилення” в рубриці “Методи викладання Писань”, що в додатку на с. 278).

Прочитайте Мосія 2:11–21, звертаючи увагу на слово, яким скористався цар Веніямин, щоб описати свою любов до ближніх, і попросіть учнів підкреслити усі форми цього слова, які вони побачать. Запитайте: Яким чином служіння показує нашу любов до інших? Поділіться таким висловлюванням Президента Меріона Дж. Ромні, який був членом Першого Президентства:

“Ми губимо своє життя, служачи іншим і підіймаючи їх. Чинячи так, ми відчуваємо єдине істинне і нескінченне щастя. Служіння—це не те, що нам треба витерпіти на цій землі, щоб отримати право жити в цілестіальному царстві. Служіння—це сама основа, на якій базується піднесене життя в цілестіальному царстві.

Знаючи, що служіння —це те, що дає нашому Батькові на Небесах довершеність, і, знаючи, що ми хочемо бути там, де Він є, і такими, як Він є, чому ми отримали заповідь служити один одному? О, заради того славетного дня, коли все це стане природним завдяки чистоті наших сердець. У той день не потрібна буде заповідь, тому що ми самі відчуємо, що ми справді щасливі лише тоді, коли здійснюємо безкорисливе служіння. Давайте скористаємося волею, яка ґрунтується на впевненості у своїх силах, яка виникає, коли ми даємо і служимо” (in Conference Report, Oct. 1982, 135; or *Ensign*, Nov. 1982, 93).

Запропонуйте учням поділитися прикладами того, як вони відчували більше радості в житті, коли служили іншим. Заохочуйте їх шукати можливості для служіння щодня.

Мосія 2:19–24, 34. Через те, що Бог дає нам багато благословень, ми завжди будемо в боргу перед Ним. Все, що Він просить у відповідь—це те, щоб ми визнали Його вплив і дотримувалися Його заповідей. (10–15 хвилин)

Нехай кожен учень складе перелік п’яти благословень, за які вони найбільш вдячні, і коротко обговоріть кілька з них усім класом. Запропонуйте одному з учнів переказати історію про те, як Ісус зцілив десять прокажених (див. або читайте Лука 17:11–17). Запитайте учнів, що, на їхню думку міг відчувати Ісус, коли лише один з uzдоровлених прокажених подякував Йому. Прочитайте Мосія 2:19–24, 34 і обговоріть такі запитання:

- Кому ми маємо завдячувати? (Богові і людям, які нам служили; див. в. 17).
- Згідно з віршем 21, чому ми в боргу перед Богом?
- Що ми можемо зробити для Господа крім того, щоб сказати “дякую”, аби виказати свою вдячність? (Дотримуватися Його заповідей; див. в. 22. Серед інших можливих відповідей можуть бути такі: приймати покликання, товаришувати з новими або неактивними членами Церкви, відвідувати заходи, що проводяться приходом або філією).
- Чому ми ніколи не зможемо віддячити Йому в достатній мірі? (див. вв. 21–24).
- Як довго ми будемо в боргу перед Небесним Батьком? (див. в. 34).

Прочитайте Учення і Завіти 59:7, 21. Запитайте:

- Яку заповідь дав нам Господь у вірші 7?
- Що Господь відчуває до тих, хто невдячний?

Зробіть перехресне посилання цього вірша з Мосія 2:19–24, 34. Поділіться наступним висловлюванням Президента Джозефа Ф.Сміта:

“Я вірю в те, що одним з найбільших гріхів, у якому винні всі мешканці Землі в наш час, це—гріх невдячності... Бог не задоволений жителями Землі, але гнівається на них, тому що вони не визнають його руки в усіх справах [див. УЗ 59:21]” (*Gospel Doctrine*, 5th ed. [1939], 270–271).

Запитайте:

- Чому, на вашу думку, деякі люди невдячні?
- Що ми можемо зробити, щоб бути більш вдячними?

Разом з класом прочитайте Учення і Завіти 78:19 та зверніть увагу на благословення, що приходять до тих, хто вдячний.

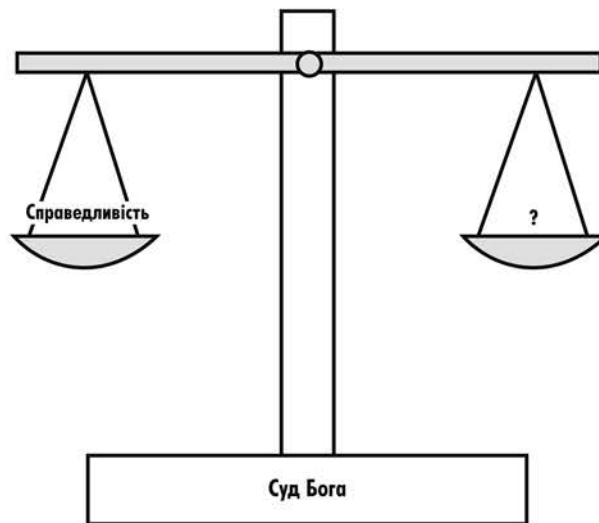
Мосія 3:7–13, 17; 4:2–3, 6–8. Здійснивши Спокуту, Ісус Христос перестраждав більше, ніж будь-хто із смертних міг би знести. Спокута Ісуса заплатила за наші гріхи, тому, якщо ми каємося, ми можемо отримати прощення. (40–45 хвилин)

Запропонуйте учню вийти на середину класу і зняти з однієї ноги черевик і шкарпетку. Дайте йому великий камінь і попросіть тримати його високо над ногою. Запитайте в учнів:

- Що станеться, якщо камінь впаде на ногу?
- Наскільки ви впевнені в тому, що камінь впаде, якщо його випустити?
- Що спричинює його падіння? Чи падатиме він кожного разу, коли його випускатимуть?
- Якщо учень випадково випустить камінь, він все одно впаде?
- Якщо після того, як він випустить камінь і поранить ногу, його думка зміниться і він жалкуватиме, що зробив це, чи менше болітиме нога від цього?

Нехай учні прочитають 2 Нефій 9:17 і звернуть увагу на те, що є таким же певним, як закон гравітації. Яку паралель ви бачите між законом справедливості і цією вступною вправою? (Камінь подібний до гріха. Дозволяти каменю падати подібно до того, як обирати гріх. Біль в нозі подібний до наслідків гріха).

Намалюйте на дошці терези, як показано на малюнку. Попросіть учнів прочитати Мосія 3:26 і звернути увагу на те, що врівноважує справедливість на цих терезах. (Милосердя).

Попросіть учнів прочитати Мосія 4:2–3, 6–8 і відповісти на такі запитання:

- Чому народ царя Веніямина хотів Господнього милосердя? (див. в. 2).
- Що вони зробили, щоб отримати Його милосердя? (див. вв. 2, 6).
- Що сталося внаслідок того, що Господь поширив на них Своє милосердя? (див. в. 3).
- Що вони відчули, коли це сталося?
- Який остаточний результат для тих, хто отримає милосердя завдяки Спокуті Спасителя? (див. вв. 7–8).

За допомогою діапроектора покажіть таблицю “Цар Веніямин навчає про Христа”, що знаходиться у додатку (с. 292) або намалюйте її на дошці. Покажіть учням лише посилання на Писання і дайте їм від десяти до п’ятнадцяти хвилин, щоб прочитати вказані вірші.

Попросіть їх звернути увагу на те, що саме із зробленого Ісусом дало Йому змогу запропонувати милосердя всім, хто підлягає закону справедливості. Запропонуйте їм написати на аркушах паперу те, що вони дізналися з кожного вірша про Христа і Його Спокуту.

Коли вони закінчать, обговоріть, що вони написали, і порівняйте це з переліком, який було зроблено на основі написаного старійшиною Джеффері Р. Холландом. Прочитайте Учення і Завіти 19:16–19 і обговоріть такі запитання:

- Згідно з віршем 16, чому Господь здійснив Спокуту?
- Хто не страждатиме за свої гріхи так само, як страждав Господь?
- Що станеться з тими, хто не покається?
- Що в цих віршах сказано про страждання Спасителя за наші гріхи?

Принесіть ваше свідчення про реальність Спокути.

Мосія 3:18–19; 4:2–26 (Опанування Писань, Мосія 3:19). Завдяки Спокуті Ісуса Христа ті, хто прислухаються до підказок Духа і стають, як малі діти, можуть подолати тілесну людину і народитися згори. (30–35 хвилин)

Використайте клейку стрічку, щоб утворити на підлозі квадрат досить великої форми, в якому б помістився учень, і запропонуйте одному з учнів стати в квадрат. Покладіть цукерку (або іншу бажану річ) на столі так, щоб учень її не дістав. Скажіть учню: “Якщо ви зможете дістати цукерку не виходячи з квадрата, то ви зможете взяти її”. Після того, як учень зробить кілька марних спроб, запропонуйте вийти другому учню. Скажіть учню в квадраті: “Якщо ви дозволите іншому учню допомогти вам, ви обидва матимете по цукерці”. Дозвольте другому учневі дати першому учневі цукерку, а потім дайте іншу цукерку другому учневі.

Попросіть учнів уявити, що вони опинилися в такій ситуації, за винятком того, що річ, яку вони не можуть дістати, це щось необхідне для спасіння їхнього життя. Обговоріть такі запитання:

- Як ваше бажання врятувати своє життя можна порівняти з бажанням отримати цукерку?
- Що б ви відчували до особи, яка врятувала ваше життя?
- Як змінилися б ваші почуття до цієї особи, якби вона врятувала не лише ваше життя, але й кожної людини?
- Що б ви подумали, якби хтось запропонував комусь врятувати його життя, але людина, якій це потрібно, не приймає допомогу?

Запропонуйте учням прочитати 1 Коринтянам 15:22 і порівняти з Мосія 3:16–17. Зверніть увагу на те, (1) хто пав і (2) хто забезпечив путь для спасіння. Що подібного є між цими віршами і вправою на початку уроку? Запитайте:

- Кого може уособлювати учень у квадраті? (Занепалу людину).
- Хто з нас знаходиться у цій ситуації? (Кожен).
- Хто приніс в жертву життя, щоб дати нам спасіння? (Ісус Христос)

Напишіть на дошці: *Як стати святим (Мосія 3)* і нижче утворіть дві колонки із заголовками: *Що робить Господь* і *Що ми маємо робити*. Запропонуйте учням прочитати Мосія 3:18–19 і звернути увагу на те, що робить Господь і що ми маємо робити, щоб подолати тілесну людину. Напишіть те, що вони знайдуть, під двома заголовками (див. подану таблицю).

Як стати святим (Мосія 3)

Що робить Господь	Що ми маємо робити
<ul style="list-style-type: none"> • Здійснює Спокуту (див. вв. 18–19). 	<ul style="list-style-type: none"> • Упокорювати себе (див. в. 18). • Стати, як малі діти (див. в. 18). • Мати віру в Ісуса Христа (див. в. 18). • Прислухатися до підказок Святого Духа (див. в. 19). • Скинути тілесну людину (див. в. 19). • Бути покірними, лагідними, терплячими, сповненими любові, бажаними користися Господу (див. в. 19).

Запитайте: Що означає *тілесна людина*? Поділіться таким поясненням:

“Словосполучення “тілесна людина” розуміється святими останніх днів як людина, яка не кається; воно не означає, що смертні за своєю природою зіпсовані або злі, але лише те, що вони знаходяться у занепалому стані. Тілесні люди—це люди, які “живуть без Бога в світі, і вони пішли проти природи Бога” (Алма 41:11). Господь проголосив Джозефу Сміту: “Кожен людський дух був невинним на початку; і оскільки Бог викупив людину із занепалого стану, люди знову повернулися до свого непорочного, невинного стану перед Богом” (УЗ 93:38)” (in Daniel H. Ludlow, ed., *Encyclopedia of Mormonism*, 5 vols. [1992], 3:985).

Зверніться до переліку на дошці і запитайте: Чому ми не можемо стати святими без Господа?

Прочитайте Мосія 4:3 і зверніть увагу на те, як народ царя Веніямина відреагував на його послання. Запитайте:

- Які, згідно з цим віршем, наслідки нашого виявлення віри в Ісуса Христа і покаяння в гріхах? (Ми отримуємо Святого Духа, будемо сповнені радості, матимемо прощення, матимемо “спокій у свідомості”).
- Наскільки цінними є ці благословення?
- Що б ви хотіли зробити, аби мати їх у своєму житті?

Напишіть на дошці слово *дотримуватися*. Попросіть учнів прочитати Мосія 4:6–7, 9–12, 26 і знайти слово, що передає те саме значення, що і слово на дошці. (“Зберігати”).

- Чого навчав цар Венямин у віршах 6–7, 9–11, що дає людям можливість зберігати благословення Спокути в їхньому житті?
- Як поради царя Веніямина можна порівняти з переліком на дошці?

- Чого саме це навчає нас стосовно важливості цих заповідей?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі, який був у той час сімдесятником:

“Навернений—це той, хто зняв із себе тілесну людину, прислухався до натхнення Святого Духа і став “свят[им] через спокуту Христа Господа”. Така людина стала “як дитина, смиренною, лагідною, покірною, терпеливою, сповненою любові, бажаючию підкорятися усьому, що Господь вважає за належне заподіяти їй, саме як дитина підкоряється своєму батькові” (Мосія 3:19). Вона стала новим створінням Святого Духа: старе створіння було перетворено або змінено на нове. Така людина народилася знову: бувши духовно мертвою, вона відродилася до стану духовного життя. (Мосія 27:24–29). У справжньому наверненні, яке є важливим для спасіння (Матвій 18:3), навернений не лише змінює свої вірування, відмовляючись від хибних традицій минулого і приймаючи красу відкритої релігії, але змінює весь спосіб життя, а природу і структуру всього його єства було відроджено і змінено силою Святого Духа” (*Doctrinal New Testament Commentary*, 3 vols. [1966–1973], 1:770).

Скажіть учням, що коли ми перемагаємо тілесну людину, наші бажання змінюються. Прочитайте Мосія 4:12–16, 26, звертаючи увагу на те, які вчинки стають типовими для людини, яка змінила свою природу, і перерахуйте їх на дошці. Ваш список може виглядати приблизно так:

Ті, хто народилися знову

- Мають радість і віху (див. вв. 11–12).
- Сповнені любов'ю Бога (див. в. 12).
- Утримують прощення своїх гріхів (див. в. 12).
- Зростають у знанні про Бога та істину (див. в. 12).
- Не хочуть ображати інших (див. в. 13).
- Хотять бути чесними з іншими (див. в. 13).
- Піклуються про своїх дітей і навчають їх (див. вв. 14–15).
- Допмагають нужденним (див. вв. 16, 26).

Попросіть учнів подумати, якими з цих якостей вони володіють. Запропонуйте їм знову поглянути на перелік “Як стати святим”. Нехай вони напишуть на аркушах паперу, як би вони могли удосконалитися в будь-якому з пунктів, перерахованих під заголовком “Що ми маємо робити”.

Мосія 4:16–22. Наш Небесний Батько дав нам великі благословення і сподівається, що ми будемо ділитися з тими, хто в нужді. (5–10 хвилин)

Запитайте учнів, коли вони востаннє бачили людину, яка просила їжу. Запропонуйте їм подумати над такими запитаннями:

- Що ви відчули, дивлячись на стан жебрака?
- Якою була ваша реакція?
- Як би відреагував Спаситель?

Запропонуйте учням прочитати Мосія 4:16–25 і звернути увагу на те, як Спаситель хотів би, щоб ми реагували. Зробіть перехресне посилання цих віршів з Ісаї 58:3–7. Прочитайте вірші в книзі Ісаї і зверніть увагу на те, що Господь встановив для того, щоб нам було легше подавати нужденним. (Пожертвування від посту). Запитайте: Що означає належне дотримання закону посту? (Утримуватись від їжі й води протягом двох послідовних прийомів їжі і вносити щедрі пожертвування в Церкву для допомоги бідним. Піст—це також можливість молитися і приносити свідчення). Поділіться наступним висловлюванням Президента Девіда О. Маккея:

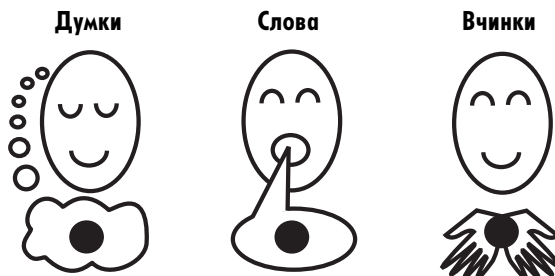
“Велика мета і вигода з далекосяжними наслідками від [сплати пожертвувань від посту] робить щомісячне дотримання дня посту однією з найвизначніших рис цієї роботи в останні дні. Є в ній ... економічні засоби, які, скеровані досконалою і активною організаційною роботою, що забезпечать потреби кожної гідної бідної людини у межах існуючих приходів та філій Церкви” (“On Fasting,” *Improvement Era*, Mar. 1963, 156).

Мосія 4:30 (Опанування Писань). Нас будуть судити за наші думки, слова і вчинки.

(10–15 хвилин)

Намалюйте на дошці поданий малюнок:

Запитайте учнів, що є спільного в усіх цих трьох словах. Після декількох здогадок запропонуйте учням подивитися в Мосія 4:30, щоб знайти відповідь. Запитайте:

- За чим з усього цього вам найважче слідкувати?
- Що ми можемо робити, щоб краще слідкувати за своїми думками, словами і вчинками?

Поділіться таким висловлюванням президента Джорджа К. Кеннона, який був членом Першого Президентства:

“Деякі люди вважають, що одного того, що вони увійшли у води хрищення і покалися у своїх гріхах, вже й буде достатньо. Яка помилка! Нам треба мати цей дух покаяння постійно; нам треба молитися Богові, щоб Він показав нам, як поводитися щодня. Кожного вечора, коли ми йдемо відпочивати, ми маємо проаналізувати думки, слова і вчинки цього дня, а потім покаятися у всьому, що ми зробили і що є неправильним, або могло засмутити Святий Дух. Живіть так кожного дня і намагайтеся вдосконалюватися щодня. Ми можемо потурати багатьом речам, які неправильні, потурати неправильним думкам, діяти, керуючись хибними мотивами, можемо мати в полі зору не те, що варте уваги...

Отже, нам треба каятися кожного дня і кожної години, кожному з нас” (*Gospel Truth: Discourses and Writings of President George Q. Cannon*, ed. Jerreld L. Newquist, 2 vols. [1957], 1:164).

Запитайте учнів, як знання цього принципу допомагає нам цінувати благословення покаяння в нашому житті.

Вступ

В Мосія 5–6 описано те, як народ відгукнувся на вчення царя Веніямина. Дух і сила цього звернення глибоко вплинули на них. Внаслідок цього вони увійшли в завіти з Богом і пообіцяли дотримуватися їх “всі [свої] дні” (Мосія 5:5).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Хрищення символізує нове народження. Коли люди народжуються знову, вони відчують потужну зміну в серці. Укладаючи священні завіти і дотримуючись їх, вони стають дітьми Христа (див. Мосія 5:2, 5–13; див. також Іван 3:3–5).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 57–59.

Поради для вчителя

Мосія 5:2, 5–13. Хрищення символізує нове народження. Коли люди народжуються знову, вони відчують потужну зміну в серці. Укладаючи священні завіти і дотримуючись їх, вони стають дітьми Христа. (45–50 хвилин)

Запропонуйте учням принести фотокартки своєї сім’ї і показати їх класу. Запитайте:

- Яке ім’я ви отримали при народженні або усиновленні вашою сім’єю? (Ім’я вашої сім’ї, тобто прізвище).
- Чому ви не отримали прізвище сім’ї вашого друга, коли народилися?
- Яку відповідальність має кожен з нас, щоб поважати власне прізвище?

Нагадайте учням, що в Мосія 2–4 описано звернення царя Веніямина до свого народу. Прочитайте Мосія 1:11–12 і зверніть увагу на одну з причин, чому цар Венямин хотів звернутися з промовою до народу. Запитайте:

- Що цар Венямин хотів дати своєму народові?
- Де цар Венямин проголосив свою промову? (див. Мосія 1:18; 2:1).

Скажіть учням, що сьогодні ви розповісте, яке ім’я цар Венямин дав своєму народові. Прочитайте Мосія 5:1–5, відшукуючи відповіді на такі запитання:

- Яке запитання поставив цар Венямин своєму народові після промови? (див. в. 1).
- Чому, на вашу думку, цар Венямин хотів знати, чи повірили люди його словам?
- Як люди відповіли? (див. в. 2).

В Мосія 5:2 люди відповіли, що “Дух Господа Вседержителя” спричинив велику зміну в них. Попросіть учнів прочитати Мосія 4:2–3, звертаючи увагу на те, коли це відбулося з народом царя Веніямина. Запитайте:

- Що привело до цієї зміни?
- Як вплинула на людей зміна в серці? (див. Мосія 5:5).
- Коли дехто з вас увійшов у той самий завіт з Богом, що і народ царя Веніямина?
- Нехай піднімуть руку ті, кого було охрищено?
- В який завіт ви вступили при хрищенні? (див. Мосія 18:8–10).

Нагадайте учням, що ми поновлюємо ці завіти кожного тижня, коли приймаємо причастя. Прочитайте Мороній 4:3 і перелічіть причасні завіти на дошці:

- Бажаємо взяти на себе ім’я Христа.
- Завжди пам’ятати Його.
- Дотримуватися Його заповідей.

Нагадайте учням, що в Мосія 5:5 народ царя Веніямина пообіцяв дотримуватися Господніх заповідей. Нехай учні прочитають Мосія 5:7–13, щоб відшукати інші завіти, в які вступив народ царя Веніямина. (Взяти на себе ім'я Христа [див. вв. 7–11] і завжди пам'ятати Його [див. вв. 12–13]). Зазначте, що завіти, описані в цих віршах, є тими самими, в які ми вступаємо при хрищенні та які поновлюємо, коли приймаємо причастя. Запитайте:

- Що означає дотримуватися заповідей Христа?
- Що означає завжди пам'ятати Його?
- Що означає взяти на себе ім'я Христа?

Скажіть учням, що ви хочете допомогти їм краще зрозуміти ці три завіти. Нехай учні прочитають такі вірші, звертаючи увагу на те, чого кожен з них навчає про дотримання першого завіту (виконувати заповіді):

- Мосія 2:41
- Іван 13:17
- Алма 41:10
- 2 Нефій 2:13–14

Обговоріть те, що вони знайдуть. Прочитайте Мосія 5:5, 8 ще раз і зверніть увагу на те, як довго ми маємо бути послухними заповідям.

Щоб краще зрозуміти, чому важливо для нас завжди пам'ятати Спасителя, запитайте:

- Які саме завіти згадуються в причасних молитвах, коли освячуються хліб і вода? (див. УЗ 20:77, 79).
- На які саме завіти наголошував Спаситель, коли запровадив причастя серед Нефійців? (див. 3 Нефій 18:7, 11).
- На чому наголошував Господь, коли запровадив причастя серед Своїх учнів у Єрусалимі? (див. Лука 22:19).

Прочитайте Мосія 5:13 і запропонуйте учням своїми словами переказати запитання царя Веніямина. Попросіть учнів мовчки поміркувати над такими запитаннями:

- Наскільки близько знаходиться Ісус Христос від “думок і намірів” вашого серця?
- Чи Спаситель у ваших думках, коли ви в школі? на роботі? разом з друзями? на побаченні?

Запитайте: Наскільки відрізнятимуться ваші вчинки, якщо Спаситель постійно буде у ваших думках?

Нагадайте учням, що причиною того, чому цар Веніамин покликав людей до храму, було бажання дати їм нове ім'я (див. Мосія 1:11–12). Попросіть їх прочитати Мосія 5:7 і звернути увагу на те, що означає взяти на себе ім'я Христа. Запитайте: Як те, що ми беремо на себе ім'я Христа подібне до того, що ми стаємо членами Його сім'ї?

Поділіться з класом наступним висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Члени сім'ї мають прізвище. За цим іменем їх знають, називають і розпізнають. Завдяки цьому імені вони відрізняються від інших родоводів і предків... І так само діти Христа, ті, хто народився знову, ті, хто духовно народився від свого нового Батька, взяли на себе ім'я Христа. За цим іменем їх знають... Завдяки йому їх розпізнають і відрізняють від усіх інших. Зараз вони члени сім'ї, християни у справжньому й істинному розумінні цього слова”.

Попросіть учнів послухати, коли ви будете читати наступну частину висловлювання старійшини Макконкі, яка відповідальність лягає на нас, коли ми беремо на себе ім'я Христа:

“Вони дійсно носять Його ім'я і мають носити його з порядністю і гідністю.. Жодна пляма сорому або безчестя, найменша тінь ганьби не повинні дозволятися по відношенню до цього імені... Святі Бога мають пам'ятати, хто вони і чинити відповідно” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 363).

Прочитайте і зробіть перехресне посилання віршів Мосія 5:12 і Мосія 26:24, щоб побачити, що ті, хто взяв на себе ім'я Христа, можуть почувти. Запитайте:

- Яке має значення, коли вас називають правильним іменем?
- Що означає знаходитися по праву або по ліву руку Господа? (див. Матвій 25:31–46).

Запитайте учнів, по яку руку Господа, вони хотіли б бути. Поділіться таким висловлюванням старійшини Макконкі:

“Ті, хто бере на себе ім'я Христа, хто потім слухає і чує, коли він продовжує звати їх по імені, яке є і його і їх іменем, і хто дотримується норм християнської сім'ї, насолоджуючись товариством сили-силенної братів і сестер у Церкві, прямують до вічної радості й щастя як члени сім'ї Бога в цілестіальному царстві!” (*The Promised Messiah*, 365).

Прочитайте Мосія 5:15 і запитайте: Як можна порівняти висловлювання старійшини Макконкі з цим віршем? Скажіть учням, що якщо ми народжуємося знову і вступаємо в завіт взяти на себе ім'я Христа, дотримуватися Його заповідей і завжди пам'ятати Його, ми стаємо Його дітьми і частиною Його сім'ї. Нехай учні знову звернуться до вірша 15. Запитайте у них: Як благословення, які приходять до тих, хто дотримується заповідей, подібні до досвіду, який отримують сім'ї в храмах?

Напишіть на дошці такі запитання і дайте учням час відповісти на них на аркушах паперу:

- Що означає для мене бути запечатаним до сім'ї Христа?
- Що я можу зробити, щоб краще дотримуватися своїх завітів хрищення?

Вступ

Цар Мосія і його народ не знали, що сталося з великою групою людей, які залишили Зарагемлю роками раніше, щоб повернутися на землю Нефія (див. Омній 1:27–30). Шістнадцять чоловіків під проводом Аммона вирушили в подорож, щоб знайти цих людей. В Мосія 7–8 описано подорож Аммона до землі Нефія.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Писання містять багато символів і натяків з життя Ісуса Христа (див. Мосія 7:1–8, 16; див. також Мойсей 6:63).
- Непослух може призвести до фізичного і духовного ув'язнення. Ті, хто покладаються на Господа і служать Йому, будуть насолоджуватися земною і духовною свободою (див. Мосія 7:17–33; див. також Алма 36:27; 38:5).
- Провидець є одкровенителем і пророком, сила якого є даром від Бога. Провидець може перекладати невідомі мови і може знати минуле, майбутнє і приховані речі (див. Мосія 8:6–18).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 59–61.

Поради для вчителя

Мосія 7:1–5. Кілька груп людей подорожували із Зарагемлі до землі Нефія. (5–10 хвилин)

Намалюйте на дошці карту “Сім подорожей у книзі Мосії”, що знаходиться в додатку (с. 293), або роздайте її учням на аркушах паперу. Поясніть, що книга Мосії містить розповідь про сім головних подорожей, і що сьогодні ви вивчатимете дві перші з них. Прочитайте Омній 1:27 і скажіть учням, що близько 200 року до Р.Х.

велика кількість Нефійців захотіла повернутися на землю Нефія. Прочитайте Мосія 9:1 і запитайте:

- Чому Зенифа було послано розвідником до Ламанійців?
- Прочитайте Омній 1:28 і Мосія 9:2. Що спричинило суперечки в групі після того, як до них звернувся Зениф?
- Якою була доля цієї експедиції?

Покажіть маршрут цієї невдалої експедиції на карті. Поясніть, що Зениф пізніше організував другу, більш вдалу експедицію до землі Нефія. Нехай учні прочитають Омній 1:29 і Мосія 9:3 і запитайте в них:

- Чому Зениф організував другу експедицію?
- Чому ця експедиція зазнала багато невдач? (див. Мосія 9:3).
- Прочитайте Мосія 9:4–7. Які землі залишили Ламанійці, щоб дати місце для нової колонії?
- Прочитайте Мосія 7:9. Хто був першим царем цієї колонії? Як його було обрано?

Покажіть на карті маршрут подорожі Зенифа.

Попросіть учнів звернутися до посилань на Писання, що містяться на карті, до всіх семи головних подорожей в книзі Мосія. Запропонуйте їм написати назви подорожей на полях Писань.

*(Увага: Цей огляд допоможе учням краще усвідомити те, що вони читають, поки вони вивчатимуть ці розділи в книзі Мосії. Подбайте про те, щоб карта висіла в класі, поки ви вивчатимете книгу Мосії. Запитання в розділі порад для вчителя адаптовані з коментаря до Мосія 7:1–14; 8:7–21 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* [pp. 59–61]. Посібник *Книга Мормона. Путівник для учнів* містить подібні запитання до інших семи подорожей і, при бажанні, ви можете ними скористатися).*

Попросіть учнів прочитати короткий зміст розділу з Мосія 7, щоб швидко проглянути, про що йдеться в цьому розділі.

Мосія 7:1–8, 16. Писання містять багато символів і натяків з життя Ісуса Христа. (15–20 хвилин)

(Увага: В цій пораді для вчителя охоплено частину такого ж матеріалу, що і в порадах до Мосія 11–17 [с. 110]. В цій за приклад взято Аммона, а в іншій—Авінадія. Ви можете скористатися обома або однією з порад для вчителя, щоб підкреслити, як символи в Писаннях служать, щоб нагадувати нам про Христа).

Напишіть на дошці: *Яка мета Книги Мормона?* Обговоріть це питання з учнями. Вкажіть на повну назву Книги Мормона у вступі (Книга Мормона: ще одне свідчення про Ісуса Христа). Запропонуйте учням прочитати 2 Нефій 25:26 і повторіть запитання на дошці. Поділіться з учнями висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона, що міститься в порадах для вчителя до титульної сторінки Книги Мормона (с. 16).

Покажіть учням камінь, чисту склянку води і шматок хліба. Напишіть такі посилання на дошці: Геламан 5:12; Єремія 17:13; Іван 6:47–51. Попросіть учнів прочитати вірші та обговорити, яким чином камінь, вода і хліб можуть представляти або бути *символами* Ісуса Христа. Прочитайте таке висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, члена Кворуму Дванадцятьох: “Символ ... — це подоба чогось чи нагадування про щось” (in Conference Report, Oct. 1992, 51; or *Ensign*, Nov. 1992, 37).

Запропонуйте учням прочитати Мойсей 6:63 і відшукати, скільки Божих творінь є символами Христа. Допоможіть учням усвідомити, що події в Писаннях також можуть служити нам символом Христа. Наприклад, є кілька паралелей між оповіддю про Авраама, який запропонував Ісака як жертву, і нашим Небесним Батьком, який приніс Свого Сина Ісуса Христа як жертву (див. Кн. Якова 4:5). Відшукуючи в Писаннях паралелі до життя і місії Ісуса Христа, ми можемо дізнатися більше про Нього і краще пам'ятати Його. Поділіться таким висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Безсумнівно, в житті багатьох пророків трапляється багато подій, які є символами і натяками на Месію, і які ставлять цих праведних людей в окремий ряд. Корисно і доречно відшукувати подібності з Христом повсюди і використовувати їх неодноразово, щоб завжди утримувати його і його закони в своєму розумі” (*The Promised Messiah*, 453).

Запропонуйте учням прочитати Мосія 7:1–8, 16 і знайти паралелі з життям Ісуса Христа. Скористайтеся поданим переліком, щоб допомогти в обговоренні. (Ви можете показати їх за допомогою діапроектора або роздати учням на аркушах).

Аммон	Ісус Христос	Паралель
Мосія 7:2	Іван 5:36	Цар послав Аммона. Небесний Батько послав Ісуса.
Мосія 7:3	Псалми 24:8	Як Аммон, так і Ісус описані потужними і сильними.
Мосія 7:4, 16	Матвій 4:1–2	Обоє протягом сорока днів відчували голод, спрагу і втому.
Мосія 7:6	Матвій 26:37	Обоє взяли ще трьох людей і відійшли трохи далі.
Мосія 7:7	Іван 18:12	Обоє було зв'язано й ув'язнено.
Мосія 7:8	Лука 23:7	Обоє привели до царя і допитували.
Мосія 7:18; див. також Мосія 22:11	УЗ 138:23	Аммон визволив людей від їх фізичного ув'язнення. Ісус звільнив людей від смерті й пекла.

Прогляньте висловлювання старійшини Макконкі, подане вище. Нехай учні звернуться до причасної молитви (див. Мороній 4:3) і запитайте: Яким чином те, що ми звертаємо увагу на символи і натяки, допомагає нам “завжди пам'ятати його”? Прочитайте Учення і Завіти 52:14 і зверніть увагу на ще одне благословення, яке ми маємо, коли звертаємо увагу на символи. Запитайте: Як допомагає у вашому житті уникання обману? Прочитайте з учнями Етер 12:41 і зверніть увагу на благословення, яке мають ті, хто шукає Ісуса Христа. Запитайте: Як довго ця благодать перебуватиме з тими, хто шукає Його? Прочитайте 3 Нефій 27:27 і запитайте:

- На кого, згідно з цим віршем, ми повинні прагнути бути схожими?
- Хто з тих, кого ви знаєте, подібний до Христа?
- Що з того, що робить ця особа, нагадує вам про Спасителя?

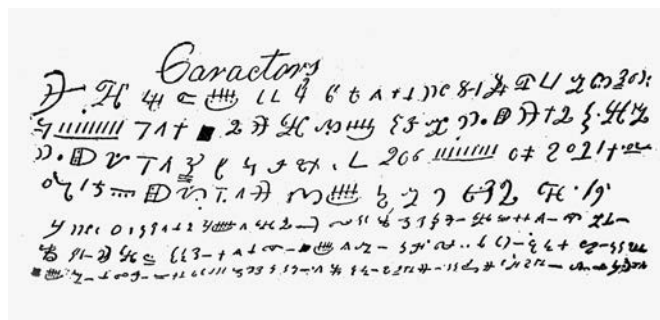
Попросіть учнів поміркувати над такими запитаннями:

- Які з рис вашого характеру подібні до Спасителевих?
- Що ви можете зробити, щоб ваше життя було більш подібним до Його життя?

Заохочуйте учнів відшукувати символи Спасителя в Писаннях і у світі навколо них.

Мосія 8:6–18. Провидець є одкровителем і пророком, сила якого є даром від Бога. Провидець може перекладати невідомі мови і може знати минуле, майбутнє і приховані речі. (10–15 хвилин)

Намалюйте на дошці кілька з поданих знаків, переписаних Джозефом Смітом із золотих пластин:

Запропонуйте учням уявити, що міг почувати Джозеф Сміт після того, як отримав складне завдання по перекладу золотих пластин. Нехай вони прочитають Джозеф Сміт—Історія 1:62 і звернуть увагу на те, що дав Господь Джозефу Сміту, щоб допомогти йому перекладати Книгу Мормона. Поясніть, що сьогодні вони дізнаються про Урім і Туммім і про тих, хто використовував його. Прочитайте Мосія 8:6–17 і запитайте:

- Яке питання поставив Аммону цар Лімгій? (див. в. 6).
- Що цар Лімгій наказав зробити групі із сорока трьох чоловік? (див. в.7).

- Чому цар Лімгій потребував когось, хто може перекладати невідомі мови? (див. вв. 8–9, 12).
- Якою силою цар Мосія міг перекладати? (див. вв. 13–14).
- Як називається людина, яка володіє такою силою перекладу? (див. в. 13).

Поділіться таким висловлюванням старійшини Джона Уїдсоу, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Провидець—це той, хто бачить духовними очима. Він усвідомлює значення того, що здається незрозумілим для інших; отже, він той, хто тлумачить і роз’яснює вічну істину. Він передбачає майбутнє з минулого і з теперішнього. Це він робить силою Господа, діючи безпосередньо через нього, або опосередковано, за допомогою божественних приладів, таких, як Урім і Туммім. Якщо коротко, він є людиною, яка бачить, яка ходить у світлі Господа з відкритими очима” (*Evidences and Reconciliations*, arr. G. Homer Durham, 3 vols. in 1 [1960], 258).

Запитайте:

- Що сказав цар Лімгій про цінність провидця? (див. в. 15).
- Що сказав Аммон, щоб допомогти царю Лімгію краще зрозуміти провидця? (див. в.16).
- Що знає провидець? (див. в. 17).

Поділіться з класом наступним уривком з розповіді про рока Джозефа Сміта про посвячення храму в Кертленді:

“Я тоді зробив невеличке звернення і закликав багато кворумів і всі зібрання святих визнати Президентство як пророків і одкровителів і підтримати їх своїми молитвами. Вони всі погодилися зробити це, вставши.

Потім я звернувся до кворумів і зібрань святих визнати Дванадцятьох Апостолів, які були присутні, пророками, провидцями, одкровителями і особливими свідками для всіх народів на землі ... і підтримати їх молитвами, що вони погодилися зробити, вставши” (*History of the Church*, 2:417).

Запитайте:

- Кого ми підтримуємо сьогодні як пророків, провидців і одкровителів? (Перше Президентство і Кворум дванадцятьох).
- Як усвідомлення покликання і повноваження, яке мають ці чоловіки, впливає на те, як ми приймаємо їхню пораду?

Вступ

Мосія 9–22 є першим з двох історичних спогадів, записаних у книзі Мосії (див. вступ до книги Мосії, с. 98). Ці розділи є скороченим Мормоном літописом Зенифа і описують царювання трьох Нефійських царів: Зенифа, Ноя і Лімгія. Мосія 9–10 починає переказ історії Зенифа, який привів велику групу Нефійців із Зарагемлі, щоб поселитися в землі Легій-Нефій. Вони пристраждали багато скорбот і захищали себе від нападу Ламанійців. Однією з тем, на яку слід звернути увагу в цьому розділі, є та, як Господь визволив людей Зенифа від їхніх ворогів.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Праведні процвітають, а злочестиві гинуть, хоча іноді праведні люди страждають через випробування, які Господь посилає злочестивим (див. Мосія 9:1–3, 12–19).
- Батьки несуть відповідальність за навчання своїх дітей євангельських істин. Злочестя батьків може мати сильний негативний вплив на дітей (див. Мосія 10:12–16; див. також УЗ 68:25–27).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 62.

Поради для вчителя

Мосія 9:1–3, 12–19. Праведні процвітають, а злочестиві гинуть, хоча іноді праведні люди страждають від покарань, які Господь посилає злочестивим. (15–20 хвилин)

Напишіть на дошці *Злочестиві гинуть, а праведні процвітають*. Запропонуйте учням прочитати Мосія 9:3 і зверніть увагу на причину, через яку Зениф змусив свій народ страждати. Зверніться до висловлювання на дошці й запитайте:

- Чи істинний цей принцип? (Зрештою, так).
- Чи можете ви пригадати приклади, які можуть здаватися винятком з цього правила? (Страждання Йова, образи, які терпів Нефій від братів, смерть Джозефа Сміта і Авінадія).

- Що трапиться з цими праведними людьми у вічності? (Див. Малахія 3:14–18).
- Чому в земному житті іноді здається, що злочестиві процвітають, а праведні страждають?

Запропонуйте учням прочитати висловлювання про справедливість старійшини Брюса Р. Макконкі, що знаходиться в порадах для вчителя до 2 Нефій 25:1–8 (с. 68).

Поділіть клас на чотири групи. Запропонуйте кожній групі прочитати один з таких віршів у книзі Мосія: 9:1–3; 9:12–19; 10:6–11; 10:19–21. Нехай вони коротко перекажуть те, що прочитали, а потім запитайте:

- Що в цих віршах сказано про духовний стан Ламанійців і Нефійців?
- Хто виграв у цій битві: злочестиві чи праведні?
- Чи ви вважаєте, що лише злочестиві загинули в цій битві?
- Яким чином страждали праведні через ці битви?
- Скільки Ламанійців загинуло в битві, описаній в Мосія 9? (див. в. 18).
- Скільки Нефійців померло в тій самій битві? (див. в. 19).
- Як це можна прикласти до висловлювання на дошці?
- Від чого страждає праведна людина чи народ у цьому розподілі?
- Коли ми побачимо здійснення висловлювання, що на дошці? (Під час Другого пришествя Спасителя).

Прочитайте такий вислів пророка Джозефа Сміта:

“Я пояснював стосовно приходу Сина Людського; також про хибність ідеї, що Святі уникнуть всіх викрив, у той час як злочестиві страждатимуть; бо всяка плоть підвладна стражданню і “праведним не вдасться його уникнути”; так, багато святих уникнуть, бо праведний житиме вірою; хоча багато праведних стануть жертвою хвороб, пошестей і т. д. з причини слабкості плоті і будуть спасеними в царстві Бога” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 162).

Запитайте: Як нам може допомогти знання про те, що одного дня ми отримаємо благословення за наші праведні вчинки?

Мосія 11–17

Вступ

Народ царя Ноя став таким злочестивим, що Господь поспав пророка на ім'я Авінадій попередити, що їх буде знищено, якщо вони не покаються. У цих розділах розповідається про служіння Авінадія і записано його свідчення, яке зосереджується на Спасителі Ісусі Христі і Його Спокуті. Старійшина Джозеф Б. Віртлін, член Кворуму дванадцятьох, сказав: “Свідчення, принесене [Авінадієм], коли він закликав до покаяння царя Ноя і його священників, які впали у відступництво, є однією з найважливіших доктринальних промов у Книзі Мормона. Цар і його священники, крім одного, відкинули вчення Авінадія і віддали його на смерть. Тим одним був Алма” (in *Conference Report*, Apr. 1989, 10–11; or *Ensign*, May 1989, 10).

Старійшина Роберт Б. Хейлз, також член Кворуму дванадцятьох, навчав: “Непохитність Авінадієвої віри описано в цьому драматичному уривку священних літописів: “І тоді, коли Авінадій сказав ці слова, він упав, прийнявши смерть від вогню; так, відданий на смерть тому, що *не хотів зректисся заповідей Бога*, запечатавши істинність своїх слів своєю смертю”. (Див. Мосія 17:6–20; курсив додано).

...Яким великим прикладом має бути для нас Авінадій! Він сміливо виконував Господні заповіді—хоча це коштувало йому життя!” (in *Conference Report*, Apr. 1996, 49; or *Ensign*, May 1996, 35).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Злочестя веде до бідності й духовного знищення (див. Мосія 11:1–25; 12:2–8; 16:1–5; див. також Мосія 4:30).
- Пророки мають владу знати майбутнє і пророкувати про нього (див. Мосія 11:20–25; 12:3–8; 13:10; 17:15–19; див. також Амос 3:7; Мосія 19:18–20; Алма 25:1–12).
- Господь захищає Своїх праведних служителів, поки вони не виконають свою місію у земному житті (див. Мосія 11:26; 13:1–7; див. також УЗ 122:9).
- Спасіння приходить через Спокуту Ісуса Христа до тих, хто кається і виконує Божі заповіді (див. Мосія 12:30–37; 13:11–35; див. також Вихід 20:1–17; 2 Нефій 31:20–21; УЗ 14:7).
- Під час Спокути Ісус Христос перестраждав за наші болі, провини і гріхи. Його смерть і воскресіння забезпечили шлях для кожного смертного до воскресіння (див. Мосія 13:28–15:1; 16:7–15; див. також Алма 7:11–13).
- Є багато причин, чому Ісус Христос є і Батьком і Сином. Є також багато подібних рис між Небесним Батьком та Ісусом Христом (див. Мосія 15:1–7; див. також Іван 10:30).
- Праведні люди, у тому числі й діти, піднімуться, коли воскреснуть праведні. Злочестиві піднімуться у воскресіння неправедних. (див. Мосія 15:20–27; 16:8–11; див. також УЗ 76:17).

- Праведні люди втішаються істиною, у той час як злочестиві люди відкидають її (див. Мосія 16:13–17:12; див. також 1 Нефій 16:1–2; 4 Нефій 1:12, 16).
- Деяких, як і Спасителя, покликано, щоб запечатати своє свідчення своєю кров'ю (див. Мосія 17:13–20; див. також УЗ 135:3).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 62–64.

Поради для вчителя

Мосія 11–12. Злочестя веде до бідності й духовного знищення. (45–50хвилин)

Зробіть у класі дві дороги, одна з яких веде до зображення храму і щасливої сім'ї, а інша—до зображення в'язниці з в'язнями. Покажіть учням дороги і розкажіть про те, куди кожна веде. Запитайте, куди б вони хотіли прийти. Поставте учня, який хоче прийти до храму і щасливої сім'ї, на дорогу, яка веде до в'язниці. Запитайте:

- Чи можете ви досягти бажаної цілі звідси? Чому ні?
- Що б ви подумали, якби хтось сказав, що хоче дістатися до однієї цілі, але вибирає інший шлях?
- Як це можна порівняти з вашим власним життям?
- Чи завжди легко у реальному житті сказати, який шлях веде до якої цілі? Чому так або ні?

Поясніть, що у той час, як деякі люди не почуваються впевненими у тому, якої цілі вони хочуть досягти, інші невпевнені у шляху, який веде до неї. Скажіть учням, що сьогодні вони вивчатимуть про народ, який хотів щастя, але постійно вибирав шлях, що вів до нещастя.

Прочитайте Мосія 10:19–21, щоб віднайти, який успіх люди Зенифа мали над Ламанійцями. Запитайте:

- Яка ключова фраза у цих віршах допомагає нам зрозуміти, чому вони мали успіх? (“покладаючи довіру своєю на Господа” [в. 19]).
- Ті люди були на шляху, що веде до щастя чи до нещастя?
- Прочитайте Мосія 11:1–2. Яка відбулася зміна у шляху, яким ішов народ, коли син Зенифа, Ной, прийшов до влади?

Напишіть на дошці поданий перелік, не заповнюючи праву колонку. Запропонуйте учням прочитати ці вірші й підкреслити слова та фрази, які описують гріхи Ноя і його народу. Потім заповніть таблицю разом з класом.

Посилання	Гріхи Ноя і його народу
Мосія 11:2	егоїзм, полігамія, розпуста
Мосія 11:3–4, 6	жадібність, лінь, ідолопоклонство
Мосія 11:5	гордовитість
Мосія 11:7, 11	пиха, обман
Мосія 11:14	любов до багатств, статева аморальність
Мосія 11:15	пияцтво
Мосія 11:18–19	вихваляння власною силою
Мосія 11:20, 26	заперечування пророків
Мосія 11:27–28	гнів, бажання вбивати
Мосія 11:29	закам'янілість сердець, відмова покаятися

- Прочитайте Мосія 11:20–25. Яким шляхом ішли Ной і його народ, згідно з цим віршем?
- Що, як навчав Авінадій, вони могли зробити, щоб змінити свою долю?
- Чи можете ви сказати, на якому шляху знаходитесь?
- Як люди спрямовують свій шлях у наш час?
- Чому, на вашу думку, важливо розмірковувати, яким шляхом ви йдете?

Прочитайте Мосія 12:1–8 і зверніть увагу на те, яке застереження Авінадій дав народові. Запитайте:

- Який шлях він заохочував їх вибрати? Чому?
- Як він заохочував їх змінити шлях?

Прочитайте Мосія 12:9–16, звертаючи увагу на те, як люди відгукнулися на послання Авінадія? Напишіть на дошці ще й такий перелік:

Мосія 12:9	розлютилися і зв'язали Авінадія
Мосія 12:14	назвали Авінадія брехуном і сказали, що його пророцтва хибні
Мосія 12:15	поклалися на власну силу

Згідно з Мосія 12:15, якої мети сподівалися досягти люди Ноя? Прочитайте Мосія 12:17–19 і додайте таке до переліка на дошці:

Мосія 12:17	ув'язнили Авінадія
Мосія 12:18–19	намагалися заплутати Авінадія

Прочитайте Мосія 12:25–37 і запитайте:

- Хто почав ставити запитання? (див. в. 19).
- Хто ставив запитання в кінці?
- Які запитання ставив Авінадій?

- Яких принципів повсякденного життя ми можемо навчитися з цього вчення Авінадія?

Запропонуйте учням вибрати одне або два з учень Авінадія, які для них нелегко виконувати, і написати на аркуші паперу кілька способів того, як вони можуть удосконалюватися в цьому.

Мосія 11:26; 13:1–7. Господь захищає своїх праведних служителів, поки вони не виконають свою місію.

(10–15 хвилин)

Скажіть учням, що в ранній історії Церкви зловмисники в штаті Міссурі оточили місто Фар-Уест, де зібралося багато членів Церкви. Запропонуйте одному з учнів прочитати таку розповідь:

“Щоб уникнути пролиття крові Джозеф Сміт та інші брати погодилися зустрітися з провідниками ополчення, які ... арештували їх. Військовий трибунал швидко засудив Джозефа Сміта і його товаришів до розстрілу, і [генерал-майор] Лукас наказав бригадному генералу Александеру Доніфену здійснити вирок на світанку ... Доніфен вважав наказ незаконним і героїчно відмовився виконати його, заявивши, що приведе до відповідальності кожного, хто намагатиметься здійснити його” (“Missouri Conflict,” in Daniel H. Ludlow, ed., *Encyclopedia of Mormonism*, 5 vols. [1992], 2:931).

Поясніть, що було багато таких моментів, коли життя пророка було під загрозою. Попросіть учнів прочитати Учення і Завіти 122:9 і знайти, яке обіцяння дав Господь Джозефу, коли той знаходився у в'язниці в Міссурі. Прочитайте таку розповідь Уільяма Тейлора, який супроводжував пророка протягом кількох днів у 1842 році, коли пророк переховувався від ворогів, що намагалися вбити його.

“Якось я сказав йому:

“Брате Джозефе, чи не боїтеся ви, коли всі ці люті вовки женуться за вами?”

І він відповів:

“Ні, я не боюся. Господь сказав, що захистить мене, і я повністю довіряю Його словам”(in “Joseph Smith, the Prophet,” *Young Woman's Journal*, Dec. 1906, 548).

Запропонуйте учням прочитати Лука 4:28–30 і запитайте:

- Що намагалися зробити з Ісусом люди в Назареті?
- Як він врятувався від них?

Старійшина Брюс Р. Макконкі пояснював: “Очевидно, вороги Господа якимось незвичайним способом були утримані від здійснення своїх кровожерливих намірів” (*Doctrinal New Testament Commentary*, 1:162).

Попросіть учнів прочитати Мосія 11:26 і порівняти цей вірш з розповіддю про Джозефа Сміта і про Спасителя. Прочитайте Мосія 13:1–7 і запитайте:

- Що наказав цар?
- Як відреагували слуги?
- Що врятувало життя Авінадія?
- Чому, згідно з цими віршами, Господь врятував життя Авінадія саме в цей час?
- Що Авінадій сказав народові?

Запропонуйте одному з учнів прочитати наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта:

“Я б хотів сказати кілька слів, щоб утішити тих, хто в журбі, і щоб це послужило настановою для всіх нас, що жодна праведна людина ніколи не йде з життя передчасно” (address at the funeral of Elder Richard L. Evans, 4 Nov. 1971, 1).

- Що має на увазі це висловлювання стосовно смерті Джозефа Сміта, Авінадія та Ісуса Христа?
- Як це висловлювання можна прикласти до нас?
- Яким заспокоєнням може бути це висловлювання для нас, коли помирає друг або член сім'ї?

Мосія 13:11–35. Спасіння приходить через Спокуту Ісуса Христа до тих, хто кається і виконує Божі заповіді. (15–20 хвилин)

Напишіть на дошці $2 + 2 + 2 = 6$. Запитайте:

- Що станеться з цим рівнянням, якщо вилучити одну з двійок?
- Чи може $2 + 2$ дорівнювати 6?

Поясніть, що пророк Авінадій навчав істинній духовній формулі, але народ царя Ноя намагався перекрутити і знищити її, так само, якби хтось намагався сказати, що $2 + 2 = 6$.

Запропонуйте учням прочитати Мосія 12:29 і відшукати перше запитання, яке поставив Авінадій у цьому вірші. Поясніть, що в наступному розділі міститься пояснення аспектів закону Мойсея, зроблене Авінадієм. Напишіть на дошці цифри від 1 до 10. Попросіть кількох учнів черзі прочитати вголос Мосія 12:35; 13:11–24. Решті учнів запропонуйте простежити за віршами в книзі Вихід 20:3–17. Читання закінчіть перед цитуванням Авінадієм десяти заповідей. Кожну прочитану заповідь записуйте на дошці під відповідним номером (див. таблицю).

Закони

включно десять заповідей

1. “Не буде тобі інших богів передо Мною”.
2. Не буде “різьби і всякої подоби”.
3. “Не прикликай імені Господа ... даремно”.
4. Зберігай “день суботній” святим.
5. “Шануй свого батька і свою матір”.
6. “Не вбивай”.
7. “Не чини перелюбу”.
8. “Не кради”.
9. “Не свідчи неправдиво”.
10. “Не жадай”.

Запитайте:

- Що, згідно з проголошенням царя Ноя і його священиків, приносило спасіння? (див. Мосія 13:27).
- Чому Господь дав Ізраїлю закон Мойсея? (див. вв. 29–30).

Щоб коротко підсумувати запитання, додайте подане нижче до таблиці, що на дошці:

У що, за словами царя Ноя і його священиків, вони вірили

Закони

Включно десять заповідей

1. “Не буде тобі інших богів передо Мною”.
2. Не буде “різьби і всякої подоби”.
3. “Не прикликай імені Господа ... даремно”.
4. Зберігай “день суботній” святим.
5. “Шануй свого батька і свою матір”.
6. “Не вбивай”.
7. “Не чини перелюбу”.
8. “Не кради”.
9. “Не свідчи неправдиво”.
10. “Не жадай”.

+

Обряди

Включно принесення в жертву тварин

=

Спасіння

Запропонуйте учням прочитати Мосія 13:28, 30–35 і запитайте:

- Запитайте, що Ной і його священики не включили у формулу?
- Чому Спокута є важливою, навіть за наявності закону? (див. в. 28; див. також 2 Нефій 2:5–7).
- Для чого, за словами Авінадія, було дано закон Мойсея? (див. Мосія 13:30–31).

Додайте до таблиці на дошці “Спокута” і замініть заголовок на такий: *Чого навчав Авінадій* (див. нижче). Запитайте:

- Що змусило дітей Ізраїлевих неправильно розуміти вчення? (Закам’янілість їхніх сердець; див. в. 32).
- Скільки пророків навчали про Ісуса Христа і Його Спокуту? (див. в. 33).
- Що, за словами цих пророків, Він зробить? (див. вв. 34–35).
- Прочитайте Мосія 13:27; 3 Нефій 9:17–20. Чому ми не приносимо тварин у жертву в наш час?
- Яких обрядів вимагає Господь у наш час? (*Увага*: Зітріть *Принесення в жертву тварин* у другій клітинці й напишіть обряди, які назвуть учні [наприклад хрищення і причастя]).
- Які із законів, проголошених Мойсеєм, все ще є частиною євангелії і в наш час? (Упевніться, що учні розуміють, що десять заповідей все ще в силі).

Чого навчав Авінадій

Закони

Включно Десять заповідей

1. "Не буде тобі інших богів передо Мною".
2. Не буде "різби і всякої подобі".
3. "Не прикликай ім'я Господа ... даремно".
4. Зберігай "день суботній" святим.
5. "Шануй свого батька і свою матір".
6. "Не вбивай".
7. "Не чини перелюбу".
8. "Не кради".
9. "Не свідчи неправдиво".
10. "Не жадай".

Обряди

Включно

Хрищення
Причастя
...

Спокута

Спасіння

На закінчення прочитайте або попросіть одного з учнів переказати третє уложення віри.

Мосія 13:34–15:1. Під час Спокути Ісус Христос перестраждав за наші болі, провини і гріхи. Його смерть і воскресіння забезпечили шлях для кожного смертного до воскресіння. (50–55 хвилин)

Запропонуйте учням порівняти Мосія 13:34 з Мосія 15:1. Запитайте: Чим ці вірші подібні? Запропонуйте учням підкреслити подібні слова і зробити перехресне посилання обох віршів. Поясніть, що ці вірші коротко підсумовують "поблажливості" Ісуса Христа (див. також 1 Нефій 11:26–33). У проміжку між цими віршами в книзі Мосія Авінадій цитує Ісаю 53, один із найпотужніших розділів у Писаннях, де йдеться про Спасителя і Його Спокуту. З усього, що Авінадій міг сказати в останні хвилини свого життя, він вирішив процитувати цей розділ, де пояснюється вчення, коротко викладене в Мосія 13:34 і в Мосія 15:1.

Запропонуйте учням протягом п'яти хвилин вивчити Мосія 13:35–14:12. Кожного разу, коли вони знаходитимуть щось про Ісуса Христа або Його Спокуту, попросіть їх написати на аркушах паперу посилання і те, чого воно навчає. Запропонуйте їм поділитися своїми знахідками і перерахуйте їх на дошці. Серед них можуть бути:

- Мосія 13:35. Спаситель принесе воскресіння мертвих.
- Мосія 13:35. Його будуть гнобити і завдають страждань.
- Мосія 14:2. Він матиме вигляд звичайної людини.
- Мосія 14:3. Він зазнає смутку і печалі, Його ненавидітимуть і відкинуть.
- Мосія 14:4. Він страждатиме за наше горе і печалі.
- Мосія 14:5. Він страждатиме за наші провини і гріхи, щоб ми могли зцілитися.
- Мосія 14:7. Він буде жертвним ягням Батька.
- Мосія 14:8–9, 12. Його вб'ють злочестиві люди.
- Мосія 14:10. Він здійснить Спокуту.
- Мосія 14:11. Він задовольнить вимоги справедливості.
- Мосія 14:12. Він отримає велику винагороду за Свою жертву.

Якщо дозволяє час, скористайтеся кількома з таких запитань, вправ і висловлювань, щоб вивчити Мосія 13:34–15:1 більш глибоко.

Мосія 13:35

Прочитайте Алма 11:43–44 і запитайте:

- Згідно з цими віршами, хто воскресне?
- Чим характеризується воскресле тіло?
- Яка велика подія відбудеться після нашого воскресіння?

Мосія 14:2

- Кого стосується слово *ним* у фразі "перед ним"? (Батька).
- Прочитайте Лука 2:40. Як описується піклування Батька про Сина?
- Прочитайте Іван 15:5. Як ми нагадуємо галуззя, а Ісус Христос виноградину або стовбур? (Обговоріть їхні відповіді).
- Яким чином люди в місцевості, де зростав Господь, нагадували суху землю, що їх оточувала? (Як насіння не може рости в сухій землі, так само євангелія не може вільно зростати в закам'янілих серцях).

Поділіться таким коментарем до цього вірша з книги Ісаїя Президента Джозефа Філдінга Сміта, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Не було нічого такого у [Христа], що виділяло б його серед інших. На зовнішній вигляд він був як людина, і, як висловився пророк, він не мав ні постаті, ні зовнішньої привабливості, тобто він не вирізнявся, не був якимось особливим, щоб люди розпізнали в ньому Сина Божого. Він виглядав, як смертна людина” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 1:23).

Ісус Христос не лише виглядав, як інші люди, але й народився на світ звичайним чином. Запитайте: Чому цей факт став великим випробуванням віри для деяких людей?

Мосія 14:3

Попросіть учнів прочитати Лука 4:16, 22, 28–29; 2 Нефій 10:3 і запитайте:

- Як ці вірші стосуються Мосія 14:3?
- Що означає “ми ховали свої обличчя від нього? (Вони не лише не слухали його, вони уникали його).

Мосія 14:4

Запитайте: За що ще перестраждав Ісус, крім наших гріхів, згідно з цим віршем? Нехай учні прочитають Алма 7:11 і підкреслять, за що страждав Ісус. Прочитайте Матвій 11:28–30 і запитайте: як знання про те, що Спаситель перестраждав за всі наші болі, скорботи і недуги, допомагає нам зрозуміти ці вірші в Євангелії від Матвія?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Ніла А. Максвелла, члена Кворуму дванадцятьох:

“Щоденний земний досвід Ісуса Христа і Його служіння, безсумнівно, познайомили Його через спостереження з усіма видами людських недугів, скорбот, болей і хвороб, які є “тільки людськ[ими]” (1 Коринтянам 10:13). Але страшний біль Спокути був нескінченним і його Спаситель зніс особисто! Оскільки не весь людський біль і смуток пов’язані з гріхом, сила Спокути найповніше була спрямована на наші болі, недуги і хвороби, а не лише на гріхи. Якими б не були наші страждання, ми можемо не вагаючись покласти “на Нього всю [свою] журбу, бо Він опікується [нами]” (1 Петра 5:7)” (*“Not My Will, But Thine”* [1988], 51).

Мосія 14:4–5

Ісуса Христа, як описано в Ісаї 53 і Мосія 14, іноді називають “Служитель, який страждає”. Поділіться таким поясненням фрази “покараний Богом” у вірші 4:

“Протягом багатьох століть люди традиційно вважали, що той, хто страждає, карається Богом. Ті, хто дивиться на Служителя, вважає, що Його було покарано за гріх. Хоча це й іронія, але вони праві. Та це покарання не за його власний гріх, що призвів до страждань, воно за наші гріхи” (Donald W. Parry and others, *Understanding Isaiah* [1998], 474).

Поясніть учням, що іншим перекладом слова *забити* є “давити”. Запитайте:

- Якими є благословення, про які згадується у вірші 5, що ми отримуємо внаслідок страждань Христа під час Спокути?
- Як видобувають з олив масло? (Їх роздавлюють в оливному пресі).

Скажіть учням, що слово *Гефсиманія* походить від слів “оливний прес”. Запитайте:

- Як може значення слова *Гефсиманія*, яке є назвою місця, де Господь перестраждав Спокуту, стосуватися висловлювання Ісаї про те, що його було “роздавлено” за наші беззаконня?
- Прочитайте Матвій 27:26. Що сталося з Ісусом, згідно з цим віршем, перш ніж Його було розп’ято?
- Як це стосується останньої частини Мосія 14:5? (Ісаї і Авінадій скористалися образом бичування Ісуса, щоб описати зцілюючу силу Спокути; див. також 1 Петра 2:24–25).

Мосія 14:6

Прочитайте Іван 1:8 і запитайте: Чи пов’язаний цей вірш з Мосія 14:6?

Мосія 14:7

Прочитайте Матвій 26:67–68; 27:29–30 і запитайте: Які скорботи, згідно з цим віршем, зніс Ісус? Прочитайте Марк 15:3–5; Лука 23:9 і запитайте: Як ці вірші стосуються Мосія 14:7? Зазначте, що в Мосія 14:6 ми —вівці, а Ісус—пастир (див. також Іван 10:14). Запитайте: Хто є ягням і вівцею у вірші 7? Запропонуйте учням прочитати Іван 1:29 і Мойсей 5:6–8 та сказати чому Ісус є Агнцем Божим.

Мосія 14:8

Запропонуйте учням прочитати Учення і Завіти 19:16–18 і звернути увагу на те, як жакливо було Ісусу бути “Ураженим” за “провини ... народу”.

Мосія 14:8, 10

Поясніть, що слово *покоління* у вірші 8 може також перекладатися як “нащадки”. Попросіть учнів прочитати Мосія 5:7; 15:10–13 і звернути увагу на те, хто є “сім’я” або “нащадки” Христа.

Мосія 14:9

Прочитайте Матвій 27:38 і зверніть увагу на те, ким були злочестиві люди, які померли разом зі Спасителем. Прочитайте Матвій 27:57–60 і попросіть учнів сказати, як Ісус був з “багатими в своїй смерті”.

Мосія 14:10

Прочитайте Іван 3:16; 10:17–18, щоб знайти, завдяки чому бажанню здійснилася Спокута. (Як Батька, так і Сина).

Мосія 14:11

Запропонуйте учням прочитати Мосія 15:9; Алма 34:14–16 і звернути увагу на те, як ці вірші стосуються Мосія 14:11. Запитайте:

- Хто приніс останню жертву?
- Що було задоволено?
- Хто був задоволений?
- Що уможливило їхнє виправдання?

Мосія 14:12

Запропонуйте учням прочитати Учення і Завіти 49:5–6 і звернути увагу на високий чин, який отримав Ісус. Прочитайте або заспівайте гімн “Він родився між ягнят” (*Гімни і дитячі пісні*, № 20). Запропонуйте учням звернути особливу увагу на контраст між тим, де Ісус був і де Він зараз. Прочитайте Римлянам 8:16–17 і зверніть увагу на те, чим Ісус бажає поділитися з нами.

Поділіться своїм свідченням про Ісуса Христа і залишіть час, щоб учні могли зробити це також.

Мосія 15:1–7. Є багато причин, чому Ісус Христос є і Батьком і Сином. Є також багато подібних рис між Небесним Батьком та Ісусом Христом. (15–20 хвилин)

Запитайте учнів, чи всі батьки є також синами. Запитайте: Яким чином Ісус є як Батьком, так і Сином? Попросіть учнів прочитати першу фразу з короткого змісту до Мосія 15. Поясніть, що є три різні способи пояснення, що Ісус є Батьком і Сином. Це не означає, що Ісус Христос і Небесний Батько є однією особою. Це означає, що Ісус може також називатися “Батьком”.

Нехай учні прочитають вголос Мосія 15:1–9. Запропонуйте половині учнів пошукати приклади, де Ісус Христос виступає в ролі Сина, а друга половина нехай відшукає приклади, де Ісус Христос виступає в ролі Батька. Попросіть їх зупинити того, хто читає, коли вони знайдуть, де Ісус виступає в одній з цих двох ролей, і нехай перерахують свої знахідки на дошці. Ваш перелік може включати таке:

Ісус Христос у ролі Сина і Батька

Син	Батько
Він перебував на землі у плоті (див. в. 2).	Він підкорив Свою плоть волі Батька (див. в. 2).
Він народився для земного життя (див. в. 3).	Його було зачато силою Небесного Батька (див. в. 3).
Його плоть стане підвладною і Його вб'ють (див. в. 7).	Він переміг смерть (див. в. 8).

(Адаптовано з Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 192.)

Щоб коротко підсумувати, у який спосіб Ісус Христос є Батьком, поділіться таким висловлюванням старійшини Джеффри Р. Холланда: “У деяких речах Христос настільки зливається з Батьком, що в певних призначеннях він по праву виконує батьківську роль і по праву носить титул Батька, виконуючи це” (*Christ and the New Covenant*, 183).

В Мосія 15 не лише пояснюється, як Ісус Христос є Батьком і Сином, але також розповідається про певні подібності між Ісусом Христом і Небесним Батьком. Напишіть на дошці подані речення, не вписуючи виділені курсивом слова. Попросіть учнів прочитати Мосія 15:4–5 і запропонуйте їм заповнити пропуски.

- Вони є “одним Богом”, тому що Обоє брали участь у створінні небес і землі.
- Воля Сина співпадає з волею Батька.

Запитайте:

- Чи мають Батько і Син інші подібності? (Однією з відповідей є та, що Вони мають подібний вигляд; див. Євреям 1:3).
- Чи є вони однією особою?

Щоб знайти більше подібностей між ними, поділіться таким висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Батько, Син і Святий Дух є одним Богом у ширшому розумінні, ніж просто бути єдиними в одній меті...

У піднесеній сім'ї Богів Батько і Син є одним. Вони мають той самий характер, досконалості й ознаки. Вони однаково думають, розмовляють тими ж словами, виконують ті самі дії, мають однакові бажання і виконують однакову роботу. Вони володіють однаковою владою, мають однакове розуміння, знають однакові істини, живуть у тому самому світлі й славі. Знати одного, означає знати іншого; бачити

одного, означає бачити іншого; чути голос одного, означає чути голос іншого. Їхня єдність—досконала. Син є образом істоти Батька; кожен має тіло і кістки такі ж відчутні на дотик, як і в людини, і обидва царюють у владі, могутності й силі над усіма творіннями своїх рук“ (*The Promised Messiah*, 5, 9).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 12:48, звертаючи увагу на те, кого ще запрошено стати такими, як Батько і Син. Прочитайте разом Мороній 7:48 і зверніть увагу на те, яким чином ми можемо стати більш подібними до Батька і Сина. Заохочуйте учнів обрати в своєму житті те, що потребує покращення, і прийняти рішення стати більше подібними до Батька і Сина у цій царині.

Мосія 15:20–27; 16:8–11. Праведні люди, у тому числі й діти, піднімуться, коли воскреснуть праведні. Злочестиві піднімуться у воскресіння неправедних. (15–20 хвилин)

Чи втрачав хтось із вас через смерть людину, яку ви любили? Запропонуйте кільком учням розповісти, які виникають труднощі, коли треба перебороти втрату. *Увага:* Будьте обережними, щоб не поранити ніжні почуття). Запитайте: Як знання євангелії допомагає нам справитися зі смертю? Прочитайте Мосія 16:8 і зверніть увагу на те, що поглинає “жало” смерті.

Прочитайте Учення і Завіти 76:17 і зверніть увагу на дві частини Воскресіння. Напишіть на дошці *Воскресіння праведних* і *Воскресіння неправедних*. Скажіть учням, що пророк Авінадія описує тих, хто належить до цих двох воскресінь. Поділіть клас на дві групи. Запропонуйте першій групі вивчити Мосія 15:20–25 і відповісти на наступні запитання. (Ці запитання можна написати на дошці під заголовком *Воскресіння праведних*).

1. Хто розірвав пута смерті? (див. в. 20).
2. Кого включено до воскресіння праведних (яке є “першим воскресінням”, про яке казав Авінадія)? (див. в. 22).
3. Куди вони підуть? (див. в. 23).
4. Що вони отримують? (див. в. 23).
5. Згідно з віршем 24, яка інша група бере участь у воскресінні праведних?
6. Хто ще бере участь у воскресінні праведних? (див. в. 25).

Запропонуйте іншій групі вивчити Мосія 15:26–27; 16:10–11; Об’явлення 20:4–5; Учення і Завіти 76:102–6 і відповісти на наступні запитання. (Їх можна написати на дошці під заголовком: *Воскресіння неправедних*).

1. Хто має чекати на воскресіння неправедних? (див. Мосія 15:26).
2. Чому ці люди не можуть брати участь у воскресінні праведних? (див. вв. 26–27).

3. З ким житимуть ці люди? (див. Мосія 16:11).
4. Коли воскреснуть ті, хто входить до воскресіння неправедних? (Після Тисячоліття; див. Об’явлення 20:4–5.)
5. Чим характеризуються ті люди, які увійдуть до воскресіння неправедних? (див. УЗ 76:102–104).
6. Куди ці люди підуть? (див. Мосія 16:11; УЗ 76:105–106).

Запропонуйте доповідачу першої групи викласти класу відповіді на першу групу запитань. Потім попросіть доповідача другої групи викласти класу відповіді на другу групу запитань).

Мосія 16:13–17:12. Істина впливає на людей різними шляхами. Праведні люди втішаються істиною, у той час як злочестиві люди відкидають її. (5–10 хвилин)

Попросіть учнів уявити, що вони на причасних зборах. Коли вони вже виходять, то чують, як одна людина каже: “Це були прекрасні збори”, а інша каже: “Це були найнудніші збори, на яких я був”. Запитайте:

- Що спричинило такі різні почуття людей на одних і тих же зборах?
- Хто, на вашу думку, більш чутливий до сприйняття Духа?

Поясніть, що сьогодні ви будете вчити, як, слухаючи одне і те саме свідчення про Христа, одна людина вірить, а інші сповнюють роздратуванням. Запропонуйте трьом учням розіграти такі ролі: Авінадія, царя Ноя і Алми. Напишіть на дошці поданий перелік (не включайте відповіді, подані під заголовком “Реакція царя Ноя” і “Реакція Алми”).

Слова Авінадія	
Реакція царя Ноя	Реакція Алми
<ul style="list-style-type: none"> • Не повірив • Розлютився • Захотів убити пророка • Захотів убити тих, хто повірив 	<ul style="list-style-type: none"> • Повірив • Виступив на захист пророка • Хотів ризикувати життям заради послуху

Запропонуйте учню грати роль Авінадія, прочитавши останнє свідчення Авінадія про Христа, яке знаходиться в Мосія 16:13–15. Запропонуйте другому і третьому учням прочитати, якою була реакція Ноя (Мосія 17:1, 3, 5) і Алми (Мосія 17:2, 4). Попросіть учнів описати реакцію обох чоловіків. Пишіть їхні відповіді на дошці під відповідними заголовками. Обговоріть такі запитання:

- Як ви відреагуєте, коли вам скажуть покаятися і удосконалити певну сторону вашого життя?
- Чи відрізнятиметься ваша реакція в залежності від того, про яку сторону йтиме річ? Чому?
- Як знання цих віршів допомагає вам, коли вас просять покаятися?

Прочитайте Мосію 17:6–8 і запитайте:

- Що сказав Авінадій, у відповідь на слова царя Ноя, який вважав його гідним смерті?
- Що міг сказати Авінадій, щоб врятувати себе?
- Яким чином переконання царя Ноя є нелогічними?
- Чого саме це навчає нас про Ноя? (Він не переймався приходом Христа; він переймався лише собою).
- Прочитайте вірші 9–10. Якою була відповідь Авінадія, згідно з цими віршами?
- Прочитайте вірш 11. Як вплинула на Ноя сміливість Авінадія?
- Прочитайте вірш 12. Який вплив мали на Ноя люди з його оточення?
- Який вплив мають на вас ваші друзі?

Заохочуйте учнів наслідувати приклад Авінадія і сміливо відстоювати істину, незважаючи на труднощі, перед якими вони можуть постати. Поділіться такими висловлюваннями Президента Гордона Б. Хінклі:

“Будьте сильними у відстоюванні правди. Ми живемо у вік компромісів... У ситуаціях, які перед нами щодня постають, ми знаємо, що є правильним... Ми повинні розвивати силу, щоб іти за своїми переконаннями” (in Conference Report, Oct. 1992, 73; or Ensign, Nov. 1992, 52).

“Ніхто з нас не може з'їхати вниз, не потягнувши, певною мірою, за собою всю Церкву. Ніхто з нас не може зробити краще, якщо не підіймає певною мірою всю Церкву... Ми можемо стати трохи кращими. Я молюся, щоб ми працювали над цим трохи наполегливіше, трохи відданіше, з більшою любов'ю, більше молячись, з більшим ентузіазмом. Це—робота Спасителя” (Teachings of Gordon B. Hinckley [1997], 137).

Мосія 17:11–20. Деяких, як і Спасителя, покликано, щоб запечатати своє свідчення своєю кров'ю.
(5–10 хвилин)

Запросіть духовно сильного учня скласти свідчення про Ісуса Христа. Запитайте учнів:

- Чого вам коштуватиме відмова від свого свідчення?
- Чи ви вважаєте, що відмовилися б від нього за гроші? Навіть за велику суму?
- Чи відмовилися б ви від нього за легкість і комфорт? за славу? за владу?
- Чи вважаєте ви, що відмовилися б від нього під загрозою смерті?

(Увага: Якщо ви вважаєте, що ваш учень почуватиметься незручно, відповідаючи на ці запитання, ви можете використати для прикладу провідників Церкви або членів, які виказали велику віру).

Запитайте учнів, як вони ставляться до людей, які вірять у щось так сильно, що стоять за це, незважаючи ні на що. Запитайте: Як це можна порівняти з людиною, віра якої обмежена?

Запропонуйте учням по черзі прочитати вголос такі уривки з Писань: Матвій 14:1–10; Дії 7:51–60; Мосія 17:11–20. Обговоріть з учнями, чим ці історії подібні. Запитайте:

- Що з того, що робили Іван Христитель, Степан і Авінадій розлютило людей?
- Прочитайте Учення і Завіти 135:3. Що зробили, згідно з цими віршами, Джозеф Сміт і “більшість з помазаних Господом у давні часи”?
- Чому таку велику кількість людей було покликано запечатати своє свідчення власною кров'ю? (див. Євреям 9:16).
- Що необхідно людині, щоб мати таке свідчення в наш час?

Поділіться такою розповіддю з учнями:

“Постріл шести рушниць луною роздався над маленьким містечком Сан–Маркос неподалеку від Мехіко. Хесусіта Монрой знала, що її син, Рафаель, і його напарник, Вінсенте Моралес, були мертві.

Накинувши на голову хустку, вона поспішила, щоб знайти їхні тіла, залишені під проливним дощем, який ніби хотів змити із землі плями крові цих мучеників у Суботній день 17 липня 1915 року...

Коли революційні заворушення в Мексиці змусили місіонерів припинити свою діяльність у країні в 1913 році, Рафаель Монро, власник магазину, якому було близько 30 років, залишився відповідальним за філію в Сан–Маркосі в Мексиканській місії. Він був членом Церкви протягом лише трьох місяців.

Щотижня Рафаель проводив збори з невеликою групою в сім чоловік. Він навчав Євангелії своїх сусідів і філія зростала. У травні 1915 року 50 чоловік було хрищено, а 75 відвідували збори.

У цей час дві ворогуючі армії, які боролися за контроль над країною, підійшли до Сан–Маркоса. На якийсь час місто захопив Карранса. Потім Сапата зі своїми фанатичними прихильниками Гваделупської діви оволодів містом.

Сусіди Монроя, які чинили жорстоку протидію його релігійній діяльності, пішли до штабу Сапати і донесли на Рафаеля як на прихильника Карранси і як на мормона.

Солдати оточили дім Монро. Рафаеля заарештували разом з Вінсенте, членом Церкви, який зайшов відвідати його. “Здайте зброю”,—наказали солдати.

Вийнявши з кишень Біблію і Книгу Мормона, Рафаель відповів: “Сеньйори, це єдина зброя, яку я ношу. Ці книги є зброєю істини проти помилок”.

Обох чоловіків катували, їм погрозували і наказували зректися своєї релігії. “Моя релігія дорожча мені за життя і я не зречуся її”,—заявив Рафаель.

Протягом другої половини дня, яку він провів у в’язниці, Рафаель читав і пояснював Писання іншим в’язням і охоронцям. О 5 годині вечора його мати принесла трохи поїсти. Рафаель благословив їжу, але не їв. “Сьогодні в мене піст”,—сказав він.

Через кілька хвилин він разом з Вінсенте крокував до великого дерева, що за околицею Сан-Маркоса. Їм запропонували свободу, якщо вони зречуться своєї релігії й приєднаються до сапатистів. Вони відмовилися.

Рафаелю дозволили помолитися. Він став на коліна і попросив захистити його сім’ю, його маленьку філію. В кінці він помолився за тих, хто в нього стрілятиме: “Батьку, прости їх, бо вони не знають, що творять”.

Піднявши і зігнувши свої руки він проголосив: “Сеньйори, я до ваших послуг”.

Один із солдатів сказав: “Я ніколи не бачив більш мужньої смерті” (“Two Members Died Courageously for the Truth,” *Church News*, 12 Sept. 1959, 19).

Попросіть учнів поміркувати над такими запитаннями:

- Наскільки сильне ваше свідчення?
- Чи готові ви померти за нього? Але більш важливо, чи готові ви жити заради нього?
- Як ваші щоденні вчинки можуть змінюватися завдяки силі вашого свідчення?

Мосія 11–17. Писання містять багато символів і натяків на Ісуса Христа. (20–25 хвилин)

Прогляньте з учнями матеріал про символи і натяки в порадах для вчителя до Мосія 7:1–8, 16 (с. 108). *Увага:* Якщо ви не скористалися цією порадою для вчителя, ви можете скористатися нею зараз, не використовуючи поданий перелік у цій пораді для вчителя.

Попросіть учнів прочитати вірші з поданого переліку, звертаючи увагу на подібності між життям Авінадія та Ісуса Христа. Якщо є бажання, роздайте учням копії переліку з незаповненою колонкою “Подібності” і попросіть їх вписати необхідну інформацію.

Авінадій	Ісус Христос	Подібності
Мосія 11:20–25; 12:9	Матвій 4:17; Лука 4:28	Обидва закликали людей до покаяття. В обох випадках люди гнівалися на їхнє проповідання.
Мосія 11:26	Лука 4:29–30	Люди, яких вони навчали, намагалися вбити їх, але вони були визволені з їхніх рук.
Мосія 12:9	Іван 18:12; Лука 23:7	Обох зв’язали і привели до царя.
Мосія 12:17–18	Матвій 26:57	Авінадія судила рада священників. Ісуса судила рада первосвящеників, книжники і старійшини.
Мосія 12:19	Марк 14:55–59; Лука 20:19–20	Священики намагалися ввіймати його на слові.
Мосія 12:26	Матвій 23:13–26	Обидва докоряли релігійним провідникам.
Мосія 13:1	Іван 10:20	Цар Ной сказав, що Авінадій божевільний. Люди казали, що Ісус божевільний.
Мосія 14; 17:1	Лука 4:16–21, 28–30	Авінадій цитував з пророцтва Ісаї про Спасителя, а потім Ной убив його. Ісус цитував з пророцтва Ісаї про Спасителя, а потім люди з Назарета намагалися вбити його.
Мосія 17:5–6	Дії 10:40; 1 Петра 3:18–19	Авінадій провів три дні у в’язниці. Ісус провів три дні у могилі, і протягом цього часу Він проповідував духам у в’язниці.
Мосія 17:7–8	Матвій 26:63–66	Обидва навчали, що Христос є Богом.
Мосія 17:9	Іван 18:1–8	Обидва дозволили себе арештувати.
Мосія 17:9–10	Іван 10:17–18	Обидва добровільно пішли на смерть.
Мосія 17:10	Матвій 27:22–24	Обидва були без вини звинувачені.
Мосія 17:11	Матвій 27:15–18	В обох випадках політичні провідники хотіли відпустити їх.
Мосія 17:12	Лука 23:2	Обох було звинувачено в зраді.
Мосія 17:13	Іван 19:1	Обох бичували.
Мосія 17:19	Лука 23:46	Вмираючи, обидва молилися, щоб їхні душі було прийнято.
Мосія 17:20	Іван 19:30; див. також Євреям 9:15–16	Обоє запечатали своє свідчення своєю кров’ю.

Заохочуйте учнів звертати увагу на символи Спасителя в Писаннях і у світі навколо нас.

Мосія 18–22

Вступ

Остання частина літопису Зенифа знаходиться в Мосія 18–22. Мосія 18—це розповідь про Алму і те, що з ним відбувалося біля вод Мормона. Після смерті Авінадія Алма молодший, священик царя Ноя, який повірив словам Авінадія, таємно навчав людей. Багато пішли за ним до вод Мормона і близько двохсот з них охристілися.

Страждання і смерть царя Ноя і кара, яка зійшла на його народ, описані в Мосія 19–22. Ці розділи показують, як здійснилися пророцтва Авінадія стосовно царя Ноя.

У цих розділах згадується кілька груп людей. Кожна група мала вибирати між праведністю і злочестям, щоб потім постати перед наслідками. Ті, хто обрав праведність, отримали благословення, а ті, хто обрав злочестя, були покарані. Алма навчав: “Злочестивість ніколи не була щастям” (Алма 41:10), або Павло пояснював: “Заплата за гріх—смерть, а дар Божий—вічне життя” (Римлянам 6:23).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- При хрищенні ми вступаємо в завіт дотримуватися Божих заповідей і підтримувати та втішати один одного. У відповідь Бог обіцяє пролити на нас Свій Дух і забезпечує нам вічне життя (див. Мосія 18:7–13; див. також Мороній 4:3; 6:1–6).
- Церковні провідники, як і всі члени Церкви, повинні любити Господа і дотримуватися Його заповідей. Провідники мають також заохочувати членів Церкви любити один одного і навчати один одного, а також вділяти від свого майна тим, хто в нужді (див. Мосія 18:17–30; див. також Мойсей 7:18–21).
- Слово Господа, сказане через Його пророків, завжди здійснюється (див. Мосія 19:15, 20; 20:21; 21:2–4, 15; див. також Мосія 11:23–24; 12:1–5; 17:17–18; УЗ 1:37–38).
- Злочестивість приносить страждання. Коли ми смиренно вступаємо в євангельські завіти, дотримуємося їх і каємося в своїх гріхах, Господь може позбавити нас страждань (див. Мосія 21–22; див. також 1 Нефій 1:20; Мосія 23–24).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 65–67.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video, фільм 11 “Бути свідками” можна використати для викладання Мосія 18:1–16 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Мосія 18. При хрищенні ми вступаємо в завіт дотримуватися Божих заповідей і підтримувати та втішати один одного. У відповідь Бог обіцяє пролити на нас Свій Дух і забезпечує нам вічне життя. (40–45 хвилин)

Підготуйте ваш клас, як вказано на малюнку. Скористайтеся стрічкою або мотузкою, щоб позначити різні ділянки, і розставте знаки, що вказують назву кожної ділянки.

Коли учні будуть заходити до кімнати, попросіть їх залишитися у зовнішній ділянці (на “землі Легія-Нефія”). Запропонуйте їм пригадати те, що вони дізналися про землю Легія-Нефія і народ царя Ноя, коли вивчали Мосія 9–17. Обговоріть такі запитання:

- Які гріхи були притаманні народу царя Ноя?
- Прочитайте Мосія 17:1–4. Чому Алма втік від Ноя, згідно з цими віршами?
- Яким чином гріхи того часу подібні до гріхів у наш час?
- У чому полягає трудність життя у світі, настільки сповненому злочестя?

Запропонуйте учням уявити, що ділянка з написом “земля Легія-Нефія” уособлює світ. Попросіть учнів прочитати Учення і Завіти 53:2; 59:8–9 і запитайте:

- Чого ці вірші навчають про світ?
- Що ми можемо робити, щоб залишатися або бути незаплямованими злочестивістю світу?

Поясніть, що Мосія 18 містить корисне вчення для тих, хто прагне духовного спокою і захисту від лихого впливу світу.

Попросіть учнів пройти до центральної ділянки кімнати (до “землі Мормона”). Нехай вони прочитають Мосія 18:1–7 і звернуть увагу на опис як землі Мормона, так і людей, які на ній жили. Запитайте:

- Як можна землю і людей, описаних у цих віршах, порівняти із землею Легія-Нефія і її людьми?
- Що найбільше вас вразило у землі Мормона і в цих людях?
- В якій з цих земель ви бажали б бути? Чому?
- Які ви можете назвати місця в наш час, де можна знайти красу, спокій, чистоту і захист від того лихого, що є у світі?

Прочитайте Учення і Завіти 84:2 і запитайте: З яких двох причин Господь встановив Церкву в останні дні? Запропонуйте учням уявити, що ділянка з написом “земля Мормона” уособлює Церкву. Свідчіть, що Церква може принести спокій, захист і допомогу своїм членам. Скажіть учням, що ділянка “води Мормона” уособлює двері або ворота, що ведуть до членства в Церкві. Прочитайте 2 Нефій 31:17–18 і зверніть увагу, що може бути воротами.

Нехай учні прочитають Мосія 18:8–10 і запитайте:

- Які обіцяння ми даємо або в які завіти вступаємо, коли хрестимося?
- Що є для вас важливим у цих завітах?
- Як, на вашу думку, ці завіти можуть допомогти вам знести злочестивість світу?
- Які обіцяння Господь дає у відповідь?
- Як обіцяння Господа благословили ваше життя?
- Чому благословення належати до кошари Бога варте жертв, яких воно вимагає?

Прочитайте Мосія 18:11–17 і запропонуйте учням позначити слова, які показують, що люди відчували під час хрищення. Обговоріть слова, які позначають учні.

Напишіть на дошці такий перелік (не заповнюючи праву колонку).

Благословення від членства в Церкві (Мосія 18)

Членів навчають правильного вчення.	в. 19
Їх навчають про віру і покаєння.	в. 20
Їх оточують люди, які їх люблять.	в. 21
Вони стають дітьми Бога.	в. 22
Вони навчаються євангелії, відвідуючи щотижневий збори.	в. 25
Священики отримують Духа і знання про Бога.	в. 26
Бідні отримують допомогу через дари інших членів Церкви.	вв. 27–28

Запропонуйте учням прочитати Мосія 18:19–28 і визначити вірш, де описано кожну з переваг, вказаних на дошці. Запитайте в учнів, чи вірять вони, що ті самі переваги

мають члени Церкви і в наш час. Запитайте: Чи подібна Церква до прихистку або до оазису в світі?

Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли вони отримували благословення, перелічені на дошці. Свідчіть про великі благословення і відповідальність, які ми маємо як члени істинної Церкви Бога. Прочитайте Мосія 18:29–30 і заохочуйте учнів перетворювати свою домівку, приход або філію на води Мормона—місце краси, любові, спокою, процвітання і захисту, де навчають євангелії і живуть за нею.

Мосія 19:1–21:15. Слово Господа, сказане через Його пророків, завжди здійснюється. (30–40 хвилин)

Напишіть кожну із вказаних подій на окремому аркуші паперу і прикріпіть аркуші на дошці в будь-якому порядку:

- Гедеон мало не вбиває царя Ноя.
- Народ царя Ноя втікає від Ламанійців.
- Ламанійці перетворюють народ царя Ноя на рабів.
- Лімгій починає правити.
- Царя Ноя вбито.
- Злочестиві священики царя Ноя ховаються в пустині.
- На землі Легія-Нефія встановлюється мир.
- Ламанійські дочки танцюють.
- Ламанійці нападають на народ Лімгія.
- Гедеон рятує ситуацію.
- Ламанійці пожаліли народ Лімгія.
- Народ Лімгія перетворено на рабів.

Призначте кожному учневі одну з осіб або груп:

- Цар Ной (Мосія 19:1–12, 20–21)
- Гедеон (Мосія 19:4–8, 18–24; 20:17–22)
- Народ Ноя (Мосія 19:9–12)
- Ламанійські воїни (Мосія 19:6, 14–15; 20:7–11, 24–26)
- Чесні дочки Нефійців (Мосія 19:13–15)
- Цар Лімгій (Мосія 19:16–17, 26–29; 20:8–26)
- Злочестиві священики (Мосія 19:18, 21, 23; 20:3–5, 18–23)
- Ламанійські дочки, які співають і танцюють (Мосія 20:1–6, 15, 18, 23)
- Ламанійський цар (Мосія 20:12–15, 23–26)
- Народ царя Лімгія (Мосія 21:1–13)

Попросіть учнів прочитати короткий зміст до Мосія 19–21 і потім прочитати вірші, вказані в дужках, для призначених осіб або груп. Коли вони закінчать, усім класом розмістіть у правильному порядку аркуші на дошці. Запропонуйте десятком учням (по одному до кожного із вказаних фрагментів з Писань) поділитися тим, що, на їхню думку, є найважливішим уроком, якому вони навчилися від особи або групи людей, яких вони вивчали, і як цей урок можна застосувати до нас сьогодні.

Прочитайте Мосія 11:20–21; 12:1–5; 17:14–18 і запитайте:

- Що спільного мають ці пророцтва Авіадія?
- Як співвідноситься з цими пророцтвами Мосія 19–21? (Пророцтва у цих розділах здійснилися).
- Чого це навчає вас про слова пророків? (Пророчі слова завжди здійснюються).
- Прочитайте Учення і Завіти 1:37–38. Як ці вірші підтримують цю істину?

Свідчіть про важливість наслідування пророків. Поділіться таким висловлюванням старійшини Роберта Д. Хейлза:

“Я свідчу, що пророки сучасності мають якості пророків давнини та інших пророків цього розподілу...

Ми проголошуємо з усією впевненістю, маючи повноваження від Бога, яким нас наділено, що ми маємо пророка у наш час. Президент Церкви, як пророк, є представником Бога на землі і він призначений вести Його Церкву...

Наша духовна безпека залежить від того, чи повернемося ми до чистого голосу живого пророка. Якщо ми слухаємо його голос і виконуємо його пораду, то зможемо жити так, як того хоче Христос, і витерпимо до кінця, щоб одного дня ми, разом з нашими сім'ями, повернулися в присутність нашого Небесного Батька і нашого Спасителя, Ісуса Христа” (in Conference Report, Apr. 1995, 20–21; or *Ensign*, May 1995, 17).

Мосія 21–24. Злочестивість приносить страждання. Коли ми смиренно вступаємо в євангельські завіти, дотримуємося їх і каємося в своїх гріхах, Господь може позбавити нас страждань.

(45–55 хвилин)

Увага: Ці поради для вчителя розглядають матеріал для цього фрагменту з Писань (Мосія 18–22) і наступного (Мосія 23–24).

Попросіть учнів уявити, що кожному з них дано фотоапарат і завдання проілюструвати одне з таких слів: *полон, страждання, скорботи, випробування* або *труднощі*. (Або роздайте їм газети чи журнали, щоб віднайти такі фотографії). Обговоріть такі запитання:

- Що б ви сфотографували?
- Які випадки траплялися з вами або з кимось, що ілюструють ці слова?
- Ці випробування були для вас благословенням чи покаранням? Чому?
- Як Господь може допомогти вам подолати ваші випробування?
- Що вам треба зробити, щоб отримати Його допомогу?

Поділіться наступним висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона про тих, хто писав Книгу Мормона:

“Якщо вони бачили наші дні й вибрали саме ті речі, які мають для нас найбільшу цінність, то чи не це вказує нам, як ми повинні вивчати Книгу Мормона? Ми маємо постійно запитувати у себе: “Чому Господь надихнув Мормона (чи Моронія або Алму) включити це в свій літопис? Чого це може мене навчити, щоб жити в цей час, у цей вік?” (in Conference Report, Oct. 1986, 5; or *Ensign*, Nov. 1986, 6).

Скажіть учням, що після смерті Авіадія народ царя Ноя поділився на дві групи. Одною керував цар Лімгій (Мосія 19–22), а другою—Алма (Мосія 18; 24–25). Розповідь про ці дві групи дає можливість зробити цікаве порівняння того, як Господь ставиться до Своїх дітей. Вони також дають нам відповіді на те, як ставитися до своїх випробувань.

Роздайте учням копії такого переліку. Колонки “Народ Лімгія” і “Народ Алми” не заповнюйте за винятком послань на Писання, які дані курсивом. Призначте першій групі заповнити колонку “Народ Лімгія”, а іншій групі—колонку “Народ Алми”.

Запитання	Народ Лімгія	Народ Алми
Якими були люди?	<p>(Мосія 19:2–20)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вони були поділені (див. в. 2). • Вони сперечалися (див. в. 3). • Вони втікали від Ламанійців (див. в. 9). • Вони залишили свої сім'ї (див. в. 11). • Вони змусили своїх дочок благодати за них (див. в. 13). • Вони вбили царя (див. в. 20). 	<p>(Мосія 18:3–21)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вони вірили Алмі (див. в. 3). • Вони йшли, щоб почути євангелію (див. в. 4). • Вони ризикували (див. вв. 4, 6). • Їх навчали каятися і мати віру в Господа (див. в. 7). • Вони увійшли в завіт з Богом (див. вв. 8–11). • Вони були сповнені благодаті (див. в. 16). • Їх навчали не сперечатися, а любити один одного (див. в. 21).
Що з ними сталося і якою була їхня реакція?	<p>(Мосія 19:22–20:22)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вони потрапили в залежність і платили 50 відсотків майна як данину (див. 19:22). • Вони мирно жили в залежності протягом двох років (див. 19:29). • Ламанійці напали на них (див. 20:7). • Вони відбивалися (див. 20:8–11). • Вони погодилися бути залежними (див. 20:22). 	<p>(Мосія 23:2–37)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Господь зміцнив їх (див. в. 2). • Вони побудували місто (див. вв. 5, 20). • Вони надзвичайно процвітали (див. вв. 19–20). • Ламанійці знайшли їх (див. в. 25). • Вони волали до Господа (див. в. 28). • Вони здалися і погодилися бути залежними (див. вв. 29, 36–37).

Якими були умови їхньої залежності?	(Мосія 21:3–6) <ul style="list-style-type: none"> Ламанійці били їх по щоках (див. в. 3). Вони використовували над ними владу (див. в. 3). Вони поклали на них важкі тягарі та поганяли їх, як тварин (див. в. 3). 	(Мосія 24:8–14) <ul style="list-style-type: none"> Амулон переслідував їх (див. в. 8). Він використовував над ними владу і поставив над ними наглядачів (див. в. 9). Їхні скорботи були великими (див. в. 10). Їм погрозували смертю (див. в. 12). Вони носили тягарі на своїх спинах (див. в. 14).
Як вони ставилися до своєї залежності?	(Мосія 21:7–14, 25–26) <ul style="list-style-type: none"> Вони почали ремствувати (див. в. 6). Вони пішли воювати і потерпіли поразку три рази (див. вв. 7–12). Вони були приведені до смирення (див. вв. 13–14). Вони прийняли свою залежність і образи (див. в. 13). Вони голосно волали до Господа (див. в. 14). Вони послали по допомогу (див. вв. 25–26). 	(Мосія 24:10–16) <ul style="list-style-type: none"> Вони голосно волали до Бога (див. в. 10). Вони молилися в серці (див. в. 12). Вони підкорилися з радістю (див. в. 15). Вони виказували віру і терпіння (див. в. 16).
Якими були наслідки їхньої реакції?	(Мосія 21:15–22:16) <ul style="list-style-type: none"> Господь був повільний, щоб почути їх (див. 21:15). Господь пом'якшив серця їхніх ворогів, які полегли їхні тягарі (див. 21:15). Спочатку їх не було звільнено (див. 21:15). Вони процвітали поступово (див. 21:16). Вони допомагали іншим (див. 21:17). Вони вступили в завіт служити Богу (див. 21:31). Вони дали вино Ламанійським охоронцям, які потім заснули (див. 22:7, 10). Вони втекли (див. 22:11). 	(Мосія 24:13–25) <ul style="list-style-type: none"> Господь промовляв до них (див. в. 13). Він обіцяв визволити їх (див. в. 13). Він полегшив їхні тягарі й зміцнив їх (див. вв. 14–15). Він пообіцяв визволити їх “завтрашнього дня” (в. 16). Він наслав глибокий сон на охоронців (див. в. 19). Вони втекли (див. в. 20).

Коли учні закінчать роботу над переліком, обговоріть те, що вони знайдуть. Запропонуйте обом групам порівняти і знайти різницю в тому, що вони дізналися про народ Лімгія і про народ Алми. Обговоріть такі запитання:

- Які випробування або труднощі постають перед нами сьогодні, що їх можна порівняти із залежністю, в яку потрапили народи Алми і Лімгія?
- Чого ми можемо навчитися у цих людей стосовно того, як боротися з труднощами?
- Яким чином, на вашу думку, Господь допоможе вам подолати труднощі й випробування?

- Який найважливіший урок ви почерпнули, вивчаючи ці дві розповіді?

Запропонуйте учням прочитати Алма 32:13, 16 і запитайте: Який із цих віршів найкраще описує народ Лімгія? народ Алми? Попросіть учнів поміркувати, який із цих віршів найкраще описує їх і чому? Запитайте: Як ми можемо добровільно бути більш смиреними перед Господом?

Вступ

У книзі Мосія 23–24 продовжується розповідь про Алму і його народ (див. Мосія 18). Після втечі від царя Ноя і організації Церкви біля вод Мормона ці вірні святі потрапили в залежність до групи Ламанійців. Завдяки їхній вірі й праведності Господь визволив їх від ворогів, і вони змогли об'єднатися з Нефійцями в Зарагемлі.

Ці розділи, як і більшість книги Мосії, наголошують на темі визволення від випробувань і страждань. Цар Веніамин говорив про духовне визволення через Спокуту Ісуса Христа. Народ Лімгія, який через свої вчинки потрапив до фізичної залежності, було визволено після смиренного підкорення волі Господа. Народ Алми було також визволено з фізичної залежності завдяки їхній постійній вірі та послуху. Вони волали до Господа, і Він почув та відповів на їхні молитви. Незважаючи на те, перед якими випробуваннями ми постаємо, фізичними чи духовними, незважаючи на те, чи є вони результатом наших власних рішень, чи того, що ми живемо у занепадому світі, ми можемо навчитися на прикладі Алми шукати звільнення від них.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Коли до уряду входять люди, обрані народом, народ розділяє відповідальність за все добре і погане, що є в суспільстві (див. Мосія 23:6–13; див. також Мосія 29:8–32).
- Щоб мати повноваження проповідувати євангелію і виконувати її обряди, чоловік повинен бути покликаним Богом через пророцтво і рукопокладання тих, хто має повноваження (див. Мосія 23:14–18; див. також Мосія 18:13, 17–20; Уложення віри 1:5).
- Наш Небесний Батько піклується про наше зростання. Іноді Він зміцнює нас, щоб ми вистояли у випробуваннях. Іноді Він забирає наші тягарі (див. Мосія 23:21–24:25; див. також Мосія 21:15–16).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 66–67.

Поради для вчителя

Мосія 23:6–14. Коли до уряду входять люди, обрані народом, народ розділяє відповідальність за все добре і погане, що є в суспільстві. (15–20 хвилин)

Скажіть учням, що сьогодні вони матимуть можливість голосувати за людину, яку вони найбільше хотіли б мати своїм провідником. Вони повинні віддати свій голос за одного з двох людей: царя Веніямина чи царя Ноя. Оберіть двох добровольців бути “організаторами виборчої кампанії” для обох кандидатів. Запропонуйте першому добровольцю виступити з невеликою промовою, щоб переконати клас проголосувати за царя Веніямина. Нехай цей учень включить у промову вірші з книги Мосія 2:10–16. Запросіть другого добровольця виступити з промовою на користь царя Ноя, цитуючи з Мосія 11:1–9. Запитайте клас:

- Якби ви мали можливість, кого з двох чоловіків ви обрали б своїм провідником? Чому?
- Які якості, на вашу думку, важливо мати провіднику?
- Яка існує небезпека, коли провідник злочестива людина?
- Яку відповідальність несе народ, обираючи провідника?
- Чому народ, який обирає провідників, частково несе відповідальність за все добре або погане, що трапляється в суспільстві?

Скажіть учням, що народ Алми хотів обрати його царем, бо дуже любив його (див. Мосія 23:6). Однак Алма мав занепокоєння стосовно того, щоб царі керували людьми. Прочитайте Мосія 23:6–14 і запитайте, які застереження дав Алма стосовно вибору провідників. Скажіть учням, що в Писаннях ми читаємо про часи, коли народами керували царі, і про часи, коли не було царів. Прочитайте знову Мосія 23:8, 14 і допоможіть учням зрозуміти, що коли ми маємо можливість обирати провідників, то важливо, щоб ми обирали праведних людей.

Нехай учні прочитають Мойсей 7:53, звертаючи увагу на те, про якого царя йдеться в цьому вірші. Запитайте:

- Як можна Ісуса Христа вважати царем?
- Якими рисами володіє Спаситель, що були б корисними для земних керівників?
- Як ми можемо показати підтримку і любов нашому Небесному Царю?
- Коли Ісус Христос особисто царюватиме на землі під час Тисячоліття, наскільки, як ви уявляєте, життя стане іншим?
- Яким чином Мосія 23:8 можна застосувати до Ісуса Христа як нашого царя?

Поділіться таким свідченням Президента Гордона Б. Хінклі:

“Ісус Христос [є] Сином Божим, який Своєю незрівнянною вічною владою подолав смерть. Він—Викупитель світу. Він віддав Своє життя за кожного з нас. Він знову піднявся з мертвих і став первітком серед померлих. Він, як Цар над царями, переможно здійснюється над іншими царями. Він, як Всемогутній, стоїть над усіма правителями. Він—наша втіха, наша єдина істинна втіха, коли покрив земної ночі зімкнеться над нами в той час, коли дух залишить людське тіло...

Він—наш Цар, наш Господь, наш Учитель, живий Христос, який стоїть по правицю від Свого Батька. Він живий! Він живий, надзвичайний, чудовий живий Син живого Бога” (in Conference Report, Apr. 1996, 92; or *Ensign*, May 1996, 67).

Мосія 23:14–18. Щоб мати повноваження проповідувати євангелію і виконувати її обряди, чоловік повинен бути покликаним Богом через пророцтво і рукопокладання тих, хто має повноваження. (20–25 хвилин)

Покажіть учням ланцюжок або намалуйте його на дошці. Скажіть їм, що це “ланцюжок повноваження” і попросіть уявити, що перша ланка уособлює Господа, а остання ланка уособлює сучасного пророка. Поясніть, що сучасний пророк був рукопокладений апостолами, які були висвячені іншими апостолами і так через Петра, Якова та Івана до Ісуса Христа. Обговоріть наступні запитання:

- Чому важливо, щоб ланцюжок повноважень простягався від Ісуса Христа до пророка?
- Що станеться, якщо ланцюжок повноважень обірветься?
- Чому важливо, щоб усі носії священства були покликані тим, хто має відповідне повноваження?

Запропонуйте учням відкрити свої Писання там, де знаходяться Уложення віри. Запитайте, яке уложення віри найкраще підсумовує те, що ви обговорювали.

Запропонуйте учням поділити п’яте уложення віри на фрази, що описують принципи, які стосуються покликань священства в нашій дні (наприклад “покликаним Богом”) і напишіть їхні відповіді на дошці. Поясніть, що ці самі принципи спостерігаються і в Книзі Мормона. Нехай учні вивчать Мосія 18:13; 23:16–18 і перерахують фрази, що описують ці принципи (наприклад, “від Бога” [23:17]). Запитайте: Чому, на вашу думку, ці принципи також містяться у Книзі Мормона?

Подумайте над тим, щоб запропонувати носію Ааронового священства в класі розповісти про священство і те, як це повноваження передається в Церкві сьогодні. Свідчіть про важливість священства і допоможіть учням зрозуміти, що повноваження Бога знаходяться лише в межах Його Церкви. На закінчення прочитайте наступне

висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта, який у той час був членом Першого Президентства:

“Священство—це частина особистої влади Бога, яку він дарує своїм обраним слугам, щоб вони могли діяти в його ім’я, проголошуючи євангелію і виконуючи всі її обряди...

Чоловік не може законно діяти в ім’я Господа, якщо він не отримав священство, яке є божественним повноваженням. Жоден чоловік не має влади або права взяти самостійно цю честь... Якщо він зробить це, його дії не матимуть сили і не будуть визнані небесами...

Питання про священство або божественне повноваження є життєво важливим, тому що воно стосується спасіння кожного з нас. Людина не зможе увійти в царство Бога, не виконуючи законів цього царства. Лише уповноважені чини можуть належним чином виконувати обряди і таїнства його царства. Жоден чоловік не має права брати на себе повноваження і діяти, не будучи посвяченим на служіння. Якщо він чинить так, то ці дії є протизаконними і позбавленими повноважень” (in Conference Report, Oct. 1966, 83–84).

Вступ

Мосія 25–29—це літопис про те, що відбувалося в Зарагемлі приблизно з 120 до 91 року до Р.Х. Люди, які прийшли з Зенифом, включаючи народ Лімгія і послідовників Алми, повернулися до Зарагемлі безпечно і об’єдналися під правлінням царя Мосії. Це був час миру і процвітання, хоча багато членів Церкви були зведені до гріха невірними.

Цар Мосія правив людьми у праведності. Протягом останніх років його життя відбулося багато важливих подій, які допомогли благословити і захистити народ навіть після його смерті: (1) Мосія передав Алмі старшому повноваження організувати Церкву в Зарагемлі; (2) Мосія видав закони, які допоможуть віруючим і невірним жити разом у мирі; (3) Алму молодшого і синів Мосії було наведено чудесним чином і вони присвятили своє життя служінню Богу; (4) Мосія переклав яредійські літописи за допомогою тлумачів (Урім і Тумміма); (5) Мосія передав Алмі молодшому відповідальність за

латунні пластини та інші релігійні літописи і речі й наказав йому продовжувати літопис про Божий народ; (6) Мосія запропонував, щоб судді, а не царі, правили народом, і народ погодився; (7) Алма молодший служив первосвященником Церкви і першим головним суддею.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Читання Писань може наповнити нас радістю, вдячністю і сумом за гріхи (див. Мосія 25:4–12; див. також Ісус Навин 1:8; 2 Тимофію 3:15–17).
- Ті, хто каються, дотримуються своїх завітів і з вірою терплять, отримують земні й духовні благословення і можуть успадкувати вічне життя (див. Мосія 25:17–24; 26:15–24; див. також УЗ 14:7).
- Ті, хто не вірять в істинне вчення, хто не йде за Господом і не прикликає Його ім’я, відокремлюють себе від Господа і Його благословень (див. Мосія 26:1–6, 25–32; див. також Повторення 28:1–6, 15–19).
- Отримання особистого одкровення часто вимагає великих духовних зусиль (див. Мосія 26:7–14; див. також Енош 1:1–6; Офіційна декларація 2; Джозеф Сміт—Історія 1:10–16).
- Відлучена особа втрачає членство в Церкві (див. Мосія 26:29–36; див. також 3 Нефій 18:31; УЗ 134:10).
- Щоб покаятися, ми повинні зізнатися, відчувати сум, залишити гріх, відшкодувати збитки, вибачити іншим і відчути зміну в серці. Покаяння несе духовне відродження і радість від прощення Господом (див. Мосія 27:11–37; див. також Алма 36:6–26).
- Наявність свідчення про Ісуса Христа, любові до інших і бажання їхнього вічного благополуччя може спонукати учнів Ісуса Христа служити на місії (див. Мосія 28:1–9; див. також УЗ 4:1–7).
- Той, хто володіє Урімом і Туммімом, називається провидцем (див. Мосія 28:10–16; див. також Мосія 8:13–17; УЗ 107:91–92; Джозеф Сміт—Історія 1:35).
- Провідники мають відповідальність чинити праведний суд і служити згідно з законами Бога (див. Мосія 29:11–44; див. також Яром 1:7, 11–12; УЗ 107:99).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 68–70.

Поради для вчителя

Мосія 25. Члени Церкви зміцнюють один одного, коли збираються разом, щоб послухати пророків, які проголошують слово Бога. (25–30 хвилин)

Скажіть учням, що члени Церкви часто йдуть на великі жертви, щоб відвідати конференції, де будуть промовляти пророк або апостол. Поділіться такою розповіддю

старійшини М. Рассела Балларда, члена Кворуму двадцятьох, або запропонуйте учням поділитися подібними випадками, які вони, можливо, знають:

“Мене призначили головувати на регіональній конференції в Ла-Пасі, Болівія. Деякі члени Церкви приїхали з маленьких містечок і сіл, що знаходилися на великій відстані, виказуючи велику жертвність і відданість заради відвідання зборів. Перед сесією навчання носіїв священства я вітав братів, поки вони збиралися. Я помітив, що сорочка одного літнього брата, починаючи від грудей і вниз була іншого кольору; верхня частина була білою, у той час як нижня червонувато-коричневою. Він і три його супутники, всі носії Мелхиседекового священства, подорожували багато годин, пройшовши більшість шляху пішки, перетнувши дві річки, червонувато-коричнева вода яких доходила їм до грудей. Вони зупинили автостопом вантажівку і їхали в кузові дві останні години їхньої подорожі.

Їхня жертва і їхнє ставлення до неї викликали в мене велике смирення. Один з цих вірних чоловіків сказав мені: “Старійшино Балларде, ви один з апостолів Господа. Ми з братами робили все можливе, щоб ви нас навчали”. (“The Law of Sacrifice,” *Ensign*, Oct. 1998, 11–12).

Обговоріть такі запитання:

- Що змушує людей іти на такі жертви?
- Яке благословення можна отримати, коли члени Церкви збираються разом? (див. УЗ 6:32).

Запропонуйте учням прочитати Мосія 25:1–4 і запитайте:

- Хто зібрався разом на це особливе зібрання?
- Скільки пройшло часу з моменту, коли народ Зарагемлі об'єднався з народом Лімгія і Алми? (Близько восьми років; див. зноски до Мосія 9:1; 24:25).
- Що, на вашу думку, відчували люди, які об'єдналися на цьому особливому зібранні?

Скажіть учням, що це зібрання в Зарагемлі можна порівняти з генеральною конференцією в наш час. Нехай учні виконають вправу А до Мосія 25 в пугівнику для учнів. Коли вони закінчать, виправте і обговоріть відповіді.

Мосія 26. Отримання особистого одкровення іноді вимагає великих духовних зусиль. (35–40 хвилин)

Напишіть на дошці такі запитання і обговоріть їх з класом:

- Яка найскладніша проблема постає перед молодими людьми?
- Яка найскладніша проблема, на вашу думку, постає перед вашими батьками?
- Яка, на вашу думку, найскладніша проблема постає перед пророком?

Скажіть учням, що найбільш важливим є не стільки визначення, скільки вирішення проблеми. Обговоріть такі запитання:

- Який ваш перший крок, коли ви намагаєтеся вирішити проблеми?
- Які ви робите інші кроки?
- Чого навчають ваші батьки чи пророки стосовно вирішення проблем?

Прочитайте наступне висловлювання і обговоріть, як його можна застосувати до вирішення проблем. Президент Меріон Г. Ромні сказав:

“Найбільшою причиною проблем, які виникають у світі в наш час, є та, що люди не прагнуть знати волю Господа, щоб потім її виконувати. Замість цього вони хочуть вирішувати свої проблеми згідно з власною мудрістю і власним способом. Господь у першому розділі Учення і Завітів вказав на це і зазначив, що це є однією з причин негараздів, які, за його передбаченням, прийдуть до жителів землі. Прислухайтесь до цієї сильної і точної заяви:

“Вони відступилися від моїх таїнств і порушили мій вічний завіт;

Вони не шукають Господа, щоб встановити його праведність, але кожна людина йде своїм власним шляхом” (УЗ 1:15–16)” (in Conference Report, Apr. 1983, 22; or *Ensign*, May 1983, 17–18).

Старійшина Гарольд Б. Лі, у той час член Кворуму двадцятьох, сказав:

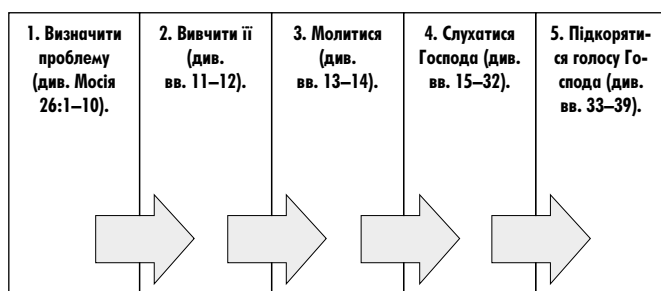
“Якщо ви хочете благословень, недостатньо лише стати на коліна і молитися про них. Підготуйте себе всіма доступними способами, щоб бути гідними отримання благословень, яких ви прагнете” (*The Teachings of Harold B. Lee* [1996], 129).

Пізніше, як Президент Церкви, Президент Лі сказав:

“Найважливіша річ, яку ви можете зробити, це навчитися розмовляти з Богом. Розмовляйте з Ним, як ви розмовляли б зі своїм батьком, бо Він і є ваш Батько, і Він хоче, щоб ви з Ним розмовляли. Він хоче, щоб ви навчилися слухати, коли Він дає вам відчуття Духа, яке підкаже, що робити. Якщо ви навчитися прислухатися до раптових ідей, які спадають вам на думку, ви побачите, що це відбувається кожного разу, коли ви цього потребуєте. Якщо ви навчитися слухати ці підказки, ви навчитесь ходити в душі одкровення” (Teachings, 130).

Обговоріть з учнями таке висловлювання: “Моліться, ніби все залежить від Господа, а потім робіть так, ніби все залежить від вас”.

Напишіть на дошці поданий перелік. Скажіть учням, що це взірєць вирішення проблем, використаний в Мосія 26.

Запропонуйте учням прочитати Мосія 26:1–10 і обговорити наступні запитання:

- Перед якими проблемами постав Алма?
- Що стало причиною злочестя підростаючого покоління?
- Що Алма відчував внаслідок цих проблем?
- Що спричиняє такі ж проблеми в наш час?
- Наскільки, на вашу думку, переймаються цими проблемами батьки і провідники священства? Чому?

Прочитайте вірші 11–12 і запитайте:

- Що робив Алма, намагаючись вирішити цю проблему?
- Чому порада з Мосією могла принести користь?
- Прочитайте Учення і Завіти 9:7–8. Як ці вірші співвідносяться з діями Алми?

Попросіть учнів прочитати таке висловлювання старійшини Марка Е. Петерсена, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Давайте не будемо припускати, що кількох невідрізнаних молитв буде достатньо, щоб прикликати на допомогу [Бога]. Потрібно буде більш одного млявого благання, щоб спасти нас” (in Conference Report, Apr. 1968, 62).

Прочитайте Мосія 26:13–14 і запитайте:

- Які слова в цих віршах показують, що молитва Алми не була “млявою”?
- Чому ми маємо молитися всією душею, щоб отримати відповіді, які допоможуть вирішити наші проблеми?

Запропонуйте учням позначати слово *благословенний* кожного разу, як воно зустрічається в Мосія 26:15–19. Поясніть, що Господь дав віру і впевненість Алмі у відповідь на його благання. Свідчіть, що Він зробить так само і для нас, коли ми проситимемо у Нього допомоги у вирішенні власних проблем. Прочитайте Мосія 26:20–21 і зверніть увагу на великі благословення, які отримав Алма.

Попросіть учнів швидко прочитати Мосія 26:22–32, звертаючи увагу на те, які настанови давав Господь Алмі стосовно його проблеми. Запитайте:

- Що Господь просив Алму робити з невіруючими?
- Якими були Його настанови стосовно тих, хто покався?
- Чому вчення, викладене у вірші 30, є таким важливим, щоб знати його і вірити в нього?

Нехай учні знайдуть слова і фрази в Мосія 26:33–39, які вказують, що Алма виконав пораду Господа. Обговоріть їхні знахідки.

Поділіться доречним випадком, коли Господь надихнув вас у вирішенні якоїсь проблеми або запропонуйте одному з учнів зробити це. Заохочуйте учнів наслідувати цей взірєць, коли вони в житті постають перед труднощами.

Мосія 27. Щоб покаятися ми повинні зізнатися, відчувати сум, залишити гріх, відшкодувати збитки, пробачити іншим і відчути зміну в серці. Покаяння несе духовне відродження і радість від прощення Господом. (50–60 хвилин)

Скористайтеся поданими або власними аналогіями і запитайте, як кожна з аналогій стосується покаяння:

- Покажіть одну брудну й одну чисту тарілку або одяг. (Покаяння—це процес очищення.)
- Покажіть дві стрічки або мотузки, на одній з яких зав'язано багато вузлів. (Покаяння допомагає “розв'язати” наші помилки.)

Запропонуйте учням подумати про аналогії до покаяння і обговоріть їх з класом. Прочитайте Мосія 7:25–29 і запитайте:

- Чого ці вірші навчають про покаяння?
- Які слова використовуються, щоб описати цей процес?
- Чому кожен потребує якоїсь зміни або викуплення? (Тому що кожен грішить.)
- Що, на вашу думку, означає стати “новими створіннями”? (в. 26).

Скажіть учням, що ми можемо навчитися багатьом речам про покаяння з досвіду Алми молодшого, який описано в Мосія 27. Для більшості з нас процес покаяння не є таким драматичним, але принципи покаяння у випадку з Алмою можна застосувати до кожного з нас.

Напишіть на дошці заголовки: *Алма до* і *Алма після*. Попросіть учнів прочитати Мосія 27:8–12, звертаючи увагу на слова, що описують, яким Алма був до того, як покався, і перерахуйте їх на дошці під заголовком *Алма до*. Запитайте:

- Яка частина цього опису найбільше вас вразила? Чому?
- Що в цій поведінці є притаманним людям і в наш час?

Прочитайте Мосія 27:32–37, звертаючи увагу на зміни, які відбулися в Алмі. Перерахуйте те, що учні знайдуть, на дошці під заголовком *Алма після*. Обговоріть такі запитання:

- Що вас найбільше вражає в Алмі в цей період його життя?
- Як, на вашу думку, радість Алми після того, як він покався, можна порівняти зі стражданнями, які він відчував до того? (див. вв. 28–29).
- Чи вважаєте ви, що такі зміни відбуваються в людях у наш час? Чому так або ні?

Прочитайте Мосія 27:24, 28 і запропонуйте учням позначити слово *покаявся*. Свідчіть, що такою є зміна, яка може прийти в життя людей, коли вони каються і застосовують силу Спокути Ісуса Христа.

Поділіться з учнями такими принципами покаяння. Прочитайте подане висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла і обговоріть питання, які йдуть за ним, щоб допомогти учням зрозуміти, що покаяння Алми ґрунтувалося на тих самих принципах, які застосовуємо і ми.

Кожен з нас потребує покаяння

“Покаяння [є] одним з найважливіших і наймилосердніших учень царства. Ми його надто мало розуміємо, надто мало використовуємо... Особисте покаяння є частиною того, щоб нести свій щоденний хрест (див. Лука 9:23). Без цього, ясна річ, не можна “приготувати святих” (Ефесянам 4:12)...

“Покаяння є рятівним, а не суворим вченням. Воно доступне як запеклим грішникам, так і хорошим людям, які прагнуть більшого удосконалення...”

Дійсне покаяння має на увазі не механічну перевірку, але [стримування] тілесного в собі. Часто співпадаючи і підсилюючи одна одну, кожна частина процесу покаяння є важливою. Цей процес ґрунтується на внутрішньому рішенні, але зовнішня підтримка має велике значення.”

- Прочитайте Мосія 27:11–17. Яку роль зіграли молитви батька Алми та інших людей у тому, щоб допомогти Алмі?
- Хто прийшов до Алми, щоб закликати його до покаяння?
- Як ми отримуємо послання про покаяння? (Через пророків, Писання, Святого Духа).

Ми повинні визнати те, що є неправильним

“Не може бути покаяння без *визнання* того, що є неправильним. Чи то через створення подібної ситуації, чи через самоаналіз, чи викликаючи спогади про подію, ми повинні прийти до зречення. Так само, як і у випадку з блудним сином, який зрештою “спам’ятався” (Лука 15:17), перші промені визнання допомагають нам побачити “речі, як вони дійсно будуть” (Кн. Якова 4:13)... Визнання є священним моментом, який часто супроводжується сильним почуттям сорому”.

- Прочитайте Алма 36:12–13. Які фрази показують, що Алма визнав серйозність свого гріха?
- Чому, на вашу думку, важливо визнати, коли ми скоїли гріх?

Ми маємо відчувати смуток для Бога

“Після визнання душу наповнюють справжні *муки сумління*. Це “смуток для Бога”, а не простий “смуток світський”, не “сум проклятих”, але коли ми більше не можемо “мати щастя у гріхові” (див. 2 Коринтянам 7:10; Мормон 2:13)...

Не може бути справжнього покаяння без особистих переживань і без того, щоб пройшло достатньо часу для необхідного очищення і змін. Це набагато більше, ніж просто чекати, поки пройдуть муки сумління...

Справжні муки сумління швидко приносять з собою ознаку, “гідний плід покаяння” (Матвій 3:8; див. також Дії 26:20; Алма 5:54). З часом цей плід пускає паростки, цвіте і зріє”.

- Прочитайте Мосія 27:28; Алма 36:12–17. Чому, на вашу думку, докори сумління, або смуток для Бога, необхідні для покаяння?

Ми повинні зізнатися у гріху

“Істинне покаяння також включає *зізнання*... Як тільки зізнання звільняє вас від наболілого гріха, тоді Дух, який було забрано, знову повертається...”

В усіх гріхах треба зізнатися Господу, в деяких—церковним чинам, в деяких—іншим людям, а в деяких—усім, кого було перераховано. Іноді необхідне публічне зізнання. Зізнання приносить звільнення. Ми не можемо сподіватися на те, що будемо грішати привселюдно і без обмежень, а потім вважати, що нас буде врятовано таємно і швидко, що ми отримаємо лише кілька ударів бичем (див. УЗ 42:88–93)”.

- Прочитайте Мосія 27:35. Перед ким Алма зізнався у своїх гріхах?

- Як, на вашу думку, його зізнання допомогло тим людям, яким він завдав шкоди?
- Які благословення, на вашу думку, приходять до нас, коли ми належним чином зізнаємося в своїх гріхах?

Ми повинні залишити гріхи

“Коли людина дійсно кається, вона насправді *залишає* гріх. “Покайтеся і відверніться від усіх ваших гріхів, і не буде вам провина на спотикання!” (Єзекііль 18:30)...

Отже, коли “людина кається в своїх гріхах—ось, вона визнає їх і залишає їх” (УЗ 58:43).

Щира підтримка і любов інших, а не ізоляція, необхідні, щоб підтримати людину, яка впала в гріх і відвертається від нього!”

- Прочитайте Алма 36:23–25. Що вказує на те, що Алма відвернувся від гріхів?
- Наскільки легко, на вашу думку, залишити гріхи? Чому?
- Як ми можемо розвивати силу, щоб залишати гріхи?

Ми повинні відшкодувати збитки, там де це можливо

“Відшкодування збитків також необхідне.

“Коли він згрішить, ... нехай поверне грабунок, що заграбував, або вимушення, що був вимусив, або дане на сховок, що було складене в нього, або згубу, що знайшов” (Левит 5:23).

Однак іноді відшкодування збитків неможливе в конкретному розумінні цього слова, оскільки людина могла призвести до втрати іншою особою віри або доброчесності. У такому випадку праведне життя може бути компенсацією за відшкодування збитків”.

- Прочитайте Мосія 27:35. Що означає слово *відшкодування*?
- Що робив Алма, щоб відшкодувати свої гріхи?

За покаяттям приходять великі благословення

“Однак, коли ми дійсно каємося, на нас чекає особливе запевнення:

“Коли ваші гріхи будуть як кармазин,—стануть білі, мов сніг; якщо будуть червоні, немов багрянця,—то стануть мов вовна вони! (Ісаїя 1:18).

“Усі його гріхи... не згадаються йому” (Єзекііль 18:22).

“Я, Господь, не пам’ятатиму [гріхи] більше” (УЗ 58:42).

“Брати і сестри, поряд з усіма вище перерахованими причинами для особистого покаяття члени Церкви матимуть особливу зустріч. Нефій бачив її. Він сказав, що одного дня в майбутньому завітний народ Ісуса, “розсіяний по всьому лицю землі”, буде “озброєно праведністю і силою Бога у великій славі” (1 Нефій 14:14). Це здійсниться, але лише тоді, коли більше членів Церкви стануть більш святими і більш освяченими у своїй поведінці” (in Conference Report, Oct. 1991, 39–41, 43; or *Ensign*, Nov. 1991, 30–32).

- Прочитайте Мосія 27:29–31; Алма 36:19–21. Як Алма описав радість, що приходиться від покаяття?

Поясніть, що наслідування цих принципів покаяття не приносить прощення саме по собі, але ставить особу в положення, коли вона може отримати прощення від Господа. Справжнє прощення приходиться від Господа і дає людині відчуття миру.

Запропонуйте учням поділитися випадками, які показують, що ця радість доступна для кожного з нас. Заохочуйте учнів повернутися до Господа і покаятися в своїх гріхах.

Мосія 28:1–9. Наявність свідчення про Ісуса Христа, любові до інших і бажання їхнього вічного благополуччя може спонукати учнів Ісуса Христа служити на місії. (20–25 хвилин)

Запитайте: Що може викликати у майбутніх місіонерів бажання служити на місії? Перерахуйте відповіді на дошці. Серед них можуть бути такі:

- “Я хочу зміцнити своє свідчення і вважаю, що це буде прекрасний спосіб наблизитися до Спасителя”.
- “Я вважаю, що місія підготує мене до викликів життя, серед них освіта, робота, сімейне життя”.
- “Це—заповідь, а я вірю в дотримання заповідей”.
- “Я люблю Спасителя і хочу ділитися Його євангелією”.
- “Усі мої друзі поїхали на місію і вони розповідають, що це чудовий час. Я вважаю, це буде захоплюючий досвід, навіть якщо й буде важко”.

Обговоріть згадані вище причини, ставлячи такі запитання:

- Що ви думаєте про кожну з названих причин стосовно служіння на місії?
- Що, на вашу думку, має спонукати місіонера служити?

Запропонуйте учням прочитати Мосія 28:1–3 і позначити причини, чому сини Мосії хотіли служити на місії. Запитайте:

- Як їхні причини можна порівняти з тими, що на дошці?
- Яка різниця для місіонера полягає в наявності такого виду причини?

Прочитайте таке висловлювання старійшини Девіда Б. Хейта, члена Кворуму дванадцятьох:

“Служити Господу місіонером повного дня є привілеєм; першочерговою метою місіонера повного дня є розбудова царства Божого. І Господь потребує всього, на що він здатний. Молоді чоловіки і молоді жінки, які відгукнулися на заклик, мають бути готовими до найсуворіших випробувань у своєму житті—готовими духовно, інтелектуально, емоційно і фізично.

Хоча наші місіонери зміцнені, піднесені й звеличені своїм служінням, це не є їхньою першочерговою метою, і ні їхні сім'ї, ні їхні провідники не повинні ставитися до місії як до вирішення невирішених проблем. Господь потребує всього, на що ми здатні; Йому потрібні ті, хто може бігти, а не просто йти—але бігти фізично й духовно—ті, хто здатний виявляти вічний вплив з чистотою, і силою, і переконанням” (in Conference Report, Oct. 1993, 82–83; or *Ensign*, Nov. 1993, 62).

Прочитайте Мосію 28:5–9, звертаючи увагу на те, що сталося з синами Мосії. Обговоріть такі запитання:

- Хто покликав синів Мосії на місію?
- Що Господь пообіцяв Мосії стосовно його синів?
- Чим, на вашу думку, пожертвували сини Мосії, щоб служити місію?
- На яку жертву може піти людина, щоб служити місію в наш час?

Скажіть учням, що “розповідь про їхні діяння”, про яку йдеться у вірші 9, знаходиться в книзі Алми. Коли вони вивчатимуть цю розповідь, вони побачать, що благословення, які отримали сини Мосії, відслуживши місію, були гідні жертв, на які вони пішли.

Свідчіть, що так само, як і в часи синів Мосії, покликання на місію приходять і в наш час через одкровення від Господа. Заохочуйте ваших учнів залишатися гідними служити почесну місію повного дня.

Мосія 28:10–20. Той, хто володіє Урімом і Туммімом, називається провидцем. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці таку фразу гебрійською мовою (що означає “Спасіння належить Господу”; див. Псалми 3:8):

לִיהוָה הַיְשׁוּעָה

Запропонуйте учням уявити, що інформація, що міститься в цьому реченні, необхідна для спасіння. Обговоріть такі запитання:

- Наскільки корисною є ця інформація для вас, якщо ви не читаете гебрійською? Чому?
- Наскільки важливою вона буде для вас, якщо її перекладуть?

Скажіть учням, що Писання є настільки важливими, що Господь забезпечив засоби для їх перекладу, коли у людей немає іншого способу прочитати мову, якою вони написані. Нехай учні вивчать Мосію 28:10–20, звертаючи увагу на такі запитання. (Запитання можна написати на дошці перед уроком). Обговоріть те, що вони знайдуть.

- Що непокоїло Мосію після того, як його сини отримали місіонерські покликання?
- До чого було покликано Мосію через те, що він отримав тлумачі? (див. в. 16).
- Які фрази у віршах 12 і 19 показують важливість наявності Писань, перекладених на мову, яку ми можемо розуміти?
- Які церковні матеріали доступні на вашій мові?
- Яку цінність мають ці матеріали для вас?
- Хто доручив Мосії священні літописи, тлумачі й інші священні реліквії? (див. в. 20).
- Які ви можете знайти докази того, що Алма був готовим і гідним отримання цих літописів?

Мосія 29. Ми віримо в підлеглість нашим політичним провідникам і в дотримання закону нашої країни. Провідники мають відповідальність робити праведні судження і служити згідно із законами Бога. (20–25 хвилин)

Скажіть учням, що в розділі 29 цар Мосія написав пропозицію щодо уряду й розіслав її серед народу. Прочитайте Мосію 29:1–4 і запитайте: Які обставини призвели до цієї пропозиції? (Мосія був на порозі смерті, а ніхто з його синів не хотів бути царем).

Поділіть учнів на три групи і призначте кожній вивчити один з різновидів провідників: праведні царі, неправедні царі й судді. Нехай кожна група швидко прочитає Мосію 29:11–25, 28–36 і знайде, що Мосія сказав про тих провідників, яких їм було призначено, і чому було важливо для Нефійців змінити форму правління. Обговоріть їхні знахідки. Прочитайте Мосію 29:37–42 і запитайте:

- Як люди відреагували на слова Мосії?
- Що люди відчували до Мосії? Чому? (див. в. 40).
- Кого було призначено першим головним суддею?
- Яку іншу посаду займав Алма молодший?

Прочитайте Мосію 29:39 і обговоріть з учнями, чому свобода вибирати своїх провідників спричинила радість серед Нефійців? Запитайте:

- Яку свободу ви маєте?
- Які почуття викликають ці привілеї?
- Як, на вашу думку, змінилося б життя, якби ці свободи було забрано?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Ройдена Г. Дерріка, у той час члена Президентства сімдесятників:

“Історія народу древньої Америки, записана в Книзі Мормона, навчає, що цивілізації зводилися на моральних засадах; коли люди морально сильні, вони процвітають; коли вони морально слабкі, вони страждають. Це навчає нас, що свобода не може існувати без моралі і що свобода не отримується просто так—її треба заслужити” (in Conference Report, Apr. 1981, 88; or *Ensign*, May 1981, 66).

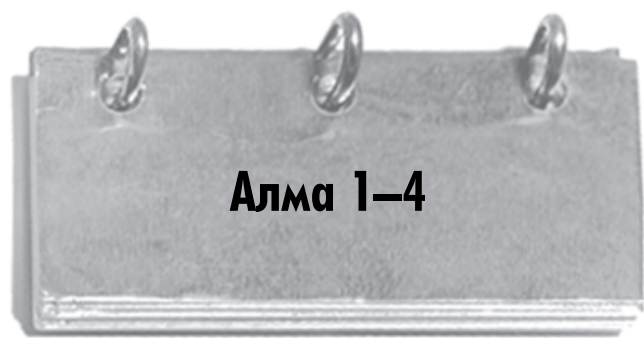
Запитайте учнів: Чому, на вашу думку, свободу треба заслужити? Обговоріть будь-які приклади, які вони пригадують з Книги Мормона, що ілюструють процвітання людей, коли вони морально сильні, і їхні страждання, коли вони злочестиві. Прочитайте Мосія 29:26–27 і запитайте:

- Як ці вірші підтверджують висловлювання старійшини Дерріка?
- Що ви можете робити, щоб впливати на бажання інших людей шукати те, що правильно?
- Яким чином кожен з нас може “прагнути робити добрі діла”? (УЗ 58:27).

Свідчіть, що свобода вибору є важливою частиною плану щастя Небесного Батька. Впевніться, що учні розуміють, що свобода вибирати приносить з собою відповідальність за наш вибір. Заохочуйте учнів бути “голосом” праведності.

Книга Алми походить з пластин Мормона (див. Коротке пояснення до Книги Мормона на вступних сторінках Книги Мормона). Це скорочений літопис Алми молодшого і його сина Геламана. Книга розпочинається з розповіді про Нефійський народ за часів миру під щойно утвореним правлінням суддей. Алма молодший був першим з цих нових суддів і зберігав священний літопис. Книгу закінчує онук Алми, Геламан, який зберігав священний літопис, а Нефійці і Ламанійці в цей час перебували у стані війни.

Книга Алми є найдовшою в Книзі Мормона. Вона також є найбільш детальною і займає 180 сторінок, щоб розповісти всього про 38 років. Книга містить численні розповіді, які можна застосувати в нашому житті, наприклад, як Алма справився з ремеслом священиків і відступництвом у Церкві Спасителя (див. Алма 1; 4). Алма пояснює деталі Спокути праведним людям Гедеона (див. Алма 7:11–13). Алма і сини Мосії навчають про нашу занепалу природу і що, виходячи з цього, ми потребуємо Спасителя (див. Алма 12; 18; 22). Народ Аммона, який був переслідуваний за дотримання своїх завітів, показує нам надихаючий приклад вірності (див. Алма 24–25). Алма показує, що проповідання слова Бога має потужну здатність вести людей до праведності (див. Алма 31:5). Алма показує приклад батька, навчаючи євангелію як слухняних, так і блудних дітей (див. Алма 36–42). В останній частині книги полководець Мороній та інші воєнні ватажки показують необхідність довіри Небесному Батькові, щоб мати визволення (див. Алма 43–63). Ці розділи також дають погляд на неперевну війну з духовними ворогами. Коли ви вивчатимете книгу Алми, звертайте увагу на істини, які допоможуть вам і вашим учням жити за євангелією у повсякденному житті.

Вступ

Що більш серйозно: посягати на чиюсь фізичну безпеку і свободу чи нападати на чиєсь свідчення про істину? В Алма 1–4 ми читаємо, що Нефійці зіткнулися лицем до лица з посяганням як на їхню фізичну, так і на духовну безпеку. Алма молодший, як верховний суддя свого народу (найвищий політичний чин) і первосвященик Церкви (головуючий духовний чин), повинен був ужити заходів, щоб захистити свій народ на обох фронтах.

Зверніть увагу, як Алма очолював вірних, щоб подолати протистояння як у земному житті, так і в духовному.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Гордовитість і ремесло священиків ведуть до духовного знищення (див. Алма 1:2–12, 19–24). Вірність, терпіння і смирення ведуть до миру (див. Алма 1:25–28).
- Смиренні та вірні люди отримують силу від Господа. Його сила може допомогти нам подолати і знести будь-які труднощі (див. Алма 2:18–19, 27–31; див. також Повторення 31:6; Ісая 40:29–31; Мосія 24:14–15; УЗ 104:78–80).
- В залежності від нашої вірності наш приклад може бути або опорним каменем або каменем спотикання для інших (див. Алма 4:9–11; див. також Приповіді 4:18–19; Матвій 5:14–16; Алма 39:11; УЗ 115:5).
- Вивчення слова Бога може допомогти нам жити за євангелією (див. Алма 4:11–20).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 71–72.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання запропонованого блоку Писань.

Алма 1:2–28. Гордовитість і ремесло священиків ведуть до духовного знищення. Вірність, терпіння і смирення ведуть до миру. (20–25 хвилин)

Покажіть на дошці зображення церковної будівлі. Поряд із зображенням помістіть плакат з написом: *Ласкаво просимо. Плата за вхід 10 гривень.* Попросіть учнів прочитати 2 Нефій 26:29 і знайти слова до подібної вимоги. (Ремесло священика). Запитайте, чому вони ніколи не бачили такого напису на будівлях Церкви Ісуса Христа.

Напишіть на дошці: *ремесло священика.* Прочитайте 2 Нефій 26:29 і попросіть учнів зробити визначення слова. Прочитайте Алма 1:2–6, звертаючи увагу на складові ремесла священиків, які ввів Негор серед народу Алми. Учні можуть підкреслити ці складові й написати на полях перехресне посилання на 2 Нефій 26:29. Нехай вони знайдуть інші вчення Негора в Алма 1:2–6. Запитайте:

- Які з цих учень, на вашу думку, зробили Негора найбільш популярним? Чому?
- Які з цих учень проповідуються у світі в наш час? Поясніть і наведіть приклади.
- Що сталося з Негором, коли він досягнув успіху? (див. в. 6).
- Чому ремесло священиків веде до гордовитості?
- Як ремесло священика у поєднанні з гордовитістю може зруйнувати людину духовно?

Не всі прийняли Негора і його ремесло священика. Прочитайте Алма 1:26 і зверніть увагу на те, чого навчали людей праведні священики. Поділіть клас на три групи. Призначте першій групі Алма 1:3, 26, другій—Алма 1:5–6, 27 і третій групі—Алма 1:19–21, 25. Попросіть кожну групу прочитати призначені вірші й напишіть, що вони дізналися про тих, хто послідував і не послідував за вченнями Ісуса Христа (див. поданий перелік, де містяться можливі відповіді).

Ті, хто не наслідували вчення Христа	Ті, хто наслідували вчення Христа
Алма 1:3. Негор навчав, що вчителі повинні користуватися прихильністю людей і люди мають їх утримувати.	Алма 1:26. Священики в Церкві Бога не вважали себе кращими за своїх слухачів. Усі працювали, щоб утримувати себе.
Алма 1:5–6. Люди платили Негору. Він піднісся в гордовитості і почав носити коштовний одяг.	Алма 1:27. Члени Церкви ділилися своїми статками з бідними, нужденними і хворими. Вони не носили коштовний одяг.
Алма 1:19–20. Ті, хто не належав до Церкви, переслідували членів Церкви Бога.	Алма 1:21, 25. Церква мала суворий закон, що забороняв переслідування будь-кого, чи то члена Церкви, чи то тих, хто до неї не належав. Вірні члени Церкви смиренно зносили переслідування.

Не всі члени Церкви реагували на переслідування однаково. Прочитайте Алма 1:21–25 і зверніть увагу на різну реакцію членів Церкви. Прочитайте вірші 26–28, звертаючи увагу на те, як Господь благословив тих, хто був вірним, терплячим і смиренным. Запитайте:

- Чому мир був таким великим благословенням для членів Церкви у той час?
- Крім відсутності війни, які існують інші джерела миру? (Гармонія в сім'ї, в Церкві та в нашій громаді; внутрішній мир, коли совість чиста; присутність Святого Духа).
- Яким чином мир може бути благословенням у вашому житті?
- Що робив народ Алми, що могли б робити і ви, аби принести більше миру в своє життя? (див. вв. 26–27).

Поділіться наступним висловлюванням про мир. Старійшина Джон Тейлор, у той час член Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Мир—це дар від Бога. Ви хочете миру? Йдіть до Бога. Ви хочете миру у ваших сім'ях? ... Якщо так, живіть згідно з вашою релігією і той самий мир, що має Бог, перебуватиме і лишатиметься з вами, бо саме звідти приходить мир і його немає більше ніде” (*The Gospel Kingdom*, sel. G. Homer Durham [1943], 340–341).

Старійшина М. Рассел Баллард, з Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Господнє обіцяння миру приходить від знання і життя за принципами плану щастя нашого Небесного Батька” (in Conference Report, Apr. 1995, 32; or *Ensign*, May 1995, 24).

Додайте ваше свідчення, що мир прийде, як він прийшов до народу Алми, якщо ми смиренно і з терпінням будемо жити за євангелією.

Алма 1. Господь благословить нас, якщо ми дотримуватимемося земних законів так само, як і Його заповідей. (20–25 хвилин)

Прочитайте Алма 1:1 і запитайте:

- Хто встановив земний закон?
- Якою була відповідальність людей щодо законів?

Запропонуйте учням уявити, що вони в ситуації Алми. За допомогою діапроектора покажіть вправу “Алма і Негор”, що знаходиться на сторінці 294 у додатку (або ви можете написати її на дошці перед заняттям). Прочитайте запитання для кожної ситуації і обговоріть можливі відповіді. Потім прочитайте відповідь з Писань і обговоріть з учнями, чому, на їхню думку, Алма вчинив саме так.

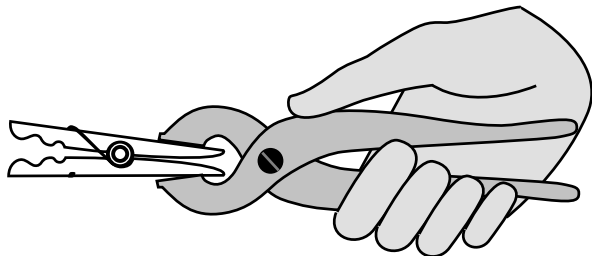
Після вправи обговоріть такі запитання:

- Чому відповіді Алми були найкращими, щоб справитися з кожною ситуацією?
- Які є переваги дотримання земних законів?
- Прочитайте вірші 29–31. Чому Господь благословив вірних членів Церкви багатством у той час?
- Чому вони так хотіли поділитися своїм багатством з тими, хто в нужді?
- Як, ділячись із бідними, той, хто дає, отримує благословення так само, як і той, хто отримує?

Свідчіть, що Господь благословить нас, якщо ми дотримуватимемося земних законів і Його заповідей. Поясніть, що іноді благословення приходить у вигляді матеріального багатства, а іноді Господь благословляє нас духовно (див. Малахія 3:10; Геламан 3:24–25). *Увага:* Упевніться в

розумінні учнями того, що багатство не обов'язково є ознакою праведності. Як злочестиві, так і праведні можуть бути багатими або бідними в певний час.

Алма 2:1–31. Якщо ми смиренні й вірні, Господь зміцнить нас. Він може допомогти нам долати і зносити будь-які труднощі. (25–30 хвилин)

Принесіть на урок плоскогубці та прищипку, яка діє за допомогою пружини. Запропонуйте учениці тримати прищипку відкритою, використовуючи лише вказівний і великий пальці. Скажіть їй, що коли вона стомиться, то може звернутися по допомогу, але вона має все ще тримати прищипку відкритою. Якщо вона звернеться за допомогою, дайте їй плоскогубці, щоб тримати прищипку відкритою.

Запитайте: Яким чином допомога плоскогубців нагадує те, як Небесний Батько допомагає нам? Вкажіть, що Господь часто чекає, коли ми попросимо Його про щось, а не просто відразу дає нам необхідне (див. 3 Нефій 27:29). Запитайте:

- Які якості розвиває у нас те, що ми просимо Господа про допомогу?
- Чому, на вашу думку, Небесний Батько іноді надає нам допомогу, а не просто усуває випробування, яке постало перед нами? (див. УЗ 122:7).

Запропонуйте учням знайти місце в Алма 2, де Небесний Батько не усуває випробування, але замість цього зміцнює Своїх вірних святих, щоб вони могли вистояти.

Прочитайте з учнями Алма 2:1–4, 7–8. Напишіть на дошці *Алма* (Мосія 29:43) і *Амлісії* (Алма 2:4, 10). Нехай клас прочитає вірші й порівняє Амлісію з Алмою. Запитайте: Що сталося б з Нефійцями, якби голос народу обрав Амлісію? Щоб відповісти на це запитання, ви можете попросити учнів прочитати Мосія 29:25–27 і перехресне посилання на Алма 2:7.

Нехай учні прочитають Алма 2:15–19, 21, 23–24, 28–31 і позначають слова *зміцнити* і *зміцнені* кожного разу, коли вони з'являються в тексті. Запитайте: Як стало можливим, щоб Нефійці перемогли велику кількість Амлісійців і Ламанійців? Прочитайте перехресне посилання Повторення 31:6 та Ісаї 40:29–31. Попросіть учнів сказати, які фрази їм подобаються найбільше в кожному з цих віршів у Старому Завіті. Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли Господь зміцнив їх або когось із членів родини.

Алма 3:4, 15–18. Ми “відрізняємо” себе, коли вибираємо йти напрямком світу. (10–15 хвилин)

За день до викладання цієї теми попросіть одного з учнів одягнути на урок якийсь одяг або форму, яка вказувала б на належність учня до спортивної команди або певної професії. Коли почнете свій урок, запитайте учнів, що може розповісти про особу одяг. Нехай учні прочитають Алма 3:4, 15–18 і обговорять, чому Амлісійці позначили себе. Прочитайте перший абзац під заголовком “Одяг і зовнішність” у буклеті *Заради зміцнення молоді* ([1997], с. 8). Запитайте, яким чином як скромне, так і нескромне вбрання може бути “знаком”. Попросіть учнів вказати, як ще люди можуть позначати себе. (Серед відповідей можуть бути такі: коштовності, мова, їжа, розваги, зачіска).

Попросіть учнів прочитати таке застереження старійшини М. Рассела Балларда:

“Це ціла субкультура, яка прославляє сучасні злочинні банди та їхнє кримінальне керування через музику, стиль одягу, мову, ставлення й поведінку...

Я не вірю, що ви можете відстоювати істину й праведність, поки носите одяг, що є невідповідним для особи, яка має священство Бога. На мою думку, неможливо утримувати Дух Господа, слухаючи музику або дивлячись фільми чи відео, у яких панують погані думки та де використовується вульгарна мова” (*Ліягона*, січень 1998, с. 39–40).

Прочитайте Матвій 5:14–16 і запитайте учнів, у який позитивний спосіб вірні люди можуть “позначати себе”, щоб благословляти тих, хто їх оточує.

Алма 4:1–11. В залежності від нашої вірності, наш приклад може бути або опорним каменем, або каменем спотикання для інших. (10–15 хвилин)

Покладіть на підлозі перед учнями великий камінь. Почніть урок з того, що ви, йдучи, вдавано спотикаєтесь об камінь. Потім станьте на камінь, щоб зробити якусь дію, де необхідно дотягнутися до чогось (наприклад, повісити малюнок на стіну). Запитайте учнів, чим є камінь: допомогою чи перешкодою. Яким чином?

Поділіть клас на дві групи. Нехай перша група читає Алма 4:1–5, а друга—Алма 4:6–11. Нехай обидві групи знайдуть відповідь на такі запитання:

- Ці члени Церкви були опорним каменем чи каменем спотикання для тих, хто не належав до Церкви?
- Як би ви описали їхні матеріальні статки?
- Які слова описують духовний стан, що став наслідком цього?
- Як вони ставилися до інших?
- Який це мало вплив на тих, хто не належав до Церкви?

Протягом певного часу обговоріть ці запитання. Під час обговорення попросіть учнів порівняти Алма 4:1, 5 (86–85 до Р. Х) і Алма 4:6, 11 (84–83 до Р.Х.). Запитайте: Чому, на вашу думку, багато членів Церкви перетворилися з опорних каменів на камені спотикання за такий короткий час?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Роберта Д. Хейлза, члена Кворуму дванадцятьох:

“Якими б не були наші обставини, ми можемо бути прикладом для інших, ми можемо підіймати їх, надихати їх шукати праведності, і ми можемо свідчити всім про силу Ісуса Христа” (in Conference Report, Apr. 1997, 113; or *Ensign*, May 1997, 82).

Апостол Павло навчав, що життя молоді особи може бути позитивним прикладом. Нехай учні прочитають 1Тимофію 4:12 і зроблять перехресне посилання на Алма 4:10. Попросіть учнів поділитися випадками, коли приклад молоді особи позитивно вплинув на них. Ви можете також поділитися тим, як життя сповнених вірою людей, яких ви знаєте, мало на вас хороший вплив.

Алма 4:11–20. Вивчення слова Бога може допомогти нам жити за євангелією. (5–10 хвилин)

Прочитайте Алма 4:11–12, 15 і запитайте:

- Яку проблему описано в цих віршах?
- Що можна зробити для вирішення цієї проблеми?

Прочитайте вірші 16–18, щоб знайти, від чого хотів відмовитися Алма, щоб допомогти своєму народові. Попросіть учнів прочитати вірш 19 і підкреслити, що Алма зробив для допомоги членам Церкви. Запитайте: Які переваги проповідання Божого слова перелічив Алма? Поділіться з учнями таким висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона:

“Коли окремі члени Церкви і сім’ї занурюються в Писання регулярно і послідовно, то самі по собі з’являться інші ознаки. Свідчення зростає. Зобов’язання зміцніться. Сім’ї укріпляться. Прийде особисте одкровення” (“The Power of the Word,” *Ensign*, May 1986, 81).

Запропонуйте учням розповісти, як щоденне вивчення Писань допомагає їм жити згідно з євангельським вченням.

Вступ

Коли Церкві і щойно утвореному Нефійському уряду загрожували внутрішні злочестивість і суперечки (див. Алма 4:9–11), Алма знав, що істинна реформа може настати через велику зміну в серцях членів Церкви. Багато провідників намагалися змінити закони, щоб змінити поведінку. Але Алма розумів те, що знають сучасні пророки: “Господь працює зсередини назовні... Світ формує людей, змінюючи їхнє оточення. Христос змінює людей, які змінюють своє оточення. Світ формує людську поведінку, але Христос може змінювати людську природу” (Ezra Taft Benson, in Conference Report, Oct. 1985, 5; or *Ensign*, Nov. 1985, 6).

Алма відмовився від своєї політичної посади головного судді і почав ходити по всій землі, де була Церква, закликаючи людей до покаяння. Він розпочав свою реформаторську діяльність у столичному місті Зарагемлі й вирушив до Гедеона. Зверніть увагу, як Алма запрошує тих членів Церкви в Зарагемлі, які відійшли, переглянути своє життя і відчуті “могутню зміну”. Зверніть увагу, як змінюється його послання, коли він розмовляє з вірними святими в Гедеоні.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Віра в Бога може привести до могутньої зміни нашого серця. Це духовне відродження очищує нас від гріха і робить більш подібними до Христа (див. Алма 5:11–15, 58–62; див. також Римлянам 6:4; Мосія 5:1–2, 7).
- Ті, хто навчають євангелії, мають навчати з Писань і слів пророків, коли їх веде Дух (див. Алма 5:44–49; 6:8; див. також УЗ 52:9; 68:1–5).
- Ісус Христос витерпів “муки, і страждання, і спокуси всякого роду” (Алма 7:11). Завдяки Своїй Спокуті Він має силу воскресити нас, очистити від гріхів, втішити нас у випробуваннях і дати силу стати такими, як Він (див. Алма 7:7–13; див. також Євреям 2:18; 4:15; Мороній 10:32–33; УЗ 62:1).
- Живучи за євангельськими принципами, отримуючи важливі обряди і дотримуючись завітів, ми можемо бути гідними мати Святого Духа в своєму житті та утримуватися на шляху до вічного життя (див. Алма 7:14–27; див. також 2 Нефій 31:19–20; УЗ 14:7).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 73–74.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video, фільм 12 “Ви можете уявити?” можна використати для викладання Алма 5 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Алма 5:20–48. Чисте свідчення є реальним і могутнім впливом, що здатний змінити життя. (35–40 хвилин)

Поставте велику посудину з водою там, де кожен бачитиме її поверхню. (Вчитель, у якого великий клас, може поставити прозору посудину з водою на діапроектор). Запитайте, що станеться з поверхнею води, якщо в посудину кинути камінець. Киньте в посудину камінець і спостерігайте, як розійдуться брижі. Обговоріть питання, подібні до таких:

- Як свідчення подібне до камінця у вправі?
- Як те, що ми ділимося своїм свідченням, змінює людей навколо нас?
- Як це впливає на нас?
- Що станеться, якщо ми вкинемо у воду більший камінець?
- Як це можна порівняти зі свідченням?

Прочитайте 2 Нефій 33:1; Учення і Завіти 100:7–8 і запитайте, чого ці вірші навчають нас про те, чому треба ділитися свідченням. Поясніть, що Алма розумів: приносячи свідчення можна змінити життя інших так, як кинутий камінець змінює поверхню води. Скажіть учням, що багато членів Церкви в Зарагемлі піддалися гордовитості, обману й суперечкам (див. Алма 4:19). Алма пішов серед них, “щоб проповідувати їм слово Бога, щоб збудити їх пам’ятати свій обов’язок”. Прочитайте Алма 4:19 і зверніть увагу, що ще він хотів зробити, щоб “виправити їх” (“[Приносити] щире свідчення”). Поділіться таким висловлюванням пророка Джозефа Сміта:

“Основними принципами нашої релігії є свідчення апостолів і пророків про Ісуса Христа, що Він помер, був похований і воскрес на третій день і зійшов на небеса; все інше, що стосується нашої релігії, є лише додатком до цього. Але у зв’язку з цим ми віримо в дар Святого Духа, силу віри, використання духовних дарів згідно з волею Бога, у відновлення дому Ізраїлевого і в остаточну перемогу істини” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 121).

Старійшина Брюс Р. Макконкі, у той час сімдесятник, писав:

“Принести свідчення означає зробити урочисту заяву, підтвердження або затвердження, що особисте одкровення було отримано, засвідчуючи істинність тих реалій, які складають свідчення” (*Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 786).

Алма використовував силу свого свідчення про Спасителя, щоб повернути членів Церкви, які збилися з пуття. Нехай учні прочитають Писання з поданого переліку, звертаючи увагу на те, чого Алма навчав у кожній підбірці віршів:

Алма 5:20–21	Лише ті, кого було очищено Ісусом Христом, будуть спасенні.
Алма 5:22–25	Ті, хто винний у злочесті, не можуть мати місця в царстві на небесах.
Алма 5:28–29	Ті, хто гордовиті, не готові до царства Божого.
Алма 5:30–31	Ті, хто насміхаються над іншими і переслідують їх, потребують покаєння.
Алма 5:38–39	Ті, хто не з кошари Христа, мають диявола за свого пастиря.
Алма 5:40–41	Ті, хто чинять добрі справи, слухають голос Доброго Пастиря.
Алма 5:48	Ісус Христос прийде й забере гріх тих, хто вірить у Нього.

Запитайте:

- Як кожне з цих учень стосується Спокути Ісуса Христа?
- Як Алма отримав своє свідчення?

Прочитайте Алма 5:44–46, звертаючи увагу на джерела, з яких Алма отримав знання, і напишіть їх на дошці. Перелік може мати такий вигляд:

Алма 5:44

- Він розмовляв, маючи повноваження священства (“відповідно до священного чина Бога”).
- Його навчали інші чоловіки від Бога.

Алма 5:45

- Він мав особисте знання про те, чого навчав.

Алма 5:46

- Він постився й молився багато днів.
- Господь дав йому знання через Святого Духа.

Запитайте учнів, чи доступні для них джерела знання, про які згадувалося у віршах 44–46. Скажіть, що свідчення може і повинно стати частиною їх життя. Поясніть, що свідчення дійсно змінює життя, наше власне і життя людей навколо нас. Прочитайте таке висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі:

“Особисте свідчення є тим фактором, навколо якого обертається все життя людей... Це те, що стає поштовхом для членів Церкви відмовитися від усього, заради служіння Господу...

Це свідчення, яке наші люди несуть в серцях, є поштовхом до обов’язку, який є рушійною силою... Воно спонукає до дії, вимагає, щоб ми робили те, про що нас просять” (in Conference Report, Apr. 1998, 90; or *Ensign*, May 1998, 69–70).

Заохочуйте учнів отримати або зміцнювати своє свідчення через молитву, піст і вивчення слів пророків та апостолів. Ви можете запросити учнів поділитися свідченнями про інших людей, які змінили своє життя, або попросити добровольців поділитися своїми власними свідченнями.

Алма 5. Віра в Бога може привести до могутньої зміни нашого серця. Це духовне відродження очищує нас від гріха і робить більш подібними до Христа. (35–40 хвилин)

Покажіть учням яйце. Напишіть на дошці наступні запитання й обговоріть їх усім класом:

- Чим може стати запліднене яйце?
- Наскільки відрізняється кінцевий результат від яйця? Наскільки важливими є зовнішні умови для того, щоб зміна відбулася?
- Скільки часу необхідно, щоб ця зміна відбулася?

Намалюйте на дошці силует серця. Напишіть всередині серця *зміна*, як це показано

Напишіть під малюнком наступні запитання та обговоріть їх усім класом:

- Що уособлює ця ілюстрація? (див. Мосія 5:2).
- Як ця зміна впливає на людей?
- Які люди в Писаннях відчували зміну в серці? (Серед відповідей можуть бути такі: Енош, Алма молодший, цар Ламоній).

Поясніть, що Алма 5 також розповідає про могутню зміну в серці. Напишіть на дошці ще й такі запитання і прочитайте Алма 5:4–14, щоб знайти відповіді:

- Яким чином було визволено Алму старшого і його послідовників? (див. вв. 4–6).
- Хто змінив їхні серця? (див. в. 7).
- За яких умов їх було врятовано? (див. вв. 10–13).
- Яким чином послання, що міститься у вірші 14, можна розглядати як головне послання всього цього уривка з Писань?

Деякі учні можуть думати, що вони не відчували духовного відродження, тому що вони не помітили хвилюючих змін у своєму житті. Запитайте: Зміна в серці—це подія чи процес? Поділіться таким застереженням Президента Езри Тефта Бенсона:

“Писання містять незвичайні розповіді про людей, в житті яких відбулися драматичні зміни, як наприклад, у Алми молодшого, Павла по дорозі в Дамаск, Еноша, який молився до глибокої ночі, царя Ламонія. Такі вражаючі приклади сили змінювати навіть тих людей, які загрузли в гріху, можуть дати впевненість, що Спокута поширюється навіть на тих, хто в глибокому відчаї.

Але ми маємо бути обережними, коли обговорюємо ці надзвичайні приклади. Хоча вони є реальними й могутніми, вони є швидше винятком, а не правилом. На кожного Павла, кожного Еноша і кожного царя Ламонія припадає сотні й сотні людей, для яких процес покаяння набагато менш драматичний, набагато непомітніший. День за днем вони наближаються до Господа, ледь усвідомлюючи, що вони розбудовують життя за божественним

зразком. Вони живуть звичайним життям доброчесності, служіння й відданості. Вони подібні до Ламанійців, про яких Господь сказав, що їх “було хрищено вогнем і Святим Духом, і вони не знали цього” (3 Нефій 9:20; курсив додано) (“A Mighty Change of Heart,” *Ensign*, Oct. 1989, 5).

Попросіть учнів швидко проглянути Алма 5:6–30 і обвести кружечком усі знаки питання, які вони знайдуть. Поясніть, що Алма поставив кілька запитань, які можуть допомогти нам побудувати життя за божественним зразком, про яке говорив Президент Бенсон. Попросіть учнів прочитати вірші 15, 19, 26–28, 53–55 (або самі підберіть декілька з цього розділу). Запропонуйте їм підкреслити запитання, які, на їхню думку, найкраще допоможуть оцінити їхній духовний розвиток. Попросіть їх переписати запитання на аркуш паперу і написати, чому вони вважають ці запитання корисними.

Прочитайте Алма 5:58–62 всім класом. Зазначте, що коли ми маємо бажання і терплячі, Ісус Христос може піклуватися про нас і змінювати наше єство. Роздайте учням копії такого висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, члена Кворуму дванадцятьох:

“Ми можемо розмірковувати, як далеко ми зайшли, піднімаючись вгору шляхом вдосконалення; звичайно це набагато далі, ніж ми самі визнаємо, і такі роздуми відновлюють рішучість...

... В дійсності ми передбачаємо, що Бог так само більше переймається тим, наскільки ми вирости, а не тим, де ми є...

Це—євангелія великих сподівань, але Божої благодаті достатньо для кожного з нас, якщо ми пам’ятаємо, що не існує *миттевих* християн” (*Notwithstanding My Weakness* [1981], 9, 11).

Поверніться до запитань про яйце. Запропонуйте учням допомогти вам переписати кожне запитання так, щоб воно стосувалося людини, і попросіть їх відповісти на запитання. Виправляйте їх кожного разу, коли вони щось неправильно зрозуміють. Заохочуйте учнів переписати висловлювання старійшини Максвелла в їхні щоденники і доповнити запис думками стосовно їхнього особистого розвитку в напрямку вдосконалення. Свідчіть, що кожен з нас з допомогою Спасителя може стати таким, як Він.

Алма 7:7–16. Ісус Христос витерпів “муки, і страждання, і спокуси всякого роду”. Завдяки Своїй Спокуті Він має силу воскресити нас, очистити від гріхів, втішити нас у випробуваннях і дати силу стати такими, як Він. (25–30 хвилин)

Роздайте аркуші паперу й попросіть учнів написати відповіді на такі запитання:

- Яка найважливіша подія наступного тижня? наступного року?
- Яка найважливіша подія наступних п’яти років? п’ятидесяти років?

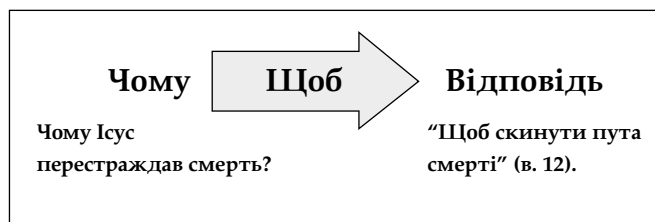
Обговоріть їхні відповіді. Попросіть прочитати Алма 7:7 і запитайте:

- Яка найважливіша подія за весь час існування Землі?
- Чому, на вашу думку, Алма посилається на прихід Випкупителя як на “річ, яка є більш важливою, ніж усі інші”?

Прочитайте вірші 8–9, звертаючи увагу на те, що, як сказав Дух, має бути зроблено, щоб підготуватися до приходу Божого Сина. (Ви можете запропонувати учням підкреслити відповіді). Запитайте: Як це підготує нас до Його Другого прищестя?

Запропонуйте одному з учнів бути писарем для класу. Попросіть його написати на дошці такі слова: *страждання, біль, скорбота, спокуса, хвороба, недуг*. Попросіть учнів навести приклади з кожним із згаданих слів. (*Увага: Недуг* означає “слабкість”). Прочитайте Алма 7:11. Нехай учні дочитають решту віршів на сторінці. Потім запитайте: Чому Ісус, який був безгрішним, мав відчути ці страждання?

Після обговорення можливих причин страждань Ісуса запропонуйте учням позначити слово *щоб* кожного разу, коли воно зустрічатиметься в Алма 7:12–13. Поясніть, що слова, подібні до *щоб*, часто нагадують “стрілки”, які вказують на відповіді до запитання. Намалюйте поданий малюнок на дошці (лише стрілу й слова *Чому, Щоб і Відповідь*). Попросіть учнів прочитати вірші 12–13, звертаючи увагу на запитання, які мають на увазі, й відповіді Алми. Коли вони їх знайдуть, обговоріть їх з класом і напишіть під відповідними заголовками на дошці. Запропонуйте учням підкреслити відповіді в Писаннях. Скористайтеся переліком на дошці, щоб допомогти учням усвідомити, що одна з причин страждань Ісуса—допомогти нам перетерпіти труднощі.

Допоможіть учням зрозуміти, що Спокута охоплює більше, ніж наслідки гріха. Спокута охоплює *всі* наслідки Падіння Адама. Старійшина Ніл А. Максвелл пояснював:

“Оскільки не всі людські скорботи і болі пов’язані з гріхом, вся сила Спокути охоплює наші болі, недуги і хвороби так само, як і наші гріхи. Якими б не були наші страждання, ми можемо безпечно покласти на Нього “всю [нашу] журбу, бо Він опікується [нами]” (1 Петра 5:7) (“Not My Will, But Thine” [1988], 51).

Брюс К. Хейфен, який згодом став сімдесятником, писав:

“Деякі члени Церкви пригнічені збентеженням, яке охоплює їх через обставини їхнього особистого життя, навіть коли вони роблять дивовижні зусилля, щоб підтримати себе. Часто це почуття розчарування приходить не через те, що людина неправильно чинить, але через стреси, негаразди, в яких ми не є повністю винними. Спокута Ісуса Христа стосується і цих випадків, тому що вона стосується всього життя. Спаситель витре *всі* наші сльози після того, як ми зробимо все, на що здатні...”

“Спокута Спасителя є ... зцілюючою силою не лише від гріха, але також від легковажності, невідповідності й будь-якої гіркоти земного життя. Спокута не лише для грішників” (“Beauty for Ashes: The Atonement of Jesus Christ,” *Ensign*, Apr. 1990, 7).

Ви можете також вказати на таку фразу з Алми 7:13: “Тож Дух знає все; проте Син Бога страждатиме в плоті” і попросити учнів, щоб вони поміркували над тим, що це означає. Поділіться таким висловом старійшини Ніла А. Максвелла:

“У Гефсиманії, сповнений стражданнями Ісус, почав “сумувати” (Марк 14:33), або грецькою мовою, був “охоплений благоговійним страхом”, “здивований”.

Уявіть, Єгова, Творець цього й інших світів, “здивований”! Ісус знав розумом, що Він має робити, але Він ще не пережив цього. Він особисто ніколи не переживав гострого і виснажливого процесу спокути раніше. Отже, коли найсильніший біль охопив Його з усією силою, це було набагато, набагато гірше, ніж навіть Він, з його унікальним розумом, міг уявити! Не дивно, що ангел з’явився, щоб зміцнити Його! (Див. Лука 22:43.)

Загальна вага всіх земних гріхів—минулих, теперішніх і майбутніх—лягла на таку досконалу, безгрішну й чутливу Душу! Всі наші недуги й хвороби якимось чином також увійшли до жажливої суми, за яку було заплачено Спокутою” (in Conference Report, Apr. 1985, 92; or *Ensign*, May 1985, 72–73).

Запропонуйте учням прочитати вірші 11–13 і визначити щонайменше п’ять земних скорбот, які Ісус взяв на Себе. (Ви можете написати їх на дошці або попросити учнів позначити їх у Писаннях). Запитайте: Як знання про те, що Спаситель розуміє наші труднощі, допомагає нам? Свідчить, що коли ми наслідуюмо Його вчення і приклад, Він втішить нас у стражданнях і визволить від гріхів. Запитайте: За те, що Ісус зробив так багато для нас, що ми можемо зробити для Нього?

Алма 7:14–27. Живучи за євангельськими принципами і отримуючи обряди, ми зможемо утримувати ся на шляху до Божого царства. (15–20 хвилин)

Запропонуйте двом бажаючим вийти до дошки. Нехай один напише третє уложення віри, а другий—четверте уложення віри. (Попросіть їх по можливості зробити це по пам’яті). Запропонуйте класу прочитати Алма 7:14–16 і позначити посилення на вчення, що містяться в цих уложеннях віри. Обговоріть такі запитання:

- Чому Алма розмовляв з членами Церкви про ці основоположні євангельські принципи й обряди? (Ім, як і нам, потрібно нагадувати про них і продовжувати жити за ними).
- Як ми поновлюємо завіти, в які вступили при хрищенні?

Запропонуйте учням знайти в Писаннях причасну молитву про хліб (див. Мороній 4:3 або УЗ 20:77) і порівняйте її з Алма 7:15. Якщо необхідно, напишіть подібні фрази на дошці поруч, як показано в поданій нижче таблиці, і обговоріть запитання, які йдуть після неї:

Мороній 4:3	Алма 7:15
“свідчити перед тобою, о Боже, Вічний Батьку, що вони бажають”	“покажіть вашому Богові, що ви бажаєте”; “за-свідчіть це йому”
“дотримуватися його заповідей, які він дав їм”	“відкладіть від себе кожний гріх”; “увійти в завіт з ним, щоб виконувати його заповіді”

- Як відмова від кожного гріха подібна до дотримання заповідей?
- Як поновлення цього завіту щотижня допомагає нам залишатися на прямій і вузькій дорозі до Бога?
- Що означає свідчити Богові?
- Яку роль у цих віршах грає свобода вибору?

Нагадайте учням, що в розділі 7 описано, як Алма навчав у Гедеоні. Щоб допомогти учням зрозуміти, що святі в Гедеоні не були досконалими, але намагалися робити все можливе, щоб довіряти Спасителю, прочитайте вірші 17–19, 25–27. Свідчіть учням, що коли вони живуть настільки вірно, наскільки це можливо, вони також “на стежці, що веде до царства Бога”. Поділіться висловом старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Якщо ми, як члени Церкви, намітили курс, що веде до вічного життя ... і йдемо у вірному напрямі, ... і крок за кроком, фаза за фазою удосконалюємо свої душі, перемагаючи світ, тоді існує абсолютна гарантія—і в цьому немає жодного сумніву,—що ми досягнемо вічного життя ... Якщо ми намітили

курс і дотримуємося його у цьому житті, докладаючи всіх наших сил, тоді, коли ми залишимо це життя, ми будемо продовжувати рухатися в точно такому ж напрямі” (“Jesus Christ and Him Crucified,” in 1976 *Devotional Speeches of the Year* [1977], 400–401).

Алма 7:20–27. Живучи за євангельськими принципами, отримуючи важливі обряди і дотримуючись завітів, ми зможемо бути гідними мати Святого Духа в своєму житті й утримуватися на шляху до вічного життя. (15–20 хвилин)

Поділіться такою історією, яку розповів Президент Бойд К. Пекер, діючий президент Кворуму дванадцятьох, який описав подорож на потязі через усю країну, коли він був військовим під час другої світової війни:

“Нас перевозили вантажними потягами у вагонах з вузькими полицями для спання, які ввечері опускалися від стіни. Не було вагона–ресторану. Замість цього у вагонах з брудною підлогою розташувалися польові кухні.

...Багажний вагон їхав окремо, отже ми не мали змінного одягу протягом шестиденної подорожі. Було дуже спекотно, коли ми пересікали Техас і Аризону. Дим і попіл від паровоза створювали великі незручності. Не було можливості помитися чи випрати форму. Одного ранку ми приїхали до Лос–Анжелеса, а виглядали ми як землекопи, і нам було наказано повернутися до потяга того ж вечора.

Спочатку ми подумали про їжу. 10 чоловік з нашої команди зібрали гроші й попрямували до найкращого ресторану, який тільки могли знайти.

Там було багато людей, отже, ми стали в довгу чергу, чекаючи, коли можна буде сісти. Я стояв першим, якраз за гарно вдягнуною жінкою. Навіть не повертаючись, ця величава жінка попереду невдовзі відчула нашу присутність.

Вона повернулася і подивилася на нас. Потім вона повернулася і оглянула мене з голови до ніг. Я стояв там у пропахлій потом, брудній, закопчений, м'ятій формі. Вона промовила з огидою в голосі: “Ой, які брудні чоловіки!” Погляди всіх присутніх були звернені в наш бік.

Безсумнівно, їй хотілося, щоб нас там не було. Я розділяв її бажання. Я відчув, що своєю неохайністю я вносив дискомфорт. Мені стало соромно” (in *Conference Report*, Apr. 1997, 8–9; or *Ensign*, May 1997, 9).

Запитайте в учнів:

- Чому те, що президент Пекер був брудним серед тих, хто був чистим, змусило його почуватися ніяково?
- Прочитайте Мормон 9:4. Як неприємне почуття президента Пекера, викликане фізичним брудом, можна

порівняти з тим, що виникає від духовної нечистоти? (див. також Алма 36:11–15).

- Як гріх не дає нам можливості отримати натхнення від Святого Духа? (див. 1 Нефій 15:34).
- Як покаєння можна порівняти з милом? (див. Ісая 1:18).

Алма заохочував вірних святих у Гедеоні залишатися духовно чистими і гідними Святого Духа. Прочитайте Алма 7:2, а потім прочитайте 1 Коринтянам 3:16–17; 6:19; Мосія 2:37 і Алма 34:36, щоб допомогти зрозуміти, як Алма використовує слово *храми*. Запитайте: Чому ми повинні бути духовно чистими, щоб мати супутництво Святого Духа? Прочитайте 2 Нефій 31:17; Алма 7:25 і 3 Нефій 27:20, звертаючи увагу на те, як, живучи гідними Святого Духа, ми можемо підготуватися, щоб бути достатньо чистими для Божого царства. (Дух освячує нас, або очищує, від гріха).

Порівняйте Алма 7:23–24 з Посланням до Галатів 5:22–23. Запитайте:

- Які плоди Алма додає до перелічених Павлом у Посланні до галатів?
- Як ці якості стосуються життя людини, яка живе в гармонії з Духом? (Ці якості часто з'являються, коли ми маємо Духа. Крім того, коли ми живемо за цими якостями, то запрошуємо Духа в своє життя).

Прочитайте Алма 7:27, звертаючи увагу на плоди Духа, які Алма запрошував зійти на вірних святих в Гедеоні. Роздайте учням такі посилання: Іван 14:27; Римлянам 8:6; 1 Коринтянам 14:33; Мосія 4:3. Попросіть їх прочитати свої вірші й обговорити, що означає мати “мир Божий”. Перечитайте Алма 7:27 і запитайте:

- Як може мир Божий бути благословенням у вашому домі?
- Як він може бути благословенням щодо вашого майна?
- Як він може допомогти вашій вірі й послуху?

Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли вони відчували вплив Святого Духа. Запитайте: Як Святий Дух промовляв до вас? Попросіть їх назвати, яким чином вони отримували відчуття, що йдуть від Духа. Свідчіть про плоди, які супроводжують Дух, коли ми живемо гідно його отримання.

Алма 8–16

Вступ

Легій навчав свого сина Якова, що має бути протилежність в усьому (див. 2 Нефій 2:11). Протилежності в Писаннях можуть нас навчити багатьох євангельських істин. В Алма 5–8 пророк Алма проголосив свою промову про покаєння в кількох нефійських містах. Багато людей сприйняли позитивно його послання і він продовжував навчати праведності святих у Зарагемлі, Гедеоні і Мелеку. В Алма 8–16 описано, що люди в місті Аммонійга відреагували на заклик пророка зовсім по-іншому. Яких євангельських істин ви можете навчитися, порівнюючи ці дві оповіді?

Небесний Батько дає своїм дітям широкі можливості, щоб почути й прийняти Його послання. Після того, як Алму було вигнано з міста Аммонійги, ангел повернув його, щоб він вдруге звернувся з посланням Господа. Хоча більшість людей відкинула послання Алми, було багато таких, які змінили своє життя. Зверніть увагу на двох людей, які сприйняли послання Алми, і чим вони пожертвували, щоб жити за євангелією.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Місіонерська робота нелегка, але Господь допоможе нам (див. Алма 8; див. також Филип'янам 4:13; 1 Нефій 3:7; УЗ 5:34).
- Ті, хто грішать, маючи більше розуміння євангелії, отримують більше засудження, ніж ті, які грішать, маючи менше розуміння (див. Алма 9:15–24; див. також Кн. Якова 4:17; УЗ 82:3; 112:24–26).
- Люди в певній місцевості можуть отримати благословення завдяки праведним, які живуть серед них (див. Алма 10:22–23; див. також Буття 18:28–32; 2 Нефій 26:3; 3 Нефій 9:11; УЗ 86:1–7).
- Ісус Христос, Син Божий, є “дійсно Вічний Батько” і забезпечує спасіння всім, хто “вірять у його ім'я” (див. Алма 11:38–40; див. також Мосія 5:7; 15:1–4).
- Всі люди воскреснуть, отримавши досконалі тіла, і повернуться в присутність Спасителя на суд (див. Алма 11:40–45; див. також 1 Коринтянам 15:20–22; 2 Нефій 9:22; Мормон 7:6).
- Бог знає наші думки і, коли необхідно, відкриває їх Своїм слугам силою Святого Духа (див. Алма 12:3, 7; див. також Євреям 4:12–13; Яків 2:5; УЗ 6:16).
- Ми дізнаємося про таємниці Бога відповідно до уваги й стараності, яку ми приділяємо Йому, і якщо Він бачить користь у тому, щоб відкрити їх нам (див. Алма 12:9–11; див. також УЗ 76:5–10; 130:19).
- Нас буде суджено згідно з нашими словами, вчинками і думками (див. Алма 12:12–18).
- Бог забезпечив план спокутування, щоб спасти всіх людей від їхнього занепаляючого стану. Він посилає своїх слуг, щоб навчати цього плану Своїх дітей (див. Алма 12:22–37; див. також Алма 42:9–15; УЗ 29:42).

- Один з обов'язків носіїв Мелхиседекового священства—навчати дітей Божих тому, як жити гідним життям, подібним до життя Христа, щоб згодом отримати вічне життя (див. Алма 13:1–19; див. також Алма 6:1, 4, 8).
- Свобода вибору має настільки важливе значення, що Бог іноді допускає, щоб праведні страждали від злих вчинків інших людей. Однак Він знає наші скорботи і благословить тих, хто вірний, у їхніх випробуваннях (див. Алма 14:7–29; див. також Мосія 17:9–10; Алма 60:13; УЗ 24:8).
- Ми можемо зцілитися від наших скорбот, якщо маємо віру в Ісуса Христа, і якщо це згідно з волею Бога (див. Алма 15:3–11; див. також Матвій 9:20–22; Дії 14:8–10; 3 Нефій 18:20).
- Навчаючи слову Бога й отримуючи Його силою Святого Духа, ми зможемо підготуватися до Другого пришествя Ісуса Христа (див. Алма 16:14–17; див. також УЗ 50:13–14; 136:32–33).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 75–80.

Поради для вчителя

Алма 8. Місіонерська робота нелегка, але це робота Господа і Він допоможе нам. (35–40 хвилини)

Поділіться такою історією, яку розповів Президент Гордон Б. Хінклі, де він описав свій досвід молодого місіонера у Великобританії:

“Коли я приїхав, здавалося, що кожен ставився до мене упереджено.

Я не почував себе здоровим, коли приїхав. Через хворобу й опір у ті перші тижні я відчував себе збентеженим. Я написав додому листа своєму добродію батькові і розповів, що марную свій час і його гроші” (*Teachings of Gordon B. Hinckley* [1997], 350).

Скажіть учням, що історія на цьому не закінчилася, і ви повернетеся до неї протягом уроку. Поясніть, що історія Президента Хінклі нагадує про ті випробування, перед якими постає багато місіонерів, коли вони служать Господу. Алма також мав труднощі під час своїх місіонерських трудів. Попросіть учнів прочитати Алма 8:1, 3–5 і обговорити його успіх у Зарагемлі, Гедеоні та Мелеку. Прочитайте, що сталося в місті Аммонійга (див. вв. 8–13) і порівняйте це з досвідом у попередніх трьох цитатах. Запитайте:

- Чому, на вашу думку, досвід Алми в місті Аммонійга так відрізнявся?
- Що це розповідає нам про місіонерську роботу? (Відповіді можуть включати те, що іноді буває важче, і

що не завжди результат буває миттєвим, а успіх видимим).

- Як Господь може втішати Своїх місіонерів, коли їхне послання відкидають?

Попросіть учнів прочитати вірші 14–15 і порівняти послання ангела зі ставленням народу Аммонійги, коли вони почули послання Алми. Прочитайте Алма 8:16–17, звертаючи увагу на те, що ангел сказав Алмі після того. Нагадайте учням про вірш 13 і запитайте: Що б ви відчули, отримавши таке доручення, якби були на місці Алми? Чому Алма мав причину побоюватися?

Прочитайте 1 Нефій 3:7 і запитайте: Чого це Писання навчає нас про Божі заповіді? Нехай учні прочитають Алма 8:18–22, звертаючи увагу на “шлях” який приготував Господь, щоб Алма виконав свою місію. Обговоріть те, що вони знайдуть. Попросіть їх зробити те ж саме з віршами 27–32. Коли ви обговорюватимете ці вірші, зазначте, що Господь покликав Амулека служити цю місію з Алмою. Подані нижче запитання можуть стати вам у пригоді:

- Що могло відбуватися в той час, коли “Алма провів багато днів з Амулеком”? (Вірогідно, це був час підготовки до їхньої місії).
- В чому полягає перевага, коли йдуть двоє посланців, а не один, щоб донести Господнє послання? (Щоб відповісти на це запитання, попросіть учнів прочитати Алма 9:6, а потім Алма 10:12; див. також УЗ 6:28).
- Чому сила, про яку йдеться в Алма 8:31, була необхідна, щоб навчати народ злочестивого міста?

Свідчіть, що місіонерська робота може бути складною і приносити розчарування, але Господь допоможе нам, якщо ми будемо смиренними і довірятимемо Йому. Нагадайте учням про важкі часи, які Президент Хінклі мав на початку своєї місії. Поділіться, чим закінчилася його розповідь:

“Я написав додому листа своєму доброму батькові і розповів, що, на мою думку, я марную свій час і його гроші. Він був моїм батьком і президентом колу, і він був мудрою людиною, сповненою натхнення. Він написав мені дуже короткого листа, де було таке: “Дорогий Гордоне! Я отримав твого останнього листа. У мене є лише одна порада: забудь про себе і йди працювати”. Вранці того дня під час вивчення Писань ми з напарником прочитали такі слова Господа: “Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене та Євангелії, той її збереже” (Марк 8:35).

Ті слова Вчителя, у поєднанні з листом мого батька, в якому була порада забути про себе і йти працювати, проникли до самої глибини моєї душі. Тримавши в руці лист батька, я пішов у свою спальню, що знаходилася в будинку № 15 на Ведхем-роуд, де ми жили, став на коліна і звернувся з благанням до Господа. Я склав завіт, що намагатимусь забути про себе і “загубити” себе на його службі.

Той липневий день 1933 року був днем, коли я прийняв рішення. Нове світло увійшло в моє життя і нова радість у моє серце. Здавалося, що туман в Англії розвіявся, і я побачив сонячне світло. Я отримав багатий і чудовий місіонерський досвід, за який я завжди буду вдячний” (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 350).

Запитайте учнів:

- Яку пораду дав Президентові Хінклі його земний батько?
- Як Небесний Батько промовляв до збентеженого місіонера?

Запросіть учнів поділитися випадками, що сталися з їхніми друзями або членами родини, коли вони отримали Господню допомогу під час своєї місії.

Алма 9:1–24. Ті, хто грішать, маючи більше розуміння євангелії, отримають більше засудження, ніж ті, хто грішать, маючи менше її розуміння.
(25–30 хвилин)

Придумайте математичну задачу або візьміть її з підручника середньої школи. Перед уроком дайте одному з учнів задачу і розкажіть, як її вирішити (не давайте учню відповідь). Під час уроку запропонуйте цьому учневі й учню, який не бачив задачі, розв’язати її. (Учень, якому ви пояснили розв’язання задачі до уроку, повинен першим вирішити її). Коли вони закінчать, розкажіть класу про допомогу, яку ви надали першому учневі, і запросіть двох бажаних відповісти, чому той, у кого було більше інформації, міг знайти відповідь першим.

Запросіть двох інших учнів вирішити складний приклад на ділення. Дайте одному аркуш паперу і олівець, а другому—калькулятор. Запитайте клас, хто зможе розв’язати приклад першим. Нехай учні прочитають Учення і Завіти 82:3 і запропонують пояснення, як ці приклади ілюструють цей вірш.

Напишіть на дошці: *ритуальне марнотратство* і запитайте учнів, що, на їхню думку, це означає. Поясніть, що одним із значень слова *ритуальний* є таке: “згідно із звичкою або традицією в суспільстві”. Визначення слова *марнотратство*: “надто великі непотрібні витрати”. Юнак з притчі Христа, який розтратив весь свій спадок на безпутне життя, в англійському перекладі Біблії називається “марнотратний син” (див. Лука 15:11–32). Запитайте учнів знову, що може означати фраза *ритуальне марнотратство*. Поділіться таким спостереження старійшини Ніла А. Максвелла:

“Чому деякі з вас ризикують, ув’язуючись у ритуальне марнотратство, маючи бажання провести певний час бунтуючи і діючи, як у Вавилоні; поступаючись цій диявольській демократії, мовляв, “всі так роблять”? Натопт не може робити правильно те, що

Бог проголосив невірним. Хоча багато з таких бунтівників планують облишити це пізніше, але такі речі, як алкоголь, наркотики і порнографія не відпускають легко. Залишити Вавилон нелегка справа (in Conference Report, Oct. 1988, 40; or *Ensign*, Nov. 1988,

Запитайте, про що застерігав старійшина Максвелл. Попросіть учнів запропонувати своє пояснення того, чому молоді члени Церкви не можуть не усвідомлювати, коли роблять те, що, як їх навчали, є неправильним. Прочитайте Кн. Якова 4:17 та Учення і Завіти 82:3 і запитайте: Як ці Писання застерігають про таке усвідомлення? Нехай учні по черзі прочитають Алма 9:1–18, щоб знайти приклад цього принципу. Запитайте, чому Алма проголосив людям у місті Аммонійга: “[Ламанійцям] буде терпиміше в день суду, ніж вам, якщо ви не покаєтесь” (в. 15).

Прочитайте вірші 19–22 разом з учнями. Запропонуйте їм знайти і підкреслити благословення, які отримали Нефійці, і перерахуйте їх на дошці. Запитайте: Яке з цих благословень ви отримали? Обговоріть, як народ Аммонійги міг забути ці благословення. Прочитайте вірші 23–24 та Учення і Завіти 3:4. Запитайте:

- Як ми можемо втратити благословення, які нам були дані?
- Чому, на вашу думку, більше вимагається від тих, кого було навчено євангелії Ісуса Христа? (Серед відповідей можуть бути такі: це справедливо, ми вступили в завіти, нам треба бути гарним прикладом, ми повинні жити згідно з тією довірою, яку отримали, послух Господу—це хороший спосіб виказати вдячність).

Президент Гордон Б. Хінклі, у той час член Першого Президентства, сказав:

“Давайте будемо вдячними. Але давайте не будемо вихвалитися. Давайте краще будемо вдячними і смиренними, якими стають ті, хто користується великими благословеннями Всемогутнього” (in Conference Report, Apr. 1982, 67; or *Ensign*, May 1982, 44).

Старійшина Даллін Х. Оукс, член Кворуму дванадцятьох, навчав:

“Якщо ми пам’ятаємо нашого Господа і Спасителя, ми повинні бачити великі благословення, які ми маємо як Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів. Нас навчає Господь Ісус Христос. Нас ведуть його пророки. Ми отримали обряди запечатуння завдяки його євангелії. Він щедро благословив нас.

Якщо ми пам’ятаємо все це, нам слід також пам’ятати божественне застереження: “З того, кому багато дано, багато вимагається” (УЗ 82:3; див. також Лука 12:48). Цей вічний принцип закону і справедливості є мірою того, чого Бог чекає від нас” (in Conference Report, Apr. 1988, 37; or *Ensign*, May 1988,

Попросіть учнів поділитися, яким чином вони виражають вдячність за благословення, що отримали від Господа.

Алма 9:25–34. Праведні отримують спасіння “через силу і визволення Ісуса Христа”. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням звернутися до гімну “Спокутар Ізраїля” (збірнику гімнів № 5). Попросіть їх прочитати слова і визначити, про який прихід Спасителя йдеться в цьому гімні (про Друге пришествя). Нагадайте учням, що Ісус Христос мав прийти на землю двічі. Деякі вірші про рокують про Його перший прихід, деякі пророкують про Його другий прихід, а в деяких йдеться про обидва. Запропонуйте учням прочитати Алма 9:25–27 і визначити, про який прихід Ісуса Христа говорить Алма. (Він говорить про перший прихід Христа, але його слова можуть також стосуватися Другого пришествя). Запросіть учнів обговорити фрази з віршів на підтримку їхніх висновків. Упевніться, що вони розуміють те, що оскільки Ісус зростав, маючи смертне тіло, Він набув усіх якостей і чеснот, перелічених у вірші 26 (див. Лука 2:52; Євреям 5:8–9; УЗ 93:12–14).

Попросіть учнів перечитати Алма 9:26 і сказати, як кожна з цих чеснот Спасителя дає Йому змогу допомагати нам жити за євангелією.

Прочитайте вірш 27 знову і першу частину вірша 28, зупинившись на словах “визволення Ісуса Христа”. Запитайте:

- Якою має стати людина, щоб отримати спасіння “через силу і визволення Ісуса Христа”?
- Якої складової праведності навчає Алма у вірші 27?
- Як віра в ім’я Ісуса Христа, покаєння і хрищення готує нас до Другого пришествя Спасителя?

Нехай учні прочитають вірш 28 до кінця і порівняють винагороду тих, хто вибирає добро, і тих, хто вибирає зло. Потім попросіть їх прочитати вірші 30–33 і знайти фразу, яка вказує на те, як люди Аммонійги відреагували на послання Алми. Запитайте: Хто був щасливішим: Алма чи люди, яких він навчав? Прочитайте Алма 41:10 і обговоріть, чому це так.

Свідчіть, що Спаситель благословить нас, якщо ми будемо йти за Його вченнями. Він хоче допомогти нам здобути безсмертя і вічне життя (див. Мойсей 1:39). Поділіться таким висловлюванням президента Джеймса Е. Фауста, члена Першого Президентства:

“Усі ми робили невірні кроки на своєму шляху. Я вірю, що добрий і милосердний Бог, чіми дітьми ми є, винесе вирок якомога легший за всі неправильні вчинки, які ми зробили, і дасть нам максимум благословень за те добро, що ми вдіяли. Піднесене висловлювання Алми [в Алма 9:26] здається мені підтвердженням цього” (in Conference Report, Oct. 1996, 75; or *Ensign*, Nov. 1996, 53).

Алма 10:1–8. Турботи світу можуть відволікати нас і заглушати духовне спілкування. (20–25 хвилин)

Вставте у вуха вушні пробки або вату. Запитайте учнів про їхні шкільні або церковні заходи і, коли вони дадуть відповідь, скажіть, що вам було важко їх почути. Виїміть пробки з вух і запитайте:

- Як пробки для вух можуть стати у пригоді?
- Як вони можуть заважати?

Вкажіть, що ми можемо вибирати: скористатися нам пробками для вух чи виїняти їх. Допомагають вони нам чи заважають у великій мірі залежить від того, як ми їх використовуємо.

Напишіть на дошці *Амулек* і попросіть учнів сказати, хто він такий. Нехай вони прочитають Алма 10:1–6, щоб дізнатися про нього все, що вони можуть, і запропонуйте декому з учнів написати на дошці те, про що вони дізналися. Запитайте:

- Чого навчає нас вірш 6 стосовно духовного спілкування?
- Як Амулек відреагував на голос Господа, якщо це порівняти з пробками для вух?

Якщо є бажання, скористайтеся кількома або всіма з поданих запитань, щоб допомогти в обговоренні:

- Чи схоже, що Амулек щось знав про євангелію, перш ніж його було покликано?
- Яким чином Господь “клика[в] багато разів”? (в. 6).
- Що означає ця фраза: “Мене кликали,... а я не хотів слухати” і “я знав,... але все-таки я не хотів знати”?
- Чи Господь кликав нас багато разів? Як? Коли?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Ніла А. Максвелла:

“Навіть молоді люди мають дари, у тому числі дар Святого Духа, але у літніх людей може бути щось на зразок двійника, коли “вони не знали цього” (3 Нефій 9:20). Стосовно євангельського послання вони можуть бути подібними до зайнятого і стурбованого Амулека” (*Sermons Not Spoken* [1985], 2).

“Амулек ... є класичним прикладом доброї по своїй суті людини, але яка не має великого духовного досвіду; він опирався тому, що від Духа, бо, хоч і був в основі своїй доброю людиною, проте перемішався турботами світу” (*Meek and Lowly* [1987], 12).

Запитайте: Які турботи світу можуть нас займати? Нехай учні прочитають Алма 9:1; 10:7–9 і визначать, як Господь позвав Амулека. (Через ангела і пророка). Не кожен, хто бачить і чує ангела, змінюється. Попросіть учнів навести приклад з Писань про появу ангела людям, які після цього не змінилися (див. 1 Нефій 3:29–31). Запитайте:

- Як, на вашу думку, Амулек зміг розпочати слухати і знати?

- Як може Господь кликати нас, щоб змінити наше життя?

Поясніть учням, що зміна, яка відбулася в Амулека, змінила його життя. Старійшина Максвелл навчав, що Амулек “відчув ціну учнівства”, коли він прийняв покликання Господа (*Meek and Lowly*, 12). Поверніться до вірша 4 і попросіть учнів подивитися, що Амулек мав до свого покликання. Нехай вони прочитають Алма 15:16 і порівнюють, від чого він відмовився, щоб послухатися Господа. Обговоріть з учнями, чи благословення гідні “ціни учнівства”. Запитайте: Які жертви від нас можуть вимагатися, щоб слухатися і йти за волею Небесного Батька? Свідчіть, що слухати і знати Бога є тим, що гідне будь-якої мирської жертви.

Алма 10:22–23. Люди в певній місцевості можуть отримати благословення завдяки праведним, які живуть серед них. Знищення приходить до злочестивих, які виганяють праведних зі свого середовища. (15–20 хвилин)

Покажіть учням пакуночок дріжджів. Попросіть їх прочитати Матвій 13:33 і Галатам 5:9 та знайти іншу назву для цієї речовини. Запитайте, як невелика кількість речовини впливає на велику кількість тіста.

Прочитайте наведені приклади вашим учням і попросіть їх визначити, що кожен з них має спільного з духовними дріжджами.

- Футбольна команда Інги щойно виграла чемпіонат. Тренер хоче відсвяткувати подію в місцевому барі. Але Інга, капітан команди, запрошує всіх на вечірку до себе додому. Всі приймають запрошення і святкують без алкоголю.
- Шон, Тод і Ренді вирішують разом піти в кіно. Шон і Тод хочуть подивитися найновіший фільм, у якому багато насильства і непристойностей. Ренді переконає їх подивитися інший фільм, який відповідає вищим стандартам.
- Сім'я Феррера—єдині члени Церкви у невеличкій фермерській громаді. Страшна засуха закінчується в результаті того, що батько Феррера часто постився і молився.
- В сім'ї Мел часті суперечки. Коли вона вдома, обстановка стає спокійнішою завдяки її смиренному, лагідному ставленню до інших.

Поясніть, що у злочестивому місті Аммонійга жили праведні люди. Амулек навчав, що ці вірні люди стали причиною того, чому місто було збережено. Запропонуйте одному з учнів прочитати класу Алма 10:22–23. Запитайте:

- Що робили праведні люди, дії яких стали благословенням для всіх жителів міста?
- Що може статися, якщо злочестиві виженуть або вб'ють тих, хто молився за них?

- Чого це навчає нас стосовно впливу, який може мати невелика кількість праведних людей на життя тих, хто навколо них?

Допоможіть учням побачити, як це пророцтво здійснилося, прочитавши короткий зміст до Алма 14, а також Алма 16:9–10. Попросіть учнів навести з Писань приклади злочестивих людей, які втратили захист Господа після того, як праведні залишили їх. (Содом і Гоморра після того, як сім'я Лота пішла з міста [див. Вихід 18:23–32], Єрусалим після того, як Ісуса і багатьох апостолів було вбито [див. Лука 19:41–44], народ царя Ноя після того, як праведних було вигнано або вбито [див. Мосія 17–19]).

Президент Спенсер В. Кімбол, у той час діючий президент Кворуму дванадцятьох, навчав:

“Голос духу спокуси виступає на користь плотських втіх і нестримних фізичних задоволень. Наш світ сьогодні дуже подібний до того, який був за часів нефійського пророка, який сказав: “Якби не молитви праведних ... то вас навіть тепер було б покарано повним знищенням...” [Алма 10:22]. Звичайно, є багато-багато праведних і вірних людей, які живуть за всіма заповідями, і чіє життя та молитви зберігають світ від знищення” (in Conference Report, Apr. 1971, 7; or *Ensign*, June 1971, 16).

Президент Гордон Б. Хінклі додав:

“Я думаю, що у цьому розподілі ми подібні до праведних людей у давнину, коли, можливо, Господь зберіг злочестивих, невелику їх частину, завдяки праведним. Це покладає на нас великий і важливий тягар. Саме через це ми тут, щоб стати більш ефективним знаряддям, кращими воїнами під проводом Всевишнього, щоб спасти Його синів і дочок від тих речей, які знищать їх у земному житті та у вічності, якщо вони не повернуть своє життя в іншому напрямі” (“Messages of Inspiration from President Hinckley,” *Church News*, 5 Apr. 1997, 2).

Запропонуйте учням поділитися думками або почуттями, які в них є, щодо того, як справляти добрий вплив на життя членів сім'ї, інших учнів у школі, своїх сусідів і членів їхньої громади.

Алма 11:1–25. Іноді ми постаємо перед спокусою, щоб продати своє свідчення заради особистої вигоди або егоїстичних інтересів. Істинне щастя приходить від праведного життя. (15–20 хвилин)

Покажіть учням монети або банкноти різної вартості. Попросіть їх сказати, які існують чесні шляхи, щоб заробити гроші. Прочитайте Алма 11:1, 3, 20. Попросіть учнів прокоментувати чесність і щирість суддів та законників у місті Аммонійга. Запитайте: Що ними рухало? (Корисливі бажання).

Нехай учні швидко прочитають вірші 5–19. Запитайте: Що описують ці вірші? Намалюйте на дошці таку таблицю.

	1	2	4	7
Золото	сенін	сеон	шум	лімна
Срібло	сенум	амнор	езрум	онтій

Вкажіть, що *онтій*—це срібна монета найбільшої цінності (див. вв. 7–13). Прочитайте вірші 21–22 і запитайте:

- Скільки грошей Зизром запропонував Амулекові?
- Що він наказав зробити Амулеку, щоб одержати ці гроші?
- На що спокушають людей у наш час помінати свої свідчення, вірування або норми? (Влада, популярність, гроші, світські задоволення).
- Якими будуть наслідки, якщо віддати перевагу злочестю над праведністю? (див. Алма 41:10).

Прочитайте Алма 10:10–12; 12:1; 14:6 і порівняйте Зизрома і Амулека. Запропонуйте учням зробити на дошці опис кожного з чоловіків.

Попросіть учнів прочитати наступне висловлювання. Президент Езра Тефт Бенсон сказав:

“По-перше, і це головне, ми повинні прийти до усвідомлення цієї вічної істини, що євангельський план є планом щастя. Злочестя ніколи не приносило, не приносить і не принесе нам щастя. Порушення законів Бога веде лише до нещастя, залежності й темряви” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 71).

Президент Гордон Б. Хінклі сказав:

“Немає щастя в поганих вчинках. Немає щастя в гріху. Є лише нещастя, і біль, і жалкування, і страждання. Щастя полягає в тому, щоб ходити у праведності. Щастя полягає у вірності та в праведності” (*Teachings of Gordon B. Hinckley*, 256).

Запитайте:

- Яким чином наслідування Господа робить нас щасливими?
- Чому тимчасові насолоди приносять менше щастя, ніж послух нашому Небесному Батькові?
- Які вчинки з тих, що були виявом послуху Небесному Батьку, принесли вам найбільшу радість?

Свідчіть, що є радість у тому, коли ми обираємо праведність замість хвилинової, або тимчасової втіхи.

Алма 11:21–40. Ісус Христос, Син Божий, є “дійсно Вічний Батько” і забезпечує спасіння всім, хто “вірить у його ім’я”. (40–45 хвилин)

Напишіть на дошці поданий перелік для опитування або роздайте його учням на аркушах. Поясніть, що ці запитання поставили пророку. Запропонуйте учням написати відповіді на аркушах паперу. Не виправляйте відповіді поки що.

Істинно чи хибно?

1. Ми повинні відповідати на кожне запитання стосовно євангелії, яке нам поставлять.
2. Існує більше одного Бога.
3. Ісус Христос спасе Свій народ у його гріхах.
4. Син Божий є дійсно Вічний Батько.
5. *Вічне життя* і *спасіння* звичайно мають одне і те саме значення.

Запропонуйте двом учням, які добре читають, розіграти ролі Зизрома і Амулека. Попросіть їх по черзі читати діалог між цими двома чоловіками в Алмі 11:21–40. (Ви можете грати роль розповідача. Коли два учні читатимуть свої ролі, запропонуйте класу прислухатися до відповідей Амулека на запитання з переліку для опитування. Запропонуйте учням підкреслити запитання і відповіді в Писаннях.

Коли учні закінчать читати, обговоріть запитання з переліку. Поясніть, що деякі з тверджень можуть бути істинними або хибними, в залежності від контексту, і що відповіді Амулека відповідали саме для його ситуації. Подані пропозиції й запитання можуть допомогти у вашому обговоренні:

1. *Ми повинні відповідати на кожне запитання стосовно євангелії, яке нам поставлять.* (Хибно; див. Алма 11:21–22).

Попросіть учнів прочитати Алма 12:9–11; Учення і Завіти 42:12–14 і зробити перехресне посилання цих віршів на Алма 11:22. Обговоріть, чому важливо навчати лише того, чого дозволяє навчати Святий Дух. Наголосіть, що в основному люди повинні бути готові до сприймання доктрини ще до того, як Дух буде свідчити їм про її істинність.

2. *Існує більш одного Бога.* (Хибно; див. Алма 11:28–29).

Допоможіть учням усвідомити, що ми віримо в те, що Батько, Син і Святий Дух є членами Божества, і кожен з них носить титул Бог. Відповідь Амулека не стосувалася фізичної природи Божества. Не заглиблюючись у чисельність богів, Амулек зосереджується на Ісусі Христі та Його ролі як Бога. Прочитайте 1 Коринтянам 3:2 і запитайте:

- Що означає жити когось духовно “молоком, а не твердою їжею”?
- Як це можна застосувати до відповідей на запитання про євангелію?
- Якими можуть бути обставини, що спонукають нас давати прості й короткі відповіді на запитання про євангелію?

- Чому відповідь Амулека, що складалася з одного слова, була мудрим способом відповісти Зизрому на його запитання про Бога? (Зизром ставив запитання, щоб вести дискусію. Він не намагався зрозуміти природу Бога).

3. *Ісус Христос спасе Свій народ у його гріхах.* (Хибно; див. Алма 11:34.)

Запитайте учнів, яке важливе слово робить це висловлювання хибним. Яким словом вони могли б замінити слово *у*, щоб речення стало вірним? Нефій, син Геламана, навчав пізніше цій самій доктрині і відповів на це запитання (див. Геламан 5:10–11; див. також З Нефій 9:21).

4. *Син Божий є дійсно Вічний Батько.* (Істинно; див. Алма 11:38–39).

Цієї доктрини навчав також цар Веніямин. Прочитайте Мосія 5:7 і запитайте: Яким чином Ісус Христос є нашим Батьком? Ви можете написати їхні відповіді на дошці. До переліку може входити таке:

- Він створив землю, яка є основою нашого життя. Він наш Батько тому, що Він усе створив. (Див. Євреям 1:1–2; Мойсей 1:31–33).
- Він уможливив Воскресіння. Він—Батько наших воскреслих тіл. (Див. 1 Коринтянам 15:22; Алма 11:42; Мормон 9:12).
- Він забезпечив оновлення життя через Спокуту. Він—Батько нашого духовного відродження. (Див. Мороній 10:33; Мойсей 6:59).
- Він змінює нашу природу, якщо ми каємося і йдемо за Ним, і робить нас частиною своєї сім'ї. Він стає нашим Батьком, коли ми беремо на себе Його ім'я. (Див. Мосія 5:7–8; 27:25).

Дивіться також коментар до Мосія 5:7 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 58). *Увага:* Впевніться, що учні розуміють, що Бог Батько і Його Син Ісус Христос—окремі й різні істоти.

5. *Вічне життя і спасіння звичайно мають одне і те саме значення.* (Істинно; Алма 11:40).

Запропонуйте учням уважно прочитати Алма 11:40, звертаючи особливу увагу на обіцяння тим, хто вірить в ім'я Спасителя. Зазначте, що, за словами Амулека, спасіння гарантоване лише тим, хто отримує вічне життя. Поділіться таким поясненням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Оскільки метою всіх пророків є приведення людей до повного спасіння у найвищих небесах цілестіального світу, то коли [пророки] говорять і пишуть про спасіння, майже без винятку вони мають на увазі вічне життя або піднесення. Вони використовують слова *спасіння*, *піднесення* і *вічне життя* як синоніми, як слова, які означають точнісінько ті ж самі речі без усякої різниці, відмінностей і будь-яких варіантів” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 129).

Запропонуйте учням написати на аркушах паперу вчення, яких навчав Амулек, щоб вони зрозуміли їх краще, ніж до уроку. Нехай вони пояснять, чому ці вчення такі важливі, і як їх можна застосувати в своєму житті. Запропонуйте їм зберегти ці аркуші, щоб звернутися до них пізніше.

Алма 11:40–46. Завдяки Спокуті Спасителя ми всі воскреснемо і повернемося в присутність Бога на суд.

(20–25 хвилин)

Напишіть на дошці визначення слів, поданих нижче (самі слова писати не слід). Прочитайте Алма 11:40–45 разом з учнями. Попросіть їх знаходити слова, до яких подано визначення. Коли учні правильно визначать слова, напишіть їх на дошці поряд із визначенням.

- *Спокутування*: Звільнення від наслідків Падіння і гріха через Спокуту Христа.
- *Тимчасова смерть*: Відділення духа від тіла.
- *Возз'єднані*: Знову зібрані в одне.
- *Відновлені*: Повернені до попереднього стану.
- *Спомин*: Пам'ять
- *Притягнуто*: Покликано дати звіт про вчинки.
- *Смертний*: Підвладний смерті.
- *Тління*: Розпад у результаті смерті.

Напишіть на дошці: *Воскресіння* і *Суд*. Попросіть половину класу перечитати вірші 41–43, а іншу половину перечитати вірші 44–45, звертаючи увагу на вчення про Воскресіння і про Суд. Нехай вони поділяться своїми знахідками і запропонуйте їм позначити в Писаннях думки, які вони мали.

Прочитайте вірш 46 і запитайте: Яке, на вашу думку, з ученя Амулека в Алма 11 примусило Зизрома тремтіти? Чому?

Запитайте учнів, чи доводилося комусь із них втрачати члена родини чи друга через смерть. (*Увага*: Будьте обережними, щоб не зачепити ніжні почуття). Запитайте:

- Що було найскладнішим у смерті цієї людини?
- Чому ви сумуєте за цією людиною?

Попросіть учнів подумати про когось, кого вони знають, і хто має фізичну або розумову ваду. Запитайте: Яку втіху дає знання, що Спаситель забезпечив кожному шлях, щоб жити вічно, маючи досконале тіло і розум?

Поділіться вашими почуттями про силу Спокути. Свідчіть, що завдяки Ісусу Христу *всі* люди воскреснуть і стануть перед Божеством, “щоб бути судимими згідно з нашими діяннями” (Алма 12:12). Якщо ми застосовуємо Спокуту і дотримуємося заповідей з надією на Христа, ми отримаємо благословення, обіцяні вірним.

Алма 12:1–8. Бог знає наші думки і, коли необхідно, відкриває їх своїм слугам силою Святого Духа. (30–35 хвилин)

Прочитайте таку розповідь:

“Гебер С. Кімбол, [член Першого Президентства] який був відповідальним за Дім для проведення ендаументу, поки будувався [Солт-Лейкський] храм, зустрівся з групою, яка мала увійти до храму [Дому для проведення ендаументу], для проведення обрядової роботи. Він був вражений тим, що деякі з присутніх не були гідними увійти до храму, і він запропонував спочатку тим із присутніх, хто не є гідними, вийти. Оскільки ніхто не відгукнувся, він сказав, що серед присутніх є особи, які не можуть увійти до храму, бо не є гідними, і він бажає, щоб вони вийшли, даючи тим самим можливість всім останнім продовжити роботу. Стояла мертва тиша, і ніхто не вийшов і не відреагував. Він заговорив утретє, кажучи, що серед присутніх є двоє, які винні в перелобі, і якщо вони не вийдуть, він назве їхні імена. Двоє людей вийшло, і всі останні продовжили своє перебування в храмі” (Spencer W. Kimball, *The Miracle of Forgiveness* [1969], 112).

Запитайте учнів, як президент Гебер С. Кімбол дізнався, що “дехто не були гідними увійти до храму”. Поясніть, що Алма і Амулек мали досвід подібний до того, який мав президент Кімбол. Прочитайте Алма 12:1–3 і попросіть учнів позначити пояснення Алмою того, як він дізнався про наміри Зизрома.

Прочитайте Учення і Завіти 6:16 і зробіть перехресне посилення на Алма 12:3. Попросіть учнів назвати істину, викладену в кожному з віршів, якої навчають неправильним чином. (Учення і Завіти 6:16 навчає, що лише Бог знає наші думки. Алма 12:3 показує, що наші думки можуть бути відомими іншим через Духа). Таке вміння розпізнавати є даром від Духа (див. УЗ 46:11–12, 23, 27). Упевніться, що учні розуміють, що хоча Небесний Батько знає наші думки, Він поважає нашу приватність і нечасто відкриває їх іншим. Прочитайте таке пояснення старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Людські думки є таємницею і в них не можна зазирати іншим людям або дияволам...”

Однак Господь може і при нагоді відкриває своїм пророкам думки і наміри серця людей. [Кн. Якова 2:5; Алма 10:17]. Таке відкривання думок інших людей є одним з дарів Духа; це подібно до духа пророцтва; воно приходить силою Бога, а не людини. [Алма 12:3, 7; 18:16–20, 32; Геламан 9:41]. Наш Господь під час свого служіння часто використовував цю силу читати думки тих, серед кого він перебував” (*Mormon Doctrine*, 777; див. також р. 197).

Прочитайте Алма 12:4–8, звертаючи увагу на те, як Алма скористався своїм знанням про думки Зизрома. Запитайте:

- Який вплив на серце Зизрома справило те, що Алма викрив плани Зизрома?
- Як може провідник священства, такий як єпископ або президент колу, використати дар проникливості, щоб допомогти членам Церкви?

Свідчіть, що ті, хто живе в гармонії з Духом, можуть отримати підказку, яким чином можна допомогти іншим. Попросіть учнів запропонувати способи, якими Небесний Батько може вести нас, щоб благословити Його дітей, тому що Він знає про їхні думки і наміри. Запропонуйте їм поділитися прикладами із власного досвіду. Якщо необхідно, поданий приклад може допомогти вам в обговоренні:

- Йошіко, йдучи одного дня обідати, проходила повз дівчину, що стояла біля своєї шафки. Йошіко відгукнулася на раптову думку повернутись і заговорити з дівчиною. Зробивши так, Йошіко дізналась, що дівчина щойно перейшла до їхньої школи, нікого не знає і дуже самотня. Йошіко запросила нову дівчину разом пообідати, і так зав'язалася нова дружба.
- Поки Хуан розносить газети, у нього, нового президента кворуму вчителів, не виходить з голови ім'я одного з членів кворуму. Він приходить до висновку, що цей член кворуму має стати його новим першим радником. Того вечора він дзвонить до єпископа, даючи свою рекомендацію. Єпископ каже Хуану, що це та сама особа, про яку він також думав.
- Брат Вонг є батьком, і він дуже зайнятий. Одного вечора, коли він повернувся додому з роботи, то відчув, що має зупинитися і провідати сім'ю, домашнім учителем якої він є. Коли він прийшов, то дізнався, що батько в цій сім'ї тяжко занедужав, а мама не мала змоги знайти брата Вонга і попросити благословення.
- Даніела пече хліб для своєї сім'ї. Вона думає про одну сім'ю у своїй філії, батько якої втратив роботу. Вона вирішила принести кілька хлібин у сім'ю, яка зараз в нужді. Коли вона принесла хліб, мати тієї сім'ї подякувала й сказала, що вони майже не мають їжі. Вона сказала Даніелі, що її подарунок забезпечив їх їжею на кілька разів.

Старійшина Томас С. Монсон, у той час член Кворуму дванадцятьох, розповів про такий випадок:

“Наприкінці одного дня я плавав у басейні гімнастичного залу “Дезерет”, дивлячись у стелю, бо плів на спині, долаючи відстань від одного кінця до іншого. Тихо, але як завжди дуже чітко, до мене прийшла думка: “Ти тут плаваєш, не докладаючи майже ніяких зусиль, а твій друг Стен змагає у лікарняному ліжку, неспроможний поворухнутися”. Я відчув підказку: “Ідь до лікарні та дай йому благословення”.

Я облишив плавання, вдягся і поспішив у лікарню, де в палаті лежав Стен. Його ліжко було порожнім. Медсестра сказала, що він у інвалідному візку поїхав до басейну, щоб підготуватися до терапії. Я поквапився до басейну. Там був Стен, зовсім один, на краю найглибшої частини басейну. Ми привіталися і повернулися до його кімнати, де я дав йому благословення священства.

Повільно, але впевнено сила поверталася до ніг Стена...

Стен часто виступає на церковних зборах і розповідає про доброту Господа по відношенню до нього. Декому він відкриває похмурі думки, які під час депресії охопили його того вечора, коли він сидів у своєму візку на краю басейну, приречений, як йому здавалося, до життя в розпачі. Він розповідає, що розмірковував над вибором. Так легко було штовхнути ненависний візок у мовчазну воду глибокого басейну. Життя тоді б закінчилося. Але саме в цей момент він побачив мене, його друга. Того дня Стен насправді зрозумів, що ми не самотні. Я також отримав урок того дня: ніколи–ніколи не відкладайте виконання того, що підказує Дух” (in Conference Report, Apr. 1985, 87; or *Ensign*, May 1985, 70).

Запитайте:

- Як те, що Небесний Батько знав про думки Стена, спонукало старійшину Монсона надати допомогу?
- Чому було важливо, щоб старійшина Монсон був у гармонії зі Святим Духом?
- Що необхідно було старійшині Монсону робити після того, як він отримав підказку допомогти другові? (Йому треба було діяти згідно з підказкою).

Запропонуйте учням записати на аркушах паперу те, що вони робитимуть, аби (1) бути гідними отримання підказки від Господа, (2) усвідомити, що це підказка і (3) діяти згідно з підказками, щоб допомогти Небесному Батькові благословити Своїх дітей.

Алма 12:8–11. Ми дізнаємося про таємниці Бога відповідно до уваги й старанності, яку ми приділяємо Йому, і коли Він бачить користь у тому, щоб відкрити їх нам. (10–15 хвилин)

Запитайте учнів:

- Якби ви могли зустрітися на п'ятнадцять хвилин з будь-ким із Церкви, хто б це був? Чому?
- Про що б ви запитали у цієї людини?
- Як би ви відреагували на будь-яку пораду, яку ця особа дала б вам? Чому?

Прочитайте учням такий випадок, який стався зі старійшиною Меріоном Г. Ромні, у той час членом Кворуму дванадцятьох:

“Минулої осені, закінчуючи тур по трьох місіях, протягом якого я особисто провів бесіди з близько 400 місіонерами, я несподівано отримав урок смирення від одного місіонера, який у відповідь на моє запитання про те, чи є ще щось, що він хотів би прокоментувати чи запитати, відповів: “Що такого незвичайного у тому, щоб мати співбесіду з Генеральним авторитетом...”

Більшість місіонерів з нетерпінням чекають наближення співбесіди з Генеральним авторитетом, а потім ще довгий час розмовляють про неї. Я не бачу в цьому нічого незвичайного”.

Попросіть учнів уявити, що вони подорожують разом з президентом Ромні, і він просить вас відповісти на запитання місіонера. Як би вони відповіли? Після обговорення їхніх відповідей дочитайте розповідь президента Ромні:

“Опам’ятавшись, я сказав: “Можливо, ви відповісте на це запитання. Чому так буває, що двоє людей, які сидять поруч на конференції, а потім виходять разом, і один з них каже іншому: “Хіба це не були найкращі збори, які ми тільки відвідали? Я настільки вражений!”. Інший відповідає: “О, я не думаю, що це було так чудово. Для мене все було таким, як завжди” (in Conference Report, Apr. 1970, 66).

Попросіть учнів пояснити причини того, чому люди можуть мати зовсім різне враження від одних церковних зборів. Запропонуйте одному з учнів прочитати вголос запитання Зизрома в кінці Алма 11:21. Попросіть учнів прочитати вірш 22 і визначити, намагався чи ні Зизром щиро дізнатися про євангелію. Попросіть учнів прочитати вголос перше речення в Алма 12:8; обговоріть такі запитання:

- Які слова показують, що наміри Зизрома змінилися?
- Як вони змінилися?
- Як це змінило його здатність розуміти євангельські істини?
- Яку роль, на вашу думку, зіграла старанність Зизрома у розпитуванні про євангелію в цьому навершенні, яке нарешті відбулося?

Нехай клас прочитає вірш 9. Поясніть, що вислів *таємниці Бога* означає істини, заборані від світу, але дані вірним через одкровення (див. Алма 26:22). Запитайте: Що, згідно з цим віршем, має робити людина, щоб дізнатися про таємниці Бога? Прочитайте вірші 10–11, звертаючи увагу на те, хто отримує “меншу частину слова” і хто отримує “більшу частину слова”. Запитайте: Яким буде кінцевий наслідок, якщо ми закам’яніємо серцями?

Запропонуйте учням послухати, як “увага і старанність” стосуються отримання “більшої частини слова”, коли ви читатимете таке висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса:

“Ми стаємо сприйнятливими до натхнення і одкровення через послух заповідям Бога, через молитву і уважне ставлення до вчень сучасних пророків. Їхні слова служать дороговказом для кожного з нас не лише в питанні тлумачення Писань, але також і в інших справах...”

...Старійшина Брюс Р. Макконкі сказав: “Іноді мені здається, що одним з найпотаємніших секретів царства є такий: Писання відкривають двері до отримання одкровення” (*Doctrines of the Restoration*, ed. Mark L. McConkie, Salt Lake City: Bookcraft, 1989, p. 243). Це відбувається тому, що читання Писань налаштовує нас на Дух Господа” (“Scripture Reading and Revelation,” *Ensign*, Jan. 1995, 7–8).

Попросіть учнів пояснити, як кожне з таких занять може привести їх до більш глибокого розуміння євангелії:

- Дослідження Писань
- Щира молитва
- Послух ученням пророків

Свідчіть, що Дух вестиме нас, якщо ми старанно вивчаємо євангелію та уважні до істин, які вивчаємо. Спаситель показав досконалий взірець, як застосовувати євангелію в нашому житті.

Алма 12:12–18. Нас буде суджено згідно з нашими словами, вчинками і думками. (10–15 хвилин)

Попросіть учнів навести приклади того, як наші думки і вірування впливають на те, що ми робимо. Прочитайте Алма 12:12–13, звертаючи увагу на те, як цей принцип стосується вчення Амулека.

Амулек дав Зизромові суворе застереження. Прочитайте вірш 14 і запропонуйте учням позначити три способи того, як нас може бути засуджено. Прочитайте Мосія 4:30 і зробіть перехресне посилання з віршем 14. Запитайте: Чому ми “не насмілимося глянути на нашого Бога”, якщо наші слова, вчинки або думки не будуть чистими? Прочитайте вірші 15–18 і перерахуйте наслідки невміння слідкувати за думками, словами і вчинками.

Запитайте: Оскільки значна частина того, ким ми є і того, як ми живемо, починається з того, що ми думаємо, то що саме ми можемо зробити, щоб слідкувати за нашими думками? Поділіться такою пропозицією з приводу того, як ми можемо мати відповідні думки. Старійшина Бойд К. Пекер, який у той час був членом Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Якщо ви можете слідкувати за вашими думками, то ви зможете подолати навіть такі звички, що руйнують вашу особистість. Якщо ви можете навчитися керувати ними, то матимете щасливе життя.

Я навчу вас це робити. Виберіть зі священної музики Церкви улюблений гімн з піднесеними словами і благоговійною музикою, гімн, який викликає у вас почуття натхнення...

Потім використайте цей гімн для того, щоб спрямувати думки. Перетворіть його на аварійний канал...

Коли починається мелодія і в пам'яті виникають слова, негідні думки сором'язливо вислизнуть геть" (*Teach Ye Diligently* [1975], 46–47).

Президент Меріон Г. Ромні, який був членом Першого Президентства, сказав:

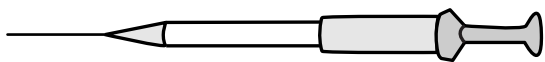
"Велика всеохоплююча боротьба точиться у світі в наш час, як це було завжди, за душі людей. Кожна душа особисто бере участь у боротьбі й бореться з тим, що міститься в розумі. Поле битви, врешті-решт, для кожної особистості—в ній самій. Неминуче душа тяжіє до предмету своїх думок. Століття назад мудрий чоловік так небагатослівно виразив цю велику істину: "Бо як у душі своїй він обраховує, такий є" [Приповісті 23:7]...

Я впевнений, брати й сестри, що недоцільно сподіватися уникнути спокус світу, якщо не замінити їх, як предмет своїх думок, на духовні речі, і я знаю, що духовним речам з великою силою навчає Книга Мормона...

Отже, я раджу вам, дорогі брати, сестри і друзі, які живуть скрізь, перетворити читання Книги Мормона протягом кількох хвилин кожного дня у звичку на все життя" (in Conference Report, Apr. 1980, 88–90; or *Ensign*, May 1980, 66–67).

Запропонуйте учням поділитися, як піднесена музика і щоденне читання Книги Мормона може допомогти слідкувати за думками, словами і вчинками.

Алма 12:22–37. Бог забезпечив план спокутування, щоб спасти всіх людей від їхнього занепалялого стану. Він посилає Своїх слуг, щоб навчати цього плану Своїх дітей. (40–45 хвилин)

Намалюйте на дошці шприц. Запитайте:

- Як цей інструмент використовується, щоб захистити нас від інфекційних хвороб? (Його використовують для введення вакцини в кров).
- Як діє вакцина? (Вона стимулює нашу імунну систему виробляти антитіла, щоб боротися з мікроорганізмами, які викликають певну хворобу).
- Мікроорганізми неможливо побачити неозброєним оком. Як ми можемо знати, що вони небезпечні? (Ін-

ші люди, які були інфіковані ними, захворіли й померли).

Запропонуйте одному з учнів прочитати таке висловлювання президента Бойда К. Пекера:

"Коли ви були дітьми, ви пройшли через вакцинацію від різних захворювань. У ваш організм було введено антитіла, щоб захистити вас на випадок зараження мікроорганізмами, які є таким маленьким ворогом, що його навіть не видно..."

...Я не знаю, скільки разів я був під загрозою, але врятувався від серйозного захворювання завдяки тому, що пройшов через те недовге неприємне відчуття під час щеплення.

Хоча ми можемо захистити наші тіла від інфекційних захворювань відповідною сироваткою, ми не можемо подібним чином провести імунізацію нашого розуму і духу. Ми можемо провести вакцинацію нашого розуму і духу ідеями, істиною" (*The Play and the Plan* [address to young adults, 7 May 1995], 1).

Попросіть учнів прочитати Алма 12:25–26, 30, 32–33 і звернути увагу на вислів, що з'являється сім разів. ("План спокутування"). Запропонуйте їм позначити цей вислів кожного разу, коли він зустрічатиметься. Зазначте, що такі вислови, як "план спокутування", "план щастя", "великий план милості", "план спасіння" і "милосердний план великого Творця" з'являються більше двох десятків разів у Книзі Мормона. Запитайте: Чому, на вашу думку, пророки Господа так наголошували на цьому вченні? Запропонуйте учням подумати про те, як знання плану спокутування подібне до вакцинації, про яку говорив президент Пекер.

Нехай учні проглянуть Алма 12:25, 30 і звернуть увагу на те, коли план спокутування було приготовано. Свідчіть, що нас було навчено плану до того, як ми прийшли на цю землю. Кожен з нас розумів і прийняв цей план. Президент Пекер навчав:

"Плин нашого земного життя, від народження до смерті, відповідає вічному закону і йде за планом, описаним в одкровеннях як великий план щастя. Я б хотів, щоб у ваш розум запала єдина ідея, єдина істина: є три частини плану. Ви знаходитеся в середній, або другій частині, в тій, де вас буде випробувано спокусою, випробуваннями, можливо, трагедією. Зрозумійте це, і ви матимете можливість краще усвідомлювати сенс життя та опиратися хворобам сумнівів, розпачу і депресії" (*The Play and the Plan*, 1–2).

Однак, пройшовши через завісу, ми не пам'ятаємо нашого доземного життя, яким ми жили до того, як прийшли на землю, і де ми будемо жити після того, як помremo. Запитайте:

- Як знання того, що ви живете в другій частині триактної п'єси, допомагає вам, коли ви постаєте перед спокусою?
- Як це розуміння допомагає вам, коли ви постаєте перед труднощами?

Алма пояснив план спокутування Зизромові. Подана вправа допоможе учням встановити складові плану.

Поділіть клас на групи по два або три учні. Призначте кожній групі одну або більше підбірок віршів з поданого переліку. Дайте кожній групі аркуш паперу на кожну підбірку призначених віршів. Вкажіть їм знайти складову плану спокутування у кожному вірші або підбірці віршів. Нехай вони опишуть ці елементи на папері (ви можете попросити проілюструвати їх також простими малюнками). Коли вони закінчать, нехай групи прочитають свої вірші класу і пояснять те, що написали.

Алма 12

в. 22	Через Падіння Адама все людство стало загубленим і занепалим.
вв. 23, 26	Смерть є наслідком Падіння Адама і є необхідною частиною плану.
в. 24	Земне життя є випробуванням і часом підготовки до зустрічі з Богом.
в. 25	Якби не було плану спокутування, не було б Воскресіння.
вв. 25, 30	План було підготовлено до сотворіння землі.
в. 27	Всі люди помруть і будуть суджені.
вв. 28–30	Бог навчає плану Своїх дітей відповідно до їхньої віри, покаяння і їхніх святих діянь.
в. 32	Бог дав заповіді після того, як Він навчив людей плану спокутування.
вв. 33–34	Спокута Єдинородженого Сина є центральною подією в плані спокутування.

Помістіть аркуші на дошку в тому порядку, що й вірші. Прогляньте принципи, які в них описано, щоб допомогти учням побачити, як частини плану поєднуються між собою. Впевніться, що учні розуміють кожне з понять у правій колонці переліку. Обговоріть, як ці вчення можуть стати для нас “духовною вакцинацією”.

Приверніть увагу учнів до важливості віршів 33–34. Поясніть, що Викупитель зробив план спокутування можливим. Зазначте, що слова *викуплення* і *Викупитель* походять від слова *викупляти*. Напишіть на дошці таке визначення слова *викупляти*: “відкупити назад, повернути; звільнити з ув'язнення, заплативши викуп; врятувати; відновити; відремонтувати”. Запитайте: Чого ці слова навчають про роль Викупителя в плані спокутування? Прочитайте Мосіа 3:7 і третій куплет гімну “Зелений пагорб височить” (Гімни і дитячі пісні, № 24). Запитайте: Ісус Христос єдиний, хто міг здійснити план спокутування?

Президент Пекер радив:

“Дехто народжується, маючи так мало, а дехто— так багато. Хтось народжується в бідності, маючи фізичні вади, біль, страждання. Хтось переживає передчасну смерть, навіть невинні діти. Існують жорстокі немилосердні сили природи і жорстокість у відношеннях між людьми. Останнім часом ми часто спостерігали це.

Не вважайте, що Бог має бажання спричинити те, що, згідно з Його метою, він дозволяє. Коли ви знаєте план і мету всього цього, то навіть такі речі будуть виявом люблячого Батька на Небесах” (*The Play and the Plan*, 2).

Висловте вдячність Небесному Батькові та Його Синові за те, що вони люблять нас настільки, що приготували план спасіння.

Алма 12:31–13:2. Один з обов'язків носіїв Мелхиседекового священства—навчати дітей Божих тому, як жити гідним життям, подібним до життя Христа, щоб згодом отримати вічне життя. (25–30 хвилин)

Перед уроком помістіть на дошку зображення пророка Джозефа Сміта. Поруч з ним напишіть таке висловлювання:

“Мелхиседекове священство ... є каналом, через який все знання, вчення, план спасіння і будь-які важливі речі відкриваються з небес” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 166–167).

Запитайте учнів, що спільного в перелічених речах: лінія, нанесена посередині дороги, межа між двома ділянками власності, часова зона, кордон між двома країнами, довгота і широта, години і хвилини. (Усі вони є межами, видуманими людьми). Поясніть, що, подібно до цих штучних меж, нумерація розділів і віршів у Писаннях була створена людьми. Вони допомагають нам знаходити уривки в Писаннях. Однак через те, що розділи мають межі, ми іноді не бачимо розвитку думки, яка могла початися в попередньому розділі. Ви можете навести учням приклад цього з Біблії, прочитавши останній вірш в Євангелії від Матвія 24 і перший вірш в Матвії 25. Інший приклад можна знайти в кінці 1 Коринтянам 12 і на початку розділу 13 цього послання.

Поясніть, що ми можемо зрозуміти деякі розділи в Книзі Мормона краще, коли ми читаємо їх у контексті попереднього розділу. Нехай учні прочитають Алма 13:1, зупинившись на словах “ці заповіді”. Запитайте: Які заповіді Алма має на увазі? Запропонуйте їм дослідити Алма 12:37, щоб знайти посилання на заповіді. Щоб з'ясувати, які “другі заповіді” мають на увазі, прочитайте Алма 12:31 і наголосіть на словах *перші заповіді*. Нехай учні звернуться до Буття 2:16–17 і 2 Нефій 2:18–19,

щоб побачити, чим є перші заповіді. Прочитайте Алма 12:32 і запитайте:

- Що Господь зробив, перш ніж Він дав Адаму і Єві нові заповіді? (Він дав їм знання про план спокутування).
- Як те, що ми спочатку дізнаємося про план спасіння, допомагає нам виконувати заповіді Небесного Батька? (План допомагає нам зрозуміти, чому ми маємо заповіді).
- Прочитайте Учення і Завіти 82:3. Як цей вірш стосується принципу, викладеного в Алма 12:32? (Від нас вимагається жити за вищим законом *після* того, як нас було навчено).

Напишіть на дошці: *Ці заповіді*. Поставте наступні запитання, і коли учні дадуть відповідь, напишіть їх на дошці:

- Згідно з Алма 12:32, якою є одна із заповідей, даних Богом?
- Прочитайте вірші 33–34. Що ще Бог закликає нас робити?
- Як це приводить нас до Христа?

Попросіть учнів прочитати Алма 13:1–2 і звернути увагу на те, як Небесний Батько навчає “цих заповідей” Своїх дітей. Запропонуйте учням прочитати Учення і Завіти 107:2–4. Запитайте: Яких повноважень стосуються слова в Алма 13:2 “за чином його Сина”? (Мелхиседекового священства). Прочитайте таке висловлювання старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Пророки у Книзі Мормона давали титул *священик* чинам, які в цьому розподілі відомі як *первосвященики*. Це означає, що вони були священиками Мелхиседекового священства... Оскільки не було Ааронового священства серед Нефійців за днів Алми,... не було потреби розрізняти священиків меншого і більшого священств” (*Mormon Doctrine*, 599).

Згідно з Алма 13:1, чому Господь дав Мелхиседекове священство? Якщо ви маєте час, то можете показати приклад цього з попереднього розділу Книги Мормона. Наприклад, прочитайте Алма 6:1–5 і зверніть увагу на те, як ці носії священства виконували своє покликання. Прочитайте висловлювання на дошці поряд із зображенням Пророка Джозефа Сміта і зверніться до переліку “цих заповідей”. Попросіть учнів сказати, яким чином носії Мелхиседекового священства служать, виконуючи ці обов’язки. (Відповіді можуть включати: поїздка на місію, виконання доручень домашнього вчителя, відвідування зборів кворумів, надання благословень священства і храмових завітів та обрядів).

Свідчіть, що Мелхиседекове священство надає всім членам Церкви можливість служити, заключати завіти і проводити обряди, виконувати покликання, щоб ми могли знати, як жити так, як Христос.

Алма 13. Багатьох було висвячено наперед у доземному житті, щоб отримати покликання носія Мелхиседекового священства в земному житті. Покликання носієм священства ґрунтується на особистій гідності й наслідуванні прикладу Ісуса Христа. (35–40 хвилин)

Покажіть зображення Солт–Лейкського храму (наприклад, набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” № 502). Поставте учням такі запитання:

- Скільки часу пішло на будівництво храму? (Сорок років).
- Яку підготовку треба було провести перед будівництвом? (Зібрати креслення, матеріали, організувати робітників).
- Хто мав знання про цей храм за сотні років до того, як святі прийшли в долину Солоного озера? Прочитайте з учнями Ісаї 2:2–3. Президент Гордон Б. Хінклі, у той час член Першого Президентства, сказав про Солт–Лейкський храм: “Це правдиве здійснення слів Ісаї” [“The Salt Lake Temple,” *Ensign*, Mar. 1993, 6]).
- Як ми маємо жити, щоб увійти до цієї священної будівлі? (див. УЗ 97:15–16).

Скажіть учням, що Мелхиседекове священство подібне до храму. Зведення храму вимагає фізичної підготовки, і, перш ніж ми увійдемо до храму, ми повинні підготуватися духовно. Алма 13 навчає, що ті, хто є носіями священства у земному житті, були покликані, підготовлені та висвячені наперед у доземному житті.

Виконуючи запропоновану вправу, заохочуйте учнів підкреслювати в Писаннях слова і вислови, що навчають про священство. Поділіть учнів на дві групи. Нехай кожна з груп прочитає один з уривків Писань, вказаних у переліку, й відповідь на запитання, яке супроводжує його. Напишіть те, що вони знайдуть, на дошці й обговоріть це з класом.

Алма 13:1–9 Вимоги до носіїв священства

- Чому носіїв Мелхиседекового священства висвячують? (див. вв. 1, 6).
- Коли їх було вперше покликано? (див. вв. 3, 5).
- Що підготувало їх до отримання священства? (див. вв. 3–4).
- Яка природа священства? (див. вв. 7–9).

Алма 13:10–19 Повага до священства

- Як носії священства стають гідними цього святого покликання? (див. вв. 10–12).
- Як повинні носії священства (та інші святі) жити, щоб бути гідними? (див. вв. 12–14).
- Що саме в прикладі Мелхиседека є повчального стосовно поваги до священства? (див. вв. 17–19).

Скористайтеся поданим нижче пророчим висловлюванням, щоб поживити обговорення. Пророк Джозеф Сміт сказав:

“Кожен чоловік, якого було покликано служити тим, хто населяє світ, був висвячений для цієї мети на Великій нараді на небесах до того, як цей світ почав існувати. Я думаю, що мене було висвячено у цей самий чин на Великій нараді” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 365).

Президент Дж. Рубен Кларк старший, який був членом Першого Президентства, сказав:

“Мені приємно думати, що [це висловлювання Пророка Джозефа Сміта] насправді стосується тих з нас, хто має менше покликання і менше положення... Мені приємно думати, що, можливо, на Великій нараді хоча б щось було сказано нам, вказуючи на те, що від нас очікується, і надаючи повноваження нам, кого буде ще раз конфірмовано на землі для виконання певних речей у розбудові царства Бога на землі” (in *Conference Report*, Oct. 1950, 170–71).

Президент Уілфорд Вудрафф, у той час президент Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Я вірю, і це стосується апостолів, верховного священства, сімдесятників і старійшин Ізраїля, які є носіями святого священства, я вірю, що їх було висвячено до того, як вони прийшли на землю; і я вірю, що Бог Ізраїля зростив їх і наглядає за ними з їхньої юності, і провівши їх через усі етапи життя, як ті, які ми можемо бачити, так і ті, які не можемо бачити, і підготував їх бути знаряддям у своїх руках, щоб взяти це царство і нести його вперед” (in *Journal of Discourses*, 21:317).

Президент Гарольд Б. Лі сказав:

“Хоча в Писаннях те, про що йдеться, називається “висвяченням наперед”, ми маємо інше натхненне проголошення: “Ось, багато покликаних, але мало обраних...” (УЗ 121:34).

Це має на увазі, що через нашу свободу вибору на землі є багато таких, кого було висвячено наперед ще до того, як існував світ, до більшого призначення, ніж те, до якого вони тут приготували себе. Якщо вони навіть належать до тих поважних і великих, кого, як проголосив Батько, він зробить своїми обраними провідниками, то вони можуть і не виконати це покликання у смертному житті” (*Stand Ye in Holy Places* [1974], 9).

Президент Гордон Б. Хінклі, у той час член Першого Президентства, сказав:

“Кожен з нас, хто є носієм цієї божественної сили, має визнати цю найголовнішу істину—ті сили небес, які пов’язані зі священством “не можуть бути ні керовані, ні використані ніяким іншим чином, а лише згідно з принципами праведності” (“Only upon Principles of Righteousness,” *Ensign*, Sept. 1992, 69; див. УЗ 121:36).

Попросіть учнів перерахувати, яким чином праведні носії Мелхиседекового священства благословляють членів Церкви. (Відповіді можуть включати: приклад, служіння, благословення священства, патріарше благословення, обряди). Запитайте:

- Яким чином молодий чоловік може підготуватися, щоб стати носієм Мелхиседекового священства?
- Яким чином молода жінка може допомогти молодому чоловікові підготуватися?
- Яким чином можуть молодий чоловік і молода жінка підготуватися до отримання храмових обрядів?

Прочитайте з учнями Алма 13:27–28 і запропонуйте їм підкреслити, як ми можемо зберігати себе гідними цих благословень.

Алма 14. Свобода вибору має настільки важливе значення, що Бог іноді допускає, щоб праведні страждали від злих вчинків інших людей. Однак Він знає наші скорботи і благословить тих, хто вірний, у їхніх випробуваннях. (30–35 хвилин)

Запитайте учнів, чи звинувачували їх коли-небудь у чомусь поганому, чого вони не робили. Обговоріть почуття, які виникли внаслідок цього. Попросіть учнів поділитися прикладами з Писань, де йдеться про людей, яких несправедливо критикували, переслідували або вбили. В Алма 14 міститься розповідь про вірних жінок і дітей, які втратили своє життя від рук злих людей. Ви можете прочитати весь розділ з учнями. Подані запитання й поради можуть допомогти вашим учням усвідомити зміст.

Вірш 3

Прочитайте 1 Нефій 16:2 і зробіть перехресне посилання з Алма 14:3. Запитайте: Чому ті, хто чинить неправедно, відчувають таку лють до тих, хто закликає їх до покаяння?

Вірші 6–7

Зизром спочатку був визнаний “одним з найбільш обізнаних” серед законників (Алма 10:31). Чому люди перестали його слухати?

Вірш 10

Чому, на вашу думку, Господь дозволяє, щоб невинні люди страждали від рук злочестивих? (Прочитайте Алма 60:13, щоб допомогти учням відповісти на це запитання).

Вірш 11

Запитайте:

- Яке вчення в цьому вірші може принести втіху стосовно тих, хто постраждав за євангелію?
- Як може приклад тих, хто терплячий у випробуваннях, зміцнити нас, коли ми переживаємо важкі часи?

Прогляньте з учнями історію про Рафаеля Монроя і Вінсенте Моралеса, що містяться в порадах для вчителя до Мосія 17:11–20 (сс. 118–119).

Вірші 17–19

Порівняйте ці вірші з відповіддю Спасителя, що міститься в Матвії 27:12–14. Запитайте: Чому, на вашу думку, не може бути кращої відповіді?

Вірші 26–29

- Зверніть увагу на перше запитання Алми? Чи ставили ви колись таке ж запитання? Коли?
- Як, зрештою, Господь визволив Алму і Амулека від їхніх страждань?
- Чому їх було збережено?

Поділіться таким висловлюванням президента Джеймса Е. Фауста:

“Давайте не будемо припускати думки, що хоча шлях іноді стає важким, а випробування зростають, Небесний Батько не думає про нас... Нехай кожен з нас замислиться над втішною порадою, даною Господом: “Будь терплячим у випробуваннях, бо ти матимеш їх багато; але витерпи їх, бо ось, Я з тобою, так. До кінця днів твоїх” (УЗ 24:8)” (“The Blessings of Adversity,” *Ensign*, Feb. 1998, 7).

Свідчіть, що Господь знає про наші випробування і благословить нас, якщо ми з вірою витерпимо до кінця.

Алма 15:3–11. Ми можемо зцілитися від наших скорбот, якщо маємо віру в Ісуса Христа, і якщо це згідно з волею Бога. (15–20 хвилин)

Запитайте учнів, чи вони або хтось із тих, кого вони знають, настільки нервувалися з якогось приводу, що фізично захворіли. Запропонуйте їм розповісти про такий випадок. Старійшина Бойд К. Пекер сказав:

“Я нещодавно запитав у сімейного лікаря, скільки свого часу він витрачає на лікування безпосередньо фізичних недугів. У нього велика практика і, мовчки поміркувавши, він відповів: “Не більше 20 відсотків. Решту часу я працюю над проблемами, які сильно вражають фізичне здоров’я моїх пацієнтів, але вони починаються не в тілі.

Просто ці захворювання тіла,—сказав на закінчення лікар,—є симптомами іншого виду негараздів” (in Conference Report, Oct. 1977, 89; or *Ensign*, Nov. 1977, 59).

Запитайте:

- Які негаразди не фізичного походження можуть призвести до захворювання тіла? (Серед відповідей можуть бути такі: стрес, стурбованість, гнів, страх).
- Чи може гріх призвести людину до захворювання тіла?

Не вказуючи класу на посилання на Писання, прочитайте учням Алма 15:1–3, зупинившись після слів “яку було викликано”. Попросіть їх закінчити речення. Нехай учні прочитають вірш 3, щоб знайти причину запальної гарячки Зизрома. Нехай вони позначать причину захворювання і попросіть їх подумати, чому, на їхню думку, це призвело до захворювання.

Прочитайте вірші 4–5 і запитайте:

- Що стало джерелом найбільших страждань Зизрома?
- Як Алма зміг допомогти йому?

Старійшина Пекер продовжував:

“Ми складаємося із ще однієї частини, до якої не можна доторкнутися, але яка є такою ж реальною, як наше фізичне тіло. Ця невидима частина описана як наш розум, емоції, інтелект, темперамент і багато інших речей. Дуже рідко її описують як духовну.

Але в людині є *дух*; ігнорувати його означає ігнорувати реальність. Існують також духовні розлади, духовні хвороби, які можуть спричинити сильні страждання.

Тіло й дух людини пов’язані разом. Часто, дуже часто, коли спостерігаються розлади, дуже важко визначити, якими ж вони є насправді” (in Conference Report, Oct. 1977, 89; or *Ensign*, Nov. 1977, 59).

Прочитайте Алма 15:6 і запитайте, чому запитання Алми є важливим, якщо Зизром хотів зцілитися? (Зцілення мало ґрунтуватися на вірі Зизрома в Ісуса Христа). Запропонуйте трьом учням по черзі прочитати всьому класу по одному з таких уривків з Писань: Алма 15:7–12; Матвій 9:2–7; Якова 5:14–15. Запитайте: Крім того, що Зизром подолав гарячку, яке ще зцілення він отримав? Поділіться таким поясненням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Людина, яка може бути зцілена завдяки своїй вірі, відданості, праведності й особистій гідності, також може мати виправдовуюче схвалення Духа за те, який спосіб життя вона обирає, і її гріхи будуть прощені, що засвідчується тим фактом, що ця людина отримала супровід Духа, якого вона не могла б мати, якби не була гідною” (*Mormon Doctrine*, 297–298).

Свідчіть, що та сама сила, яка може зцілити фізичні недуги, може також принести духовне uzдоровлення хворим душам (див. Матвій 9:5; Лука 5:18–25). І те й інше можливе через віру в Господа Ісуса Христа. Подумайте

над тим, щоб поділитися випадком, коли ви були свідком уздоровлення хворого.

Алма 16:14–17. Навчаючи слову Бога й отримуючи його силою Святого Духа, ми зможемо підготуватися до Другого пришестя Ісуса Христа. (20–25 хвилин)

За день чи два до того, як викладати цей урок, запропонуйте двом–чотирьом учням підготувати “випуск новин”, щоб представити класу події, що містяться в Алма 16. Порадьте їм скористатися газетними штампами і бути винахідливими. Попросіть половину учнів підготувати випуск новин, зосередившись на руйнуваннях в Аммонійзі (див. Алма 16:1–11). Нехай вони розкажуть, які люди жили там (див. Алма 8:9; 9:4; 14) і про наслідки їхнього злочестя. Попросіть іншу половину розповісти про успіх Алми і Амулека у проповідуванні Нефійцям після зруйнування міста Аммонійга (див. Алма 16:12–21). Попросіть їх включити те, як люди відреагували на їхнє вчення (див. особливо Алма 16:13, 16–17, 21).

Перед їхнім виступом скажіть класу, що зараз вони побачать репортаж з часів Алми. Запропонуйте класу звернути увагу на контраст між тим, як люди в місті Аммонійга і в інших нефійських містах відреагували на євангельське послання.

Після випуску новин запитайте учнів, у чому полягає різниця отримання послання. Прочитайте Алма 16:12–17, звертаючи увагу на те, які благословення отримали ті, хто хотів навчатися й вірити. Заохочуйте учнів позначати слова, що описують ці благословення. Прочитайте Алма 14:26–27, 29 і попросіть учнів звернути увагу на слово *страх*. Прочитайте Алма 16:20, звертаючи увагу на почуття, які є протилежними страху, що відчували злочестиві в місті Аммонійга. Прочитайте вірш 21 і обговоріть, чому ці люди були готові до приходу Спасителя. Запитайте: Чого це нас навчає про підготовку до Другого пришестя Ісуса Христа?

Вступ

Чому тисячі чоловіків і жінок повертаються зі свого служіння на місії і описують свій досвід як крадці роки свого життя? Старійшина Лорен С. Данн, сімдесятник, пояснював: “Вони йдуть на свою місію з багатьох причин: обов’язок, служіння, свідчення, яке вони мають про послання. Але після того, як вони чесно відслужать вісімнадцять місяців або два роки, всі вони дійсно відчувають

глибоку, сильну любов до людей, яким вони служили” (in Conference Report, Oct. 1985, 12; or *Ensign*, Nov. 1985, 10).

Сини Мосії були Нефійцями, які протягом чотирнадцяти років ділилися євангелією з людьми, що ненавиділи Нефійців. Незважаючи на скорботи й переслідування, які поставали перед ними, вони продовжували навертати серця багатьох Ламанійців до євангелії Ісуса Христа (див. Алма 17:4–5). Їхня любов до Ламанійців і служіння їм пом’якшили серця Ламанійців і відкрили двері для навчання. Вивчення Писань, часті молитва та піст дали їм дух пророцтва і одкровення, отже, вони могли навчати з силою і повноваженням (див. Алма 17:2–3). “Вони не могли знести, щоб яка–небудь людська душа загинула; так, навіть самі думки про те, що яка–небудь душа буде терпіти нескінченну муку, спричиняли їх дрижати й тремтіти” (Мосія 28:3). Коли ви вивчатимете ці розділи, звертайте увагу на діяння любові й служіння, виказані синами Мосії до Ламанійців, і вкажіть, як вплинули ці діяння на їх місіонерський успіх.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Піст, молитва і вивчення Писань допомагає нам отримати Святого Духа і зрозуміти євангелію (див. Алма 17:1–3, 9–10; див. також Кн. Якова 4:6; УЗ 88:76–78).
- Ті, хто служать так, як Христос, мають більшу здатність впливати на тих, кого вони навчають (див. Алма 17:11, 20–25; 18:8–23).
- Навчаючи істинної доктрини, у тому числі про природу Бога, Сотворіння, Падіння Адама, про нашу занепаду природу і потребу в Спокуті Спасителя, можна привести людей до покаяння і змінити їхнє життя (див. Алма 18:24–41; див. також Колоссянам 1:13–16; Алма 22:10–14).
- Євангелія Ісуса Христа приносить світло, надію і радість в душі (див. Алма 19:6, 12–14, 29–36).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 81–82.

Поради для вчителя

Алма 17:1–6. Хронологічний огляд. (5–10 хвилин)

Прочитайте Алма 17:1–4, звертаючи увагу на те, як довго Алма і сини Мосії служили на місії. Попросіть учнів подивитися в Хронологічну таблицю Книги Мормона у їхніх переліках підручників (номер 32336) і знайти “Алма молодший” і “Місія серед Ламанійців” (Копія цієї таблиці включена також в кінці путівника для учнів).

Попросіть учнів прочитати короткий зміст розділу 17 у книзі Алми в Книзі Мормона. Обговоріть такі запитання:

- Що описується в розділах 17–26 книги Алма?

- Які інші події відбувалися в той самий час у Книзі Мормона? (Алма і Амулек здійснювали місіонерську роботу).
- Які приблизно роки включають ці розділи? (Близько 91–77 років до Р.Х.).

Покажіть учням поданий перелік і швидко прогляньте Писання, перераховані в ньому. Подумайте над тим, щоб роздати учням копії переліку для зберігання в своїх примірниках Писань.

Огляд Алма 1–27 (дати наближені)		
Серед Нефійців		Серед Ламанійців
91 до Р.Х. Алма головний суддя над Нефійцями (див. Алма 1–4).		91 до Р.Х. Сини Мосії вирушають на місію до Ламанійців (див. Алма 17:6–19).
83 до Р.Х. Алма відмовляється від суддівства і виконує місіонерську роботу (див. Алма 5–15).	81–78 до Р.Х. Ненавернені Ламанійці виступають проти Нефійців і руйнують місто Аммонійга (див. Алма 16; 25).	Сини Мосії втішаються успіхом від місіонерської роботи (див. Алма 25:17; 26).
77 до Р.Х. Алма і сини Мосії зустрічаються (див. Алма 17:1–5; 27:16).		77 до Р.Х. Сини Мосії разом з наверненими Ламанійцями готуються вирушити до Зарагемлі (див. Алма 27:1–15).

Алма 17:1–12. Піст, молитва і вивчення Писань допомагають отримати Святого Духа і навчати євангелії. (10–15 хвилин)

Запитайте учнів: Які фізичні або матеріальні, приготування повинні зробити місіонери, перш ніж іти на місію? Перерахуйте їхні відповіді на дошці під заголовком *Матеріальна підготовка*. (Сюди може входити придбання одягу, загальний медичний огляд та огляд у дантиста, збирання коштів). Запитайте: Яку духовну підготовку повинен пройти місіонер? Перерахуйте відповіді під заголовком *Духовна підготовка*. (Сюди може входити читання Книги Мормона, молитва, піст, вивчення місіонерських бесід, заключення храмових завітів). Обговоріть такі запитання:

- Чому матеріальна підготовка важлива для місіонерського успіху?
- Чому духовна підготовка важлива для місіонерського успіху?

- Як недостатня підготовка впливає на місіонерський успіх? Чому?

Прочитайте Алма 17:1–6 і, звертаючи увагу на те, як сини Мосії підготувалися, і що вони хотіли робити, щоб мати успіх на місії. Коли ви знайдете відповіді, перерахуйте їх на дошці, як показано у поданому переліку.

Попросіть учнів поміркувати, як їхні почуття щодо служіння на місії можна порівняти зі сподіваннями синів Мосії. Запропонуйте їм поділитися місіонерським досвідом, про який вони знають, щоб проілюструвати, як сучасні місіонери жертвують, служать, навчаються і постяться заради отримання Господньої сили. Прочитайте Алма 17:9–10 і свідчіть, який провід, захист і вітху дає Господь тим, хто служить.

Запитайте: Як може дух одкровення і вміння навчати “з силою і владою від Бога” (в. 3) благословити інших? благословити вас? Поділіться таким висловлюванням старійшини В. Маклоуренса, у той час сімдесятника:

“Той самий дух одкровення—дух навернення, якщо ви хочете—доступний кожному з нас, якщо ми старанно шукаємо його через піст, молитву, послух і вивчення Писань” (in Conference Report, Apr. 1996, 104; ro *Ensign*, May 1996, 75).

Прочитайте обіцяння Господа в Ученні і Завітах 84:85. Свідчіть про Дух одкровення, що приходиться через піст, молитву, послух і вивчення Писань. Поясніть, що ми потребуємо цього духа, щоб ділитися євангелією з іншими.

Алма 17:19–18:17. Пророки часто служать символом життя Спасителя. (45–50 хвилин)

Увага: Ця порада для вчителя ґрунтується на порадах до Мосія 7:1–8, 16 і Мосія 11–17.

Перед уроком напишіть на дошці таке висловлювання:

“Живіть так, щоб люди, які знають вас, але не знають Христа, захотіли дізнатися про Христа тому, що вони знають вас” (H. David Burton, in Conference Report, Apr. 1994, 89; or *Ensign*, May 1994, 68).

Запропонуйте учням прочитати Мойсей 6:63 і запитайте:

- Як цей вірш стосується висловлювання на дошці?
- Яким чином наше життя може свідчити про Ісуса Христа?

Прочитайте 1 Нефій 22:20–21, звертаючи увагу на те, кого Мойсей описує своєму народові. Запросіть учнів виказати припущення, яким чином життя Мойсея нагадує їм життя Ісуса Христа. (Обоє залишилися живими після спроби вбити їх, коли вони були немовлятами, обоє постилися сорок днів і ночей, обоє чудесним чином нагодували своїх послідовників, обоє звільнили своїх послідовників від неволи). Життя інших пророків з Писань також вказує на Ісуса Христа. Запитайте учнів, як те, що Авраама попросили принести в жертву Ісака, нагадує їм про Небесного Батька і Його Єдинородженого Сина (див. Кн. Якова 4:5).

Поділіть колонки поданого переліку серед учнів. (Кожен з призначених учнів повинен мати один або більше віршів про Аммона і відповідні вірші про Ісуса Христа). Дайте призначеним учням час мовчки прочитати свої вірші. Разом з класом читайте Алма 17:19–18:17. Робіть паузи на віршах з переліку, дозволяючи призначеним учням розповісти, як досвід Аммона нагадує їм про Ісуса Христа.

Аммон	Ісус Христос
Алма 17:20	Матвій 27:2
Алма 17:25	Іван 10:11
Алма 17:31	Матвій 18:12–13
Алма 17:37	УЗ 6:2
Алма 18:3	Іван 10:17–18
Алма 18:10	Іван 6:38
Алма 18:13	Іван 20:16
Алма 18:17	Лука 22:42

Свідчіть учням, що головною метою Книги Мормона є переконати “Юдея й Іновірця, що Ісус є Христос, Бог Вічний, який являється до всіх народів” (титульна сторінка Книги Мормона). Поділіться такою порадою Президента Езри Тефта Бенсона:

“Той, хто чесно прагне істини, може отримати свідчення, що Ісус є Христос, якщо він з молитвою розмірковуватиме над словами Книги Мормона...

... Давайте читати Книгу Мормона і бути впевненими в тому, що Ісус є Христос. Давайте постійно перечитувати Книгу Мормона, щоб ми могли повністю прийти до Христа, бути відданими Йому, зосередженими на ньому і поглинутими Ним” (in Conference Report, Oct. 1987, 101, 104; or *Ensign*, Nov. 1987, 83, 85).

Алма 17:19–18:23. Ті, хто служать, як Христос, мають більшу здатність впливати на тих, кого вони навчають. (15–20 хвилин)

Увага: Ця порада для вчителя базується на тому, що учні вже знайомі з діяльністю Аммона в Алма 17–18.

Скажіть учням, що місіонерам на початку місії дають маленький підручник. Якщо ви можете отримати його, покажіть учням. Поясніть, що в книзі містяться основні напрями, принципи і правила того, як успішно служити на місії. Місіонери мають носити книжечку з собою, часто читати її і жити згідно з ученнями, які в ній містяться. Прочитайте учням з цієї книги поради щодо служіння:

“1. Будьте ввічливими і послужливими.

2. Служіть у вашій громаді так, як встановлено президентом місії. Обмежуйте діяльність у проєктах служіння до чотирьох годин на тиждень ... за винятком непередбачених випадків або стихійних лих, як це буде вказано вашим президентом місії” (*Missionary Handbook* [1990], 30).

Запитайте: Чому, на вашу думку, пораду стосовно служіння включено до місіонерського посібника?

Нагадайте учням про події, які привели до того, що Аммон навчав царя Ламонія. Коли Аммон прийшов на землю Ізмаїла, його схопили охоронці царя. Згідно зі звичаєм цар міг його вбити. Однак через кілька днів цар мав таке бажання дізнатися про євангелію, що захотів охороняти Аммона своїм військом (див. Алма 18:20–21).

- Прочитайте Алма 17:20–25; 18:10. Що спричинило зміну в почуттях царя до Аммона?
- Як довго Аммон бажав служити царю? (див. в. 23).
- Прочитайте Мосія 28:3; Алма 17:9, 16. Чому сини Мосії бажали зробити так багато для Ламанійців?
- Наскільки іншим міг бути досвід Аммона, якби він просто проголосив охороні, що прийшов навчати царя євангелії?

Старійшина Генрі Б. Айрінг, член Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Тисячі разів кожного дня за членами Церкви спостерігають ... люди, які хочуть знати щось про наше життя. Тому що ми вступили в завіт бути свідками, ми будемо намагатися розповісти їм, як євангелія привела нас до щастя. Те, що вони подумують про сказане нами, у великій мірі залежить від того, чи відчують вони нашу турботу про них”.

Запитайте:

- Яким чином ваші батьки навчали вас принципів євангелії?
- Що зробило їхнє навчання ефективним?

Запропонуйте учням подумати про вчителів, які мали на них вплив, навчаючи євангелії. Запитайте:

- Що зробило їхнє викладання ефективним?
- Наскільки важливим було те, що ви знали—ці вчителі дбають про вас?
- Чого це навчає вас про те, як ділитися євангелією з іншими?

Попросіть одного з учнів прочитати висловлювання старійшини Айрінга до кінця:

“Ті, кого ми зустрічаємо, відчують любов... Це не станеться через кілька годин чи днів, як у випадку з царем Ламонієм, але вони відчують нашу любов після того, як випробують наше серце. І коли вони побачать, що наша турбота щира, Святий Дух легше проникатиме в них, і вони дозволять нам навчати і свідчити, як це було з Аммоном” (in Conference Report, Oct. 1996, 42; or *Ensign*, Nov. 1996, 32).

Скажіть учням, що ділитися євангелією є служінням. Служіння—це не лише метод переконувати інших слухати євангелію. Наше служіння має відбуватися через любов і турботу про інших, незважаючи на те, як вони реагують на євангельське послання.

Запропонуйте учням пригадати когось, з ким вони хотіли б поділитися євангелією. Попросіть їх написати на аркуші паперу те, що вони можуть робити, щоб служити цій людині. Нехай вони включають Писання, де йдеться про служіння, і напишуть, як служіння іншим може допомогти привести їх до Христа.

Алма 18:24–19:36. Навчаючи істинної доктрини, у тому числі про природу Бога, Сотворіння, Падіння Адама, про нашу занепалу природу і потребу в Спокуті Спасителя, можна привести людей до покаяння і змінити їхнє життя. (45–55 хвилин)

Покажіть учням гобелен або покажіть його на малюнку. Поясніть, що гобелен—це міцний тканий матеріал, на якому є якесь зображення і який використовується як штори, призначається для оздоблення стін або є оббивкою. В минулому великі гобелени іноді використовувалися, щоб розповісти історії або змалювати важливі події. Запитайте: Що станеться з гобеленом, якщо видалити з нього кілька рядків основи? Зазначте, що кожне волокно має триматися за інші частини, щоб тканина була міцною, а зображення завершеним.

Порівняйте євангелію Ісуса Христа з гобеленом. Кожна частина основи євангелії пов'язана з іншими. Наприклад, покаяння пов'язане з хрищенням. Попросіть учнів назвати інші євангельські принципи, що пов'язані один з одним. (Серед відповідей можуть бути такі: хрищення і дар Святого Духа, віра і діла, послух і благословення). Свідчіть, що завдяки тому, що євангельські доктрини так взаємопов'язані, вивчення однієї доктрини впливає на розуміння іншої. Старійшина Брюс Р. Макконкі сказав:

“Три найбільші події, які коли-небудь відбувалися чи коли-небудь відбудуться у всій вічності, це такі:

1. Сотворіння небес і землі, людини і всіх форм життя;
2. Падіння людини, всіх форм життя і самої землі з їхнього початкового райського стану до теперішнього смертного стану;
3. Безмежна і вічна спокута, яка викупила людину і все живе, а також землю із занепаłego стану, так щоб спасіння землі і всього живого могло завершитися.

Ці три божественні події—три стовпа вічності—нерозривно сплетені в один великий гобелен, відомий під назвою вічний план спасіння” (*A New Witness for the Articles of Faith*, 81).

Допоможіть учням зрозуміти, що ефективне навчання євангелії включає багато важливих взаємопов'язаних принципів. Напишіть на дошці: *існування Бога, Сотворіння, Падіння і план спокути*. Поясніть, що Аммон викладав кожну з цих важливих доктрин, коли навчав царя Ламонія.

Прочитайте Алма 18:24–40 і попросіть учнів вказати на вірші, в яких Аммон викладає доктрини, перелічені на дошці.

Прочитайте Алма 18:40–43; 19:6, щоб знайти, що трапилося з Ламонієм у результаті пізнання цих доктрин. (Учні можуть здивуватися, чому Ламоній відреагував саме так, коли почув євангелію. Хоча реакція Ламонія була незвичайною, такі випадки траплялися і з іншими; див. Мосія 27:11, 19; Алма 22:18–19).

Прочитайте разом з класом Алма 19, обговорюючи важливі доктрини і принципи, що містяться в цих розділах. (Розповідь протікає цікаво і буде утримувати інтерес учнів). Подані запитання і пропозиції можуть допомогти в обговоренні.

Вірш 5

Запитайте: Чому, на вашу думку, реакція цариці щодо припущення про смерть її чоловіка відрізнялася від реакції інших людей? (Учні можуть із задоволенням обговорювати цей уривок).

Вірш 6

Запитайте:

- Через які зміни пройшов Ламоній?
- Що вплинуло на нього?

Старійшина Брюс Р. Макконкі пояснював:

“Ті, хто прислухаються до підказок і підкоряються силі Святого Духа (який є світлом Христа) спроможні отримати Святого Духа.

Немає кращої ілюстрації того, як діє світло Христа на дослідника євангелії, ніж те, що трапилося з царем Ламонієм” (*A New Witness for the Articles of Faith*, 261).

Вірш 13

Запитайте: Який вплив свідчення Ламонія і сила Божого Духу справили на його дружину?

Вірш 14

Запитайте: Як саме Аммон показував, що він смиренний місіонер?

Вірші 16–17

Запитайте:

- Що ми знаємо про Авіш?
- Яку можливість вона побачила і скористалася нею? (Можливість поділитися євангелією).
- Які ви мали можливості для проведення місіонерської роботи?

Вірші 22–23

Запропонуйте учням прочитати Мосія 28:7 і Алма 17:35. Запитайте: Що ми можемо дізнатися з цих віршів про обіцяння Господа?

Вірші 24–29

Зверніть увагу на суперечку, що виникла навколо цих чудес. Хто хотів, щоб люди сперечалися один з одним, незважаючи на те, що відбулися великі чудеса від Бога? (див. 3 Нефій 11:29). Чому?

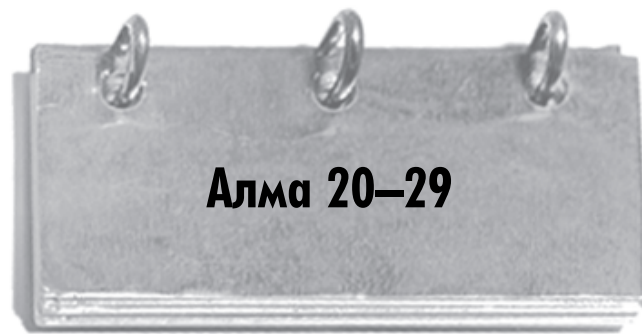
Вірші 31–35

Попросіть учнів написати на дошці складові процесу навернення, який пережив народ Ламонія, коли Ламоній починав навчати.

Вірш 36

- Кого запрошено отримати Святого Духа?
- Що саме вони мають робити, аби отримати його?

Свідчіть, що кожен, хто хоче слухати і вивчати євангелію, може відчути зміну в серці через силу Святого Духа. (Якщо ви відчуваєте, що учні можуть бути вражені чи збентежені через те, що у них не було хвилюючих змін у житті, то поділіться застереженням Президента Езри Теффа Бенсона, яке знаходиться в порадах для вчителя до Алма 5, сс. 137–138.

Вступ

Старійшина Л. Том Перрі, член Кворуму дванадцятиох, навчав, що “не відповідаючи на агресію інших, ми можемо мати великий вплив на них. У буквальному розумінні ми можемо змінити їхні серця, коли йдемо за прикладом Христа й підставляємо іншу щоку. Наш приклад мирних послідовників Христа надихає інших іти за Ним” (*Living with Enthusiasm* [1996], 128). Сини Мосії були знаряддям у приведенні до істини багатьох, хто згодом залишив життя, словнене кровопролиття. Їх ладність вразила багатьох їхніх ворогів, які також склали свою зброю й приєдналися до своїх навернених братів і сестер. Допоможіть вашим учням побачити, що зміна, яка приходить у життя навернених, і те щастя, яке вони відчувають внаслідок цього, гідні будь-яких жертв, що можуть від них вимагатися.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Святий Дух спонукає нас виконувати Божу волю, навіть якщо це важко (див. Алма 20:1–5; 21:13–18; 22:1–4; див. також Приповіді 3:5–6; 1 Нефій 4:10–13; УЗ 11:12–13).

- Гнів може привести до більших гріхів (див. Алма 20:8–18; див. також 3 Нефій 11:29–30; ПДС, Ефесянам 4:26).
- Живучи за євангелією, ми не завжди уникаємо страждань. Однак Господь згодом визволить тих, хто витерпів до кінця (див. Алма 20:28–30; 21:13–14; див. також Йов 1:1; 2:7; Матвій 5:38–42; УЗ 67:13; 90:24).
- Щоб зрозуміти нашу потребу в Спасителі, ми повинні спочатку знати, що Бог живий, що Він створив усе, і що через Падіння й наші власні гріхи нас відсічено від присутності Бога (див. Алма 22:7–14; див. також Колоссянам 1:13–16; Алма 18:24–41).
- Відмова від наших гріхів та добровільна згода пожертвувати всім, що маємо, приносить вічне життя й радість пізнання Бога (див. Алма 22:15–18; див. також Матвій 13:44–46; Омній 1:26).
- Ті, хто навернені до Господньої слави в Його силі та великодушності, бояться гріха більш, ніж смерті; знаходять радість, допомагаючи спасати душі, й отримують силу, щоб не відступитися (див. Алма 23:1–7; 24:6, 16–26; 26:11–17, 35–37; 29:1–3; див. також Алма 30:19–20; УЗ 18:10–16).
- Ми сумуємо за тими, хто помирає в злочесті. Ми навчаємо євангелії Ісуса Христа всіх Божих дітей, щоб вони могли уникнути наслідків, які супроводжують людину, що помирає в злочесті (див. Алма 28:11–29:5; див. також УЗ 42:46–47).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 82–86.

Поради для вчителя

Алма 20:1–5; 21:16. Святий Дух спонукає нас виконувати Божу волю, навіть якщо це важко. (15–20 хвилин)

Покажіть класу глечик з водою. Нехай один з учнів вийде на середину класу. Попросіть, щоб учень перетворив воду на апельсиновий сік, не використовуючи ніяких предметів чи допомоги. Запитайте учня:

- Чому ви не можете цього зробити?
- У чому полягала б різниця, якби Господь наказав вам це зробити?
- Які заповіді, якщо такі є серед тих, що дав Господь, здаються неможливими для дотримання?

Попросіть клас назвати людей з Писань, яких Господь попросив зробити те, що може здаватися неможливим. Напишіть їх відповіді на дошці. (Серед них можуть бути Ной, якому було наказано збудувати ковчег, Мойсей, якого було покликано вивести дітей Ізраїля з Єгипту тощо). Запитайте:

- Що дало можливість кожному з цих людей виконати заповідь?
- Чому, на вашу думку, вони взагалі взялися за такі завдання?
- Чи завжди вони знали заздалегідь, як виконувати свої завдання?
- На що вони могли покладатися, поки заповідь не буде виконано?

Нехай учні прочитають Алма 20:1–3 й запитайте:

- Яке завдання дав Господь Аммону?
- Чому це завдання було важким? (Люди в Міддонії не були дружелюбними до братів Аммона й не знали Аммона).
- Чому Аммон був готовий піти навіть раніше, ще не знаючи, як він мав врятувати своїх братів?

Нагадайте учням, що Нефію також було дано важке завдання. Попросіть їх прочитати короткий зміст до 1 Нефій 3, щоб дізнатися, яким воно було. Нехай один з учнів прочитає 1 Нефій 4:6 і пояснить, чим воно було схожим на завдання Аммона. (Аммонові було вказано на проблему, але не сказано, як її вирішити). Прочитайте перше речення в Алма 20:4 й запитайте: Як Ламоній виявив свою віру в те, що Господь може допомогти Своїм дітям виконувати Його заповіді? Попросіть учнів прочитати Римлянам 8:31 і зробити перехресне посилання на Алма 20:4. Запитайте учнів, про які принципи свідчили як Ламоній, так і Павло.

Прочитайте Алма 20:4–7 і запитайте: Як Господь забезпечив шлях для Аммона, щоб він врятував своїх друзів–місіонерів? Ви можете попросити учнів поділитися випадками, коли вони відчували, що мають зробити щось складне, та знаходили спосіб здійснити це за допомогою Господа. Свідчіть, що коли ми живемо гідно, то отримуємо спонукання здійснювати Господню роботу. Не завжди буде легко слідувати цьому натхненню, але з вірою й молитвою ми можемо робити те, про що нас просять.

Алма 20:8–17. Гнів може привести до більших гріхів. (20–25 хвилин)

Попросіть учнів навести кілька причин того, чому люди впадають у гнів. Прочитайте 3 Нефій 11:29 і запитайте, хто спонукає до почуття гніву й суперечок. Прочитайте Алма 20:16 і запитайте учнів, що, на їхню думку, примусило батька Ламонія розгніватися. Нехай вони прочитають вірші 8–15, відшукуючи причини, які могли б пояснити цей гнів, і попросіть їх поділитися своїми знахідками. Запитайте: Як ці причини пов'язані з ученням, викладеним у 3 Нефій 11:29?

Прочитайте Алма 20:17 і запитайте:

- Про що Аммон застерігав царя стосовно його гніву?

- Чому, на вашу думку, Аммон розповів царю про духовну небезпеку гніву, а не обмежився тим, щоб просто захистити Ламонія своїм мечем?
- Чому так важко почути Духа, коли ви гніваєтеся?

Напишіть на дошці наступні посилання: ПДС, *Ефеслянам* 4:26; 3 *Нефії* 11:30; 12:22. Запропонуйте учням прочитати уривки й підсумувати їх послання в одному короткому реченні. Поясніть, що ми повинні каятися, якщо гніваємося, щоб відчувати вплив Святого Духа у своєму житті (див. УЗ 1:33). Попросіть учнів поділитися засобами подолання гніву, про які вони дізналися.

Поділіться наступним спостереженням про гнів і запропонуйте учням прокоментувати його. Старійшина Лінн Г. Роббінс, сімдесятник, сказав:

“Ми можемо “подолати” гнів, бо Він так навчав і заповідав нам.

Гнів—це поступливість впливу Сатани через втрату самоконтролю. Це гріх думки, який веде до ворожих почуттів і поведінки. Він є детонатором люті під час руху по швидкісному шосе, спалахів роздратування на спортивній арені й побутового насилля в домівках.

Безконтрольний, він швидко переростає у вибух жорстоких слів та інших форм емоційної образи, який може поранити чутливе серце” (in Conference Report, Apr. 1998, 106; or *Ensign*, May 1998, 80–81).

Президент Гордон Б. Хінклі, у той час член Першого Президентства, сказав:

“Я б хотів попросити вас контролювати свою дратівливість зараз, у ці формуючі роки вашого життя... Це період для розвитку сили й здатності дисциплінувати себе. Ви можете подумати, що це по-чоловічому—спалахувати гнівом, лаятися та сквернити ім'я Господа. Це не по-чоловічому. Це ознака слабості. Гнів не є виявом сили. Він вказує на нездатність людини контролювати свої думки, слова, емоції. Звичайно, легко розгніватися. Коли слабкість гніву бере верх, немає місця силі здорового глузду. Розвивайте в собі потужну силу самодисципліни” (in Conference Report, Oct. 1991, 71 or *Ensign*, Nov. 1991, 51).

Пізніше, як Президент Церкви, Президент Хінклі сказав:

“Якщо ви маєте невірноважений характер, то саме зараз є час навчитися контролювати його. Чим більше ви зробите поки ви молоді, тим легше це здійсниться. Нехай жоден член цієї Церкви ніколи не втрачає контролю над собою таким непотрібним і порочним чином” (in Conference Report, Apr. 1998, 68; or *Ensign*, May 1998, 50).

Алма 20:28–30; 21:13–14. Живучи за євангелією, ми не завжди уникаємо страждань. Однак Господь згодом визволить тих, хто витерпів до кінця. (20–25 хвилин)

Покажіть учням відполірований камінь, кусок кованиго металу (такий, що використовують у багатьох металевих інструментах) і гладкий кусок деревини. Запитайте, що в них є спільного. Допоможіть їм побачити, що всі вони пройшли процес обробки—шліфуванням відполіровано камінь, нагріванням викувано метал, різьбою та наждачним папером надано форму деревині. Поділіться наступним спостереженням пророка Джозефа Сміта:

“Я схожий на велетенський необроблений камінь, що котиться з високої гори; і єдина обробка, яку я одержую, це коли якийсь кут стирається, входячи в контакт із чимось ще,... збиваючи один кут тут, інший кут там... Таким чином я стану рівною й бездоганною стрілою в сагайдаці Всемогутнього” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 304).

Обговоріть такі запитання:

- Що, за словами Джозефа Сміта, допомогло йому стати кращим слугою Господа?
- Якими є приклади цих страждань?
- Які є приклади в Писаннях, де йдеться про страждання праведних людей? (Напишіть відповіді на дошці, щоб потім на них посилатися).
- Чому Небесний Батько дозволяє страждати своїм послідовникам?

Оберіть трьох учнів і призначте кожному прочитати класу один з наступних уривків: Алма 17:2–3, 5; Алма 20:28–30; Алма 21:13–14. Обговоріть такі запитання:

- Які події, з якими зіткнулися брати Аммона, могли стати випробуванням для їхньої віри?
- Чому, на вашу думку, їх місіонерський досвід настільки відрізнявся від Аммоногого?
- Як вони відреагували на свої труднощі? (див. Алма 20:29).

Щоб допомогти учням краще зрозуміти, як зносити свої випробування, попросіть їх зробити ланцюжок з Писань, користуючись наступними посиланнями: Матвій 5:10–12, 38–44; Мосія 24:13–14; Учення і Завіти 24:8; 67:13; 90:24 (див. с. 278, де вказується, як утворити ланцюжок з Писань).

Поділіться такими висловлюваннями про терпіння під час випробувань. Старійшина Меріон Д. Хенкс, почесний сімдесятник, сказав:

“Обіцяння полягає в тому, що в години суму та скорбот, якщо ми терпимо, залишаємося вірними, покладаємо нашу надію на Нього і є сміливими, Господь відвідає нас у наших скорботах, зміцнить, щоб ми могли нести свої тягари, й підтримає нас у наших випробуваннях. Він буде з нами до кінця наших днів, вознесе нас в останній день до більш великих можливостей служити і в кінці приведе нас у піднесення з Собою та об’єднає знову з тими, кого ми любимо, і Він освятить наші скорботи для нашої користі” (in Conference Report, Oct. 1992, 87; or *Ensign*, Nov. 1992, 64).

Старійшина Рекс Д. Пінегар, у той час член президентства сімдесятників, навчав:

“Існують жажливі страждання в нашому світі сьогодні. Трагічні речі трапляються з хорошими людьми. Бог не є їхньою причиною, але й не завжди перешкоджає їм. Однак Він дійсно зміцнює нас і благословляє Своїм миром через щирі молитви” (in Conference Report, Apr. 1993, 83; or *Ensign*, May 1993, 67).

Старійшина Рональд Е. Полмен, у той час сімдесятник, сказав:

“Без нещастя ми схильні забувати божественну мету смертного життя й проживаємо своє життя, зосередившись на минутих речах цього світу.

Якщо так, то чи слід нам бажати або прагнути пережити нещастя та страждання? Ні! Чи можемо ми належним чином уникати їх? Так! Чи слід звертатися за допомогою? Так, завжди додаючи, згідно з прикладом, показаним Спасителем: “Та проте,— не як Я хочу, а як Ти” (Матвій 26:39)” (in Conference Report, Apr. 1989, 31; or *Ensign*, May 1989, 24).

Зверніть увагу учнів до написаного на дошці переліку праведних людей з Писань, які страждали. Запитайте, які з цих людей витримали свої страждання з терпеливістю. Запропонуйте учням коротко поділитися історіями про знайомих їм людей, які були терпеливими під час нещастя. Попросіть їх сказати, що допомогло цим людям все зносити терпляче.

Алма 22:1–14. Щоб зрозуміти нашу потребу в Спасителі, ми повинні спочатку знати, що Бог живий, що Він створив усе, і що через Падіння й наші власні гріхи нас відсічено від присутності Бога. (30–35 хвилин)

Покажіть учням кілька чашок і глечик крижаної води. Запропонуйте попити кільком учням, хто хоче пити. Запитайте, чи є учні, яким зараз вода байдужа. Запитайте:

- Що робить воду жаданою?
- Чому кожен потребує води?
- Чому хтось може не хотіти її?

Покажіть кілька страв або зображення страв на столі й запитайте, чи є хтось голодний?

- Чому до їжі небайдужий той, хто голодний?
- Чому кожен потребує їжі?
- Якщо ми не голодні, чи їжа так само приваблива для нас? Чому ні?

Покажіть зображення Ісуса Христа. Запитайте:

- Чи кожен потребує Спасителя у своєму житті? Чому?
- Чи кожен знає, що потребує Його? Чому так або ні?

Поділіться наступним спостереженням Президента Езри Тефта Бенсона:

“Так само, як людина по-справжньому не потребує їжі, поки не зголодне, так само вона не бажає спасіння Христового, поки не дізнається, чому їй потрібен Христос.

Ніхто не знає точно й належним чином, чому йому потрібен Христос, поки не зрозуміє й не прийме вчення про Падіння та його наслідки для всього людства. І жодна інша книга у світі не пояснює це життєве вчення так детально, як Книга Мормона” (in Conference Report, Apr. 1987, 106; or *Ensign*, May 1987, 85).

Аммон навчав Ламонія про Падіння, щоб він міг зрозуміти, чому нам всім потрібен Христос (див. Алма 18:36–39). Аарон зробив те саме з батьком Ламонія. Прочитайте учням Алма 22:1–8, щоб побачити, як Аммон підготував царя до вивчення доктрини про Падіння і Спокуту. Запитайте: Чому, на вашу думку, Аарон почав своє навчання, запитавши спершу царя про його віру в Бога? Поділіться наступним висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Знання про Бога і його закони є суттєвим для спасіння. Нікого не можна спасти в незнанні про Бога” (*A New Witness for the Articles of Faith*, 43).

Скажіть учням, що після того, як Аарон навчав царя про Бога, він читав і пояснював йому Писання. Старійшина Генрі Б. Айрінг сказав: “Аарон навчав слову Бога таким чином, що він наголошував на Божу любов і на те, що Він нам потрібен” (in Conference Report, Sept.–Oct. 1995, 52; or *Ensign*, Nov. 1995, 39).

Напишіть на дошці заголовки: *Сотворіння, Падіння і Спокута Ісуса Христа*. Попросіть учнів прочитати Алма 22:9–14, звертаючи увагу на вірші, в яких ці вчення викладено. Потім нехай кілька з них вийдуть до дошки й напишуть номери визначених віршів, що їх вони визначили,

та короткий підсумок вчень, що містяться в цих віршах під кожним із заголовків. Перелік на дошці виглядатиме приблизно так:

Сотворіння	Падіння	Спокута Ісуса Христа
Вірші 10–11. Бог створив небеса і землю.	Вірші 12–13. Через провину людина пала й знаходиться у плотському стані.	Вірш 13. План викуплення було підготовлено в досмертному існуванні.
Вірш 12. Бог створив людину за Своєю подобою.	Вірш 14. Занепала людина не може “здобути нічого сама по собі”.	Вірш 14. “Страждання і смерть Христа спокутували [наші] гріхи, через віру і покаяння”.
		Вірш 14. Спокута Христа розірвала пута смерті (всі воскреснуть).

Зверніть увагу учнів на три заголовки на дошці й запитайте:

- Як учення про те, що нас було створено за Божою подобою допомагає зрозуміти Його любов до вас?
- Чому Бог дозволяє Своїм дітям порушувати Його заповіді?
- Що Спокута Ісуса Христа робить для нас, чого ми не можемо зробити для себе?
- Що ми маємо робити, щоб скористатися даром Спокути у своєму житті?

Поділіться наступними запитаннями, поставленими Президентом Езрою Тефтом Бенсоном, і запропонуйте учням написати свої відповіді на аркушах паперу:

“Яке особисте значення мають для кожного з нас страждання Господа в Гефсиманії і на Череповищі?

Яке значення має для нас спокутування від Падіння? Чи ми “співає[мо] пісню спокутуючої любові”, кажучи словами Алми? (Алма 5:26)” (in Conference Report, Apr. 1987, 107; or *Ensign*, May 1987, 85).

Алма 22:15–18. Відмова від наших гріхів та добровільна згода пожертвувати всім, що маємо, приносить вічне життя і радість пізнання Бога. (25–30 хвилин)

Напишіть на дошці: хрищення, дар Святого Духа, висвячення у священство і храмове запечаткування. Запитайте:

- Чому ці обряди такі важливі?

- Чим ви готові були б пожертвувати, щоб отримати ці обряди?

Поділіться наступним зауваженням старійшини Далліна Х. Оукса:

“Дві якості, поєднані між собою, які легко помітити в житті наших піонерів, як перших, так і сучасних, є *безкорисливість* і *жертвування*. Наші піонери в Юті відрізнялися тим, що ставили “загальний добробут і цілі громади вище власної вигоди й особистих амбіцій” [Carol Cornwall Madsen, *Journey to Zion: Voices from the Mormon Trail* (1997), 6]. Такі ж якості наявні в історіях навернення сучасних піонерів. Щоб здобути свідчення про істинність відновленої євангелії, вони, не вагаючись, жертвували всім, що вимагалось, щоб переконатися, що Його благословення поширяться на їхніх дітей та майбутні покоління. Деякі продавали все своє майно, щоб поїхати до храму. Деякі втрачали роботу. Багатьох з них залишали друзі. Деякі втрачали навіть батьків і родичів, коли від новонавернених відмовлялися через їхню віру. Ця жертва, мабуть, є найбільшою з усіх” (in Conference Report, Oct. 1997, 100; or *Ensign*, Nov. 1997, 72).

Ви можете поділитися новими історіями про членів Церкви, які жертвували багатьма речами, щоб прийняти євангелію чи отримати євангельські обряди, або попросіть учнів навести свої приклади. Не забудьте наголосити на благословення за таку жертву.

Поясніть учням, що іноді нас закликають піти на матеріальні жертви, щоб отримати певні благословення євангелії. І хоча обряди завжди безкоштовні, ми повинні виконати певні вимоги для їх отримання. Попросіть учнів прочитати Учення і Завіти 64:34 і запропонуйте їм підкреслити, чого вимагає Господь. Прочитайте Алма 22:15, щоб побачити, від чого батько царя Ламонія був готовий відмовитися заради отримання радості євангелії. Запитайте:

- Що, із запропонованого царем, стало початком виконання вимог Господа, про які йдеться в Ученні і Завітах 64:34?
- Чому цар мав відмовитися від чогось більшого за матеріальну власність, щоб сповнитися радістю?
- Який ви можете навести доказ того, що серце царя, тобто мотив, було правильно налаштованим?

Прочитайте Алма 22:16–18 і запропонуйте учням позначити у своїх Писаннях, що цар запропонував і що він хотів замість цього. Поставте кілька з наступних запитань:

- Як “відмова” царя від усіх його гріхів показує, що він приніс у жертву своє “серце і допитливий розум”?
- Чому про гріхи можна сказати, що вони є власністю?
- Що означає відмовитися від усіх наших гріхів?
- Що із запропонованого (вірш 15 або вірш 18), на вашу думку, вимагає більшої жертви? Чому?

- Чому нам так важко відмовитися від гріхів?

Запитайте учнів, що, на їхню думку, означає знати Бога. Нехай вони поміркують над тим, що ми маємо робити, щоб відмовитися від своїх гріхів. Покажіть учням висловлювання під заголовком “Відмовитися від гріхів” у додатку (с. 295). (Ви можете показати їх за допомогою діапроектора, написати на дошці або роздати учням на аркушах). Попросіть учнів визначити слова або фрази у висловлюваннях, де описано, що ми можемо робити, щоб відмовитися від наших гріхів, і обговоріть їхні знахідки.

Алма 23–29. Ті, хто навернені до Господньої слави в Його силі та великодушності, бояться гріха більш, ніж смерті, знаходять радість, допомагаючи спасати душі, й отримують силу, щоб не відступитися. (35–40 хвилин)

Запитайте учнів, чи вони коли-небудь чули, як люди розповідали про своє навернення до євангелії. Запитайте: Чому вони завжди з ентузіазмом ставляться до євангелії? Допоможіть учням зрозуміти, що істинне навернення до євангелії приносить багато благословень. Прочитайте наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона і попросіть їх визначити слова, якими описано тих, хто є істинно наверненими:

“Люди, яких веде Христос, будуть поглинуті Христом. Перефразовуючи Президента Гарольда Б. Лі, можна сказати, що вони запалюють інших, тому що самі є вогнем. (See *Stand Ye in Holy Places* [Salt Lake City: Deseret Book Co., 1974], p. 192.)

Їхню волю поглинуто Його волею. (Див. Іван 5:30).

Вони завжди роблять те, що до вподоби Господу (див. Іван 8:29).

Вони могли б не тільки померти заради Господа, але, що є більш важливим, вони хочуть жити для Нього.

Увійдіть у їхні домівки, і ви побачите, що картини на стінах, книжки на полицях, музика, яку ви почуєте, їхні слова і вчинки покажуть, що вони є християнами.

Вони є свідками Бога в усі часи і в усьому, і в усіх місцях. (див. Мосія 18:9)” (in Conference Report, Oct. 1985, 6; or *Ensign*, Nov. 1985, 6–7).

Поділіть ваш клас на чотири групи. Призначте кожній групі один з наступних фрагментів з Писань:

- Алма 23:1–7, 16–18
- Алма 24:6, 16–26
- Алма 26:11–17, 35–37
- Алма 29:1–3, 9–14

Роздайте кожній групі копію цитат. Вони мають відноситися до їхнього фрагменту з Писань і знаходяться в додатку під заголовком “Істинно навернені” (с. 295).

Попросіть учнів прочитати свої вірші та цитати, а потім запросіть кожну групу навчати решту класу того, що вони дізналися про істинне навернення.

Допоможіть учням коротко підсумувати, як навернення міняє нас (ви можете перелічити кілька з прикладів на дошці). Свідчіть, що ці зміни можуть продовжуватися протягом життя, якщо ми вірно дотримуємося завітів.

Алма 28–29. Ми сумуємо за тими, хто помирає в злочесті. Ми навчаємо євангелії Ісуса Христа всіх Божих дітей, щоб вони могли уникнути наслідків, які супроводжують людину, що помирає в злочесті. (40–45 хвилин)

Запропонуйте учням описати, що, на їхню думку, є найсумнішим досвідом у житті. Запитайте:

- Що робить кожну обставину такою сумною?
- Чи можна цьому запобігти? Як?

Алма 28 містить розповідь про дуже сумний досвід. Прочитайте з учнями вірші 1–11, зробивши паузу після віршів 2 і 6, щоб застосувати до них подані вище запитання. Прочитайте вірш 12 і запитайте:

- Чим відрізняється цей опис?
- Чому думка про того, хто помирає у злочесті, є причиною для суму?
- Чому ми можемо втішатися, коли помирає праведна людина, навіть якщо ми будемо за нею сумувати?
- Як наш сум з приводу фізичної смерті близької людини відрізняється від суму, який виникає, коли близька людина вмирає духовно?

Прочитайте і зробіть перехресне посилання на Алма 28:13–14 та Учення і Завіти 93:38–39. Попросіть учнів обговорити наступні запитання:

- Усі люди народжуються невинними (див. УЗ 93:38). Що спричиняє нерівність, про яку йдеться в Алма 28:13? (Гріх, провинна і непослушність).
- Чому не всіх чекає після смерті однакова перспектива?
- Що ми можемо робити, аби запропонувати іншим кращий погляд на життя і смерть?
- Як ми можемо “трудитися на виноградниках Господа”? (Алма 28:14).

Попросіть учнів прочитати Алма 29:1–3 і запитайте:

- Яким було бажання Алми?
- Що засмучувало його?

Продовжуйте читати вірші 4–5 і знайдіть, що Алма зрозумів стосовно того, як ділитися євангелією з іншими. (Люди мають свободу вибору і можуть вирішити відкинути євангельське послання).

Поясніть, що поширення євангелії приносить велику радість, але це також може бути дуже нелегким. Багато людей хочуть поділитися Господнім посланням, але не знають як.

Поділіть учнів на п'ять груп. Нехай вони підготуються, а потім розіграють в ролях наступні ситуації:

1. Ви вважали, що Моніка—ваша найближча подруга. Ви багато справ робили разом, але ніколи не розмовляли про євангелію. Ваша задача—розповісти їй про Книгу Мормона та запропонувати їй почати читати її.
2. Ви потоваришували з Денісом. Вам з ним дуже приємно, але він не є членом Церкви. У нього високі моральні норми, і він гарно з вами поводить. Він живе на території вашого приходу. Ваша задача—запросити його відвідати церкву разом з вами.
3. Ви—член шкільної спортивної команди. Кожного дня після тренування ви йдете додому з Найджелом, хорошим спортсменом, якого всі добре знають. Ви не спілкувалися з ним часто до недавнього часу. Вас вражає його ставлення. У вашому приході заплановано захід для молоді. Ваша задача—запросити його піти з вами.
4. Група ваших друзів одного вечора зібралась у вас дома. Серед них тільки Рікардо не належить до Церкви. Ви багато разів грали в ігри і насолоджувались товариством один одного. Раптом Рікардо каже: “Здається, що ви, мормони, дійсно знаєте, як треба розважатись”. Ваша задача—розповісти йому, чому мормони мають такі хороші, чисті розваги, і запросити його відвідати церкву разом з вами в неділю.
5. Ви працюєте в ресторані з Ніною. Вона одружена близько двох років, але її шлюб під загрозою. Коли вона пояснює вам свої проблеми, стає зрозумілим, що вчення Церкви може допомогти їй знайти те, чого, як здається, бракує Ніні та її чоловікові. Ваша задача—запропонувати їй послухати місіонерів повного дня.

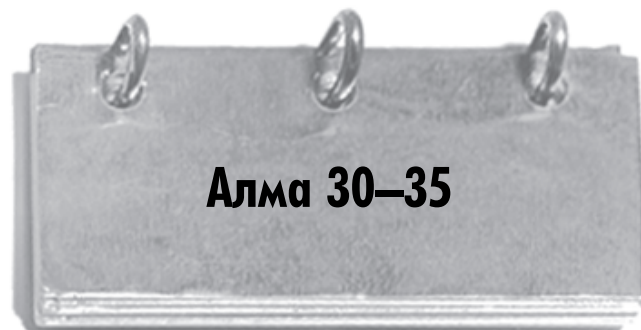
Врахуйте обговорення наступних запитань:

- Прочитайте Алма 29:8. Яким чином Господь здійснює те, що описано в цьому вірші?
- Як ви можете допомогти Йому?
- Прочитайте вірші 9–10. Як те, що ми ділимося євангелією, приносить славу Господу?
- Яким чином те, що ми ділимося євангелією, приносить нам радість? (Запропонуйте учням, які розповідали про євангелію, описати, як цей досвід наблизив їх до людини, з якою вони ділилися, і до Небесного Батька).
- Прочитайте вірші 14–15. Чому, на вашу думку, місіонери, які повернулися, відчувають таку сильну любов до місіонерів, з якими вони служили?

Поділіться наступним висловлюванням Президента Гордона Б. Хінклі:

“[Господь] сподівається, що ми будемо хорошими сусідами, християнами у повному розумінні цього слова. Тими, хто наслідує золоте правило—“усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, те саме чиніть і ви” (Матвій 7:12; 3 Нефій 14:12). Мої брати і

сестри, ми маємо бути хорошими сусідами. Ми маємо бути дружелюбними людьми. Ми повинні бачити добре в усіх людях. Ми не хочемо сказати щось погане про інші церкви. Ми проповідуємо і навчаємо в позитивній і стверджуючій манері. Ми кажемо тим, хто іншої віри: “Ви несіть все те добре, що є у вас, і давайте подивимося, що ми можемо до цього додати”. Це є ... основою нашої великої місіонерської програми, і це приносить результати” (“Messages of Inspiration from President Hinckley,” *Church News*, 7 Nov. 1998, 2).

Вступ

Щоб допомогти нам зростати духовно в ці важкі часи, наш Небесний Батько дав нам Своє слово. Президент Езра Теффт Бенсон пояснює: “Слово Бога, у такому вигляді, як воно знаходиться в Писаннях, словах сучасних пророків і в особистому одкровенні, має силу зміцнювати святих і озброювати їх Духом, щоб вони могли протистояти злу, міцно триматися добра і знаходити радість у цьому житті” (“The Power of the Word,” *Ensign*, May 1986, 80). В Алма 30–35 показано, як сила Божого слова може змінювати життя і зміцнювати святих проти ворогів Господньої роботи.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Сатана використовує тих, хто підвладний його силі, щоб викладати свої хибні вчення. Слова пророків і Писання викривають обман Сатани (див. Алма 30:6–18).
- Мир і радість, які приносить Дух, разом зі свідченнями пророків, Писаннями і всім, що було створено, є доказом того, що Бог існує (див. Алма 30:34–44; див. також Мойсей 6:63).
- Слово Бога має силу змінювати думки і ставлення людей і спрямовувати їх до того, щоб обирати істину (див. Алма 31:5; 35:3; див. також 1 Нефій 11:25; Геламан 6:37).
- Люди мають стати смиренними, перш ніж покаються і приймуть євангелію (див. Алма 31:24–28; 32:6–8, 12–16, 25; див. також УЗ 136:32–33).
- Віра це сподівання “на те, чого не видно, але що є істинним” (Алма 32:21). Набування віри в Ісуса Христа

може бути поступовим процесом (див. Алма 32:21–43; 33:12–23; див. також Євреям 11:1; Етер 12:6).

- Бог чує наші молитви і відповідає на них. Щоденна молитва допомагає нам усвідомлювати нашу залежність від Спасителя (див. Алма 33:2–11; 34:17–27, 39).
- Нескінченна і вічна Спокута Ісуса Христа є центральною подією в плані викуплення (див. Алма 34:2, 6–16).
- Земне життя є часом для нашого покаяння. Ми понесемо якості й звички, яких набули в цьому житті, у прийдешнє життя (див. Алма 34:32–35).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 87–92.

Поради для вчителя

Алма 30:1–18. Сатана використовує тих, хто підвладний його силі, щоб викладати свої хибні вчення. Слова пророків і Писання викривають обман Сатани. (25–30 хвилин)

Домовтеся заздалегідь з двома учнями, щоб вони допомогли вам з наступним предметним уроком. За допомогою цвяха зробіть невелику дірочку в дні бляшанки з содовою водою й дайте воді вилитися. Попросіть одного з учнів показати бляшанку всьому класу, не розповідаючи, що вона порожня, і запропонуйте продати її тому, хто дасть найвищу ціну. Поки учні почнуть висовувати пропозиції, попросіть другого учня вийти, перевірити бляшанку та сказати класу, що в ній.

Наголосіть, що бляшанка може виглядати привабливо, але її вигляд оманливий. Запитайте:

- Як другий учень дізнався про те, чого не знав клас?
- Як ми можемо порівняти другого учня з пророками Господа і з Писаннями?

Досвід пророка Алми з Коригором є прикладом того, як пророки і Писання відкривають істину і викривають хибні вчення. Щоб допомогти учням зрозуміти зміст Алма 30, попросіть їх швидко прочитати вірші 1–5 і запитайте:

- Наскільки добре народ Нефія виконував заповіді Господа?
- Які благословення це їм принесло?

Попросіть їх швидко прочитати вірші 6–11 і запитайте:

- Які закони Нефіїців дозволяли людям проповідувати те, що Христос не прийде?
- Хто такий антихрист? (Той, хто прикривається істинним планом євангелії і протистоїть Христу).
- Прочитайте вірш 12. Як звався антихрист?

Напишіть на дошці наступну вправу на порівняння. Нехай учні прочитають Алма 30:12–18 і по черзі порівнюють вчення Коригора в лівій колонці з їх прихованим змістом у правій колонці. (Відповіді подано в кінці).

Вчення Коригора, антихриста

1. “Жодна людина не може знати про те, що має статися” (в. 13).	А. Поки ви не маєте фізичних доказів релігійних істин, вам не треба вірити.
2. “Те, що ви називаєте пророцтвами ... є безглузді традиції” (в. 14).	Б. Немає такої речі, як гріх.
3. “Ви не можете знати про те, чого не бачите” (в. 15).	В. Люди процвітають завдяки лише власним зусиллям, а не Божим благословенням.
4. Немає відпущення гріхів (див. в. 16).	Г. Писання не є істинними.
5. “Кожній людині живеться в цьому житті згідно з умінням особи” (в. 17).	Д. Ви не можете вірити пророкам або їхнім пророцтвам.
6. “Що б людина не зробила, то не є злочин” (в. 17).	Е. Оскільки немає Христа, не може бути викуплення гріхів.
7. Коли людина помирає, це і є її кінцем (див. в.18).	Є. В майбутньому не треба буде відповідати за зроблене, тобто не буде суду, оскільки немає життя після смерті.

(Відповіді: 1–Д, 2–Г, 3–А, 4–Е, 5–В, 6–Б, 7–Є)

Попросіть учнів прочитати вірш 18 і сказати, які наслідки мало вчення Коригора на багатьох людей. Обговоріть наступні запитання:

- Які з учень Коригора ви вже чули?
- Чому так багато вчень Коригора продовжують бути популярними в наш час?

Скажіть учням, що Господь надихнув пророка Алму відкрити і спростувати хибні вчення Коригора. Запитайте: Що дав нам Господь, щоб захистити від ворогів істини?

Свідчіть, що Небесний Батько благословив нас Писаннями і сучасними пророками, аби допомогти розпізнавати хибні вчення в наші дні. Президент Езра Тефт Бенсон, у той час президент Кворуму дванадцятьох, пояснював:

“Книга Мормона викриває ворогів Христа. Вона спростовує хибні вчення і кладе кінець суперечкам (див. 2 Нефій 3:12). Вона укріплює смиренних послідовників Христа проти злочестивих планів, стратегій і вчень диявола в наші дні. Ті види відступництва, описані в Книзі Мормона, схожі на ті, що існують сьогодні. Бог, у своїй безмежній передбачливості, так уклав Книгу Мормона, щоб ми могли бачити помилку і знати, як боротися з хибними концепціями в освіті, політиці, релігії та філософії наших часів” (in Conference Report, Apr. 1975, 94–95; or *Ensign*, May 1975, 64).

Старійшина Генрі Б. Айрінг навчав:

“Кожного разу, коли я прислухався до поради пророків, відчував її підтвердження через молитву, а потім виконував її, то бачив, що безпечно йду вперед. Йдучи своїм шляхом, я бачив, що дорогу підготовлено для мене і нерівні місця вирівняно. Бог вів мене до безпеки шляхом, який було підготовлено з ніжною турботою, іноді підготовлено набагато раніше” (in Conference Report, Apr. 1997, 33; or *Ensign*, May 1997, 25).

Алма 30:19–60. Коли ми постаємо перед опозицією ворогів Господньої Церкви, то можемо відповідати, не сперечаючись, та згідно з ученнями Спасителя.

(30–35 хвилин)

Поділіться такою китайською притчею, переказаною в 1857 році старійшиною Джорджем А. Смітом, у той час членом Кворуму дванадцятьох:

“Один чоловік, подорожуючи країною, прийшов у велике місто, дуже багате і розкішне; він поглянув на нього і сказав своєму провідникові: “Мабуть тут живуть дуже праведні люди, бо я бачу лише одного маленького диявола на все велике місто”.

Провідник відповів: “Ви не розумієте, пане. Це місто настільки поглинуло злочестям, корупцією, моральним розкладом і різного виду мерзотами, що потрібен лише один диявол для утримування їх у покорі”.

Подорожуючи далі, він вийшов на вибоїсту дорогу й побачив старого чоловіка, що намагався зійти на пагорб, оточений сімома величезними, здоровенними, відразними дияволами.

“О,—сказав подорожній,—мабуть, це страшенно злочестивий чоловік! Лише погляньте, скільки дияволів його оточили!”

“Це,—відповів провідник,—єдиний праведний чоловік у країні, і сім найбільших дияволів намагаються збити його з пуття та не можуть зробити цього” (in *Journal of Discourses*, 5:363–364).

Запропонуйте учням обговорити принцип, якого навчав старійшина Сміт у цій притчі. Запитайте їх, як притча допомагає зрозуміти, якої протидії зазнавала Церква з часів Першого видіння. Свідчать, що завдяки відновленій евангелії існує загроза з боку Сатани; завжди будуть ті, хто протистоїть Церкві. Ми можемо навчитися справлятися з хибними вченнями, читаючи, як пророки з Книги Мормона справлялися з протидією.

Якщо ви вже викладали Алма 30:1–18, зверніться до запитань, поданих нижче. В протилежному випадку, вам спочатку треба розповісти, хто такий Коригор, і коротко поділитися деякими з його вчень (див. вв. 13–18).

- Прочитайте Алма 30:18. Як люди в Зараземлі відреагували на вчення Коригора?
- Прочитайте вірші 19–20. Що народ Аммона зробив з Коригором, коли він почав навчати на їхній землі?
- Чому, на вашу думку, Мормон сказав, що вони були мудрішими за багатьох Нефійців?
- Прочитайте вірші 21–22. Чому Коригор не мав успіху на землі Гедеона?
- Прочитайте вірші 23–31. У чому Коригор звинувачував провідників Церкви?
- Чи були ці звинувачення виправданими? (див. в. 35).

Відповідь Алми Коригору показує гарний приклад того, як поводитися з опозицією. Алма, згідно з вченнями Спасителя, не сперечався з Коригором (див. з Нефій 11:29; УЗ 60:14). Він виправляв хибні звинувачення Коригора проти Церковних провідників. Він показував, як Коригор перекручував істину. Він також використовував своє свідчення і вчення пророків та Писання, щоб захистити істину. Прочитайте Алма 30:31–45 разом з вашими учнями, щоб зрозуміти підхід Алми. Скористайтеся кількома ідеями з поданої нижче таблиці та наступними запитаннями, щоб допомогти вашому обговоренню.

Алма 30	
Що сказав Коригор	Що відповів Алма
Церковні провідники живуть за рахунок праці народу (див. в. 31).	Ти знаєш, що Церковні провідники не мають користі від свого служіння в Церкві; нашою єдиною вигодою є те, що ми можемо втішатися радістю наших братів (див. вв. 32–34).
Ви не можете знати того, чого не бачили (див. в. 15). Бога ніколи не було і ніколи не буде (див. в. 28).	Я знаю, що є Бог (див. в. 39). У тебе немає доказів того, що немає Бога (див. в. 40). Церковні провідники, пророки, Писання і всі творіння свідчать про те, що Бог є (див. в. 44).
Я не вірю в Бога (див. вв. 37–38, 45).	Я знаю, що ти віриш, але тобою оволодів лживий дух (див. в. 42; див. також вв. 52–53).
Я не повірю в Бога, якщо ти не покажеш мені ознаку (див. вв. 43, 45, 48).	Ти вже отримав ознаки (див. вв. 44–45). Якщо ти хочеш ще одну ознаку, ти онімієш (див. вв. 49, 51).

Алма 30:37–43

- Чого навчає вас про Коригора те, що він вимагав ознаки (див. Матвій 16:4; див. також коментар до Алма 30:37–43 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 88).

Алма 30:39, 44

- Які чотири докази існування Бога навів Алма? (Його свідчення, свідчення членів Церкви і пророків, Писання та існування землі й рух планет).

- Як із цих ознак існують сьогодні? (Див. коментар до Алма 30:44–45 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, р. 88).

Алма 30:48–51

- Чому, на вашу думку, Господь вирішив уразити Коригора німотою, а не дати йому іншу ознаку? (*Увага:* Нагадайте учням, що не всі, хто відкидають Господа або борються проти Його роботи, негайно німіють, але зрештою вони пожнуть наслідки своїх вчинків).

Алма 30:54–56

- Як Алма дізнався, що Коригор знову поведе інших людей до гріха?
- Яким чином наш пророк застерігає стосовно тих, хто може привести нас до гріха?

Алма 30:59–60

- Чого ці вірші навчають нас про те, якими людьми були Зорамійці?
- Прочитайте Мормон 4:5. Як смерть Коригора ілюструє принцип, викладений у цьому вірші?
- Яка різниця між підтримкою диявола та підтримкою, яку ми отримуємо в Церкві?

Поділіться наступним висновком, який зробив старійшина Джордж А. Сміт з притчі, розказаної раніше:

“Диявол настільки заволодів ...усім світом, ... що потрібно лише кілька дияволів, щоб тримати всіх у покорі; а цілому легіону дияволів не залишається нічого, крім як наглядати за “мормонами” і збуджувати серця дітей людських для їх знищення—щоб стерти з лиця землі” (в *Journal of Discourses*, 5:364).

Поділіться такою порадою старійшини Карлоса Е. Есея, який був членом президентства сімдесятників:

“Як ми маємо реагувати на такі зловмисні, лихі плани? Чи повинні ми наносити удар у відповідь? Дозвольте мені запропонувати план дій—план, що знаходиться в гармонії з ученнями Спасителя, план, який, якщо його дотримуватись, буде в гармонії з мудрою порадою пророків минулого і сьогодення:

“1. Уникайте тих, хто може зашкодити вашій вірі. Убивців віри слід триматися осторонь. Зерна, які вони сіють в розумі й серцях людей, розростаються, як рак, і поїдають Дух. Істинні посланці Бога є будівниками, а не руйнівниками...”

2. *Дотримуйтеся заповідей.* Президент Бригам Янг обіцяв: “Все, що нам треба робити, це йти вперед і вверх та дотримуватися заповідей нашого Батька і Бога; тоді Він збентежить наших ворогів” (*Discourses of Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe, Salt Lake City: Deseret Book Co., 1957, р. 347)...

3. *Йдіть за живими пророками...* “Завжди придивляйтеся до Президента Церкви, і якщо він навіть скаже вам щось зробити, і це не є правильним, але ви це зробите, то Господь благословить вас... Але вам не слід хвилюватися. Господь ніколи не дозволить Своему глашатаю звести Свій народ з вірного шляху” (Heber J. Grant, quoted by Marion G. Romney in Conference Report, Oct. 1960, р. 78)...

4. *Не сперечайтесь і не дебатуйте з приводу положень вчення.* Учитель застерігав, що “дух суперечок не від мене, але від диявола” (3 Нефій 11:29). Ми непослідовні, якщо застосовуємо засоби Сатани, намагаючись досягнути праведних цілей. Така непослідовність призводить лише до невдоволення, втрати Духу і, зрештою, до поразки...

5. *Вивчайте Писання.* Небагато з нас могли б збитися зі шляху або втратити його, якщо б ми ставилися до Писань як до особистого путівника або компасу...

6. *Не сумнівайтесь або не ухиляйтесь від місії Церкви...* Сатана використовував хитрість, коли спокушував Христа в пустині. Рішуча відповідь Спасителя: “Відійди, Сатано!” (Матвій 4:10), є належним прикладом для всіх нас...

7. *Моліться за своїх ворогів...*

8. *Практикуйте “чисту релігію”.* Беріть участь у християнському служінні...

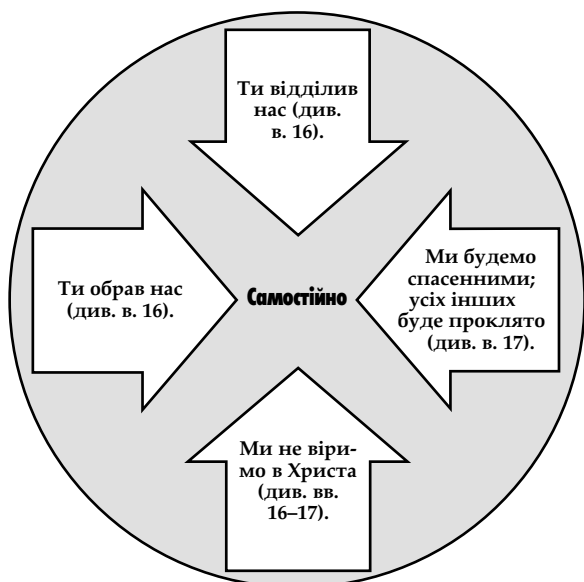
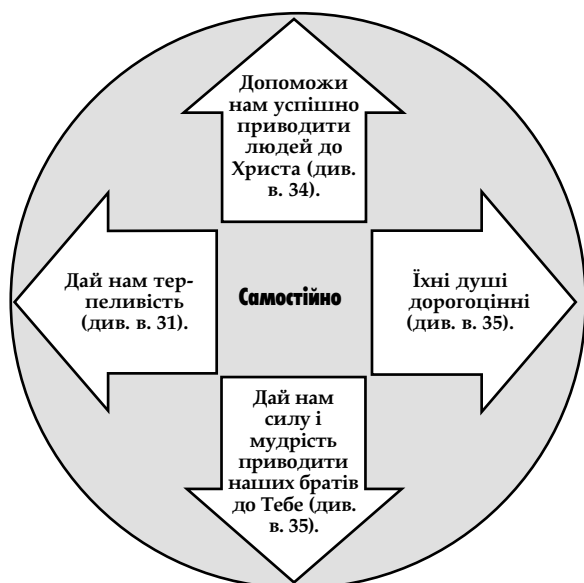
9. *Пам'ятайте, що може бути багато запитань, на які ми не маємо відповідей, і що деякі речі треба приймати, покладаючись лише на віру*” (in Conference Report, Oct. 1981, 93–94; or *Ensign*, Nov. 1981, 67–68).

Алма 31. Слово Бога має силу змінювати думки і ставлення людей і спрямовувати їх до того, щоб обирати істину. (40–45 хвилин)

Перед уроком запросіть одного з учнів, хто гарно читає, взяти участь у наступній вправі. Не даючи посилань на Писання або пояснень всім учням, попросіть цього учня вийти до дошки і прочитати Алма 31:15–18. Запитайте в учнів, чи знають вони, де знаходиться ця молитва. Поясніть, що це молитва Зорамійців, яку вони підносили, поки стояли на високій башті. Попросіть учнів оцінити духовний рівень цих людей. Нехай учні спочатку прочитають дві перші фрази з короткого змісту до Алма 31 і порівняють ці фрази і власні припущення.

Напишіть на дошці “ми”, “нас” і “наш”. Запропонуйте учням прочитати Алма 31:15–18 і знайти, скільки разів ці слова зустрічаються в молитві. Чого це нас навчає про Зорамійців? Накресліть подані нижче схеми на дошці. Включіть слово “самостійно” в обидві схеми, але не вписуйте інші слова. Запитайте, яка схема найкраще відображає молитву Зорамійців. Попросіть учнів запропонувати слова й думки з молитви. Їх можна записати на стрілках схеми, в якій вони вирішать проілюструвати егоїстичну природу зорамійської молитви.

(Відповіді учнів не обов'язково повинні точно співпадати з тим, що запропоновано нижче).

Як порівняння з молитвою Зорамійців прочитайте молитву Алми, що її він підніс, перш ніж навчати Зорамійців (див. Алма 31:26–35). Попросіть учнів визначити слова з молитви Алми, які можна було б помістити на стрілочку, що показують назовні.

Прочитайте Алма 31:13, 21–22, звертаючи увагу на те, як Зорамійці поклонялися. Нехай учні по черзі прочитають вірші 8–10, 23–25, 27–28 і підсумують, що ці вірші розповідають про Зорамійців. Попросіть їх прочитати вірші 1–2 і сказати, як злочестивість Зорамійців вплинула на Алму. Нехай учні уявлять, що Алма спочатку звернувся до них і попросив у них поради щодо Зорамійців. Запитайте: Що ви запропонували б? Прочитайте вірші 3–4 і запитайте: Якби Алма вирішив послати війська на землю Зорамійців, як ви думаєте, чи змінило б це їхню віру й поведінку? Чому так або ні?

Попросіть учнів прочитати Алма 31:5 і позначити, яку зброю Алма вирішив застосувати до Зорамійців, та які

були його пояснення щодо своїх дій. Запитайте: Чому слово Бога є діяльним, щоб навчити людей чинити правильно? Прочитайте Геламан 6:37 і зверніть увагу на те, яку зброю використали Ламанійці, щоб знищити Гадіантових розбійників. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Бойда К. Пекера:

“Зрозуміло, що істинне вчення змінює ставлення і поведінку.

Вивчення доктрин євангелії покращить поведінку швидше, ніж вивчення поведінки покращить поведінку” (in Conference Report, Oct. 1986, 20; or *Ensign*, Nov. 1986, 17).

Прочитайте також висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона в порадах для вчителя до Алми 4:11–20 (с. 135).

Алма 32:1–16. Люди мають стати смиренними, перш ніж покаються і приймуть євангелію. (10–15 хвилин)

Покажіть учням шматок м'якої глини та шматок висохлої та затверділої глини. (Якщо немає глини, ви можете використати м'який і твердий ґрунт). Запитайте:

- З яким шматком легше працювати? Чому?
- Як можна порівняти м'яку глину з нововерненим до Церкви?
- Що означає мати м'яке серце? затверділе серце?
- Чому необхідно мати м'яке серце, щоб бути спроможним навчатися євангельським принципам?

Нагадайте учням про духовний стан Зорамійців (див. Алма 31:20–25). Запропонуйте їм прочитати Алма 32:1–3, щоб віднайти, хто із Зорамійців найбільше хотів слухати Алму та його товаришів. Запитайте: Чому, на вашу думку, бідні люди іноді більше, ніж ті, хто процвітає, схильні слухати євангельське вчення? Прочитайте Алма 32:5–6, щоб знайти, чому ці люди були готові до навчання. Запитайте:

- Коли саме у своєму житті ви були найбільш захоплені або схильними до вивчення євангельських принципів?
- Яким чином Господь може допомогти нам прийти до смирення?

Прочитайте Алма 32:14 і зверніть увагу на те, яким чином, за словами Алми, ми можемо стати смиренними. Запитайте:

- Як ми можемо отримувати слово Господа? (Серед відповідей можуть бути такі: вивчаючи Писання, слухаючи пророків і натхненних провідників, дотримуючись підказок Святого Духа, вивчаючи свої патріарші благословення).
- Як слово Господа робить нас смиренними?

Попросіть учнів прочитати Алма 32:13, 16 і порівняти два способи того, як бути смиренними. Прочитайте Алма 32:15–16 і запитайте: Чому Алма сказав, що ми більш

благословенні, якщо смиряємося самі, ніж коли змушені смиритися? Попросіть учнів поміркувати, чи смиренні вони через слово, чи їх, як звичайно, треба змушувати бути смиренними.

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Ніла А. Максвелла:

“Евангелія вимагає від нас змінити наше розуміння так само, як і зігнути коліна. Часто наш розум важче гнеться, ніж коліна” (*That Ye May Believe* [1992], 101).

Запитайте: Як це висловлювання стосується Алма 32:15–16?

Свідчіть, що смирення приходить через простий щоденний досвід, такий як молитва, вивчення Писань, визнання нашої залежності від Господа і можливість ділитися своїм свідченням з іншими.

 Алма 32:21 (Опанування Писань). Віра це сподівання “на те, чого не видно, але що є істинним”. (5–10 хвилин)

Запитайте, чи був хтось із ваших учнів у Японії (або в якійсь іншій далекій, але добре відомій країні). Зверніться з наступними запитаннями до тих, хто не був у цій країні:

- Звідки ви знаєте, що вона існує?
- Які у вас є докази того, що вона існує? (Вони можуть знати людей, які там були, або бачили її на фотографії, або чули мову, або бачили її на карті).
- Як ви, зрештою, дізналися для себе, що вона існує?

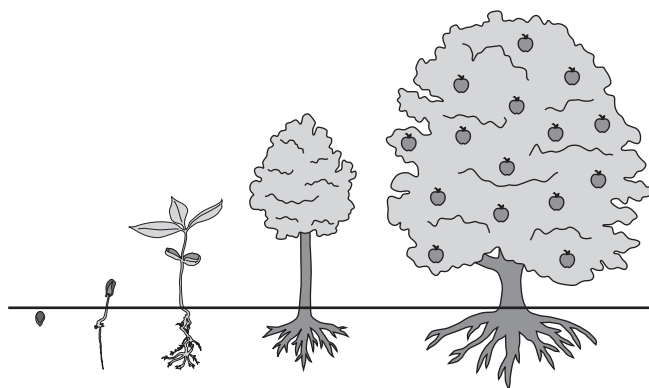
Прочитайте Алма 32:21 і попросіть учнів порівняти віру в Бога зі знанням про існування країни, в якій ви не були. Прочитайте Євреям 11:1 і знайдіть додаткові визначення віри. Запитайте:

- Як ми можемо прийти до знання, що Президент Церкви є пророком Бога?
- Якби ви не мали свідчення, що він є пророком, як ви можете отримати його?

Поясніть, що Алма порівнював слово Господа з насінням. Якщо ми сіємо насіння і живимо його, і якщо це добре насіння, то наша віра може вирости в досконале знання (див. в. 34). Але навіть тоді ми повинні продовжувати розвивати віру, сіючи інше насіння. Скажіть учням, що коли ми виявляємо віру в Ісуса Христа і живемо за законом, наші свідчення зростатимуть (див. Іван 7:17).

 Алма 32:21–33:23. Набування віри в Ісуса Христа може бути поступовим процесом. (50–55 хвилин)

Перед уроком намалюйте на дошці подану діаграму (не включаючи до неї посилання на Писання).

Алма 32:28 Алма 32:30 Алма 32:30–34 Алма 32:37 Алма 32:41–42

Покажіть учням насіння та частину плода, що виростає з цього насіння. Запитайте, скільки учнів садили сад і доглядали за ним. Обговоріть, що вимагається для того, аби із зерна виростити плід. Включіть наступні складові:

- Ваш ґрунт має бути родючим.
- Ваше насіння має бути добрим.
- Ви повинні посіяти насіння.
- Ви повинні поливати його, удобрювати й давати сонячне світло.
- Ви повинні зібрати урожай.

Попросіть учнів порівняти розвиток віри в Ісуса Христа з вирощуванням саду. Запропонуйте їм прослідкувати, як Алма використовує ту саму аналогію, щоб навчати Зорамійців.

Прочитайте Алма 32:21 і запропонуйте двом або трьом учням переказати послання Алми власними словами. Нехай учні прочитають вірші 22 і 26, звертаючи увагу на те, у що Алма запрошує їх виявляти віру. (У його слова). В Алма 32:28, Алма порівнює слово з насінням. Перш ніж вивчати його проповідь, попросіть учнів вивчити Алма 33:1, 11, 13–14, 16–18, 22–23, щоб знайти, що називається “словом”. (Евангелія, зосереджена на Ісусі Христі та Його Спокуті). Обговоріть те, що вони знайдуть. Попросіть учнів порівняти Алма 30:12 і Алма 31:16. Запитайте: Якому хибному вченню знову протистояв Алма, коли почав навчати Зорамійців? (Що не буде Христа). Упевніться, що учні розуміють таке: розділ 32 з книги Алми є чимось більшим, ніж лекцією, що описує віру. Це порада того, як розвивати, або збуджувати, віру в Ісуса Христа.

Зверніть увагу учнів на малюнок на дошці. Прочитайте Алма 32:6, 27–43; 33:22–23. Коли ви читатимете, запропонуйте учням знайти вірші, які відповідають кожному з дерев на малюнку, і напишіть їх на дошці. Наступні вірші й пропозиції можуть допомогти вашому обговоренню:

Алма 32:6

Запитайте: Яке серце повинні ми мати, щоб насіння в нас проросло?

Алма 32:27

Попросіть учнів визначити фрази, де описано, що ще ми маємо зробити, щоб обробити свій ґрунт. (Серед відповідей можуть бути такі: “прокинетесь і пробудите сили”, “мати бажання повірити”, “дати місце для частини моїх слів”).

Алма 32:28

Поясніть, що Алма порівнює “слово”—а не віру— з насінням. “Слово” стосується євангелії, зосередженої на Ісусі Христі. Запитайте:

- Як ми сіємо це слово у своє серце?
- Чого ми *не* повинні робити з насінням?
- Як ми дізнаємося, що наше свідчення про слово починає рости? (Ми відчуємо рухи розбухання, і воно збільшить нашу душу, просвітлить наше розуміння й почне бути приємним для нас).

Алма 32:30

Запитайте: Що ми почнемо дізнаватися про насіння, або слово Бога, коли почнемо відчувати, що воно росте? (Що це добре насіння, див. також вв. 31–32.)

Алма 32:34–36

- Як тільки ми відчуємо, що слово є добрим, чому нам не слід припиняти його вивчення і постійно молитися?
- Що станеться з садком, якщо його не поливати?

Алма 32:37–40

Запитайте: Які духовні вправи можна порівняти з прополкою, поливом і удобрюванням? (Вивчення і обдумування Писань, молитву, бажання прислухатися до Церковних провідників, дотримання заповідей, піст, служіння, зміцнення сім’ї та інших людей, прийняття церковних покликань і т. п.).

Алма 32:41–43

Запитайте: Чому віра, старанність і терпіння є такими важливими елементами для зростання свідчення про Спасителя? Алма каже, що дерево згодом принесе плід, який є солодким, білим і чистим, і що ми можемо бенкетувати цим плодом, поки не наситимось. Запитайте: Що уособлює цей плід? (Допоможіть учням зрозуміти, що плід уособлює життя послухності євангельським принципам, благословення, які приходять через життя за євангелією, й радість вічного життя; див. 1 Нефій 8:10–12; 15:36; УЗ 14:7).

Алма 33:22–23

- Яке послання, проголошене Алмою, ми повинні посяяти в серці, живити нашою вірою і дати йому зростати?
- Згідно з віршем 23, як наші тягарі можуть полегшати? (Див. також Матвій 11:28–30).

Запропонуйте учням розповісти, які тягарі Господь полегшив для них або для інших людей, яких вони знають.

Прогляньте ще раз з вашими учнями процес отримання свідчення про Спасителя і Його євангелію. Допоможіть їм зрозуміти, що він має включати смирення, бажання повірити, віру в Господа, правильне вчення, навчання, молитву, терпіння, послухність і старанність. Наше свідчення повинно бути зосередженим на Ісусі Христі та Його Спокуті. Поділіться наступними висловлюваннями Президента Гордона Б. Хінклі:

“Сила Церкви полягає у переконаності, яку несуть в серцях її члени, кожен окремих член Церкви. Це є привілеєм, можливістю, обов’язком кожного святого останніх днів отримати для себе непохитне знання, що це є робота Всемогутнього, що Бог, наш Вічний Батько, живе і наглядає за Своїми дітьми, коли вони звертаються до Нього з вірою; що Ісус є Христос, Син Божий, Викупитель всього людства, який воскрес з мертвих і став первістком серед них. Це свідчення ... є найціннішим багатством, яке кожен з нас може мати” (*Teachings of Gordon B. Hinckley, 647*).

“Я задоволений, я знаю, що це так: коли у людини є справжнє свідчення в серці про живу реальність Господа Ісуса Христа, все інше з’єднується воедино, як це й має бути... Це є коренем, з якого виростають всі чесноти тих, хто називають себе святими останніх днів” (*Teachings of Gordon B. Hinckley, 648*).

Алма 33:2–11; 34:17–27. Бог чує наші молитви і відповідає на них. Щоденна молитва допомагає нам усвідомлювати нашу залежність від Спасителя.
(20–25 хвилин)

Покажіть ілюстрацію “Ісус молиться у Гефсиманії” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” № 227). Запитайте учнів, про що Ісус молився в Гефсиманії (див. Матвій 26:39, 42, 44). Попросіть їх перелічити інші випадки, коли Він молився під час Свого служіння. Серед відповідей можуть бути такі: ніч перед тим, як Він обирав Дванадцятьох апостолів [див. Лука 6:12–13]; на Останній вечері, коли Він молився за Своїх учнів [див. Іван 17]; коли відвідував Нефійців [див. 3 Нефій 17:15–17]). Обговоріть наступні запитання:

- За яких обставин ви зверталися до Небесного Батька в молитві?
- Чому молитва вимагає смирення?

Поясніть, що Зорамійці прийняли хибні форми поклоніння і молитви. Прочитайте Алма 33:1 разом з учнями і допоможіть їм зрозуміти, що смиренні Зорамійці хотіли знати, як посяяти насіння. Прочитайте Алма 32:4–5, звертаючи увагу на стурбованість бідних Зорамійців. Напишіть на дошці наступні запитання:

- Коли Господь чує і відповідає на наші молитви?
- Де ми можемо молитися і поклонятися?
- Про що нам слід молитися?
- Як молитва допомагає нам усвідомити нашу потребу в Небесному Батьку і Його Сині?
- За яких певних умов Небесний Батько наділяє нас своєю благодаттю?

Запропонуйте половині класу прочитати Алма 33:2–10, а іншій половині прочитати Алма 34:17–27. Нехай вони знайдуть і обговорять відповіді на запитання, що на дошці.

Прочитайте Алма 33:11 і запитайте:

- Як наші скорботи допомагають нам усвідомлювати потребу в Спасителі?
- Чому наші молитви мають бути щирими?
- Як наші молитви надають нам щоденний доступ до Господньої благодаті?

Прочитайте Алма 33:1; 34:8 і запитайте: Чого навчали Алма і його супутники? (Вірі у Спасителя). Поясніть, що ми отримали заповідь молитися Батькові в ім'я Сина (див. 2 Нефій 32:9; 3 Нефій 18:19). Молитва нагадує нам про нашу залежність від Спасителя, коли ми просимо прощення за свої гріхи і звертаємося по допомогу, щоб жити згідно з заповідями. Молитва дає нам змогу кожен день прагнути товаришування Духа.

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Джина Р. Кука, сімдесятника:

“Щоб успішно пройти через випробування, з якими стикаємося, нам треба утримувати свій погляд і своє серце зосередженими на Господі Ісусі Христі. “Оскільки людина пала, вона не могла здобути нічого сама по собі” (Алма 22:14); отже, нам потрібен захисник, заступник, посередник, щоб допомагати нам. “І це *через Твого Сина* ти був таким милосердним до [нас]” (Алма 33:11; курсив додано)” (in Conference Report, Apr. 1993, 98; or *Ensign*, May 1993, 80).

Запропонуйте учням відповісти на подані запитання на аркушах паперу:

- Що я можу зробити, щоб покращити молитви?
- Як молитва допомагає мені пам'ятати про Спасителя?

Алма 34:1–16. Нескінченна і вічна Спокута Ісуса Христа є центральною подією в плані викуплення. (20–25 хвилин)

Ця вправа повинна допомогти вашим учням зрозуміти друге свідчення, що його Амулек додав до вчень, які Алма викладав Зорамійцям. Роздайте учням аркуші з вправою під заголовком: “Амулек свідчить, що слово знаходиться в Христі”, взяте з додатку (с. 296). Нехай вони

попрацюють індивідуально або парами. Перевірте відповіді усім класом і обговоріть, про що вони дізналися.

Відповіді

1. Віра, терпіння.
2. “Чи слово буде в Синові Божому, чи не буде ніякого Христа”.
3. Алма, Зинос, Зинок, Мойсей і Амулек.
4. Всі занепали й загублені.
5. Безмежний, вічний.
6. Здійснилося. Жертва Ісуса Христа.
7. Спасіння. Віра в покаяння.
8. На вибір учня.

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі:

“У євангельському розумінні покаяння—це система, висвячена Богом, через яку занепала людина може бути спасеною. Це план милосердя, який дає змогу грішникам примиритися з Богом. Це спосіб, за допомогою якого люди, будучи грішниками, можуть уникнути міцних лещат справедливості й назавжди потрапити в обійми милосердя. Покаяння діє в нескінченній та вічній спокуті й через неї; і якби не було спокути, вчення про покаяння не мало б мети і не спасло б жодної душі. Спасіння приходить завдяки спокуті й воно призначено для тих, хто кається” (*A New Witness for the Articles of Faith*, 217).

 Алма 34:32–34 (Опанування Писань). Земне життя є часом для нашого покаяння. Ми понесемо якості й звички, яких набули в цьому житті, у прийдешнє життя. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці: *Зволікання—це крадій вічного життя* (див. Joseph Fielding Smith, “Procrastination Is the Thief of Eternal Life,” *Improvement Era*, June 1969, 37). Попросіть учнів обговорити значення цього речення. Прочитайте подану розповідь старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Я знав чоловіка, зараз покійного, не члена Церкви, який був занепалим старим розпусником, що знаходив задоволення, як він вважав, у житті за стандартами світу. Він не випускав з рота цигарки, його подих завжди тхнув алкоголем, а богохульні й непристойні історії оскверняли його вуста. Його моральний стан залишав бажати кращого.

Його дружина була членом Церкви і настільки відданою, наскільки могла бути за цих обставин. Одного разу вона сказала йому: “Ти знаєш, що Церква істинна. Чому ти не охристишся?” Він відповів: “Звичайно я знаю, що Церква істинна, але не маю

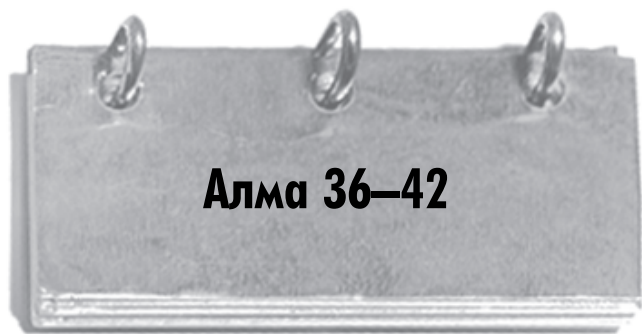
наміру змінювати свої звички, щоб приєднатися до неї. Я бажаю жити так, як живу. І це не хвилює мене ані трохи. Я знаю, що, як тільки помру, ви поведете когось у храм, зробите роботу за мене, і все, зрештою, буде добре”.

Він помер, і вона зробила за нього роботу в храмі. Ми не є членами суду і не заперечуємо вікарні обряди для людей. Але наскільки це допоможе йому?” (“The Seven Deadly Heresies,” in *1980 Devotional Speeches of the Year: BYU Devotional and Fireside Addresses* [1980], 77).

Попросіть трьох учнів по черзі прочитати по віршу з Алма 34:32–34. Нехай вони розкажуть, які три фрази вони прочитали б чоловіку з наведеної розповіді, якби він хотів слухати. Запропонуйте класу підкреслити фрази, якими поділяться троє учнів.

Попросіть учнів пригадати власні гріхи, в яких вони не покалися. Заохочуйте їх прийняти рішення, щоб змінити своє життя. Прочитайте Геламан 13:38–39 і обговоріть, як це стосується цих віршів з переліку для опанування. Поділіться наступною порадою Президента Гарольда Б. Лі:

“Що ж, якщо ви припустилися помилок, сьогодні ж розпочніть змінювати своє життя. Відмовтеся від того, що ви робили і що є неправильним. Найважливішою з усіх заповідей Бога є та, якої вам найважче дотримуватися сьогодні. Якщо це нечесність, недотримання закону цнотливості, якщо це обман, чи приховування правди, саме сьогодні той день, щоб працювати над недоліком, поки не подолаєте його. Приведіть це в належний порядок, а потім починайте з наступного, якого найважче дотримуватися вам. Це і є шляхом, щоб освятити себе через дотримання заповідей Бога” (*The Teachings of Harold B. Lee*, ed. Clyde J. Williams [1996], 82).

Вступ

Господь завжди вимагав, щоб батьки навчали своїх дітей євангелії. Адам і Єва надали нам перший приклад у земному житті того, як батьки навчали євангелії (див. Мойсей 5:12). Невдовзі після відновлення Церкви пророк Джозеф Сміт отримав відкровлення, що містило наказ

батькам в Сіоні навчати своїх дітей покаянню, віри в Христа, хрищенню і дару Святого Духа (див. УЗ 68:25; див. також УЗ 93:40–49). Не так давно Перше Президентство і Кворум дванадцятьох нагадали батькам про їхній “священний обов’язок виховувати своїх дітей у любові й праведності, забезпечувати їхні фізичні й духовні потреби, вчити їх любити один одного і служити один одному [і] дотримуватися Божих заповідей” (Сім’я: проголошення світові, *Ліягона*, жовтень 1998 року, с. 24).

Батькам у Книзі Мормона було дано такі ж відповідальності. Цар Веніямин вказував сучасним для нього нефійським батькам: “І ви не дозволите, щоб ваші діти ходили голодні або голі; також не дозволите ви, щоб вони порушили закони Бога, і билися і сварилися один з одним” (Мосія 4:14). Алма 36–42 є ілюстрацією того, як добре пророк Алма розумів свій обов’язок навчати власних дітей і закликати їх до покаяння, коли це необхідно. Алма дав особисті настанови кожній дитині, додаючи своє послання до вчень і Спокути Спасителя.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Гріх спричиняє страждання. Покаяння забирає це страждання і змінює його на радість (див. Алма 36:10–22; див. також Мосія 27:28–29; УЗ 19:16–17).
- “Через мале і просте відбувається велике” (див. Алма 37:3–12, 38–47; див. також 2 Тимофію 3:15; 1 Нефій 15:23–24; Алма 31:5).
- Мудро навчатися в нашій юності дотримання Божих заповідей (див. Алма 37:35; 38:2; див. також Приповіді 22:6).
- Гордіня і вихваляння ведуть до гріха, у той час, як смиренна довіра Господу захищає нас від гріха (див. Алма 38:11–39:4; див. також 2 Нефій 4:30–35).
- Приклад членів Церкви, хороший чи поганий, відбивається на Церкві (див. Алма 39:1–12; див. також Матвій 5:14–16; Кн. Якова 2:35; Алма 4:10–11).
- Порушення закону цнотливості є дуже тяжким і мерзотним гріхом. Прощення може прийти лише через повне покаяння (див. Алма 39:3–9; див. також Кн. Якова 2:28; УЗ 59:6).
- Загальне воскресіння стало можливим завдяки Спокуті Ісуса Христа (див. Алма 40; див. також 1 Коринтянам 15:22; Геламан 14:16–17).
- Через план відновлення наші душі і тіла знов об’єднуються, щоб стати перед Судом. Праведних буде відновлено до щастя, а злочестиві будуть нещасливі (див. Алма 41; див. також Галатам 6:7; УЗ 6:33).
- Згідно з законом справедливості, коли ми грішимо, то відсікаємо себе від присутності Бога. Завдяки Спокуті Спасителя, милість задовольняє вимоги справедливості для всіх, хто кається (див. Алма 42:1–28; див. також Алма 34:16; УЗ 19:16–17).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 93–97.

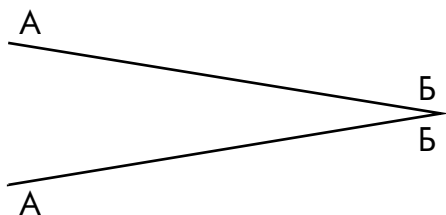
Поради для вчителя

 Book of Mormon Video, фільм 13 “Бог визволив мене”, можна використати для викладання Алма 36. Фільм 14, “Ці речі є мерзотою”, можна використати, викладаючи Алма 39. Фільм 15, “Посередник”, можна використати, викладаючи Алма 40–42. (Див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

 Алма 36. Гріх спричиняє страждання. Покаяння забирає це страждання і змінює його на радість. (45–50 хвилин)

Прочитайте короткий римований вірш вашим учням. Запитайте, до якого виду літератури він належить. Поясніть, що римована поезія є формою творів, які легко слухати, тому що вони мають чітку структуру. Менш відомою літературною формою є “хіазма”. Хіазма іноді використовувалася древніми гебрійськими авторами. Як і римована поезія, хіазма є ефективною тому, що має таку чітку структуру.

Хіазма—це такий порядок слів або думок, які розташовані в певному порядку і повторюються у зворотному напрямку. Щоб проілюструвати хіазму, намалуйте на дошці наступну схему:

Нехай учні прочитають приклад хіазми в Ісаї 55:8 і Матвії 10:39 та звернуть увагу на малюнок, що ілюструє хіазму в цих віршах. Уривки з спорідненими словами, що наведені нижче, подані курсивом і позначені літерами А і Б:

Ісаї 55:8

Бо (А) *ваші думки—не* (Б) *Мої це думки,*
а (Б) *дороги Мої* (А)—*то не ваші дороги, говорить*
Господь.

Матвій 10:39

Хто (А) *душу свою зберігає, той* (Б) *погубить її,*
Хто ж за Мене (Б) *погубить душу свою,—той* (А)
знайде її.

Значте, що в хіазмі наголошуються важливі думки і слова через повторення. Крім того, головну ідею автор поміщає в центр хіазми.

Поясніть, що Алма скористався хіазмою, щоб розповісти історію свого навернення своєму синові Геламану. Призначте кожному з ваших учнів вивчити рядок віршів у поданому переліку. (В залежності від загалу вашого класу ви можете дозволити учням працювати парами). Нехай учні визначать, як вірші співвідносяться один з одним, і напишуть на аркушах паперу короткий зміст кожного вірша.

Алма 36		
де знаходиться	вірш(и)	вірш(и)
А	1	30
Б	2	28–29
В	3	27
Г	4–5	26
Д	6	24
Е	10	23
Є	14	22
Ж	16	19–21
З	17	18

Напишіть на дошці подану схему. Прочитайте з класом весь розділ. Робіть паузу після кожного вірша, включеного до схеми, і запропонуйте учням написати короткий підсумок поруч з номером віршів, які вони прочитали.

А. вірш 1
 Б. вірш 2
 В. вірш 3
 Г. вірші 4–5
 Д. вірш 6
 Е. вірш 10
 Є. вірш 14
 Ж. вірш 16
 З. вірш 17
 З. вірш 18
 Ж. вірші 19–21
 Є. вірш 22
 Е. вірш 23
 Д. вірш 24
 Г. вірш 26
 В. вірш 27
 Б. вірші 28–29
 А. вірш 30

(Адаптовано з John W. Welch, “Chiasmus in the Book of Mormon,” в Noel B. Reynolds, ed., *Book of Mormon Authorship* [1982], 49–50.)

Нагадайте учням, що основне послання хіазми часто знаходиться в центрі. Запитайте:

- Яке центральне послання цієї хіазми? (див. вв. 17–18).

- Про що ми дізналися з досвіду Алми стосовно того, як звільнитися від страждань за наші гріхи?
- Спираючись на приклад Алми, як би ви описали покаяння, зосереджене на Ісусі Христі?

Попросіть учнів прочитати наступне свідчення Джеф-фрі Р. Холланда, який пізніше став членом Кворуму два-надцятьох:

“Христос є силою, на якій ґрунтується будь-яке покаяння... Алма був зворушений вченням його батька, але особливе значення має те, що пророцтво, яке він згадав, стосувалося “пришестя якогось Ісуса Христа, Сина Божого, щоб спокутувати гріхи світу” (Алма 36:17). Таким є це ім’я, і це є послання, яке повинна почути кожна людина... Якими б не були наші молитви, якими б не були наші потреби, всі вони певною мірою відповідають такому благанню: “О Ісусе, ти Сину Божий, змилуйся наді мною”. Він готовий дати нам ту милість. Він заплатив самим Своїм життям, щоб дати її” (*However Long and Hard the Road* [1985], 85).

Поясніть, що ми повинні стати смиренними, перш ніж усвідомимо потребу в допомозі Спасителя в своєму житті. Якщо ми зосередимося на Ньому, то це допоможе нам не лише бути смиренними, але принесе більшу радість. Прочитайте наступне висловлювання, яке також належить брату Холланду:

“Наша воля, буквально, повністю змінюється, щоб сприйняти Його волю. Ми можемо уникати відвідування церкви, причастя, єпископа, наших батьків, наших достойних друзів—уникати кожного, проти кого грішили, включаючи самого Бога—але тепер це серце, в якому прокинулось покаяння, прагне бути з ними. Це є складовою радості й світла Спокути, які не лише ведуть назад до Бога, але ведуть нас назад до особливої єдності з нашою кращою природною сутністю і з нашими найріднішими людьми” (*However Long and Hard the Road*, 86–87).

 Алма 37:1–20, 38–47 (Опанування Писань, Алма 37:6–7). “Через мале і просте” відбувається велике. (30–35 хвилин)

Покажіть або намалюйте на дошці таке: штепсельну вилку, вудила, комп’ютерний диск, зображення керма корабля, скріпку, компас, порожню чашечку для причастя. Запитайте учнів: Що спільного мають усі ці речі? Після того, як вони обговорять, напишіть на дошці: *прости й малі*. Запитайте: Як кожна з речей відповідає цьому опису? Нехай учні прочитають Алма 37:6–7 і вирішать, який із віршів краще описує ці речі й чому.

Прочитайте з класом Алма 37:1–5 і визначте, що Алма описував своєму синові (латунні пластини). Нехай учні прочитають першу фразу короткого змісту розділу,

відшуковуючи ще одне, що можна було б додати до показу “малого і простого” (“інші писання”).

Прочитайте Алма 37:8–10 і попросіть учнів позначити слова: *це і вони*. Запитайте, чого стосуються ці слова. Перерахуйте на дошці те “велике”, що зробили Писання для Нефійців і Ламанійців, які прислухалися до них. Запитайте:

- Які з цих переваг Писання принесли у ваше життя?
- Як Писання збільшили вашу пам’ять або переконали в помилковості того, що ви робили?
- Чи знаєте ви людину, яка прийшла до пізнання Бога завдяки Писанням?

Нехай учні порівнюють вірш 15 з віршами 16–18. Обговоріть такі запитання:

- Що, як було застережено Геламана у вірші 15, буде забрано, якщо він порушить заповіді?
- Що може бути забрано від нас, якщо ми порушимо заповіді?
- Як Божя сила зміцнює нас, коли ми дотримуємося Його заповідей? (див. в. 16).
- Яким чином Книга Мормона здійснила обіцяння Бога “батькам” Геламана? (див. вв. 17–18).

Покажіть класу компас і запитайте:

- Як працює компас?
- Які сили можуть не дозволити йому працювати належним чином?
- Як незнання того, як користуватися ним, може позбавити його корисності?

Напишіть на дошці наступне:

- Алма 37:40. Ліягона працювала згідно з _____ .
- Алма 37:41–42. Ліягона не працювала, коли _____ .
- Алма 37:43–45. Яким чином Ліягона подібна до слів Христа? _____ .
- Алма 37:46. Алма застерігає нас _____ .

Нехай учні прочитають вказані вірші й заповнять пропуски. Обговоріть їхні відповіді й запропонуйте навести приклади того, як ці вірші застосовувати в своєму житті. (*Увага*: У віршах 43–45 учням може знадобитися ваша допомога у визначенні слів *символ* і *натяк*. Символи і натяки є символами або виявленням інших речей, особливо стосовно Спасителя).

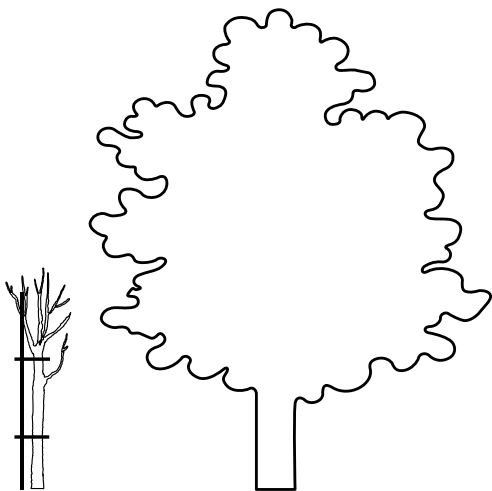
Свідчіть, що слова Христа є джерелом сили й допомоги. Ми не повинні нехтувати вивченням Писань через хибні вірування, що вони надто “малі й прості”, аби допомогти у наших складних проблемах. Прочитайте Алма 37:47 і наступну пораду старійшини Марвіна Дж. Ештона, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Як часто ми самі казали або чули, коли інші в часи кризи або випробувань промовляють: “Я просто не знаю, до кого мені звернутися”?

Якби ми просто користувалися ним, даром, доступним всім нам—даром звертатися до Бога за настановами. У цьому полягає секрет сили, втіхи і проводу” (*The Measure of Our Hearts* [1991], 18).

 Алма 37:35 (Опанування Писань). Мудро навчатися в нашій юності дотримання Божих заповідей. (15–20 хвилин)

Намалюйте на дошці поданий малюнок:

Запитайте учнів:

- Чому часто молоді дерева прив'язують до жердини?
- Чому підпірку забирають, коли дерево зміцніє?

Знайте, що люди часто підрізують дерева, щоб вони правильно росли. Запитайте: Чому важливо підрізати дерево, поки воно молоде, а не чекати кілька років?

Попросіть учнів прочитати наступне висловлювання Президента Гордона Б. Хінклі, у той час члена Першого Президентства:

“Невдовзі після нашого одруження ми побудували наш перший будинок. У нас було дуже мало грошей. Багато робіт я виконував сам. Сьогодні це можна було б назвати “придбане потом майно”. Розбивка саду була повністю моєю відповідальністю. Першим з багатьох посаджених мною дерев була безколючкова медоносна акація. Малюючи в уяві той день, коли тінь, яку вона відкидатиме, допоможе охолоджувати будинок у літні дні, я посадив її саме у

тому кутку, де східний вітер з каньйону був найсильнішим. Я викопав ямку, помістив туди коріння, насипав землі, полив і надовго забув про дерево. То було зовсім молоде дерево, мабуть три четверти дюйма в діаметрі. Воно було настільки гнучким, що його легко можна було згинати в будь-якому напрямку. Я не звертав на нього уваги протягом років.

Потім одного зимового дня, коли на дереві не було листя, я випадково поглянув у вікно і помітив, що дерево нахилилося на захід, скривилося і втратило рівновагу. Мені було важко у це повірити. Я вийшов і спробував відтягнути його, щоб вирівняти. Але стовбур тепер сягав близько фута в діаметрі. Моєї сили не вистачало, щоб зробити це. Я взяв у сараї блок і вірвовку. Прикріпивши один кінець до дерева, а інший до міцного стовпа, я потягнув вірвовку. Блоки трохи повернулися, і дерево ледь піддалося, але то було все”.

Попросіть учнів прочитати Алма 37:35 і співвіднести цей вірш з досвідом Президента Хінклі щодо дерева. Запитайте:

- Чого Алма навчав свого сина стосовно дотримання заповідей?
- Чому Алма використовує слово *мудрість*, щоб описати тих, хто навчається дотримуватися заповідей з юних років?
- Які заповіді, котрих ви дотримуетесь з дитинства, було б важче починати виконувати, будучи підлітком? дорослим?

Перекажіть історію Президента Хінклі до кінця:

“Зрештою, втративши надію, я взяв пилку й відрізав велику товсту гілку з західного боку. Пилка залишила потворний шрам близько двадцяти сантиметрів у діаметрі. Я відійшов і подивився на те, що зробив. Я відрізав більшу частину дерева, залишивши лише одну гілку, яка росла вгору.

Прошло більше півстоліття, коли я посадив те дерево. Там живе зараз моя донька з сім'єю. Якимось я знов оглянув дерево. Воно велике. Його форма стала кращою. Воно є окрасою дому. Але наскільки серйозною була травма його юності, й наскільки грубим лікуванням, яке я застосував, щоб випрямити його.

Коли деревце вперше посадили, то навіть шматок мотузки міг би утримати його на місці, незважаючи на пориви вітру. Я міг і повинен був скористатися тією мотузкою, і це не вимагало великих зусиль. Та я не зробив цього, і воно зігнулося, піддавшись силам, що тиснули на нього” (in Conference Report, Oct. 1993, 77–78; or *Ensign*, Nov. 1993, 59).

Запропонуйте учням написати на аркушах паперу їхні думки й почуття з приводу Алма 37:35. Запропонуйте їм включити:

- Послання цього вірша, переказане власними словами.
- Що вони думають з приводу якоїсь певної заповіді, якої вони дотримуються з дитинства.
- Коли вони вперше дізналися про цю заповідь і чому почали виконувати її.
- Наскільки легше виконувати цю заповідь завдяки тому, що вони почали це робити тоді, коли були юними.

Запропонуйте їм переписати вдома те, що вони написали, у свої щоденники.

Алма 37:32–37; 38:11–39:4. Гордіня і вихвалання ведуть до гріха, у той час, як смиренна довіра Господу захищає нас від гріха. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці: *Істинно чи хибно: Пророк з Книги Мормона радив своїм синам навчати інших вічно ненавидіти.* Попросіть учнів прочитати Алма 37:32, щоб знайти відповідь. Запитайте:

- Що саме, за наказом Алми, Геламан навчав людей вічно ненавидіти?
- Чому ми маємо ненавидіти гріх?
- Як гріх шкодить життю людини?

Прочитайте Алма 37:33–35, щоб знайти, як ми можемо протистояти спокусам диявола? Запитайте:

- Чому, на вашу думку, важливо бути смиренними?
- Як смирення допомагає вам краще дотримуватися заповідей?

Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли віра в Ісуса Христа допомогла їм протистояти спокусам. Прочитайте пораду Алми своєму синові Коріантону в Алма 39:1–3, звертаючи увагу на більш серйозний гріх, який вчинив Коріантон. Запитайте: Який гріх міг призвести його до більш серйозного гріха? Як саме?

Запропонуйте половині учнів прочитати Алма 37:36–37, а іншій половині—Алма 38:11–14. Попросіть їх підкреслити пораду Алми, яка може допомогти протистояти спокусі й обговоріть те, що вони знайдуть.

Прочитайте наступне пояснення старійшини Бойда К. Пекера:

“Коли я був президентом місії у Новій Англії, хор Скінні мав співати на світовій виставці в Монреалі. Хор мав один вільний день і висунув пропозицію провести концерт у Новій Англії. Один з місцевих промислових лідерів попросив про привілей спонсорувати концерт.

Брат Конді і брат Стюарт приїхали до Бостону, щоб обговорити цю справу. Ми зустрілися в Бостонському аеропорту, а потім поїхали до Етелборо, штат

Массачусетс. По дорозі пан Їгер розпитував про концерт. Він сказав: “Я б хотів влаштувати прийом для членів хору. Я б міг це зробити або вдома, або в клубі”. Він хотів запросити своїх друзів, які, звичайно, були видатними людьми не лише в Новій Англії, а навіть у країні. Розповівши про це, він потім запитав, чи подавати алкогольні напої.

У відповідь брат Стюарт сказав: “Що ж, пане Їгер, оскільки це ваш дім, і ви є господарем, то я думаю, що ви можете робити так, як хочете”.

“Я не це мав на увазі,—відповів цей чудовий чоловік,—я не хочу робити те, що я хочу. Я хочу робити те, що ви хотіли б, аби я зробив”.

Приблизно в такому дусі знаходиться ключ до свободи. Ми маємо стати перед Небесним Батьком і сказати особисто: “Я не хочу робити те, що я хочу робити. Я хочу робити те, що Ти хочеш, аби я зробив”. Несподівано, як будь-який батько, Господь зможе сказати: “Що ж, це одна моя дитина майже не потребує постійного нагляду” (*That All May Be Edified* [1982], 257).

Запропонуйте учням описати, як смиренна послухність приносить їм свободу від гріха.

Алма 39:1–11. Порушення закону цнотливості є дуже тяжким і мерзотним гріхом. Прощення може прийти лише через повне покаєння. (50–55 хвилин)

Увага: Запропонована порада для вчителя включає кілька великих цитат. Буде корисно зробити копії цих висловлювань, щоб ваші учні могли читати їх і зберігати.

Прочитайте Алма 39:3–5 і запропонуйте учням назвати три наймерзотніші гріхи в очах Господа. Скажіть учням, що син Алми, Коріантон, вчинив один з цих гріхів. Прочитайте Алма 39:1–2, звертаючи увагу на те, що привело Коріантона до цього більш великого гріха. Прочитайте Приповіді 3:3–6 і запитайте: Як життя за цими вченнями врятувало б Коріантона від падіння?

Поділіться наступним висловлюванням:

“Однією з багатьох влад Бога, яку Він дуже високо цінує, є влада давати й забирати життя. Він заборонив нам забирати життя, але поділився з нами Своєю владою створювати його, дозволивши народжувати на світ дітей. Тому що це божественна влада, Він наказав усім своїм дітям використовувати її правильно і призначив лише для шлюбу. Він також наказав нам, що бажання, основані на цій великій владі, повинні контролюватися і використовуватися в установлених Ним межах” (*The Uniform System for Teaching Families* [missionary discussions, 1973], H-13).

Запитайте: Чому, на вашу думку, статеві гріхи за серйозністю поступаються лише вбивству? Поясніть, що через те, що влада створювати життя є такою священною, Сатана докладє великих зусиль, щоб переконати нас неправильно користуватися нею. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Річарда Г. Скотта, члена Кворуму дванадцятьох:

“Сатана намагається спокусити тих, хто слабкіший, раціональними доводами, що коли двоє кохають один одного і вони обоє згідні мати інтимні сексуальні стосунки, то такий порядок речей прийнятний. Абсолютно ні. Межа відповідної поведінки встановлена Богом.

Тісно поєднані зі священними, інтимними частинами тіла сильні емоції, які мають застосовуватись у межах завіту шлюбу чоловіка з жінкою таким чином, щоб вони були відповідними і прийнятними для обох. Ці емоції є важливою частиною любові й довіри, які зв'язують чоловіка й жінку разом і готують їх до відповідальності за сім'ю. Вони несуть благословення дітьми. Ці емоції не повинні викликатися чи використовуватися для власного задоволення поза завітом шлюбу. Не доторкайтесь до інтимних, священних частин тіла іншої людини, щоб викликати ці емоції. Не дозволяйте нікому робити це з собою, в одежі чи без неї. Не викликайте цих емоцій у вашому тілі. Це неправильно. Не робіть цього. Така поведінка зашкодить вашій здатності відчувати Святого Духа, коли вам треба буде прийняти життєво важливі рішення у майбутньому. Вона призведе до залежності від згубних звичок, яких важко позбутися, і до серйозних провин.

Сатана знає, що ці сильні емоції можуть бути викликані речами, які ви могли б побачити, почути чи доторкнутися до них. Коли ці емоції збуджені, вони можуть використовуватися, щоб привести людину до згубних експериментів, а потім і серйозних провин. Він використовує порнографію, впливає через відеозаписи, кінофільми, журнали, комп'ютерні зображення або спотворену музику для цієї мети. Закрийте ваші очі, вуха, розум і серце для цього. Некладаючи зусиль, щоб протистояти цим спокусам, початкова зацікавленість ними невблаганно, крок за кроком, перетвориться на дикого монстра. Цей демон знищить здорові бажання, гідних друзів, благородні думки й буде діяти, поки не зруйнує вас. Не відкривайте обкладинки непристойних видань, непристойні матеріали у будь-якій формі, і ви не потрапите в їх полон” (Ліягона, січень 1999, с. 81).

Скажіть учням, що через порушення Коріантоном закону цнотливості, його батько Алма хотів допомогти йому покаятися і знову зробити його життя чистим. Прочитайте Алма 39:7–8 і обговоріть, що потрібно було Коріантону дізнатися про свій гріх. Прочитайте Учення і Завіти 38:7 і зробіть перехресне посилання на Алма 39:7–8. Прочитайте

Іван 3:20 і обговоріть, як це стосується Коріантона. Обговоріть наступні запитання:

- Чому люди хочуть приховувати свої гріхи? Що вони сподіваються отримати?
- Чому, на вашу думку, Сатана навчає нас приховувати гріхи і не розповідати про них?
- Як спроба приховати гріхи затримує наше покаяння?
- Які наслідки може мати місіонер, що намагається приховати гріхи від провідника священства?

Запропонуйте учням прочитати Алма 39:9–11 і позначити пораду, яку дав Алма тим, хто хоче покаятися і залишити ці серйозні гріхи. Попросіть учнів розповісти, які слова вони позначили, і чому. Обговоріть фразу “заперечував собі” у вірші 9. Старійшина Річард Г. Скотт радив:

“Зараз я звертаюся до тих, хто не встояв перед серйозним випробуванням. Будь ласка, зупиніться. Ви можете це зробити з допомогою розуміючих батьків, єпископа або президента колу. Серйозна провина, така, як аморальність, вимагає допомоги того, хто володіє ключами влади, наприклад, єпископа чи президента колу, для того, щоб спокійно працювати над процесом покаяння і бути впевненим, що воно повне і відповідним чином зроблене. Не думайте помилково, що якщо ви визнали серйозну провину, ви вже покаялися. Це важливий крок, але це не все, що вимагається. Не вважайте також, що через те, що хтось не розпитав у вас про всі важливі деталі провини, вам не потрібно говорити про них. Ви особисто повинні бути впевнені, що єпископ або президент колу розуміють ці деталі, для того, щоб він міг належним чином допомогти покаятися для отримання повного прощення” (Ліягона, січень 1999, с. 81).

Старійшина Джеффрі Р. Холланд, член Кворуму дванадцятьох, навчав:

“На вас поширюється мир і відновлення покаяння, що стало можливим через спокутуючу жертву Господа Ісуса Христа. У таких серйозних справах шлях покаяння нелегко почати і безболісно пройти. Але Спаситель світу пройде цей важкий шлях разом з вами. Він укріпить вас, коли ви похитнетесь. Він стане вашим світлом, коли ви опинитеся у повній пітьмі. Він візьме вас за руку і буде вашою надією, коли вам буде здаватися, що надія це все, що у вас залишилось. Його співчуття і милосердя, з їх очищувальною та цілющою силою, вільно даються усім, хто справді хоче повного прощення і зробить кроки, що ведуть до нього” (Ліягона, січень 1999, с. 92).

Свідчіть, що статеві гріхи є серйозними і приносять велике горе. Проте Спокута Ісуса Христа несе мир і чисту

совість тим, хто шукає допомоги у своїх провідників священства і повністю кається.

Алма 40; 41:2; 42:23. Загальне воскресіння стало можливим завдяки Спокуті Ісуса Христа. (50–55 хвилин)

Попросіть учнів перелічити стільки чудес із Писань, скільки вони можуть. Запитайте: Яке з цих чудес одного дня переживе кожен? Прочитайте 1 Коринтянам 15:21–22 і обговоріть наступне:

- Яке чудо, як свідчив Павло, переживе кожен?
- Як знання про Воскресіння впливає на ваш погляд на життя і смерть?

Скажіть учням, що слово *воскресіння* або якась із його форм, зустрічається у Книзі Мормона більше шістдесят разів. Запитайте: Чому, на вашу думку, в книзі, написаній для наших днів, так часто йдеться про цю тему? Прочитайте наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Господь пообіцяв,... що праведність зійде з небес, а істина—із землі. Ми бачили чудесне здійснення цього пророцтва у нашому поколінні. Книга Мормона з’явилася з землі, сповнена істини” (in Conference Report, Oct. 1986, 102; or *Ensign*, Nov. 1986, 79).

Прочитайте Мойсей 7:62, відшукуючи дві істини, яких Господь вишле “з землі” (реальність Ісуса Христа і Воскресіння). Поясніть, що Алма провів одне з найдовших у Книзі Мормона обговорень щодо Воскресіння. Поділіть вірші з поданого переліку серед ваших учнів і попросіть прочитати їх та коротко підсумувати. Напишіть їх висновки на дошці та при потребі обговоріть їх. (Можливі відповіді подані в правій колонці таблиці). Нехай учні підкреслять слова і фрази у своїх Писаннях, що допоможе їм пам’ятати, чого ці вірші навчають. Перелік додаткових віршів і цитат до кожної з дев’яти груп віршів подано після таблиці. Скористайтеся ними, якщо треба буде пожвавити ваше обговорення.

Алма навчає Корінтона про Воскресіння

1.	Алма 40:1–2	Не буде Воскресіння, поки не прийде Ісус Христос.
2.	Алма 40:3	Ісус Христос приносить Воскресіння.
3.	Алма 40:4	Є час, призначений всім людям для воскресіння.
4.	Алма 40:6–9	Є період часу між смертю й Воскресінням.
5.	Алма 40:11–12	Праведні душі чекають Воскресіння у стані щастя, яке називається раєм.
6.	Алма 40:13–14	Злочестиві чекають Воскресіння в темряві й страху постати перед судом.

7.	Алма 40:16–19	Ті, хто жили до Ісуса Христа, воскреснуть раніше за тих, які жили після Нього. (Увага: Упевніться, що учні розуміють, що праведні воскреснуть раніше злочестивих; див. Іван 5:29; УЗ 88:95–102.)
8.	Алма 40:23; 41:2	Коли дух і тіло об’єднуються, кожна кінцівка, суглоб, волосина і частина фізичного тіла будуть відновлені до свого належного місця.
9.	Алма 42:23	Спокута робить Воскресіння можливим, а Воскресіння приводить кожного назад у присутність Бога, щоб постати перед судом.

- 1 Коринтянам 15:20, 25–26; 2 Нефій 2:8.
- Мосія 16:7; Алма 7:12; 11:42.
- Іван 5:28–29.
- Учення і Завіти 138:11, 15–16.
- Путівник по Писаннях, “рай”.

Президент Джордж К. Кеннон, який був членом Першого Президентства, навчав:

“Алма, коли він каже, що “духи всіх людей, як тільки вони залишають смертне тіло, ... переносяться додому до того Бога, який дав їм життя”, безсумнівно має на увазі те, що наш Бог присутній повсюди, але не особисто, а через Свого служителя, Святого Духа.

Він не намагається передати ідею, що вони негайно повертаються в особисту присутність Бога. Очевидно, він використовує цю фразу в обговореному розумінні” (Gospel Truth: Discourses and Writings of President George Q. Cannon, ed. Jerreld L. Newquist, 2 vols. [1957], 1:73).

- Див. першу цитату старійшини Брюса Р. Макконкі в коментарі до Алми 40:11–15 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (p. 95).
- Мосія 15:21–22.

Президент Джозеф Філдінг Сміт, у той час Президент Кворуму дванадцятьох, писав:

“Алма не намагається сказати, хоча вірш 19 розділу 40 виражає цю думку, що злочестиві, які жили до Христа, воскреснуть раніше праведних, які жили після приходу Христа; такий висновок можна зробити з того, що сказано у вірші 19, але у вірші 20 він уточнює це і каже, що саме душі й тіла праведних воз’єднуються під час цього воскресіння” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–1956], 2:300).

- Пророк Джозеф Сміт сказав:

“Щодо воскресіння я просто скажу, що всі люди встануть з могили, в якій вони лежали, молоді або старі; не буде “[додано до [ix] росту хоч один лікоть”, ні забрано від них; усі воскреснуть силою Бога, маючи дух у своїх тілах, і не маючи крові” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith, 199–200*).

Президент Джозеф Філдінг Сміт писав:

“Звичайно, діти, які помирають, не виростають у могили. Вони воскреснуть у своїх тілах, у яких померли, а потім виростуть до повного зросту чоловіка або жінки після воскресіння...

...Президент Джозеф Ф. Сміт сказав, що та сама особа воскресне у тій самій формі й подоби, “навіть з тими ж ранами на тілі. Людина не завжди буде спотворена шрамами, ранами, каліцтвом, дефектами чи недугами, бо вони в процесі будуть забрані у свій належний час, згідно з милостивим передбаченням Бога” [*Gospel Doctrine, 5th ed. (1939), 23*] (*Doctrines of Salvation, 2:293*).

9. Геламан 14:15–17.

Алма 41. Через план відновлення наші духи і тіла знов об’єднуються, щоб стати перед Судом. Праведних буде відновлено до щастя, а злочестиві будуть нещасливі. (25–30 хвилин)

Покажіть якісь відновлені меблі, знімок розбитої машини до і після ремонту або легку головоломку, яку легко розібрати, а потім скласти. Напишіть на дошці: “відновлення” і попросіть учнів обговорити, як ці предмети ілюструють це слово. Прочитайте Алма 41:13 та запропонуйте учням підкреслити слово “відновлення” і це визначення: “повертати знов”.

Нехай учні прочитають Алма 41:1–2 і знайдуть приклад відновлення. Запитайте: Чому Воскресіння є таким хорощим прикладом відновлення?

Поясніть, що на додаток до Воскресіння, відновлення, про яке говорив Алма, включає Суд. Попросіть учнів прочитати Алма 41:3 і підкреслити дві речі, за допомогою яких нас буде суджено. Прочитайте Мороній 7:8 та Учення і Завіти 137:9 і запропонуйте учням зробити перехресне посилання з цих віршів на Алма 41:3. Запитайте: Чому те, чого ми бажаємо, є таким же важливим, як і те, що ми робимо? Прочитайте Алма 41:5–6 і обговоріть наступне:

- Що буде відновлено або повернено нам знову під час Суду?
- Що відкриває про суть Суду те, що нагородою за праведне життя буде щастя?
- Як ви можете навести приклади євангельських принципів, яких деяким людям важче дотримуватись, ніж

іншим? (Одна з можливих відповідей—відвідування храму, бо деякі члени Церкви живуть на великій відстані від існуючих храмів).

- Як знання про те, що нас буде суджено згідно з бажаннями нашого серця і нашими вчинками, змушує вас ставитися до Останнього суду?

Поділіться наступною думкою старійшини Далліна Х. Оукса:

“Так само, як ми будемо відповідати за наші злочестиві бажання, ми також будемо мати нагороду за праведні. Для Небесного Батька дійсно праведне бажання замінює дії, які справді неможливо здійснити. Мій тесть любив виказувати свою версію цього принципу. Коли хтось хотів щось зробити для нього, але йому не дозволяли обставини, він зазвичай казав: “Дякую. Я прийму добру волю замість вчинку”.

Це той принцип, який благословив Авраама за його готовність пожертвувати своїм сином Ісааком. Господь зупинив його в останній момент (див. Буття 22:11–12), але його готовність виконати наказ Господа була “зарахована йому за праведність” (УЗ 132:36).

Цей принцип означає, що коли ми зробили все, що могли, наші бажання будуть підтримувати нас протягом решти шляху. Це також означає, що якщо наші бажання праведні, нас може бути прощено за ненавмисні огріхи і помилки, яких ми неминуче припустимося, коли будемо намагатися здійснити ці бажання. Яка це втіха для нашого відчуття невідповідності вимогам!” (*Pure in Heart* [1988], 59).

Покажіть учням два зовсім різних види насіння (наприклад, насіння моркви і жолудь). Поділіть клас на три групи і попросіть кожну групу прочитати один з наступних віршів: 2 Коринтянам 9:6; Галатам 6:7; Учення і Завіти 6:33. Нехай групи знайдуть і розкажуть, як насіння використано в цих віршах, щоб навчати закону євангелії. Обговоріть такі запитання:

- Як можуть два види насіння ілюструвати план відновлення, що його описано в Алма 41:5–6? (Праведність приносить один плід, а злочестя—інший).
- Який “плід” виростає з насіння праведності?

Прочитайте застереження Алми Коріантону в Алма 41:9–11 і запитайте:

- Яка коротка фраза найкраще підсумовує послання Алми?
- Чому насіння злочестя не може принести щастя?

Попросіть учнів прочитати Алма 41:14–15 і підкреслити, як, за словами Алми, ми повинні застосовувати вчення про відновлення у своєму житті. Попросіть їх розповісти, що вони підкреслили. Запропонуйте їм поділитися хорощими прикладами того, як “що відправиш, повернеться до тебе знову” (в. 15).

 Алма 41:10 (Опанування Писань). “Злочестивість ніколи не була щастям”. (10–15 хвилин)

Запропонуйте трьом учням прочитати одне з наступних висловлювань усьому класу. Перш ніж вони читатимуть, попросіть їх запросити одного з учнів підсумувати послання того висловлювання, яке вони читатимуть, одним реченням на дошці.

Старійшина Джозеф Б. Віртлін, член Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Заповіді євангелії прийшли від ніжного, люблячого Батька, який дав нам закони, щоб зробити щасливими, захистити і допомогти уникнути неминучого болю і страждань, що завжди виникають, коли ми підкоряємося Сатані і піддаємося спокусі” (in Conference Report, Apr. 1994, 56; or *Ensign*, May 1994, 42).

У буклеті *Заради зміцнення молоді*, виданому за сприяння Першого Президентства і Кворуму дванадцятьох, є порада:

“Ви не можете чинити погано і при цьому почуватися гарно. Це неможливо... Сатана буде намагатися переконати вас, що щастя приходить тільки тоді, коли ви підкоряєтеся його заманюванню і потураєте своїм примхам. Ми можемо тільки поглянути на зруйновані життя тих, хто порушує Божі закони, щоб зрозуміти, чому Сатану називають “батьком усієї брехні” (2 Нефій 2:18)...

Радість і щастя приходить від життя, якого чекає від вас Господь” ([1997], сс. 4, 19).

Президент Гордон Б. Хінклі сказав:

“Злочестивість ніколи не була щастям. Гріх ніколи не був щастям. Щастя полягає в силі, в любові й у солідній простоті євангелії Ісуса Христа” (in Conference Report, Apr. 1997, 69–70; or *Ensign*, May 1997, 49).

Попросіть учнів знайти вірш в Алма 41, який підсумовує всі три речення на дошці. Нехай вони позначать Алма 41:10 як вірш для опанування Писань. Додайте своє свідчення про те, що радість приходить через виконання заповідей Небесного Батька.

 Алма 42:1–28. Згідно з законом справедливості, коли ми грішимо, то відсікаємо себе від присутності Бога. Завдяки Спокуті Спасителя милість задовольняє вимоги справедливості для всіх, хто кається. (55–60 хвилин)

Перед уроком напишіть на дошці подану далі таблицю.

Алма 42	Слово	Значення
в. 1	призначено	передано, вручено
вв. 2–3	херувими	ангели
в. 4	випробування	проба, перевірка
в. 7	фізично	те, що стосується смертного тіла
в. 8	доцільно	відповідно, підходяще
в. 8	позбавлено	повернуто, забрано назад
в. 10	тілесний	світський, той, хто піддається грубим фізичним задоволенням

Напишіть на дошці: *Я хочу, щоб Останній суд був справедливим.* Запропонуйте учням підняти руку, якщо вони погоджуються з цим висловлюванням. Порахуйте кількість піднятих рук і напишіть число на дошці. (Більшість учнів має погодитися).

Призначте учнів, щоб прочитали класу наступні вірші з Писань: Повторення 32:4; Мосія 16:1; 2 Нефій 26:7. Попросіть клас послухати, чого навчають ці Писання про Бога і запропонуйте учням поділитися своїми спостереженнями. Свідчіть, що Бог справедливий і Його присуди будуть справедливими, але поясніть, що це є трудностю для всіх нас. Прочитайте наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса:

“Справедливість має багато значень. Одне з них—це рівновага...

Загалом, люди розуміють, що справедливість здійснилася, коли кривдник отримує те, що заслужив—коли покарання відповідає злочину....

Ідея справедливості, яка базується на тому, що людина отримує по заслугах за свої вчинки, є основною передумовою всіх Писань, де йдеться про те, що людей буде суджено відповідно до їхніх діянь... .

Згідно зі справедливістю Бога кожен з нас несе відповідальність за свої власні провини і автоматично обкладається покаранням” (*Sins, Crimes, and Atonement* [address to CES religious educators, 7 Feb. 1992], 1–2).

Запитайте: Яким чином Божа справедливість є для нас трудностю? Впевніться, що учні розуміють: гріх робить усіх нас негідними увійти в присутність Бога. Старійшина Оукс продовжував:

“Справедливість також попідкується, щоб ми отримали те, чого заслуговуємо, і саме це є тим результатом, якого я боюся. Я не можу досягти своїх вічних цілей на основі того, чого заслуговую. Хоча я докладаю всіх зусиль, я все ж залишаюся тим, кого цар Веніямин називав “нічого не вартим служителем” (див. Мосія 2:21). Щоб досягти своїх вічних цілей, мені потрібно більше, ніж я заслужив. Я потребую чогось більшого за справедливість” (*Sins, Crimes, and Atonement*, 2).

Поясніть, що син Алми був занепокоєним тим, що стувалося справедливості. Прочитайте Алма 42:1 і знайдіть, що непокоїло Коріантона. (Він не вважав, що грішник має страждати за свої гріхи). Поясніть, що Коріантон не розумів план Небесного Батька. Прочитайте з учнями Алма 42:2–11. Зверніть їхню увагу на таблицю на дошці, щоб допомогти зі складними словами. Нехай учні знайдуть відповіді на наступні запитання:

- Що Бог гарантував Адаму і Єві та їхнім нащадкам після Падіння? (див. в. 4).
- У які два способи було відсічено наших перших батьків (і їх нащадків)? (див. вв. 7–9).
- Яким би був наш стан, якби не було Спокути? (див. в. 11).

Поясніть, що Падіння Адама було необхідною частиною плану спасіння. Без Падіння ми не змогли б прийти на землю, щоб отримати тіла й пережити випробування, які підготують вірних для вічного життя. Але ми не можемо спастися з нашого занепокоєного стану. Напишіть на дошці: *справедливість* і *милість*. Поруч зі словом *справедливість* напишіть: *отримати те, що ми заслужили*. Запропонуйте учням знайти значення слова *милість* (одна з можливих відповідей така: отримати більше, ніж ми заслужили). Запитайте:

- Хто з нас потребує милості? Чому?
- Яким чином Небесний Батько забезпечив нам джерело милості?

Прочитайте Алма 42:14–15 і поділіться наступними словами старійшини Оукса:

“У своєму відношенні до справедливості й милості Спокута є засобом, через який справедливість задоволено, а милість виявлено. У поєднанні справедливість і Спокута складають славетну вічну цілісність справедливості й милості Бога” (*Sins, Crimes, and Atonement*, 2).

Прочитайте Алма 42:13 і знайдіть, що ми маємо робити, щоб отримати милість Спокути. Запропонуйте учням зробити перехресне посилання з цього вірша на Алма 34:16 та Учення і Завіти 19:16–17.

Прочитайте Алма 42:16–18 і запитайте: Який дар ми не могли б отримати, якби не було закону і покарання? Чому? Деякі учні можуть не розуміти, чому страждання необхідне навіть тим, хто кається. Вам допоможе наступне пояснення Президента Спенсера В. Кімбола:

“Якщо людина не страждала, вона не покалася... Вона має пройти через зміну в своїй сутності, тобто відчувати страждання, щоб отримати можливість прощення” (*The Teachings of Spencer W. Kimball*, ed. Edward L. Kimball [1982], 99).

Старійшина Оукс додає:

“Людині, яка кається, не потрібно страждати “саме так, як” страждав Спаситель за цей гріх. Грішники, які каються, переживатимуть певні страждання, але, завдяки їх покаянню і Спокуті, вони не відчуватимуть повноти міри вічної муки Спасителя, яку він переніс за цей гріх...

...Грішник, який кається і йде до Христа з розбитим серцем і упокореним духом, проходить через процес особистого болю й страждання за гріх. Він розуміє значення висловлювання Алми, що “ніхто, окрім тих, хто істинно покався, не буде спасеним” (Алма 42:24)” (*Sins, Crimes, and Atonement*, 5).

Прочитайте й обговоріть Алма 42:18–31, використовуючи наступні поради й запитання:

Вірші 18–20

Чому докори сумління є благословенням для нас? (див. вв. 18–20).

Вірш 23

Поясніть, що коли ми каємося, милість Господа не дає нам відчувати повноту покарання, яке ми заслужили за наші гріхи. Запитайте: Яке безумовне благословення милості також надано Спокутою? (Ми воскреснемо і повернемося в присутність Бога).

Вірш 29

Попросіть учнів прочитати 2 Коринтянам 7:9–10 і запропонуйте їм зробити перехресне посилання на цей вірш. Запитайте:

- Як Павло описує почуття “засмутились на покаяння”? (“Смуток для Бога”).
- Чому ми повинні відчувати “смуток для Бога”, коли каємося?

Вірші 30–31

Хоча Коріантон вчинив навіть дуже тяжкі гріхи, покаяння і прощення були можливі.

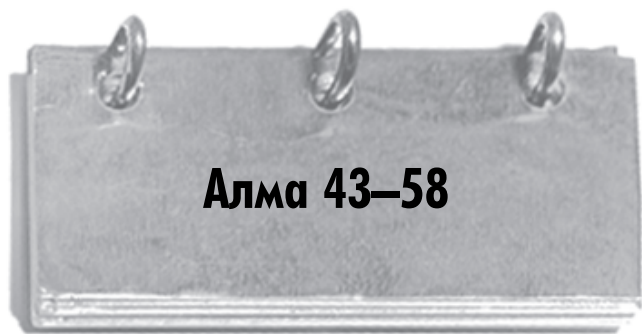
- Який у цих віршах існує доказ, що Коріантон покався і був прощений?

- Чого це вас навчає відносно гріхів, які ви вчинили?

Запропоноване прохання старійшини Далліна Х. Оукса для вас, учителю:

“Я сподіваюся, що ви допоможете своїм учням відчувати взаємозв’язок з Богом, відчувати його турботу про них і відчувати його любов до них. Цю любов виявлено у Спокуті, і ми приймаємо її, коли живемо за принципом покаяння.

Покаяння є безперервним процесом, який потрібен усім, “бо всі згрішили і позбавлені Божої слави” (Римлянам 3:23). Навчайте ваших учнів, що повне покаяння можливе, і що після нього неодмінно прийде прощення” (*Sins, Crimes, and Atonement*, 8).

Вступ

В Алма 43:3 Мормон пояснює: “А тепер я повертаюся до розповіді про війни між Нефійцями і Ламанійцями”. Деякі люди не розуміють, чому в Книзі Мормона так багато розповідається про війни. Президент Езра Тефт Бенсон нагадував нам, що ті, хто укладав книгу, “бачили наш час і обрали ті речі, які будуть для нас найціннішими” (in Conference Report, Oct. 1986, 5; or *Ensign*, Nov. 1986, 6). Існує кілька пояснень того, чому Мормон так багато розповідає про війни, серед них наступні:

- В останні дні буде багато воєн (див. Одкровення 9). Президент Бенсон казав: “Ми дізнаємося з Книги Мормона, як учні Христа жили в час війни” (in Conference Report, Oct. 1986, 5; or *Ensign*, Nov. 1986, 7). Це включає розуміння відповідного виправдання війни і відповідного ставлення до пролиття крові.
- Деякі принципи реальних битв можна застосувати до духовної війни зі злочестям.
- Ми можемо навчитися розпізнавати захист, який отримуємо, коли ми вступаємо і дотримуємося завітів.
- Ми можемо бачити, як інші знаходять радість у праведному житті навіть тоді, коли навколо них злочестя і знищення.
- Ми можемо отримати допомогу, коли щодня живемо за євангелією і, як пояснював Президент Бенсон, “знаходити взірць для підготовки до Другого пришествя” (in Conference Report, Oct. 1986, 5; or *Ensign*, Nov. 1986, 6).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Хоча праведні ніколи не втішаються пролиттям крові, їх виправдано, якщо вони починають воювати за свою свободу, мир, сім’ї та релігійні права (див. Алма 43:9–14, 45–54; 44:1–7; 46:12, 20–21, 28; 48:10–16, 21–23; див. також Повторення 20:10–12; Мормон 3:9, 15; УЗ 98:32–38).
- Віра в Бога робить нас здатними перемагати ворогів (див. Алма 43:49–50; 44:3–6; 48:7).
- Порушення Господніх заповідей веде до розладу й конфлікту, але дотримання наших завітів приносить єдність, благословення, захист і мир (див. Алма 46:4–8, 11–15, 21–22; 49:23, 30; 50:21–24; див. також 2 Нефій 2:11).
- “Християни” вірять в Ісуса Христа. Вони добровільно і віддано беруть на себе Його ім’я (див. Алма 46:13–15; див. також Дії 11:26; Мосія 5:7–12).
- Праведність обмежує силу Сатани (див. Алма 48:11–17; див. також 1 Нефій 22:26).
- Праведність і щастя можуть існувати навіть в атмосфері війни і чуток про війну (див. Алма 50:22–23; див. також Алма 62:39–41).
- Діти, які наслідують вчення праведних батьків, які зростають у праведності та які сповнені віри, можуть побачити у своєму житті великі чудеса (див. Алма 53:16–21; 56:44–56; 57:19–27; 58:37–40).
- Віра, надія й мир є дарами Бога. Ці дари дані тим, хто щиро молиться і визнає Бога джерелом своїх успіхів (див. Алма 57:35–36; 58:10–13).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 98–102.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video фільм 16 “Непохитні у вірі в Христа” можна використати для викладання Алма 43–48 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Увага: Ви можете звернутися до карти “Імовірне розташування місць, які згадуються в Книзі Мормона”, що знаходиться в додатку (с. 289), коли будете викладати ці розділи. Ви можете намалювати її на дошці або роздати учням на аркушах.

Алма 43:1–14, 45–54; 44:1–2; 48:10–23. Хоча праведні ніколи не втішаються пролиттям крові, їх виправдано, якщо вони починають воювати за свою свободу, мир, сім’ї та релігійні права. (20–25 хвилин)

Напишіть на дошці запитання: Чому така велика частина Книги Мормона присвячена війнам? Запропонуйте учням відповіді на запитання й обговоріть їхні пропозиції.

Прочитайте Мормон 8:30 і зверніть увагу на одну з умов для наших днів. Прочитайте Мормон 8:34–35, щоб зрозуміти, як автори Книги Мормона знали, що ми житимемо в час воєн і чуток про війни. Поділіться висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона з першого пункту, позначеного крапкою у вступі до Алма 43–58 (с. 183).

Поясніть, що ускладнення, яке заважає жити вірно в часи війни, полягає у знанні того, що війну виправдано. Прочитайте Алма 43:5–8 і обговоріть наступні запитання:

- Чому Ламанійці напали на Нефійців? (Напишіть відповіді на дошці під заголовком: *Мотиви Ламанійців щодо війни*.)
- Якби ви були Нефійцем, чи відчували б ви себе виправданим, щоб іти воювати з Ламанійцями? Чому так або ні?

Попросіть учнів прочитати Алма 43:9–14 і підкреслити причини, чому Нефійці вирішили захищатися. Запропонуйте учням розповісти про те, що вони дізналися, і напишіть їхні відповіді на дошці під заголовком: *Мотиви Нефійців щодо війни*. Запитайте: Чим мотиви Нефійців відрізняються від мотивів Ламанійців? Прочитайте вірші 44–48, щоб зрозуміти, як мотиви кожної групи вплинули на їхню боротьбу. Прочитайте Алма 43:49–44:2 і запитайте:

- Коли Нефійці мали можливість закінчити бій, як вони відреагували?
- Як їхній військовий ватажок, полководець Мороній, ставився до смерті своїх ворогів?

Прочитайте Алма 48:11, 14, 16 і запропонуйте учням зробити перехресне посилання цих віршів на Алма 44:1. Запитайте: Як вірування Нефійців стосовно пролиття крові вплинуло на них під час цієї битви?

Попросіть учнів прочитати Алма 48:21 і позначити фразу, яка найкраще описує, як Нефійці ставилися до війни зі своїми Ламанійськими братами. Запитайте: Що, на вашу думку, означає “змушені неохоче”? Нехай учні прочитають вірш 23 і позначать дві причини, чому Нефійці відчували сум, воюючи з Ламанійцями?

Запитайте учнів, як вони ставляться до війни. Поясніть, що іноді члени Церкви живуть у країнах, які вступають у руйнівні війни. Прочитайте наступне твердження, видане Першим Президентством у 1942 році:

“Церква виступає й повинна виступати проти війни. Сама Церква не почне війни, якщо Господь не дасть нових наказів. Неможливо вважати війну праведним засобом урегулювання міжнародних конфліктів. Вони повинні й можуть вирішуватися—як погодилися народи—шляхом переговорів і угод.

Але члени Церкви є громадянами, тобто підкоряються законам своїх країн, на які Церква не має впливу. Сам Господь наказав нам “виконувати закон, який є конституційним законом землі” [див. УЗ 98:4–7]....

...Отже, коли конституційний закон, згідно з цими принципами, закликає чоловіків Церкви до служби в збройних силах будь-якої країни, громадянами якої вони є, їхнім найвищим громадянським обов'язком буде відповісти на цей заклик. Якщо, почувши заклик і підкорившись своїм командирам, вони позбавлять життя тих, хто воює проти них, то їх не буде звинувачено у вбивстві й на них не буде накладено покарання, яке Бог призначив тим, хто вбиває” (in Conference Report, Apr. 1942, 94).

Свідчіть, що війни треба уникати настільки, наскільки це можливо. Однак Господь сказав, що нас виправдано, якщо ми воюємо, щоб захистити свою свободу, сім'ї та релігійні права. Крім того, якщо ми йдемо на війну згідно з обов'язком, який ми маємо перед своєю країною, і ми вірні заповідям Господа й не втішаємося кровопролиттям, то Він виправдає нас.

Алма 43:18–38; 48:15–16; 49:1–15; 50:1–6. Так само, як Нефійці укріпляли свої міста і озброювалися, так і ми маємо зміцнюватися словом Господа, щоб мати захист від духовного пошкодження. (20–25 хвилин)

Попросіть учнів мовчки прочитати слова гімну “Будем труд вершити” (*Гімни і дитячі пісні*, № 10). Запропонуйте учням відшукати інші гімни, в яких згадується війна або суперечка. Обговоріть наступні запитання:

- Чому, на вашу думку, в багатьох наших гімнах йдеться про битву або війну?
- З ким ми знаходимося у стані війни?
- Прочитайте Об'явлення 12:7–9. Згідно з цими віршами, коли почалася війна з Сатаною?
- Прочитайте вірш 11. Яку ми маємо зброю для боротьби з Сатаною?
- До яких втрат може призвести ця війна?
- Чи зачепила ця війна когось із ваших близьких? Яким чином?
- Прочитайте Учення і Завіти 27:15–18. Чого ці вірші навчають стосовно того, як нам захищати себе у цьому конфлікті?

Поясніть учням, що ми можемо багато дізнатися про те, як захистити себе в духовних баталіях, вивчаючи підготовку і плани полководця Моронія і його воїнів до їх реальних битв. Напишіть наступні посилання на дошці:

- Алма 43:18–21, 37–38
- Алма 43:23–24
- Алма 43:28–30
- Алма 48:15–16
- Алма 49:1–4, 8, 14–15
- Алма 50:1–6

Поділіть клас на шість груп і призначте кожній групі один з уривків на дошці. Дайте учням час, щоб прочитати їхні вірші й поміркувати над наступним запитанням:

“Як я можу застосувати подібну стратегію, щоб захиститися від нападів Сатани?” Нехай вони поділяться тим, про що дізнаються, і обговорять свої знахідки.

Алма 43:49–50; 44:3–5; 48:7, 15–16. Віра в Бога робить нас здатними перемагати ворогів. (15–20 хвилин)

Попросіть кількох учнів коротко розповісти про випадки, коли вони були налякані. Нехай клас запропонує стільки різних видів страху, скільки можливо. Поясніть, що в Писаннях описано два види страху. Іноді *страх* означає “поважати або благоговіти”. Боятися Бога означає благоговіти перед Ним і дотримуватися Його заповідей. У інших випадках *страх* означає “боятися небезпеки, зла, болю або невідомого”. Запропонуйте учням звернутися до Путівника по Писаннях. Нехай вони знайдуть вірші про другий вид страху і те, як ми можемо його подолати. Напишіть на дошці кілька з таких посилок поряд з короткими підсумками викладеного принципу.

Запитайте: Який вид страху ви відчували б, якби потрапили на сучасну битву з одним мечем для свого захисту? Прочитайте перше речення в Алма 43:48 і запитайте: Чи мали причину для страху люди Моронія? Чому? Прочитайте вірші 49–51, звертаючи увагу на те, що робили Нефійці у відповідь на атаку ворога. Обговоріть наступні запитання:

- Які євангельські принципи виявили Нефійці?
- Як віра в Бога визволила їх?

Скажіть учням, що коли Нефійці оточили Ламанійців, Мороній зупинив битву і звернувся до Зарагемни, ватажка Ламанійців. Нехай учні прочитають Алма 44:3–4; 48:7, 15–16 і позначать причини, чому Нефійці отримали владу над Ламанійцями. Прочитайте Алма 44:5, відшукуючи джерело щастя Нефійців навіть у час війни. Запитайте:

- Де знаходиться “священне слово”?
- Як це може допомогти збільшенню нашої віри?
- Яких “ворогів” віра в Ісуса Христа допомагає вам перемагати?
- Хто є більшим ворогом: той, хто вражає фізичне тіло, чи той, хто вражає душу? Чому?
- Яким чином Сатана атакує наші душі?

Поділіться наступним висловлюванням Президента Гордона Б. Хінклі, у той час члена Першого Президентства:

“Церква має безліч критиків і армію ворогів. Вони глузують над тим, що є священним. Вони применшують і зводять на ніщо те, що йде від Бога. Вони потурають бажанням тих, хто не прикривають свого задоволення, коли бачать, як роблять посміховиськом те, що є священним. Я думаю що ніщо так не суперечить духу Христа, як така поведінка.

Нам боляче, коли оскверняють те, що є святим. Але нам не слід боятися. Ця справа більша за будь-яку людину. Вона переживе всіх своїх ворогів. Нам треба лише йти вперед, не маючи страху, спираючись на силу віри” (*Faith: the Essence of True Religion* [1989], 16).

Запитайте:

- Який взаємозв’язок між вірою і страхом?
- Прочитайте Учення і Завіти 6:34, 36–37. Як наявність віри в Спасителя дає нам силу перемагати ворогів?

Алма 45:1–19. Господь знає про майбутні події і може відкривати їх Своїм пророкам. (15–20 хвилин)

Прочитайте вчорашній прогноз погоди на сьогодні. Запитайте учнів:

- Наскільки точним був прогноз погоди?
- Як часто, на вашу думку, прогноз погоди буває точним?
- Чому прогнози іноді неточні?
- Чим саме метеоролог, що готує прогноз погоди, відрізняється від Господнього слуги, що пророкує?
- Чому обіцяння Господа завжди здійснюються?

Скажіть учням, що в кінці свого служіння пророк Алма залишив свою сім’ю і народ. Нехай учні прочитають Алма 45:18–19 і знайдуть, куди він пішов. Перед тим, як піти, Алма розмовляв зі своїм сином Геламаном і навчав його. Попросіть учнів прочитати Алма 45:1–8 і розповісти, що Алма хотів знати про свого сина. Прочитайте Алма 37:1 і запитайте:

- Що було наказано робити Геламану, що було дуже важливим для того, щоб він мав сильне свідчення?
- Як ви можете поділитися своїм свідченням з майбутніми поколіннями?

Скажіть учням, що Алма дав розсудливе пророцтво стосовно майбутнього Нефійців. Нехай учні прочитають Алма 45:10–17 і підкреслять складові цього пророцтва. Запитайте: Що призведе до знищення Нефійців? Запропонуйте учням скористатися своїми посиленнями та коротким змістом розділів, щоб знайти, де в Книзі Мормона здійснилося його пророцтво щодо знищення Нефійців. (Мормон 6). Вкажіть учням на дати в короткому змісті до Мормон 6 і запитайте, коли знищення завершиться. Обговоріть наступне:

- Як Алма знав з такою точністю про подію приблизно за 500 років до того, як вона відбулася?
- Прочитайте Учення і Завіти 1:38. Як обіцяння Господа в цьому вірші стосується народу з Книги Мормона?
- Як воно відноситься до наших днів?

Поділіться наступними висловлюваннями. Президент Уілфорд Вудрафф сказав:

“Якби ми мали перед собою всі одкровення, які Бог коли-небудь давав людині... і вони були б складені в стос сто футів заввишки, Церква і царство Бога не змогли б зростати по всьому світі в цьому або іншому столітті без живих пророків Бога” (“The Keys of the Kingdom,” *Millennial Star*, 2 Sept. 1889, 548).

Старійшина Джон Тейлор, у той час член Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Одкровення, дані Адаму, не навчали Ноя будувати ковчег; так само одкровення, дані Ною, не підказали Лоту залишити Содом; і жодне з цих одкровень не вказало дітям Ізраїля залишити Єгипет. Усі вони мали власні одкровення” (“On Priesthood,” *Millennial Star*, Nov. 1847, 323).

Президент Езра Тефт Бенсон, у той час президент Кворуму дванадцятьох, сказав: “Живий пророк більш важливий для нас, ніж головні труди” (“Fourteen Fundamentals in Following the Prophet,” in *1980 Devotional Speeches of the Year* [1981], 26). Запитайте: Чому, на вашу думку, це є істинним? Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли вони відчували, що слова Господа прийшли до них через Його пророка. Запитайте: Які благословення ви мали в житті завдяки словам живого пророка?

Сестра Вірджинія У. Дженсен, член генерального президентства Товариства допомоги, сказала:

“Ми не маємо багато гарантій у цьому житті... Ніщо з того, що людина робить чи перевіряє, не може мати цілковитої гарантії. Але чудо полягає в тому, що Господь дав нам дивовижні, абсолютні гарантії. І ось одна з них: він обере пророка, і він ніколи не дасть цьому чоловікові вести нас хибним шляхом. Уявіть на хвилину вплив цього обіцяння. Існує, щонайменше, одне місце, куди ми можемо звернутися за чистим неоскверненим провідництвом” (*Лілягона*, січень 1999, с. 14).

Алма 46. Порухення Господніх заповідей веде до розладу й конфлікту, але дотримання наших заповідей приносить єдність, благословення, захист і мир.
(40–45 хвилин)

Покажіть учням прапор вашої країни. Попросіть їх пояснити кольори на прапорі й символи. Запитайте: Які почуття прапор може принести людям, що сильно турбуються про свою країну? Заохочуйте учнів звернути увагу на те, що використав полководець Мороній, щоб зібрати свій народ.

Напишіть на дошці наступну таблицю. Включіть до лівої колонки вірші з Писань, а праву колонку не заповнюйте. Поділіть клас на чотири групи. Призначте

кожній групі набір віршів і попросіть їх заповнити таблицю для цих віршів.

Посилання	Головний провідник	Чи були провідниками Ламанійці?	Чи були розкольникми серед провідників у Нефійців?
Алма 43:5–8	Зарагемна	Ні	Так
Алма 46:3–7	Амалікія	Ні	Так
Алма 50:25–29	Моріантон	Ні	Так
Алма 61:8; 62:6	Пахус	Ні	Так

Поясніть, що ворогами, про яких Мормон пише в Алма 43–63, були або група Нефійських розкольників, або ті, хто підбурював чи ставав на чолі цих розкольників. Ті, хто повстали й залишили Нефійців, створили серйозні труднощі своїм розколом. Нехай учні прочитають Алма 47:36 і обговорять, чому розкольникми були такою загрозою для миру й безпеки праведних Нефійців.

Запитайте: Чому, на вашу думку, ці розкольникми пішли від Нефійців і приєдналися до Ламанійців у війні з колишніми співвітчизниками. Прочитайте Алма 45:23–46:3, щоб зрозуміти, чому люди Амалікії стали розкольникми. Запитайте:

- Як багатство може привести до розколу серед людей?
- На кого покладається гордовита людина замість Бога?
- Чому гордовита людина менше хоче прислухатися до поради служителів Господа?
- Як ті, хто відкидають пораду Господа, часто діють по відношенню до тих, хто приймає її?

Прочитайте Алма 46:4–7 і запропонуйте учням підкреслити причини того, чому Амалікія мав успіх, відводячи людей від Церкви. Прочитайте Алма 46:8–9 і попросіть учнів навести приклади з Писань або з життя, які показують, що те, про що каже Мормон у цих віршах, є істинним.

Прочитайте разом Алма 46:11–12 і визначте шість причин того, чому, як вважали Нефійці, війна була виправдана (див. також Алма 43:45–47). Поділіть учнів на шість груп. Призначте кожній групі намалювати на аркуші паперу малюнок, що уособлює одну з шести причин. Намалюйте гасло волі на дошці або повісьте великий кусок тканини. Попросіть одного учня з кожної групи прикріпити малюнок, зроблений групою, до гасла волі й пояснити цей малюнок класу. Прочитайте Алма 46:13–22 й обговоріть наступні запитання:

- Крім того, що полководець Мороній підняв гасло волі, як ще він підготувався до опору Амалікії? (див. в. 16).
- Як може молитва допомогти об'єднанню людей для спільної справи?
- Що означало те, що люди розірвали свій одяг, кинувши його до ніг Моронія? (див. вв. 20–22).
- Який, на вашу думку, вплив мав на людей завіт жити вірно, захищаючи свої сім'ї та свободи?

Попросіть учнів прочитати вірші 28–29 і запитайте: Який успіх мав полководець Мороній в об'єднанні Нефійців для своєї праведної справи? Прочитайте вірші 33–35 і зазначте, що хоча, звичайно, не є правильним змушувати до вступу в завіт під загрозою смерті, але дії Амалікійців загрожували життю і свободі Нефійців. Важливо також пам'ятати, що полководець Мороній діяв, маючи повноваження від уряду. Запитайте: Яке значення надавав Мороній вступу в завіти і їх дотриманню. Поясніть, що люди в Книзі Мормона настільки серйозно ставилися до завітів, у які вступали, що Мороній міг охоче довіряти зрадникам, якщо вони давали своє слово (див. також Алма 44:6, 8, 19–20). Прочитайте Алма 46:36–41 і запитайте: Яке значення мало те, що Нефійці дотримувалися своїх завітів?

Обговоріть наступні запитання:

- Яким чином дотримання завітів готує вас до духовних “битв”?
- Чому, на вашу думку, дотримання обіцянь Господу приносить більший мир і щастя?
- Яким чином дотримання завітів, навіть якщо це важко, зміцнює вас?

Поділіться цим обіцянням старійшини Джеффри Р. Холланда: “Мир і свобода від страху... прийде до тих, хто в Сіоні, у тому числі—і особливо—до дітей тих, хто вступив у завіти й дотримується їх” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 291).

Алма 46:13–15. “Християни” вірять в Ісуса Христа. Вони добровільно і віддано беруть на себе Його ім'я. (15–20 хвилин)

Напишіть на дошці: *Чи є мормони християнами?* Запитайте учнів:

- Коли ви чули це запитання востаннє?
- Якби хтось поставив вам це запитання сьогодні, як би ви відповіли?

Запропонуйте учням назвати якості, завдяки яким можна визначити, чи людина є християнином, і напишіть їх на дошці.

Запитайте, чи члени Церкви в Книзі Мормона були християнами. Нехай учні прочитають Алма 46:13–16 і підкреслять слово *християни*. Запитайте: Як описано християн у цих віршах? Запропонуйте учням підкреслити ці описи. Запитайте:

- Як ці якості можна порівняти з переліком на дошці?
- Чому, на вашу думку, істинні віруючі “з радістю” взяли на себе ім'я Христа? (в. 15).

Запропонуйте учням зробити перехресне посилання з Алма 46:14–15 на Мосія 5:7–12. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Джозефа Б. Віртліна:

“Дві якості притаманні християнам: (1) вони сповідують *віру* в Спасителя і (2) вони *діють* у гармонії з вченнями Спасителя. Вірні члени Церкви, яких називають святі або святі останніх днів, чітко відповідають обом якостям. Своєю вірою і своїми діями ми показуємо, що в нашій вірі “наріжним каменем є сам Ісус Христос” [Ефесянам 2:20]

...За визначенням християнином є не лише той, хто виявляє *віру* в Спасителя, але християнин *живе і діє* згідно з вченнями і заповідями Ісуса Христа. Він навчав: “Не кожен, хто каже до Мене: “Господи, Господи!” увійде в Царство Небесне, але той, хто *виконує* волю Мого Отця” [Матвій 7:21; курсив додано]. Ісус також сказав: “Якщо Ви Мене любите,—виконуйте мої заповіді” [Іван 14:15; УЗ 124:87]. Він наказав нам влаштовувати своє життя за Його зразком [див. 3 Нефій 12:48; Матвій 5:48; 3 Нефій 27:27]. Істинні учні Господа мають бути “виконавцями слова, а не слухачами самими” [Якова 1:22]...

Коли ми беремо на себе Його ім'я, ми ще більш безсумнівно є християнами, бо носимо ім'я Христа. Кожного тижня, коли ми приймаємо символи хліба й води, ми робимо це в пам'ять про Нього. Ми повновластимо свій завіт, що “ми бажаємо взяти на себе ім'я Сина Божого і завжди пам'ятати його і дотримуватися його заповідей, які він дав нам” [УЗ 20:77]” (in Conference Report, Oct. 1996, 96, 98–99; or *Ensign*, Nov. 1996, 70, 72).

Поясніть учням, що, в своєму істинному розумінні, слова *святий останніх днів* і *християнин* мають однакове значення. Запропонуйте учням відповісти на наступні запитання на аркушах паперу:

- Яким чином я показую, що є християнином?
- Як я можу стати кращим християнином?

Алма 47; 48:11–20. Праведність обмежує силу Сатани. (45–50 хвилин)

Попросіть учнів назвати провідника, яким вони захоплюються. Нехай вони вкажуть на риси, які сприяють ефективності цього провідника. Напишіть на дошці заголовки: *Праведні провідники* і *Злочестиві провідники*. Прочитайте Учення і Завіти 121:41–43 і перелічіть на дошці якості праведних провідників, що їх надано в цих віршах. Запитайте: Як наявність цих рис робить нас кращими служителями Господа?

Поясніть, що є багато праведних провідників у Книзі Мормона, приклад яких можна наслідувати. Нехай учні прочитають Алма 48:11–20 і перелічать характеристики полководця Моронія і Геламана. Напишіть ці характеристики поряд з переліком “Праведні провідники”. Запитайте: Чому ви б хотіли наслідувати цих провідників? Нехай учні обговорять, як наявність таких праведних якостей як у Моронія чи Геламана допомогли б їм в їх

церковних покликаннях, у їхньому навчанні, в їхній роботі й у них вдома.

Поясніть, що так само як, знання про хороших провідників допомагає нам наслідувати їх, так само знання про злочестивих провідників допомагає нам не піддаватися їхньому обману. Всім класом прочитайте Алма 46:9–10; 47:1–35; 49:10. Коли ви читатимете, запропонуйте учням робити нотатки про характер Амалікії, його цілі й тактику. Коли ви закінчите читання, напишіть їхні знахідки на дошці під заголовком *Злочестиві провідники*. Обговоріть наступні запитання:

- Що б ви відчували, якби Амалікія був вашим провідником? Чому?
- Кого, крім Амалікії, можна було б додати в цей перелік?
- Прочитайте Мойсей 4:1–6. Які характерні особливості, цілі й тактика Амалікії подібні до тих, що їх має Сатана?
- Чому корисно знати стратегію Сатани? (див. 2 Коринтянам 2:11).

Обговоріть наступне висловлювання старійшини Джеймса Е. Фауста, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Ми маємо внутрішню систему гальм, які зупиняють нас перш, ніж ми надто далеко заїдемо за Сатаною по хибній дорозі. Це тихий, ледь чутний голос всередині нас. Але досить нам поступитися один раз, як система гальм починає пропускати рідину для гальмування, і наш гальмовий механізм стає слабким і недовірливим...”

...Не можна допустити, щоб страх перед силою Сатани паралізував нас. Він не має над нами сили, поки ми йому не дозволимо. Він дійсно підступний, але якщо ми залишимося непохитними, він відступить [див. Кн. Якова 4:7; 1 Нефій 22:26]...

...Один з прийомів Сатани полягає в тому, щоб переконати людину, яка провинилася, що немає надії на прощення. Але надія завжди є. В більшості гріхів, якими б тяжкими вони не були, можна покаятися, якщо бажання є досить щирим...

...Зусилля Сатани можуть бути зруйновані кожним, хто приходить до Христа через послухність завітам і обрядам євангелії. Смирених послідовників божественного Вчителя не зможе звести диявол, якщо вони будуть чесні й віддані своєму супутнику життя, приходитимуть у дім Господа, гідно отримуватимуть причастя, дотримуватимуться Суботнього дня, платитимуть десятину й пожертвування, звертатимуться з молитвою покаяння, братимуть участь в Господній роботі й наслідуватимуть тих, хто їх очолює” (in Conference Report, Oct. 1987, 41, 43–44; or *Ensign*, Nov. 1987, 34–36).

Алма 50:19–23. Праведність і щастя можуть існувати навіть в атмосфері війни і чуток про війну.

(15–20 хвилин)

Покажіть учням газетну або журнальну статтю про нещодавню катастрофу, спричинену погодними стихіями, як, наприклад, ураганом, сніговими заметами або повінню. Запитайте:

- Якби така катастрофа сталася в місцевості, де ви живете, куди б ви хотіли піти, щоб врятуватися?
- Що особливого в тому місці, що викликає у вас почуття безпеки в той час, коли навколо метушня або стихійне лихо?
- Чому можливо відчувати мир навіть під час стихійного лиха?

Поясніть, що Мормон, скорочуючи Книгу Мормона, іноді додавав власні коментарі, щоб пояснити, чому він включив певну оповідь. Нехай учні прочитають Алма 50:19, звертаючи увагу на фразу, яку використав Мормон, щоб особливо наголосити читачам важливий принцип (“І так ми бачимо”). Запитайте: Чого Мормон навчає нас у цих віршах про милість і справедливість Господа? Попросіть учнів прочитати вірш 20 і підкреслити подвійне обіцяння, яке Господь дав нащадкам Легія. Запитайте:

- Яким є обіцяння тим, хто дотримується Господніх заповідей?
- Що втрачають ті, хто нехтує Його заповідями?

Попросіть учнів прочитати Алма 50:21–23 і визначити, яким чином обидві частини цього обіцяння здійснилися. Запитайте:

- Яка фраза описує тих, хто залишався вірним під час цієї війни? (“Не було щасливішого часу серед народу Нефієвого”).
- Чому, на вашу думку, вони були щасливими в такі важкі часи?
- Як це можна застосувати до членів Церкви в сучасному світі?

Поділіться наступним висловлюванням старійшини М. Рассела Балларда:

“Через віру ми можемо знайти мир, спокій і сміливість, щоб вистояти. Якщо ми покладаємося на Бога і на Його план для нашого щастя всім серцем, а не прислухаємося до власного розуміння (див. Приповіді 3:5), народжується надія. Надія виростає з віри і дає значення і ціль всьому, що ми робимо. Це може дати нам спокій перед лицем нещастя, зміцнити в часи випробування і заспокоїти, коли у нас є причина сумніватися або страждати” (in Conference Report, Apr. 1995, 30 or *Ensign*, May 1995, 23–24).

Алма 53:10–21; 56:44–56; 57:19–27. Діти, які наслідують вчення праведних батьків, які зростають у праведності та які сповнені віри, можуть побачити у своєму житті великі чудеса. (45–50 хвилин)

Покажіть наступні ілюстрації з набору ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, помістивши їх одна біля одної на дошці: “Народ Анті-Нефій-Легіїв закопує свої мечі” (№ 311) і “Дві тисячі молодих юнаків” (№ 313). Запитайте:

- Кого зображено на цих малюнках?
- Що вказує на те, що це зображення народу Аммона (Анті-Нефій-Легіїв)?

Запропонуйте будь-кому з учнів, хто читав ці розділи, розповісти, яке відношення мали молоді воїни до народу Аммона?

Напишіть над першим малюнком: *Народ Аммона і Сини народу Аммона* над другим. Попросіть половину класу прочитати Алма 24:13, 16, 18. Нехай один з цих учнів напише під першим малюнком головні пункти звіту, в який вступив народ Аммона. Попросіть решту класу прочитати Алма 53:16–17. Нехай учень з цієї групи напише під другим малюнком основні пункти звіту, укладеного молодими воїнами.

Попросіть учнів прочитати Алма 53:10–13 і пояснити, чому народ Аммона був на межі того, щоб порушити свою клятву. Прочитайте вірші 14–15 і запитайте:

- Чому Геламан переконав їх дотримуватися завіту?
- Чого це нас навчає стосовно важливості дотримання завітів?
- Які завіти ви склали з Господом?

Попросіть учнів прочитати вірші 19–21 і підкреслити якості цих молодих чоловіків. Запропонуйте учням обговорити, як наявність цих рис може допомогти їм залишатися вірними в “битвах”, з якими вони стикаються щодня.

Призначте шести учням прочитати одну з наступних підбірок віршів з Алма 56: вірші 1–2, 3–4, 5–6, 7–8, 9–10, 16–17. Нехай учні коротко перекажуть свої вірші. Поясніть, що невелика недосвідчена армія Геламана повинна була битися з більш сильною армією Ламанійців (див. вв. 34–44). Прочитайте Алма 56:45–46 і запитайте:

- Кому довіряли ці молоді чоловіки?
- Що в розповіді цих молодих чоловіків вказує на те, кому саме вони довіряли?
- Прочитайте вірші 47–48. Чому вони були такі сміливі?
- Прочитайте вірші 49, 54–56. Що принесло Геламану після битви “велику радість”?
- Чому, на вашу думку, всіх цих молодих чоловіків було збережено?
- Чому, на вашу думку, праведних не завжди фізично збережено в битвах?
- Прочитайте Алма 57:36. Як вірні перемагають, навіть якщо втрачають життя?

Підсумуйте для учнів, як сини Геламана провели другий бій, в якому чисельна перевага була на боці супротивника (див. Алма 57:1–19). Прочитайте Алма 57:20–22, 25–27 і запитайте:

- Як ці чоловіки діяли в цій битві?
- Кому Геламан приписував їхні надзвичайні якості?
- Яким чином навчання, свідчення та приклад ваших батьків впливають на вас?
- Як результат цього бою можна порівняти з результатами попереднього бою? (див. Алма 56:56).
- Чому приписували воїни свою схоронність?

Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли їм допомагала сила Бога, бо вони мали віру в Нього. Принесіть своє свідчення про силу віри. Поділіться таким висловлюванням старійшини Рекса Д. Пінегара:

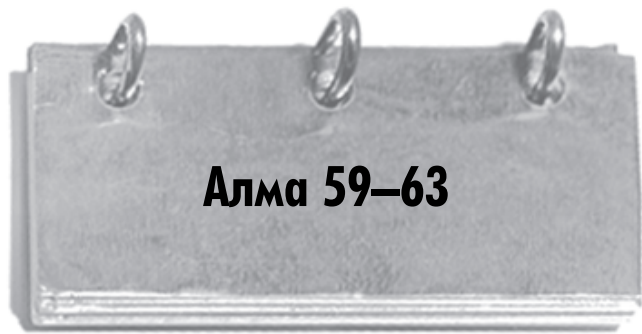
“З власного досвіду життєвих труднощів я навчився, що віра в Бога розвиває особисту любов до Нього, яка повертається до нас Його благословеннями в час потреби... Не бійтеся викликів життя, але підходьте до них з терпінням, з вірою в Бога. Він винагородить вашу віру силою не лише, щоб витримати, але щоб подолати труднощі, розчарування, випробовування і негаразди повсякденного життя. Старанно намагаючись жити за законом Бога і з вірою в Нього, ми не зійдемо з вічного шляху ні за багатства світу, ні за його славу” (in Conference Report, Oct. 1982, 36; or *Ensign*, Nov. 1982, 26).

Попросіть учнів пригадати, хто першим навчав цих воїнів про віру (див. Алма 56:47–48). Поділіться наступною настановою Першого Президентства:

“Ми радимо батькам і дітям віддавати найвищий пріоритет сімейній молитві та домашньому сімейному вечору, вивченню і навчанню євангелії і благодійним сімейним заходам. Однак, хоча інші гідні та доречні запити й заходи також можуть мати місце, вони не повинні замінити божественно призначені обов’язки, які можуть виконуватися належним чином лише батьками та сім’ями” (First Presidency letter, 11 Feb. 1999).

Обговоріть наступні запитання:

- Кому адресовано цю пораду Першого Президентства?
- Чому, на вашу думку, її адресовано не лише батькам?
- Що ви можете зробити, щоб допомогти своїй сім’ї провести сімейну молитву, домашній сімейний вечір, вивчення й навчання євангелії та інші відповідні заходи вашим найвищим пріоритетом?
- Як, слідує цій пораді, ви зміцните свою віру і віру своєї сім’ї?

Алма 59–63

Вступ

Знову Нефійський народ був на межі знищення через злочестивість людей і провідників. Хоча полководець Мороній вів успішну воєнну кампанію проти Ламанійців, внутрішні непорозуміння й конфлікти вивели його народ на небезпечно близьку відстань від біди. Дізнавшись про внутрішню кризу, Мороній направився до Зарагемлі, об'єднав свою армію з армією Пагорана і наніс поразку прихильникам царя, які захопили контроль над урядом.

Коли провідники ставали корумпованими і впливали своєю злочестивістю на народ, люди часто втрачали свою релігійну свободу. Такою була ситуація в Зарагемлі, коли прихильники царя захопили правління. Господь сказав полководцю Моронію: “Треба очистити спочатку посудину всередині, а потім очистити посудину зовні також” (Алма 60:23). Полководець Мороній і Пагоран об'єдналися проти прихильників царя, щоб їх народ міг “твердо сто[яти] за ту волю, з якою Бог створив їх свободними” (Алма 61:21).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Відсутність єдності послаблює народ. Праведність і віра в Бога посилюють єдність і зміцнюють народ (див. Алма 59:9–13; 60:6–24; див. також Матвій 12:25; УЗ 38:27).
- Щоб звільнитися від ворогів і отримати Божі благословення, люди і провідники народу спочатку мають очиститися самі (див. Алма 60:23; 61:19–20; 62:6–13).
- В часи випробувань праведні смиренно звертаються до Господа, який зміцнює і благословляє їх, тоді як злочестиві відкидають Господа і стають ще більш закам'янілими (див. Алма 62:39–51).
- Іноді Господь зберігає злочестивих завдяки молитвам праведних (див. Алма 62:40; див. також Алма 10:22–23; Геламан 13:13–14).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 103–104.

Поради для вчителя

Алма 59–61. Відсутність єдності послаблює народ. Праведність і віра в Бога посилюють єдність і зміцнюють народ. (45–50 хвилин)

Запропонуйте одному з учнів прочитати наступне висловлювання пророка Джозефа Сміта:

“Єдність—це сила; і коли я розмірковую про її важливість для стабільності всього уряду, я здивований нерозумними діями осіб і партій, спрямованими на розкол з метою завоювання влади” (*History of the Church*, 6:198).

Запитайте:

- Що, на вашу думку, має на увазі цей вислів?
- Яким чином єдність є силою?
- Які ви знаєте групи, команди чи організації, що мають більшу силу завдяки єдності?
- Як Сатана хоче зруйнувати єдність народу? Церкви? вашої сім'ї?

Напишіть на дошці наступні запитання (не включайте запропоновану відповідь до четвертого запитання). Нехай учні проглянуть Алма 59:1–13, відшукуючи відповіді на запитання.

- Чому Мороній “надзвичайно зрадів” в 1 вірші, але “надзвичайно засмутився” у вірші 11?
- Чому Пагоран послав людей до міста Нефійга?
- Якого важливого принципу ви навчилися з вірша 9?
- Як це можна порівняти з поступкою гріху? (Легше протистояти спокусі, ніж каятися в гріху).
- Як злочестя або праведність Нефійців вплинули на те, що сталося з ними? (див. вв. 11–13).
- Як це може бути істиною для нашого життя?

Попросіть учнів уявити, що вони є політичними радниками Пагорана, головного судді Нефійського народу. Скажіть, що Пагоран щойно отримав листа від полководця Моронія і просить їхньої поради щодо того, як йому відповісти. По черзі прочитайте лист Моронія в Алма 60:1–21, 36 (або інші вірші, які ви виберете). Запитайте:

- Якими були звинувачення полководця Моронія?
- Чи повинні були Пагоран і провідники народу ображатися на цей лист? Чому так або ні?
- Як би ви охарактеризували полководця Моронія? Він був бунтівником чи патріотом? Як ви це можете довести?
- Як би ви порадили Пагорану відповісти?

Прочитайте класу Алма 61:2–21 (або деякі з цих віршів), щоб побачити, як Пагоран відповів полководцеві Моронію. Обговоріть наступні запитання:

- Які причини назвав Пагоран стосовно того, чому людей і провізію не було послано для армії Моронія? (див. вв. 1–8).
- Хто був загальним ворогом, який загрожував знищити їхню країну? (див. вв. 3–5).
- Що Пагоран і Мороній мали спільного? (див. Алма 60:36; 61:9–10).
- Чому їх можна вважати великими патріотами?
- Як злочестивість розділяє народ?
- Як розділення в народі веде до його знищення?
- Прочитайте Алма 62:6–8. Які благословення отримують ті, хто об'єднується заради праведних принципів?
- Як ці принципи можна застосувати у вашому житті? у вашій родині? у Церкві?

Попросіть учнів прочитати наступні висловлювання і обговорити, як їх застосувати в житті. Орсон Ф. Уїтні, який пізніше став членом Кворуму дванадцятьох, писав:

“Сила полягає в єдності, а не в розколі; в смиренні, а не в гордовитості; в жертвності, а не в егоїзмі; у послухності, а не в бунті” (*Life of Heber C. Kimball* [1945], 64).

Старійшина Генрі Б. Айрінг з Кворуму дванадцятьох сказав:

“Інше застереження—унікати гордині. Єдність, яка приходиться у сім'ю чи поміж людей, пом'якшена Духом, принесе велику силу. З тією силою приходиться визнання світу. Незалежно від того, що приносить те визнання: похвалу чи заздрість, воно може призвести нас до гордині. А це образить Духа. Є захист від гордині, того певного джерела розбрату. Це бачити щедроти, які Бог виливає на нас, не тільки як ознаку Його милості, але як можливість об'єднатися з тими, хто оточує нас, у найвищому служінні” (in Conference Report, Apr. 1998, 89; or *Ensign*, May 1998, 68).

Алма 62:1–13. Щоб звільнитися від ворогів і отримати Божі благословення люди і провідники народу спочатку мають очиститися самі. (25–30 хвилин)

Покажіть учням дві прозорі склянки: одну брудну ззовні, а іншу брудну зсередини. Налийте у склянки воду і запитайте учнів, з якої склянки вони пили б. Запитайте:

- Яка різниця в тому, щоб пити зі склянки, брудної ззовні, чи склянки, брудної зсередини?
- Що ви хотіли б зробити перед тим, як пити зі склянки, брудної зсередини?
- Як люди можуть бути схожі на ці склянки?
- Прочитайте Матвій 15:18–20. Чому більш важливо бути чистими зсередини?

Прочитайте Алма 60:23–24 і зверніть увагу на те, як це стосується обговорення. Запитайте:

- Чому ви думаєте, що треба спочатку очистити “посудину всередині”? (див. Матвій 23:26).
- Внутрішність якої посудини мав на увазі полководець Мороній?

Попросіть учнів підсумувати ситуацію, яка склалася у Нефійців згідно з Алма 59–61. Нагадайте учням, що прихильники царя захопили контроль над урядом і прагнули об'єднатися з Ламанійцями. Прочитайте Алма 61:17–18 і запитайте:

- Що, за бажанням Пагорана, мав зробити Мороній?
- Як це можна співвіднести з очищенням внутрішньої частини посудини?

Прочитайте Алма 62:1–13 й обговоріть наступні запитання:

- Якими двома способами полководець Мороній відповів на лист Пагорана? (див. вв. 1–2).
- Як Мороній зібрав достатню армію, щоб виступити проти бунтівників у Зарагемлі? (див. вв. 3–6).
- Як ця війна проти прихильників царя Пахуса нагадувала очищення посудини зсередини? (див. вв. 7–9).
- Якого закону Нефійці були змушені “суворо дотримуватися” заради безпеки їхньої країни”? (див. вв. 10–11; див. також коментар до Алма 62:3–14 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, p. 104).
- Наскільки, на вашу думку, було важко Нефійцям очистити посудину зсередини? Чому?
- Як очищення посудини зсередини допомогло Нефійцям визволитися від знищення? (див. вв. 12–13).
- Як ми можемо застосувати цей принцип у наші дні?

Обговоріть наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона:

“Господь діє зсередини назовні. Світ діє ззовні всередину. Світ бере людей з нетрів. Христос забирає нетрі з людей, і потім вони самі забирають себе з нетрів. Світ формує людей, міняючи їхнє оточення. Христос змінює людей, які потім змінюють своє оточення. Світ формує людську поведінку, але Христос може змінити людську природу” (in Conference Report, Oct. 1985, 5; or *Ensign*, Nov. 1985, 6).

Алма 62:39–51. В часи випробувань праведні смиренно звертаються до Господа, який зміцнює і благословляє їх, тоді як злочестиві відкидають Господа і стають більш закам'янілими. (20–25 хвилин)

Попросіть учнів назвати найбільші з воєн. Вам можуть допомогти в обговоренні тематичні запитання, як, наприклад: “Скільки вони продовжувалися?”, “Який вплив вони мали на людей?”

Запропонуйте учням порівняти Алма 62:39 з Алма 43:3, щоб визначити, як довго Нефійці воювали з Ламанійцями (близько тринадцяти років). Запитайте:

- Який вплив, на вашу думку, мали “багато років” війни і кровопролиття на Нефійський народ?
- Як, на вашу думку, ці роки вплинули на Церкву?

Значте, що труднощі й випробування мали різний вплив на людей. Обговоріть, чому ті ж самі події мали різний вплив на людей. Прочитайте Алма 62:40–41 і запитайте:

- Що дало можливість як хорошим, так і злим людям врятуватися від знищення?
- Чому, на вашу думку, деякі люди відійшли від Господа під час випробувань і труднощів?
- Чому, на вашу думку, деякі наблизилися до Господа?
- Як знання про це допомагає нам, коли ми самі стикаємося з випробуваннями?

Поясніть, що Церква, як організація, страждала через війну. Попросіть учнів прочитати Алма 62:44–51, відшукуючи відповіді на наступні запитання:

- Що “Геламан і його брати” зробили, щоб реорганізувати і зміцнити Церкву? (див. вв. 44–46).
- Який вплив на народ у цілому мало встановлення Церкви і централізованого уряду? (див. вв. 47–48).
- Що люди робили, щоб і надалі отримувати Господні благословення? (див. вв. 49–51).
- Як наслідування прикладу Нефійців може допомогти нам у наш час?

Алма 63. Закінчення книги Алми. (15–20 хвилин)

Напишіть на дошці наступні заголовки: *36-й рік*, *37-й рік*, *38-й рік* і *39-й рік*. Поділіть клас на чотири групи і призначте кожній групі наступні підбірки віршів з Алма 63: вірші 1–3, 4–6, 7–9, 10–16. Попросіть групи назвати події, описані в цих віршах, і написати їх на дошці під відповідними заголовками.

Покажіть учням карту світу і запитайте, наскільки, на їхню думку, далекосяжними були подорожі нащадків Легія. Вкажіть на південну частину Тихого океану, як, наприклад, Гаваї, Самоа, Тонга і Нову Зеландію і запитайте, хто міг там поселитися. Поясніть, що Президент Спенсер В. Кімбол на територіальній конференції в Самоа читав з Алма 63 і говорив святим:

“Таким чином, мені більше, ніж зрозуміло, що ваші предки вирушили на північ і частково перетнули південну частину Тихого океану. Ви не привезли з собою своїх літописів, але ви привезли багато їжі й провізії. Таким чином, ми маємо велику громаду людей в Південних морях, які походять від Нефійців і які прийшли з землі, що на півдні, й пішли на землю на північ, яка може бути Гаваїями. А потім пізніші поселення могли поширитися знову на південь до всіх цих островів і навіть до Нової Зеландії. Господь знає, що він робить, коли посилає свій народ з одного місця в інше. Це було розсіянням Ізраїля. Дехто з них залишився в Америці й пройшов від Аляски до південної точки Південної Америки. А інші з вас пішли в цьому напрямку.

Президент Джозеф Ф. Сміт, коли він був Президентом Церкви, сказав народу [Маорі] в Новій Зеландії: “Я б хотів сказати вам, брати й сестри з Нової Зеландії, що ви є частиною людей Гагота, і в цьому НЕМАЄ СУМНІВУ!” (Joseph F. Smith, quoted by William A. Cole and Elwin W. Jensen, *Israel in the Pacific*, p. 388). Він не приймав щодо цього жодних заперечень” (in Conference Report, Samoa Area Conference 1976, 15).

Попросіть учнів написати кілька речень про персонажа з книги Алма, яким вони захоплюються (наприклад, Алма, Амулек, Аммон, Лімгій, Авіш, Геламан, полководець Мороній або Теанкум). Нехай вони напишуть, чому вони захоплюються цією особою, і які риси цього персонажу вони хотіли б наслідувати. Запропонуйте деяким учням прочитати всьому класу, що вони написали.

Остання частина книги Алми описує, як Нефійську цивілізацію було спустошено війною. Війни з Ламанійцями, які продовжувалися кілька століть, і громадянська війна між прихильниками царя і прихильниками свободи підірвали спроможність нації підтримувати самих себе.

Книга Геламана розповідає про нову загрозу, набагато підступнішу, замасковану структурою Нефійського суспільства. Ця книга, взята зі скорочених Мормоном великих пластин Нефія, детально розповідає про зростання таємної змови, відомої під назвою Гадіантонових розбійників. Їх метою було захоплення влади й наживи шляхом вбивств, пограбувань та інтриг (див. Геламан 2:8). В Гадіантоні Сатана знайшов людину, подібну до Каїна, якій він міг відкрити таємні клятви і завіти (див. Геламан 6:26–27). Мормон проголосив: “Цей Гадіантон довів—таки до повалення, так, майже до повного знищення народ Нефія” (Геламан 2:13).

Вступ

Незважаючи на морок, який огорнув Нефійсько-Ламанійський світ, світло євангелії продовжувало сяяти. Силою “слова Бога” (Геламан 3:29) тисячі приєдналися до Церкви й отримали обіцяння спасіння (див. вв. 24–26, 29–30). Ламанійська нація “повністю винищила” Гадіантонових розбійників з—поміж себе (див. Геламан 6:37). Зазначте, як світло Господа нейтралізує сили темряви і дає надію тим, хто приймає його. Президент Езра Тефт Бенсон проголосив: “Слово Бога, у такому вигляді, як воно знаходиться в Писаннях, словах сучасних пророків і в особистому одкровенні, має силу зміцнювати святих і озброювати їх Духом, щоб вони могли протистояти злу, міцно триматися добра і знаходити радість у цьому житті” (“The Power of the Word,” *Ensign*, May 1986, 80).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готувати свої уроки.

- Вбивство, інтрига, суперечки і поділ ослаблюють народ і роблять його вразливим, що веде до знищення (див. Геламан 1:1–22, 27; 2; 3:17–23).

- Якщо вірні члени Церкви моляться і “володі[ють]” словом Бога” (Геламан 3:29), Церква процвітає, незважаючи на безладдя у світі (див. Геламан 3:1–3, 17–35).
- Коли люди забувають Господа і покладаються на свою власну силу, вони стають слабкими (див. Геламан 4:11–26).
- “Численніша” частина жителів обіцяної землі має обрати праведність, або вона ризикує бути знищеною (див. Геламан 5:2–3; 6:37–40; див. також Мосія 29:25–27).
- Коли ми будемо жити на вченнях Спасителя, ми знаходимо силу долати спокуси Сатани (див. Геламан 5:12).
- Служителі Бога, які навчають силою Його Духу, можуть зробити більше, щоб змінити серця ворогів, ніж армії (див. Геламан 5:13–19, 49–52; див. також Алма 31:5).
- Злочестиві люди піддаються впливу Сатани, “творця усякого гріха” (Геламан 6:30). З самого початку Сатана навчав людей отримувати вигоду через вбивство і грабіж (див. Геламан 6:21–32; див. також Мойсей 5:29–31).
- Дух Господа залишає злочестивих, які роблять свої серця закам’янілими (див. Геламан 6:35).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 105–107.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання поданого фрагменту з Писань.

 Book of Mormon Video, фільм 17 “Цикл гордовитості” розкриває матеріал в книзі Геламана 1–12 і може бути використаний для цього або наступного блоку Писань (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Геламан 1—3 Нефій 11. Прихід Ісуса Христа в Америку подібний до Другого пришествя. (30–35 хвилин)

Попросіть учнів встати, а потім сісти, коли, на їхню думку, пройде сорок сім секунд (упевніться, що вони роблять цю вправу, не користуючись годинником). Обговоріть наступні запитання:

- Чому було важко визначити, коли вийде час?
- Що допомагає вам бути більш точними у вимірюванні часу?
- Як це можна порівняти з Другим пришествям Ісуса Христа? (Ніхто не знає дня і години).
- Що дав нам Господь, щоб ми могли знати про наближення до Другого пришествия? (Серед відповідей можуть бути такі: Писання, пророки, Відновлення євангелії, місіонерська робота та ознаки часів).

Попросіть учнів знову встати і сісти, коли пройде двадцять секунд. Цього разу дозвольте їм користуватися годинником. Запитайте: Як поінформованість про ознаки Другого пришестя допомагає вам готуватися до цього дня? Обговоріть відповіді учнів.

Прочитайте наступне висловлювання Президента Езри Тефта Бенсона: “Літопис Нефійської історії перед самим приходом Спасителя відкриває багато паралелей з нашим власним часом, коли ми очікуємо Друге пришестя Спасителя” (in Conference Report, Apr. 1987, 3; or *Ensign*, May 1987, 4). Запитайте:

- Основуючись на цьому висловлюванні, як Книга Мормона може допомогти нам підготуватися до Другого пришестя?
- Які ви можете назвати паралелі між нашим часом і подіями в Книзі Мормона?

Роздайте учням копії таблиці “Книга Геламана і книга 3 Нефій: порівняння з Другим пришестям Христа”, що у додатку (сс. 297–298), або напишіть її на дошці. Поділіть ваш клас на п’ять груп і призначте кожній групі один з п’яти розділів таблиці (“Соціальні й політичні заворушення”, “Катаклізми” і т.д.). Попросіть їх проаналізувати вірші для їхнього розділу. Коли вони закінчать, нехай групи розкажуть, чого їхні вірші навчають про пришестя Господа до Нефійців, і як це можна порівняти з Другим пришестям.

Заохочуйте учнів звертати увагу на паралелі до Другого пришестя, коли вони вивчатимуть книги Геламана і 3 Нефій, щоб вони могли зміцнитися у своєму зобов’язанні готуватися до нього.

Геламан 1–6. Євангелія Ісуса Христа може вилікувати духовну недугу людей і народів.

(40–50 хвилин)

Запропонуйте одному або двом учням розповісти про випадки, коли вони хворіли, і що було зроблено, щоб вилікувати їх. Напишіть на дошці: *Хвороба, Ліки і Одужання*. Попросіть учнів визначити ці складові в розповідях їхніх товаришів і перелічити їх під відповідними заголовками. Поясніть, що Нефійці й Ламанійці в книзі Геламана страждали від іншого виду захворювань і також потребували ліків для одужання.

Прочитайте Геламан 4:11–15, звертаючи увагу на захворювання, яке описано, і напишіть його на дошці під відповідним заголовком. Поставте наступні запитання і запишіть відповіді на дошці:

- Які ліки було прописано? (див. в. 14).
- Яка ознака вказувала на те, що люди видужують? (див. в. 15).

Попросіть одного з учнів прочитати наступне висловлювання старійшини Езри Тефта Бенсона, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Спостереження за світом не додає оптимізму, але ми знаємо, якою є відповідь. Існує лише одна відповідь, і вона—євангелія Ісуса Христа. Мир повинен виходити з серця. Людські серця мають змінитися і праведність повинна правити життям людей у світі, перш ніж зможе настати мир. Нехай Бог прискорить цей день. Нехай послання відновленої євангелії поширюється з великою силою, щоб зростала кількість тих, хто повірив, щоб Божі діти могли уникнути бід, які над нами нависли” (in Conference Report, Apr. 1947, 157).

Запитайте:

- Які обіцяння було надано тим, хто прийняв “ліки”? (Серед відповідей можуть бути такі: мир, відновлене серце, захист).
- Яких бід, на вашу думку, ми можемо уникнути, якщо живемо за євангелією?

Поділіть учнів на чотири групи і призначте кожній розділ з Геламан 1–3, 5. Нехай кожна група визначить слова і фрази, які вказують на духовну недугу, ліки та ознаки процесу лікування. Попросіть одного з учнів у кожній групі розповісти про знахідки і перелічити їх на дошці під відповідним заголовком.

Обговоріть класом, як прописані Нефійцям ліки можуть допомогти людям у наш час. Прочитайте Геламан 6:1–2, 34–36 і попросіть кожного учня написати кілька речень, щоб описати, що ці принципи означають для них. Запропонуйте кільком учням прочитати класу те, що вони написали.

Геламан 1:1–22, 27; 2:1–14. Вбивства, інтриги, суперечки і поділи ослаблюють народ і ведуть його до знищення. (35–40 хвилин)

Увага: Старійшина Брюс Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох, передрікав: “Банди Гадіантонових розбійників наповнять кожен народ” (in Conference Report, Mar.–Apr. 1979, 131; or *Ensign*, May 1979, 93). Оскільки таємні змови призвели до знищення як Нефійського, так і Яредійського народів (див. Геламан 2:13; Етер 8:20–21), важливо, щоб ми усвідомили цю серйозну загрозу у наших власних країнах. Зосередьтеся на восьми характеристиках таємних змов, що їх перелічено в коментарі до Геламан 6 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 107), а не на окремих організаціях.

Намалюйте подану нижче ілюстрацію на дошці. Запропонуйте учням прочитати Матвій 12:25 і дати назву для малюнка. Запитайте:

- Що означає фраза “дім, поділен[ий] супроти себе”?
- Як це можна застосувати до сім’ї? міста? народу?
- Прочитайте Геламан 1:1–8. Що призвело до поділу серед Нефійців, описаного в цих віршах?
- Який вплив це поділення справило на сім’ю Пагорона? на Нефійське суспільство?
- Прочитайте 3 Нефій 11:29. Звідки виникли суперечки, згідно з цим віршем?
- Як це може стосуватися вас?

Поясніть, що суперечки серед Нефійців зробили їх вразливими зсередини і ззовні. Нехай учні проглянуть Геламан 1:9–13, звертаючи увагу на те, як саме Нефійці були вразливі зсередини. Попросіть їх проглянути вірші 14–22, 27 і знайти, якими вони стали вразливими ззовні. Запитайте учнів, яка загроза, на їхню думку, була більш небезпечною для Нефійського суспільства і чому.

Прогляньте разом з класом історію в Геламан 2 і обговоріть наступні запитання:

- Після того, як Нефійці подолали загрозу ззовні, що вони думали стосовно того, хто посяде місце суду? (див. вв. 1–2).
- Яка загроза зсередини зростала в силі й впливі? (див. вв. 3–5).
- Яку назву можна дати цій загрозі? (Можливі відповіді: “Гадіантонові розбійники” або “таємні змови”).
- Якою була мета цих таємних змов? (див. в. 8).
- Який вплив мали ці змови пізніше на Нефійський народ? (див. вв. 13–14).

Обговоріть наступні запитання:

- Що загрожує нашому суспільству ззовні?
- Що загрожує нашому суспільству зсередини?
- Чому так важливо для нас уникати суперечок і бути єдиними?

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Генрі Б. Айрінга, члена Кворуму дванадцятьох, і обговоріть обіцяння й застереження, що в ньому містяться:

“Причасна молитва може нагадувати нам щотижня про те, що дар єдності прийде через послухність законам та обрядам євангелії Ісуса Христа. Коли ми виконуємо наші завіти: взяти на себе його ім’я, завжди пам’ятати його і виконувати всі його заповіді, то отримуємо його Духа собі в супутники. Це пом’якшить наші серця й об’єднає нас. Але є два застереження, які повинні прийти з тим обіцанням...

Перше—Святий Дух перебуває з нами за умови, якщо ми залишаємося чистими й вільними від любові до речей світу. Якщо ми будемо нечистими, то Святий Дух покине нас. Дух перебуває тільки з тими, хто ставить Господа над світом...

Інше застереження—уникати гордині. Єдність, яка приходиться у сім’ю чи поміж людей, пом’якшена Духом, принесе велику силу. З тією силою приходиться визнання світу. Незалежно від того, що приносить те визнання: похвалу чи задрість, воно може призвести нас до гордині. А це образить Духа. Є захист від гордині, того певного джерела розбрату. Це бачити щедро, які Бог виливає на нас, не тільки як ознаку Його милості, але як можливість об’єднатися з тими, хто оточує нас, у найвищому служінні” (in Conference Report, Apr. 1998, 88–89; or *Ensign*, May 1998, 68).

Геламан 3:1–3, 17–35. Якщо вірні члени Церкви моляться і “володі[ють] словом Бога”, Церква процвітає, незважаючи на безладдя у світі. (20–25 хвилин)

Запропонуйте учням назвати поточні події, що ілюструють безладдя і злочестивість, які панують у світі. Запитайте:

- Вважаєте ви, що безладдя збільшується чи зменшується? Чому?
- Який вплив ці події мають на Церкву та її членів?

Напишіть на дошці заголовок: *Нефійський світ*. Прочитайте Геламан 3:1–3, 17 і зверніть увагу на умови Нефійського світу. Запитайте, які фрази в цих віршах показують, що життя постійно погіршувалося, і перелічіть їх на дошці під заголовком. (Серед відповідей можуть бути такі: “не було суперечок”, “невелика гордовитість” [в. 1], “багато суперечок” [в. 3] і “великі суперечки” [в. 17]).

Напишіть заголовок: *Церква Бога* поруч з першим заголовком. Запропонуйте учням прочитати Геламан 3:24–26 і визначити стан Церкви. Запитайте:

- Що відбувалось у Церкві в цей самий час?
- Як би ви пояснили це неймовірне зростання?
- Які подібності ви бачите між тодішнім і сучасним світом та Церквою?

Скажіть учням, що Мормон дав свої пояснення зростання Церкви трьома виразами “таким чином ми бачимо”. Фраза “таким чином ми бачимо” є ще одним способом сказати: “Це те, про що ми дізналися з цього”. Попросіть учнів уважно прочитати Геламан 3:27–30 і перелічити

три способи того, як члени Церкви можуть процвітати в скрутні часи. Подумайте над тим, щоб поставити наступні запитання:

- Як “щирість сердець” впливає на наші молитви? (див. вв. 27).
- Що, на вашу думку, є “воротами небес”? (в. 28).
- Які два благословення приходять до тих, хто “володіє словом Бога”? (в. 29).
- Що ми можемо робити, щоб стати чоловіками і жінками Христа?

Скажіть учням, що не всі члени Церкви матимуть ці благословення. Попросіть учнів прочитати Геламан 3:33–35, звертаючи увагу на два види членів Церкви, що їх описано в цих віршах. Запитайте:

- Що означає для людини “сповідувати” належність до Церкви? (див. Алма 5:37).
- Що дозволило смиренним ставати “все сильнішими і сильнішими” та “стійкішими і стійкішими” у вірі? (Геламан 3:35).

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох, і свідчіть про його істинність:

“Істинно, Святий Дух освячує, і та міра, в якій люди отримують і насолоджуються даром Святого Духа, є мірою, до якої їх освячено. В житті більшості з нас освячення є постійним процесом, і ми отримуємо цей славетний статус поступово, коли долаємо світ і стаємо святими на ділі, а не лише за ім’ям” (*A New Witness for the Articles of Faith* [1985], 266).

Геламан 4:11–26. Коли люди забувають про Господа і покладаються на власну силу, вони стають слабкими. (25–30 хвилин)

Покажіть учням паличку з написом: *Учення і Завіти 130:20–21*. Прочитайте наступне висловлювання старійшини Бойда К. Пекера, у той час члена Кворуму дванадцятьох: “Існує старий вислів, що коли ви піднімаєте один кінець палиці, ви також піднімаєте і другий” (in *Conference Report*, Oct. 1984, 82; or *Ensign*, Nov. 1984, 66). Продемонструйте цей принцип на паличці. Нехай учні прочитають Учення і Завіти 130:20–21 і знайдуть, чому ви написали на паличці ці вірші.

Учення і Завіти 130:20–21

злочестя

нещастя

доторкнутися до вогню

обпектися

порушення заповіді

покарання

Покажіть учням іншу паличку, де на одному кінці написаний вибір, а на іншому—наслідок. Обговоріть наступне висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, члена Кворуму дванадцятьох: “Оскільки ми вільні вибирати, і як тільки ми робимо вибір—стаємо прив’язаними до наслідків цього вибору” (in *Conference Report*, Oct. 1988, 6; or *Ensign*, Nov. 1988, 7). Запропонуйте учням назвати інші вибори й наслідки, що ілюструють цей принцип.

Нехай учні проглянуть короткий зміст до Геламан 4 і знайдуть останнє завоювання Ламанійців. Прочитайте Геламан 4:11–13 і запитайте:

- Наслідки чого переживали Ламанійці?
- Які, зроблені нами вибори, призвели до цих наслідків?

Попросіть учнів прочитати Геламан 4:14–20 і сказати, що намагалися зробити Моронійга та інші, щоб допомогти Нефійцям? Запитайте:

- Як відреагували Нефійці?
- Яким виглядало майбутнє Нефійців?

Прочитайте наступне висловлювання:

“Не має значення, якими злочестивими, жорстокими й розбещеними могли бути Ламанійці (й вони такими були!), не має значення, наскільки вони були чисельнішими за Нефійців, щільно оточивши їх з усіх боків, ... не вони були проблемою Нефійців. Просто вони були засобом нагадати Нефійцям про їхню реальну проблему: як праведно ходити перед Господом” (Hugh Nibley, *Since Cumorah*, 2nd ed. [1988], 339–40; див. також 1 Нефій 2:21–24).

У такому серйозному становищі Нефійці нарешті усвідомили свій обов’язок. Попросіть одного з учнів прочитати Геламан 4:21 і запропонуйте учням назвати важливе слово в цій фразі. Запитайте:

- На що вказує слово *згадувати*, в чому були винні Нефійці?
- Як вплинуло на Нефійців те, що вони забули Господа і Його пророків?

Прочитайте Геламан 4:21–26 і знайдіть щонайменше п'ять провин, скоєння яких Нефійці усвідомили, і п'ять наслідків цих провин.

Геламан 5:2–3; 6:37–40. “Численніша” частина жителів обіцяної землі має обрати праведність, або вона ризикує бути знищеною. (10–15 хвилин)

Покажіть класу гнилий плід (або іншу зіпсовану їжу). Обговоріть наступні запитання:

- Що, як правило, роблять із гнилим плодом?
- Як ви впізнаєте, що він достатньо гнилий, щоб його викинути?
- З яких причин гнилий плід викидають?

Попросіть учнів прочитати Геламан 5:2–3; 6:37–40 і сказати, яким чином Нефійський народ “дозрі[в] для знищення”. (Більшість обрали зло, вони стали твердошиїми, бунтівними, підтримували Гадіантонових розбійників). Запитайте:

- Якою була найбільша потреба Нефійців?
- Як це можна порівняти з нашим народом? (Якщо більша частина народу стане злочестивою, вони також ризикують бути знищеними).

 Геламан 5:12 (Опанування Писань). Коли ми будемо життя на вченнях Спасителя, ми знаходимо силу долати спокуси Сатани. (10–15 хвилин)

Покажіть учням великий камінь і запитайте, що з ним станеться, якщо ви залишите його в час грози на вулиці? Потім покажіть жменю піску і запитайте, що трапиться з піском під час грози? Запитайте:

- Якби вам треба було будувати будинок, на якому б матеріалі ви його зводили? Чому?
- Яким чином спокуси Сатани можна порівняти з грозою?
- Як камінь можна порівняти з Ісусом Христом?

Прочитайте Геламан 5:12 і обговоріть наступні запитання:

- Як ми можемо будувати свою основу на камені Христа?
- Як будівництво на цьому камені допоможе нам витримати Сатанинські бурі та життєві випробування?
- Яке обіцяння дано тим, хто будує на цьому камені?

Запропонуйте учням проглянути Геламан 5:5–12, звертаючи увагу на слово, яке часто зустрічається. Запитайте:

- Чому, на вашу думку, Геламан використовував слово *пам'ятайте* знову і знову?
- Що ми можемо дізнатися з цього про людську природу?

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Спенсера В. Кімбола, у той час члена Кворуму дванадцятьох, і заохочуйте учнів не забувати його:

“Коли ви шукаєте в словнику найважливіше слово, чи знаєте ви, яке воно? Ним може бути “пам'ятай”. Тому що всі ми вступили в завіти,... нашою найбільшою потребою є пам'ятати” (“Circles of Exaltation” [Brigham Young University devotional address, 28 June 1968], 8).

Геламан 5:13–19; 49–52. Служителі Бога, які навчають силою Його Духу, можуть зробити більше, щоб змінити серця ворогів, ніж армії. (35–40 хвилин)

Намалюйте на дошці зображення меча. Попросіть учнів пригадати події, що ілюструють силу меча у попередніх частинах Книги Мормона. (Багато людей було вбито мечем, багато міст завойовано). Запитайте, наскільки переконливою є людина з мечем. Поділіться наступним свідченням Президента Гордона Б. Хінклі, у той час члена Першого Президентства:

“Прийміть наше свідчення, яке є тим самим свідченням, що його може мати кожен з вас стосовно того, що Бог, наш Вічний Батько, живе. Він—наш Батько, правитель і повелитель Всесвіту, до Якого ми можемо придивлятися і з Ким можемо розмовляти в молитві. Ісус є Христос, Єдинороджений від Батька у плоті, Син живого Бога, який віддав своє життя, щоб спокутувати гріхи всього людства. Вони удвох приходили на землю, щоб звістити їй про розподіл повноти часів і вручити тому, хто став пророком, величні й великі ключі, які є основою цієї роботи. Такою є наша віра; таким є наш доказ; таким є наше свідчення в ім'я Ісуса Христа, амінь” (in Conference Report, Apr. 1993, 116; or *Ensign*, May 1993, 94).

Запитайте учнів, що буде більш переконливим: меч або свідчення. Прогляньте Алма 31:5 і поясніть учням, що сьогодні вони побачать приклад сили слова (див. також Ефесянам 6:17; Євреям 4:12).

Попросіть учнів швидко прочитати Геламан 4:15–20. Запитайте:

- Яку територію Нефійці програли Ламанійцям?
- Яким чином вони хотіли знову оволодіти своїми землями?

Поясніть, що сини Геламана, Нефій і Легій, втомилися від злочестя свого народу і вирішили перевиховати людей. Попросіть учнів прочитати Геламан 5:13–19 і обговорити наступні запитання:

- Кому Легій і Нефій проповідували в першу чергу?
- Кому вони проповідували в Зарагемлі?

- Який є доказ того, що Господь був з ними?
- Яким був результат їх місії?

Поясніть, що досвід Нефія і Легія у в'язниці, описаний в Геламан 5:21–50, є прекрасним прикладом сили Божого слова. Оскільки цю оповідь легко читати і вона є надихаючою, запропонуйте учням прочитати її індивідуально. Напишіть на дошці наступні запитання і попросіть учнів знаходити відповіді, коли вони читатимуть:

- Хто ув'язнив Нефія і Легія?
- Як з Нефієм і Легієм поводитися у в'язниці?
- Як Господь захистив Своїх служителів?
- Який вплив слово Бога справило на Ламанійців?
- Що сталося зі стінами в'язниці?
- Що увійшло в серця Ламанійців після того, як вони волали до Бога?
- Скільки було повернено?
- Що робили ті, кого було повернено?

Прочитайте учням Геламан 5:51–52 і запитайте:

- Який вплив на Ламанійців мала місія Нефія і Легія?
- Що Ламанійці зробили із захопленими землями Нефіїців?

Свідчіть про силу євангелії Ісуса Христа змінювати серця окремих людей і народів.

Геламан 6:21–32. Злочестиві люди піддаються впливу Сатани, “творця усякого гріха”. З самого початку Сатана навчав людей отримувати вигоду через вбивство і грабіж. (25–30 хвилин)

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Рассела М. Нельсона, члена Кворуму дванадцятьох:

“Серце—це неперевершений насос. Воно має чотири чутливих клапани, які контролюють напрямок кровообігу. Ці клапани відкриваються й закриваються більше як 100.000 разів на день—36 мільйонів разів на рік. Проте, вони здатні витримати це навантаження майже за будь-яких умов, якщо тільки не вражені хворобою. Жодний з матеріалів, створених людиною на сьогоднішній день, не може згинатися так часто і так довго, щоб не зламатися.

Щодня серце дорослої людини перекачує стільки рідини, що можна було б заповнити резервуар на 2000 галонів (близько 7.570 літрів)” (in Conference Report, Oct. 1998, 111; or *Ensign*, Nov. 1998, 85).

Запитайте:

- Що вас найбільше вражає зі сказаного про серце?
- Яке життя може забезпечити здорове серце? хворе серце?

- Що б ви хотіли зробити, щоб зберегти серце здоровим?

Попросіть учнів прочитати Приповіді 23:7 і запитайте:

- Про яке “серце” йдеться у цьому вірші? (Наше духовне серце, наші бажання й почуття).
- Чому важливо, щоб наше духовне серце було таким же здоровим, як і фізичне серце?
- Чому, на вашу думку, Сатана має інтерес до людських сердець?
- Що стає з людиною, серце якої знаходиться під впливом Сатани або контролюється ним?

Напишіть на дошці наступні посилання і обговоріть, чого вони навчають про серце: Матвій 5:27–28; 2 Нефій 28:19–20; Учення і Завіти 121:34–36. Прогляньте Геламан 6:1–5, 15, звертаючи увагу на такі питання:

- Ламанійці у більшості були більш праведнішими, ніж Нефіїці. Ламанійці проповідували по всіх Нефіїських землях, закликаючи Нефіїців до покаяння.
- Багато Нефіїців не каюлися і стали вкрай злочестивими, навіть таємно вбивали своїх головних суддів (див. також в. 19).

Попросіть учнів швидко прочитати Геламан 6:17–33, позначаючи слово *серце* кожного разу, коли воно зустрічається. Обговоріть, що робив Сатана, щоб “володіти серцями дітей людських” (в. 30). Запитайте:

- Що сталося з Нефіїським суспільством через вплив Сатани?
- Що ми можемо робити, щоб не дозволити Сатані заволодіти нашими серцями?

Обговоріть наступне висловлювання старійшини Марвіна Дж. Ештона, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Ми повинні постійно наголошувати істину, що ми любимо те, чому віддаємо час, будь то євангелія, Бог або золото. Часто ми чуємо, як виражають любов до Писань, у тому числі й до вчення Ісуса. Ті, хто вивчає істини, живе згідно з ними і застосує їх, не лише краще знає їх, але й зміцнюється у їх застосуванні протягом усього життя. Людина, яка найбільш вдячна за можливість сплачувати десятину, це та, яка відчуває радість і благословення, які приходять завдяки жертвуванню і послушності цьому закону. Наша вдячність і любов до євангелії та її вчень завжди будуть пропорційними нашому служінню та відданості євангелії” (in Conference Report, Apr. 1981, 3; or *Ensign*, May 1981, 24).

Геламан 7–12

Вступ

Старійшина Джеффри Р. Холланд, член Кворуму дванадцятьох, писав про цей період Нефійської історії: “У міру наближення приходу Христа збільшувався безпорядок у суспільстві, зростали багатства, вбивства і політичний хаос. Щоб протистояти цій тенденції і дати надію, Нефій звернувся до давніх вчень, що були добре знайомі його народів і свідчили про ці проблеми й про прихід Месії, який їх вирішить” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 129). Коли ви читаете ці розділи, звертайте увагу на те, про які саме проблеми застерігав Нефій, і що треба зробити для отримання Господньої допомоги і благословень.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Якщо ми прагнемо багатств і слави світу, ми станемо вразливими до спокус диявола (див. Геламан 7:13–29; див. також УЗ 121:34–35).
- Щоб утримати владу, багатства і славу, таємні організації борються з тими, хто протистоїть їм, і з тими, хто намагається виявити їхні темні справи (див. Геламан 8:1–10; 11:1–2, 24–34; див. також 1 Нефій 16:1–3).
- Усі святі пророки свідчать про Ісуса Христа і чекають на Його пришествя (див. Геламан 8:13–25; див. також Кн. Якова 4:4–6; 7:11).
- Пророцтва і обіцання, виголошені пророками, будуть повністю здійснені Господом (див. Геламан 8:26–9:5, 16–41; див. також УЗ 1:37–38).
- Влада священства запечатувати є повноваженням виконувати дієства, які будуть визнані як на землі, так і на небесах (див. Геламан 10:3–12; 11:4–17; див. також Матвій 16:15–19).
- Люди і народи проходять через цикли праведності і злочестя. Вони можуть уникнути цих циклів каючись і йдучи за Богом (див. Геламан 12:1–6, 23–26).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 107–109.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video, фільм 17 “Цикл гордовитості” відображає матеріал з книги Геламана 1–12 і може бути використаний для цього або попереднього фрагменту з Писань (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Геламан 7:13–29. Злочестиві стають вразливими до спокус диявола, бо вони прагнуть багатств і слави світу. Праведні отримують найбільші благословення Господа, коли каються і виконують Його волю. (25–30 хвилин)

Попросіть учнів назвати одного пророка, одного зі своїх предків або іншу людину, яка давно померла, але в часи якої вони хотіли б жити. Попросіть їх пояснити, чому вони обрали цю особу і цей час. Прочитайте Геламан 7:6–9 і обговоріть почуття Нефія стосовно його днів.

Напишіть на дошці: “То були найкращі з часів, то були найгірші з часів” (Charles Dickens, *A Tale of Two Cities* [1997], 1). Поясніть, що є труднощі й випробування, які роблять життя важким незалежно від того, в якому столітті ми живемо. Запитайте:

- Що робить наші дні “найгіршим з часів”?
- Що робить їх “найкращими з часів”?

Прочитайте наступне висловлювання старійшини М. Рассела Балларда, члена Кворуму дванадцятьох:

“План щастя є доступним для всіх [Божих] дітей. Якби світ прийняв його і жив за ним, мир, радість і багатство наповнили б землю. Багато страждань, яких ми бачимо сьогодні, зникли б, якби люди по всьому світі зрозуміли євангелію і жили за нею” (in Conference Report, Apr. 1995, 30; or *Ensign*, May 1995, 23).

Обговоріть, як євангелія може перетворити будь-який день на “кращий з часів”.

Щоб допомогти учням зрозуміти, чому Нефія “сповнював смутком” через злочестивість тих днів, у які він жив (Геламан 7:9), поділіть клас на дві групи і попросіть їх проаналізувати Геламан 7:13–29. Призначте одній групі знайти беззаконня (гріхи) Нефійців, а іншій—те, що, згідно з пророцтвами Нефія, станеться, якщо вони не покаються. Попросіть їх доповісти про свої знахідки, а потім обговорити, чому Господь посилає пророків, щоб застерегти Свій народ.

Попросіть учнів порівняти Геламан 7:21 з Ученням і Завітами 121:35 та звернути увагу на дві подібні причини того, чому люди чинили злочестя. Напишіть їх на дошці, як подано в доданому переліку, і обговоріть, як ці мотиви можуть призвести до злочестя.

Геламан 7:21	УЗ 121:35
“отримати вигоду”	“їхні серця настільки зосереджені на речах цього світу”
“щоб хвалили люди”	“домагатися почесей людських”

Прочитайте і обговоріть наступне висловлювання, яке також належить старійшині Балларду:

“Одним з хитромудрих прийомів Сатани є спокусити нас зосередитися на теперішньому та ігнорувати майбутнє. Господь попереджав Джозефа Сміта, що “Сатана прагне відвернути їхні серця від істини, щоб вони стали сліпими і не розуміли речей, які приготовлено для них” (див. УЗ 78:10). “Речі, які приготовано для них” є обіцяною нагородою вічного життя, яке прийде як наслідок послухності. Диявол хоче засліпити нас щодо цих нагород. Президент Гібер Дж. Грант сказав, що “якщо ми будемо вірними в дотримуванні заповідей Бога, Його обіцяння буде виконано до останньої літери... Проблема в тому, що супротивник людських душ засліплює їх розум. Якщо можна так сказати, він запорошує їм очі, і тоді вони засліплюються речами цього світу” (*Gospel Standards*, comp. G. Homer Durham [Salt Lake City: Improvement Era, 1941], pp. 44–45). Він спокушає нас скороминучими задоволеннями світу, щоб ми не зосередили свій розум і зусилля на тому, що приносить вічне життя. Диявол нечесний супротивник, і ми повинні знати його прийоми” (in Conference Report, Oct. 1990, 45–46; or *Ensign*, Nov. 1990, 36).

Свідчіть, що Сатана дійсно має силу звести нас з пуття, але є спосіб отримати Господні благословення, незважаючи на силу Сатани. Прочитайте знову Геламан 7:17–19 і знайдіть, що ми повинні робити, щоб отримати Господні благословення.

Геламан 8:1–10; 11:1–2, 24–34. Щоб утримати владу, багатства і славу, таємні організації борються з тими, хто протистоїть їм, і з тими, хто намагається виявити їхні темні справи. (20–25 хвилин)

Увага: Зверніть увагу на попередження, з якого починаються поради до Геламан 1:1–22, 27; 2:1–14 (с. 194).

Напишіть на дошці: *Те, чого ви не знаєте, може завдати вам болю.* Запитайте учнів, чи вважають вони це висловлювання істинним. Попросіть їх уявити, що ваша громада постраждала внаслідок землетрусу. Запитайте: Чи було б корисним знати про нього заздалегідь, щоб не бути захопленим зненацька? Чому?

Прочитайте Геламан 7:4–5 і обговоріть наступні запитання:

- Хто посів місця суду?
- Як Гадіантонові розбійники отримали посади сили і влади? (Вони вдавали з себе хороших громадян,

підтримували один одного і тримали в таємниці той факт, що вони належали до банди розбійників).

- Що ці злочестиві судді робили праведним людям? винним? Чому?

Знову зверніть увагу учнів на фразу, що на дошці, і запитайте: Як на добропорядних Нефійських громадян вплинуло те, про що вони не знали?

Попросіть учнів швидко прочитати Геламан 8:1–7 і запитайте:

- Що робили ті, хто брав участь у таємних змовах, коли Нефій протистояв їм?
- Чому вони розгнівалися на Нефія?
- Чому, на вашу думку, вони стурбувалися, коли Нефій “говорив їм відверто” про їхні таємні діяння? (в. 4).

Прочитайте всім класом Геламан 11:1–2, 25–33, щоб знайти, що може статися з суспільством, якщо дозволити таємним організаціям процвітати. Попросіть одного з учнів прочитати наступне висловлювання старійшини М. Рассела Балларда:

“Книга Мормона навчає, що таємні організації, які займаються злочинною діяльністю, є серйозною загрозою не лише для окремих людей і сімей, але для всього цивілізованого світу...

Якщо ми будемо байдужими, сучасні таємні організації зможуть захопити владу і вплив саме так швидко і повною мірою, як це було за часів Книги Мормона. Чи пам’ятаєте ви цей приклад? Таємні організації утворилися серед “найзлочестивіших” у суспільстві, але згодом вони “звабили більшість праведних” поки все суспільство не стало зіпсованим [Геламан 6:38]” (in Conference Report, Oct. 1997, 51; or *Ensign*, Nov. 1997, 38).

Запитайте:

- Що ми можемо робити, щоб не дозволити таємним організаціям прийти до влади у нашій громаді чи країні?
- Як євангельські принципи можуть допомогти у боротьбі з цим впливом?
- Що сталося б із таємними організаціями, якби не було “найзлочестивішої частини” в суспільстві?

Старійшина Баллард продовжував:

“Як Церква ми визнаємо, що євангелія Ісуса Христа з її спасительними істинами і вченнями забезпечує найбільш ефективну профілактику та реабілітаційну допомогу в подоланні кримінальної поведінки. Батьки несуть найпершу і найбільшу відповідальність за навчання своїх дітей тому, як жити за принципами євангелії і бути добропорядними громадянами...

Ми повинні також підтримувати зусилля окремих осіб, організацій, громад і урядів, допомагаючи їм попередити злочин. Нам слід працювати в межах відповідних юридичних і судових систем, щоб приймати та вводити закони, що забезпечують необхідний захист проти злочинців, в той же час гарантуючи основні права і свободи. І нам слід добровільно підтримувати і допомагати керівникам уряду в розвитку програм, спрямованих на захист і зміцнення сімей і громад...

Я знаю, що іноді важко відстоювати істину і правду. Однак ми маємо бути позитивним прикладом, якщо хочемо допомагати іншим знайти кращий шлях. На щастя, ми можемо отримувати силу від тих, хто йшов до нас. І хоча дорога, якою вони йшли, відрізняється від дороги, якою ми йдемо сьогодні, однак сміливість, необхідна для того, щоб залишатися вірними,—така сама, і їхній досвід є повчальним” (in Conference Report, Oct. 1997, 52–53; or *Ensign*, Nov. 1997, 38–39).

Запитайте:

- Які поради дав старійшина Баллард, що можуть нам допомогти покращити нашу громаду?
- Як ми можемо підтримати своїх батьків у їхній відповідальності навчати своїх дітей?
- До кого ми можемо звертатися за силою у важкі або у легкі часи?
- Як ми можемо отримати ту силу?

Геламан 8:13–25. Усі святі пророки свідчать про Ісуса Христа і чекають на Його пришествя. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням уявити, що вони є тими, хто пише промови для провідника своєї країни. Їх попросили вибрати й підготувати найважливіше послання, з яким можна звернутися до народу країни. Запитайте: Що б ви написали і чому? Прочитайте Геламан 8:13–25, звертаючи увагу на послання, яке проголошували всі пророки. Обговоріть, чому це найважливіше послання для кожного. Попросіть учнів прочитати наступне висловлювання Президента Говарда В. Хантера, який був у той час Президентом Кворуму дванадцятьох:

“Коли ми шукаємо берег безпеки і миру, як окремі особистості, жінки та чоловіки, або як сім’ї, суспільства та народи, Христос є єдиним маяком, на який ми до кінця можемо покладатися. Він той, хто сказав про свою місію: “Я—дорога, і правда, і життя” (Іван 14:6).

У цьому віці, так само, як і в кожному з минулих або майбутніх віків, найбільшою потребою в усьому світі є активна і щира віра в основні вчення Ісуса з Назарета, живого Сина живого Бога. Через те,

що багато людей відкинули ці вчення, щирі віруючі в євангелію Ісуса Христа повинні проголошувати її істинність і показувати своїм прикладом силу і мир праведного, добродесного життя ще з більшою наполегливістю” (in Conference Report, Oct. 1992, 22; or *Ensign*, Nov. 1992, 18).

Попросіть учнів написати на аркуші паперу про те, що їм допомагає краще орієнтуватися на Христа у своєму житті. Запропонуйте тим, хто хотів би поділитися своїм свідченням про Ісуса Христа, зробити це.

Геламан 8–9. Пророцтва і обіцяння, виголошені пророками, будуть повністю здійснені Господом.

(20–25 хвилин)

Коротко прогляньте Геламан 8:1–9 і поясніть учням, що ви хотіли б, щоб вони розповіли решту цієї історії. Призначте учня, який добре читає, бути розповідачем і прочитати наступний “сценарій”:

- Дія 1: Вбивство (Геламан 8:27–28)
- Дія 2: Перевірка (Геламан 9:1–4)
- Дія 3: Пророцтво підтвердилося (вв. 5–9)
- Дія 4: Невинний (вв. 10–15)
- Дія 5: Звинувачення (вв. 16–24)
- Дія 6: Засудження (вв. 25–38)

Призначте інших учнів зіграти роль п’ятьох чоловіків, народу, суддів, Нефія і Сеантума. Запропонуйте їм зіграти ролі, коли розповідач читатиме їх.

Прочитайте Геламан 9:39–10:1 усім класом і обговоріть, чому деякі люди не вірили словам Нефія, навіть незважаючи на те, що він показав надзвичайну ознаку свого пророчого покликання. Візьміть одне з недавніх висловлювань пророка і поділіться ним з учнями. Заохочуйте їх завжди вірити живим пророкам і йти за ними.

Геламан 10:3–12; 11:4–17. Влада священства запечатувати є повноваженням виконувати обряди та інші дієства, які будуть визнані як на землі, так і на небесах. (40–45 хвилин)

Покажіть вашим учням ланцюжок або намалюйте його на дошці і запитайте, для чого ланцюги використовувалися протягом століть. Обговоріть наступні запитання:

- Як можуть деякі люди порівнювати Божі заповіді з ланцюгами?
- Чому деякі люди почувають себе обмеженими заповідями?
- Як гріх відбирає нашу свободу вибору?

- Яким чином дотримання заповідей робить нас вільними? (Нагадайте учням, що заповіді не обмежують нас, але вказують напрямок, що приведе нас до щастя і свободи; див. УЗ 59:23).

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Дональда Л. Стейлі, сімдесятника:

“Незалежно від нашого віку і того, чим ми займаємося, щоденна послухність євангельським принципам є, безумовно, єдиним шляхом до вічного щастя. Президент Езра Тефт Бенсон проникливо зауважив, сказавши: “Коли послухність перестане бути тим, що дратує нас, і стане тим, чого ми прагнемо, в ту ж мить Бог обдарує нас силою” (in Conference Report, Apr. 1998, 108; or *Ensign*, May 1998, 82).

Запитайте:

- Яких людей заповіді дратують? Чому?
- Що означає “те, чого ми прагнемо”? (Те, що ми старанно шукаємо або гідна мета, до якої йдемо).
- Як могло б сприйняття заповідей як благословень змінити те, як ми їх слухаємось?
- Як те, що ви матимете більше Божої сили у своєму житті, буде благословенням?

Скажіть учням, що сьогодні вони побачать приклад людини, яка отримала цю силу. Прочитайте Геламан 10:4, звертаючи увагу на дві причини, чому Господь назвав Нефія “благословенним”. Запитайте:

- Що означає *невтомно*? (Старанно, вірно, без нарікань).
- Яким чином Нефій хотів виконати Божу волю?

Прочитайте Геламан 10:5 і знайдіть два благословення, що їх було обіцяно Нефію.

- Що означає благословити назавжди?
- Яким чином Господь зробив Нефія могутнім?
- Крім того, що Господь зробив Нефія невтормим, яка інша причина існувала для того, щоб наділити Нефія великою силою? (Він не просив нічого, що суперечило волі Бога).

Прочитайте Геламан 10:6–10, відшукуючи слова, які описують, як Господь зробив Нефія “могутнім у слові і вчинках” (в. 5), і напишіть це на дошці. Запитайте:

- Як те, що пророк має владу над землею, допомагає йому утримувати свій народ у смиренні?
- Що означає влада запечатувати? (Повноваження виконувати обряди та інші дії, що зв’язують як на землі, так і на небесах).
- Як її можна використовувати, щоб благословляти людей?
- Як її можна використовувати для покарання людей?
- Як може влада запечаткування благословити вашу сім’ю навечно?

Обговоріть наступне висловлювання старійшини Брюса Р. Макконкі:

“Отже, це вчення про священство... Це влада, яку ми можемо отримати через віру і праведність.

Істинно, священство має владу—владу чинити все!

Якщо сам світ було утворено владою священства, безсумнівно та сама сила може переміщати гори і контролювати стихії.

Якщо третину сонмів небесних було скинуто владою священства, безсумнівно та сама влада може протистояти арміям народів або зупиняти падіння атомних бомб.

Якщо всі люди встануть із смертного стану до безсмертя владою священства, безсумнівно, що та сама влада може зцілити хворого та вмираючого й воскресити мертвого.

Священство насправді має владу—владу, якою ми прагнемо оволодіти, щоб використовувати, владу, яку, як ми щиро молимося, може бути передано нам і нашим нащадкам навечно” (in Conference Report, Apr. 1982, 50; or *Ensign*, May 1982, 34).

Попросіть учнів прочитати Геламан 10:11–12, 15–16. Запитайте:

- Що було наказано робити Нефію після того, як він отримав владу запечаткування?
- Як він відреагував?
- Чого ви можете навчитися з прикладу Нефія?
- Чи була послухність без затримки благословенням для вас або для людини, яку ви знаєте? Як саме?
- Як Нефійці відреагували на свідчення Нефія?
- Що Господь зробив, аби захистити його?

Нагадайте учням про обіцяння Господа зробити Нефія “могутнім у слові і вчинках” (Геламан 10:5). Поділіть клас на дві групи. Попросіть одну групу прочитати Геламан 11:1–6, а другу—Геламан 11:11–17. Нехай кожна група знайде докази того, що Нефія став могутнім у слові і вчинках. Запропонуйте їм розповісти про свої знахідки класу.

Знову покажіть учням ланцюжок і запитайте:

- Яким чином спочатку могло здаватися, що заповіді обмежують Нефія?
- Яким чином заповіді дали йому свободу?

Напишіть на дошці цитату Президента Езри Тефта Бенсона про те, як зробити послухність метою прагнення (див. висловлювання старійшини Дональда Л. Стейлі у першій частині уроку). Обговоріть наступні запитання:

- Що ви можете зробити, щоб послухність ще більше стала тим, чого ви прагнете у своєму житті?

- Яким чином послухність може “наділити нас силою” в школі? вдома? у спілкуванні з друзями?

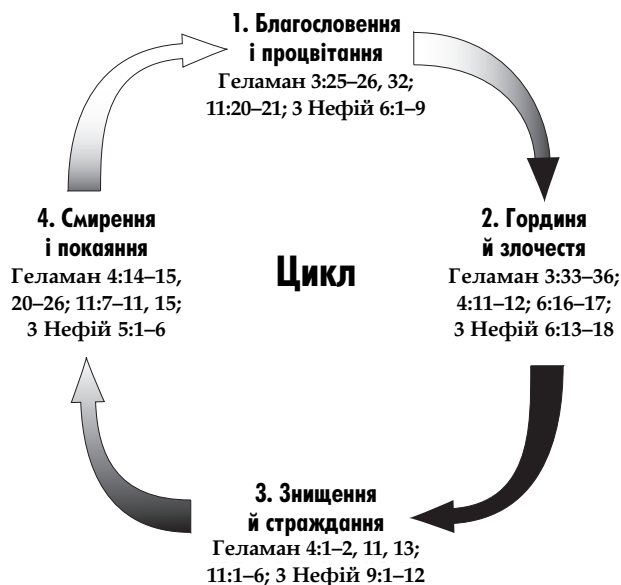

Геламан 12:1–6, 23–26. Люди і народи проходять через цикли праведності і злочестя.

Вони можуть уникнути цих циклів каючись і йдучи за Богом. (40–45 хвилин)

Напишіть на дошці наступне висловлювання старійшини Л. Тома Перрі, члени Кворуму дванадцятьох, залишивши місце для слова “історії”: “Я вважаю, що однією з найбільших загадок смертного життя є те, чому людству не вдається вчитися від історії” (in Conference Report, Oct. 1992, 19; or *Ensign*, Nov. 1992, 16). Попросіть учнів вгадати слово, якого не вистачає, та обговоріть їхні відповіді. Заповніть пропуск потрібним словом і запитайте: Який ви можете навести доказ того, що це висловлювання істинне?

Прочитайте учням наступне висловлювання: “Ті, хто не пам’ятають минулого, приречені повторювати його” (George Santayana, *The Life of Reason; or the Phases of Human Progress*, 5 vols. [1905], 1:284). Скажіть учням, що Нефійці не вчилися на власній історії і, як наслідок цього, постійно проходили через цикли праведності і злочестя. Спочатку Господь благословляв їх за послухність. Потім вони ставали гордовитими і починали грішити. Тоді Господь карав їх знищенням і стражданнями. Нарешті вони упокорювались і калялися, Господь благословляв їх, і цикл починався знову.

Щоб проілюструвати цей цикл, зробіть поданий малюнок на дошці або покажіть за допомогою діапроектора. Поділіть клас на чотири групи і призначте кожній з них різні частини циклу. Нехай учні прочитають Писання, які супроводжують їхню частину циклу, і обговорять їх у своїй групі. Коли вони закінчать, попросіть їх розповісти про свої знахідки класу. Запитайте:

- В якому циклі, на вашу думку, знаходиться ваша країна в даний момент? Чому?

- Коли Господь карає народ за його злочестивість, чи страждають також вірні члени Церкви? (див. перше висловлювання старійшини Брюса Р. Макконкі в порадах для вчителя до 2 Нефій 25:1–8, с. 68).
- Прочитайте Геламан 11:34–36. Згідно з цим віршем, як швидко цикл може повторитися?

Запропонуйте учням прочитати Геламан 12:1–6 і позначити слова, які описують цикл. Попросіть учнів проглянути ці ж вірші, відшукуючи причини того, чому люди мають тенденцію повторювати історію. (Вони забувають Бога і вважають Його поради за ніщо). Запитайте:

- Що ми можемо робити, щоб уникнути цього циклу?
- Прочитайте Геламан 12:23–26. Яку пораду дає Мормон, щодо уникнення цього циклу?
- Хто є ті, які благословенні?
- Що означає прислухатися до Бога?
- Хто будуть спасенні?

Продумайте доцільність розгляду на уроці наступних запитань:

- Яким чином люди проходять через “особистий цикл гордині”?
- Які частини циклу ми б хотіли пережити знову і знову?
- Що, як ви зрозуміли, допомагає вам залишатися смиреним і постійно каятися?

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Езри Тефта Бенсона, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Спостереження за світом не додає оптимізму, але ми знаємо, якою є відповідь. Існує лише одна відповідь, і вона—євангелія Ісуса Христа. Мир повинен виходити з серця. Людські серця мають змінитися і праведність повинна правити життям людей у світі, перш ніж зможе настати мир. Нехай Бог прискорить цей день. Нехай послання відновленої євангелії поширюється з великою силою, щоб зростала кількість тих, хто повірив, аби Божі діти змогли уникнути бід, які над нами нависли” (in Conference Report, Apr. 1947, 157).

Обговоріть, як ця порада може допомогти вам уникати цього циклу.

Геламан 13–16

Вступ

Незважаючи на зусилля Нефія проповідувати покаєння і застерігати свій народ, люди продовжували впадати у злочестя. Бог послав другого свідка, щоб попередити Нефійців, перш ніж їх буде знищено. Старійшина Джеффри Р. Холланд писав:

“Про ступінь, якої сягнуло безладдя у громадському і релігійному житті Нефійців, свідчить поява Ламанійця,... щоб закликати Нефійський народ до покаєння. Коли його відкрито не прийняли в Зарагемлі, Самуїл, послушавшись голосу Господа, зійшов на стіну, що оточувала місто, і “пророкував людям усе те, що Господь укладав йому в серце” [Геламан 13:4].

Частиною того, що Господь уклав йому в серце, було попередити людей про “тяжке знищення”, яке чекало на них, якщо вони не змінять свої шляхи. “Ніщо не спасе цей народ,—виголосував Самуїл зі стіни,—окрім покаєння і віри в Господа Ісуса Христа, який обов’язково прийде у світ і вистраждає багато і його буде вбито за свій народ” [Геламан 13:6].

Про це прищестя—всього за п’ять років до нього—пропрокував Самуїл, вказуючи на ознаки і чудеса, які супроводжуватимуть цю подію, на ознаки і чудеса, що стануть питанням життя і смерті відданих Нефійців, які з ризиком для власного життя чекатимуть на здійснення цих обіцянь” (*Christ and the New Covenant*, 131).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Якщо люди перебувають у злочестивості, прийде час, коли вони не зможуть покаятися (див. Геламан 13:5–11, 38–39; див. також Алма 34:32–34; Мормон 2:12–15).
- Господь часто зберігає злочестивих заради праведних. Коли злочестиві виганяють з—поміж себе праведних, вони є дозрілими для знищення (див. Геламан 13:12–14; див. також Алма 10:22–23).
- Коли ми прикипаємо серцями до багатств світу, ми можемо забути Господа, піддатися спокусам і згодом зазнати покарання Бога (див. Геламан 13:17–23; див. також УЗ 121:34–38).
- Смерть і воскресіння Ісуса Христа перемогли фізичну і духовну смерть, які прийшли внаслідок Падіння. Його Спокута дозволяє тим, хто кається, уникнути

другої духовної смерті, яка настає в день суду як наслідок наших гріхів (див. Геламан 14:15–19; див. також 2 Нефій 2:4–10; 9:22).

- Бог любить своїх дітей. Ми можемо отримувати Його благословення, каючись і дотримуючись Його заповідей, але ми не можемо одержувати Його благословення, коли грішимо (див. Геламан 15:1–10; див. також Псалми 5:4–5, 11–12; 2 Нефій 7:1; УЗ 95:12).
- Бог захищає Своїх служителів, поки вони не виконують місію, яку Він послав їх здійснити (див. Геламан 16:1–3, 6–8).
- Ознаки і чудеса даються Господом, щоб зміцнити віру праведних. Злочестиві відкидають ознаки і чудеса, покладаються на власну мудрість і не розуміють діяння Бога (див. Геламан 16:4–5, 13–23; див. також 1 Коринтянам 2:10–14; Кн. Якова 4:8–10).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 110–112.

Поради для вчителя

Геламан 13–16. Президент Церкви є пророком, провидцем і одкровителем. (35–40 хвилин)

Покажіть зображення нинішнього Президента Церкви. Запитайте: Якщо ваш друг, не член Церкви, попросить вас пояснити, що робить Президент Церкви, що ви відповісте? Запропонуйте одному з учнів прочитати наступне висловлювання старійшини Джона А. Відтсоу, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Президент Церкви підтримується людьми як “пророк, провидець і одкровитель”...

Пророк є вчителем. Це є суттєвим значенням цього слова. Він навчає суспільство основам істини, євангелії, відкритої Господом людині й, отримуючи натхнення, він пояснює це так, щоб було доступно людському розумінню...

Провидець—це той, хто бачить духовними очима. Він розуміє значення того, що здається малозрозумілим для інших людей; таким чином, він тлумачить і пояснює вічні істини. Він передбачає майбутнє з минулого і теперішнього...

Одкровитель, з допомогою Господа, робить відомим те, що було невідомим. Це може бути нова чи забута істина або нове чи забуте застосування відомої істини до потреб людей. Одкровитель завжди має справу з істиною, певною істиною (УЗ 100:11), і вона завжди приходить з божественною печаткою схвалення” (*Evidences and Reconciliations*, arr. G. Homer Durham, 3 vols. in 1 [1960], 256–258).

Запитайте:

- Що ви відчуваєте, знаючи, що Церквою у наш час керують пророки, провидці й одкровителі?
- Які ви можете навести приклади того, як Президент Церкви виконує ці ролі?
- Що відбувається з тими, хто вирішує не слідувати за Президентом Церкви в якійсь з цих ролей?

Скажіть учням, що сьогодні вони будуть досліджувати життя Самуїла Ламанійця, щоб краще зрозуміти ролі пророка, провидця і одкровителя. Напишіть на дошці заголовок: *Пророк, Провидець і Одкровитель*. Поділіть ваш клас на три групи і призначте кожній групі одну з цих ролей. Попросіть їх швидко прочитати Геламан 13–15, щоб знайти принаймні два приклади того, як Самуїл виконав ці ролі. Нехай кожна група обере учня, який розповість про знахідки всьому класу.

Обговоріть ролі пророка, провидця і одкровителя, а також те, чому вони важливі для Господньої Церкви. Запитайте:

- Як ви можете підтримувати Президента Церкви у виконанні цих ролей?
- Як це допомогло б Церкві, якби всі члени підтримали Президента Церкви таким чином?

Геламан 13. Якщо люди перебувають у злочестивості, прийде час, коли вони не зможуть покаятися. (25–30 хвилин)

Запропонуйте учням уявити, що вони в лісі, та їх оточують дерева. Запитайте:

- Ви б хотіли йти лісом вдень чи вночі?
- В чому полягає трудність пересування лісом у темряві?

Поясніть, що смертне життя можна порівняти з пересуванням по лісу. Нехай учні прочитають Геламан 13:29 і запитайте:

- Що Нефійці обрали за часів Самуїла?
- Що спільного між словами *злочестиве, розбещене, закам'янілі й твердошиї* й тим, щоб обрати темряву?
- Які можна навести приклади “сліпих провідників” у сучасному світі?
- Як слідування за одним з таких провідників подібне до обирання темряви?
- Які прояви темряви ми бачимо у наші дні?

Прочитайте Геламан 13:1–4, 21–28, відшукуючи, щонайменше, два способи, у які Нефійці віддали перевагу темряві над світлом.

- Яким чином люди відкидають свідчення пророка у наш час?
- У чому полягає небезпека, коли ми зосереджуємо свої серця на багатствах?

Прочитайте Геламан 13:5–7 і запитайте:

- Куди веде шлях темряви?
- Яким був єдиний шлях спасіння людей?
- Чому ми можемо це вважати “доброю новиною”? (в. 7).

Щоб допомогти учням зрозуміти шлях темряви, зробіть поданий малюнок на дошці. Напишіть посилання на Писання, але опустіть інші слова. Посилання можуть бути в іншому порядку, але вірш 38 має бути в кінці шляху. Запропонуйте учням прочитати кожен вірш і знайти, що, як попереджав Самуїл, станеться з Нефійцями, якщо вони не покаються. Коли учні знайдуть застереження, напишіть ключові слова поряд з кожним посиланням подібно до того, як подано.

в. 8—втрата Духу	в. 10—цілковите знищення	в. 37—обступили демони
в. 9—війни і голод	в. 31—багатства стають “слизькими”	в. 38—надто пізно, щоб покаятися, знищення неминуче

Запропонуйте одному з учнів прочитати наступне висловлювання Президента Джозефа Філдінга Сміта, який у той час був президентом Кворуму дванадцятьох:

“Люди можуть так далеко зайти у темряві через свої бунт і злочестя, що дух покаяння залишає їх...

[Нефійці й Ламанійці, які залишили Церкву після приходу Христа] свідомо впали в гріх, отже, спасіння не прийде до них. Воно було запропоноване їм, а вони не захотіли його мати. Вони відкинули його. Вони опиралися йому і віддали перевагу бунтівному шляху” (*Doctrines of Salvation*, comp. Bruce R. McConkie, 3 vols. [1954–56], 2:194–195).

Запитайте:

- Як це висловлювання стосується ситуації, в якій знаходилися Нефійці?
- Як його можна застосувати до нас?
- Про що ми дізналися із застережень Самуїла?

На закінчення попросіть учнів поділитися іншими Писаннями, які навчають цього принципу і попросіть їх позначити Писання, які мають для них особливе значення. Запропонуйте їм поміркувати, що вони можуть зробити, щоб покаятися у своїх гріхах.

Геламан 13:12–14. Господь часто зберігає злочестивих заради праведних. Коли злочестиві виганяють з-поміж себе праведних, вони є дозрілими для знищення. (10–15 хвилин)

Прочитайте кілька газетних заголовків, що ілюструють, скільки злочестя відбувається у наші дні. Запитайте учнів:

- Як змінилися умови у світі протягом вашого життя?
- Що непокоїть вас стосовно напрямку, в якому рухається багато людей у світі?
- Що ви можете зробити, щоб допомогти їм спастися?

Прочитайте всім класом Алма 10:22–23 і Геламан 13:12–14 та обговоріть наступні запитання:

- Що можуть робити праведні, щоб врятувати світ від знищення?
- Що ми маємо робити, щоб нас вважали праведними?
- Що може статися зі світом, якщо він вижене праведних?

Прочитайте 3 Нефій 1:9 і запитайте:

- Що збиралися робити невіруючі?
- Згідно з Геламан 13:12–14, що станеться з невіруючими, якщо вони вб'ють віруючих?

Нагадайте учням, що трапилося з містом Аммонійга, коли вони вбили і вигнали праведних (див. Алма 16:2–3). Прочитайте 3 Нефій 9:3 і відшукайте, що згодом сталося з містом Зарагемля. Свідчіть що Господь покарає злочестивих згідно зі Своім словом.

Щоб допомогти учням зрозуміти, що на землі все ще живе багато хороших людей, поділіться наступним висловлюванням Президента Спенсера В. Кімбола, у той час діючого президента Кворуму дванадцятьох: “Звичайно, є багато-багато праведних і вірних людей, які живуть за всіма заповідями і чие життя та молитви зберігають світ від знищення” (in Conference Report, Apr. 1971, 7; or *Ensign*, June 1971, 16).

Геламан 14:2–6, 14, 20–25. Самуїл, Ламанієць, проголосив ознаки народження і смерті Христа. (25–30 хвилин)

Запропонуйте одному з учнів прочитати Учення і Завіти 1:38 і обговорити це з класом. Скажіть учням, що вони побачать приклад цього принципу, вивчаючи Геламан 14. За допомогою діапроектора покажіть подану таблицю або намалуйте її на дошці, й працюйте над нею всім класом. Або роздайте учням копії таблиці й попросіть їх заповнити її індивідуально чи об'єднавшись у маленькі групки. Ви можете також попросити учнів намалювати те, що вони читають.

Ознаки народження Ісуса Христа

Геламан 14	Пророцтва	3 Нефій 1	Здійснення
в. 2		в. 13	
вв. 3–4		в. 15	
в. 5		в. 21	

Ознаки смерті Ісуса Христа

Геламан 14	Пророцтва	3 Нефій 8	Здійснення
вв. 20, 27		вв. 19–23	
вв. 1–22		вв. 5–7, 17–18	
в. 23		в. 12	
в. 24		вв. 8–10, 13	

Прочитайте Геламан 14:25 і зверніть увагу на іншу ознаку смерті Ісуса Христа. Потім прочитайте 3 Нефій 23:9–13 і запитайте:

- Про яке пророцтво нагадував воскреслий Господь?
- Що про це пророцтво сказали учні?
- Що Ісус Христос наказав їм робити?
- Чому Воскресіння і здійснення пророцтва важливі для вас сьогодні?

Геламан 14:15–19. Смерть і воскресіння Ісуса Христа перемогли фізичну і духовну смерть, які прийшли внаслідок Падіння. Його Спокута дозволяє тим, хто кається, уникнути другої духовної смерті, яка настає в день суду як наслідок наших гріхів.
(15–20 хвилин)

Перекажіть наступну історію, яку розповів вчитель, святий останніх днів:

“Коли я думаю про життя після смерті, я згадую історію про армійського капелана, який втішав юнака, святого останніх днів, пораненого у перехресному вогні під час однієї з великих битв Другої світової війни. Цей солдат був при смерті. Поглянувши на ідентифікаційну табличку солдата, капелан побачив, що він був членом Церкви. Капелан [сказав]: “Синку, я не член твоєї Церкви, але чи хочеш ти, щоб я помолвився за тебе?” Цей молодий чоловік відповів: “Я б хотів, щоб ви помолилися за мене”. Отже, цей капелан став на коліна і два Божих чоловіки помолилися. Солдат [пізніше] розповідав: “Я чітко пам'ятаю такі слова капелана: “О Боже, допоможи нам жити так, щоб коли прийде наш час помирати, ми не боялися смерті, а після смерті ми не боялися жити знову” (Stan H. Watts, *The Blessings of This Day*, Brigham Young University Speeches of the Year [23 Nov. 1971], 2).

Прочитайте Геламан 14:15–19 і обговоріть наступні запитання:

- Які види смерті може пережити людина, згідно з цими віршами? (Зазначте, що крім фізичної смерті людина пережило першу духовну смерть під час падіння Адама, а ті, хто не розкався, переживуть другу духовну смерть після останнього суду).
- Що означає духовна смерть?

- Як смерть Ісуса Христа спасає нас від першої духовної смерті?
- Як Його Спокута може спасти нас від другої духовної смерті?
- Як життя в покаянні готує нас до того, щоб ми “не боялися жити знову”?

Поясніть, що Нефійці за днів Самуїла ображалися на застереження, які він їм давав. Запитайте: Чи можливо бути духовно мертвими, але вважати, що ми все ще духовно живі? Яким чином? Запропонуйте одному з учнів прочитати наступне висловлювання старійшини Спенсера В. Кімбола, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Є багато людей у цій Церкві сьогодні, які вважають, що вони живі, але вони мертві стосовно духовних речей. І я вірю, що навіть є багато з тих, які видають себе активними, які також є духовно мертвими. Їхнє служіння в більшій мірі від букви і в меншій мірі від духа” (in Conference Report, Apr. 1951, 105).

Запитайте: Що ми можемо робити зараз, щоб уникнути духовної смерті у своєму власному житті? Прочитайте Мосія 2:41 і зверніть увагу на благословення, які приходять до тих, хто готується у цьому житті до наступного.

Геламан 15:1–10. Бог любить своїх дітей. Ми можемо отримувати Його благословення, каючись і додержуючись Його заповідей, але ми не можемо одержувати Його благословення, коли грішимо.
(25–30 хвилин)

Запропонуйте учням розповісти, чого вони бояться найбільше. Напишіть їхні відповіді на дошці й обговоріть їх. Запитайте: Чого ми маємо боятися навіть більше того, що перелічено на дошці? Нехай учні прочитають Геламан 15:9, звертаючи увагу на те, чого боялися Ламанійці. Запитайте:

- Що погоджувалися знести Ламанійці, аби тільки не вчинити гріх?
- Чому, на вашу думку, вони так боялися гріха?

Прочитайте 2 Нефій 4:31 і зверніть увагу, за що молився Нефій?

Щоб побачити, як Ламанійці прийшли до такого ставлення до гріха, прочитайте Геламан 15:4–8. Попросіть учнів перелічити, що привело Ламанійців до віри в Ісуса Христа, покаяння і зміни в серці, і обговоріть їхні відповіді. У вашому обговоренні вам допоможуть наступні запитання:

- Яку роль зіграли Нефійці в тому, що Ламанійці стали на путь спасіння?
- Що, на вашу думку, означає бути “на шляху об’язку”? (в. 5).
- Що намагалися зробити на верненні Ламанійці?
- Яку роль у їхньому наверненні зіграли Писання?

- Чого ми можемо навчитися з їхнього досвіду?

Попросіть учнів прочитати Геламан 15:1–3, 17 і порівняти те, що вони знають про Ламанійців, з тим, що ці вірші навчають про Нефійців. Під час обговорення ви можете поставити наступні запитання:

- Що, як застерігав Самуїл, станеться з Нефійцями, якщо вони не оберуть покаяння?
- Чому Господь карає Свій народ? Як Він може це робити?
- Як може покарання бути виявом любові?
- Як Нефійці могли б прийняти застереження Самуїла, якби боялися гріха?

Свідчіть, що боязнь гріха і покарання за нього можуть спонукати нас жити так, щоб уникнути вироку, які зішли на Нефійців. Однак є вища мотивація, яка може утримати нас у безпеці й чистоті. Поділіться наступним висловлюванням Президента Гордона Б. Хінклі:

“Мене охоплює велике натхнення, коли я дивлюся в очі молодих чоловіків і жінок, які люблять Господа, які хочуть робити правильні речі, які хочуть будувати продуктивне й плідне життя, спрямоване на добро. Вони наполегливо працюють, щоб розвинути навички, які благословлять їх і суспільство, частиною якого вони стануть. Величезна їх кількість служить місію для Церкви. Вони чисті, яскраві, здібні та щасливі. Безсумнівно, Господь має любити тих з цього обраного покоління молоді, які навчаються і служать у Його Церкві. Я люблю їх і хочу, щоб вони про це знали” (in Conference Report, Apr. 1996, 90; or *Ensign*, May 1996, 66).

Геламан 15:11–13. Ламанійці є народом обіцання.
(5–10 хвилин)

Запропонуйте учням прочитати Геламан 15:11–13, звертаючи увагу на те, що Самуїл пророкував про Ламанійців “в прийдешні часи”. Запитайте: Як, на вашу думку, це пророцтво здійснюється? Поділіться наступним висловлюванням старійшини Спенсера В. Кімбола, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Господь вирішив називати їх Ламанійцями. Вони є здійсненням пророцтва. Вони є обраним народом, і в їхніх жилах тече знатна кров. Вони відкинули окупи марновірств, страху, невігластва й упередженого ставлення й зодягнулися в знання, добрі справи й праведність. І ця Церква отримує велике натхнення, бо є частиною цього перетворення...

Вчора вони були позбавлені прав, слабкими, зникаючими; сьогодні тисячі їх... регулярно відвідують семінарії та інститути... Велика їх кількість отримує як світське, так і духовне навчання в Мексиці, Південній Америці, на Гавах і на морських островах. Багато навчаються зараз в коледжах, а велика кількість служить місію повного дня. Десятки тисяч сьогодні у змозі отримати найкращу підготовку і можливість служити завдяки церковним організаціям на Американському континенті і островах Тихого океану. Ламанійсько-Нефійські провідники сьогодні міцно стоять, щоб направляти й надихати свій народ. *Доба Ламанійців настала, і завтра буде навіть кращим*" (in Conference Report, Oct. 1965, 70–71).

Геламан 16:1–3, 6–8. Бог захищає Своїх служителів, поки вони не виконають місію, яку Він послав їх здійснити. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли, як вони відчували, Господь захистив їх від ушкодження. Запитайте: Чому, на вашу думку, Господь захищає Своїх дітей? Обговоріть відповіді учнів. Запитайте, чи можуть вони пригадати випадки, коли Господь дозволяв, щоб Його дітей було ушкоджено. (Серед відповідей можуть бути такі: смерті Авінадія, Джозефа Сміта, Ісуса Христа). Запитайте: Чому це могло статися? (*Увага:* Пильнуйте, щоб учні не подумали, що Бог не любить тих, кому Він дає страждати чи вмирати. Суть цього обговорення полягає в тому, що Бог захищає Своїх служителів, поки вони не виконають своєї місії).

Пригадайте з учнями місію Самуїла в Зарагемлі, прочитавши короткий зміст розділів з книги Геламана 13–15. Попросіть учнів припустити, як довго Самуїл стояв і проповідував на стінах міста. Прочитайте Геламан 16:1–3, 6–8 і знайдіть, якою була реакція Нефійців на послання Самуїла. Обговоріть наступні запитання:

- Чому Нефійці не могли вразити Самуїла камінням і стрілами?
- Який вплив цей випадок мав на Нефійців?
- Як відреагувала "більшість з них"?
- Як, на вашу думку, Господь захистив Самуїла? (Його місія не була завершена; див. в. 7).

Прочитайте разом з учнями Геламан 5:12 і обговоріть, як, подібно до Самуїла на стінах Зарагемлі, ми можемо твердо стояти під ударами Сатани.

Геламан 16:4–5, 13–23. Ознаки і чудеса даються Господом, щоб зміцнити віру праведних. Злочестиві відкидають ознаки і чудеса, покладаються на власну мудрість і не розуміють діянь Бога. (20–25 хвилин)

Перед уроком виріжте зірку і прикріпіть її десь у класі. (Це повинно бути доступне місце, але таке, куди учні зазвичай не дивляться). Запитайте учнів, чи помітили вони щось незвичайне в класній кімнаті. Коли вони знайдуть

зірку, запитайте, скільки з них помітили її до того, як на неї вказали. Запитайте:

- Чому дехто з вас не помітив зірку відразу?
- Скільки з вас помітили б її, якби на неї було вказано відразу, коли ви зайшли до класу?
- Як це можна порівняти з тим, що робить пророк?

Прочитайте Геламан 16:4–5 і запитайте:

- Яка роль пророка стосовно "ознак і чудес"?
- Чому Бог дає ознаки і чудеса?
- Як може здійснення ознак вплинути на нашу віру?
- Як це може вплинути на наше життя за євангелією?

Прочитайте Геламан 16:13–14 і зверніть увагу на дві речі, які почали здійснюватися. Запитайте: Яку надію це може нам дати, оскільки ми чекаємо на здійснення ознак Другого пришестя?

Поясніть, що не всі вірять в ознаки і чудеса, які показує Бог. Ті, хто сумніваються, вважають, що це хороша причина для їх невір'я. Попросіть учнів мовчки прочитати Геламан 16:15–23 і знайти, щонайменше, чотири аргументи, які використовували ті, хто сумнівався, щоб виправдовувати ознаки. Запропонуйте учням поділитися своїми знахідками і запишіть їх на дошці. Серед них можуть бути такі:

- Вони покладалися на власну мудрість і вважали, що "про щось вони й здогадалися правильно" (в. 16; див. в. 15).
- Вони постановили, що "не може такого бути, що така істота, як Христос, прийде" (в. 18).
- Вони називали історію про Христа "злочестивою традицією" (в. 20) і казали, що немає способу дізнатися, чи Христос народиться у далекій землі (див. вв. 19–20).
- Вони звинувачували віруючих у використанні "таємни[x] дій злого того", щоб утримувати людей у незнанні й залежності від своїх вчителів (в. 21).

Обговоріть з учнями, що ми можемо робити, щоб нас не ввели в оману такі аргументи. Свідчіть по те, як важливо слухати і слухатися Господніх пророків. На закінчення прочитайте наступне висловлювання старійшини Генрі Б. Айрінга:

"Здається, що бажання Спасителя привести нас у безпечне місце є нескінченним. І Він постійно показує нам шлях. Він використовує більше одного засобу, щоб Його послання досягло тих, хто хоче його прийняти. І ці засоби включають послання, яке Він посилає через уста Своїх пророків кожного разу, коли люди гідні мати серед себе пророка Бога. Ці уповноважені служителі завжди мають відповідальність застерігати людей, розказуючи їм про шлях до безпеки" (in Conference Report, Apr. 1997, 32; or *Ensign*, May 1997, 24).

Книгу Мормона було написано, щоб переконати Юдея й Іновірця, що Ісус є Христос, Бог Вічний, який являється до всіх народів (титильна сторінка Книги Мормона). Розповідь про прихід Спасителя на Американський континент, як його описано в книзі 3 Нефій, допомагає досягти цієї мети. Президент Н. Елдон Таннер, який був членом Першого Президентства, сказав:

“Я вважаю, що в жодному іншому місці Писань ми не знайдемо прекраснішого й детальнішого опису того, як Бог спілкувався з людиною, ніж у розповіді про цей прихід, як його описано в книзі 3 Нефій... Застереження й чудове навчання... якщо його прийняти й жити за ним, зробить більше, ніж будь-що, аби принести мир і щастя світові й окремій людині, яка прагне саме такого життя. Тут ми можемо знайти пояснення багатьох питань, на які немає відповіді в Біблії.

Третій Нефій дає нам додаткову інформацію з більшими подробицями, ніж чотири Євангелії в Новому Завіті, й зберігає доктрини, вчення і співчутливість Господа. З цієї причини багато людей називають Третій Нефій “п’ятою Євангелією” (in Conference Report, Apr. 1975, 52; or *Ensign*, May 1975, 34).

Президент Езра Тефт Бенсон проголосив:

“Яким би це було благословенням, якби кожна сім’я разом читала книгу 3 Нефій, обговорювала її священний зміст, а потім визначала, як можна прикласти це вчення до себе й застосувати його у своєму житті.

Третій Нефій є книгою, яку слід читати й перечитувати. Її свідчення про воскреслого Христа в Америці подано в чистоті й красі” (in Conference Report, Apr. 1987, 5–6; or *Ensign*, May 1987, 6).

Вступ

Історична розповідь у книзі Третій Нефій починається тоді, коли “виповнилося шістсот років відтоді, як Легій залишив Єрусалим” (3 Нефій 1:1). Протягом цього часу багато пророцтв і ознак стосовно народження Ісуса Христа почали здійснюватися. Народження Спасителя в Єрусалимі було відзначено в Америці тим, що протягом однієї ночі не було темряви, як пророкував Самуїл Ламанієць (див. Геламан 14:2–6). Наступні тридцять три роки,—період земного життя Спасителя,—були для Нефійців і Ламанійців

неспокійним часом. Багато віруючих приготувалися до часу, коли воскреслий Господь буде служити серед них, як пророкував Нефій (див. 1 Нефій 12:1–6). У той же час злочестиві намагалися вбити праведних, гріхи й мерзоти зростали, в Церкві поглибилися гордовитість і класова нерівність, а Сатана посилив свій вплив.

Президент Езра Тефт Бенсон сказав: “Літопис Нефійської історії перед самим приходом Спасителя містить багато подібностей з нашими днями, коли ми очікуємо Другого пришестя Спасителя” (in Conference Report, Apr. 1987, 3; or *Ensign*, May 1987, 4). Звертайте увагу на ці подібності під час читання. Також зауважте, як Господь захистив і втішив тих, хто залишився вірним протягом цих днів випробувань.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований фрагмент з Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Злочестиві заперечують здійснення пророцтва, у той час як вірні радіють пророцтву і з нетерпінням очікують на його здійснення (див. 3 Нефій 1:5–8, 22; 2:1–3; див. також Геламан 16:4–6, 13–23).
- Кожне пророцтво від Господа виповниться (див. 3 Нефій 1:15–21; див. також УЗ 1:37–38).
- Неслухняні часто звинувачують інших у своїх негараздах (див. 3 Нефій 3:9–11).
- В сім’ї, Церкві або в народі зло можна перемогти молитвою, покаяттям, наслідуванням праведних провідників і довірою до Господніх слів (див. 3 Нефій 3:12–5:6).
- Книга Мормона була написана й збережена для того, щоб Ламанійці могли прийти до пізнання своїх батьків, а всі люди—до пізнання свого Спасителя (див. 3 Нефій 5:12–26; див. також Енош 1:11–18; УЗ 3:16–20).
- Гордовитість, самовпевненість і розколи можуть призвести до знищення народів (див. 3 Нефій 6:10–18; 7:2–8).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 113–114.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання призначеного блоку Писань.

3 Нефій. Огляд книги 3 Нефій. (10–15 хвилин)

Скажіть учням, що місіонери часто дають примірник Книги Мормона людям, які не є членами Церкви і просять їх читати й молитися про її істинність. Оберіть учня розіграти роль члена Церкви, який запрошує свого друга прочитати Книгу Мормона. Запитайте в учнів:

- Якби ви були місіонером, які саме частини Книги Мормона ви б попросили інших людей читати? Чому?
- Яку користь, на вашу думку, принесло б читання 3 Нефія тими, хто не є членами Церкви?
- Чому 3 Нефій є важливою частиною Книги Мормона?

Поділіться висловлюваннями президента Н. Елдона Таннера і Президента Езри Тефта Бенсона зі вступу до 3 Нефія с. 209). Запитайте: Що саме справляє враження на вас у цих висловлюваннях? Напишіть на дошці таку схему або роздайте її учням на аркушах:

1. 3 Нефій 1–7. Протягом тридцяти трьох років після народження Христа Нефійське суспільство прийшло до повного занепаду через злочестивість, вбивства й війни.
2. 3 Нефій 8–10. Темрява, стихійні лиха й знищення панували в Америці протягом трьох днів, коли помер Христос.
3. 3 Нефій 11–26. Воскреслий Господь служить серед Нефійців.
4. 3 Нефій 27–28. Спаситель дає настанови дванадцятьом Нефійським учням.
5. 3 Нефій 29–30. Мормон дає пораду людям, що житимуть в останні дні.

Прочитайте короткий зміст на початку книги 3 Нефій і обговоріть, ким був Нефій, і яке він мав відношення до інших людей на ім'я Нефій у Книзі Мормона. Прочитайте 3 Нефій 1:1–3; 2:9 і запитайте: Чому, згідно з цими віршами, Нефія було обрано вести Нефійський літопис і продовжувати написання Нефійської історії? Заохочуйте учнів протягом вивчення 3 Нефія звертати увагу на те, що робить її такою духовною й доктринально важливою книгою.

3 Нефій 1. Пророцтва від Господа завжди здійснюються. Злочестиві заперечують здійснення пророцтва, в той час як вірні радіють пророцтву й з нетерпінням очікують на його здійснення.

(40–45 хвилин)

Попросіть учнів назвати свята або інші важливі події, які вони святкували у своєму житті. Напишіть їх на дошці й запитайте:

- Чому ви з нетерпінням чекаєте на ці події?
- Як ви до них готуетесь?

- Як підготовка до цих подій впливає на те, як ви їх відсвяткуєте?

Попросіть учнів подумати, хто може спокійно ставитися до перелічених подій і чому. (Наприклад, хтось, хто не вірить у Христа може вважати Різдво й Великдень маловажливими).

Прочитайте 3 Нефій 1:1, 4–5 і запитайте:

- Які пророцтва почали здійснюватися? (див. Геламан 14:1–6).
- Наскільки важливим у вашому житті є народження Христа? Чому?

Поясніть, що так само, як і по відношенню до подій, перелічених на дошці, були такі люди, які з нетерпінням чекали народження Спасителя, й ті, які не чекали. Щоб допомогти учням порівняти ці групи людей, напишіть на дошці заголовки: *Віруючі* й *Невіруючі*. Прочитайте 3 Нефій 1:5–14 всім класом, звертаючи увагу на характеристики віруючих і невіруючих, а потім напишіть їх під відповідними заголовками. Обговоріть, що робила кожна група, їхнє ставлення одна до одної. Як вони молилися.

Скажіть учням, що перед Другим пришествям люди також розділяться на віруючих і невіруючих. Поділіться висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона зі вступу до 3 Нефія 1–7 (с. 209). Запитайте: Що з того, про що ви дізналися в 3 Нефії, може допомогти вам підготуватися до Другого пришествия?

Запропонуйте учням прочитати 3 Нефій 1:29–30 і запитайте:

- Чого саме ці вірші навчають про підростаюче покоління?
- Що, на вашу думку, означає фраза “вирішували самі за себе”? (в. 29).
- Чому сила й свідчення молоді такі важливі?

Свідчіть про важливу роль молоді Церкви. Поділіться таким висловлюванням Президента Девіда О. Маккея: “Духовність приходу залежить від активності молоді в ньому” (in Robert L. Backman, in Conference Report, Oct. 1982, 57; or *Ensign*, Nov. 1982, 40).

Запропонуйте учням порівняти підростаюче покоління Ламанійців у 3 Нефії 1:29–30 з двома тисячами молодих воїнів Геламана (див. Алма 53:16–22; 56:44–48). Запитайте:

- Що робили молоді воїни, щоб бути міцними у вірі?
- Що ми можемо робити, щоб залишатися вірними?
- Як те, що ми залишаємося вірними, допомагає нам готуватися до Другого пришествия?

3 Нефій 2:11–19. Злі протистоять праведним.

(15–20 хвилин)

Зробіть (або намалюйте на дошці) табличку, яку використовують у спортивних іграх для демонстрації результату, і покажіть її класу. Коротко розкажіть про захоплюючі

спортивні події, в яких ви брали участь як учасник або боїльник, чи попросіть одного з учнів зробити це. Обговоріть кілька з таких запитань:

- Для чого використовують цю табличку?
- Чи важлива ця табличка лише в кінці гри? Чому так або ні?
- Як знання рахунку допомагає гравцеві, тренеру чи команді?

Запропонуйте учням прочитати 3 Нефій 2:11–12 і звернути увагу на дві “команди” або групи людей. Запитайте:

- Чому була битва між гріхом і праведністю?
- Якби ми мали табличку для рахунку в битві між добром і злом, то яким би міг бути рахунок? (Серед відповідей можуть бути такі, що вказують на кількість душ, які було завойовано чи втрачено, величину впливу, який мають добро й зло у світі тощо).

Прочитайте 3 Нефій 2:13–19, звертаючи увагу на те, як Нефійці жили протягом цього періоду. Скажіть учням, що 3 Нефій 3–7 містить розповідь про війни й боротьбу між злочестивими і праведними. Попросіть учнів прочитати короткий зміст розділів і швидко проглянути ці розділи. Запропонуйте їм описати духовну боротьбу між злочестивими і праведними, про яку йдеться в кожному розділі.

Прочитайте 3 Нефій 9:13; 10:12 і зверніть увагу, яка група людей вижила, щоб бути свідками приходу Спасителя. Прочитайте Учення і Завіти 97:21–25, звертаючи увагу на те, яка частина людей виживе в труднощах, що передуватимуть Другому пришествю. Обговоріть декілька із запропонованих запитань:

- Які ви можете навести докази того, що битва між злочестям і праведністю триває в наш час?
- Які докази можуть навести злочестиві, щоб показати, що вони перемагають у цій битві?
- Які докази можуть навести праведні, що вони перемагають у цій битві? (Серед відповідей можуть бути такі, що вказують на зростання кількості членів Церкви, храмів і носіїв священства).
- Чому ви бажаєте бути на боці Господа в останні дні?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Езри Тейфта Бенсона, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Це—останній і величний розподіл, в якому будуть доведені до кінця Божі цілі; єдиний розподіл, в якому, як пообіцяв Господь, гріх не матиме перемоги. Церкву не буде забрано знову з землі. Вона залишиться. Господь пообіцяв це, а ви—частина цієї Церкви й царства... Царство небесне й царство Боже на землі поєднуються разом під час пришествя Христа, і цей час не за горами. Як би я хотів, щоб ми змогли побачити цю роботу, відчути її дух і усвідомити, що ця велична подія вже поруч. Я впевнений, що усвідомлення цього матиме на нас неабиякий вплив” (*The Teachings of Ezra Taft Benson* [1988], 19).

Поділіться також наступними висловлюваннями Президента Бенсона, який у той час був президентом Кворуму дванадцятьох:

“Сьогодні ми живемо у злочестивому світі. Я не пам’ятаю, щоб коли-небудь сили зла об’єднувалися в таку смертоносну армію. Диявол добре організований і має багато посланців, що працюють на нього. Його сатанинська величність проголосила про свій намір знищити наших молодих людей, послабити домівку й сім’ю та звести нанівець цілі Господа Ісуса Христа через свою велику церкву” (*God, Family, Country: Our Three Great Loyalties* [1974], 90).

“Через усі століття пророки вдивлялися в лабіринти часу, щоб побачити наші дні. Мільярди тих, хто помер і хто ще не народився, дивляться на нас. Не сумнівайтесь в тому, що ви—обране покоління. Від тих, хто вірний, ніколи не вимагалось так багато в такий короткий період, як від нас. Ніколи раніше на лиці цієї землі сили зла й сили добра не були так добре організовані. Настав великий день для влади диявола... Але настав також великий день для влади Господа, коли на землі є найбільша кількість носіїв священства, яка коли-небудь на ній була” (“*In His Steps*,” in *1979 Devotional Speeches of the Year* [1980], 59).

3 Нефій 3–4. Зло можна перемогти молитвою, поканням, об’єднанням під проводом праведних керівників і довірою до сили Господніх слів. (35–40 хвилин)

Покажіть учням різні листи: особистий лист, покликання на місію, лист від рекламного агента й листівку з вираженням вдячності. Обговоріть запропоновані ситуації:

- Який лист, що ви одержували в житті, був найкращим? Чому він був найкращим?
- Чи одержували ви коли-небудь такого листа, що викликав у вас сльози? сміх? розсердив вас? змінив ваше ставлення?

Поясніть учням, що 3 Нефій 3:2–10 містить лист від Гіддіангії, ватажка Гадіантонових розбійників, до Лаконеуса, правителя Нефійців. Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 3:1–10 і подумати про те, як би вони відреагували, якби ви одержали цього листа. Обговоріть їхні враження. (Якщо дозволяє час, можете попросити учнів написати відповідь на цей лист, а потім прочитати й обговорити декілька з їхніх листів усім класом).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 3:11–12 і звернути увагу на те, як Лаконеус відповів на лист Гіддіангії.

- Як його реакцію можна порівняти з вашою?
- Чи вважаєте ви, що реакція Лаконеуса була відповідною? Чому так або ні?

Запропонуйте учням обвести слово *тож* у вірші 12. Скажіть їм, що це слово вказує на те, що інформація, яка йде далі, стала результатом того факту, що Лаконеус був справедливою й сміливою людиною. Прочитайте

3 Нефій 3:12–21. Коли ви читатимете, запропонуйте учням визначити, що Лахонеус і Гідгіддоній попросили Нефійців зробити для захисту від Гадіантонових розбійників, і напишіть їхні знахідки на дошці.

Допоможіть учням застосувати цей урок в житті, поставивши кілька з поданих запитань:

- Гадіантонові розбійники протистояли Нефійцям. Яке зло протистоїть нам сьогодні?
- Яким чином злі люди в нашому суспільстві подібні до Гадіантонових розбійників?
- Як застереження, дані Нефійцям Лахонеусом і Гідгіддонієм, можуть допомогти нам?
- Нефійців попросили зібратися в Зарагемлі. Де ми можемо знайти безпеку в наш час? (див. УЗ 115:4–6).
- Як саме Церква надає вам захист або допомогу? (Членів Церкви навчають правильних доктрин, вони отримують застереження пророків про зло, яке є в суспільстві; Церква об'єднує з добropорядними людьми тощо).

Прочитайте 3 Нефій 3:22, 25–26, щоб показати, що Нефійці виконували поради Лахонеуса й Гідгіддонія. Прочитайте Учення і Завіти 1:14 і свідчіть про благословення, що ми отримуємо, коли йдемо за натхненними провідниками. Запропонуйте одному з учнів прочитати короткий зміст до 3 Нефія 4. Запитайте:

- Які благословення отримали Нефійці завдяки послуху натхненним провідникам?
- Прочитайте 3 Нефій 4:30–33. Кому завдячували Нефійці за свою перемогу?
- Чому важливо наслідувати цей приклад?

Запропонуйте учням розповісти про випадки, коли вони відчували те саме, що й Нефійці в цих віршах?

3 Нефій 5. Літопис Книги Мормона було написано й збережено для того, щоб Ламанійці могли прийти до пізнання своїх батьків, а всі люди—до пізнання свого Спасителя. (20–30 хвилин)

Напишіть на дошці: *спричинити* і *наслідок* (залишіть достатньо місця, щоб між ними помістилося ще одне слово). Запитайте:

- Що означають ці слова?
- Який є між ними зв'язок? (Якщо ви маєте час, зробіть наочну вправу, що ілюструє ці слова. Наприклад, слово “спричинити” ви можете проілюструвати, якщо покладете насіння в горщик з землею, поллете його й поставите на сонце. Щоб проілюструвати слово “наслідок”, покажіть учням дорослу рослину в другому горщику).

Напишіть на дошці між двома словами *отже* і намалюйте навколо них стрілку.

Спричинити

отже

Наслідок

Запитайте учнів, що означає слово *отже*. (*Отже* означає: те, що було до цього слова, спричинило або призвело до того, що сталося після нього).

Напишіть 3 Нефій 5:1–2 під словом *Спричинити* і 3 Нефій 5:3 під словом *Наслідок*. Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 5:3 і звернути увагу на те, що йде за словом *отже* (Нефійці припинили чинити гріхи). Тепер прочитайте 3 Нефій 5:1–2, звертаючи увагу на те, що спричинило або призвело до такої події. (Вони *знали*, що пророцтва про народження Христа здійснилися, і що все сказане пророками здійсниться). Свідчіть, що коли ми знаємо істину, то можемо мати силу протистояти спокусі й подолати супротивника (див. також Геламан 5:12).

Скажіть учням, що в 3 Нефії 5:10–26 Мормон говорить про Нефійські літописи і про майбутнє нащадків Якова (дім Ізраїля). Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 5:21–26 і запитайте:

- Згідно з цими віршами, які благословення зйдуть на нащадків Якова, яких буде зібрано в останні дні? (Серед інших благословень, вони “знатимуть свого Викупителя, яким є Ісус Христос” [в. 26]).
- Прочитайте 2 Нефій 3:12. Яка роль належить Книзі Мормона у цьому збиранні?

Покажіть учням малюнок на дошці та запитайте: Що може дати знання про нашого Викупителя або до чого привести? (Як і у випадку з Нефійцями це може привести нас до того, що ми залишимо гріхи й будемо мати силу протистояти спокусам).

Поділіться таким висловлюванням президента Меріона Г. Ромні, який був членом Першого Президентства:

“Я впевнений: якщо вдома батьки читатимуть Книгу Мормона з молитвою і регулярно, як самі, так і з дітьми, дух тієї великої книги проникне в наші домівки і наповнить всіх, хто в них живе. Дух благоговіння збільшиться; взаємоповага й бережливе ставлення один до одного зростуть. Дух суперечок зникне. Батьки радитимуть своїм дітям з більшою любов'ю і мудрістю. Діти будуть більш чуйними та прислухатимуться до порад своїх батьків. Збільшиться праведність. Віра, надія й милосердя,—чиста любов Христа,—наповнять наші домівки й життя й принесуть з собою мир, радість і щастя” (in Conference Report, Apr. 1980, 90; or *Ensign*, May 1980, 67).

3 Нефій 6. Гордовитість, самовпевненість і розколи є основними причинами знищення Нефійської цивілізації. (20–30 хвилин)

Напишіть на дошці назви кількох захворювань (наприклад, артрит, рак, вітряна віспа, захворювання серця, проказа, малярія, ревматизм). Попросіть учнів поставити хвороби в такому порядку, який вкаже на те, наскільки вони бояться цих захворювань. Запитайте: Яка, на вашу думку, найжахливіша хвороба серед людей? Поділіться наступним висловлюванням:

“Те, про що ми читаємо в Книзі Мормона, називається “Нефійською хворобою”, і ми її маємо!.. Але ми повинні бути вельми вдячними, незважаючи на те, наскільки хворими можуть бути інші, за те, що Бог у Книзі Мормона поставив діагноз нашої хвороби для нашої користі й приписав для нас ліки” (Hugh Nibley, *Since Cumorah* [1967], 354).

Запитайте учнів, чим, на їхню думку, була “Нефійська хвороба”, і обговоріть їхні відповіді.

Прочитайте 3 Нефій 6:10, 13, 15, відшукуючи Нефійську хворобу. Прочитайте й обговоріть наступні висловлювання. Старійшина Джозеф Б. Віртлін, член Кворуму дванадцятиох, сказав:

“Гордовитість і суєта, протилежності смирення, можуть зруйнувати наше духовне здоров'я так само, як виснажлива хвороба може знищити наше фізичне здоров'я” (in Conference Report, Oct. 1990, 82; or *Ensign*, Nov. 1990, 65).

Президент Езра Тефт Бенсон навчав:

“Гордовитість є гріхом, який часто неправильно розуміють, і багато людей грішать у незнанні (див. Мосія 3:11; 3 Нефій 6:18). В Писаннях немає такої речі, як праведна гордовитість—вона завжди вважалася гріхом. Отже, немає значення, як світ використовує це слово. Ми маємо розуміти, як Бог використовує його, щоб розуміти мову Святого Письма й пророків (див. 2 Нефій 4:15; Мосія 1:3–7; Алма 5:61).

Більшість з нас розглядає гордовитість як зосередження на власній персоні, чванство, вихваляння, пихатість або зарозумілість. Все це є складовими гріха, але тут не вистачає серцевини, тобто суті.

Головною ознакою гордовитості є ворожість—ворожість до Бога й ворожість до ближніх. *Ворожість* означає “ненависть до когось, неприязнь або стан опозиції”. Це—сила, за допомогою якої Сатана хоче панувати над нами” (in Conference Report, Apr. 1989, 3; or *Ensign*, May 1989, 4).

Запитайте учнів, як ставлять діагноз або визначають хворобу. (Серед відповідей можуть бути такі: аналіз симптомів, відвідування лікаря). Поділіть учнів на п'ять “медичних команд”. Призначте кожній команді звернутися до 3 Нефій 6 і вивчити одну з таких підбірок віршів: 1–9, 10–14, 15–18, 19–26, 27–30. Коли вони закінчать, попросіть кожну групу відповісти на такі запитання перед усім класом:

- Які роки описують призначені вам вірші?
- Який ваш “діагноз”? (Іншими словами, який був духовний стан Нефійців у цей час?)
- Що вони робили або не робили, щоб підтримати своє духовне здоров'я?
- Який вірш чи вірші, на вашу думку, краще допомагають нам зрозуміти Нефійців у цей час?

Обговоріть знахідки кожної групи. Обговоріть такі запитання:

- Як гріх гордовитості виявляється в наш час?
- Що спонукає гордовитість?
- Як ми можемо її уникнути?

Прочитайте 3 Нефій 6:5 і свідчіть про принцип, якому ви навчаєте. Ви можете поділитися поданим висловлюванням Пророка Джозефа Сміта, щоб допомогти учням усвідомити таке: на відміну від Нефійського народу Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів має блискуче майбутнє:

“Жодна нечестива рука не може зупинити розвиток цієї роботи; нехай посилюються переслідування, об'єднуються зловмисники, збираються армії, нехай зводяться наклепи, але істина Бога сміливо й незалежно йтиме вперед, поки не проникне на кожний континент, не потрапить у кожну кліматичну зону, не охопить кожну країну й не прозвучить у кожному вусі, поки не буде завершено цілі Бога і Великий Єгова не скаже, що роботу закінчено” (*History of the Church*, 4:540).

3 Нефій 7. Ми можемо залишатися праведними навіть тоді, коли живемо у світі, сповненому злочестям. (20–30 хвилин)

Покажіть учням відро з брудом і чисту білу тканину. Скажіть учням, що бруд уособлює злочестя, а тканина уособлює праведність. Поясніть, що в 3 Нефій 7 описано Нефійську цивілізацію перед смертю й воскресінням Ісуса Христа.

Напишіть на відрі з брудом: 3 Нефій 7:1–14, а на білій тканині: 3 Нефій 7:15–26. Призначте половині учнів вивчити вірші, написані на відрі, а іншій половині—на тканині. Коли вони закінчать, попросіть кожну з груп відповісти на такі запитання перед усім класом:

- Чого навчають призначені вам вірші про злочестя й праведність?

- Які людські вчинки подобалися, а які не подобалися Господові?
- Наскільки поширеними є ці злочестиві або праведні вчинки в сучасному світі?

Скажіть учням, що ви хочете помістити білу тканину у відро з брудом так, щоб не забруднити її. Запитайте, чи вважають вони це можливим. Запитайте: Чи вважаєте ви можливим жити у світі, сповненому злочестям, і залишатися праведними? Як?

Покладіть білу тканину в целофановий мішечок з написом: 3 Нефій 7:18, 21, 24. Покажіть, як тканину можна занурити в бруд і при цьому вона залишається чистою, якщо знаходиться у целофановому мішечку. Запропонуйте учням прочитати вірші на мішечку й звернути увагу, що дало Нефію та іншим праведним людям силу залишатися чистими. (Свідчення, віра, покаєння, хрищення, сила Духа). Свідчіть, що ці самі принципи й обряди можуть допомогти нам залишатися чистими в наш час. Запропонуйте учням розповісти, як ці принципи й обряди допомогли їм залишатися чистими й гідними.

Поділіться таким свідченням старійшини Рулона Г. Крейвена, у той час сімдесятника:

“Страшно уявляти, що сили зла у світі посиляться. Це змушує нас поставити запитання: “Що ми можемо зробити? Чи є шлях уникнути сил зла? Так, є.

Члени Церкви можуть подолати спокусу (1) послухом принципам і вченням євангелії Ісуса Христа, які дають провід, (2) слідуючи порадам наших пророків і провідників та (3) живучи таким чином, щоб на наше життя постійно впливала сила Святого Духа.

Тренуйте свій розум виконувати євангельські принципи й завіти. Залишайтеся на прямому шляху щоденної особистої та сімейної молитви; залишайтеся на широкій дорозі вивчення Писань і вчень пророків, на маршруті служіння в Церкві; нехай вас ніколи не залишає бажання зійти з хибної дороги й стати на істинний шлях, що веде до вічного життя. Вашим найбільшим захистом від спокус є живе трепетне свідчення про євангелію Ісуса Христа, яке пов’язує нас з Небесним Батьком” (in Conference Report, Apr. 1996, 107; or *Ensign*, May 1996, 77).

Заохочуйте учнів захищати себе від злочестя, що існує в світі.

Вступ

Пророк Зинос пророкував, що розп’яття Христа буде супроводжуватися бурями, пожежами, землетрусами й триденною темрявою (див. 1 Нефій 19:10–14). Здійснення цього пророцтва описано в 3 Нефії 8–10. Через усі ці катаклізми змінилося лице землі й було знищено багато міст і людей, але “праведніші з народу” були збережені (3 Нефій 10:12). Господь утішив свій народ, промовляючи до нього.

Істина, якій ми можемо навчитися з книги 3 Нефій 8–10 полягає в тому, що постаючи перед випробуваннями, ми можемо знайти мир і надію, прислухаючись до слів Ісуса Христа. Коли ви читатимете ці розділи, звертайте увагу на таке: чого Господь навчає нас, те приведе до надії та спасіння.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Ми повинні бути гідними, щоб використовувати силу священства у своєму житті (див. 3 Нефій 8:1; див. також УЗ 50:29; 121:34–46).
- Ті, хто вбивають пророків або відкидають їхнє свідчення згодом будуть знищені, в той час як праведні отримають благословення (див. 3 Нефій 8:5–25; 9:5–13; 10:12–13, 18–19; див. також УЗ 1:14; 97:21–26).
- Христос дає втіху, радість і вічне життя тим, хто приходить до Нього, дотримуючись принципів євангелії і виконуючи її обряди (див. 3 Нефій 9:14–10:10).
- Закон Мойсея виповнився в спокутній жертві Спасителя; жертви для всеспалення більше не вимагаються. Замість цього Господь вимагає в жертву розбите серце й упокорений дух (див. 3 Нефій 9:16–20).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 114–115.

Поради для вчителя

3 Нефій 8:1–9:14. Ті, хто вбивають пророків або відкидають їхнє свідчення, згодом будуть

знищені, в той час як праведні отримають благословення. (20–25 хвилини)

Зробіть у кімнаті затемнення або попросіть учнів залющити очі. Запропонуйте учням послухати, поки ви читатимете 3 Нефій 8:1–23 (ви можете використати аудіозапис), і попросіть їх спробувати уявити події, описані в цих віршах. Коли ви закінчите, запитайте:

- Що справило на вас найбільше враження у цих віршах?
- Що ви відчували, коли слухали ці вірші?
- Що, на вашу думку, відчували люди, які пережили це знищення?

Запропонуйте учням прочитати Матвій 27:45–54 і звернути увагу на те, що відбувалося в Єрусалимі, коли розп'яли Ісуса. Запитайте:

- Які подібності ви бачите в тому, що відбувалося на Американському континенті?
- Чому, на вашу думку, темрява й знищення супроводжували смерть Ісуса Христа?
- Прочитайте Іван 8:12. Як цей вірш допомагає вам зрозуміти, чому темрява супроводжувала Його смерть?

Прочитайте 3 Нефій 9:10–14 і запитайте:

- Як темрява й знищення вплинули на праведних? на злочестивих?
- Якими, за словами Господа, були причини для знищення злочестивих?

Скажіть учням, що перед Другим пришествям Ісуса Христа будуть також знищення й катаклізми. Свідчіть, що ми можемо отримати благословення й захист у цей час. Нехай учні прочитають Учення і Завіти 1:14; 109:22–26, щоб зрозуміти, як ми можемо знайти цей захист у наші дні. Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 11:1, звертаючи увагу на те, де Нефійський народ зібрався після знищення. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Ленса Б. Вікмана, сімдесятника:

“Піднявшись на вершину Оливної гори разом зі своїми учнями, Спаситель пророкував про катаклізми, які передуватимуть знищенню Єрусалима і його Другому пришествю. Потім він звернувся з таким пророчим застереженням до своїх учнів, давніх і сучасних: “Тоді ви *стоятимете в святому місці*; хто читає, нехай розуміє” (Джозеф Сміт—Матвій 1:12; курсив додано; див. також Матвій 24:15). Одкровення останніх днів дають розуміння. Вони навчають, що в наш час серед ворожнечі, катастроф та епідемій є два царства, які ведуть жорстоку боротьбу за душу людини. Це—Сіон і Вавилон. Багато разів у одкровеннях повторюється настанова: “стояти в святих місцях”, щоб мати захист в житті від бур останніх днів (УЗ 45:32; див. також УЗ 87:8; 101:16–23). Видатним серед таких святих місць і ключем до всіх інших є храм Господа” (in Conference Report, Oct. 1994, 110; or *Ensign*, Nov. 1994, 82–83).

3 Нефій 8–10. Христос дає втіху, радість і вічне життя тим, хто приходить до Нього, дотримуючись принципів євангелії й виконуючи її обряди. (30–35 хвилин)

Запропонуйте учням розповісти про найбільш спустошуючі природні катастрофи, які вони бачили. Як це вплинуло на них? Або попросіть їх розповісти про подробиці стихійного лиха, яке вони бачили в новинах. Запитайте:

- Як це стихійне лихо вплинуло на суспільство в тій місцевості?
- Що було зроблено, аби допомогти громаді й сім'ям, що там живуть, подолати наслідки руйнування?

Запропонуйте учням швидко прочитати 3 Нефій 8:1–22, звертаючи увагу на деталі спустошення в Америці після смерті Ісуса Христа. Запитайте:

- Як ці події можна порівняти з природними катастрофами, очевидцями яких ви стали або про які читали?
- Прочитайте 3 Нефій 8:23–25. Як це руйнування вплинуло на людей, які вижили?

Запропонуйте учням знайти відповіді на такі запитання, прочитавши подані нижче посилання:

- Хто спричинив це знищення? (див. 3 Нефій 9:3–8).
- Чому відбулося це знищення? (див. 3 Нефій 9:9–12).
- Кого було врятовано в цей час? (див. 3 Нефій 9:13; 10:12–13).
- Як Сатана відреагував на це знищення? (див. 3 Нефій 9:2).

Скажіть учням, що Господь промовляв до людей, поки продовжувалася темрява й душевні страждання, заспокоював і втішав. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Роберта Д. Хейлза, члена Кворуму дванадцятьох:

“Повнота євангелії Ісуса Христа приносить велику втіху в часи душевних страждань, які ми маємо в земному житті. Вона приносить світло туди, де темно, і вгамовує занепокоєння. Вона дає вічну надію там, де панує смертельний розпач. Це більше, ніж просто красиве вчення. Це—реальність у нашому житті, яка полягає в тому, що за умови нашої слухняності ми отримуємо вічну нагороду, яку Бог гарантує нам. Якщо ми наблизимося до Нього й приймемо вічне вчення, то отримуємо благословення” (in Conference Report, Oct. 1996, 89; or *Ensign*, Nov. 1996, 66).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 9:14–10:10. Запропонуйте їм поділитися тією частиною послання Спасителя, яке, на їхню думку, дасть надію, втіху й світло, та обговоріть це всім класом. Запитайте:

- Як, на вашу думку, послання Спасителя допоможе втішати людей?
- Як Його послання допомагає давати нам втіху й мир?

3 Нефій 11–14

Вступ

Старійшина Джеффри Р. Холланд, член Кворуму дванадцятьох, писав, що поява воскреслого Господа Нефійцям і Його заява про Своє месіанство “є центральною точкою, найвищим моментом за весь історичний період, описаний у Книзі Мормона. Це було виявом і директивною, про яку знали і яка надихала кожного Нефійського пророка протягом попередніх шестисот років, вже не кажучи про ізраїльських і яредійських прабатьків за тисячі років до цього.

Кожен говорив про Нього, співав про Нього, мріяв про Нього й молився про Його появу—але ось Він нарешті прийшов. День із днів! Бог, який перетворює всяку темряву на ранкове світло, прийшов” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 250–251).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Ісус Христос був на землі й прийде знову, щоб дати людям особисте свідчення про Своє Воскресіння (див. 3 Нефій 11:1–19; див. також УЗ 93:1; Джозеф Сміт—Історія 1:16–17).
- Хрищення є обрядом священства, життєво важливим для спасіння. Щоб Бог прийняв цей обряд, він має виконуватися належним чином і тими, хто отримав відповідне повноваження священства (див. 3 Нефій 11:20–34; див. також Іван 3:5; УЗ 132:7).
- Вчення Господа включає віру в Ісуса Христа, покаяння, хрищення зануренням у воду й дар святого Духа (див. 3 Нефій 11:31–41; див. також ПДС, Євреям 6:1–3).
- Бог покликає й уповноважує служителів, щоб служити на землі. Якщо ми будемо за ними слідувати, то отримаємо благословення (див. 3 Нефій 12:1–2; див. також УЗ 84:36–38; Уложення віри 1:5).
- Господь благословляє тих, хто являє собою добрий приклад Його вчень (див. 3 Нефій 12:3–16).
- Ісус Христос виповнив закон Мойсея через викупительну жертву і знову відкрив повноту євангелії (див. 3 Нефій 12:17–47).
- Ми повинні намагатися ставати доскональними, як Небесний Батько та Ісус Христос (див. 3 Нефій 12:48; див. також Матвій 5:48).

- Коли ми служимо Богу й своїм ближнім, то у своїх вчинках ми маємо керуватися любов’ю, а не тим, що інші можуть подумати, дивлячись на нас (див. 3 Нефій 13:1–8, 16–20; див. також Мороній 7:6).
- Небесний Батько чує наші молитви й відповідає на них (див. 3 Нефій 13:6; 14:7–11; див. також Нефій 32:9).
- Господь судитиме й прощатиме нас згідно з тим, як ми судимо й прощаємо інших (див. 3 Нефій 13:14–15; 14:1–5; див. також УЗ 64:9).
- Ми можемо розрізняти праведних і злочестивих по їхніх плодах. Лише праведні увійдуть в царство небесне (див. 3 Нефій 14:12–27; див. також Лука 6:46–49).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 116–119.

Поради для вчителя

3 Нефій 11:1–19. Ісус Христос був на землі й прийде знову, щоб дати людям особисте свідчення про Своє Воскресіння. (20–25 хвилин)

Коли учні заходять у клас, включіть тихий запис музики або промови. Зупиніть запис перед початком вступної молитви, а потім запитайте, як багато з них зли запис. Обговоріть такі запитання:

- Чи звернули ви увагу на музику чи промову? Чому так або ні?
- На які інші звуки або шуми ви звернули увагу перед початком уроку?
- Чи можливо було слухати музику чи промову?
- Що стало причиною того, що ви звернули на неї особливу увагу?

Прочитайте 3 Нефій 11:1–6 і запитайте:

- Як те, що описано в цих віршах, є подібним до фонограми, включеної на початку уроку?
- Чому, на вашу думку, люди не зрозуміли голос перші два рази?
- Що, на вашу думку, означає, що вони “відкрили свої вуха”? (в. 5).
- Як ми можемо “відкрити свої вуха”, щоб зрозуміти слова Бога?

Прочитайте 3 Нефій 11:7–11 і попросіть учнів перелічити деякі важливі істини з цих віршів. (Серед відповідей можуть бути такі: Небесний Батько та Ісус Христос є двома окремими особами; Ісус є Сином Небесного Батька; Бог може явитися людині; людину створено за образом Бога). Запитайте:

- Як ці істини усувають вигадки про Божество, які існують у світі в наш час?

- Як спосіб, у який Спаситель явився Нефійцям, подібний до того, як Він явився Джозефу Сміту? (див. Джозеф Сміт—Історія 1:16–17).
- Які б у вас виникли почуття, якби ви опинилися в присутності Ісуса Христа?

Поділіться такою розповіддю старійшини Мелвіна Дж. Балларда, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“З цього приводу я шукав Господа... і тієї ночі отримав чудове явлення і враження, які ніколи не залишають мене. Мене було віднесено до цього місця [храм Солт-Лейк-Сіті]—до цієї кімнати... Мені сказали, що для мене приготовлено ще один привілей і мене було приведено в кімнату, де, як мені було сказано, я мав з кимось зустрітися. Коли я увійшов до кімнати, я побачив, що на підвищенні сидить найушлавніша істота, яку я тільки міг уявити, і мене було підведено, щоб представити Йому. Коли я наблизився, Він усміхнувся, назвав моє ім'я й простягнув до мене руки. Якби я навіть дожив до віку в один мільйон років, я не зміг би забути цієї усмішки. Він обняв мене й поцілував, й це було ніби Він поклав мене Собі за пазуху, й Він благословив мене, і все моє ество було охоплено трепетом. Коли Він закінчив, я впав до Його ніг і побачив на них сліди від цвяхів; і коли я цілував їх з великою радістю, яка розливалася по всьому тілу, я відчував, що справді перебуваю на небесах. Відчуття, що наповнило тоді моє серце, було таким: “О! Якби я міг жити гідно,... щоб зрештою, коли все скінчиться, я міг увійти в Його присутність і отримати відчуття, яке я *тоді* отримав у Його присутності. Я б віддав за це все, що маю і що сподіваюся мати!” (in *Melvin J. Ballard . . . Crusader for Righteousness* [1966], 66).

Запропонуйте учням прочитати священну оповідь про появу Спасителя Нефійцям у 3 Нефії 11:12–19. Обговоріть такі запитання:

- Що робили люди, щоб виявити свою любов і повагу до Спасителя?
- Як Спаситель виказав свою любов до кожного з 2 500 присутніх?
- Що справляє на вас найбільше враження у цій розповіді?
- Як Спаситель виказував особисту увагу до вас?
- Як ви знаєте, що Він вас любить?

3 Нефій 11:20–27, 31–41. Хрищення є обрядом священства, життєво важливим для спасіння. Щоб Бог прийняв цей обряд, він має виконуватися належним чином і тими, хто отримав відповідне повноваження священства. (20–25 хвилин)

Проведіть з учнями таке опитування, де треба відповісти “правильно” або “неправильно”:

1. Хрищення має виконуватися тим, хто має відповідне повноваження священства. (Правильно; див. 3 Нефій 11:21–22).
2. У наші дні особа, яка христить, називає ім'я того, кого христить, і промовляє: “Маючи повноваження від Ісуса Христа, я хрищу тебе в ім'я Батька, і Сина, і Святого Духа. Амінь”. (Правильно; див. в. 25; УЗ 20:73).
3. Людина, яку христять, має повністю зануритися у воду (Правильно; див. 3 Нефій 11:26).
4. Обряд хрищення важливо виконати для того, щоб успадкувати небесне царство. (Правильно; див. в. 33).
5. Передумовами для хрищення є бажання христитися і покаяння в гріхах. (Правильно; див. вв. 37–38).
6. При хрищенні ми вступаємо в завіт, що візьмемо на себе ім'я Господа, служитимемо Йому, завжди пам'ятатимемо Його й будемо дотримуватися Його заповідей. Він за це обіцяє дати нам дар Святого Духа, як постійного напарника, який перебуватиме з нами доти, доки ми будемо гідними. (Правильно; див. Мосія 18:8–13; УЗ 20:37).

Внесіть виправлення у відповіді, читаючи 3 Нефій 11:20–27, 31–41. Кожного разу, коли ви будете знаходити вірш, що стосується одного з питань, зупиняйтеся й обговорюйте відповідь з учнями. Поділіться таким висловлюванням про хрищення Пророка Джозефа Сміта:

“Хрищення—це знак Богу, ангелам і небесам, що ви виконуєте волю Бога, і немає іншого шляху під небесами, який Бог встановив би для того, щоб людина могла прийти до Нього й спастися, й увійти в Царство Бога, крім віри в Ісуса Христа, покаяння й хрищення для відпущення гріхів; а будь-який інший шлях є хибним. І тоді ви отримаєте обіцяння дару Святого Духа” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 198).

Свідчіть, що в наш час повноваження виконувати хрищення відповідним чином є лише в Церкві Ісуса Христа Святих Останніх Днів.

3 Нефій 11:29 (Писання для опанування). Ми маємо заповідь не сперечатися з іншими стосовно положень учення. (10–15 хвилин)

Попросіть учнів пригадати, коли вони останній раз спостерігали за суперечкою або брали в ній участь. Запитайте:

- Які почуття у вас були під час суперечки?
- Який був настрій, коли суперечка закінчилася?
- Як люди з обох сторін поводитися?
- Чи були ви свідками дебатів або дискусій на релігійні теми?
- Наскільки був сильним Дух під час дебатів?

- Чи будь-яка з сторін переконала або навернула когось на іншу точку зору? Чому так або ні?
- Як, на вашу думку, Господь ставиться до дебатів на релігійну тематику?

Прочитайте 3 Нефій 11:28–30 і зверніть увагу на те, чого Господь навчав про суперечки. Прочитайте Іван 17:20–23 і запитайте:

- Як ці вірші поглиблюють наше розуміння Спасителя-вого вчення про суперечки?
- Хто є творцем суперечок? (див. УЗ 10:63).
- Прочитайте 3 Нефій 11:27. Як учення про Божество, вміщене в цих віршах, поглиблює розуміння необхідності уникнення суперечок?

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Рассела М. Нельсона, члена Кворуму дванадцятьох:

“Божественне вчення Церкви є першою мішенню для нападів тих, хто має дух суперечок...”

Перекручене тлумачення учення Церкви з метою самореклами не є приємним для Господа ...

Суперечки призводять до розколу...

Що ми можемо робити, аби подолати цю пощесть суперечок? Які кроки може зробити кожен з нас, щоб замінити дух суперечок на дух особистого спокою?

Для початку виявляйте співчутливе піклування про інших. Слідкуйте за язиком, письмом і словом. Щоразу, коли вас спокушають розпочати диспут, пам'ятайте таку приповідь: “Хто погорджує ближнім своїм, той позбавлений розуму, а розумна людина мовчить” (Приповіді 11:12; див. також 17:28)...

Завдяки любові Бога, біль, спричинений порочною природою суперечок, буде забрано з душі... Такий підхід до рішення проблеми потім пошириться на сім'ю й друзів і принесе мир нашим ближнім і цілим народам” (in Conference Report, Apr. 1989, 87–88; or *Ensign*, May 1989, 70–71).

Заохочуйте учнів уникати суперечок.

3 Нефій 12:3–16. Господь благословляє тих, хто являє собою добрий приклад Його вчень.

(15–20 хвилин)

Поділіться таким висловлюванням Пророка Джозефа Сміта, не вказуючи, хто є автором: “Щастя є метою й наміром нашого існування”. Запитайте учнів, чи вважають вони це висловлювання істинним. Запитайте: Хто з вас бажає бути щасливим?

Скажіть учням, що це висловлювання належить Джозефу Сміту, й прочитайте його до кінця: “Щастя є метою й наміром нашого існування, і воно буде його закінченням, якщо ми будемо йти шляхом, що веде до нього” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 255).

Обговоріть такі запитання:

- Який шлях веде до щастя?
- Що необхідно зробити, аби отримати щастя, про яке говорив Джозеф Сміт?
- Які події, що можуть відбуватися в житті учнів семінарії протягом наступних п'яти років, можуть принести щастя?
- Чи думали ви, що якась річ зробить вас щасливими, і лише пізніше ви розуміли, що це не так? Якщо так було, що то була за річ?
- Чому, на вашу думку, вона не принесла вам щастя?

Запитайте учнів, чи вони коли-небудь бачили або використовували креслення. Запитайте:

- Чому вони корисні?
- Що може статися, якщо будівельник не буде користуватися кресленнями?

Запитайте в учнів, чи зацікавило б їх “креслення” або план досконалого життя. Поясніть, що Президент Гарольд Б. Лі сказав нам, де ми можемо взяти такий план:

“У своїй Проповіді на горі Вчитель, між іншим, дав нам одкровення про свій характер, який є досконалим, або, так би мовити, “автобіографію, кожна букву якої він підтвердив ділами”, і тим самим дав нам креслення для нашого власного життя...”

Кожне з його проголошень починається словом “Блаженні” ... “Блаженність є внутрішнім джерелом радості в самій душі, на яку не можуть серйозно вплинути жодні зовнішні події” [в *A Commentary on the Holy Bible*, ed. J. R. Dummelow (1909), 639]. Ці проголошення Вчителя відомі в літературі християнського світу як Заповіді блаженства і коментатори Біблії називають їх підготовкою, необхідною для того, щоб увійти в небесне царство... Я б хотів сказати, що вони є чимось більшим, коли ви і я використовуємо їх. Вони уособлюють конституцію досконалого життя” (*Decisionsr Successful Living* [1973], 56–57).

Попросіть одного з учнів прочитати вголос Матвій 5:1–12, а інші учні нехай слідкують по книзі 3 Нефій 12:1–12. Запропонуйте учням знайти розбіжності в двох оповідях. Зупиняйтеся після кожної заповіді блаженства, щоб обговорити такі запитання:

- Яке, на вашу думку, послання цієї заповіді блаженства? (Наприклад, стосовно вірша 3 ви можете запитати, що означає бути “вбогими духом”).
- Як ця оповідь з Книги Мормона збагачує наше розуміння цієї заповіді блаженства?
- Як життя за цим принципом допомагає вам знайти радість і щастя?

Вам може допомогти такий погляд на заповіді блаженства:

“Ці обрані короткі висловлювання не є відокремленими, незв’язаними висловлюваннями; кожне з них пов’язане з іншими. Давайте поглянемо на них, розглянувши більш ніж повний перелік, поданий у проповіді в 3 Нефії та в Перекладі Джозефа Сміта. Заповіді блаженства в першу чергу стосуються ставлення людини до Бога. В них ідеться про такі речі, як віра в Ісуса Христа, покаяння, хрищення, прощення гріхів та отримання Святого Духа. (Цих особливих речей немає в Біблії, перекладеній за часів короля Джеймса англійською мовою). Потім звертається увага на ставлення людини до себе та на її почуття, що йдуть зсередини. Наприклад: благословенні бідні духом, ті, хто сумує, ті, хто лагідні й ті, хто голодує й спрагнений за праведністю. Потім наголос переноситься на ставлення людини до інших. Наприклад: благословенні миротворці. І, нарешті, з’являється четвертий наголос—як людина має зносити ставлення інших людей до себе. Отже, благословенні ті, кого переслідують за праведність, або кого утискують і переслідують брехливо” (Robert J. Matthews, *A Bible! A Bible!* [1990], 240).

Поділіться наступним висловлюванням старійшини Ройдена Г. Дерріка, у той час сімдесятника:

“Спаситель закінчив Свою проповідь, заохочуючи нас ставати такими досконалими, як Небесний Батько. Оскільки ці кроки йдуть один за одним у природній послідовності, ми повинні завжди прагнути удосконалення в одній з цих чеснот” (in Conference Report, Apr. 1989, 97; or *Ensign*, May 1989, 77).

Заохочуйте учнів докладати всіх зусиль, щоб ставати досконалими, живучи в гармонії з божественними принципами Заповідей блаженства.

3 Нефій 12:13–16. Спаситель навчав нас служити іншим і бути хорошим прикладом для них. (15–20 хвилин)

Візьміть в руку сіль. Запитайте учнів, для чого потрібна сіль, і напишіть відповіді на дошці. (Включіть те, що вона дає смак, зберігає їжу від псування, може використовуватись як ліки і є важливим поживним елементом). Поясніть, що за законом Мойсея жертви Господу посипалися сіллю (див. Левит 2:13). У стародавньому Ізраїлі сіль використовувалася як символ укладання завіту (див. 2 Хронік 13:5).

Запропонуйте учням прочитати 3 Нефій 12:13 і запитайте: Хто має стати “сіллю землі”? Використовуйте запитання, подані нижче, щоб допомогти учням співвіднести якості солі, перелічені на дошці, з тими якостями, які (і цього хоче Спаситель), ми повинні розвивати:

- Як може член Церкви додавати “солоність” в життя інших людей? (Служачи їм і ділячись євангелією).

- Як може ваше знання євангельських істин допомогти “зберегти” життя інших? (Якщо ви будете вести їх до отримання євангельських обрядів і виконуватимете храмову роботу для мертвих).
- Як ми можемо запропонувати “зцілення” для тих, хто не є членами Церкви?
- Яким чином євангелія є “важливим поживним елементом” для нашого життя?

Попросьте учнів прочитати 3 Нефій 12:13 ще раз і позначити фразу: “Але якщо сіль втратить свою солоність, то чим тоді земля солитися буде?” Запитайте:

- Що означає це запитання?
- Як сіль може втратити солоність? (Через забруднення).
- Яким чином ми можемо втратити солоність або стати забрудненими, таким чином втративши здатність благословляти інших?

Покажіть учням свічку (не запалюйте її). Прочитайте 3 Нефій 12:14–16 і перерахуйте якості світла. (Дає тепло, дозволяє бачити в темряві тощо). Запитайте:

- Символом яких духовних характеристик можуть служити ці якості?
- Як ваше “світло” може ставати яскравішим і яскравішим?
- Чому важливо бути прикладом для інших і дозволяти їм бачити ваше світло?
- Прочитайте 3 Нефій 18:24. Що ці вірші додають до нашого розуміння того, як саме наше світло має сяяти?
- Чому важливо, щоб наші добрі вчинки “прославляли [нашого] Батька, який на небесах” (3 Нефій 12:16), а не нас?

Запропонуйте учням розповісти про випадки, як інші люди благословили їхнє життя. Заохочуйте учнів дотримуватися завітів, які вони уклали з Небесним Батьком, щоб вони могли бути “сіллю землі” і “світлом для цього народу” впродовж всього життя.

3 Нефій 12:17–47. Ісус Христос виповнив закон Мойсея через викупительну жертву і знову відкрив повноту євангелії. Євангелія Ісуса Христа є вищим, у порівнянні з законом Мойсея, законом. (20–30 хвилин)

Зробіть три підвищення різної висоти й розмістіть їх перед учнями в порядку зменшення. (Використайте великі міцні коробки або інші предмети, щоб учні безпечно могли стати на них). Зробіть плакати. Один з написом: *Відсутність закону*, другий з написом: *Закон Мойсея*, а третій з написом: *Закон Ісуса Христа*. Роздайте плакати трьом учням і запропонуйте їм стати на підвищення, яке, як вони вважають, представляє їхній плакат. Запитайте:

- Чому ви обрали саме цю платформу?
- Чому, на вашу думку, закон Мойсея вищий за відсутність закону?

- Чому, на вашу думку, закон Христа вищий за закон Мойсея?

Прочитайте 3 Нефій 12:17–18 і поясніть, що Ісус Христос виповнив закон Мойсея й додав вищий закон. Прочитайте вірші 19–20, 46–48 і зверніть увагу на те, чого допомагає людям досягти закон Христа. Прочитайте вірші 21–45 і знайдіть приклади вищого закону Христа. Обговоріть важливість цього вищого закону й те, як його застосовувати в житті. Якщо є бажання, спишіть інформацію з поданого переліку на три плакати, поки учні шукають “старий” і “новий” закони.

Відсутність закону	Закон Мойсея	Закон Ісуса Христа
<ul style="list-style-type: none"> • Ви можете чинити іншим те, що хочете, і вони можуть чинити вам, те що хочуть. 	<ul style="list-style-type: none"> • Не вбивай (див. 3 Нефій 12:21; див. також Вихід 20:13). • Не чини перелюбу (див. 3 Нефій 12:27; див. також Вихід 20:14). • Не порушуй клятви, даної Господу або даної в Його ім'я (див. 3 Нефій 12:33; див. також Числа 30:2). • Справедливість—це око за око (див. 3 Нефій 12:38; див. також Левит 24:20). • Люби свого ближнього (див. 3 Нефій 12:43; див. також Левит 19:18). 	<ul style="list-style-type: none"> • Не гнівайся (див. 3 Нефій 12:22–26). • Не май хтивих думок (див. 3 Нефій 12:28–30). • Вам не треба клястися; достатньо вашого слова (див. 3 Нефій 12:34–37). • Милість—підставити другу щоку (див. 3 Нефій 12:39–42). • Люби свого ворога (див. 3 Нефій 12:44–45).

Свідчіть про благословення, які ми отримуємо, коли виконуємо Божі закони. Заохочуйте учнів жити за цими законами й заповідями євангелії.

3 Нефій 12:48. Ісус Христос заповів нам бути досконалими. (15–20 хвилин)

Скажіть учням, що ви проведете опитування. Після того, як ви прочитаєте одне з поданих запитань, попросіть учнів піднімати руку, якщо вони вірять, що відповідь на це запитання позитивна:

1. Чи дійсно Небесний Батько хоче, щоб ми були досконалими?
2. Чи треба нам досягати досконалості у цьому житті, щоб увійти до небесного царства?
3. Чи зможемо ми коли-небудь стати досконалими?

4. Чи існує різниця між досконалістю в цьому житті й вічною досконалістю?

Коротко обговоріть опитування. Поділіть учнів на чотири групи. Призначте кожній групі одне із запитань і попросіть їх прочитати подані нижче вірші й вислови до їхнього запитання. Попросіть їх обрати доповідача, щоб розказати про знахідки іншій частині класу.

1. Чи дійсно Небесний Батько хоче, щоб ми були досконалими?

2 Нефій 25:23. Нам дано заповідь бути досконалими. Спокота Ісуса Христа спасає нас і удосконалює після всього, що ми можемо зробити.

“Під час свого служіння і в Світі Новому, і в Світі Старому, Спаситель наказував: “Отже, будьте досконали” [Матвій 5:48; див. також 3 Нефій 12:48]. Виноска [в англійському перекладі Біблії за часів короля Джеймса] пояснює, що слово, *досконалий* означає “повний, завершений, повністю розвинений”. Наш Небесний Батько хоче, щоб ми використали це земне випробування для “повного саморозвитку”, для розвинення якомога більшої кількості талантів і здібностей. Якщо ми так робимо, то коли прийде останній суд, ми будемо відчувати радість, що стоїмо перед нашим Небесним Батьком на останньому суді як “досконали”, “довершені” сини й дочки, відшліфовані слухняністю і гідні тієї спадщини, яку Він пообіцяв вірним” (Joseph B. Wirthlin, у Conference Report, Apr. 1998, 15 або *Ensign*, May 1998, 14).

2. Чи треба нам досягати досконалості у цьому житті, щоб увійти в цілестіальне царство?

Учення і Завіти 14:7; 67:13; 93:11–14, 19–20. Людині не потрібно досягати досконалості в цьому житті, щоб успадкувати цілестіальне царство.

“Кожен у Церкві, хто знаходиться на тісному й вузькому шляху, прагне, докладає зусиль і дуже хоче робити те, що правильно, все ж таки далекий від досконалості в цьому житті. Коли така людина йде з життя, вона залишається на тісній і вузькій дорозі й буде далі йти до вічної нагороди в царстві Батька.

Нам не потрібно комплексувати або думати, що ми повинні бути досконалими для отримання спасіння. Не треба цього. Є лише одна досконала особа, і це—Господь Ісус, але щоб бути спасеними в Царстві Бога і щоб пройти випробування земним життям, єдине, що вам потрібно робити—це стати на тісний і вузький шлях, намітивши таким чином курс, що веде до вічного життя, а потім, залишаючись на цьому шляху, піти з життя в повноті свого церковного достоїнства. Я не хочу сказати, що ви не повинні дотримуватися заповідей.

Я хочу сказати, що вам не потрібно бути досконалими, щоб спастися” (Bruce R. McConkie, *The Probationary Test of Mortality* [address delivered at University of Utah institute of religion, 10 Jan. 1982], 12).

“Коли ви піднімаєтеся по сходах, ви спочатку повинні бути внизу й сходити крок за кроком поки не дістанетеся верхівки. Так само з принципами євангелії—вам треба почати з першого та йти, поки ви не дізнаєтеся про всі принципи піднесення. Але ми не чимало часу, поки, після того, як ви пройдете крізь завісу, ви опануєте їх. Ви не зрозумієте всього в цьому світі; велику роботу необхідно буде зробити, щоб дізнатися про спасіння й піднесення навіть після смерті” (Joseph Smith, in *History of the Church*, 6:306–307).

3. Чи зможемо ми коли-небудь стати досконалими?

Мороній 10:32–33. Сила, щоб стати досконалими, приходить через Спокуту Ісуса Христа, коли ми вступаємо в священні завіти з Богом і дотримуємося їх.

“Жодна підзвітна особа не може отримати піднесення в цілестіальне царство без храмових обрядів. Ендаументи й запечатування є необхідними для нашого особистого вдосконалення й вимагають від нас вірності.

Ці вимоги також стосуються наших предків...

...Процес удосконалення продовжується. Він може завершитися лише після Воскресіння і лише завдяки Господу. Це чекає на всіх, хто любить Його й дотримується Його заповідей” (Russell M. Nelson, у Conference Report, Sept.–Oct. 1995, 117–118 або *Ensign*, Nov. 1995, 87–88).

4. Чи існує різниця між досконалістю в цьому житті й вічною досконалістю?

Матвій 5:48; 3 Нефій 12:48. Зазначте, що Ісус Христос називав Себе досконалим лише після Воскресіння. Є два види досконалості: досконалість у земному житті, яка виконує певні завдання в цьому житті, й вічна досконалість, яка може бути лише після Воскресіння.

“У цьому житті можна вдосконалювати певні дії. Нападаючий у бейсболі може провести досконалий гру. Хірург може зробити операцію без помилок. Музикант може виконати твір, не припустившись жодної помилки. Інша людина так само може досягти досконалості в пунктуальності, сплаті десятини, дотриманні Слова мудрості тощо...

Писання описують Ноя, Сифа і Йова як *досконалих* людей...

“У цьому житті можна вдосконалювати певні дії. Нападаючий у бейсболі може провести досконалий гру. Хірург може зробити операцію без помилок. Музикант може виконати твір, не припустившись жодної помилки. Інша людина так само може досягти досконалості в пунктуальності, сплаті десятини, дотриманні Слова мудрості тощо...

Писання описують Ноя, Сифа і Йова як *досконалих* людей...

Це не означає, що ці люди ніколи не робили помилок, і їх дії ніколи не потребували виправлення. Процес удосконалення включає випробування, які треба долати, і кроки покаяння, які можуть бути болючими...

Земної досконалості можна досягти, якщо ми виконуємо кожний обов’язок, дотримуємося кожного закону й насагаємося бути такими ж досконалими в тому, чим займаємося, як Небесний Батько у Своїй сфері. Якщо ми докладаємо всіх зусиль, Господь благословить нас згідно з нашими ділами й бажаннями нашого серця.

Але Ісус просив про щось більше, ніж удосконалення в земному житті. В ту мить, коли Він вимовив слова “як досконалий Отець наш Небесний”, він звернув наш погляд за межі земного життя. Наш Небесний Батько має вічну досконалість...

Досконалість, яку Спаситель передбачає для нас, є чимось багато більшим за безпомилкове виконання. Це—вічне сподівання, як сказав Господь у своїй великій заступницькій молитві до Свого Батька, щоб ми могли стати досконалими й перебувати з Ними у вічності в майбутньому...

Воскресіння є необхідним для вічного вдосконалення. Завдяки спокуті Ісуса Христа, наші тіла, вразливі в земному житті, стануть невразливими. Наші фізичні тіла, підвладні зараз хворобам, смерті й розкладу, отримають безсмертну славу. Якщо зараз наші тіла існують завдяки крові життя й підвладні старінню, то потім вони будуть підтримуватися духом і стануть незмінними, і смерть не матиме влади над ними.

Вічне вдосконалення призначено для тих, хто подолає все й успадкує повноту Батька в Його небесних володіннях. Удосконалення складається з отримання вічного життя—такого життя, яким живе Бог” (Russell M. Nelson, in Conference Report, Sept.–Oct. 1995, 115–116; or *Ensign*, Nov. 1995, 86–87).

3 Нефій 13:1–24. Коли ми служимо Богу й своїм ближнім, то у своїх вчинках ми маємо керуватися любов’ю, а не тим, що інші можуть подумати, дивлячись на нас. (25–35 хвилини)

Покажіть учням ілюстрацію “Благословення причастя” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 603)

і “Рознесення причастя” (№ 604). Запитайте: Чому благословляти й розносити причастя—це добра справа? Прочитайте наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса, члена Кворуму дванадцятьох:

“Якщо людина виконує праведний, на перший погляд, вчинок, але керується неправедними мотивами, наприклад, щоб досягти певної егоїстичної мети, її *руки* можуть бути чистими, але *серце* не є “чистим”. Такий вчинок не буде вважатися праведним...

Ми повинні не лише *робити* те, що правильно. Ми маємо діяти з праведних мотивів. Сучасним виразом є *добрі наміри*. Писання часто виражають відповідну цьому налаштованість розуму словами: *щирі наміри в серці* або *щире бажання*.

Писання чітко вказують, що Бог розуміє наші наміри й судитиме наші вчинки відповідно до них” (*Pure in Heart* [1988], 13, 15).

Попросіть учнів поміркувати над тим, як висловлювання старійшини Оукса стосується ілюстрацій. Запитайте:

- Які мотиви є відповідними для благословення чи прийняття причастя?
- Як можуть благословення, які ми отримуємо, приймаючи причастя, змінюватися в залежності від мотивів, якими ми керуємося при цьому?

Прочитайте 3 Нефій 13:1–4 і обговоріть такі запитання:

- Чого ці вірші навчають про відповідні наміри?
- Про що застерігав Спаситель?
- Як це стосується нашої сплати десятини або вияву віри та поклоніння?

Запитайте учнів, що означає слово *лицемір*. (Людина, яка видає себе праведною, але не є такою. Грецьке слово, перекладене як *лицемір*, означає “актор” або “той, хто прикидається, драматично зображає або надмірно грає роль”). Прочитайте 3 Нефій 13:5–15 і запитайте:

- Про що застерігає Спаситель у цих віршах?
- Як це вчення допоможе вам покращити свої молитви?
- Чого нам слід уникати, коли ми молимося?

Прочитайте 3 Нефій 13:16–24 і зверніть увагу на те, як ці вірші стосуються обговорення. Поділіться таким висловлюванням єпископа Роберта Д. Хейлза, який у той час був Верховним єпископом Церкви:

“Ми повинні аналізувати свої мотиви. Щоб добре перевірити й збалансувати рішення, які ви хочете прийняти, необхідно проаналізувати мотиви самих рішень. Ми маємо запитати себе: “Чи мої мотиви не егоїстичні? Чи є милосердя в тому рішенні, яке я збираюся прийняти? Чи перебуває це рішення в гармонії з дотриманням заповідей в душі й букві закону? Чи є моє рішення в основному правильним, благородним і сумісним із золотим правилом? Чи обміркував я вплив мого рішення на інших?”

“Хай з любов’ю все робиться в вас” (1 Коринтянам 16:14).

Стережіться страху й жадібності. Усвідомлюйте ваші істинні мотиви” (in Conference Report, Oct. 1988, 12; or *Ensign*, Nov. 1988, 11).

3 Нефій 13:25–34. Ісус попросив дванадцятьох учнів присвятити своє життя служінню. (10–15 хвилин)

Попросіть учнів пригадати правила й певні дії, що вимагаються від місіонерів повного дня і не вимагаються від інших членів Церкви. (Наприклад, очікується, що місіонери присвятять повністю весь час місіонерській роботі, залишатимуться зі своїми напарниками постійно, підтримуватимуть товариські стосунки та навчатимуться щодня). Дайте учням дві хвилини, щоб написати якомога більше правил, які вони зможуть пригадати, а потім попросіть їх поділитися написаним з класом. Обговоріть такі запитання:

- Чому місіонери мають ці додаткові правила?
- Як дотримання правил допомагає у виконанні їхньої роботи?

Запропонуйте учням порівняти 3 Нефій 13:25 з Матвій 6:25 і запитайте, чим відрізняються ці уривки. (3 Нефій 13:25 пояснює, що ці настанови призначалися для дванадцятьох учнів). Прочитайте 3 Нефій 13:26–34 і запитайте:

- Як, на вашу думку, ці настанови могли допомогти дванадцятьом учням у їхньому служінні?
- Якими є обов’язки Дванадцятьох апостолів у наш час? (див. УЗ 107:23, 33, 35).
- Як настанови Спасителя в 3 Нефії допомагають нам зрозуміти покликання апостолів у наш час?
- Як ви можете застосувати це вчення у своєму житті, навіть якщо вас не покликано служити в Церкві на постійній основі?

Перечитайте 3 Нефій 13:33 і складіть свідчення про благословення, що приходять не лише до місіонерів і апостолів, але до всіх, хто в першу чергу шукає царства Божого.

3 Нефій 14. Господь судитиме й прощатиме нас згідно з тим, як ми судимо й прощаємо інших. Нам слід судити праведним судом, щоб відрізнити злочестя від праведності. (45–50 хвилин)

Запропонуйте одному з учнів сісти перед класом, обличчям до інших учнів. Оголошіть, що цей учень буде “судею на день”. Запитайте учня: Чи почували б ви себе зручно, судячи:

- Тих, кого ви хотіли б мати своїми друзями?
- Те, які фільми доречно дивитися?
- Чи йти на побачення з кимось з його класу?
- Хто з учнів у класі праведний, а хто злочестивий?

Обговоріть з учнями різницю між цими видами суду. Поясніть, що є певні рішення і речі, про які ми маємо судити, а про які ні. Запитайте: Як ви можете пояснити різницю?

Прочитайте наступне висловлювання старійшини Далліна Х. Оукса:

“Я був здивований, що в певних віршах нам наказано не судити, а інші дають настанову, що нам потрібно судити й навіть вказують, як це робити. Я впевнений, що ці настанови, які на перший погляд здаються протиріччям, є послідовними, якщо ми дивимося на них з погляду вічності. Ключ знаходиться в розумінні того, що існує два види суду: остаточні судження, які заборонено робити, й проміжні судження, які нам наказано робити тільки керуючись праведними принципами” (*Judge Not and Judging* [CES fireside for young adults, 1 Mar. 1998], 1).

Щоб допомогти учням зрозуміти різницю між тими двома видами суджень, роздайте їм копії матеріалу під заголовком: “Останній суд і проміжний суд”, що в додатку (с. 299) або покажіть його за допомогою діапроектора. Прочитайте й обговоріть це всім класом.

Прочитайте 3 Нефій 14:1–2 і Переклад Джозефа Сміта Євангелії від Матвія 7:1–2. Запитайте, як ці вірші відповідають поясненню старійшини Оукса про суд. Прочитайте 3 Нефій 14:3–5 і запитайте:

- Який суд вимагається в цих віршах?
- Що уособлює колода? (Особистий гріх).
- Чому важливо чинити правильний суд стосовно власних слабкостей і гріхів?
- Прочитайте Учення і Завіти 11:12. Згідно з цими віршами, як слідування за Духом допомагає нам робити праведні судження?
- Прочитайте 3 Нефій 14:6. Який суд вимагається в цих віршах?
- Чому важливо бути обережними у виборі тих, кому варто розповідати про священні речі?

Скажіть учням, що 3 Нефій 14:7–11 навчає про молитву. Запитайте: Чи потрібно нам судити, про що молитися? Чому? Нехай учні прочитають вірші 13–14 і звернуть увагу на те, як ці вірші стосуються суду.

- Як ви можете судити, яким шляхом у житті вам іти?
- Як послання старійшини Оукса допомагає вам у цьому рішенні?

Запропонуйте учням прочитати вірші 15–23 і запитайте, чого ці вірші навчають про суд. Прочитайте учням вірші 24–27. Свідчіть, що ті, хто чинить праведний суд і живе згідно з рішенням іти за Господом, будують міцну основу.

Вступ

Ісус Христос є “закон і світло” (3 Нефій 15:9). Він навчав, що всі люди мають звернутися до Нього, щоб отримати вічне життя. В розділах 15–18 ми стаємо свідками Його співчуття. Коли Він зрозумів, що багато людей не зрозуміли Його слів стосовно закону Мойсея, Він вирішив продовжити пояснення ще протягом певного часу. Коли люди дивилися на Нього зі сльозами, бажаючи, щоб Він побув ще трохи, Він залишився й служив їм. Він уздоровив хворих, молився за них і запровадив серед них причастя.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Ісус Христос дав закон Мойсея стародавньому Ізраїлю. Божі закони дані нам, щоб допомагати людям прийти до Спасителя (див. 3 Нефій 15:2–10).
- “Вівцями” Христа є ті люди, якічують Його голос і йдуть за Ним (див. 3 Нефій 15:12–16:3; див. також Іван 10:14–16, 25–27).
- Юдеї відкинули Спасителя, і тому в останні дні євангелія прийде спочатку до іновірців. Ті іновірці, які покаються й приймуть євангелію, будуть причислені до дому Ізраїля і отримають ті самі благословення (див. 3 Нефій 16:6–13).
- Розмірковування і молитва можуть привести до одкровення і розуміння (див. 3 Нефій 17:1–3; див. також Геламан 10:1–3; УЗ 138:1–2, 11).
- Духовний досвід є реальним, хоча людською мовою іноді неможливо описати його (див. 3 Нефій 17:15–18; див. також 3 Нефій 19:31–34).

- Причастя допомагає нам пам'ятати про Спокуту Ісуса Христа. Якщо ми приймаємо його гідно й дотримуємося завітів, Бог обіцяє, що ми завжди матимемо Його Дух (див. 3 Нефій 18:1–11; див. також 3 Нефій 20:3–9).
- Ісус Христос є світлом для світу. Ми є Його світлом для інших, коли дотримуємося Його заповідей (див. 3 Нефій 18:24–25).
- Господь заповідав нам не приймати причастя, якщо ми не гідні (див. 3 Нефій 18:27–30).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 120–122.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video, фільм 18 “Моя радість повна” можна використати для викладання 3 Нефій 17 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

3 Нефій 15:1–10. Ісус Христос дав закон Мойсея стародавньому Ізраїлю. Божі закони дані нам, щоб допомагати людям прийти до Спасителя. (20–25 хвилин)

Оберіть учня, який вміє жонглювати або грати на музичному інструменті. Дайте учню дві хвилини, щоб показати своє вміння й навчити решту класу, як це робиться. Обговоріть такі запитання:

- Чому, на вашу думку, навчитися цьому важко?
- Що ви можете сказати, якщо люди, яких ви намагаєтеся навчати, добре навчаються?
- Що б ви зробили, якби люди не розуміли те, чого ви їх навчаєте?

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 15:1–10 і запитайте:

- Які вчення Спасителя було важко зрозуміти людям?
- Що зробив Спаситель, коли побачив, що люди не зрозуміли Його вчень про закон Мойсея?

Поясніть, що слово *ось* означає: “дивіться” або “зверніть увагу”. Запитайте:

- Скільки разів слово *ось* з'являється в цих віршах?
- Як, на вашу думку, це відкриває важливість того, про що навчав Христос?

Напишіть на дошці такі чотири пункти:

1. Закон Мойсея було дано Ісусом Христом.
2. Ісус Христос здійснив або завершив закон Мойсея. Частина закону “виповнилася” в Христі (3 Нефій 12:47) і людям не потрібно було більше жити за ними.
3. Здійснення закону Мойсея не скасувало інші частини закону або інші вчення, доктрини й пророцтва у Старому Завіті (наприклад, Десять заповідей, закон десятини й збирання Ізраїля).
4. Закон Мойсея вказував на Ісуса Христа й свідчив про Нього.

Попросіть учнів уважно прочитати 3 Нефій 15:3–10 і звернути увагу на слова або фрази, що навчають про ці пункти. Обговоріть їхні знахідки й дайте відповідь на будь-яке запитання, що може виникнути під час обговорення. Якщо потрібно, зверніться до коментарів до 3 Нефій 15:1–10 і 3 Нефій 15:9 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (p. 120).

Поділіться таким висловлюванням Президента Гарольда Б. Лі, у той час члена Першого Президентства:

“Завжди пам'ятайте, що принципи євангелії Ісуса Христа є божественними. Ніхто не змінить принципи й учення Церкви, крім Господа шляхом одкровення. Але методи змінюються, якщо натхненна настанова приходить тим, хто головує у даний час” (“God’s Kingdom—A Kingdom of Order,” *Ensign*, Jan. 1971, 10).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 15:9–10 і запитайте:

- За якими законами від вас вимагається жити сьогодні?
- Яким чином те, що ми рівняємося на Христа, допомагає нам витерпіти до кінця?
- Які благословення Господь обіцяє тим, хто дотримується Його заповідей?

3 Нефій 15:12–16:3. “Вівцями” Христа є ті люди, які чують Його голос і йдуть за Ним. Ісус мав послідовників у Єрусалимі, в Америці й серед інших синів дому Ізраїля. (30–35 хвилин)

Скажіть учням, що ви їх пошлете шукати скарб. Розбийте учнів на пари. Дайте кожній парі перший ключ з поданого переліку. Нехай вони дослідять Писання, відшукуючи відповідь на запитання. Коли вони знайдуть її, нехай принесуть вам на перевірку. Якщо відповідь правильна, дайте їм інший ключ і продовжуйте, поки не знайдете відповіді на всі ключі.

Ключі для шукачів скарбу

1. Про яку тварину йдеться в Іван 10:14?
2. Хто, згідно з Іваном 10:27, є вівцями Христа?
3. Як в Іван 10:16 називається загорожа для овець? Де ця загорожа знаходиться?
4. Де, згідно з 3 Нефієм 15:16–17, 21, 24, знаходяться інші кошари Спасителя?
5. Чому Господь не сказав Юдеям про кошару в Америці? (див. 3 Нефій 15:11–14, 18–19).
6. Про які кошари йдеться в 3 Нефії 15:15, 20–21; 16:1–2?
7. Що, згідно з 3 Нефієм 16:3; 17:4, Спаситель зробив для інших овець Ізраїля?

В кінці дослідження обговоріть те, про що учні дізналися. Запитайте, чому інформацію, яку вони знайшли, можна вважати цінною або подібною до скарбу. Скажіть учням, що Іван 10:16 і 3 Нефій 15:21 часто використовуються місіонерами, щоб допомогти тим, кого вони навчають, зрозуміти, що Книга Мормона є ще одним свідченням про Ісуса Христа.

Запропонуйте одній з пар учнів вийти до дошки. Нехай вони зіграють роль місіонерів, які навчають вас, як людину, яка не належить до Церкви. Запитайте їх: Чи є якісь вірші в Біблії, де йдеться про Книгу Мормона? Запропонуйте іншим учням також дати відповідь. Свідчіть, що Книга Мормона є дійсно літописом про інших овець Бога. Обговоріть такі запитання:

- Яким чином нас можна вважати вівцями Спасителя?
- Які обов'язки ми маємо як вівці Його кошари або Церкви?
- Як ми можемо у наш час знати, що належимо до Його кошари?

3 Нефій 16:4–20. Тому, що Юдеї відкинули Спасителя, в останні дні євангелія прийде спочатку до Іновірців. Ті Іновірці, які покаються й приймуть євангелію, будуть причислені до дому Ізраїля й отримують ті самі благословення. (20–25 хвилин)

Покажіть учням зображення двох місіонерів (наприклад, набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 612). Запитайте:

- Як, на вашу думку, відбувається спілкування місіонерів з людьми?
- Якою є іноді реакція людей на місіонерів, які з ними спілкуються?
- Чи вважаєте ви, що місіонерам легко розпізнати, які люди готові отримати євангелію, а які ні? Чому так або ні?
- Чому важливо зберігати позитивне ставлення, навіть якщо люди не приймають ваше послання?

Прочитайте Учення і Завіти 29:1–2, 4, 7 і запитайте:

- Що ці вірші мають спільного з місіонерською роботою?
- Як місіонерську роботу можна порівняти зі збиранням речей?
- Хто прислухається до місіонерського послання й приймає його?

Скажіть учням, що 3 Нефій 16:4–20 навчає про збирання в останні дні наvernених серед Іновірців і дому Ізраїля. Ці вірші розповідають про час, коли кожна із вказаних груп прийме євангелію, і про інші часи, коли вони відкинуть її. Напишіть на дошці такий перелік. Прочитайте послання і швидко заповніть перелік усім класом.

3 Нефій 16	Ставлення Іновірців до євангелії	Ставлення Ізраїля до євангелії
вв. 5–7		
вв. 10–12		
вв. 13–14		

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 16:7, 10 і запитайте:

- Якими є причини того, що Іновірці та дім Ізраїля відкинуть євангелію?
- Прочитайте вірші 8–9, 15. Які наслідки пожнуть ті, хто відкине євангелію?
- Прочитайте вірші 11–13. За яких умов Господь матиме бажання простити тих, хто відкине євангелію?
- Прочитайте вірш 16. Що Він обіцяє дому Ізраїля за його вірність?

Свідчіть, що збирання в останні дні почалося. Заохочуйте учнів готуватися служити місію повного дня, щоб допомогти цьому збиранню.

3 Нефій 17:1–3. Розмірковування й молитва можуть привести до одкровення й розуміння. (15–20 хвилин)

Перед уроком напишіть на дошці наступні слова й вирази, закривши їх аркушами паперу: *обід, гра в футбол, контрольна з математики, побачення з другом чи подругою, школа, покликання на місію, храмовий шлюб, прийняття причастя, отримання одкровення.*

На початку уроку напишіть на дошці: *Підготовка передує силі.* Запитайте учнів: Що, на вашу думку, означає це висловлювання. Запитайте, чи вони вірять, що воно істинне.

Скажіть їм, що під кожним аркушем паперу на дошці написана подія. Поясніть, що ви будете відкривати події по черзі і, коли ви це робитимете, вони мають подумати про найважливішу річ, яку вони можуть зробити, щоб підготуватися до цієї події. Відкривайте подію за подією (не відкривайте останню подію, *прийняття причастя*). Попросіть учнів назвати свої відповіді й напишіть декілька з них під подіями.

Відкрийте напис *прийняття причастя* і обговоріть такі запитання:

- Чому важливо отримувати одкровення?
- Як ви готуєтеся до отримання одкровення?
- Що може статися, якщо ви не підготуєтеся?

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 17:1–2 й зверніть увагу на турботу Спасителя про Нефійців. Прочитайте вірш 3 і запитайте:

- Які чотири настанови Спаситель дав Нефійцям?
- Чому, на вашу думку, перебування вдома, подалі від того, що відволікає, є корисною підготовкою?
- Що, на вашу думку, означає “подумати”? Як це може допомогти?
- Чому, на вашу думку, молитва є важливою частиною цього процесу?
- Як ви можете підготувати ваш розум до отримання й розуміння одкровення?

Запропонуйте учням прочитати Джозеф Сміт—Історія 1:8–14, звертаючи увагу на подібності між тим, що Спаситель просив робити Нефійців, і тим, що зробив Джозеф Сміт, перш ніж отримати Перше видіння. Обговоріть знахідки учнів.

Заохочуйте їх наслідувати цей взірець у своєму житті. Переконайте їх молитися й вивчати Писання щодня, постійно шукаючи проводу Господа. Розгляньте такий вислів сестри Енні Г. Віртлін, у той час члена Генерального президентства Початкового товариства:

“Спаситель дав нам взірець для наслідування, про що ми дізнаємося з Писання. Ми слухаємо слово, розмірковуємо над його значенням, ми просимо Небесного Батька допомогти нам зрозуміти, і тоді наші розум і серце готові до отримання обіцяних благословень. Розмірковування є чимось більшим за просте читання слів. Воно має на увазі дослідження значення, яке допоможе нам у взаємних стосунках, і коли ми робимо вибір у своєму житті. Це означає дозволити слову рухатися від розуму до серця. Дух несе свідчення нашим серцям, коли ми з молитвою прагнемо знань про Небесного Батька. Коли ми маємо це свідчення і знання, ми все більше думаємо, й живемо, й ставимося один до одного так, як Ісус Христос” (in Conference Report, Apr. 1998, 10; or *Ensign*, May 1998, 10).

3 Нефій 17; 18:36–39. Спаситель виказав співчуття до Нефійців, коли служив їм.

(40–50 хвилин)

Попросіть учнів назвати того, ким вони захоплюються, через ставлення цієї людини до інших. Запропонуйте кільком учням розповісти, кого вони обрали. Запитайте в них:

- Яким чином ця особа справляє позитивний вплив на Церкву, школу або громаду?

- Чому, на вашу думку, співчутливе ставлення до інших є настільки важливим?

Запропонуйте учням пригадати випадки, коли хтось виявляв до них доброту й співчуття. Запитайте: Як цей випадок вплинув на ваше життя? Попросіть їх подумати про випадки, коли хтось погано до них поставився або проігнорував, і запитайте: Як відрізняються почуття, які виникали у вас під впливом цих двох випадків?

Попросіть учнів уявити, що вони на великому зібранні, де присутній пророк. Запитайте: Що б ви відчували, якби він підійшов особисто до вас, потиснув вам руку й виразив любов до вас? Попросіть їх уявити, що Спаситель прийшов сьогодні на урок. Запитайте: Що б ви відчували, якби Він знайшов час підійти особисто до вас?

Скажіть учням, що 3 Нефій 17; 18:36–39 містить чудову розповідь про служіння Спасителя серед Нефійців. Прочитайте ці уривки разом з класом і попросіть учнів звернути увагу на співчуття, яке Спаситель виявляв до кожного з людей, коли Він служив їм. Запитайте:

- З чим, на вашу думку, можна порівняти те, що вони бачили Спасителя у цей час?
- Що ви дізналися про любов і співчуття Спасителя з цієї розповіді?
- Який з віршів справляє на вас найбільше враження? Чому?
- Який є в цьому доказ священної природи цього досвіду?

Попросіть учнів відповісти на аркушах паперу на такі три перевірені запитання:

- Яке ви мали відчуття, коли вивчали 3 Нефій 17; 18:36–39?
- Якби ваша сім'я ніколи не читала ці розділи раніше, про який уривок ви найбільше хотіли б їм розповісти? Чому?
- Чого ви навчилися з того, що робив Спаситель, і що ви найбільше бажаєте застосувати у своєму житті?

Запропонуйте кільком учням, які хочуть прочитати свої відповіді класу, зробити це.

3 Нефій 18:1–12, 26–32. Причастя допомагає нам пам'ятати про Спокуту Ісуса Христа. Якщо ми приймаємо його гідно й дотримуємося заповітів, Бог обіцяє, що ми завжди матимемо Його Дух. (40–45 хвилин)

Напишіть на дошці таке висловлювання старійшини Девіда Б. Хейта, члена Кворуму дванадцятьох:

“Можливість щотижня приймати причастя Господньої Вечері—є одним з найсвятенніших обрядів Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів і є подальшим виявленням Його любові до всіх нас. Приймання причастя нерозривно пов’язане з принципами, що є основоположними для розвитку й піднесення людини в Божому царстві, а також для формування духовного характеру особи” (in Conference Report, Apr. 1983, 16; or *Ensign*, May 1983, 14).

Запитайте учнів: Який, на вашу думку, є найбільший скарб, доступний в земному житті? Обговоріть їхні відповіді. Поділіться таким висловом старійшини Далліна Х. Оукса: “Мати постійний супровід Святого Духа—це і є найбільший скарб, який ми можемо мати у смертному житті” (in Conference Report, Oct. 1998, 50; or *Ensign*, Nov. 1998, 38).

- Чому дар Святого Духа є настільки дорогоцінним скарбом?
- Як цей дар благословляє ваше життя?
- Що ви можете робити, щоб отримувати цей дар рясніше?

Скажіть учням, що 3 Нефій 18 містить настанови Спасителя, які можуть допомогти нам краще зрозуміти зв’язок між прийняттям причастя й отриманням Святого Духа. Нагадайте учням, що в розділі 17 описано, як Спаситель вже хотів піти від Нефійців, але вирішив ще трохи побути з ними, бо мав до них співчуття. Знання про це допоможе учням визнати цінність додаткових учень Спасителя в розділі 18 і те, як ці вчення можуть зміцнити нас, коли Спасителя немає між нами.

Прочитайте 3 Нефій 18:1–3, 8 і запитайте, який обряд виконав Спаситель. Прочитайте вірші 4, 9 і обговоріть такі запитання:

- Що відбулося, коли учні їли хліб і пили вино? (Вони наситилися).
- Прочитайте 3 Нефій 20:8–9. Чим, згідно з цими віршами, були сповнені ці люди?
- Як причастя допомагає нам сповнитися Духом?

Запропонуйте одному з учнів прочитати такий вислів старійшини Далліна Х. Оукса:

“Тісний взаємозв’язок між прийняттям причастя й супроводом Святого Духа пояснено у причасній молитві, даній через одкровення. Причащаючись хлібом, ми свідчимо, що бажаємо взяти на себе ім’я Ісуса Христа, й завжди пам’ятати Його, й дотримуватися Його заповідей. Коли ми так робимо, то отримуємо обіцяння, що завжди матимемо Його Дух (див. УЗ 20:77)...

Жоден з вас... і жоден з провідників не живе без гріха з дня свого хрищення. Без певного засобу подальшого очищення після хрищення кожного з нас було б втрачено для духовних речей. Ми не могли б мати супровід Святого Духа і на останньому суді були б приречені бути “знехтуваними назавжди” (1 Нефій 10:21). Наскільки ж ми вдячні, що Господь забезпечив процес регулярного очищення кожного охрищеного члена Своєї Церкви від бруду гріха. Причастя є важливою частиною цього процесу.

Нам заповідано покаятися в гріхах, прийти до Господа з розбитим серцем і упокореним духом і прийняти причастя згідно з цими завітами. Коли ми поновлюємо завіт хрищення таким чином, Господь поновлює очищувальний ефект хрищення. Таким чином, ми стаємо чистими й завжди можемо мати з собою Його Дух. Важливість цього виявляється в Господній заповіді приймати причастя кожного тижня (див. УЗ 59:8–9)” (in Conference Report, Oct. 1998, 49–50; or *Ensign*, Nov. 1998, 38).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 18:7, 10–14; Учення і Завіти 20:77, 79 і сказати, що вони дізналися про причастя. Обговоріть такі запитання:

- Які ми даємо обіцяння, коли приймаємо причастя?
- Що уособлюють хліб та вода?
- Що ми можемо робити, щоб причастя стало для нас більш священним і духовним?

Прочитайте 3 Нефій 18:26–34 й запитайте:

- Про що застерігає Спаситель у цих віршах?
- Чому, на вашу думку, важливо, щоб ми не приймали причастя, коли не підготовлені належним чином?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Оукса, щоб допомогти учням зрозуміти, як ми можемо приймати причастя гідно:

“Я благаю всіх членів Церкви, молодих і літніх, відчувати причасні збори кожного Суботнього дня й приймати причастя, прийшовши до стану покаяння, який описано як “розбите серце і упокорений дух” (3 Нефій 9:20). Я молюся, щоб ми це зробили з благоговінням і поклонінням нашому Спасителеві, що означатиме серйозний завіт “завжди пам’ятати його” (УЗ 20:77). Спаситель Сам сказав, що нам слід причащатися з “оком єдиноспрямованим до моєї слави—нагадуючи Батьку про моє тіло, яке було покладено за вас, і мою кров, яку було пролито для відпущення ваших гріхів” (див. УЗ 27:2).

Я молюся, щоб ви також приймали причастя смиренно, що допоможе вам прийняти Церковні покликання і служити в них для того, щоб виконати урочистий завіт взяти на себе Його ім’я і Його роботу. Я також благаю, щоб усі ми зберігали урочистий завіт—дотримуватися Його заповідей” (in Conference Report, Oct. 1996, 81–82; or *Ensign*, Nov. 1996, 61).

Прочитайте 3 Нефій 18:5–6 і запитайте: Для виконання якої роботи, за словами Господа, Він дасть нам силу? Запропонуйте носію Ааронового священства пояснити свої обов’язки у прислужуванні причастя. Запитайте молодого чоловіка: Які почуття виникають у вас, коли ви виконуєте цей священний обов’язок? Запитайте учнів:

- Що ви можете зробити, аби упевнитися, що обряд виконується так, як хотів би Спаситель?
- Які почуття нам слід мати до молодих чоловіків, які виконують ці обов’язки священства? (див. УЗ 84:35–38).

Прочитайте перші два абзаци наступного вислову старійшини Оукса, а потім призначте кількох молодих чоловіків по черзі читати абзаци, які йдуть далі. Після кожного абзацу робіть паузу, щоб попросити молодого чоловіка, який читатиме, поділитися своєю думкою відносно того, чому даний пункт є важливим, і запропонуйте всьому класу також поділитися своїми думками.

“Ті, хто виконують обов’язки у священстві, діють від імені Господа (див. УЗ 1:38; 36:2)...

Я пропоную принцип для всіх, хто бере участь в обряді причастя, готуючи, благословляючи або розносячи його; і він полягає в тому, щоб не робити нічого, що відволікає члена Церкви від поклоніння й поновлення завітів. Цей принцип невідволікання, повертає нашу увагу до кількох додаткових принципів.

Диякони, вчителі й священники повинні завжди мати охайний зовнішній вигляд і благоговійні манери при виконанні своїх урочистих і священних обов’язків. Особливе доручення готувати причастя,

яке мають вчителі, є найменш видимим, але й воно має виконуватися з гідністю, спокійно й благоговійно. Вчителі повинні завжди пам’ятати, що символи, які вони готують, представляють тіло й кров нашого Господа.

Уникаючи відволікань від священної нагоди, священники мають проказувати молитви освячення причастя виразно й чітко. Несприйнятними є молитви, які поспіхом відтарабанюють або незрозуміло бурмочуть. Всім присутнім потрібно допомогти зрозуміти обряд і завіти, які є настільки важливими, що Господь постановив вимовляти точні слова. Необхідно всім, хто через причастя поновлює свої завіти, допомогти зосередитись на цих священних словах.

...Брати, пам’ятайте важливість цих священних молитв. Ви молитесь як слуга Господа від іменні всього зібрання. Вимовляйте слова так, щоб вас почули й зрозуміли, усвідомлюючи їхнє значення.

Диякони мають розносити причастя благоговійно і впорядковано, без зайвих переміщень, нічим не привертаючи до себе уваги. У всіх їхніх діях необхідно уникати відволікання зібрання членів Церкви від поклоніння й укладення завіту.

Усі, хто бере участь в обряді причастя,—готуючи, благословляючи або розносячи його,—мають бути підтягнутими й скромно вдягненими; нічого в їхньому вигляді не повинно привертати особливу увагу. І в зовнішньому вигляді, і в діях вони мають уникати відволікання присутніх від повної уваги до поклоніння й укладення завітів, що і є метою цього священного обряду.

Цей принцип невідволікання стосується і видимих речей, і невидимих. Якщо хтось із числа тих, хто бере участь у цьому священному обряді, не є достойним цього, і це відомо комусь із присутніх, то участь такої особи в обряді стає серйозною перешкодою для того, хто про це знає. Молоді люди, якщо хтось із вас не є достойним, поговоріть з нашим єпископом, не відкладаючи. Він скаже вам, що робити, аби мати можливість належної й гідної участі у виконанні обов’язків у священстві.

І остання порада. За винятком лише тих священників, які ламають хліб, усі носії Ааронового священства мають об’єднатися у співі причасного гімну, через який ми поклоняємося Господові й готуємося причащатися. Ніхто так не потребує цієї духовної підготовки, як носії священства, які беруть участь в обряді. Мої молоді брати, важливо, щоб ви співали причасний гімн. Будь ласка, співайте” (*Ліягона*, січень 1999, с. 46).

3 Нефій 18:13–25. Щира молитва може допомогти нам протистояти спокусі. (20–25 хвилин)

Запропонуйте одному з учнів вийти на середину класу й одягнути пальто, взяти парасольку й щит. (Ви можете зробити щит з паперу або картону). Запитайте в учнів, що пальто, парасолька й щит мають спільного. (Усі ці речі використовують для захисту). Прочитайте 3 Нефій 18:15–19 і зверніть увагу на те, що, як навчав Спаситель, також дає захист. Запитайте:

- Як молитва може захистити нас?
- Чи траплялися з вами випадки, коли Господь захищав вас завдяки молитвам?

Запропонуйте чотирьом учням по черзі прочитати подані нижче вислови. Старійшина Бернард Б. Брокбенк, який у той час був помічником Дванадцятьох, сказав:

“Доречна і щира молитва живому Батькові на небесах через живого Спасителя й Посередника, є важливою для захисту від сильного й злого впливу диявола” (in Conference Report, Apr. 1974, 166; or *Ensign*, May 1974, 115).

Старійшина Л. Том Перрі, член Кворуму дванадцятьох, розповідав про те, як він зростав і навчався, коли був ще хлопчиком:

“Кожного ранку нас одягали вдома не лише у капелюхи, плащі й черевики, щоб захистити від природних бур, але ще ретельніше наші батьки вдягали нас щодня в Божу зброю. Коли ми ставали на коліна в домашній молитві й слухали, як наш батько, носій священства, виливає свою душу Господу, просячи захистити свою сім'ю від вогнених стріл лукавого, ще одне захисне нашарування додавалося до нашого щита віри” (in Conference Report, Apr. 1974, 140–141; or *Ensign*, May 1974, 98).

Старійшина Джо Дж. Крістенсен, у той час член президентства сімдесятників, сказав:

“Відправляти дітей з дому без духовного захисту молитви це все одно, що відправляти їх у снігову заметіль без належного одягу” (in Conference Report, Oct. 1993, 14; or *Ensign*, Nov. 1993, 12).

Старійшина Спенсер В. Кімбол, у той час член Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Я хочу порівняти домашній сімейний вечір, сімейну молитву та інші подібні заходи Церкви, спрямовані на спасіння сім'ї, за умови їх постійного виконання, з парасолькою. Якщо парасолька не відкрита, вона мало чим відрізняється від ципка й майже не захищає від дощу. Подібним же чином плани, дані Богом, стають малоцінними, якщо їх не використовувати” (in Conference Report, Oct. 1969, 23).

Прочитайте 3 Нефій 18:20–25 всім класом. Попросіть учнів подумати, які інші предмети (крім плаща, парасольки або щита) можна порівняти з молитвою. Запропонуйте кільком учням розповісти, які предмети вони пригадали й обговорити. Як даний предмет нагадує їм про молитву. Заохочуйте учнів шукати захисту Небесного Батька через щоденну особисту молитву.

3 Нефій 19–26

Вступ

Розділи 19–26 в книзі 3 Нефій розповідають про події вчення другого й третього дня служіння Спасителя серед Нефійців. Велика кількість людей, почувши, що Христос служив 2 500 людей першого дня, доклала великих зусиль усієї тієї ночі, щоб зібратися там, куди Він обіцяв повернутися. Другого дня Ісус молився з людьми, благословляв причастя і пояснював важливе вчення. Ісус сказав, що присутні мають велику віру (див. 3 Нефій 19:35–36).

Протягом другого дня свого служіння, як писав старійшина Джеффри Р. Холланд: “Христос повністю, лише з невеликими змінами, процитував три одкровення, які, як Єгова, він дав раніше за часів Ісаї й Малахії... Те, що Він це зробив, і те, що Він вибрав саме ці три розділи для цитування, варте дослідження” (*Christ and the New Covenant*, 288–89). Коли ви читатимете ці розділи, подумайте про цінність слів Ісаї й Малахії.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Нам заповідано молитися часто й завжди молитися в своєму серці. Наші молитви мають скеровуватися Духом (див. 3 Нефій 19:6–20:1; див. також Матвій 6:5–13; 2 Нефій 32:8–9; Етер 2:14; УЗ 46:30–32).

- Ті, хто прагнуть мати дар Святого Духа, можуть отримати його після хрищення (див. 3 Нефій 19:7–13; див. також Іван 14:26; 15:26; 2 Нефій 31:17).
- Ті, хто гідно приймають причастя, сповнюються Святим Духом (див. 3 Нефій 20:1–9; див. також Мороній 4–5; УЗ 20:75–79).
- Бог склав обітницю розіслати євангелію розпорошеному Ізраїлеві й зібрати його на обіцяній землі в останні дні (див. 3 Нефій 20:11–23, 29–46; 21:22–22:17).
- Книга Мормона була дана Іновірцям, а від них вона прийде до дому Ізраїля. Ті, хто відкидають Книгу Мормона й одкровення останніх днів, будуть відсічені від царства Божого (див. 3 Нефій 21:1–21; див. також 1 Нефій 13:39–40; УЗ 1:14; 84:54–58).
- Спаситель заповів нам досліджувати слова Ісаї (див. 3 Нефій 23:1–5; див. також 1 Нефій 19:23; Мормон 8:23).
- Праведні отримують благословення, а злочестивих буде знищено під час Другого пришестя Ісуса Христа (див. 3 Нефій 24:2, 5–6; 25:1–3).
- Спаситель провістив, що перед Другим пришестям пророк Ілля відновить повноваження запечатувати сім'ї (див. 3 Нефій 25:5–6; див. також УЗ 110:13–16).
- Закон десятини приносить великі благословення. Людина, яка відмовляється сплачувати десятину, обкрадає Бога і втрачає ці благословення (див. 3 Нефій 24:8–12; див. також Малахія 3:8–10; УЗ 119).
- Писання є словом Божим. Якщо ми віримо й виконуємо те, що було відкрито в них, нам обіцяно ще більші одкровення (див. 3 Нефій 26:1–12; див. також Алма 12:9; УЗ 98:11–12).
- Духовний досвід є священним і про нього можна розповісти лише тоді, коли підказує Дух (див. 3 Нефій 26:14–18; див. також 3 Нефій 28:12–14; УЗ 10:34–37; 63:64).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 123–126.

Поради для вчителя

3 Нефій 19:1–15. Отримання й наслідування слів Ісуса Христа допоможуть нам підготуватися до Другого пришестя. (15–20 хвилин)

Попросіть учнів уявити, що Ісус Христос завтра прийде до них додому, і запитайте:

- Що б ви відчували?
- Чи хотіли б ви розповісти іншим про Його прихід? Чому так або ні?
- Якби ви могли, то кого б ви запросили бути там разом з вами?

Прочитайте 3 Нефій 19:1–3 і запитайте:

- Кому було сказано про прихід Спасителя?

- Як вони відреагували?
- Що вас найбільше вражає в їхній реакції?

Прочитайте вірші 4–15 усім класом, звертаючи увагу на приготування, які проводили люди перед поверненням Ісуса Христа наступного дня, і напишіть їх на дошці. (Вони йшли за провідниками, обраними Ісусом, молилися, навчали й навчалися словам, сказаним Ісусом раніше, христилися, бажали отримати й отримували Святого Духа). Обговоріть такі запитання:

- Як кожен пункт цього переліку допоможе людям підготуватися до повернення Спасителя?
- Наскільки було очевидно, що ці люди хотіли виконувати вказані настанови?
- Як наслідування цього взірця може допомогти нам підготуватися до Другого пришестя Господа?
- Яке б значення для нас мала наявність такого ж сильного бажання провести подібну підготовку?

Заохочуйте учнів ділитися своїм свідченням про Спасителя з іншими й готуватися до приходу Господа.

3 Нефій 19:16–20:1. Нам заповідано молитися часто й завжди молитися в своєму серці. Наші молитви мають скеровуватися Духом. (30–35 хвилин)

Напишіть на дошці п'ять поданих висловів. Запитайте кількох учнів, чому, на їхню думку, кожне з них важливе в особистих молитвах і обговоріть їхні відповіді.

- Використовуйте благоговійні титули й займенники (Ти, Тебе, Твій тощо).
- Використовуйте основну модель молитви (Наш Небесний Батьку, ми дякуємо Тобі... Ми просимо Тебе... В ім'я Ісуса Христа, амінь).
- Моліться від усього серця.
- Моліться регулярно (кожного ранку й вечора).
- Моліться так, як підказує Святий Дух.

Попросіть учнів швидко прочитати 3 Нефій 19:16–36 і звернути увагу, як часто зустрічаються різні форми слова *молитися*. Запитайте: Чого навчає про важливість молитви часте використання слова *молитися* в цьому розділі?

Скажіть учням що 3 Нефій 19:16–20:1 описує чотири молитви. Поділіть учнів на чотири групи й запропонуйте кожній групі прочитати одну з таких оповідей:

1. Нефійські учні моляться так, як заповів Ісус (див. 3 Нефій 19:16–18, 24–26, 30; 20:1).
2. Спаситель молиться на невеликій відстані від учнів (див. 3 Нефій 19:19–23).
3. Спаситель молиться вдруге (див. 3 Нефій 19:27–29).
4. Спаситель молиться втретє (див. 3 Нефій 19:31–36).

Коли учні читатимуть оповіді, попросіть відшукати відповіді на такі запитання:

- Про що була молитва цього разу?
- Чого ви навчилися про те, як треба молитися з цього досвіду?
- Що свідчить про священну природу цієї молитви?
- Що саме справляє на вас найбільше враження в цій молитві?
- Яким, на вашу думку, є найважливіше вчення, яке ви можете почерпнути з цієї молитви?

Запропонуйте кожній групі поділитися своїми знахідками з рештою учнів і обговоріть їх. Запитайте:

- Як ми можемо застосувати ці вчення у своєму житті?
- Що ми можемо робити, щоб покращити своє спілкування з Небесним Батьком?
- Як, на вашу думку, покращення наших молитв поліпшить наші стосунки з Господом?

Поділіться наступним висловом Президента Езри Тефта Бенсона, який був у той час президентом Кворуму дванадцятьох:

“Якщо наша святість зростатиме,—збільшуватиметься з Божої милості,—ніщо не зможе замінити молитву... Нехай молитва, щоденна молитва, таємна молитва, займе найголовніше місце у вашому житті. Нехай жоден день не проходить без неї. Спілкування зі Всемогутнім було джерелом сили, натхнення й просвітлення протягом всієї світової історії для чоловіків та жінок, які формували долі окремих людей і народів на добро” (*God, Family, Country: Our Three Great Loyalties* [1974], 8).

Заохочуйте учнів щодня молитися.

Увага: Викладаючи 3 Нефій 19:18, допоможіть учням зрозуміти, що ми не молимося Ісусу. Подане висловлювання старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох, може допомогти вам:

“Ісус явився їм як символ Батька. Дивитися на нього для них було тим самим, що дивитися на Батька; молитися йому було тим самим, що молитися Батькові. То була особлива, унікальна ситуація, яка, наскільки ми знаємо, лише раз мала місце на землі протягом усіх довгих віків особистого спілкування Господа зі своїми дітьми” (*The Promised Messiah: The First Coming of Christ* [1978], 561).

3 Нефій 20:3–9. Ті, хто гідно приймають причастя, сповнюються Святим Духом. (10–15 хвилин)

Покажіть зображення різних страв. Обговоріть такі запитання:

- Як часто вам треба їсти?

- Що відбувається, коли ви не їсте досить часто?
- Як часто ви потребуєте духовного живлення?
- Як духовне живлення допомагає вам?

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 20:3–9, запитайте:

- Яке духовне живлення Спаситель запропонував Нефійцям?
- Чим Він наситив їх? (див. в. 9).
- Коли останнього разу вони приймали причастя? (За день до того; див. 3 Нефій 18:1–9).
- У чому, на вашу думку, полягала цінність того, що вони знову причащалися через такий недовгий проміжок часу?

Прочитайте наступний вислів старійшини Далліна Х. Оукса:

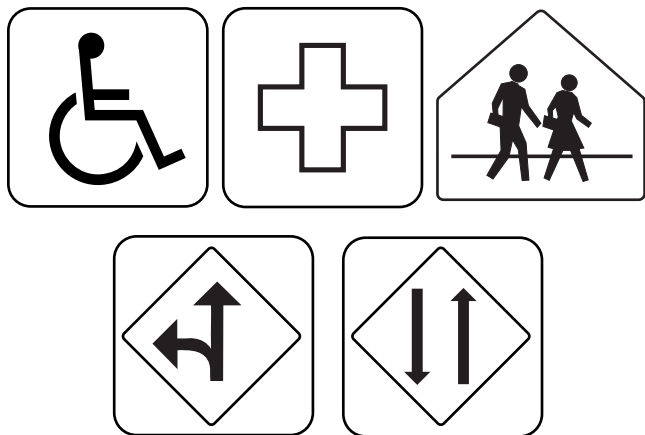
“До тих братів і сестер, які дозволяють собі зневажливо ставитися до цього важливого поновлення завітів—причастя, я звертаюся зі словами Першого Президентства, щоб ви “повернулися й бенкетували за столом Господа й знову смакували солодкий і радісний плід товаришування зі святими (“An Invitation to Come Back,” *Church News*, 22 Dec. 1985, 3). Давайте будемо гідними обіцяння нашого Спасителя, що приймаючи причастя, ми будемо “наповнені” (3 Нефій 20:8; див. також 3 Нефій 18:9), що означає, що ми будемо “сповнені Духом” (3 Нефій 20:9). Цей Дух—Святий Дух—є нашим утішителем, він покаже нам напрямок, спілкуватиметься з нами, буде нашим тлумачем, нашим свідком і нашим очишувачем; він завжди вкаже правильну путь і освятить нашу земну подорож до вічного життя.

Кожен, хто вважає, що приймати причастя не є чимось важливим, має пам’ятати Господню заяву про те, що фундамент великої роботи стоїть на маленьких речах, бо з “малого виходить велике” (див. УЗ 64:33). З маленької дії осмисленого й благоговійного поновлення наших завітів хрищення виходить оновлення благословень хрищення водою й Духом, щоб Його Дух завжди перебував з нами. Таким чином, усі ми будемо мати провід, і в такий спосіб усі ми можемо очиститися” (in *Conference Report*, Oct. 1996, 82; or *Ensign*, Nov. 1996, 61).

Обговоріть з учнями, як, на їхню думку, змінилося б їхнє життя, якби вони не могли приймати причастя кожного тижня. Свідчіть про благословення, які ми отримуємо, коли гідно приймаємо причастя.

3 Нефій 21. Книга Мормона була дана Іновірцям, а від них вона прийде до дому Ізраїля. Ті, хто відкидають Книгу Мормона й одкровення останніх днів, будуть відсічені від царства Божого. (30–35 хвилин)

Намалюйте на дошці такі знаки (або використайте ті, що звичні для місцевості, де ви живете). Попросіть учнів вказати, що означає кожен із знаків.

Обговоріть наступні запитання:

- Для чого використовують знаки? (Щоб підготувати, застерегти або дати нам настанову).
- Що може статися, якщо помістити знак не на тому місці?
- Чому важливо, щоб знак розмістили належним чином і щоб інформацію, яку несе знак, можна було легко зрозуміти?

Скажіть учням, що в Писаннях також ідеться про “знаки”. Духовні знаки, що містяться в Писаннях, спрямовані на те, щоб підготувати, застерегти, дати нам настанову стосовно виконання плану Небесного Батька. Запропонуйте учням швидко проглянути 3 Нефій 21:1–2, 7 і позначати слово *ознака* кожного разу, коли воно з’являється. Допоможіть їм уважно прочитати вірш 1 і запитайте:

- Чому Господь сказав, що цю ознаку буде дано?
- На які події вказує ця ознака? (Збирання Ізраїля).

Попросіть учнів прочитати вірші 2–7, підкреслюючи слова *це* і *ці справи* кожного разу, коли вони зустрічаються. Про яку “ознаку” каже Спаситель? Візьміть примірник Книги Мормона й засвідчіть, що це та ознака, про яку казав Ісус Христос. Поділіться наступним висловом Президента Езри Тефта Бенсона, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Книга Мормона призначена як для членів Церкви, так і не для членів. У поєднанні з Духом Господа Книга Мормона є найбільшим незамінним знаряддям, яке Бог дав нам для навернення світу. Якщо ми маємо зібрати врожай душ,... то повинні використати знаряддя, яке Бог призначив для цієї мети—Книгу Мормона” (in Conference Report, Oct. 1984, 6–7; or *Ensign*, Nov. 1984, 7).

3 Нефій 21:22–22:17. Ісаія пророкував про збирання Ізраїля в останні дні. (20–25 хвилин)

Перед уроком розкидайте по підлозі класу каміння. Попросіть учнів зібрати все каміння в одну коробку, яку ви їм дасте (упевніться, що коробка є надто малою, щоб умістити все каміння). Коли коробка наповниться, запитайте учнів:

- Що можна зробити з камінням, яке залишилося на підлозі? (Залишити його там або знайти більшу коробку).
- Як ви можете вирішити, який вибір вам зробити?
- Якби ви знали, що одержите більшу суму грошей за кожен з каменів, чи вплинуло б це на ваш вибір? Чому?

Попросіть учнів уявити, що камені уособлюють людей, а збирання їх уособлює місіонерську роботу. Запитайте:

- Що може уособлювати коробка? (Церкву).
- Що станеться з Церквою, якщо охреститься більше людей? (Потрібно збудувати більше каплиць і храмів, а також треба організувати більше приходів і колів).
- Прочитайте Учення і Завіти 18:10–16. Чого ці вірші навчають стосовно цінності однієї душі?
- Як ці вірші допомагають нам зрозуміти, чому ми повинні допомагати зростанню Церкви?

Попросіть учнів прочитати перше речення з короткого змісту до 3 Нефія 21 і перші десять слів з 3 Нефія 22:1. Запитайте, про який період часу там розповідається. (Про період після появи Книги Мормона й Відновлення євангелії; див. також 3 Нефій 21:26–29). Запропонуйте учням прочитати 3 Нефій 21:22–29 і відповісти на такі запитання:

- Ким стають люди, які приєднуються до Церкви? (Завітними членами дому Ізраїля; див. в. 22).
- Що вони будуватимуть? (Новий Єрусалим; див. в. 23).
- Якій роботі вони допомагатимуть? (Подальшому збиранню; див. в. 24).
- Хто буде серед них? (Ісус; див. в. 25).
- Хто ще почує євангелію, і їх буде зібрано? (Десять загублених колін; див. в. 26).
- З якою метою збирають людей? (Щоб вони прийшли до Христа й прикликали ім’я Батька; див. в. 27).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 22:1–3 й запитайте:

- Що, згідно з пророцтвом Ісаї, відбудеться з Церквою в останні дні?
- Як збільшення намету можна порівняти з вправою на збирання каміння в ящик?

Прочитайте 3 Нефій 22:7–17 разом з учнями, обговорюючи по ходу читання такі запитання:

- Що, як обіцяє Господь, станеться під час цього збирання?
- Що Господь відчуває до тих, кого має бути зібрано?

Свідчіть, що збирання відбувається в наш час. Поділіться останніми статистичними даними про кількість членів Церкви, місіонерів повного дня та приходів і колів у

Церкві (див. статистичний звіт в *Ліягоні* за травень поточного року). Обговоріть такі запитання:

- Як ці статистичні дані доводять, що пророцтво Ісаї було точним?
- Яке відчуття ви маєте від того, що становите частину такої енергійної, зростаючої церкви?
- Що ви можете робити зараз, щоб допомагати продовженню збирання?
- Що ви можете робити в майбутньому?
- Чому важливо робити це?

3 Нефій 23:1–5. Спаситель заповів нам досліджувати слова Ісаї. (10–15 хвилин)

Запропонуйте двом учням відповісти на такі запитання: Що відбувається в даний момент на дорозі на відстані 500 метрів? Поставте одного учня у більш вигідне становище. (Наприклад, дайте йому бінокль або дозвольте йому вийти з класу й подивитися). Запитайте клас: Чия відповідь викликати у вас більшу довіру? Чому?

Скажіть учням, що деякі люди мають дар “бачити” майбутнє (див. УЗ 46:11–12, 22). Запитайте: Як називають тих, хто має такий духовний дар? (Пророк, провидець, одкровитель). Запропонуйте учням прочитати Мосія 8:13, 15–17 і обговорити такі запитання:

- Що означає бути пророком?
- Наскільки цінним є дар провидіння?
- Яку цінність для вас мають слова провидця?

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 23:2, звертаючи увагу на доказ того, що Ісаї був провидцем. Прочитайте вірші 1–5 і поставте такі запитання:

- Що Спаситель заповів нам робити зі словами Ісаї?
- Чому, на вашу думку, важливо їх досліджувати?
- Як знання про те, що Ісаї був провидцем і пророком, спонукає вас до вивчення його слів?

Попросіть учнів звернутися до 2 Нефій 12–24, 27, щоб подивитися, що вони позначили в цих розділах, які містять писання Ісаї. Запропонуйте їм поділитися віршами, що мають для них особливе значення.

3 Нефій 23:6–14. Ісус Христос заповів Нефійцям вести літопис про духовні події свого часу. (20–25 хвилин)

Принесіть у клас кілька предметів, наприклад: щоденник, Писання, таблицю родоводу, дані про членів родини, альбом з газетними вирізками, сімейну історію. Обговоріть наступні запитання:

- Що є спільного в цих предметах?
- Чому ведення літопису є таким важливим?
- Як те, що було написано в минулому, допомагає нам сьогодні?
- Як це може допомогти нам у майбутньому?

Прочитайте 3 Нефій 23:6–11 і запитайте:

- Про що Господь наказав Самуїлові Ламанійцю свідчити людям?
- Чому, на вашу думку, для людей майбутнього важливо знати, що це пророцтво здійснилося?
- Що з цього приводу Спаситель просив зробити Нефії?

Прочитайте вірші 12–14 і запропонуйте учням позначити слова й фрази, які вказують, що Нефій виконав заповідь Спасителя. Застосуйте цей урок до наших часів, запитавши: Які літописи, що містять слова сучасних пророків, веде Церква? (Матеріали конференцій, церковні журнали, Писання, протоколи зборів, стенограми виступів).

Роздайте кожному учневі по аркушу паперу. Запропонуйте їм протягом п’яти хвилин описати те, як останнього разу вони відчували Дух Господа. В описі має бути вказано:

- Де це було.
- Коли це було.
- Що вони робили.
- З ким вони були.

Або вони можуть написати те, що, на їхню думку, може запросити Духа в їхнє життя.

Заохочуйте учнів вести щоденники й записувати їх духовний досвід та почуття. Запитайте: Як, на вашу думку, цей вид записів може благословити ваших нащадків? Запропонуйте учням занести до щоденників опис, зроблений ними сьогодні.

3 Нефій 24–25. Ісус Христос цитував пророцтва Малахії про Друге пришествя, закон десяти й повернення на землю в останні дні Іллі.

(40–45 хвилин)

За кілька днів до проведення уроку призначте одного з учнів підготувати двохвилинний виступ про пророка Малахія. (Можна скористатися Путівником по Писаннях або подібним джерелом). Попросіть учня виступити перед класом.

Запропонуйте учням прочитати наступні фрагменти Писань, щоб більше дізнатися про Малахія:

- 3 Нефій 24:1. Ісус Христос цитував Нефійцям Малахія 3–4.
- 3 Нефій 26:1–2. Нефійці не мали книги Малахії, але Спаситель навчав, що ці Писання важливі для майбутніх поколінь.
- Джозеф Сміт—Історія 1:36–39. Мороній цитував з Малахії 3–4 Джозефу Сміту.

Запитайте: Як ці посилення демонструють важливість для нас Малахії 3–4?

Роздайте учням копії сторінки з вправою “Книга Малахії в Книзі Мормона (3 Нефій 24–25)”, що в додатку (с. 300) або покажіть її за допомогою діапроектора. Попросіть

учнів заповнити сторінку, читаючи вірші та вписуючи відповіді. (Ви можете поділити учнів на пари або групи для виконання цієї вправи). Внесіть виправлення й обговоріть відповіді.

Запитайте: Як знання про Друге пришествя Ісуса Христа вплинуло на вас у минулому? Як, на вашу думку, воно вплине на вас у майбутньому? Поставте такі самі два запитання стосовно закону десятини, а потім такі самі запитання про відновлення Іллею влади запечатування.

3 Нефій 26:1–12. Писання є словом Божим. Якщо ми віримо й виконуємо те, що було відкрито в них, нам обіцяно ще більші одкровення. (25–30 хвилин)

Напишіть на дошці наступні слова з Писання: “Те, що від Бога, є світлом; і той, хто сприймає світло, й залишається в Богові, сприймає більше світла; й те світло яскравішає і яскравішає аж до дня досконалого” (див. УЗ 50:24). Запитайте в учнів:

- Що, на вашу думку, означає цей вірш?
- Чому так важливо отримати “більше світла”?
- Що, на вашу думку, означає фраза “залишається з Богом”?
- Чому вам слід підкорятися тому світлу, яке ви мали раніше, щоб отримати більше світло?

Прочитайте Учення і Завіти 93:12–14, 19–20, 27–28 й обговоріть, як ці вірші розширюють наше розуміння Учення і Завітів 50:24.

Поділіть клас на пари. Попросіть кожен пару учнів пригадати приклади того, як, опанувавши основи якоїсь справи, ми можемо просуватися до більш складних завдань. (Наприклад, як тільки ми зрозуміємо арифметику, ми зможемо вивчати алгебру. Як тільки ми завоюємо довіру батьків, ми будемо мати більше переваг). Запропонуйте кільком учням поділитися своїми прикладами.

Прочитайте 3 Нефій 26:1–8 і обговоріть наступні запитання:

- Чого Спаситель навчав або що саме детально викладав Нефійцям? (див. вв. 3–6).
- Яку частину Його вчень внесено до книги 3 Нефій? (див. в. 8).
- Чому, на вашу думку, Мормон включив ці вчення?
- Як учення Спасителя в книзі 3 Нефій допомогло вам?

Прочитайте 3 Нефій 26:9–12 і обговоріть такі запитання:

- Яку частину вчення, викладеного Спасителем Нефійцям, включено до Книги Мормона?
- Чому Господь сказав, щоб інші вчення були приховані? (див. вв. 9, 11).
- Чи отримаємо ми коли-небудь приховані частини?
- Що ми повинні зробити в першу чергу? (див. вв. 9–10).

Поділіться такою думкою:

“Я випробую віру мого народу”, — сказав Господь. Це не якась жорстока гра, в яку Бог грає з людством. Це, швидше, вияв любові й милості до нас. Заради нас—нашого духовного розвитку й спасіння—Спаситель сподівається, що ми розвиватимемо віру й праведність, покладаючись на вчення й виконуючи їх у тій мірі, як вони вже відкриті в Головних трудах, у словах пророків і апостолів нашого розподілу. Він бажає, щоб ми вчилися, розмірковували, молилися про ці вчення й прислухалися до них, з тим, щоб ми мали більше бажання отримати “більше” й були духовно готовими до цього (Joseph Fielding McConkie and others, *Doctrinal Commentary on the Book of Mormon: Volume IV—Third Nephi through Moroni* [1992], 170).

Поділіться таким висловлюванням старійшини Ніла А. Максвелла, у той час члена Кворуму дванадцятьох, і свідчіть про його істинність:

“Як тільки в Церкві стане набагато більше окремих членів, сімей, приходів, колів і храмів, то згодом буде також більше Писань, які живитимуть і надихатимуть нас. Однак, ми повинні спочатку гідно бенкетувати тим, що вже маємо!” (in Conference Report, Oct. 1986, 70; or *Ensign*, Nov. 1986, 52).

3 Нефій 26:13–21. Духовний досвід є священним, і про нього можна розповідати лише тоді, коли підказує Дух. (15–20 хвилин)

Поділіться таким висловлюванням старійшини Бойда К. Пекера, у той час члена Кворуму дванадцятьох:

“Час від часу в минулому році мені ставили одне запитання. Це запитання звичайно породжується простою цікавістю, майже легковажним видивлянням. Ось воно: що дає людині право виступати свідком Христа? Запитання, яке мені ставили, звучало так: “А ви Його бачили?”

Я ніколи не запитував про таке інших. Я не ставив такого запитання моїм братам у Кворумі”.

Запитайте учнів:

- Що ви думаєте про запитання, поставлене старійшині Пекеру?
- Чому, на вашу думку, старійшина Пекер ніколи не ставив цього запитання іншій людині?

Щоб допомогти учням зрозуміти, чому таке запитання є недоречним, прочитайте кінцівку висловлювання старійшини Пекера:

“Я ніколи не запитував про таке інших,... вважаючи, що це стосується настільки священного й особистого, що людина повинна мати особливе натхнення, навіть певний дозвіл, щоб поставити таке запитання.

Певні речі є надто священними, щоб обговорювати їх. Ми знаємо, що це стосується храмів. У наших храмах виконуються священні обряди і насолоджуються священним досвідом. І ми, зважаючи на природу цих подій, не можемо обговорювати їх за межами священних стін.

Це не тому, що вони секретні, але тому, що вони священні; вони не для того, щоб їх обговорювали, але щоб берегли, захищали й ставилися з найглибшим благоговінням.

Я зрозумів, що мав на увазі пророк Алма:

“...Багатьом дано знати таємниці Бога; проте їм суворо наказано, щоб вони не передавали це, тільки відповідно до тієї частини його слова, яку він дав дітям людським, відповідно до уваги й старанності, яку вони приділяють йому.

І тому той, хто закам'яніє серцем своїм, той отримає меншу частину слова; а той хто не закам'яніє серцем своїм, тому дано більшу частину слова, до тих пір дано йому пізнавати таємниці Бога, доки він не пізнає їх у повноті” (Алма 12:9–10)” (in Conference Report, Apr. 1971, 123; or *Ensign*, June 1971, 87).

Попросіть учнів прочитати 3 Нефій 26:13–21 і позначити вірші або фрази, що пояснюють такі пункти:

- Учення, що його Ісус викладав Нефійцям у той час, було священним.
- Події, що відбувалися в той час, були священними.
- Нефійці отримали настанову не розповідати про цей досвід.

Коли учні закінчать, обговоріть те, що вони знайдуть і позначать. Попросіть їх прочитати Матвій 7:6; Учення і Завіти 6:11–12; 10:37, звертаючи увагу на те, які настанови дав Господь іншим стосовно того, як розповідати про священні речі. Обговоріть це при потребі й запропонуйте учням зробити перехресне посилання на 3 Нефій 26:13–21. Поділіться наступним висловлюванням старійшини Бойда К. Пекера:

“Я чув, як президент Ромні якось радив президентам місій та їхнім дружинам у Женеві: “Я не кажу всього, що знаю. Я ніколи не казав моїй дружині всього, що знаю, бо я зрозумів: якщо я розповідатиму надто легко про священні речі, згодом Господь не довірятиме мені” (*That All May Be Edified* [1982], 337).

3 Нефій 27–30

Вступ

“Послідовність і обставини третього дня служіння Христа Нефійцям не до кінця зрозумілі з тексту, який нам дано, але Мормон насправді записав те, що “Господь дійсно навчав людей протягом трьох днів; і після цього він являв себе їм часто, і розламував хліб часто, і благословляв його, і давав його їм” [3 Нефій 26:13]...

З того часу й надалі учні почали навчати, христити й давати Святого Духа всім, хто шукав цього привілею. Новонавернені разом з дітьми, до яких вони були багато в чому подібні, “бачил[и] й чул[и] невимовне, яке записувати не [було] за законом”. При такому наверненні й пролитті Духа весь егоїзм і гордовитість зникли геть, і вони дійсно “служили один одному; і вони мали все спільне між собою. Всі люди вели справи справедливо один з одним. І сталося, що вони робили все саме так, як Ісус наказав їм” [3 Нефій 26:18–20]” (Джеффри Р. Холланд, *Christ and the New Covenant*, 301–302).

Останні розділи книги 3 Нефій розповідають про відвідування Господом дванадцятьох учнів через деякий час після його триденного служіння серед Нефійців. Спаситель детально виклав важливі вчення стосовно Своєї евангелії і дав обіцяння та повноваження Нефійським Дванадцятьом. Книга закінчується могутнім закликком Спасителя до нас, хто житиме в останні дні, покаятися.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Істинна Церква Ісуса Христа називається Його іменем і збудована на Його евангелії (див. 3 Нефій 27:5–12; див. також УЗ 115:3–4).
- Основою евангелії є те, що Ісус Христос виконав волю Небесного Батька й викупив гріхи всіх людей. Завдяки спокуті Спасителя, якщо ми виявляємо віру в Нього, каємося й хрестимося, отримуємо дар Святого Духа і терпимо до кінця, ми маємо можливість отримати вічне життя (див. 3 Нефій 27:9–22; див. також УЗ 76:40–42).
- Ісус Христос судитиме всіх людей згідно з їхніми вчинками (див. 3 Нефій 27:14, 23–27; див. також Іван 5:22).
- Преображення є тимчасовою зміною у фізичному тілі, необхідною, щоб витримати славу Бога. Перетворені ж особи проходять через подібну зміну, але залишаються в такому стані до того часу, поки не воскреснуть.

Перетворені особи не відчують більше фізичного болю й не відчують смаку смерті (див. 3 Нефій 28:4–40; див. також УЗ 67:10–12; Мойсей 1:11).

- Господь наказав нам каятися у гріхах і приходити до Нього. Ті, хто відкидають Його, будуть прокляті (див. 3 Нефій 29–30).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 126–127.

Поради для вчителя

3 Нефій 27:1–12. Істинна Церква Ісуса Христа називається Його іменем і збудована на Його євангелії. (20–25 хвилин)

Поділіть клас на групи з чотирьох учнів. Нехай кожна група уявить, що вони збираються започаткувати організацію (як, наприклад, клуб або спортивну команду). Дайте їм кілька хвилин, щоб вирішити, яку організацію вони хочуть започаткувати, і нехай вони напишуть це на аркуші паперу. Попросіть їх також вибрати назву для їхньої організації й написати її з іншого боку аркуша. Зберіть аркуші.

Прочитайте по черзі назви організацій, які вирішили створити групи, й подивіться, чи зможуть учні здогадатися, що це за організація, виходячи лише з її назви. Обговоріть такі запитання:

- Чому вибір назви є важливим для організації?
- Що назва може сказати про організацію?
- Чому назва, яку обрано для Церкви, також є важливою?
- Що назва Церкви може вам розповісти про неї?

Прочитайте 3 Нефій 27:1–3 і зверніть увагу на запитання, яке виникло в учнів Христа. Запитайте:

- Чому, на вашу думку, учні підняли це питання?
- Прочитайте вірші 4–8. Чого Ісус Христос навчав їх про назву Церкви?
- Що Він сказав, вказуючи на важливість використання Його імені?
- Прочитайте вірші 9–12. Чого ще Спаситель навчав про Свою Церкву?
- Чому важливо знати, що Церква Ісуса Христа Святих Останніх Днів не лише має Його ім'я в своїй назві, але також збудована на Його євангелії?

Скажіть учням, що старійшина Рассел М. Нельсон виступив з промовою стосовно назви Церкви Ісуса Христа Святих Останніх Днів. Він поділився важливою інформацією стосовно кожного слова в назві Церкви. Прогляньте кожен з поданих пунктів разом з учнями, якщо дозволяє час. Якщо є можливість, зробіть копії цих пунктів і роздайте їх учням.

Церква

“Перше слово в назві Господь обрав тому, що Його земною організацією є Церква.

Церква є офіційною організацією охрищених віруючих, які взяли на себе ім'я Христа (див. УЗ 10:67–69; 18:21–25)...

Церква є тим способом, у який Господар виконує Свою роботу й виявляє Свою славу. Її обряди й завіти, є найвищою нагородою для членів Церкви. У той час як багато організацій можуть запропонувати лише товариські стосунки й хороші настанови, лише Його Церква забезпечує хрищення, конфірмацію, рукопокладання, причастя, патріарші благословення й храмові обряди—все це виконується законно наданою владою священства. Ця влада призначена для того, щоб благословити *всіх* дітей нашого Небесного Батька, незалежно від їхньої національності” (in Conference Report, Mar.–Apr. 1990, 20; or *Ensign*, May 1990, 18).

Ісуса Христа

“За божественною настановою назва Церкви носить священне ім'я Ісуса Христа, чиею Церквою вона є (див. УЗ 115:3–4)...

Ми поклоняємося Богу, Вічному Батькові в ім'я Його Сина силою Святого Духа. Ми знаємо, що доземний Ісус був Єговою, Богом Старого Завіту. Ми знаємо, що Він є “наріжним каменем”, на якому ґрунтується вся організація Його церкви (Ефесянам 2:20). Ми знаємо, що Він є Скелею, від якої одкровення приходять до уповноважених Ним посередників (див. 1 Коринтянам 10:4; Геламан 5:12) і до всіх, хто гідно шукає Його (див. УЗ 88:63)” (in Conference Report, Mar.–Apr. 1990, 19; or *Ensign*, May 1990, 17).

Святих

“Святим є той, хто вірить у Христа й знає його довершену любов. Святий, що віддає,—ділиться в істинному дусі цієї любові, а святий, який отримує,—приймає в істинному дусі вдячності. Святий служить іншим...

Святий “утриму[ється] від неробства” (Алма 38:12) і шукає знання навчанням і також вірою...

Святий є чесним і добрим, виконує фінансові зобов'язання швидко й повністю, поводить з іншими так, як хотів би, щоб поводитися з ним...

Святий є чесним громадянином, значучи, що кожна країна, яка надає можливості й забезпечує захист, заслуговує на підтримку, включаючи сплату податків без зволікань і особисту участь у законному політичному процесі (див. УЗ 134:5).

Святий улагоджує будь-які непорозуміння з іншими людьми чесно й мирно, він також завжди чемний—навіть у транспорті в годину пік.

Святий тримається осторонь всього, що є нечистим або веде до деградації, а також уникає надмірностей навіть у тому, що є добрим.

Однак перш за все святий є благоговійним. Благоговійне ставлення до Господа, до землі, яку Він створив, до провідників, до достоїнства інших, до закону, до святості життя, до каплиць та інших будівель—усе це є виявом світогляду того, хто зветься святим...

Благоговійний святий любить Господа й віддає найвищий пріоритет дотриманню Його заповідей. Щоденна молитва, регулярний піст і сплата десятини та пожертв є важливими привілеями вірного святого.

Зрештою, святий є людиною, яка отримує дар Духа, обіцяного Богом усім Своїм вірним синам і дочкам (див. Йоїл 2:28–29; Дії 2:17–18)" (in Conference Report, Mar.–Apr. 1990, 18; or *Ensign*, May 1990, 16–17).

Останніх Днів

Істиною є те, що в Писаннях було передречено назву останніх минутих днів існування землі як телестальної сфери. Потім землю буде оновлено, і вона отримає свою райську, або терестріальну славу (див. Уложення віри 1:10). Зрештою Земля стане целестальною (див. Об'явлення 21:1; УЗ 77:1; 88:25–26). Але її кінцевим дням повинні передувати останні дні!" (in Conference Report, Mar.–Apr. 1990, 18; or *Ensign*, May 1990, 17).

3 Нефій 27:13–33. Основою євангелії є те, що Ісус Христос виконав волю Небесного Батька й викупив гріхи всіх людей. Завдяки спокуті Спасителя, якщо ми виявляємо віру в Нього, каємося й хрестимося, отримуємо дар Святого Духа й терпимо до кінця, ми маємо можливість отримати вічне життя. (25–30 хвилин)

Покажіть велику кількість ілюстрацій, що стосуються Христа і євангелії. Ви можете скористатися нижче вказаними, що входять до набору ілюстрацій "Євангелія в мистецтві":

- Адам і Єва навчають своїх дітей (№ 119)
- Народження Ісуса (№ 200)
- Іван Христитель хрестить Ісуса (№ 208)
- Христос рукопокладає апостолів (№ 211)
- Ісус уздоровлює сліпого (№ 213)
- Христос і діти (№ 216)

- Добрий самарянин (№ 218)
- Блудний Син (№ 220)
- Остання вечеря (№ 225)
- Ісус миє апостолам ноги (№ 226)
- Ісус молиться в Гефсиманії (№ 227)
- Розп'яття (№ 230)
- Марія і воскреслий Господь (№ 233)
- Ісус Христос (№ 240)
- Перше видіння (№ 403)
- Храм Солт-Лейк-Сіті (№ 502)
- Пророки останніх днів (№ 506)
- Хрищення (№ 601)
- Дар Святого Духа (№ 602)
- Благословення причастя (№ 603)
- Хлопчик молиться (№ 605)

Попросіть учнів подумати, що означає слово *євангелія*. Запропонуйте їм вибрати малюнок, який, на їхню думку, найкраще ілюструє те, чим є євангелія. Попросіть кількох із них розповісти, який малюнок вони вибрали і чому.

Прочитайте 3 Нефій 27:13, 21 і попросіть учнів позначити фрази *такою є євангелія* і *це є моя євангелія*. Поясніть, що вірші між цими двома фразами містять хороший опис, зроблений Самим Спасителем, того, що є євангелією. Прочитайте вірші 13–21 і запитайте:

- Що, за словами Спасителя, складає євангелію?
- Чому вона є "доброю новиною"?
- Чи вибрали б ви інший малюнок як символ євангелії, прочитавши ці вірші? Якщо так, який малюнок ви вибрали б і чому?

Опрацюйте 3 Нефій 27:22–33 всім класом, роблячи паузи під час читання, щоб поміркувати над такими запитаннями:

- Як благословення приходять до тих, хто виконує роботу Спасителя? (див. в. 22).
- Як євангелія допомагає нам стати більш схожими на Ісуса Христа? (див. в. 27).
- Як ви ставитеся до заповіді ставати такими, як Він?
- Чому обіцяння у вірші 29 є таким важливим?
- Коли ви відчували здійснення цього обіцяння?
- Що розповідають вірші 30–31 про тогочасних Нефійців?
- Яким, на вашу думку, було б ваше життя разом з поколінням, де жоден не був духовно загиним?
- Чому, на вашу думку, шлях, що веде до життя, є вузьким? (див. в. 33).
- Що ми можемо зробити, щоб упевнитися, що ми серед тих, хто "знаходить цей шлях"?
- Як ми можемо застосувати вчення Спасителя про євангелію у своєму особистому житті? дома? під час Церковних заходів? у школі?

3 Нефій 27:27 (Опанування Писань). Ми повинні намагатися бути такими, як Ісус Христос.

(15–20 хвилин)

Принесіть на урок книги, журнали або газети, де є фотографії знаменитих людей. Роздайте журнали учням і попросіть знайти зображення людини, якою вони захоплюються. Нехай учні скажуть, кого вони обрали. Обговоріть наступні запитання:

- Якби ви могли на день помінятися місцем з одним з цих людей, кого б ви обрали? Чому?
- Які риси цих людей змушують вас захоплюватися ними?

Прочитайте 3 Нефій 27:27 і запитайте:

- На кого нам заповідано бути схожими? (див. також 3 Нефій 12:48).
- Якими рисами володіє Ісус Христос, які нам потрібно розвивати?
- Чому нам слід більше зосереджуватися на Ньому, а не на знаменитих або популярних людях?

Заохочуйте учнів дивитися на Спасителя, як на головний взірць. Обговоріть, що саме ми можемо зробити, аби допомогти собі стати більш схожими на Ісуса Христа. Сюди може входити таке:

- Помістити Його зображення в спальні або в домі.
- Вивчити напам'ять кілька з Його висловлювань або вчень.
- Слухати музику, де є слова про Нього.
- Дізнаватися про Нього з Писань.
- Регулярно молитися.

Дайте учням кілька хвилин, щоб знайти уривок з Писань, де описуються риси Ісуса Христа, якими вони захоплюються. Запропонуйте їм поділитися, які якості вони вибрали і чому. Заохочуйте їх застосовувати те, що вони обговорювали, і намагатися ставати такими, якими їх хоче бачити Спаситель.

3 Нефій 28. Преображення є тимчасовою зміною у фізичному тілі, необхідною, щоб витримати славу Бога. Перетворені ж особи проходять через подібну зміну, але залишаються в такому стані до того часу, поки не воскреснуть. Перетворені особи не відчують більше фізичного болю й не відчують смаку смерті. (40–45 хвилин)

Попросіть одного з учнів вийти до дошки. Скажіть учневі: Уявіть, що вам гарантовано виконання одного бажання. Бажання може бути будь-яким, за виключенням мати здійснення багатьох бажань. Чого б ви побажали й чому?

Прочитайте 3 Нефій 28:1 і запитайте клас:

- Після того, як Спаситель навчав Нефійських учнів і дав їм заповіді, про що Він їх попросив?
- Прочитайте вірші 2, 4–6. Чого бажали дев'ятеро з учнів?

- Що ви думаєте про їхнє бажання?
- Чого бажали інші трое?
- Що Спаситель сказав про їхнє бажання?
- Якби ви могли вибирати між цими двома бажаннями, що саме ви б вибрали й чому?

Покажіть учням коробку, загорнуту у вигляді подарунка. Обговоріть такі запитання:

- Коли ви отримували подарунок останній раз?
- Наскільки вам кортіло відкрити його? Чому?

Прочитайте 3 Нефій 28:3, 7–12 і запитайте, чи дав Спаситель кожному з учнів такий подарунок, який той бажав.

Поясніть, що решту 28 розділу з 3 Нефія можна порівняти з відкриванням подарунка. Ісус Христос сказав трьом Нефійським учням, що вони будуть перетворені, й у віршах 13–40 показано, як вони отримали цей дар.

Поділіть учнів попарно. Нехай вони прочитають 3 Нефій 28:13–40 і дадуть відповідь на подані запитання на аркушах паперу:

- Чого ці вірші навчають про перетворення? (Перелічіть кожен деталь і вірш або вірші, що його описують).
- Які у вас виникли запитання після прочитання цих віршів?

Запропонуйте одній парі учнів прочитати свій перелік класу. Запитайте, скільки інших груп знайшли ті самі деталі. Запропонуйте будь-кому, хто знайшов додаткові подробиці, розповісти про них класові. Попросіть учнів поділитися запитаннями, які вони мають стосовно перетворених осіб, і обговоріть ці запитання всім класом. (Коментар до 3 Нефія 28 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* [pp. 126–127] може вам допомогти дати відповіді на запитання учнів).

3 Нефій 29–30. Господь наказав нам каятися у гріхах і приходити до Нього. Ті, хто відкидають Його, будуть прокляті. (15–20 хвилин)

Дайте учням п'ять хвилин, щоб знайти кілька віршів у Новому Завіті, де до Спасителя ставляться жорстоко. Запропонуйте учням прочитати кілька віршів, які вони знайдуть, і обговорити такі запитання:

- Чому, на вашу думку, люди ставилися до Спасителя таким чином?
- Що ви думаєте про те, як вони ставилися до Спасителя?
- Якби ви могли промовляти до тих людей, що ви сказали б їм?

Скажіть учням: 3 Нефій 29:1–4 навчає, що поява Книги Мормона є ознакою того, що Господь почав збирати Ізраїль і виконувати Свої завіти. Попросіть учнів прочитати вірш 4 і позначити слова *відкидати із зневагою*. Запитайте: Що, на вашу думку, означають ці слова? Нехай вони

прочитають вірші 5–9, щоб знайти, що ці слова позначають у цих віршах. Обговоріть такі запитання:

- Яке застереження Спаситель дав тим, хто відкине Його із зневагою в останні дні?
- Що означає слово *горе* в Писаннях? (Це суворе застереження про те, що страждання й горе зійдуть на тих, хто не покається).
- Що ви думаєте про застереження Спасителя?
- Яким чином люди відкидають із зневагою Спасителя у наш час?
- Що ви можете робити, аби виказати більшу любов до Спасителя?

Прочитайте 3 Нефій 30:1 і зверніть увагу на те, хто наказав Мормону написати слова у вірші 2. Прочитайте вірш

2 й попросіть учнів коротко переказати слова Спасителя. Запитайте: Як ви ставитеся до цього застереження?

Коли ви закінчите вивчення книги 3 Нефій, поміркуйте над тим, щоб розглянути наступні запитання:

- Що вам найбільше сподобалося в книзі 3 Нефій?
- Яка частина вчень Спасителя справила на вас найбільше враження?
- Чому, на вашу думку, ця розповідь про служіння Спасителя серед Нефійців є настільки важливою частиною Книги Мормона?
- Як ваше життя змінилося завдяки вивченню книги 3 Нефій?

Запропонуйте учням поділитися своїми свідченнями про істини, які вони пізнали в книзі 3 Нефій.

ЧЕТВЕРТИЙ НЕФІЙ

Книгу 4 Нефій писали чотири автори: Нефій (батько якого, Нефій, був одним із учнів Ісуса Христа); Амос, син Нефія, Амос, син Амоса і Аммарон, брат Амоса. (Більш детальна інформація про авторів Книги Мормона знаходиться в книзі *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, р. 155.) Очевидно, Мормон сильно скоротив писання цих чотирьох авторів, бо книга 4 Нефій описує проміжок приблизно в 300 років лише сорока дев'ятьма віршами (див. 4 Нефій 1:48). Після служіння Спасителя в Америці всі люди були праведними. Четвертий Нефій описує їх занепад після четвертого покоління до стану надзвичайного злочестя.

Вступ

Безпосередньо перед приходом Спасителя на Американський континент злочестивих було знищено, а більш праведну частину людей збережено (див. 3 Нефій 9:13). Господь навчав людей євангелії, встановив Свою Церкву й заклав основу для надзвичайно стабільного суспільства, в якому прожило кілька поколінь праведних людей. Старійшина Джеффри Р. Холланд, член Кворуму дванадцятьох, писав:

“Наскільки ми знаємо, ніколи в історії не було подібного тривалого періоду праведності ні до, ні після цього...”

Їхній розквіт був настільки видатним, що за два коротких роки всіх людей по всій землі було наведено... То був небесний час... “І в них усе було спільним між собою; отже, не було багатих і бідних”... [4 Нефій 1:3].

...Не було суперечок серед людей, і на кожному кроці відбувалися надзвичайні чудеса...

...Таке праведне життя принесло благословенний мир, і найкраще описано все це такими словами: “І певно не могло бути щасливішого народу серед усіх людей, яких було створено рукою Бога” [4 Нефій 1:16]” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 313–314).

Але близько 194 року від Р.Х. “невелика група людей” відпала від Церкви й назвала себе Ламанійцями (4 Нефій 1:20). Близько 244 року від Р.Х. кількість злочестивих перевищувала кількість праведних (див. в. 40). Люди впали в таке злочестя, що “не було жодного, хто був би праведним, окрім учнів Ісуса” (в. 46). Господь згодом забрав

учнів від людей і “творення чудес і зцілень припинилося” (Мормон 1:13).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- З праведними людьми можуть відбуватися чудеса згідно з їхньою вірою в Ісуса Христа (див. 4 Нефій 1:5, 11–13; див. також Мормон 9:19–21; Етер 12:6).
- Коли апостоли помирають, інших прикликають і висвячують на служіння як їхніх наступників (див. 4 Нефій 1:14; див. також Дії 1:15–26).
- Праведність веде до процвітання й щастя. Злочестя веде до бідності й горя (див. 4 Нефій 1:7–49; див. також Мосія 2:41; Алма 41:10; УЗ 130:20–21).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 128–129.

Поради для вчителя

 Book of Mormon Video, фільм 19 “О ви, прекрасні!” можна використати для викладання книг 4 Нефій–Мормон 6 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

4 Нефій 1:7–49. Праведність веде до процвітання й щастя. Злочестя веде до бідності й горя. (45–50 хвилин)

Запропонуйте учням пригадати, як часто вони постають перед прийняттям важкого або важливого рішення. Обговоріть такі запитання:

- Яке важливе рішення ви прийняли останнім часом?
- Які думки з цього приводу у вас виникали?
- Чи ви розмірковували над наслідками, перш ніж прийняти рішення? Чому так або чому ні?
- Чому важливо думати про наслідки, коли приймаєш рішення?

Покладіть у посудину кілька карток, на яких написані хороші й погані рішення (наприклад, *налити цигарки, вивчати Писання щодня, порушувати закон цнотливості, сплачувати повну десятину*). Беріть по одній картці з посудини й читайте напис всьому класу. Після прочитання картки запитуйте:

- Чому, на вашу думку, люди приймають рішення, написане на цій картці?
- Якими є наслідки цього вибору?

Якщо наслідки є поганими, запитайте: Чому деякі люди все ж роблять цей вибір? Якщо наслідки є хорошими, запитайте: Чому не всі люди роблять це?

Поділіться таким висловлюванням старійшини Річарда Г. Скотта, члена Кворуму дванадцятьох:

“Наш Вічний Батько визначив істину і встановив, що саме є правильним, а що—хибним, ще до створіння цієї землі. Він також визначив наслідки послуху й непослуху цим істинам. Він визначив наше право обирати свій шлях у житті, щоб ми мали змогу зростати, розвиватися і бути щасливими, але ми не маємо права вибирати наслідки своїх вчинків. Ті, хто зі своєї волі постійно порушують Його заповіді, неодмінно прийдуть до пізнання цієї істини. Джо-зеф Сміт отримав натхнення, щоб записати: “Коли ми отримуємо якесь благословення від Бога, то це через виконання того закону, на якому воно ґрунтується” (УЗ 130:21)” (in Conference Report, Oct. 1992, 82 або *Ensign*, Nov. 1992, 61).

Поясніть, що сьогодні ви вивчатимете, який вибір зробили люди в книзі 4 Нефій, а також наслідки їхнього вибору. Напишіть на дошці заголовки: *Праведний вибір* і *Наслідки*. Поділіть клас на дві групи. Запропонуйте першій групі прочитати 4 Нефій 1:1–3, 12, 14–17, щоб знайти праведний вибір, зроблений людьми. Попросіть другу групу прочитати вірші 2–11, 14–17, звертаючи увагу на благословення, які приносять праведний вибір. Нехай учні напишуть те, що знайдуть, під відповідними заголовками на дошці. Переліки можуть включати приблизно так:

Праведний вибір	Наслідки
<ul style="list-style-type: none"> • Дванадцять учнів встановили Церкву по всій землі (див. в. 1). • Люди покаялися, христилися й отримали Святого Духа (див. в. 1). • Вони уникали суперечок (див. в. 2). • Вони чесно ставилися один до одного (див. в. 2). • Вони жили за законом посвячення (див. в. 3). • Вони дотримувалися заповідей (див. в. 12). • Вони постилися й молилися (див. в. 12). • Вони часто збиралися разом молитися і вивчати слово Господа (див. в. 12). • Нових учнів висвячували замість померлих (див. в. 14). 	<ul style="list-style-type: none"> • Усі люди були поєднані в істинну Церкву (див. в. 2). • Не було суперечок (див. в. 2). • Не було багатих і бідних (див. в. 3). • Усі були вільними; ніхто не був у залежності (див. в. 3). • На землі був мир (див. в. 4). • Учні чинили такі чудеса, як зцілення хворих, кульгавих і глухих, і навіть оживляли мертвих (див. в. 5). • Господь сприяв їхньому процвітання (див. в. 7). • Вони зростали в кількості й ставали сильними (див. в. 10).

- Люди мали любов Бога у своїх серцях (див. в. 15).
- Вони не зазрили, не сперечалися, не порушували закон цнотливості, не брехали й не чинили вбивств (див. в. 16).
- Вони не крали (див. в. 17).
- Вони не допускали розмежування на народи й племена (див. в. 17).
- Вони стали “надзвичайно красивим і приємним народом” (в. 10).
- Учні після своєї смерті пішли жити з Богом (див. в. 14).
- Не могло бути щасливих людей (див. в. 16).
- Вони були як один і стали спадкоємцями царства Бога (див. в. 17).

Запитайте:

- Що, на вашу думку, дало людям силу здійснити таке праведне рішення?
- Яке зі згаданих благословень приходить ще в земному житті? Яке приходить у наступному житті?
- Чого це вас навчає про праведне життя?

Попросіть їх поміркувати над такими запитаннями: Як спосіб, у який жили Нефійці й Ламанійці в той час, можна порівняти з тим, як ви живете сьогодні? Як живе ваша сім'я? Люди у вашій школі? Ваш народ? Запитайте: Як спосіб життя, описаний у 4 Нефії, можна порівняти з тим, як ми будемо жити після Другого пришествя Ісуса Христа?

Нехай учні прочитають вірші 18, 21–22, звертаючи увагу на те, скільки років пройшло після приходу Спасителя. Запитайте:

- Скільки людей, які були свідками приходу Спасителя, все ще жили?
- Як, на вашу думку, друге й третє покоління дізналися про Його вчення?

Напишіть на дошці заголовки: *Злочестивий вибір* і *Наслідки*. Попросіть усіх учнів швидко прочитати вірші 20–42, звертаючи увагу на злочестивий вибір, який робили люди, та на наслідки цього вибору. Запропонуйте учням написати те, що вони знайдуть, під відповідними заголовками на дошці. Перелік може включати так:

- Яка існує різниця між способом життя праведних і злочестивих?
- Як це висвітлює наслідки злочестивого життя?
- Чому наслідки праведного або злочестивого життя не завжди виявляються негайно?

Поясніть, що багато наслідків злочестя Нефійців і Ламанійців описано в книзі Мормона 1–6. Заохочуйте учнів порівнювати ті наслідки з наслідками праведного життя, описаного в 4 Нефії, коли вони вивчатимуть ці розділи в книзі Мормона. Зазначте, що кінцеві наслідки як праведності, так і злочестя не настануть раніше Останнього суду. Поділіться свідченням, що праведність веде до щастя, а злочестя—до нещастя.

Книга Мормона має двох авторів: Мормона і його сина Моронія. Мормон написав розділи 1–7. Після того, як його було вбито, Мороній закінчив літопис батька розділами 8–9, скоротив книгу Етера й написав книгу Моронія. Мормон був великим пророком-провідником, який жив у часи злочестя й відступництва. Вся Книга Мормона носить його ім'я, тому що він скоротив більшість пророчих писань.

Мормон 1–6 описує любов Мормона до свого народу, його сум з приводу злочестя людей і поступове знищення Нефійського народу, який не прийшов до покаяння. В книгу Мормона 7–9 включено поради і вчення Мормона й Моронія нащадкам Ламанійців та іншим людям, які житимуть в останні дні.

Мормон 1–6

Вступ

В розділах 1–6 Мормон описує наслідки злочестя, про які детально йшлося в книзі 4 Нефій. “Його літопис є свідченням безнадійного, пекельного стану людей, які колись жили майже цілестіальним життям, а [потім] повністю відкинули Бога...

...Мормон був надзвичайною людиною. На нього була покладена відповідальність не лише за пластини, а й доручено стати на чолі Нефійської армії в своєму юному віці, бо він глибоко любив і піклувався про Нефійський народ, який неймовірно занепавав духовно. Навіть після того, як він був змушений відмовитися від свого провідництва через відмову народу покаятися, його співчуття до них змусило його повернутися, знаючи, що він поведе їх до неминучої загибелі та може помре разом з ними. Мормон протягом усього життя знаходився серед великого беззаконня й смутку, хоча залишився... сильним і сміливим...

...Мормон, в останніх словах свого власного літопису, склав свідчення нащадкам тих людей, які, як він знав, вірогідно, уб'ють його і його родину... Замість того, щоб писати гіркі слова, він запрошував їх повірити в Христа, покаятися й бути спасеними” (Joseph Fielding McConkie and others, *Doctrinal Commentary on the Book of Mormon: Volume IV—Third Nephi through Moroni* [1992], 207–208).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Праведність веде до процвітання й щастя. Злочестя веде до бідності й смутку (див. Мормон 1–6; див. також Іван 13:17; 2 Нефій 2:13; Мосія 2:41; Алма 41:10; 4 Нефій 1:7–18; УЗ 130:20–21).
- Якщо ми будемо зволікати з покаяттям, покаятися буде все важче й важче (див. Мормон 2:8, 11–15; див. також Алма 34:33; Геламан 13:38).
- Ми повинні визнати Бога джерелом наших благословень і бути вдячними Йому (див. Мормон 3:3, 7–10, 14–15; див. також УЗ 59:7, 21).
- Книга Мормона є другим свідченням, крім Біблії, того, що Ісус Христос є Спасителем і Викупителем, і що Він судитиме всіх дітей Небесного Батька (див. Мормон 3:17–22; 5:10–24; див. також Іван 5:22).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 130–133.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання призначеного блоку Писань.

 Book of Mormon Video, фільм 19 “О ви, прекрасні!” можна використати для викладання книги 4 Нефій–Мормон 6 (див. *Book of Mormon Video Guide*, де знаходяться поради для вчителя).

Мормон 1:1–5, 13–16; 2:1–8, 16–17, 29; 4:19–20; 5:6–7; 8:3. Мормон скоротив більшість літописів у Книзі Мормона. (15–20 хвилин)

Поділіться поданими нижче описами й запитайте учнів, про кого, на їхню думку, там іде мова:

1. До нього прийшов пророк, коли він був дитиною, й розповів йому про літописи, що були вигравіювані на пластинках і заховані на пагорбі. Пророк сказав йому, що він повинен буде піти на пагорб, коли стане дорослим, щоб узяти пластини (див. Мормон 1:1–3; Джозеф Сміт—Історія 1:33–35, 42).
2. Коли він був підлітком, його відвідав Господь (див. Мормон 1:15; Джозеф Сміт—Історія 1:17).

3. Він намагався поділитися частиною своїх знань, але люди закам'яніли серцями (див. Мормон 1:16; Джозеф Сміт—Історія 1:21–22).
4. Йому було трохи більше двадцяти років, коли він отримав пластини (див. Мормон 1:3; 2:16–17; Джозеф Сміт—Історія 1:59).
5. Він був міцної статури (див. Мормон 2:1; *Church History in the Fulness of Times* [Religion 341–343 student manual, 1993], 49).
6. Він носив таке ж ім'я, як і його батько (див. Мормон 1:5; Джозеф Сміт—Історія 1:4).
7. Люди в той час жили у відступництві (див. Мормон 1:13; Джозеф Сміт—Історія 1:18–19).
8. Він очолював свій народ як полководець, пророк і літописець (див. Мормон 2:1; УЗ 43:1–5; *Church History in the Fulness of Times*, 223).
9. Він був змушений через своїх ворогів залишити дім і разом зі своїми людьми ходити від міста до міста (Мормон 2:4–6; 4:19–20; 5:6–7; УЗ 124 короткий зміст розділу; Джозеф Сміт—Історія 1:61).
10. Його вороги зрештою вбили його (див. Мормон 8:3; УЗ 135:4).

Поясніть учням, що ці твердження описують не лише пророка Джозефа Сміта, але також і Мормона. Мормон скоротив більшість літописів у Книзі Мормона, а Джозеф Сміт переклав Книгу Мормона. Напишіть такі вірші на дошці: Мормон 1:1–5, 13–16; 2:1–8, 16–17, 29; 4:19–20; 5:6–7; 8:3. Запропонуйте учням прочитати вірші й відшукати якості пророка Мормона, що описані вище.

Мормон 1–6. Праведність веде до процвітання й щастя. Злочестя веде до бідності й смутку.

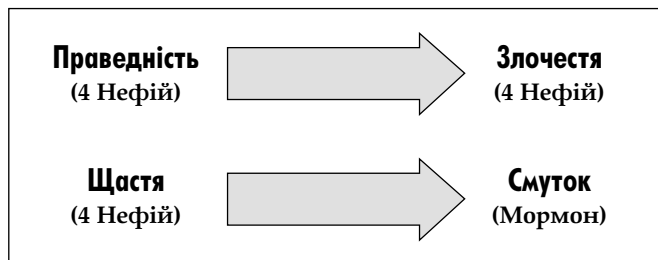
(35–40 хвилин)

Увага: Ця порада для вчителя є продовженням тієї, що дана до 4 Нефії 1:7–49. Вона пояснює більш детально наслідки злочестя, описаного там.

Поставте учням запропоновані запитання і нехай вони дадуть відповідь “правильно” або “неправильно”.

1. Книга 4 Нефії описує людей, які віддано дотримувалися заповідей. (Правильно).
2. Праведні люди, описані в книзі 4 Нефії, були дуже щасливими. (Правильно).
3. Їхнє щастя було прямим наслідком праведності. (Правильно).
4. Книга 4 Нефії також описує, як люди стали злочестивими й містить детальний перелік їх гріхів. (Правильно).
5. Книга 4 Нефії детально описує бідкування, страждання й сум, які зійшли на злочестивих через їхні гріхи. (Неправильно; ця інформація міститься в книзі Мормона).

Виправляйте відповіді на запитання всім класом. Щоб допомогти учням побачити, як книга Мормона ґрунтується на книзі 4 Нефії, намалюйте подану схему на дошці.

Напишіть на дошці запропонований перелік, не заповнюючи праву колонку. Запропонуйте учням прочитати слова в книзі Мормона й визначити, яким чином страждали люди через свою злочестивість.

Мормон	Наслідки злочестя
1:8–11	Почалася війна між Нефійцями й Ламанійцями.
1:13, 16	Господь забрав Своїх учнів.
1:13	Припинилися чудеса й зцілення.
1:14; 5:16	Дух Господа залишив їх.
1:16–17	Провідникам було заборонено навчати злочестивих.
1:17–18	Землю було проклято.
1:18	Землю наповнили розбійники.
1:19	Чаклунство, ворожбитство, чари й сила диявола наповнили землю.
2:8	Було багато крові та вбивств.
2:11	Люди сумували й волали.
2:20	Їх виганяли з домівок.
4:11	Люди насолоджувалися вбивствами.
4:14, 21	Вони приносили в жертву жінок та дітей.

Прочитайте Мормон 4:12, щоб знайти, наскільки злочестивими стали Нефійці. Прочитайте Етер 2:9 і обговоріть, коли “повнота [Божого] гніву” сходить на злочестивих. Потім попросіть учнів заповнити решту переліку.

4:18	Почалося знищення злочестивих Нефійців.
5:7–9	Людей вирізали.
6:7	Вони мали “жахливий страх смерті”.
6:9–15	Нефійців було повністю знищено.

Запитайте:

- Яким буде кінцевий результат, якщо обрати злочестя, а не праведність?

- Прочитайте Мормон 2:13. Чому сум Нефійців не допоміг їм?
- Чому, на вашу думку, Господь не завжди карає злочестивих негайно?
- Прочитайте Мормон 6:17–18. Що могли зробити Нефійці, щоб уникнути свого знищення?
- Як знання того, що злочестиві страждатимуть за свої гріхи, впливатиме на ваш спосіб життя?

Мормон 2:8, 11–15. Якщо ми будемо зволікати з покаанням, покаятися буде все важче й важче. (10–15 хвилин)

Принесіть у клас два магніти. Запропонуйте кільком учням по черзі тримати магніти таким чином, щоб вони притягували один одного. Нехай вони подивляться, наскільки близько вони можуть тримати магніти, щоб вони не доторкалися один до одного. Запитайте: Як важко утримати магніти від того, щоб вони не з'єдналися? Чому?

Прочитайте Мормон 2:8, 11–15; 3:2–3; 5:1–2 й запитайте:

- Що може статися зі злочестивими, які постійно відмовляються каятися?
- Як це схоже на намагання утримувати магніти роз'єднаними?
- Прочитайте Геламан 13:32–33, 38. Як ці вірші стосуються цього принципу?

Поділіться таким висловлюванням Президента Джорджа А. Сміта, який був членом Першого Президентства:

“Є чітко визначена демаркаційна лінія. З одного боку лінії територія Господа, а з іншого боку лінії—територія диявола. Якщо ви залишаєтеся на стороні Господа, диявол не зможе перейти лінію, щоб спокушати вас, дошкуляти або приносити біль. Якщо ви зайдете на ту частину, яка належить дияволу, хоча б на сантиметр, ви на його території, ви в його владі, й він буде намагатися відвести вас якомога далі від демаркаційної лінії, яка розділяє територію, знаючи, якщо він зможе утримати вас на своїй території, то матиме над вами владу” (in George Albert Smith, in Conference Report, Oct. 1932, 27).

Запитайте учнів:

- Як цей вислів стосується магнітів?
- Як цей вислів можна прикласти до вашого життя?
- Що відбувається з тими, хто перетинає “демаркаційну лінію” й переходить на територію Сатани й не повертається на бік Господа?

Поділіться наступним висловом. Старійшина Джеймс Е. Телмедж, який був членом Кворуму дванадцятьох, писав:

“Якщо зволікати з покаанням, здатність каятися слабшає; нехтування можливостями у священних речах розвиває неспроможність” (*The Articles of Faith*, 12th ed. [1924], 114).

Старійшина Спенсер В. Кімбол, у той час член Кворуму дванадцятьох, писав:

“Істинним є те, що великий принцип покаання завжди доступний, але для злочестивих і бунтівників існують серйозні ускладнення щодо цього твердження. Наприклад, гріх сильно впливає на формування звичок й іноді доводить людину до трагічного стану, з якого немає вороття... Коли грішник заглиблюється у свій гріх,... а бажання змінитися слабшає, залишається все менше й менше надії, і бажання згасає, поки людина повністю не втратить бажання повернути назад або втратить силу зробити це” (*The Miracle of Forgiveness* [1969], 117).

Прочитайте Алма 34:32–34 і обговоріть такі запитання:

- Як впливає на ваше життя покаання?
- Чому фактор часу є настільки важливим у людському покаанні?

Мормон 3:3, 7–10, 14–15. Ми повинні визнати Бога джерелом наших благословень і бути вдячними Йому. (10–15 хвилин)

Попросіть кількох учнів перелічити, за що саме вони вдячні. Запитайте:

- Хто є джерелом усіх благословень?
- Як ми можемо виразити Богові вдячність за наші благословення?
- Як, на вашу думку, Господь ставиться до невдячності?

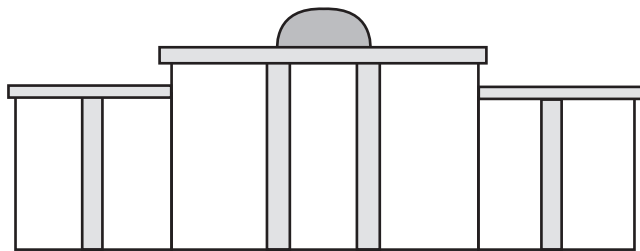
Прочитайте Мормон 3:3, 7–10, 14–15; 4:8, звертаючи увагу на гріх, який вчинили люди. Запитайте: Кому завдячували ці люди за свій успіх? Попросіть одного з учнів прочитати Учення і Завіти 59:7, 21 і запитайте:

- Яку заповідь Господь дав своїм дітям у цих віршах?
- Як Господь ставиться до тих, хто порушує цю заповідь?
- Що ви можете робити, крім того, щоб дякувати Господу в молитві, виказуючи Йому свою вдячність за благословення?

Мормон 3:17–22; 5:10–24. Книга Мормона є другим свідченням, крім Біблії, того, що Ісус Христос є Спасителем і Викупителем, і що Він судитиме всіх дітей Небесного Батька. (10–15 хвилин)

Зробіть на дошці малюнок, що зображує місце суду Бога.

Місце суду Бога

Попросіть учнів уявити, що прийшов день їхнього останнього суду. Запитайте:

- Про що, на ваш погляд, ви думатимете і що відчуватимете в той день?
- Хто, на вашу думку, буде там, щоб судити вас?

Попросіть учнів прочитати Мормон 3:17–19 і підкреслити, до яких груп людей звертався Мормон. Запропонуйте учням визначити подумки, до якої з груп, на їхню думку, вони належать.

Напишіть на дошці наступні запитання (не пишіть запропоновані відповіді або посилання на Писання). Попросіть учнів прочитати вголос Мормон 3:18–22. Напишіть відповіді на запитання, коли учні знайдуть їх.

- Хто допомагатиме Ісусу Христу судити дванадцять колін Ізраїля? (див. в. 18).
- Хто допоможе судити нащадків Легія? (див. в. 19).
- Хто постане перед місцем суду Христа? (див. в. 20).
- За що нас буде суджено? (За наші вчинки; див. в. 20; див. також Алма 12:14.)
- Як ми можемо краще підготуватися до останнього суду? (див. в. 22).
- Для кого місце суду буде “приємним”? (Кн. Якова 6:13).

Поділіться таким висловлюванням старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Реальність полягає в тому, що буде ціла ієрархія суддів під керівництвом Христа, які судитимуть праведних. Та Він один проголошуватиме рішення щодо прокляття злочестивих” (*The Millennial Messiah: The Second Coming of the Son of Man* [1982], 520).

Вступ

Останні розділи в книзі Мормона адресовані майбутнім поколінням, які матимуть Книгу Мормона. Мормон і Мороній, описавши занепад Нефійського народу, свідчать, що для нас залишається єдина можливість, аби уникнути подібного занепаду,—це мати віру в Ісуса Христа.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Віра в Ісуса Христа й послух Йому—це спосіб уникнути духовного знищення й отримати спасіння (див. Мормон 7; див. також Іван 14:6; Мормон 6:17–18).
- Коли ми живемо за прикладом Спасителя й обираємо істину, Він буде з нами, навіть коли інші відвернуться від нас (див. Мормон 8:1–11; див. також 1 Царів 19:10–14; Іван 16:32).
- Книга Мормона, як було пророковано, з’явиться в останні дні під час відступництва, як ще одне свідчення про Ісуса Христа (див. Мормон 7:8–9; 8:12–41).
- Чудеса, ознаки й одкровення проливаються на вірних, але припиняються, коли віра зникає (див. Мормон 9:7–27).
- Падіння Адама принесло фізичну й духовну смерть усім людям. Через Спокуту Ісуса Христа всі люди воскреснуть і повернуться в присутність Господа на суд (див. Мормон 9:11–14).

Додаткові матеріали

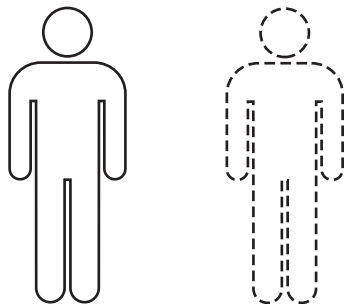
- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 133–135.

Поради для вчителя

Мормон 7. Віра в Ісуса Христа й послух Йому—це спосіб уникнути духовного знищення й отримати спасіння. (25–30 хвилин)

Напишіть на дошці 230000 . Попросіть учнів прочитати Мормон 6:11–15, щоб визначити, що спільного є у цього числа з Книгою Мормона. Щоб допомогти учням зрозуміти, скільки було вбито, напишіть на дошці, яке населення у місті, де ви живете.

Намалюйте на дошці такий малюнок.

Фізичне тіло

Духовне тіло

Прочитайте Мороній 6:17–18 і запитайте:

- Що призвело до фізичного знищення Нефійського народу?
- Що могло врятувати їх від фізичного знищення?
- Спочатку Нефійці вмерли фізично чи духовно?
- Яка смерть, на вашу думку, більш трагічна? Чому?

Попросіть учнів прочитати Мормон 7:4–10 і підкреслити те, що, як казав Мормон, ми можемо робити, аби уникнути духовної смерті. Напишіть їхні знахідки на дошці. Серед них можуть бути такі:

- Не втішатися кровопролиттям (див. в. 4). (*Увага:* Запитайте учнів, як ми можемо уникати того, щоб втішатися кровопролиттям у мирний час. Серед відповідей можуть бути такі: уникати фільмів, відеоігор та телевізійних програм, де є насилля).
- Покаятися (див. в. 5).
- Вірити, що Ісус Христос є Сином Бога, що Його було розп'ято і Він воскрес, що Він забезпечив воскресіння для всіх і судитиме всіх нас (див. вв. 5–7).
- Хреститися (див. в. 8).
- Прийняти євангелію Христа й жити за нею (див. в. 8).
- Вивчати Писання (див. вв. 8–9).
- Отримати Святого Духа (див. в. 10).
- Наслідувати приклад Спасителя (див. в. 10).

Запитайте: Яку з цих тем Мормон описав найдетальніше? (Вірити в Христа; див. вв. 5–7).

Поділіться таким висловом єпископа Річарда С. Еджлі, члена Верховного єпископату:

“Тим, хто не знає, як особистість Христа співвідноситься з нашою релігією та особистим життям, ми свідчимо, що Христос є Викупителем світу. Він наш Господь, наше Світло й наш Спаситель. Його було висвячено на небесах, щоб зійти нижче за все, щоб страждати над усе! Він є центром усього, чого ми навчаємо і що робимо. Як Церква, ми є особливими християнами, які намагаються довести, що є учнями Спасителя. Це питання стосується не лише всієї Церкви, але кожного її члена” (in Conference Report, Apr. 1998, 14; or *Ensign*, May 1998, 13).

Напишіть на дошці такі запитання:

- Як ви можете визначити, чи є Ісус Христос центром вашого життя?
- Що ви можете зробити, аби Він відігравав більш масштабну роль у вашому житті?

Коротко обговоріть ці запитання всім класом, а потім дайте учням п'ять хвилин, щоб вони написали відповіді на аркушах паперу.

Мормон 8:1–11. Коли ми живемо за прикладом Спасителя й обираємо істину, Він буде з нами, навіть коли інші відвернуться від нас. (10–15 хвилин)

Поділіться таким висловлюванням єпископа Річарда С. Еджлі:

“Справжня сміливість означає вистояти проти злого того навіть тоді, коли ми залишаємося одні, часто відчуваючи зневагу й глузування інших. Це і є сміливістю. Це і є силою. Це і є по-чоловічому, й цього можна навчитися” (in Conference Report, Oct. 1999, 54-55; or *Ensign*, Nov. 1999, 42).

Запитайте учнів, чи вони коли-небудь почувалися самотніми або віддаленими від друзів та сім'ї після того, як обрали істину. Запропонуйте кільком учням, які захочуть поділитися своїм духовним досвідом, зробити це (упевніться, що розповідати про цей досвід доречно). Нехай учні прочитають Мормон 8:1–11. Запитайте:

- Як, на вашу думку, Мороній почувався в такій ситуації?
- Як, на вашу думку, ви почувалися б?
- Як це можна порівняти з тими випадками, коли ви почувалися самотніми після того, як обрали істину?

Попросіть учнів порівняти дати в Мормоні 8 і Моронії 10 (див. короткий зміст розділів) і запитайте:

- Протягом скількох років Мороній жив самотньо? (Щонайменше двадцять один рік).
- Які інші люди з Писань змушені були залишатися самотніми? (див. 1 Царів 19:10–14; Іван 16:32).
- Як нам допомагає знання про подібний досвід інших людей, коли ми відчуваємося самотніми, в той час, як робимо те, що правильно?
- Прочитайте Мормон 8:34. Хто залишився з Моронієм?
- Як це можна застосувати до нас, коли ми залишаємося самотніми після того, як вибрали правильно?

Свідчіть, що Господь буде з нами, коли ми вибираємо правильно, навіть якщо інші залишать нас.

Мормон 7:8–9; 8:12–41. Книга Мормона, як було пророковано, з'явиться в останні дні під час відступництва, як ще одне свідчення про Ісуса Христа. (30–35 хвилин)

Запитайте учнів:

- Які події, про які ви знаєте, потребують свідків? (Хрищення, шлюб, судові розгляди).
- Чому важливо мати свідків у цих подіях?

Запитайте учнів, чи вони коли-небудь бачили або читали два репортажі про одну й ту саму спортивну подію. Запитайте:

- Чи репортажі співпадали в усьому? Чому так або ні?
- У чому цінність наявності кількох свідків події?

Запропонуйте учням прочитати Мормон 7:8–9 і звернути увагу на два літописи, про які згадує Мормон (Біблія й Книга Мормона). Запитайте:

- Про які істини свідчать як Книга Мормона, так і Біблія?
- У чому цінність наявності обох цих книг? (Зазначте, що Книга Мормона містить багато істин, яких немає в Біблії, або вони не викладені з ясністю).
- Як ваша віра в одну з цих книг впливає на віру в другу?

Запропонуйте учням прочитати Мормон 8:12–41. Попросіть їх написати на аркуші паперу інформацію, яку вони можуть знайти про Книгу Мормона в цих віршах, і обговоріть їхні знахідки. Їхні переліки можуть включати наступне:

- Тим, хто вірить у Книгу Мормона, буде дано “ще величніше” (в. 12).
- Золоті пластини не можна використати для збагачення (див. в. 14).
- Книга Мормона має велику духовну цінність (див. в. 14).
- Той, завдяки кому з'явиться книга (Джозеф Сміт), буде благословенний (див. вв. 14–16).
- Книгу Мормона буде опубліковано заради благополуччя давнього завітного народу Господа (Ізраїля; див. в. 15).
- Люди пізнають Книгу Мормона силою Бога (див. в. 16).
- Ті, хто засуджують Книгу Мормона, будуть засуджені Господом (див. вв. 17–19).
- Люди будуть намагатися перешкодити появі Книги Мормона (див. вв. 18–21).
- Ісаїя пророкував про появу Книги Мормона (див. в. 23).
- Давні пророки Книги Мормона промовлятимуть до нас “з праху” (в. 23; див. вв. 23–26).
- Книга Мормона з'явиться у часи відступництва й злочестя:
 - Люди будуть заперечувати чудеса й силу Бога (див. вв. 26, 28).

- Люди вбиватимуть праведних і створюватимуть таємні змови (див. в. 27).
- Лжецеркви будуть піднесені у гордовитості, навчатимуть хибних доктрин, любитимуть гроші й нехтуватимуть бідними (див. вв. 28, 32–33, 36–39).
- Будуть пожежі, бурі, землетруси, війни й чутки про війни (див. вв. 29–30).
- Люди вбиватимуть, крастимуть, брехатимуть і порушуватимуть закон цнотливості (див. в. 31).

Поділіться таким висловлюванням Президента Езри Тефта Бенсона:

“Мої улюблені брати й сестри, сьогодні я хотів би поговорити про один з найважливіших дарів, даних світові в наш час. Дар, який я маю на увазі, є більш важливим, ніж багато винаходів, що з'явилися завдяки промисловій і технологічній революціям. Цей дар має для людства більшу цінність, ніж навіть численні чудові досягнення, які ми знаходимо в сучасній медицині. Він має більшу цінність для людства, ніж розвиток авіації або космічної техніки. Я кажу про дар Книги Мормона...

Цей дар було підготовлено рукою Господа протягом більше тисячі років...

Як тільки ми усвідомимо, як Господь ставиться до цієї книги, нас не здивує те, що Він також дав урочисті попередження стосовно того, як саме ми сприймаємо її. Він зазначив, що ті, хто отримають Книгу Мормона з вірою, чинячи праведність, отримають вінець вічної слави (див. УЗ 20:14). Далі Господь продовжує своє застереження: “Але ті, хто закам'яніють серцями в зневірі й відкинуть її, це обернуться на їхнє власне засудження” (УЗ 20:15)” (in Conference Report, Oct. 1986, 3; or *Ensign*, Nov. 1986, 4).

Перефразуйте учням три важливих причини, даних Президентом Бенсоном, чому святі останніх днів повинні вивчати Книгу Мормона (див. поради для вчителя до 2 Нефія 30:1–8, с. 75). Потім прочитайте ще одну цитату з виступу Президента Бенсона:

“Є сила в цій книзі, яка починає наповнювати ваше життя з того моменту, коли ви починаєте серйозно вивчати її. Ви знайдете більшу силу протистояти спокусам. Ви знайдете силу уникати брехні. Ви знайдете силу, щоб залишатися на тісній і вузькій дорозі...

Брати й сестри, я благаю вас від усього серця поміркувати з усією серйозністю над важливістю Книги Мормона особисто для вас і для всієї Церкви” (in Conference Report, Oct. 1986, 6; or *Ensign*, Nov. 1986, 7).

Мормон 9:1–6. Бог поширює свою милість навіть на злочестивих, даючи їм можливість мати певну міру слави у прийдешньому житті. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці: *Спокій* і *Незручність*. Запропонуйте шістьом учням по черзі прочитати один з поданих прикладів всьому класу. Після кожного прикладу запитайте учнів, що саме вони відчуватимуть: спокій або незручність, якщо потраплять у подібні ситуації.

- Джошуа п'ятнадцять років. Багато друзів його віку призначили побачення на найближчу шкільну вечірку і заохочують його також призначити комусь побачення.
- Хосе відвідує територіальну конференцію, на якій промовляє пророк. Після цього його запрошують піднятися на сцену й потиснути пророковій руку.
- Фіона розважається на вечірці разом з друзями. Один з друзів запропонував подивитися відеофільм, де є багато богохульства й брудних жартів.
- Ів любить спорт, але член його команди лається кожного разу, коли хтось помиляється під час гри.
- Надю покликано служити президентом класу в Товаристві молодих жінок.
- Камю—президент дискусійного клубу в своїй школі. Після того, як його команда виграла під час одного з дебатів, його друзі принесли алкогольні напої, щоб відсвяткувати подію, й просять його приєднатися до них.

Запитайте:

- Що може змусити людей почуватися по-різному в одній і тій самій ситуації?
- Чи можуть люди змінити своє ставлення до ситуацій?

Прочитайте Ісаю 6:1, 5–7 і запитайте:

- Що Ісаї відчував, коли його було приведено в присутність Бога?
- Прочитайте Алма 36:12–14. Чим досвід Алми подібний до того, що описував Ісаї?
- Якщо такий пророк, як Ісаї, почувався недостойним бути в присутності Бога, як, на вашу думку, почуватимуться злочестиві?
- Згідно з Ісаєю 6:6–7, що допомогло Ісаї почувати себе більш гідним у присутності Господа?
- Прочитайте Алма 36:18–20. Згідно з цими віршами, що відбулося й допомогло Алмі відчувати радість?

Запропонуйте учням прочитати Мормон 9:1–6 і запитайте:

- До кого промовляє Мороній у цих віршах? (див. вв. 1–2).
- Що відбудеться під час Другого пришестя Ісуса Христа? (див. в. 2).
- Що відчували б злочестиві, якби жили з Господом? (див. вв. 3–4).
- Прочитайте Учення і Завіти 88:32. Згідно з цими віршами, чому деякі люди не можуть “насолоджуватися присутністю Господа? (Вони не хочуть).
- Чому великою милістю з боку Господа є надання різних ступенів слави для людей різного рівня праведності?
- Що ми можемо робити, аби почуватися більш гідно в присутності Господа? (див. Мормон 9:6).

Поділіться таким висловлюванням старійшини Лоренцо Сноу, який був у той час членом Кворуму дванадцятьох:

“Бог любить Своїх нащадків, сім'ю людей... Він любить їх усіх, і Він хоче спасти всіх, і Він приведе усіх до такого місця, де вони будуть настільки щасливіми, і де їм буде настільки затишно, наскільки вони того бажують” (*The Teachings of Lorenzo Snow*, comp. Clyde J. Williams [1984], 91).

Мормон 9:7–27. Чудеса, ознаки й одкровення проливаються на вірних, але припиняються, коли вірникиає. (35–40 хвилин)

Запропонуйте учням назвати деякі з чудес, які творив Ісус. (Ви можете написати їх на дошці). Запитайте:

- Які з цих чудес справляють на вас найбільше враження?
- Як би ви почувалися, якби стали очевидцем чудес?
- Які подібні чудеса трапляються в наш час?

Попросіть учнів прочитати Марк 5:35–42, запитайте:

- Кого Ісус взяв із собою?
- Кого Ісус “випровадив” із кімнати?
- Чому, на вашу думку, він змусив їх вийти перед тим, як оживив дівчинку?

Напишіть на дошці вправу, де треба знайти правильну відповідь, або роздайте її учням на аркушах. Нехай учні з'єднають пронумеровані твердження в лівій колонці з відповідними їм висловами, позначеними літерами, в правій колонці.

Мормон 9:7–24

1. Мороній промовляв до _____.	А. Вони виганятимуть дияволів і говоритимуть новими мовами, отрута не зможе їм зашкодити, і вони зцілятимуть хворих.
2. Чого ці люди не знали?	Б. Ніякої мінливості чи тіні переміни.
3. Чого вони не читали?	В. Зневіра, відхід від правильного шляху й незнання Бога.
4. З Богом немає _____.	Г. Ті, хто заперечують одкровення Бога.
5. План спасіння включає такі три основні принципи чи події.	Д. Євангелія Христа.
6. Мороній описував Божі чудеса як _____.	Е. Сотворіння небес, землі й людини.
7. Мороній навів ці приклади як Божі чудеса.	Є. Писання.
8. Хто, за словами Моронія, робив чудеса?	Ж. Ісус і Його апостоли.

9. З яких трьох причин, за словами Моронія, припинилися чудеса?	З. Дивовижні.
10. Які ознаки або чудеса, за словами Моронія, супроводжуватимуть тих, хто вірить?	И. Сотворіння, Падіння і Спокута.

(Відповіді: 1–Г, 2–Д, 3–Є, 4–Б, 5–И, 6–З, 7–Е, 8–Ж, 9–С, 10–А)

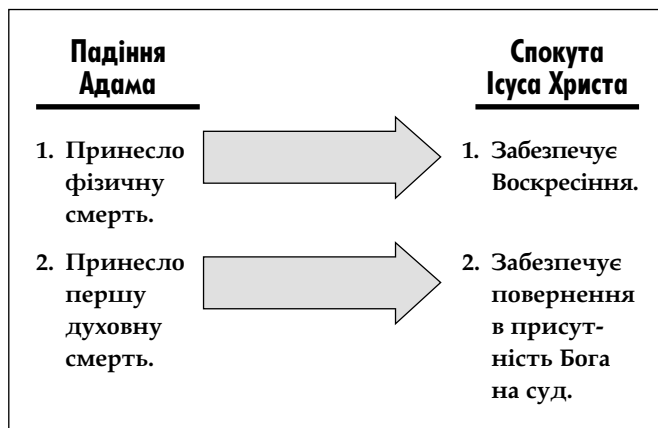
Запитайте:

- Які євангельські принципи мають бути наявні, щоб чудеса відбувалися? (Віра і дуже часто—молитва та сила священства).
- Яким чином Святий Дух втішав, застерігав або навчав вас?
- Які з чудес Бога нас оточують? (Народження дитини, сотворіння землі, Відновлення Євангелії, патріарші благословення).
- Прочитайте Мормон 9:21, 27–28. Як, згідно з цими віршами, наявність віри в Ісуса Христа, відсутність сумнівів і праведне життя допомагають приготуватися до сприйняття чудес?

Мормон 9:11–14. Падіння Адама принесло фізичну й духовну смерть усім людям. Через Спокуту Ісуса Христа всі люди воскреснуть і повернуться в присутність Господа на суд. (20–25 хвилин)

Проведіть з учнями таке опитування (дозвольте їм користуватися Писаннями):

1. Згідно з Мойсей 4:25, яким був один з наслідків Падіння Адама? (Фізична смерть).
2. Згідно з Ученням і Завітами 29:41, яким був ще один наслідок Падіння Адама? (Духовна смерть).
3. Згідно з Алмою 42:9, що означає духовна смерть?
4. Згідно з 1 Коринтянам 15:22, яким є один із наслідків Спокути Христа?

Намалюйте подану таблицю на дошці, але не записуйте відповіді в праву колонку. Поставте наступні запитання й заповнюйте праву колонку, коли учні даватимуть відповідь:

- Що Господь зробив, аби подолати фізичну смерть для всіх?
- Як Він допомагає кожному з нас подолати духовну смерть?

Прочитайте всім класом Мормон 9:11–14 і обговоріть такі запитання:

- Що Бог створив? (див. вв. 11–12).
- Що принесли в світ Адам і Єва? (див. в. 12).
- Яка подія допомогла нам подолати Падіння Адама? (див. в. 12).
- Що саме забезпечує Спокута Ісуса Христа? (Викуплення; див. в. 12).
- Що відбувається з людьми завдяки плану викуплення? (Ми воскреснемо й повернемося в присутність Господа; див. в. 13).
- Скільки людей спасеться від фізичної смерті завдяки викупленню Христа?
- Скільки людей спасеться від першої духовної смерті завдяки викупленню Христа?
- Що буде після цього викуплення? (див. в. 14).
- Прочитайте Геламан 14:15–19. Згідно з цими віршами, що станеться з тими, хто повернеться в присутність Бога і їх знайдуть “все ще брудними”?
- Як знання про Спокуту Спасителя впливає на ваше ставлення до Нього?

Щоб підвести підсумок, ви можете запросити одного з учнів розповісти, як Спаситель подолав наслідки Падіння Адама.

Коли Мормон скорочував розповідь про те, як було знайдено і перекладено книгу Етера, він писав: “Ця розповідь буде записана пізніше; бо знайте, це необхідно, щоб усі люди знали те, що написано в цій розповіді” (Мосія 28:19). Мороній, який вірно виконував бажання свого батька, скоротив книгу Етера і включив до неї частини Мормона.

Мороній писав, що не включив навіть “сотої частини” яредійського літопису (Етер 15:33). Це не дивно, бо їхня історія починається за часів Вавилонської башти (близько 2500–2200 р.р. до Р.Х.) до того часу, поки люди Мулека не прийшли на Американський континент (після 587 до Р.Х.). Книга Етера є другим потужним свідченням, крім Нефійського літопису, того, що коли люди, які населяють обіцяну землю, не служать Ісусу Христу, їх буде знищено (див. Етер 2:8).

Вступ

Старійшина Джеффри Р. Холланд з Кворуму дванадцятьох писав: “Одного з найбільших пророків у Книзі Мормона не названо по імені в літописах, які описують його видатне життя. Його названо лише “брат Яреда”. Однак одкровення, відкрите його очам, було настільки незвичайним, що його життя і спадок стали синонімами сміливої, довершеної, досконалої віри” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 14).

Брат Яреда, звертаючись з молитвою до Бога за свою сім'ю, показує приклад безкорисливого служіння, смирення і віри. Його життя є доказом того, що ці якості ведуть до божественного одкровення. Хоча в літописі, вміщеному в Писаннях, ніколи про нього не згадується, але пророк Джозеф Сміт відкрив, що ім'я цього пророка—Магонрі Моріанкумер (див. коментар до Етер 1:34 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, р. 136).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Молитви вірних можуть принести великі благословення і навіть чудеса з небес. Якщо люди не моляться, це веде до Господнього покарання (див. Етер 1:34–43; 2:14–16; 3:1–16; див. також Яків 5:16; Алма 10:22–23).
- Американський континент є обраною землею, а народи, які на ній живуть, мають служити Богові або їх буде зметено, коли вони дозріють у беззаконні (див. Етер 2:7–12; див. також Мормон 8:1–8; Етер 9:20, 26–29; 15).
- Господь хоче, щоб ми поклалися на Нього у провіді, але Він сподівається, що ми зробимо все можливе для вирішення особистих проблем (див. Етер 2:18–3:6).
- Через Падіння Адама ми народжуємося в телестіальному світі, де люди часто обирають зло. Господь допомагає нам подолати в собі тілесну людину, коли ми каємося, молимося і виявляємо віру в Його Спокуту (див. Етер 3:2; див. також Мосія 3:19; 5:2–4).
- Коли ми праведні й слухняні та шукаємо того, що від Бога, наша віра в Ісуса Христа може зростати, поки ми не станемо гідними мати все, що відкрито для нас (див. Етер 3:1–20; див. також Яків 2:14–20; Етер 12:6; УЗ 88:67–68; 93:1, 27–28).
- Коли ми будемо готові, Господь відкриє нам більш священні літописи (див. Етер 3:21–4:18; див. також 2 Нефій 27:7–11).
- Господь використовує закон про свідків, щоб свідчити про Свою роботу (див. Етер 5; див. також Повторення Закону 17:6; 2 Коринтянам 13:1).
- Праведних Господь часто веде до безпеки (див. Етер 6:1–12; див. також Мосія 24:17).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 136–139.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання призначених фрагментів з Писань.

Етер 1:33. Люди Яреда жили за часів Вавилонської башти. (10–15 хвилин)

Покажіть зображення Вавилонської башти (версію її повного зображення, поданого нижче, включено в додаток на с. 300). Попросіть учнів знайти вірші в Старому Завіті, що стосуються башти.

Прогляньте Буття 11:1–9 разом з учнями. Нехай вони скористаються Хронологічною таблицею Книги Мормона у своїх вказівниках книг (каталожний номер 32336), щоб знайти, коли саме сталася ця подія (близько 2500–2200 до Р.Х.). Прочитайте Етер 1:33 і запитайте: За скільки приблизно років до того, як Легій залишив Єрусалим, Яред разом з братом почали свою подорож?

Перед уроком призначте учня розповісти, як Мороній отримав книгу Етера (див. Мосія 8:7–12; Алма 37:21–26; Етер 1:2). Прочитайте Етер 1:1–4, звертаючи увагу на те, що міститься в першій частині книги Етера. Запитайте: Чому Мормон вирішив не включати деякі писання у свій скорочений варіант?

Попросіть учнів прочитати Етер 1:5; 8:22–23 і запитайте: Чому Мороній включив саме такі матеріали? Свідчить, що літопис Яредійців є другим свідченням, крім Нефіїського літопису того, що коли жителі обіцяної землі не служать Ісусу Христу, їх буде знищено (див. Етер 2:8).

Етер 1:33–43; 2:14–16. Молитви вірних можуть принести великі благословення і навіть чудеса з небес. Якщо люди не моляться, це веде до Господнього покарання. (30–35 хвилин)

Разом з класом заспівайте гімн “Чи молився ти?” (*Гімни і дитячі пісні*, № 48). Попросіть учнів пояснити фразу “Правди Божої вдихнуть”. Запропонуйте їм розповісти про випадки, коли молитва підносила їхній дух.

Прочитайте Етер 1:33 і запитайте:

- Якби щось подібне до описаного в цьому вірші трапилося в наш час, як би це вплинуло на ваше життя?
- Як би це вплинуло на ваш світогляд?
- Що, на вашу думку, ви б зробили?

Прочитайте вірш 34, звертаючи увагу на те, як Яред і його брат, Магонрі Моріанкумер, відреагували, коли

весь світ навкруги поринув у збентеження. Попросіть учнів проглянути вірші 35–43 і запитайте:

- Що брат Яреда зробив, щоб уникнути змішання мов?
- Що Господь наказав зробити своєму народові?
- Яке обіцяння брат Яреда отримав від Господа для свого народу?
- Згідно з віршем 43, чому Господь дав ці обіцяння братові Яреда?

Прочитайте таке висловлювання Президента Спенсера В. Кімбола:

“Молитва є тим привілеєм, що дає можливість не лише звертатися до нашого Небесного Батька, але й отримувати від Нього натхнення і любов. Закінчивши молитву, нам потрібно уважно слухати, навіть протягом кількох хвилин. Ми молилися, просячи поради й допомоги. Тепер ми повинні “вгамувати” і знати, що [Він є Бог]” (Псалми 46:11) ...

Вивчення мови молитви—це радісний досвід, який ми набуваємо протягом усього життя. Іноді думки переповнюють наш розум, коли ми прислухаємося після того, як помолитися. Іноді почуття пригнічують нас. Дух спокою запевняє нас, що все буде гаразд. Але завжди, коли ми чесні й щирі, ми матимемо приємні відчуття—теплі почуття до нашого Батька на Небесах і відчуття його любові до нас. Мене засмучує те, що дехто з нас не розуміє значення цього спокою, духовного тепла, бо це є свідченням того, що наші молитви були почуті” (“Pray Always,” *Ensign*, Oct. 1981, 5).

Прочитайте Етер 2:13–14 і зверніть увагу на те, як довго тривала бесіда між братом Яреда і Господом (щонайменше три години). Запитайте:

- Що було частиною одкровення, даного брату Яреда? (Присоромлення).
- Чому Господь соромив його?
- Прочитайте Йов 5:17 і Одкровення 3:19. Згідно з цими віршами, кого соромить Господь?
- Як присоромлення Господом або провідниками священства благословляє нас?

Скажіть учням: Уявіть, що у вас незабаром має відбутися бесіда з Господом. Вас приводять у Його присутність. Він називає вас по імені і починає розмовляти...

Запропонуйте учням подумати й назвати одну річ, за яку Господь їх може похвалити. Нехай вони подумують, який аспект їхнього життя Господь порадив би покращити. Запитайте: Чи вважаєте ви, що Господь виправив би вас з любов'ю і турботою?

Попросіть учнів порівняти Етер 1:43 і Етер 2:14. Запитайте: Як могла людина, яка була настільки праведною, знехтувати такою важливою річчю, як “прикликати ім'я

Господа”? Прочитайте таке висловлювання старійшини Ніла А. Максвелла, члена Кворуму Дванадцятьох:

“Ніколи не можна забувати про те, якою великою і постійною є наша залежність від Господа, що є одним з найперших і основних фактів нашого життя навіть тоді, коли ми робимо надзвичайні успіхи.

Не дивно, що Ісус так молився Батькові. О, як Він молився, *ніколи* не забуваючи прикликати Батька. У цьому Ісус також був винятковим. Навіть дуже праведний брат Яреда, дійсно видатна людина, одного разу був присоромлений під час зустрічі з Господом, тому що він “не згадав прикликати ім’я Господа” [Етер 2:14]. Отже, наскільки важливою є молитва для всіх нас! Вона настільки важлива, що навіть коли ми дуже зайняті виконанням Його роботи, це не замінює молитв до нашого Батька” (Even As I Am [1982], 67).

Прочитайте Етер 2:15, звертаючи увагу на те, як брат Яреда відреагував на зауваження Господа. Порівняйте його реакцію з реакцією Ламана і Лемуїла в 1 Нефії 16:1–2. Запитайте:

- Чому, на вашу думку, брат Яреда сприйняв істину настільки краще, ніж брати Нефії?
- Як ви реагуєте, коли вас соромлять?
- Хто вирішує, як вам реагувати, коли вас соромлять?
- Що ви робите, щоб смиренніше сприйняти зауваження?

Прочитайте наступні вислови. Пророк Джозеф Сміт сказав:

“Господь ставиться до людей, як нижній батько до дитини, передаючи світло, і розум, і знання про свої шляхи так, щоб вони могли це сприйняти” (Teachings of the Prophet Joseph Smith, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 305).

Старійшина Генрі Б. Айрінг, член Кворуму дванадцятьох, писав:

“Якщо я слухаю смиренно, зі сподіванням, що все головне буде зрозумілим навіть малій дитині, тоді я буду і лагідний, і спокійний душею, а отже, здатний почути спокійний тихий голос і в достатній мірі упокоритися, щоб легко сприйняти зауваження” (To Draw Closer to God [1997], 33).

Етер 2:7–12. Американський континент є обраною землею, а народи, які на ній живуть, мають служити Богові, або їх буде зметено, коли вони дозріють у беззаконні. (15–20 хвилин)

Скажіть учням, що ви хочете показати їм найжахливішу в історії людства зброю. Візьміть мітлу і поясніть, що одне з найсуворіших застережень в Писаннях описує цю “зброю”. Попросіть учнів знайти посилання на мітлу в Етер 2. Потім попросіть їх прочитати Етер 2:7–12.

Поясніть, що це обіцяння і застереження містить істину для всіх народів, які зараз населяють Північну й Південну Америку. Запитайте: Які інші народи володіли цими землями і були “зметені” через беззаконня? (Нефійці і Яредійці). Якщо є бажання, поділіться висловом президента Меріона Г. Ромні в коментарі до Етер 2:7–10 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 136).

Зазначте, що Етер 2:7–12 відповідає вірцеві завіту, коли Бог обіцяє особливі благословення за те, що люди робитимуть певні речі. Попросіть учнів швидко проглянути ці вірші, звертаючи увагу на обіцяння Бога і на те, що Він очікує від людей, та напишіть їх на дошці. Сюди може входити наступне:

Обіцяння Бога людям	Сподівання, які Бог покладає на людей
<ul style="list-style-type: none"> • Він дасть їм цю землю—обіцяну землю (див. Етер 2:7, 9; див. також 2 Нефії 1:5–7). 	<ul style="list-style-type: none"> • Вони повинні покаятися у своїх беззаконнях (див. Етер 2:11).
<ul style="list-style-type: none"> • Вони будуть вільні від залежності й поневолення іншими народами (див. Етер 2:12). 	<ul style="list-style-type: none"> • Вони повинні служити Ісусу Христу, “Богу цієї землі” (Етер 2:12; див. вв. 8–12).

Запитайте учнів, як, на їхню думку, живе їх народ, беручи до уваги перелік сподівань, вказаних на дошці, які покладає на людей Бог. Запитайте: Що ми можемо робити, щоб і надалі отримувати Його благословення? Свідчіть про важливість цих принципів для кожного народу.

Етер 2:16–3:6. Господь хоче, щоб ми поклалися на Нього у провіді, але Він сподівається, що ми зробимо все можливе для вирішення особистих проблем. (30–35 хвилин)

Прочитайте учням Етер 2:16–25. Коли ви читатиме, попросіть їх зробити ескіз яредійських барок. Обговоріть, як їх було сконструйовано. Якщо є бажання, прочитайте опис барок в коментарі до Етер 2:16–25 в *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (рр. 136–137).

Прочитайте Етер 2:18–19 і запитайте:

- Як брат Яреда зробив барки?
- Як це показує ступінь його послуху Господнім заповідям?
- Про які три труднощі брат Яреда розповів Господові?

допоможе йому стати більш слухняним і духовно сильнішим.

- Соня капітулює! Вона втомилася від своїх спроб виправдати всі сподівання, які на неї поклали. Вона щиро намагалася стати досконалою протягом років, але зрозуміла, що не може зробити цього сама. Вона стала дуже озлобленою.

Попросіть учнів прочитати Якова 2:14–20 і запитайте:

- Які якості вірних відзначені в цих віршах?
- Хто з людей у цих прикладах найбільше відповідає цим характеристикам?
- Хто в Писаннях має таку віру?
- Чи ви знаєте когось особисто, хто має таку віру?

Попросіть учнів швидко проглянути Етер 1:34–43; 2:16–21, звертаючи увагу на докази віри в Господа, яку мав брат Яреда. Запропонуйте учням поділитися своїми знахідками й написати їх на дошці. Ваш перелік може виглядати приблизно так:

- Господь дуже прихильно ставився до брата Яреда (див. Етер 1:34).
- Брат Яреда “волав” до Господа (див. вв. 34, 43).
- Він виконував усе, що Господь заповідав йому (див. Етер 2:16).
- Він змайстрував барки згідно з вказівками Господа (див. в.18).
- Він зробив “згідно з тим, що наказав Господь” (в. 21).

Запитайте, наскільки брат Яреда відповідає якостям віри, зазначеним у посланні Якова 2:14–20. Поясніть, що насправді вірна людина—це людина дії.

Прочитайте Етер 3:1–6, звертаючи увагу на характеристики віри, виявлені братом Яреда. Запропонуйте учням поділитися своїми знахідками і додайте їх до переліку на дошці. Серед відповідей можуть бути такі:

- Він пішов, щоб зробити камінці й принести їх Господу (див. в.1).
- Він виявив глибоке смирення, вказавши на свої слабкості й занепалу природу (див. вв. 2–3).
- Він свідчив, що Бог має владу над усім (див. вв. 4–5).

Прочитайте такий вислів старійшини Джеффрі Р. Холланда:

“Через самоприниження віра брата Яреда стала відразу видимою, навіть краще сказати, *прозорою* у світлі мети, для якої потребувалися камінці. Очевидно, на Єгови справили враження дитяча чистота і горіння віри цього чоловіка. “Дивись, о Господи, ти можеш зробити це”. У певному розумінні в Писаннях не зустрічається більш потужного вияву віри. Можна сказати, що брат Яреда заохочував Бога, підбадьорюючи Його, запевняючи Його. Він не казав “Дивись, о Господи, я впевнений, що ти зможеш це зробити”. Не казав він також: “Дивись, о Господи, ти зробив речі набагато більші за це”. Однак пророк був невпевний у власній здатності, але в силі Господа він *не* сумнівався. Це було не чим іншим, як ствердним проголошенням без натяку на вагання. Це було заохоченням для Того, Хто не потребує заохочення, але Хто безсумнівно мав бути зворушений цим. “Дивись, о Господи, ти можеш зробити це” (*Christ and the New Covenant*, 17).

Напишіть на дошці: *Ви не матимете доказів доки,*

____ _ ____ ____ . Попросіть учнів прочитати Етер 12:6, щоб заповнити пропуск. Прочитайте Етер 3:6–8 і запитайте:

- Чому прощення інших є випробуванням вашої віри?
- Ким може бути обіцяний свідок?
- Яким чином було випробувано і перевірено віру брата Яреда?
- Що, на вашу думку, означає фраза “завісу було знято з очей брата Яреда”? (в. 6).
- Чому, на вашу думку, брат Яреда впав на землю, коли побачив палець Господа?
- Що, на вашу думку, відчували б ви, якби з вами стався такий випадок?

Попросіть учнів прочитати вголос Етер 3:9–12 і запитайте: Як Господь пояснив причину, з якої брат Яреда міг бачити Його палець? Вкажіть, що Господь знає все, але Він поставив брату Яреда запитання у віршах 7, 9, 11. Запитайте: Як відповідь на ці запитання допомогла брату Яреда? Допоможіть учням зрозуміти, що запитання могли збільшити його віру, впевненість і знання. Якщо є бажання, поділіться таким висловом старійшини Джеффрі Р. Холланда:

“Основним твердженням релігії святих останніх днів є те, що Бог “знає все, і немає нічого, чого б він не знав” [2 Нефій 9:20; див. також УЗ 38:1–2]. Писання, як стародавні, так і сучасні, переповнені доказами цього всезнання. Однак Бог часто ставить запитання смертним, найчастіше для того, щоб перевірити їхню віру, визначити їхню чесність або розширити знання” (*Christ and the New Covenant*, 19–20).

Прочитайте Етер 3:13–17 і запитайте:

- Що брат Яреда дізнався про себе у цей час? (див. вв. 13, 15).
- Що, як сказано у цих віршах, побачив брат Яреда?
- Що брат Яреда дізнався про Ісуса Христа?
- Що ми можемо дізнатися про Господа з цих віршів?

Якщо учні збентежені висловом Господа про те, що “ніколи ще не проходив переді мною чоловік з такою надзвичайною вірою, як у тебе” (в. 9) і “ніколи я не показував себе людині, яку я створив” (в. 15), подумайте, щоб поділитися таким висловом старійшини Холланда:

“Джерелом непорозуміння у цьому випадку може бути усвідомлення, що багато (а можливо всі) з великих пророків, які жили до брата Яреда, бачили Бога...

Це питання багато обговорювалося авторами, святими останніх днів, і є кілька можливих пояснень, з яких будь-яке, або всі, можуть пролити світло, щоб пояснити істинність цього уривка. Однак без додаткового одкровення або коментаря з цього питання, будь-яка гіпотеза буде недостатньою і неповною.

Одним можливим поясненням є те, що це просто коментар, зроблений у контексті одного розподілу євангелії, і як такий, його можна застосувати лише до людей Яреда і до Яредійських пророків. Тобто, Єгова ніколи не являв себе жодному з тогочасних провидців і одкровителів. Стає очевидним, що ця теорія має великі недоліки...

Іншим припущенням є те, що посилення “людина” є ключем до цього уривку, маючи на увазі, що Господь ніколи не відкривав себе тому, кого не було освячено, хто не мав віри, смертній, земній, тілесній людині...

Деякі вірять, що Господь мав на увазі те, що ніколи не показував себе людині до такої міри...

Наступне припущення полягає в тому, що вперше Єгова з’явився і назвав себе Ісусом Христом, Сином Бога, пояснюючи цей уривок так: “Ніколи я не показував себе [як Ісус Христос] людині, яку я створив”. Це припущення посилюється редакторським коментарем Моронія, яке звучить так: “Тому що він мав таке досконале знання про Бога, його не можна було тримати поза завісою: отже, він бачив Ісуса” [Етер 3:15, 20].

Однак інше пояснення цього уривка є таким: віра брата Яреда була настільки великою, що він побачив не лише *духовні* палець і тіло доземного Ісуса (які, як можна припустити, багато пророків також бачили), але й інші складові частини тіла Христа з плоті, крові й кісток, які йому було чітко показано...

Більш сильним аргументом є припущення, що то була лише духовна подоба майбутнього тіла. Наголошуючи на тому, що було показано духовне тіло, а не якийсь особливий прототип, що імітував плоть і кістки, Єгова сказав: “Це тіло, яке ти тепер бачиш, є тіло мого духу... і так само, як я з’явився тобі, будучи в душі, явлюся я моему народові в плоті” [Етер 3:16]...

І останнє пояснення—а, пам’ятаючи про віру брата Яреда, воно є найбільш переконливим—таке, що Христос сказав братові Яреда: “Ніколи я не показував себе людині *таким чином, не маючи особистого бажання, але змушений до цього самою вірою того, хто її виявляє*”. Як правило, пророків *запрошують* у присутність Господа, Він їм пропонує увійти в свою присутність лише зі Свого дозволу. З іншого боку, брат Яреда ніби прорвався через завісу,—не як непрошений гість, але, з технічної точки зору, як той, кого не запрошували. Єгова сказав: “Ніколи ще не проходив переді Мною чоловік з такою надзвичайною вірою, як у тебе, бо якби це не було так, ти б не зміг побачити мій перст... Ніколи людина не вірила в Мене так, як ти”. Очевидно, Господь сам пов’язав небачену віру з небаченим видінням. Якщо видіння саме по собі було надзвичайним, значить віра і спосіб, у який видіння було отримано, були непересічними. Єдине, що вирізняло ту віру, була здатність привести пророка, якого не було запрошено, туди, куди інші могли увійти лише за запрошенням Бога.

Здається, таким і є розуміння Моронієм обставин, коли він пізніше писав про це: “Завдяки знанням цього чоловіка [які стали результатом його віри] його не можна було утримати від бачення поза завісою... Тому що він мав таке досконале знання про Бога, його не можна було тримати поза завісою; отже, він бачив Ісуса” [Етер 3:19–20]” (*Christ and the New Covenant*, 20–23).

Прочитайте Етер 3:18–21, звертаючи увагу на те, що сталося потім. Запитайте:

- Хто священнослужив братові Яреда?
- Чому брата Яреда “не можна було утримати поза завісою”? (в. 19).
- Що, на вашу думку, означає те, що брат Яреда “вже не мав... віри”? (в. 19).
- Чому, на вашу думку, йому було наказано нікому не розповідати про те, що він бачив і чув?

Як визначити, що певний духовний досвід у вашому житті є надто священним, щоб розповідати про нього іншим? (див. Алма 12:9; УЗ 63:64).

Прочитайте Етер 3:22–28 і запитайте:

- Що то були за два камені, про які згадується у цих віршах (Урім і Туммім)?

- Чому, на вашу думку, Господь наказав брату Яреда додати Урім і Туммім до свого літопису?
- Що ще Господь показав братові Яреда? (див. вв. 25–26).

Зверніться знову до Етер 12:6 і запитайте:

- Яким було свідчення, що прийшло після випробування віри брата Яреда?
- Хто може отримати таке свідчення? (Всі, хто виявляє віру в Господа Ісуса Христа).

Прочитайте Учення і Завіти 67:10; 93:1. Свідчіть, що великі благословення доступні всім нам в залежності від того, як ми виявляємо віру в Ісуса Христа.

Етер 3:21–4:18. Коли ми будемо готові, Господь відкриє нам більш священні літописи. (25–30 хвилин)

Запитайте, чи є хтось у класі, хто має посвідчення водія (або ви можете скористатися власним). Попросіть одного з учнів вийти на середину класу й показати посвідчення. Якщо є у класі учні, які не мають посвідчення, запитайте, чому. Обговоріть вимоги для отримання посвідчення водія й напишіть їх на дошці. Серед них можуть бути такі:

- Мати відповідний вік.
- Успішно пройти перевірку в окуліста.
- Закінчити курси водіїв.
- Здати комп'ютерний або письмовий екзамен.
- Здати екзамен на водіння машини.
- Сплатити мито.
- Отримати дозвіл від батьків або опікуна.

Запитайте, чи хтось у класі чув про запечатану частину Книги Мормона і, якщо так, що саме вони знають про це.

Попросіть учнів проглянути Етер 3:21–28; 4:1–8, 14–16, відшукуючи відповіді на такі запитання:

- Як саме ці літописи було запечатано? (див. Етер 3:21–24).
- Чому їх було запечатано? (див. Етер 3:21; 4:1–3).
- Коли з цих літописів буде знято печатку? (див. Етер 4:6–7, 14–16).
- Згідно з цими віршами, яка інформація в них міститься?

Якщо це буде доречним, прочитайте такий вислів старійшини Брюса Р. Макконкі, який був членом Кворуму дванадцятьох:

“Стосовно цього ми маємо велику впевненість: коли під час Тисячоліття запечатану частину Книги Мормона буде перекладено, в ній буде розповідь про доземне існування, про сотворіння всього, що є, про Падіння й Спокуту, про Друге пришествя, про храмові обряди у їхній повноті, про служіння й місію перетворених осіб, про життя в духовному світі, як у раю, так і в пеклі, про царства слави, які населятимуть воскреслі істоти, про багато подібних речей (див. наприклад Етер 1:3–5)” (*Doctrines of the Restoration: Sermons and Writings of Bruce R. McConkie*, ed. Mark L. McConkie [1989], 277).

Поясніть, що так само, як існують певні вимоги, яким ви повинні відповідати для отримання посвідчення водія, є також вимоги, яким треба відповідати, перш ніж буде відкрито зміст запечатаної частини Книги Мормона. Попросіть учнів назвати ці вимоги, основуючись на Етер 4:1–8, 15–16. Серед відповідей можуть бути такі:

- Покаятися в беззаконнях і стати чистими перед Господом (див. Етер 4:6).
- Виявляти віру в Христа, подібну до тої, яку мав брат Яреда, і ставати освяченими (див. 7).
- Не боротися зі словом Господа і не “заперечувати це” (в. 8).
- Розірвати завісу зневіри (див. в. 15).

Прочитайте 3 Нефій 26:3, 8–10 і знайдіть, коли саме додаткові Писання буде відкрито. Запитайте:

- Чого саме Спаситель навчав Нефійців? (див. в. 3).
- Якою є одна з цілей Книги Мормона? (Випробувати нашу віру; див. в. 9).
- Що ми маємо робити, аби отримати “більше”? (в. 9).

Запитайте в учнів, чи вважають вони, що ми готові отримати запечатану частину Книги Мормона. Прочитайте наступний вислів Президента Джозефа Філдінга Сміта, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Господь пообіцяв нам дати більше знання, більше розуміння, ніж ми знаходимо в Книзі Мормона, коли ми будемо готові отримати його...”

Зараз Господь дає нам, як членам Церкви, випробування. Він дав нам Книгу Мормона, яка є меншою частиною, щоб виховати нашу віру через послух порадам, що в ній вміщено; і коли ми, члени Церкви, будемо з бажанням дотримуватися заповідей у тому вигляді, як вони дані нам, виявляючи віру, як це робили Нефійці протягом короткого часу, тоді Господь буде готовий відкрити інші літописи й дати їх нам; але зараз ми ще не готові отримати їх. Чому? Тому що у цьому стані випробувань ми не живемо згідно з вимогами настільки, щоб читати літописи, які були дані нам, і слідувати їх порадам” (in Conference Report, Sept.–Oct. 1961, 19–20).

Етер 5. Господь використовує закон про свідків, щоб свідчити про Свою роботу. (10–15 хвилин)

Запропонуйте учням уявити, що вони є писарями у пророка Джозефа Сміта, коли він перекладав Етер 5. Попросіть їх написати на аркушах паперу головну думку кожного вірша, коли ви повільно читатимете цей розділ книги Етера. Запитайте:

- Які думки прийшли до вас як до писаря, коли ви почули вірш 2?
- Яка надія могла виникнути, коли ви почули вірші 3–4?

Прочитайте коментар до книги Етера 5:2–4 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 138).

Етер 6:1–12. Праведних Господь часто веде до безпеки. (15–20 хвилин)

Поділіться описом останньої сильної бурі, взятим з газети чи журналу. Запитайте:

- Який спосіб є найкращим, щоб пережити сильну бурю?
- Де ви можете знайти безпечне місце під час бурі?
- Чому під час бурі світло є такою великою допомогою для автомобілів, літаків і човнів?
- Як деякі аспекти життя можна порівняти з сильною бурею?
- Чому ми маємо “бурі” або часи випробувань у житті?
- Як ми можемо підготуватися до життєвих бур?
- Що роблять пророки й апостоли, щоб допомогти нам знайти безпечне місце в життєвих бурях?
- Яке світло може вести нас через життєві бурі?

Прочитайте Етер 6:1–4 і запитайте:

- Як Яред і його народ підготувалися до подорожі через океан?
- Як Господь допоміг сім’ї Яреда підготуватися до того, щоб перетнути велике море?
- Прочитайте вірш 4. На кого покладалися люди, щоб мати безпеку? (Вони багато працювали, щоб підготуватися, але “вручи[ли] себе Господові”).

Прочитайте Етер 6:5–11, звертаючи увагу на умови яредійської подорожі. Запитайте:

- Хто викликав великі вітри? Чому? (див. в. 5).
- Чому, на вашу думку, Господь не заспокоїв море?
- Чи страждали ви колись від морської хвороби? Як, на вашу думку, ви б справилися з такою мандрівкою?
- Як Господь благословив Яредійців у їхній подорожі? (див. вв. 7, 10).
- Як довго перебували вони на морі? (див. в. 11).
- Що робили Яредійці під час штормового переходу? (див. в. 9).

- Прочитайте вірш 12. Як Яредійці показали свою вдячність, діставшись обіцяної землі?

Запитайте учнів, як вони можуть порівняти те, як Яредійці перетинали море, з їхнім власним життям. Свідчіть, що в часи випробувань ми можемо звертатися до Господа по допомогу. Він вестиме нас, якщо ми хочемо йти за Ним.

Етер 7–11

Вступ

Сім’ї Яреда і його брата та друзів процвітали на обіцяній землі. Етер 7–11—це дуже скорочена розповідь про цих людей. Яредійці пережили багато таких самих успіхів і невдач, що й Нефійці та Ламанійці. Вони отримували благословення, коли були слухняними, і покарання, коли були неслухняними. Вони процвітали за часів правління праведних царів і страждали під час правління злочестивих. Пророки, що з’являлися серед них, передрікали велике знищення, якщо вони відмовляться каятися. Пророків часто відкидали і вбивали. Люди склали таємні змови згідно зі стародавніми клятвами, які вели їх до знищення. Зрештою їх було знищено у громадянській війні.

Скорочення Моронієм книги Етера загалом описує нащадків Яреда, які царювали протягом усієї яредійської історії. Етер, який розповідає історію трагічної загибелі Яредійського народу, належав до родоvodu цих царів.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Ті, хто прагнуть грошей і влади неправедним шляхом, вносять розкол у суспільство й народи, несуть насильство, горе, смерть собі й тим, хто навколо них (див. Етер 7:4–7, 15–21; 8:1–10; 9:4–12; 10:5–8; 11:4–22).
- Якщо ми прислухаємося до слів пророків, то отримуємо благословення, але якщо ми відкидаємо їх, нас буде відсічено від благословень Господа (див. Етер 7:23–27; 9:20–29; 11:5–8, 12–13, 20–22; див. також Етер 13:20; 15:1–3; УЗ 1:10–16).
- Таємні змови—це угруповання людей, які використовують будь-які засоби заради отримання влади й вигоди, і які підтримують один одного у злочестивих справах. Таємні змови були започатковані Сатаною та проіснували з того часу, як Каїн убив Авеля. Коли таємні змови підтримуються людьми, вони можуть

привести до знищення цілого народу (див. Етер 8:9–26; 9:4–6, 11–12, 26; 10:33–34; 11:7, 15, 22; див. також Етер 13:15; 14:8–10).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 139–142

Поради для вчителя

Етер 7–15. Ті, хто прагнуть грошей і влади неправедним шляхом, вносять розкол у суспільство й нагороди, несуть насильство, горе й смерть собі й тим, хто навколо них. (90–100 хвилин)

Увага: Цей огляд можна викласти на кількох уроках поспіль, якщо виникне потреба. Якщо у вас обмаль часу, подумайте над тим, щоб розподілити питання в таблиці між групами учнів і попросити їх розповісти про свої знахідки класу. Також можна використати цей огляд для особистого навчання, коли ви готуватиметеся до викладання решти книги Етера.

Намалюйте на дошці вінець. Запитайте учнів: Якби ви могли бути царем або царицею протягом одного дня, як би ви використали свою владу? Напишіть відповіді на дошці. Після короткого обговорення запитайте, хто б мав користь від дій, описаних у кожній відповіді, написаній на дошці. Запитайте: Якщо ви маєте всю доступну владу, то що могло б перешкодити вам бути хорошими царицею чи царем?

Прочитайте Етер 6:19–23 і обговоріть такі запитання:

- Чому Яред і його брат зібрали свій народ разом?
- Чого їхній народ просив у них?
- Яку пророчу стурбованість висловив брат Яреда?
- Які приклади цього ми вже зустрічали в Книзі Мормона?

Напишіть на дошці такі завдання:

1. Назвіть ім'я кожного царя, що згадується у вашому блоці Писань. Напишіть, чи він був праведним, чи злочестивим.
2. Напишіть, чи кожен цар правив у часи війни або миру. Чи жив той цар у полоні.

Покажіть поданий перелік за допомогою діапроектора або роздайте учням його копії. Нехай вони працюють над вивченням запитань та ідей, поданих у переліку, коли працюватимуть над виконанням обох завдань, написаних на дошці.

Етер 7	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 23–27. Що сталося з пророками під час царювання Шула? • Чому Шула “чинив правосуддя у праведності”? (в. 27).
Етер 8	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 7–22. Позначте слова й фрази, що описують таємні змови. • Прочитайте вірші 23–26. Що сказав Мороній про таємні змови Іновірцям, які житимуть в останні дні?
Етер 9	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 12–25. Назвіть благословення, які отримали праведні Яредійці. • Прочитайте вірші 26–35. Яке прокляття зійшло на землю? • Чому воно зійшло? • Чому деяких людей було збережено Господом?
Етер 10	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 9–13. Моріантон був хорошим царем чи поганим? Чому? • Прочитайте вірші 18–28. Чому люди були “процвітаючими від руки Господа” під час правління Ліва?
Етер 11	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте розділ 11 і знайдіть виголошені пророками пророцтва. • Як люди реагували на пророків та їхні послання? • Чому вони ставилися до пророків саме так? • Чого ми можемо навчитися з цього розділу, що може допомогти нам у наш час?
Етер 12	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 1–6. Що робив Етер, намагаючись стримати людей від шляху, що вів до знищення?
Етер 13	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 20–22. Порівняйте пророцтво Етера Коріантумрові з тим, що сказав Мормон про Нефійців у Мормон 6:16–19.
Етер 14	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 8–10, 24–25. Поясніть, як Яредійці сповнили пророцтво Мормона в Етер 8:22.
Етер 15	<ul style="list-style-type: none"> • Прочитайте вірші 29–34. Що, на вашу думку, є найважливішим з того, про що ви дізналися з книги Етера?

Попросіть учнів поділитися з класом тим, що вони написали, виконуючи два завдання, написані на дошці.

Етер 7–11. Якщо ми прислухаємося до слів пророків, то отримуємо благословення, але якщо ми відкидаємо їх, нас буде відсічено від благословень Господа. (45–50 хвилин)

Покажіть учням незаповнений бланк медичного рецепту. Попросіть їх визначити, що ви тримаєте. Запитайте, чи вони коли-небудь потребували прописаних лікарем ліків. Прочитайте інструкцію на медичному рецепті й запитайте:

- Чому лікарі дають вказівки, як вживати ліки?
- Чому важливо вживати ліки так, як указано?
- Що може статися, якщо ви не виконуватимете вказівок?
- Які вказівки ми отримали від Господа, невиконання яких може мати для нас погані наслідки?

Прогляньте розповідь про те, як цар Мосія отримав двадцять чотири золоті пластини, які містили книгу Етера (див. Мосія 8; 21:25–28; 28:10–16). Попросіть учнів прочитати Мосія 28:17–19 і обговоріть такі запитання:

- Що цар Мосія зробив з пластинами?
- Що містилося на пластинах?
- Як народ Мосії відреагував на цю розповідь?
- Чому, за словами Мормона, цю розповідь було написано пізніше? (див. в. 19).
- Як вислів Мормона можна порівняти з інструкцією лікаря на медичному рецепті?

Поясніть учням, що сьогодні вони зрозуміють кілька причин того, чому “необхідно, щоб усі люди знали те, що написано” в книзі Етера. Намалюйте на дошці поданий перелік (не пишьте відповіді, що містяться в колонці “Застереження”). Поділіть клас на три групи й призначте кожній групі одну з підбірок віршів, з колонці “Посилання на Писання”.

Посилання на Писання	Застереження
Етер 6:22–23; 7:4–7, 15–21; 8:1–10; 9:4–12; 10:5–8	Провідники, які прагнуть влади неправедним шляхом несуть полон, смерть і смуток своєму народові.
Етер 7:23–27; 9:20–29; 11:5–8, 12–13, 20–22; 13:20; 15:1–3; УЗ 1:10–16	Ми повинні прислухатися до застережень пророків або зазнати знищення.
Етер 8:9–26; 9:4–6, 11–12, 26; 10:33–34; 11:7, 15, 22; 13:15; 14:8–10; 15:1–2	Таємні змови можуть призвести до загибелі весь народ, тому їх треба знищувати.

Нехай групи знайдуть застереження у своїх віршах і напишуть їх на аркуші паперу. Запропонуйте доповідачу від кожної групи поділитися “застереженнями” й написати їх поруч з віршем у переліку, який обговорювався групою. Попросіть одного з учнів прочитати такий вислів старійшини Роберта Д. Хейлза, члена Кворуму двадцятьох:

“Ми живемо в світі безладдя, де на кожному кроці на нас чекають сум і руйнування, більшість з яких є наслідком того, що люди не прислухаються до слів істинних пророків Бога. Наскільки б інакше склалося життя тих, хто жили в усіх розподілах, якби вони слухалися пророка Мойсея й виконували Десять заповідей?

Завжди існувала надзвичайна потреба у твердому й запевняючому голосі живого пророка Бога—того, хто проголошуватиме думки й волю Бога, показуючи шлях до духовної безпеки й особистого спокою та щастя” (in Conference Report, Apr. 1995, 17; or *Ensign*, May 1995, 15).

Обговоріть, як це твердження стосується історії з Яредійцями.

Етер 8:20–26. Таємні змови—це угруповання людей, які використовують будь-які засоби заради отримання влади й вигоди і які підтримують один одного у злочестивих справах. Таємні змови були започатковані Сатаною й проіснували з того часу, як Каїн убив Авеля. Коли таємні змови підтримуються людьми, вони можуть призвести до знищення цілого народу. (30–35 хвилин)

Увага: Прогляньте поради для вчителя до книги Геламан 1:1–22, 27; 2:1–14 (сс. 194–195) і Геламан 8:1–10; 11:1–2, 24–34 (сс. 200–201), а також коментар до Етер 8:23–26 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 140), коли ви готуватиметеся до викладу цього матеріалу.

Напишіть на дошці слова: *ядерна бомба, армії і таємниці*. Запитайте: Який з цих трьох об’єктів має найбільшу силу, щоб знищити народ? Чому? Запропонуйте учням прочитати Етер 8:18 і розповісти, як це стосується написаного на дошці.

Прочитайте Етер 8:20–22, звертаючи увагу на застереження Моронія про руйнівну силу таємних змов. Запитайте:

- Які народи були знищені таємними змовами? Які народи будуть знищені ними в майбутньому? (див. в. 22).
- Чому ці змови можуть існувати і зростати?
- Чому народи, які підтримують таємні змови, знищуються?
- Які можливі приклади таємних змов ви можете назвати у світі в наш час?

Запропонуйте одному з учнів прочитати такий вислів старійшини М. Рассела Балларда, члена Кворуму двадцятьох:

“Книга Мормона навчає, що таємні змови, учасники яких займаються злочинною діяльністю, є серйозним викликом не лише для окремих людей і сімей, але для всього народу. Серед таємних змов, що існують сьогодні, є банди, наркокартелі й організовані кримінальні клани. Таємні змови сучасності діють у багатьох випадках як Гадіантонові розбійники часів Книги Мормона. Вони мають таємні знаки й кодові слова. Вони беруть участь у таємних ритуалах і церемоніях посвячення. Серед їхніх цілей є такі: “вбивати, грабувати, красти, чинити розпусту і всіляке злочестя, всупереч законам своєї країни, а також законам свого Бога” [Геламан 6:23]” (in Conference Report, Oct. 1997, 51; or *Ensign*, Nov. 1997, 38).

Обговоріть такі запитання:

- Яким чином таємні змови у наш час подібні до змови Гадіантонових розбійників з Книги Мормона?
- Що робить таємні змови такими небезпечними для нашого способу життя?
- Як секретність дає силу цим змовам?
- Який вид підтримки мали б таємні змови, якби вони не приховували свої цілі?

Скажіть учням, що Мороній дав застереження людям нашої епохи. Прочитайте Етер 8:23–25 і обговоріть такі запитання:

- Що відбудеться з тими народами, які дозволяють, щоб ці змови “взяли верх” над ними? (в. 23).
- Чому, на вашу думку, народ знаходиться в “жахливому становищі” (в. 24), коли серед нього існують таємні змови?
- Яким є намір тих, хто організовує ці таємні змови?
- Хто є джерелом таємних змов?

Прочитайте наступний вислів Президента Езри Тефта Бенсона:

“Я свідчу, що злочестя швидко поширюється в кожній складовій нашого суспільства (див. УЗ 1:14–16, 84:49–53). Воно має більш високу організацію, більш розумно замасковане й більш потужно рекламується, ніж будь-коли раніше. Таємні змови, що прагнуть влади, користі й слави—процвітають” (in Conference Report, Oct. 1988, 103; or *Ensign*, Nov. 1988, 87).

Обговоріть такі запитання:

- Після того, як ви розглянули ці вислови Моронія й Президента Бенсона, яка у вас виникла стурбованість?
- Чому нам слід прагнути бути більш обізнаними на організаціях і структурах влади в сучасному світі?
- Що, на вашу думку, ми можемо робити, щоб подолати таємні змови?

Прочитайте Етер 8:26 і обговоріть, чому Мороній дав нам ці застереження стосовно таємних змов. Наступні запитання допоможуть вам у обговоренні:

- Яким чином правдиві знання про таємні змови допомагають людям покінчити зі злом?
- Яким чином викриття Сатани як джерела таємних змов допомагає зменшити його “владу над серцями дітей людських”?
- Як, переконуючи людей “прийти до джерела всієї праведності”, ми можемо допомогти їм подолати вплив таємних змов?

Вступ

Розповідь пророка Етера про історію свого народу дуже сумна. Етер жив серед постійних конфліктів, війн і бунтів, однак Господь благословив його видінням про земне служіння Ісуса Христа, відбудовування Єрусалима, побудову Нового Єрусалима на Американському континенті та інші “великі й дивовижні” речі, про які Моронію було заборонено писати (див. Етер 13:4–6, 13). Старійшина Ніл А. Максвелл, у той час член президентства сімдесятників, писав:

“Етер є класичним прикладом пророка, який присвятив усе життя справі Спасителя. “За доби Коріантумра” Етер досягнув таких вершин свого духовного розвитку, коли, як пророка, “його не можна було стримати через Дух Господа, який був у ньому” (Етер 12:2). Через те, що його праведність зняла обмеження, які в іншому випадку стримують усіх нас, Етер дійсно бачив далеке майбутнє—події за багато століть до того, як вони мали відбутися...

Етер був виходцем з царського роду, але в якийсь час його сім'я потрапила в ув'язнення. Батько Етера “прожив... у неволі всі свої дні” (Етер 11:23; див. також 1:6–33, 6:22–27)...

Пізніше сміливець Етер пророкував віч-на-віч цареві Коріантумру, коли Господь наказав Етеру зробити це:

“...І сталося, що Коріантумр не покався, так само, як його домочадці і як народ; і вони намагалися вбити Етера, але він утік від них і знову сховався в ущелині скелі” (Етер 13:20–22)...

Безсумнівно, що душа Етера розривалася, коли він бачив, як народ, який він любив, невпинно рухався до анархії. То була справжня фізична й політична анархія. Згодом ситуація погіршилася до того, що “кожний чоловік з своєю

бандою боровся за те, що він хотів (Етер 13:25)". ("Three Jaredites: Contrasting Contemporaries," *Ensign*, Aug. 1978, 6–8).

Згідно з Писаннями, лише двоє людей пережили страшне знищення Яредійського народу: Коріантумр, цар, якого було попереджено, що настане такий кінець, і Етер, пророк, який проголосив Господнє застереження. Етер запечатав літопис, і скорочення дійшло до нас через руки Моронія. Воно з'явилося в наші дні, щоб свідчити, що ми маємо "служити йому, істинному і єдиному Богові, або інакше [нас] буде зметено геть, коли повнота його гніву зійде на [нас]" (Етер 2:8).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

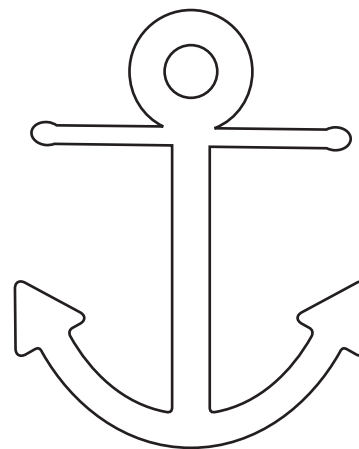
- Віра в Ісуса Христа веде до духовної сили (див. Етер 12:2–22; див. також Євреям 11).
- Господь благословляє нас духовним підтвердженням після того, як ми виявили віру через послух Його заповідям (див. Етер 12:6; див. також Якова 1:12; УЗ 103:12–13).
- Бог дає нам слабкість, щоб ми були смиренними. Якщо ми упокорюємо себе, наша слабкість може перетворитися на силу через Ісуса Христа (див. Етер 12:27, 37; див. також Кн. Якова 4:7; Мороній 10:32).
- Ми повинні мати віру, надію й милосердя, щоб успадкувати місце в цілестіальному царстві (див. Етер 12:28–34; див. також Алма 7:24–25; Мороній 10:18–23).
- В останні дні Єрусалим буде відбудовано, а Новий Єрусалим збудовано на Американському континенті. Під час Тисячоліття обидва вони будуть святими містами, які населятимуть сини дому Ізраїля, омиті "кров'ю Агнця" (див. Етер 13:1–11; див. також 3 Нефій 20:22, 46; УЗ 45:66–67; Уложення віри 1:10).
- Коли ми відкидаємо Бога і Його пророків, Його Дух зникає, і згодом приходить знищення (див. Етер 13:15–25; 14; 15:6, 14–33; див. також Мормон 4:5).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 142–143.

Поради для вчителя

Етер 12:1–22. Віра в Ісуса Христа веде до духовної сили. (25–30 хвилин)

Намалюйте на дошці якір. Запитайте учнів, чим якір служить для човна. Прочитайте Етер 12:1–6 і запитайте:

- З чим пророк Етер порівнював віру?
- Як можна нашу віру в Бога порівняти з якорем під час духовної бурі?
- Прочитайте Мормон 5:18. Хто мав владу над Нефійцями через те, що вони не мали такого якоря?
- Чого навчає Етер 12:5 про духовний якір Яредійців?
- Згідно з віршем 6, чому ми повинні мати віру, перш ніж отримаємо духовне свідчення?

Поясніть, що Мороній навів кілька прикладів людей, для яких якорем був Бог, і те, яке благословення вони отримали завдяки своїй вірі. Попросіть учнів прочитати Етер 12:7–22 й знайти якомога більше таких прикладів. Напишіть приклади на дошці й обговоріть, що в них є спільного. Запитайте: Де ми повинні помістити нашу віру, щоб наші "якорі" були надійними? Попросіть одного з учнів прочитати такий вислів старійшини Річарда Г. Скотта, члена Кворуму дванадцятьох:

"Зробіть Ісуса Христа, вашого Викупителя, якорем у своєму житті. Нехай Вічний Батько і Його Улюблений Син стануть найвищим пріоритетом, важливішим за саме життя, важливішим за улюбленого супутника життя, дітей, чи будь-кого на землі. Нехай їхня воля стане вашим найбільшим бажанням. Тоді все, що ви потребуватимете для щастя, прийде до вас" (in Conference Report, Apr. 1993, 43; or *Ensign*, May 1993, 34).

Обговоріть з учнями, що саме вони можуть зробити, аби Ісус Христос став якорем у їхньому житті. Запропонуйте їм написати короткі приклади з власного життя (або з життя тих, кого вони знають), що показують, як віра стає для них якорем у часи випробувань. Зберіть їхні приклади і поділіться деякими з них з класом, не називаючи імен.

Етер 12:6 (Опанування Писань). Господь благословляє нас духовним підтвердженням після того, як ми виявили віру через послух Його заповідям. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці фразу: *Віра передує чуду*. Запитайте учнів, що означає ця фраза. Запропонуйте їм навести приклади з Писань або власного життя, де людина виявляла віру ще до того, як сталося чудо (застережіть їх, щоб вони не відкривали того, що є надто священним або особистим). Прочитайте й обговоріть Етер 12:6. Зробіть перехресне посилання на Алму 32:21 і обговоріть, як ці два вірші співвідносяться один з одним.

Прочитайте такий вислів Президента Спенсера В. Кімбола, у той час президента Кворуму дванадцятьох:

“Потрібно мати віру,—віру в те, чого не бачиш,—тим молодим людям, які раптово зустрічаються з необхідністю виконувати свої сімейні обов’язки, поставши перед фінансовими труднощами. Необхідно мати віру тій молодій жінці, яка піклується про сім’ю, відмовившись від роботи, особливо коли її молодий чоловік закінчує навчання. Необхідно мати віру, щоб дотримуватися Суботнього дня, коли можна заробити у півтора рази більше, працюючи в цей день, щоб отримати прибуток або продати товар. Необхідно мати велику віру, щоб сплатити десятину, коли бракує грошей, а потреби великі. Необхідно мати віру, щоб поститися й молитися сім’єю та дотримуватися Слова мудрості. Потрібно мати віру, щоб проводити домашнє вчителювання, окружну місіонерську роботу й інше служіння, що вимагає жертви. Необхідно мати віру, щоб відслужити місію повного дня. Але знайте: все це насіння, а врожаєм будуть вірні, віддані сім’ї, духовна впевненість, мир і вічне життя” (*Faith Precedes the Miracle* [1972], 11).

Прочитайте Етер 12:7, звертаючи увагу на благословення, які прийшли до Нефійців внаслідок їхньої віри. Свідчить, що Господь має ті самі благословення для нас і в цей час. Зазначте, що прихід Христа на Американський континент можна порівняти з Другим пришествям. Після того, як нашу віру буде випробувано, а нас знайдено вірними, тоді у цьому житті або в наступному ми побачимо Господа.

Етер 12:27 (Опанування Писань). Бог дає нам слабкість, щоб ми були смиренними. Якщо ми упокорюємо себе, наша слабкість може перетворитися на силу через Ісуса Христа. (10–15 хвилин)

Попросіть учнів подумати над тим, яку слабкість вони хотіли б подолати (їм не потрібно розповідати про це класові). Нагадайте учням, що слабкість і гріх—це різні речі. Запитайте: Що ви ладні віддати або зробити, аби подолати цю слабкість? Попросіть їх прочитати Етер 12:27 і запитайте:

- Які з слабкостей ми маємо внаслідок того, що є смертними?
- Чому, на вашу думку, Господь дає нам слабкості?
- Як ми згодом зможемо подолати ці слабкості й стати сильними?
- Прочитайте Алма 26:11–12. Як ці вірші стосуються принципу, описаного в Етер 12:27?
- Прочитайте Етер 12:37. Згідно з цим віршем, яке благословення отримав Мороній завдяки тому, що визнав свою слабкість?

Прочитайте Етер 12:41, щоб знайти, як, за словами Моронія, ми можемо отримати Божу благодать. Обговоріть з учнями шляхи того, як вони можуть “шукати цього Христа, про якого пророки й апостоли писали”. Заохочуйте учнів обрати, що вони можуть зробити протягом тижня, що допоможе їм шукати Господа й розпочати подолання певних слабкостей.

Етер 12:38–41. Ми повинні “шукати цього Ісуса, про якого пророки й апостоли писали”. (10–15 хвилин)

Напишіть на дошці: *Нефій, Яків, Ісаїя, брат Яреда і Мороній* та запитайте, що спільного у всіх цих людей. Попросіть учнів дослідити 2 Нефій 11:2–3; Етер 3:7–8, 13; 12:38–39, щоб знайти відповідь. Покажіть зображення Спасителя. Запитайте:

- Чому важливо, щоб були люди, які є свідками Спасителя?
- Які інші люди бачили Господа? (Серед відповідей можуть бути такі: Нефійці, які вижили під час знищення [див. 3 Нефій 11:8–10] і Пророк Джозеф Сміт [див. УЗ 76:22–24]).

Прочитайте Етер 12:41 і знайдіть, що саме Мороній рекомендує нам зробити. Запитайте:

- Що означає слово *шукати*?
- Що, на вашу думку, означає шукати Ісуса?
- Яким чином ви відчували Його вплив, коли шукали Його?

Напишіть на дошці такі посилання (не пишіть запропоновані у дужках відповіді). Попросіть учнів прочитати ці вірші, щоб знайти, як ми можемо шукати Ісуса у своєму житті, й написати відповіді на дошці, поруч з посиланнями.

- Повторення Закону 4:29. (Шукайте Господа всім своїм серцем і душею).
- Приповісті 8:17. (Любіть Його й шукайте Його змолоду).
- Учення і Завіти 88:63. (Шукайте Його наполегливо).

Етер 13:1–11. В останні дні Єрусалим буде відбудовано, а Новий Єрусалим збудовано на Американському континенті. Під час Тисячоліття обидва вони будуть святими містами, які населятимуть сини дому Ізраїля, омиті “кров’ю Агнца”. (25–30 хвилин)

Запитайте учнів, у якому місті вони найбільше хотіли б жити. Запитайте, що їм подобається у тому місті й напишіть те, що вони назвуть, на дошці. Попросіть учнів прочитати Мойсей 7:18–21 і сказати, що їм подобається в місті Еноха. Запитайте:

- Чи хотіли б ви жити в ньому? Чому?
- Що сталося з містом Еноха?

Поясніть, що Етер пророкував про три святих міста. Прочитайте Етер 13:2–11, звертаючи увагу на такі запитання:

- Як називаються ці міста? (Новий Єрусалим, який зійде з небес, Новий Єрусалим, збудований в Америці, та Єрусалим давнього Ізраїля, який буде відбудовано).
- Де він буде знаходитися?

Зазначте, що у цих віршах і місто в Америці, і місто Еноха називаються “Новий Єрусалим”. Згідно з Мойсей 7:62–64, місто Еноха об’єднається з Новим Єрусалимом у Америці, і вони стануть одним містом. Щоб допомогти учням побачити, що всі три міста згадуються в Етер 13:2–11, прогляньте вислів Президента Джозефа Філдінга Сміта в коментарі до Етер 13:1–12 у *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122* (р. 143).

Обговоріть з учнями таку ідею: те, як ми живемо, є важливішим за те, де ми живемо. Ми маємо бути святими, щоб жити у святому місті. Прочитайте ще раз Етер 13:10–11 і запитайте:

- Що спільного мають люди обох цих міст?
- Чого це вас навчає про життя під час Тисячоліття, коли “буде нове небо і нова земля”? (в. 9).
- Як ви можете отримати силу Спасителевої Спокути у своєму житті? (див. 3 Нефій 27:19–22).

Прочитайте з учнями Ефесянам 2:19–22; 4:11–15 і обговоріть, як Церква допомагає нам підготуватися до того, щоб стати “співгорожанами святим”.

Етер 13:15–15:33. Коли ми відкидаємо Бога і Його пророків, Його Дух зникає і згодом приходять знищення. (25–30 хвилин)

Прочитайте таку заяву Першого Президентства і Кворуму дванадцятьох:

“Ми попереджаємо, що особи, які порушують завіти цнотливості, які жорстоко поводяться зі своїм подружжям чи з дітьми, або які не виконують свої сімейні обов’язки, одного дня будуть відповідати перед Богом. Крім того, ми попереджаємо, що руйнування сім’ї принесе окремим людям, общинам і народам лихо, яке провіщали стародавні й сучасні пророки” (“Сім’я: проголошення світові”, *Ліягона*, Жовтень 1998, с. 24).

Обговоріть такі запитання:

- Яке застереження стосовно сьогодення дають нам пророки?
- Хто має відчувати занепокоєння, почувши це застереження?
- Яким є “лихо, яке провіщали стародавні й сучасні пророки”? (див. УЗ 45:26–27, 31–33, 41–42, 68–69; 88:87–91).
- Чому є впевненість, що це лихо настане?
- Прочитайте Етер 2:8. Які застереження отримали Яредійці невдовзі після прибуття на Американський континент?
- Прочитайте Етер 13:20–21. Яке застереження Етер дав Коріантумрові?

Прочитайте класом вибрані вірші з Етер 14–15, де йдеться про те, як пророцтва пророків були виповнені. Буде корисним під час читання наголосити такі ідеї:

- Етер 14:21–23. Яредійці “переходили вперед від кровопролиття до кровопролиття”.
- Етер 15:1–6. Хоча Коріантумр нарешті усвідомив, що застереження Етера мають здійснитися, він не міг переконати інших у тому, що ті опинилися в надзвичайно важкому становищі.
- Етер 15:19. Дух залишив людей, і “Сатана мав повну владу над [їхніми] серцями”. Згідно з пророкуванням, їхня злочестивість стала повною, і вони були готові до повного знищення (див. Етер 2:10).

Обговоріть, чому пророки є благословенням у нашому житті. Попросіть учнів написати на аркушах паперу, яким, на їхню думку, є найважливіший з принципів, про які вони дізналися з книги Етера. Що вони можуть робити, аби краще наслідувати Божих пророків. Складіть своє свідчення про те, як важливо йти за пророками. Прочитайте вірші гімну “Ми вдячні Тобі за пророка” або заспівайте його (*Гімни і дитячі пісні*, № 36).

Моронію, останньому з Нефійських пророків, його батько Мормон ввірив священні літописи. Книга Моронія містить його останні слова перед запечатуванням літописів. Мороній після того, як він став свідком знищення свого народу, переховувався від Ламанійців, тому що вони вбивали кожного Нефійця, який не зрікався Христа, а Мороній не зрікався б Його (див. Мороній 1:2–3). Старійшина Джозеф Б. Віртлін, член Кворуму дванадцятьох, навчав: “Життя Моронія є особливо повчальним для виховання наполегливості. Ті перешкоди, які поставили перед ним, можуть здатися нам неймовірними. Він бачив знищення мечем у жадливій війні цілого Нефійського народу через злочестивість людей. Його батька, всіх родичів і друзів було вбито. Він жив самотньо протягом майже двадцяти років; вірогідно, він переховувався і втік від жорстоких Ламанійців, які прагнули позбавити його життя (див. Мормон 8:2–7). Однак він продовжував вести літопис, згідно з повелінням його батька” (in Conference Report, Oct. 1987, 8; or *Ensign*, Nov. 1987, 8).

Вступ

Старійшина Джеффри Р. Холланд, з Кворуму дванадцятьох, писав: “Перше, що Мороній написав у книзі, яка носить його власне ім’я—це віньетки, або, якщо хочете, короткий каталог того, що, як він відчував, необхідно було записати до того, як він помре й сага Книги Мормона, закінчиться. Сюди входять слова Христа Дванадцятьом, коли їм було надано повноваження давати Святого Духа покладанням рук, молитва, якою висвячують священників і вчителів, причасні молитви й настанови щодо того, як тих, кого охрищено, мають приймати до “церкви Христа” і зачисляти до “людей Христа” (*Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 332).

Обряди і їх застосування, описані в Мороній 1–6, ілюструють, що євангелія Ісуса Христа є тією самою в кожному столітті.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

Увага: З молитвою вивчіть кожний запропонований блок Писань і розгляньте принципи, подані в цьому розділі, перш ніж готуватися до уроків.

- Ми маємо завітний обов’язок залишатися непохитними у своїх свідченнях, незважаючи на будь-яку небезпеку, жертву або спокусу, що постануть перед нами (див. Мороній 1:1–3; 4:3; 5:2; 6:1–3).
- Обряди священства—це священні церемонії, за допомогою яких ми вступаємо в завіти з Богом. Вони мають виконуватися належним чином і тими людьми, які мають повноваження від Бога (див. Мороній 2–3; 4:1; 5:1; див. також 3 Нефій 11:21–28).
- Ми приймаємо причастя, щоб поновлювати завіт хрищення і згадувати про Спокуту Ісуса Христа (див. Мороній 4–5; 6:5–6; див. також Мосія 18:8–13; УЗ 20:75–79).
- Члени Церкви повинні зустрічатися разом часто, щоб приймати причастя й зміцнювати один одного духовно. Церковні збори мають проводитися так, як скерує Святий Дух (див. Мороній 6:4–9; див. також УЗ 20:53–55).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 144–145.

Поради для вчителя

Увага: Скористайтеся запропонованими або власними ідеями, коли будете готуватися до викладання цього блоку Писань.

Мороній 1. Ми маємо завітний обов’язок залишатися непохитними у своїх свідченнях, незважаючи на будь-яку небезпеку, жертву або спокусу, що постануть перед нами. (20–25 хвилин)

Прочитайте такий вислів старійшини Джозефа Б. Віртліна, члена Кворуму дванадцятьох:

“Багато років тому великі зграї вовків ширяли в багатьох місцях України, що робило подорожування у цій частині світу небезпечним. Ці вовчі зграї були безстрашними. Вони не боялися ні людей, ні жодної зброї, наявної в той час. Єдине, що, як здавалося, наводило на них страх, був вогонь. Згодом подорожуючі, які опинилися далеко від міст, почали розводити великі багаття й підтримували в них вогонь протягом всієї ночі. Поки горів вогонь, вовки трималися на відстані. Але як тільки багаття давали затухнути й воно згасало, вовки наближались, щоб напасти. Подорожуючі розуміли, що ревуче багаття, яке вони розводили й підтримували, служить не тільки для того, щоб створити зручності й затишок. Йшлося про виживання. (Див. Mary Pratt Parrish, ‘Guardians of the Covenant,’ *Ensign*, May 1972, p. 25.)

Нам не потрібно захищатися від вовчих зграй, коли ми подорожуємо дорогами життя в наш час, але в духовному розумінні ми дійсно зустрічаємося з бродячими вовками Сатани у вигляді спокуси, зла й гріха. Ми живемо в небезпечні часи, коли ці ненаситні вовки бродять духовними просторами в пошуках тих, хто слабкий у вірі або нестійкий у переконаннях. [Див. 1 Петра 5:8; УЗ 122:6]. Ми всі можемо зазнати нападу. Однак ми можемо зміцнити себе, використовуючи захист палаючого свідчення, якщо, подібно до багаття, воно належним чином збудоване й ретельно підтримується.

Шкода, але дехто в Церкві може щиро вірити, що їхнє свідчення—це багаття, в якому реве вогонь, але насправді то лише щось трохи більше за слабке мерехтіння свічки. Їхня вірність більше схожа на звичку, а не на святість, а пошуки праведності майже завжди відходять на другий план, поступаючись пошукам власної вигоди або задоволення. З таким тьмяним вогником захисного свідчення ці мандрівники на дорогах життя легко стануть здобиччю вовків Ворога” (in Conference Report, Oct. 1992, 45–46; or *Ensign*, Nov. 1992, 34).

Прочитайте Мороній 1:1–3 й обговоріть наступні запитання:

- Перед якими ворогами постав Мороній?
- Як, на вашу думку, загрозу фізичної смерті, перед якою він постав, можна порівняти з загрозою духовної смерті, про яку застерігав старійшина Віртлін?
- Як свідчення Моронія захистило його?
- На які жертви він повинен був піти, щоб залишитися вірним своєму свідченню?
- Про що ви можете дізнатися стосовно свідчення й зобов'язання на прикладі Моронія?
- Прочитайте Мороній 1:4. Що цей вірш додає до вашого розуміння сили свідчення Моронія?

Прочитайте таке пророцтво, виголошене в 1867 році президентом Гебером С. Кімболом, який був членом Першого Президентства:

“Дозвольте вам сказати, що багато з вас побачать часи, коли ви зазнаєте всіх труднощів, випробувань і переслідувань, які тільки можна знести, а також матимете багато нагод показати, що ви вірні Богові та його роботі. Ця Церква має перед собою багато закритих сфер, через які їй необхідно пройти, перш ніж роботу Бога буде увінчано перемогою...

...Настане час, коли жоден чоловік чи жодна жінка не зможуть вистояти в позиченому світлі. Кожний змушений буде йти за тим світлом, що в ньому самому. Якщо ви його не матимете, як ви вистоїте” (in Orson F. Whitney, *Life of Heber C. Kimball* [1945], 449–450).

Обговоріть такі запитання:

- Що, на вашу думку, означає “вистояти в позиченому світлі”?
- Чому ми не зможемо вистояти в позиченому світлі?
- Які є приклади з Писань, що описують людей із сильним свідченням?

Заохочуйте учнів бути непохитними у свідченні. Поділіться наступним висловом старійшини Джозефа Б. Віртліна:

“Я пропоную вам три ідеї, які збільшать полум'я особистого свідчення як захист від вовків Злодія, які кружляють навколо нас, загрожуючи нашій духовній безпеці.

По-перше, упевніться, що ваше свідчення буде стійким на твердій основі віри в Господа Ісуса Христа...

Маючи цю віру за якір, ми готові до другої ідеї—це однієї в'язанки дров до багаття нашого свідчення. Це—смирненне, щире покаяння. Небагато речей гасять горіння Святого Духа в серці будь-якої людини швидше, ніж це робить гріх...

Моя третя пропозиція: ми маємо наслідувати приклад Спасителя. Він установив взірєць.

Займаючись будь-якою справою, за будь-яких умов ми можемо запитати себе, що зробив би Ісус, а потім відповідно з цим визначити власний шлях” (in Conference Report, Oct. 1992, 47–48; or *Ensign*, Nov. 1992, 35–36).

Закличте учнів робити те, що вимагається, аби побудувати сильні, яскраві свідчення.

Мороній 2–3. Обряди священства—це священні церемонії, за допомогою яких ми вступаємо в завіти з Богом. Вони мають виконуватися належним чином і тими людьми, які мають повноваження від Бога. (20–25 хвилин)

Запропонуйте кільком носіям Ааронового священства у вашому класі взяти участь в обговоренні біля дошки. Поставте їм такі запитання й дозвольте учням ставити їм інші запитання стосовно священства.

- Що ви відчували, коли отримували священство Ааронове?
- Який чин священства ви зараз маєте?
- Хто висвятив вас у цей чин?
- Які обов'язки або зобов'язання ви маєте у священстві?
- Чому, на вашу думку, важливо звеличувати ваші поклонання у священстві?
- Наскільки важливим є священство у вашому житті? Чому?

Запитайте клас: Яким чином молоді жінки можуть отримати обіцяні благословення священства?

Запропонуйте класу прочитати Мороній 2–3 й поставте подані запитання. (Якщо дозволяє час, ви можете також вивчити вказані вірші).

- Які вірші в Мороній 2–3 навчають, що священство має надаватися покладанням рук? (див. також Уложення віри 1:5).
- Який ви можете навести доказ, що молитви, які супроводжують висвячення у священство, надихає Дух? (див. УЗ 20:60).
- Які обов'язки були дані священству в цих розділах?
- Як ці обов'язки можна порівняти з тими, що їх мають священники і вчителі в наш час? (див. також УЗ 20:46–59).
- Чому важливо, щоб того самого взірця дотримувалися в наш час? (див. також Уложення віри 1:6).

Мороній 4–6. Ми приймаємо причастя, щоб поновлювати завіт хрищення і згадувати про Спокуту Ісуса Христа. (20–25 хвилин)

Скажіть учням: Уявіть, що ви священник на причасних зборах. Ви щойно розламали хліб, стали на коліна, щоб промовити причасну молитву і раптом усвідомили, що картки, з якої ви завжди читали молитву, немає.

- Що б ви зробили?
- Як Писання могли б вам допомогти?
- Де в Писаннях ви можете знайти причасні молитви? (Мороній 4–5; УЗ 20:77, 79.)
- Яке слово в Писаннях вам потрібно змінити, коли ви промовляєте молитву, благословляючи воду?

Скажіть учням: Уявіть, що ви прийшли на причасні збори. Щойно відспівали причасний гімн, і кожен приготувався слухати молитву благословення причастя.

- Про що ви думаєте?
- Яких речей, що вас відволікають, ви намагаєтесь уникнути?
- Що допомагає вам зосередитися на Спасителі?

Запропонуйте учням подумати, як часто і наскільки сильно вони відчувають Дух Господа під час причастя.

Скажіть учням: Уявіть, що диякон якраз приніс причастя до того місця, де ви сидите і ви збираєтесь прийняти його.

- Які обіцяння ви збираєтесь дати?
- Які благословення ви можете отримати в цьому випадку?
- Чому цей обряд важливий для вас?
- Що ви можете робити, щоб причащення збагатило ваш досвід?

Запропонуйте учням прочитати Мороній 4–5, щоб знайти обіцяння, які ми даємо, коли приймаємо причастя, та

обіцяння, які дає Господь у відповідь. Запропонуйте учням поміркувати над важливістю причастя. Запитайте: Що може зробити носій Ааронового священства, щоб допомогти іншим зробити причастя більш значущим?

Дайте кільком учням дві віршовки. Дайте їм тридцять секунд, щоб зв'язати дві віршовки, використовуючи будь-який вузол. Нехай учні покажуть вузли. Запитайте клас, якому з вузлів вони довіряли б найбільше, якби їх треба було рятувати за допомогою цієї віршовки. Поясніть, що, подібно вузлу, завіти, які ми складаємо з Господом “зв'язують” або “прив'язують” нас до Нього. Запитайте:

- Чому важливо бути прив'язаним до Господа?
- Оскільки ми всі потребуємо Спокути, щоб спастися від гріхів, наскільки міцний “вузол” або завіт між вами й Господом вам хотілося б мати?
- Яким чином гідне приймання причастя зміцнює наші завітні стосунки зі Спасителем?
- Як може поглиблення розуміння причастя зміцнити ваш зв'язок з Ісусом Христом?

Прочитайте вірші якогось причасного гімну або заспівайте його, заохочуючи учнів глибше відчувати святість причащення.

Мороній 6:4–9. Члени Церкви повинні зустрічатися разом часто, щоб приймати причастя й зміцнювати один одного духовно. Церковні збори мають проводитися так, як скеровує Святий Дух. (20–25 хвилин)

Попросіть учнів прочитати такий вислів Президента Гордона Б. Хінклі:

“Пророк Джозеф Сміт проголосив: “Після всього, що було сказано, найбільшим і найважливішим обов'язком є проповідання Євангелії” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 113)...

Кожен Президент Церкви після Джозефа Сміта торкався цього важливого питання.

Величною є наша робота, величною є відповідальність у пошуках тих, кого навчати. Господь дав нам заповідь навчати євангелії кожне творіння...

Знайшовши й охрестивши новонаверненого, ми отримуємо завдання товаришувати з ним і зміцнювати його свідчення про істинність цієї роботи. Ми не можемо дозволити, щоб він просто зайшов у одні двері й вийшов через інші. Приєднатися до Церкви—це дуже серйозно. Кожен навернений бере на себе ім'я Христа, і це означає обіцяння дотримуватися Його заповідей. Але шлях до Христа може бути нелегким. Якщо не буде теплих і сильних рук, щоб привітати наверненого, якщо не буде вияву любові й турботи, то він почне розмірковувати над кроком, який зробив. Якщо не буде дружніх рук і щирих сердець, щоб привітати його й супроводжувати протягом усієї дороги, він може відійти.

Немає й найменшого сенсу в місіонерській роботі, якщо ми не зосереджені на остаточному результаті своїх зусиль. Ці два пункти мають бути нерозлучні. Новонавернені є дуже цінними. Кожен навернений є сином або донькою Бога. Кожен навернений—це велика й серйозна відповідальність. Абсолютно необхідно, щоб ми піклувалися про тих, хто став частиною нас” (“Find the Lambs, Feed the Sheep,” *Ensign*, May 1999, 107–108).

Поділіть клас на чотири групи. Призначте першій групі роль новонаверненого, другій—місіонера, третій—члена приходу й сусіда новонаверненого, а четвертій—провідника священства чи Товариства допомоги. Запропонуйте учням прочитати Мороній 6:1–6 і поміркувати над тим, чого цей уривок навчає з точки зору особи, яку представляє їхня група. Обговоріть з класом такі запитання:

- Про що ви дізналися з цих віршів стосовно відповідальності новонаверненого, того, хто є його ближнім, місіонера або провідника приходу?
- Чому, на вашу думку, людині, яка охристилася, важливо мати “розбите серце і упокорений дух” і щиро покаятися? (в. 2).
- Що може зробити місіонер, щоб бути впевненим у тому, що охрищена людина дійсно бере “на себе ім’я Христа, маючи рішучість служити Йому до кінця”? (в. 3).
- Що може для новонаверненого зробити домашній учитель або візитний учитель, сусід або друг, щоб допомогти цій людині переконатися в тому, що про неї “пам’ятають”, “насичують добрим словом Бога”, утримують на “правильному шляху” і є “постійно пильними до молитви, покладаючись тільки на заслуги Христа”? (в. 4).
- Чому, на вашу думку, Господь заповідав Церковним провідникам знати кількість та імена новонавернених? (див. в. 4).
- Як проведення регулярних церковних зборів і обговорення стану благополуччя душі кожного члена Церкви допомагає новонаверненим? (див. в. 5).
- Які ще обов’язки, зазначені в Мороній 6:7–9, можуть допомогти всім членам Церкви прийти до Христа?
- Чому, на вашу думку, Мороній включив ці вчення до золотих пластин?

Вступ

Перш ніж закінчити літопис Книги Мормона своїм власним свідченням, Мороній включив два листи й могутню проповідь свого батька про віру, надію й милосердя. Ця проповідь адресована тим, “хто з церкви, хто є миролюбними послідовниками Христа”, яких Мормон розпізнавав через їхню “миролюбну ходу з дітьми людськими” (Мороній 7:3–4). Хвилюючі слова Мормона проливають світло на деякі фундаментальні євангельські вчення. Вони дають нам зразок, який мають наслідувати всі, щоб отримати всі благословення Божого царства.

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Бог приймає наше служіння, якщо ми здійснюємо його з щирим наміром (див. Мороній 7:5–14; див. також УЗ 64:33–35).
- Кожна людина, народжена на світ, отримує Світло Христа, яке допомагає розсудити між добром і злом (див. Мороній 7:12–19).
- Віра, надія й милосердя—це дари Духа, дані тим, хто смиренно приходять до Христа (див. Мороній 7:20–48; див. також Матвій 22:36–40; 1 Коринтянам 13).
- Завдяки Спокуті Христа діти, які вмерли, не досягнувши віку підзвітності, спасенні. За будь-які помилки, допущені малими дітьми, заплачено Спокутою, отже ці діти не потребують хрищення (див. Мороній 8:4–23; див. також УЗ 29:46–47; 68:25–27).
- Люди, які перестають іти за Господом, можуть стати дуже злочестивими у короткий проміжок часу. Незалежно від того, наскільки люди стали закам’янілими, нам слід продовжувати допомагати їм прийняти євангелію й жити за нею (див. Мороній 9; див. також Мормон 3:11–12; 4:11–12; 5:1–2).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 145–149.

Поради для вчителя

Мороній 7:5–14. Бог приймає наше служіння, якщо ми здійснюємо його з щирим наміром. (20–25 хвилин)

Покажіть ілюстрацію “Служити один одному” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 615) або іншу ілюстрацію, на якій зображено служіння. Запитайте:

- Чому, на вашу думку, важливо служити один одному?
- Яке служіння багато для вас значить?
- Які почуття ви маєте до тих, хто служив вам? кому служили ви?

Покажіть ілюстрацію ще раз і попросіть учнів уявити, що на ній зображено; як вони виконують служіння.

Запитайте, що, на їхню думку, відчувала б людина, якій вони служать, якби почула, що саме вони кажуть:

- “Я б хотів, щоб батьки не спонукали мене здійснювати це служіння”.
- “Я впевнений, що нам заплатять за всю цю роботу”.
- “Я сподіваюся, що мої друзі помітять, як багато я працюю. Мені справді дуже хочеться сподобатися їм”.
- “Я не розумію, чому повинен виконувати цю роботу.”
- “Хіба ці люди не можуть самі справитися зі своїми проблемами?”

Обговоріть такі запитання:

- Яке значення мають наші наміри, коли ми здійснюємо служіння?
- Чому, на вашу думку, Господь цікавиться нашими намірами так само, як і нашими вчинками?

Прочитайте Мороній 7:1–4 й запитайте, хто тут промовляє й до кого. Прочитайте Мороній 7:5–10 і обговоріть такі запитання:

- Чого Мормон навчає про “щирі наміри”, які є протилежністю тому, щоб давати з “неохотою”? (вв. 6–7).
- Як Бог ставиться до служіння, яке здійснюється неохоче? Чому, на вашу думку, це так?
- Чому, на вашу думку, служіння є важливою частиною євангелії?

Прочитайте Мороній 7:11–14 і зверніть увагу на аналогію, якою скористався Мормон, щоб описати людей, які служать і моляться з щирими намірами. Запитайте:

- Як людина, яка служить неохоче, подібна до гіркого джерела?
- Про що ще ви дізналися з цих віршів?
- Про що застерігає нас Мормон у вірші 14?
- Як ми можемо застосувати це вчення у власному житті? у наших сім'ях?

Напишіть на дошці наступний вислів старійшини Далліна Х. Оукса, члена Кворуму дванадцятьох: “Служіння є завітним обов'язком усіх членів Церкви Ісуса Христа” (in Conference Report, Oct. 1984, 13; or *Ensign*, Nov. 1984, 12). Напишіть на дошці поданий нижче перелік мотивів служіння й запитайте учнів, який з них є вищим, а який нижчим мотивом:

- Багатства або почесті
- Гарне товариство
- Страх покарання
- Обов'язок або відданість
- Надія на вічну нагороду
- Милосердя, чиста любов Христа

Поділіться наступними уривками з промови старійшини Далліна Х. Оукса. Зупиняйтеся і при потребі обговорюйте з учнями його коментарі.

“Люди служать один одному з різних причин. Одні причини кращі, інші—гірші. Хоча ніхто з нас у кожному випадку не служить постійно лише з однієї—єдиної причини. Оскільки ми недосконалі істоти, більшість з нас, очевидно, служить з кількох причин одразу, і в процесі нашого духовного зростання поєднання цих причин кожного разу може бути різним. Але всі ми повинні прагнути керуватися в служінні найвищими й найкращими мотивами...”

Хтось може служити, сподіваючись на земну винагороду... Інші можуть служити з метою отримання почесностей, популярності або влади у світі...

Іншою причиною для служіння, можливо, більш гідною, ніж перша, але схожою на ту, яка відноситься до категорії служіння з метою отримання земної винагороди, є причина, що мотивується особистим бажанням отримати гарне товариство...

Перші дві причини для служіння є не тільки егоїстичними, але навіть егоцентричними; вони негідні святого... Причини, спрямовані на земні винагороди, набагато нижчі по своїй суті й винагороді, ніж інші причини, про які я говоритиму далі.

Хтось може служити через страх покарання... Служіння через страх покарання є нижчим із кращих мотивів.

Інші люди можуть служити з почуття обов'язку або відданості друзям, чи сім'ї, чи традиціям... Ті, хто служать з почуття обов'язку або відданості якимось хорошим справам, є хорошими й благородними чоловіками й жінками на цій землі.

Різновид щойно описаного служіння гідний похвали й безсумнівно заслуговує на благословення, особливо, якщо справа виконується добровільно і з радістю...

...Але все ж є вищі причини для служіння.

Однією з таких вищих причин для служіння є надія на вічну винагороду. Ця надія—сподівання насолоджуватися плодами нашої праці—вона є одним з найпотужніших джерел мотивації. Приводом для служіння обов'язково є віра в Бога й відданість Його пророцтвам...

Останній мотив, про який я говоритиму, на мою думку, є найвищою підставою з усіх. Стосовно служіння вона є тим, що в Писаннях називається “путь іще кращ[а]” (1 Коринтянам 12:31).

“Милосердя є чиста любов Христа” (Мороній 7:47). Книга Мормона навчає нас, що ця чеснота є “величн[и]ш[о]ю над усе” (Мороній 7:46)...

Щоб ваше служіння було найбільш дієвим, воно має здійснюватися заради любові до Бога й любові до його дітей...

Цей принцип—служити заради любові до Бога й любові до ближніх, а не заради отримання особистих вигод або інших нижчих мотивів—визнається найвищим стандартом...

Служити всім своїм серцем і розумом є для нас складним завданням. Таке служіння має бути вільним від егоїстичних амбіцій. Його мотивом має бути лише чиста любов Христа” (in Conference Report, Oct. 1984, 14–16; or *Ensign*, Nov. 1984, 13–15).

Запропонуйте учням поділитися думками стосовно того, як вони можуть розвивати кращі мотиви для служіння. Прочитайте Мороній 7:48, а потім прочитайте таке висловлювання Президента Меріона Г. Ромні, який був членом Першого Президентства:

“Дехто може запитати: “Як знайти праведні почуття, коли віддаєш? Як подолати в собі неохочість? Як набути *“чисту любов Христа?”* Таким людям я відповів: “Вірно виконуйте всі заповіді, будьте самовідданими, піклуйтеся про свої сім’ї, служіть у церковних покликаннях, виконуйте місіонерську роботу, сплачуйте десятину й пожертви, вивчайте Писання—і цей перелік можна далі продовжувати. Коли ви загубите себе в цьому служінні, Господь доторкнеться до вашого серця, пом’якшить його й поступово дасть вам почуття, якими він благословив людей за часів царя Веніямина. Ці почуття надихнули їх сказати: “Так, ми віримо всім словам, які ти сказав нам; і ми знаємо також про їхню надійність та істинність через Духа Господа Вседержителя, який звершив сильну зміну в нас, або в наших серцях, і ми вже не маємо бажання чинити зло, але постійно чинити добро”. (Мосія 5:2.)” (in Conference Report, Oct. 1981, 131–132; or *Ensign*, Nov. 1981, 93).

Заохочуйте учнів прагнути служити заради любові до Бога й інших людей..

Мороній 7:12–19 (Опанування Писань, Мороній 7:16–17). Кожна людина, народжена на світ, отримує Світло Христа, яке допомагає нам розсудити між добром і злом. (30–35 хвилин)

Обговоріть з класом такі запитання:

- Чому, на вашу думку, Бог ніколи не примусить вас чинити добро?
- Чому, на вашу думку, Сатана не може змусити вас чинити зло?

Нехай учні прочитають Мороній 7:12–13 і знайдуть слова, що вказують, як саме Бог і як саме Сатана схиляють нас слідувати за ними. Запитайте:

- Чого вас навчають про Бога і про Сатану слова “запрошує” і “принаджує”?

- Чому, на вашу думку, Господь хоче принадити, або переконати вас чинити добро?
- Прочитайте 2 Нефій 2:27, 29. Згідно з цими віршами, яким є намір Сатани?
- У чому полягає різниця між принаджуваннями Бога і принаджуваннями Сатани?

Запитайте учнів, яке з названих рішень “від Бога”, а яке “від Сатани”:

- Читати *Ліягону*
- Читати порнографічний журнал

Запитайте, чи легко прийняти рішення в цьому питанні, і чому. Попросіть навести приклади того, коли дуже важко вибрати між добром і злом, і обговоріть їх з класом. (Одним з прикладів може бути фільм, який широко рекламують як кращу картину року, але в ній багато сексуальних сцен і богохульства).

Свідчіть, що Господь дав кожному з нас дар, який допомагає розсудити між добром і злом. Прочитайте Мороній 7:14–15 і першу частину вірша 16, зупинившись після фрази “щоб ви відрізняли добро від зла”. Свідчіть, що Дух Христа є тим даром.

Нехай учні прочитають Мороній 7:16–19, звертаючи увагу на те, чого ці вірші навчають про вибір. Запитайте:

- Що справило на вас враження у цих віршах?
- Що нам слід використовувати, щоб визначитися у виборі?
- Як ця порада допомагає вам?
- Як це відкриває зацікавленість Бога у вашому рішенні та свідчить про його любов до вас?

Щоб допомогти учням краще зрозуміти, що таке Дух Христа, прочитайте й обговоріть Учення і Завіти 84:44–47; 93:12, 16–20, 26–28. Нехай учні зроблять перехресне посилання цих віршів на Мороній 7:16.

Запропонуйте учням назвати декілька популярних фільмів, телевізійних шоу, пісень або журналів. Обговоріть наступні запитання:

- Які з них, на вашу думку, “[запрошують] творити добро й перекону[ють] вірити в Христа”?
- Як Господні норми можна порівняти зі стандартами, встановленими світом, стосовно цих видів розваг?
- Як принципи, описані в Мороній 7:16–19, допомагають вам вирішити, що саме читати, дивитися або слухати?

Прочитайте розділ, що стосується засобів масової інформації в буклеті *Заради зміцнення молоді* ([1990], 11–12), і запитайте: Яким чином учення Мормона можна порівняти зі стандартами з цього буклету?

Поділіться таким висловлюванням Президента Езри Тейфта Бенсона:

“Скористуймося нормами, вказаними [Мормоном], щоб розсудити, що саме ми читаємо, яку музику слухаємо, які розважальні програми дивимося, над чим розмірковуємо [див. Мороній 7:13, 17]. Будьмо більш подібними до Христа” (in Conference Report, Apr. 1986, 100; or *Ensign*, May 1986, 78).

Нехай учні послухають про взірць того, як саме слід робити правильний вибір. Прочитайте їм цей вислів Президента Говарда В. Хантера:

“Наслідуймо Божого Сина в усьому й на всіх дорогах життя. Зробімо Його своїм взірцем і своїм провідником. При кожній нагоді ми маємо запитувати себе: “А що зробив би Ісус?”, а потім бути більш сміливими, щоб діяти згідно з відповіддю. Ми повинні наслідувати Христа у найкращому розумінні цього слова. Ми маємо здійснювати Його роботу так само, як Він здійснював Батькову... Наскільки дозволяють наші земні сили, ми повинні докласти всіх зусиль, щоб стати такими, як Христос—єдиний досконалий і безгрішний взірць, якого тільки бачив цей світ” (in Conference Report, Apr. 1994, 84; or *Ensign*, May 1994, 64).

Заохочуйте учнів наслідувати цей приклад.

Мороній 7:20–48. Віра, надія й милосердя—це дари Духа, дані тим, хто смиренно приходить до Христа. (40–45 хвилин)

Напишіть подані слова, посилання й вислови на окремих аркушах паперу й помістіть їх у три коробки, оформлені у вигляді подарунка (або у щось інше).

Коробка 1	Віра Мороній 7:20–39 Алма 32:21–22
Коробка 2	Надія Мороній 7:40–43 Етер 12:4 Євреям 6:11–19 “Віра, як навчав Мормон, веде до надії—надії особливої, пов’язаної з Богом. Це слово часто зустрічається, щоб передати певні сподівання—бажання, якщо хочете. Але те значення, в якому воно використовується в Книзі Мормона, є дуже особливим і є природним наслідком віри людини в Христа... Якою є природа цієї надії? Певно, що вона є чимось набагато більшим за мрії. Вона означає мати “надію через спокуту Христа й силу його воскресіння, воскреснути до життя вічного, і це через вашу віру в нього згідно з його обіцянням” [Мороній 7:41]. Таким є в теології значення надії, в послідовності віра—надія—милосердя. Пам’ятаючи про це значення,

можна ясно прочитати в Моронії 7:42: “Якщо людина матиме віру [в Христа і його спокуту] вона повинна мати [внаслідок цього] надію [на обіцяння Воскресіння, тому що обидві ці складові нерозривно поєднані]; бо без віри [в спокуту Христа] не може бути ніякої надії [на Воскресіння]”. (Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 334–335).

Коробка 3
Милосердя
Мороній 7:44–48
1 Коринтянам 13

Покажіть учням коробочки (не відкривайте їх поки). Нехай учні прочитають Учення і Завіти 46:7–9, 11–12, 26 і знайдуть відповіді на наступні запитання:

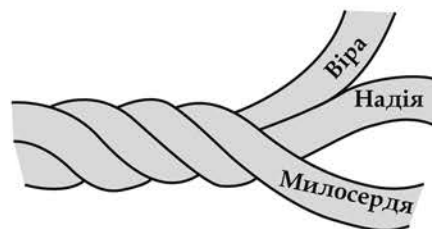
- Звідки приходять дари Духа?
- Скільки дарів отримує кожна людина?
- Чи повинні ми прагнути дарів Духа?
- З якою метою даються дари Духа?

Скажіть учням, що дари Духа можуть допомогти уникнути обману Сатани й допоможуть нам зрозуміти підказки Господа. Поясніть, що в Моронії 7:5–19 Мормон дає пораду стосовно того, як ми можемо розсудити між добром і злом. У віршах 20–48 Мормон навчає про три дари Духа, які допоможуть нам “сприйня[ти] все добре” (в. 20). Запитайте учнів, що означає “сприйняти” щось. Нехай вони прочитають вірш 1. Запитайте в них, про які дари Духа говорив Мормон.

Поділіть учнів на три групи. Дайте кожній групі одну з коробочок, загорнутих у вигляді подарунка. Запропонуйте групам відкрити їхні подарунки і знайти дари Духа, а також вивчити Писання (й вислови) про вказаний дар. Напишіть на дошці наступні запитання й попросіть учнів знайти відповіді, коли вони вивчатимуть матеріал. Як тільки вони закінчать, обговоріть з класом такі запитання.

- Про які щонайменше дві істини стосовно цього дару ви дізналися?
- Як розуміння цих істин може бути благословенням для вас?
- Чому цей дар є важливим?
- Що ми можемо робити, щоб зміцнити цей дар у своєму житті?

Покажіть учням скручену чи сплетену мотузку або намалюйте на дошці поданий нижче малюнок.

Скажіть учням, що мотузку зроблено з ниток, переплених між собою. Кожна нитка зміцнює іншу. Свідчіть,

що віра, надія й милосердя подібні до цього. Вони взаємозалежні й зміцнюють одна одну. Заохочуйте учнів отримувати й зміцнювати ці дари в своєму житті.

Мороній 7:45–48 (Опанування Писань, Мороній 7:45). Милосердя—це чиста любов Христа.

(15–20 хвилин)

За день чи два до уроку запропонуйте учням відшукувати в житті акти служіння. Коли ви почнете урок, запитайте учнів, які акти служіння вони спостерігали.

Обговоріть наступні запитання:

- Які акти служіння справили на вас враження? Чому?
- Яку користь отримала людина, якій служили?
- Як, на вашу думку, людина, яка служила, могла також отримати від цього користь?

Прочитайте Мороній 7:45–48 і запитайте, яким чином вчинки служіння, свідками яких вони були, є подібними до описаного Моронієм милосердя.

Скажіть учням, що милосердя означає більше, ніж акт служіння. Запропонуйте одному з учнів прочитати такий вислів старійшини Джеффри Р. Холланда:

“Одним [із значень милосердя або “чист[ої] любов[і] Христа”] є різновид милосердя, прощаючої любові, яку повинні виявляти один до одного учні Христа ...

Однак більшим визначенням “чист[ої] любов[і] Христа” є не те, що ми, як християни, намагаємося (в основному безуспішно) виказати іншим, але скоріше те, що Христос з великим успіхом виявляє до нас. *Істинне милосердя бачили лише раз. Воно було досконало й бездоганно явлено нам у невичерпній, найбільшій і спокутній любові Христа до нас... Це те милосердя, Його чиста любов до нас, без якої ми були б ніщо, найбезнадійнішими, найнещаснішими з усіх чоловіків та жінок. Дійсно, ті, хто матиме благословення цієї любові в останній день,—Спокуту, Воскресіння, вічне життя, вічне обіцяння,—з нами справді все буде добре.*

Це жодним чином не применшує заповідь, що ми повинні докладати зусиль, розвиваючи таку любов до інших людей. Нам слід “молит[ися] Батькові з усією енергією [нашого] серця, щоб [нас] було сповнено цією любов’ю” [Мороній 7:48; див. також 1 Коринтянам 13:4–5, 7–8]... Як жив Христос, так маємо жити ми, і як любив Христос, так маємо любити ми. Але “чиста любов Христа”, про яку говорив Мормон, в точності тим і є—Христовою любов’ю. З цим божественним даром, з цією викупительною нагородою ми маємо все; без неї у нас немає нічого й зрештою ми є нічим, окрім того, що в кінці стаємо “дияволами [і] ангелами диявола” [2 Нефій 9:9] (*Christ and the New Covenant*, 336–337).

Запитайте:

- Як вислів старійшини Холланда поглибив ваше розуміння милосердя?
- Чому, на вашу думку, милосердя є таким важливим? Чому воно є найбільшим з усіх дарів?

Нехай учень прочитає Мороній 7:45–48 всьому класу, але попросить його заміняти слово *милосердя* словом *Спокута* кожного разу, коли воно зустрічатиметься. Запитайте: Чого ці вірші, прочитані таким чином, навчають вас про Спокуту?

Заохочуйте учнів наслідувати приклад Ісуса Христа, коли вони служать іншим. Заохочуйте їх також прагнути чистої любові Христа у тому розумінні, про яке говорив старійшина Холланд, застосовуючи силу Спокути у своєму житті.

Мороній 8:4–23. Завдяки Спокуті Ісуса Христа діти, які вмерли, не досягнувши віку підзвітності, спасенні. За будь-які помилки, допущені малими дітьми, заплачено Спокутою, отже, ці діти не потребують хрищення. (30–35 хвилин)

Принесіть у клас кілька малюнків, на яких зображено малих дітей, у тому числі “Христос і діти” (Набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” № 216) або подібний малюнок. Запитайте учнів:

- Як ви бачили кумедні або цікаві речі, що їх робили малі діти?
- Чому, на вашу думку, Спаситель просив нас стати, як малі діти? (див. 3 Нефій 11:38).
- Що, на вашу думку, Ісус Христос відчуває до малих дітей?
- Чому, на вашу думку, Спаситель так любить їх?

Скажіть, що Книга Мормона пояснює кілька важливих учень стосовно дітей. Розуміння цих учень допоможе учням, коли вони матимуть власних дітей, і коли вони навчатимуть євангелії інших.

Призначте кожному з учнів один з таких прикладів (якщо необхідно, дайте один і той самий приклад кільком учням). Нехай учні прочитають Мороній 8:1–24 і знайдуть учення, що стосується їхнього прикладу. Нехай вони також прочитають Учення і Завіти 29:46–50; 68:25–27. Коли вони закінчать, прочитайте приклади всім учням. Зупиняйтеся після кожного прикладу і запрошуйте учнів, яким призначено той приклад, розповісти, використовуючи істини з Мороній 8, як би вони повелися в даній ситуації.

1. Ви щойно познайомилися з молодим подружжям, у якого в автомобільній катастрофі загинув чотирирічний син. У них є багато запитань, особливо їх цікавить, що тепер станеться з їхнім сином.
2. Новонавернений чоловік погоджується, що хрищення восьмирічних дітей—це гарна думка, але не розуміє, чому на цьому вченні так сильно наголошують.

Він запитує: “Хіба є якась різниця, якщо людина охреститься, коли їй вісім місяців, чи вісім років, чи вісімдесят?”

3. Як місіонер ви зустрічаєтеся з людиною, яка щиро прагне істини. Вона пояснює вам, що протягом життя її вчили, що малі діти народжуються нечистими через провину Адама. Ця особа впевнена, що коли немовлята вмирають, не будучи хрищеними, вони вмирають “нечистими” й потрапляють до пекла.
4. Ваш учитель семінарії запитує: “Яким чином віра в хрищення немовлят є виявом браку розуміння Сполуки Ісуса Христа?”
5. Вас попросили виступити з двохвилинною промовою перед дітьми Початкового товариства на тему “Ісус Христос має досконалу любов до маленьких дітей”.
6. Під час зборів Товариства допомоги одна з сестер запитує, як малі діти можуть бути безгрішними. Вона розповідає, що її шестирічний син зробив щось дуже погане навіть після того, як вона пояснила, чому так не слід чинити. Вона впевнена, що син все усвідомлював. Вона не розуміє, чому це не буде зараховано йому як гріх.
7. Ваша подруга розповідає вам, що має брата з хворобою Дауна і завжди чула, що люди, народжені з певними розумовими вадами “не підзвітні”. Вона вважає, що їм гарантовано місце в цілестяльному царстві, як і тим дітям, які помирають раніше восьмирічного віку. Вона запитує, чи знаєте ви, де в Писаннях викладене це положення вчення.

Складіть власне свідчення про любов Бога до маленьких дітей. Прочитайте Мосія 3:19; 3 Нефій 11:38 і скажіть учням, що нам заповідано стати такими, як малі діти. Заохочуйте учнів розвивати якості, подібні до дитячих, про які згадується в Писаннях, і ставати знову вільними від гріха через покаяння.

Мороній 9. Люди, які перестають іти за Господом, можуть стати дуже злочестивими за короткий проміжок часу. Незалежно від того, наскільки люди стали закам’янілими, нам слід продовжувати допомагати їм прийняти євангелію й жити за нею.

(20–25 хвилин)

За день чи два до уроку зніміть з банана (або іншого плоду) шкірку, і дайте йому зіпсуватися. Під час уроку покажіть зіпсований банан і свіжий банан у шкірці. Запитайте:

- Яка різниця між цими двома бананами?
- Що призводить до зіпсування бананів?
- За який час, на вашу думку, зіпсувався цей банан?

Нехай учні порівнюють цей плід з людьми. Прочитайте Мороній 9:11–14 і скажіть учням, що ці вірші описують тривогу Мормона за духовний занепад Нефійців. Запитайте:

- Що, на вашу думку, призводить до духовного занепаду деяких людей?
- Як швидко деякі люди занепадають духовно?

Вкажіть, що шкірка захищає хороший плід від псування. Запитайте: Що може допомогти нам у захисті від духовного занепаду?

Запропонуйте учням прочитати Мороній 9:3–5, 7–10, 18–20 і підкреслити фрази, що вказують, наскільки злочестивими стали люди й чому. Обговоріть їхні знахідки. Запитайте:

- Як, на вашу думку, ви б почувалися, якби стали свідками такого злочестя?
- Що б ви сказали, якби мали нагоду поговорити з цими людьми?
- Яким є наш обов’язок стосовно людей, які відвернулися від Господа?

Нехай учні прочитають Мороній 9:6, запитайте:

- Чого навчав Мороній стосовно того, що слід робити для цих людей?
- Чого ви можете навчитися на прикладі Мормона?
- Прочитайте Кн. Якова 1:19. Як ці вірші стосуються вчення Мормона?
- Яким чином ми можемо “працювати що є мочи” для тих, хто виступає проти Господа?

Прочитайте Мороній 9:22, 25–26. Запитайте учнів, чому, на їхню думку, молитви Мормона за свого сина Моронія могли допомогти у тій ситуації. Свідчіть, що в часи духовного занепаду молитви праведних можуть бути джерелом допомоги й захисту для інших. Заохочуйте учнів захищати себе від духовного занепаду й молитися за благополуччя інших.

Мороній 10

Вступ

Президент Езра Тефт Бенсон, у той час президент Кворуму дванадцятьох, навчав:

“Книга Мормона приводить людей до Христа двома основними шляхами. По-перше, вона простими словами розповідає про Христа і Його євангелію...

По-друге, [вона] викриває ворогів Христа” (in Conference Report, Apr. 1975, 94; or *Ensign*, May 1975, 64).

За допомогою Книги Мормона пророки заохочують усіх людей прийти до Христа й отримати спасіння в царстві Бога. Останнім пророком у книзі, який звертається з цим благанням, є Мороній. В останньому розділі він навчає “усі кінці землі”, як дізнатися про істинність літопису, й запрошує їх прийти до Христа й стати досконалими в Ньому” (див. Мороній 10:4, 24, 32).

Важливі євангельські принципи, на які слід звернути увагу

- Ми можемо пізнати істинність всього силою Святого Духа (див. Мороній 10:3–7).
- Духовні дари приходять від Бога як благословення для Його народу. Вони завжди є в істинній Церкві (див. Мороній 10:8–25, 30; див. також УЗ 46:8–33).
- Якщо ми приходимо до Ісуса Христа, ми можемо очиститися від гріха й стати досконалими та освяченими через Його Спокуту (див. Мороній 10:30–33).

Додаткові матеріали

- *Book of Mormon Student Manual: Religion 121 and 122*, pp. 149–151.

Поради для вчителя

 Мороній 10:4–5 (Опанування Писань). Ми можемо пізнати істинність всього силою Святого Духа. (30–35 хвилин)

Попросіть одного з учнів дати визначення слова *обіцяння*. Запитайте клас, наскільки вони впевнені, що нижче-названі люди дотримуються обіцяння:

- В'язень у виправній колонії
- Агент телефонного розпродажу товарів
- Знайомий
- Хороший друг
- Людина, яка вам одного разу збрехала
- Один з батьків
- Пророк
- Господь

Скажіть учням, що в Моронії 10:3–5 міститься те, що іноді називають “Обіцянням Книги Мормона”. Напишіть на дошці заголовок: *Обіцяння Бога і Наш обов'язок*. Нехай учні прочитають Мороній 10:3–4 і знайдуть обіцяння Бога й те, що ми маємо робити для отримання цього обіцяння. Перелічіть їхні знахідки під відповідними заголовками на дошці. Використайте кілька наступних запитань, з наведених нижче (або всі), коли обговорюватимете ці вірші:

- Чому, на вашу думку, як правило, ми повинні спочатку читати Книгу Мормона, перш ніж отримаємо свідчення про її істинність?

- Як те, що ми пам'ятаємо про милість Господа, може підготувати наші серця до отримання відповіді через Святого Духа?
- Нефій пояснював, що однією з причин, які спонукали його вести записи, було бажання показати лагідні милості Господа (див. 1 Нефій 1:20). Які історії з Книги Мормона нагадують вам про милість Господа?
- Що, на вашу думку, означає “розмірковувати”? (“Розмірковувати” означає подумки зважувати, глибоко про щось роздумувати, замислюватися, медитувати” [Marvin J. Ashton, in Conference Report, Oct. 1987, 23; or *Ensign*, Nov. 1987, 20]).
- Як Бог обіцяє вам повідомити про істинність Книги Мормона?
- Чому, на вашу думку, важливо, щоб ця молитва підносилася “з щирим серцем, відвертим бажанням, [з вірою у] Христа”? (Мороній 10:4).
- Як ми можемо розпізнати силу Святого Духа? Як ви можете знати, які почуття приходять від Бога? (Див. Алма 32:28; УЗ 6:22–23; 9:7–9).
- Як ми можемо застосувати цей зразок, щоб дізнатися про інші істини? (див. в. 5).
- До розуміння яких істин ви прийшли завдяки силі Святого Духа?

Поділіться своїм свідченням про Книгу Мормона. Допоможіть учням зрозуміти, що це обіцяння стосується кожного з них і всіх, з ким вони колись ділитимуться Книгою Мормона. Запропонуйте кільком батькам або вчителям прийти на урок і поділитися тим, як вони скористалися цим обіцянням і дізналися, що Книга Мормона істинна.

Мороній 10:8–25. Духовні дари приходять від Бога як благословення для Його народу. Вони завжди є в істинній Церкві. (25–30 хвилин)

Скажіть учням, що завдяки тому, що вони провели разом кілька місяців на заняттях семінарії, вони, очевидно, познайомилися один з одним дуже добре. Попросіть їх подумати про кожного в своєму класі. Нехай вони поміркують, які таланти, риси характеру чи здібності має кожен з них. Обговоріть:

- Чому важливо визнавати сильні сторони кожної людини в нашому класі?
- Як поєднання наших талантів допомогло нам у цьому році отримати краший семінарський досвід?
- Наскільки іншим був би наш клас, якби всі в ньому мали абсолютно однакові таланти й здібності?

Прочитайте Мороній 10:8 і запитайте: Чого Мороній почав навчати в цьому вірші? (Дарам Бога). Прочитайте Мороній 10:17–18; Учення і Завіти 46:11–12 і запитайте:

- Скільки людей отримали щонайменше один духовний дар?
- Від кого йдуть ці дари?

- Чому надаються ці дари? (Див. Мороній 10:8; УЗ 46:9, 12, 26).

Нехай учні прочитають Мороній 10:9–16, 20–23 й зроблять перелік духовних дарів, про які згадується. Запитайте:

- Як ви бачили докази того, що ці дари існують у Церкві в наш час? (Обговоріть відповіді учнів).
- Як ми можемо використовувати свої особисті дари, поєднуючи їх з дарами інших, щоб благословити наш клас, наші сім'ї, Церкву, світ?
- Якою була б Церква, якби кожен мав абсолютно однакові духовні дари?
- Як дари інших стали благословенням у вашому житті?

Прочитайте Мороній 10:24–25 та Учення і Завіти 46:8. Свідчіть, що духовні дари приходять до тих, хто щиро їх прагне, але забираються від тих, хто зневірюється. Заохочуйте учнів прагнути духовних дарів і використовувати їх на благо інших.

Мороній 10:30–34. Якщо ми приходимо до Ісуса Христа, ми можемо очиститися від гріха й стати досконалими й освяченими через Його Спокуту.
(20–25 хвилин)

Покажіть учням ілюстрацію “Мороній ховає пластини на пагорбі Кумора” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 320). Запитайте:

- Як ви вважаєте, про що Мороній думав у цей момент?
- Що, на вашу думку, він відчував, думаючи про пластини? Чому?
- Чому та подія була настільки важливою для сучасних людей?

Покажіть ілюстрацію “Золоті пластини” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві”, № 325). Запропонуйте учням уявити період часу безпосередньо перед тим, як Мороній заховав пластини. Обговоріть наступні запитання:

- Що, на вашу думку, Мороній, вірогідно, бажав сказати, коли закінчував літопис?
- Чому останні слова або свідчення людини є такими важливими?
- Що, на вашу думку, відчував Мороній, коли писав розділ 10?

Прочитайте Мороній 10:28–34 всьому класу. Попросіть учнів зупиняти вас кожного разу, коли, на їхню думку, зустрічатиметься слово або фраза, які вони вважатимуть важливою частиною останнього свідчення Моронія. Перш ніж ви продовжите, обговоріть, чому це слово або фраза є важливими, і як ми можемо застосувати їх у своєму житті.

Наголосіть, наскільки сильно хотів Мороній, щоб вони “прий[шли] до Христа, і вдосконалю[валися] в ньому” (в. 32). Нехай один з учнів прочитає наступний вислів старійшини Джеффри Р. Холланда:

“Останній заклик Моронія, виголошений від імені всіх пророків, які писали в цьому, ще одному свідченні про Ісуса Христа, спрямовано до нас, щоб ми очистилися від крові й гріхів свого покоління [див. УЗ 88:75, 85]. “Прийдіть до Христа”,—каже він,—і вдосконалюйтеся в ньому”... [Мороній 10:32].

...Чистота. Святість. Бездоганні характер і сумління. Усе це ми матимемо завдяки благодаті Христа, який очищує наш одяг, освячує наші душі, спасає нас від смерті й відновлює до нашого божественного походження.

Останні записи Моронія свідчать про його особисту непохитну віру в таке божественне викуплення. До загинув у боях Нефійців, до войовничих Ламанійців, до Яредійців, історія яких закінчилася так трагічно, і до нас Мороній писав:

“А тепер я кажу всім, прощайте. Я скоро піду спочивати в раю Бога, доки мій дух і тіло з'єднаються, і мене буде пронесено переможно крізь повітря, щоб зустрітися з вами перед приемним місцем суду великого Єгови, Вічного Судді і живих, і мертвих. Амінь” [Мороній 10:34].

Так закінчується Книга Мормона, проносячись, так би мовити, разом з Моронієм, в обіцяння Святого Воскресіння [див. Об'явлення 14:6]. Найбільш відповідним є те, щоб це священне свідчення, написане пророками, донесене ангелами, захищене Богом, промовляло, “нібито хтось волає з мертвих”, закликаючи всіх прийти до Христа й стати досконалими в Ньому, що і є кульмінаційним в процесі удосконалення до целестіальної слави. Передбачаючи цю урочисту годину, Бог востаннє простер Свою руку, щоб зібрати Юдеїв, Іновірців, Ламанійців і весь дім Ізраїля.

Книга Мормона є новозавітним увіковіченням цього великого устремління останніх днів. Усі, хто її отримали й прийняли принципи та обряди, які вона проголошує, одного дня побачать Спасителя таким, яким Він є. Вони будуть подібними до Нього. Їх буде освячено й викуплено завдяки благодаті його невинної крові. Їх буде очищено навіть настільки, наскільки Він є чистим. Вони будуть святими й незаплямованими. Їх буде названо дітьми Христа” (*Christ and the New Covenant*, 338–39).

1 Нефій–Мороній. Огляд Книги Мормона і року, проведеного в семінарії. (30–35 хвилин)

Покажіть усі наявні ілюстрації до Книги Мормона. Покажіть також інші малюнки, роздатковий матеріал, плакати чи інші предмети, які ви використовували під час уроків протягом року. Запропонуйте учням пригадати дещо з духовного досвіду, який вони мали під час вивчення Книги Мормона.

Поділіться наступними словами Пророка Джозефа Сміта:

“Весь день я провів, радячись з Дванадцятьма Апостолами в будинку президента Янга, розмовляючи з ними на різні теми... Я говорив браттям, що Книга Мормона найбільш правильна з усіх книг на землі і є наріжним каменем нашої релігії, і людина буде ближчою до Бога, твердо дотримуючись її заповідей, ніж будь-якої іншої книги” (*History of the Church*, 4:461).

Заберіть Книгу Мормона й одкровення, і що станеться з релігією? У нас її не буде” (*History of the Church*, 2:52).

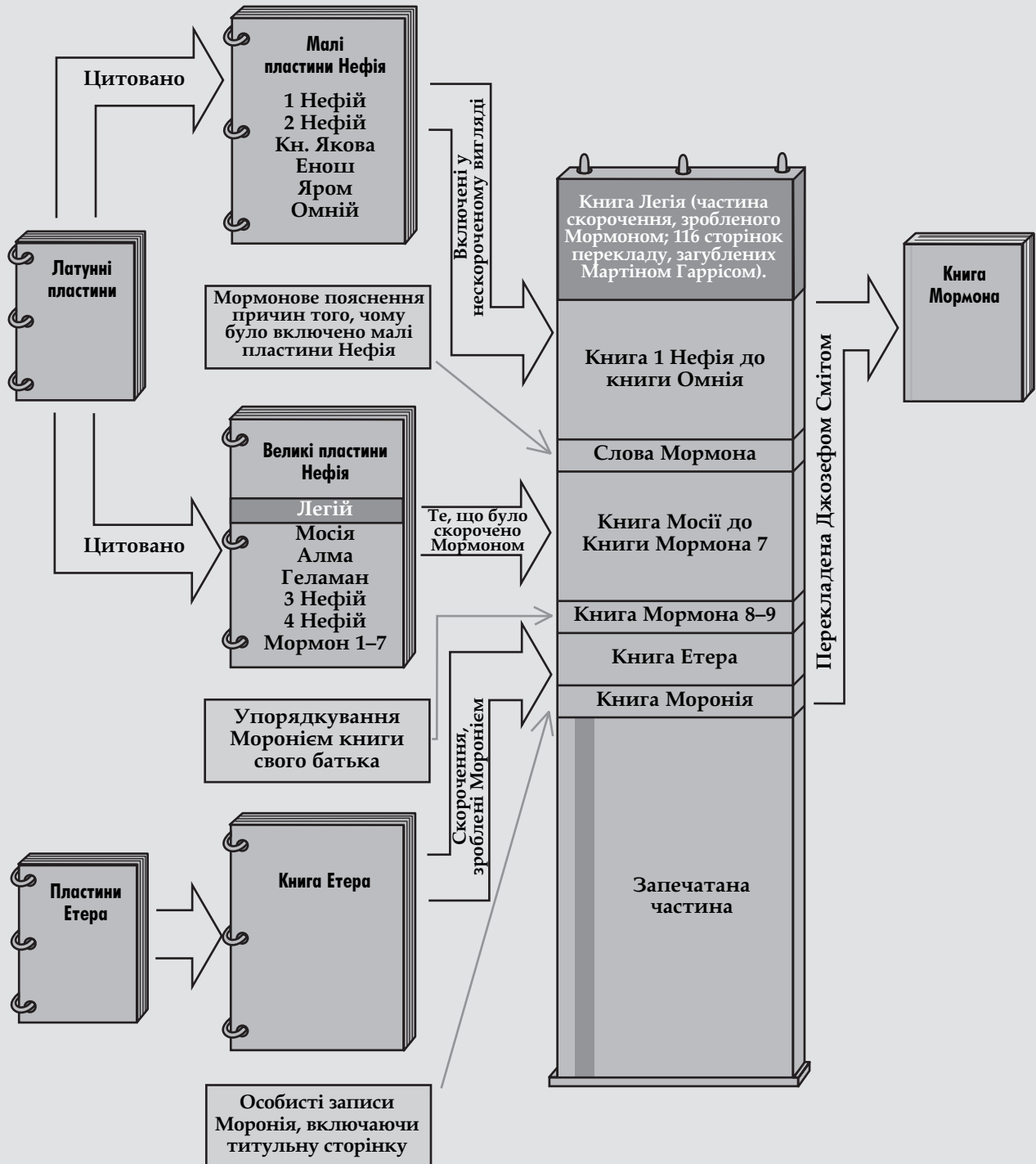
Скажіть учням, як вивчення Книги Мормона й життя згідно з її вченнями допомогло вам наблизитися до Спасителя у цьому році. Пригадайте кілька уроків, які вам найбільше сподобалися, та вагомий досвід, набутий разом з учнями. Складіть своє свідчення про любов, яку Небесний Батько та Ісус Христос мають до ваших учнів. Виразіть учням свою вдячність за їхні старання.

Запропонуйте тим учням, які б хотіли поділитися своїми свідченнями про Книгу Мормона, зробити це. Заохочуйте їх розповідати про те, як змінилося їхнє життя внаслідок навчання. Запропонуйте їм поділитися кількома важливими положеннями вчення, про які вони дізналися, й тим, як ці вчення допомогли їм наблизитися до Ісуса Христа.

ГОЛОВНІ ДЖЕРЕЛА ПОХОДЖЕННЯ КНИГИ МОРМОНА

Джерела, з яких Мормон брав матеріал для своїх пластин

Пластини Мормона, які були дані пророку Джозефу Сміту (це не є точним відображенням порядку книг на пластинах)

МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ПИСАНЬ

Після того, як ви вирішили *чого саме* навчати, просіть, щоб Господь допоміг вам вирішити, *як саме* навчати. Скористайтеся цим розділом, а також посібником *Teaching the Gospel: A Handbook for CES Teachers and Leaders* (1994), де знаходяться поради щодо методів викладання Писань.

Читання

- Читайте вашим учням вголос і просіть їх по черзі читати вголос. (*Увага:* Хоч у цьому посібнику часто зустрічається порада типу “Прочитайте Алма 13:23 і запитайте...”, слухною думкою є зробити поділ уривків для читання між вами і учнями). Запрошуйте читати тих, хто не слідкує по своїх Писаннях. Будьте обережними, щоб не поставити в незручне становище учня, який читає не дуже добре.
- Коли уривки з Писань зачитано, зробіть паузу, щоб пояснити слова і вирази, євангельські принципи або інші моменти, які, як ви відчуваєте, потребують обговорення.
- Якщо блок Писань легкий для прочитування, ви можете попросити учнів прочитати його мовчки.
- Визначте, хто промовляє в даному блоці Писань, і до кого промовець звертається.

Короткий переказ

- Підготуйте розповідь про вірші або розділи, які ви не будете читати в класі. Це має допомогти учням зрозуміти, як поєднуються останні вірші, що вони прочитали, і наступні вірші, які вони читатимуть далі.
- Використовуйте заголовки розділів, щоб розповісти про зміст розділів, які ви не зачитуєте.
- Використовуйте малюнки, що ілюструють історії або принципи у віршах, які ви не читали. Наприклад, коли ви розповідатимете про 2 Нефій 16–19, покажіть ілюстрацію “Ісая пише про народження Христа” (набір ілюстрацій “Євангелія в мистецтві” № 113).

Застосування

- Навчайте ваших учнів, що вони можуть знайти відповіді на свої запитання і проблеми, якщо будуть “бенкетувати” словами Христа; бо ось, слова Христа скажуть [ім] усе, що [ім] слід робити” (2 Нефій 32:3).
- Запрошуйте учнів розповідати про випадки, коли вони знаходили допомогу в Писаннях. Розповідайте про подібні випадки з власного життя.
- Допомагайте учням застосовувати Писання до себе (див. 1 Нефій 19:23). Ставте учням такі запитання: “Чим ця особа з Писань нагадує нас?”, “Як ця історія нагадує те, що відбувається з нами?”

- Запитуйте учнів, як люди в Писаннях розв’язували свої проблеми.
- Пропонуйте учням відповідати на запитання, що містяться в Писаннях. Наприклад, нехай вони дадуть відповіді на запитання з Алми 5:14 або Моронія 7:20.
- Використовуйте імена учнів замість імен або займенників, що зустрічаються в Писаннях. Наприклад, в книзі Алми 36:3 назвіть ім’я учня замість імені Геламана, або в Моронії 10:4 назвіть ім’я учня замість слів *вас* і *ви*. (*Увага:* Будьте уважними стосовно віршів, що адресовані окремим людям, і які не можна застосовувати до всіх. Не використовуйте вірші, які можуть викликати в учня асоціацію з гріхом або якимось іншим чином збентежити його).

Перехресне посилання

- Перехресне посилання—це посилання на Писання, що пояснює зміст вірша, який ви вивчаєте, або доповнює його зміст. Наприклад, коли ви вивчаєте Мосія 3:3, то можете зробити перехресне посилання на УЗ 76:40–42, запросивши учнів написати на полях УЗ 76:40–42.

2 І те, що я скажу вам, стало відомо мені від Бога через “ангела. І він сказав мені: Пробудися; і я пробудився, і побачив, що він стояв переді мною.

3 І він сказав мені: Пробудися, і послухай слова, які я скажу тобі; бо знай, я прийшов, щоб звістити тобі “приємну новину великої радості.

4 Бо Господь почув твою молитви, і оцінив твою праведність, і послав мене звістити тебе, щоб ти міг втішитися; і щоб ти міг звістити твій народ, щоб вони також могли сповнитися радості.

УЗ 76:40–42

- Навчайте учнів, як знаходити і використовувати перехресні посилання у виносках або інших допоміжних засобах вивчення Писань.
- Нехай учні скажуть, як перехресне посилання пояснює вірш, який вони вивчають, або розширює його значення.
- Нехай учні утворюють ланцюжки з Писань, роблячи перехресне посилання першого вірша у списку з другим, другого з третім і так далі до кінця, а потім зробіть перехресне посилання останнього вірша з першим.

Позначки

- Навчайте учнів позначати важливі моменти у своїх Писаннях, щоб вони могли потім легко їх знайти і запам'ятати.
- Навчіть учнів, як обводити, підкреслювати або зафарбовувати слова або фрази.

10 Не припускай, що якщо йшлося про відновлення, то тебе буде відновлено від гріха до щастя. Ось, я кажу тобі, “злочестивість ніколи не була щастям.”

10 Не припускай, що якщо йшлося про відновлення, то тебе буде відновлено від гріха до щастя. Ось, я кажу тобі, “злочестивість ніколи не була щастям.”

10 Не припускай, що якщо йшлося про відновлення, то тебе буде відновлено від гріха до щастя. Ось, я кажу тобі, “злочестивість ніколи не була щастям.”

- Нехай учні обводять номери віршів, беруть вірші в рамку або проводять лінію на полях.

③ Ось, я б хотів закликати вас, що коли ви читатимете їх, якщо за мудрістю Бога буде так, що ви читатимете їх, то пам'ятайте, наскільки милостивим був Господь до дітей людських від сотворіння Адама аж до тих пір, коли ви отримаєте їх і “обдумаете це в ^бсерцях своїх.

4 І коли ви отримаєте їх, я б хотів закликати вас, щоб ви “запитали у Бога, Вічного Батька, в ім'я Христа, чи ^бне істинні вони; і якщо ви питатимете з ^бщирим серцем, із ^бсправжнім наміром, маючи ^бвіру в Христа, Він ^бявить вам правду про це ^бсилою Святого Духа.

5 І силою Святого Духа ви можете ^бпізнати ^бправду иро все.

- З'єднайте лінією одне слово або фразу, що ви обвели, з іншими.

28 А тепер, сини мої, я хочу, щоб ви дивилися на великого “Посередника, і прислухалися до Його великих заповідей; і були вірними Його словам, і вибрали вічне життя, згідно з волею Його Духа Святого;

29 А не вибрали вічну смерть за бажанням плоті, і зло, яке в ній, яке дає духові диявола силу “підкоряти, вести вас до ^бпекла, щоб він міг царювати над вами в своєму власному царстві.

- Записуйте на полях помітки.

13 І сталося, що побачив я Духа Божого, Який вплинув на інших Іновірців; і вийшли вони з полону через великі води.

14 І сталося, що побачив я “безліч Іновірців на ^бземлі обіцяній; і зрозумів я, що гнівається Бог на сім'я братів моїх; і були вони ^брозсіяні Іновірцями і розбиті.

Перші європейці вийшли до Америки

Використання слів апостолів і пророків

- Під час підготовки до уроків вивчайте слова і вчення генеральних авторитетів, особливо тих, кого було підтримано як пророків, провидців і одкровителів. Регулярно вивчайте те, що вони кажуть на генеральних конференціях. Використовуйте ці вчення, бо це допоможе вам і учням розуміти Писання і застосовувати їх.
- Читайте слова і вчення генеральних авторитетів вашим учням. Ставте, наприклад, такі запитання: “Як ці слова допомагають вам зрозуміти вірш, який ми вивчаємо?”, “Як вони допомагають вам зрозуміти, яким чином ви можете застосувати послання, що міститься в Писанні, у своєму житті?”
- Нехай учні пишуть на полях своїх примірників Писань короткі цитати генеральних авторитетів, які ви їм читаете, або які вони знайшли самі.

Обговорення

- Заохочуйте учнів розповідати, чого вони навчилися і які почуття мають до Писань. Господь сказав: “І нехай не всі будуть промовцями водночас; але нехай усі говорять по черзі, і нехай усі слухають його висловлювання, щоб коли всі висловляться, усі могли бути наставленими всіма, і щоб кожна людина мала рівні привілеї” (УЗ 88:122).

- Читайте рубрики “Запитання”, “Порівняння”, “Перелік” та інші методи, вказані в цьому розділі, які допоможуть вам розпочати обговорення.
- Діліть клас на групи і призначайте кожній з груп певне завдання, за допомогою якого вони зможуть щось вивчити в Писаннях і обговорити це.
- Залучайте учнів, які частіше мовчать під час обговорень, запрошуючи їх висловити своє ставлення або свою думку.
- Завжди намагайтеся вести обговорення в позитивному, піднятому дусі. Коли вчитель і учні прагнуть мати Святого Духа, “той, хто проповідує, і той, хто сприймає, розуміють один одного, і обидва напучуються і звеселяються разом” (УЗ 50:22).

Запитання

- Ставте запитання, які змушують ваших учнів досліджувати Писання у пошуках відповіді. Нехай вони знаходять відповіді в Писаннях. Наприклад, перед вивченням 1 Нефії 1:18–20 попросіть учнів знайти вірші, що пояснюють, чому Юдеї хотіли вбити Легія.
- Ставте запитання, які цікавлять учнів, і на які вони хочуть знати відповіді. Наприклад, перш ніж викладати Мосія 4:1–3, запитайте учнів, як ми можемо дізнатися, що Господь простив нас.
- Ставте запитання, які заохочують учнів думати над застосуванням Писань або євангельського принципу. Запитання, які потребують або надто простої, або надто складної відповіді, можуть розчарувати учнів. Запитання, які потребують відповіді *так* або *ні*, як правило, не поживляють обговорення.
- Ставте запитання, які починаються словами *хто*, *що*, *коли*, *де*, *чому* або *як*.
- Просіть учнів пояснювати свої відповіді.
- Запрошуйте учнів коментувати відповіді інших членів класу.

Порівняння

- Нехай учні порівнюють речі з Писань, щоб побачити, чим вони подібні або відрізняються. Наприклад, учні можуть порівняти те, що відчував Нефій під час подорожі в пустині, з тим, що відчували Ламан і Лемуїл (див. 1 Нефій 17:1–3, 20–21).
- Нехай учні порівнюють переліки (див. рубрику “Перелік”, подану нижче). Наприклад, учні можуть перелічити, що сказав Коригор в Алма 30, і що сказав Алма, а потім це порівняти.
- Нехай учні відшукують слова *подібний* або *як*. Ці слова часто зустрічаються в Писаннях, щоб показати, як одна річ може бути подібною до іншої. Наприклад, в Мосія 20:11 Мормон, розповідаючи про те, як боролися люди Лімгія, порівнює їх з драконами: “Тому вони

напружувалися і як дракони вони билися”. В 1 Нефії 17:48 Нефій порівнює те, що станеться з кожним, хто наважиться доторкнутися до нього, з тим, що станеться з рослиною, яка засихає.

Перелік

- Іноді корисно зробити перелік подій або ідей, які ви вивчаєте. Ви можете записати перелік, щоб учні бачили його, або попросити учнів написати перелік на аркуші паперу, або просто пам’ятати про нього. Коли ви робите перелік, вам слід також обговорювати те, що ви вивчаєте в переліку.
- Нехай учні знайдуть і запишуть події з історії, взятої з Писань, а потім обговоріть, що саме вони написали. Наприклад, учні можуть проглянути події в історії про те, як Нефій і його брати отримали латунні пластини (див. 1 Нефій 3–4). Потім клас може перелічити всі докази того, що, написане в 1 Нефії 3:7, є істинним.
- Нехай учні перелічать і обговорять причини того, що якась особа в Писаннях вчинила саме так, як вважала за потрібне. Наприклад, учні можуть назвати і обговорити причини, чому Ісус дозволив людям схопити і розіп’яти Його (див. 1 Нефій 19:9–10).
- Записуйте й обговорюйте кожну частину євангельського принципу. Наприклад, учні можуть перелічити й обговорити те, що вони дізналися про хрищення з 2 Нефії 31.
- Нехай учні підкреслюють або нумерують у Писаннях те, що можна перелічити. Наприклад, в Алма 17:2–3 учні можуть підкреслити або пронумерувати те, що робили сини Мосії для того, щоб мати змогу навчати слову Бога.

Запам’ятовування

- Нехай учні кілька разів уголос повторять слова з Писань.
- Нехай учні напишуть уривок з Писань кілька разів.
- Напишіть Писання і нехай учні кілька разів повторять його. Закрийте або зітріть декілька слів і так доти, доки ви не закриєте або не зітрете всі слова.

Гімни

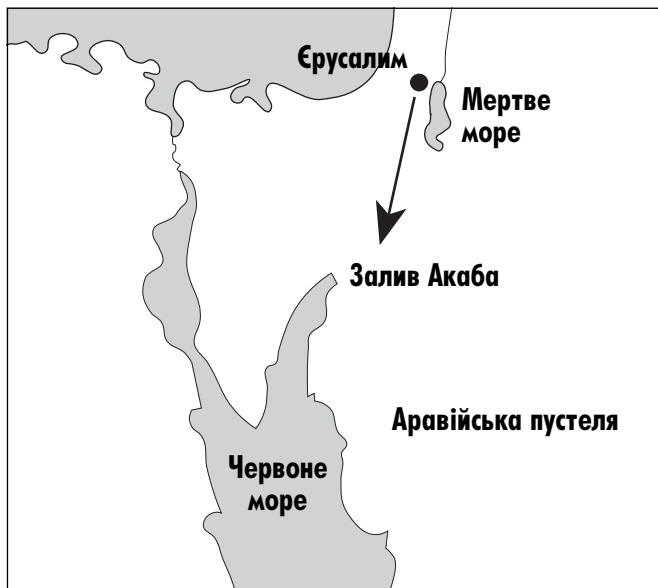
- Починайте або закінчуйте кожен урок, співаючи гімн, який буде співзвучним даному блоку Писань.
- Пропонуйте окремим учням або групам учнів співати або грати гімни.
- Протягом уроку просіть учнів співати або читати слова гімнів, які допоможуть чомусь навчитися з даного блоку Писань. Наприклад, учні можуть проспівати або прочитати гімн “Безмежна Мудрість і любов” (*Гімни і дитячі пісні*, № 19), коли ви викладаєте Мосія 16:6–9.

Використання предметів

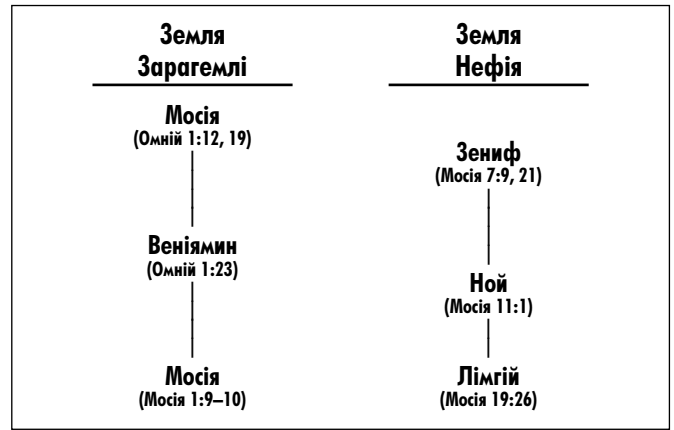
- Покажіть предмети, згадані в Писаннях, які учні могли не бачити раніше. Наприклад, ви можете показати пращу, щоб допомогти учням зрозуміти 1 Нефій 16:23.
- Покажіть предмети, які ваші учні хоч і бачили раніше, але їх використання збільшить зацікавленість класу й покращить розуміння блоку Писань. Наприклад, ви можете показати насіння, коли будете обговорювати Алма 28.
- Нехай учні намалюють предмет, про який ідеться в Писаннях (див. "Малюнки"). Наприклад, після прочитання Алма 31:12–21 учні можуть намалювати Рамемптон.

Малюнки

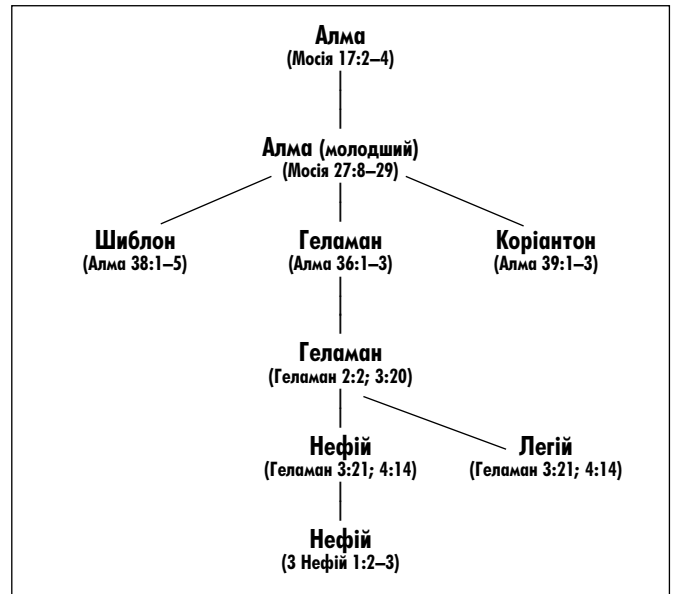
- Малюйте вашим учням малюнки, які допоможуть їм зрозуміти блок Писань.
- Нехай учні малюють малюнки, що показують, як, на їхню думку, могли виглядати люди, предмети або події з Писань. Малювання допомагає учням запам'ятовувати, що саме вони читають і обговорюють. Будьте обережними, щоб не збентежити учнів, коли ви їх просите малювати.
- Нехай учні малюють карти, що вказують, де жили люди з Писань, куди вони пішли або де знаходиться місце події. Наприклад, коли ви читаете 1 Нефій 2:2–8, попросіть учнів намалювати карту, що показує, де могла подорожувати сім'я Легія.

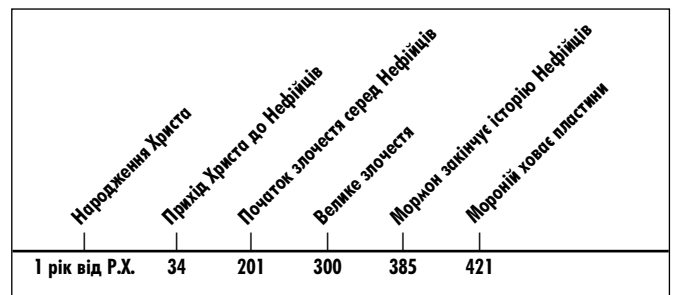
- Нехай учні зроблять схеми, які пояснюють, що відбулося в певній історії, або чого саме навчає певна людина. Наприклад, зробіть схему, де перелічено Нефійських царів.

- Нехай учні роблять схеми, де вказані родоводи. Наприклад, зробіть схему родоводу Алма.

- Дайте учням час, щоб намалювати шкалу часу, написати дати та події на шкалі в тому порядку, в якому вони відбувалися. Наприклад, нехай вони намалюють шкалу часу, яка відображає історію Нефійців з 1 року від Р.Х. до 421 року від Р.Х.

Розігруйте сценки

- Нехай учні розігрують історії з Писань. Попросіть їх використовувати слова і дії, які використовували люди в Писаннях.

- Нехай учні розкажуть, що, на їхню думку, відчували люди з Писань. Обговоріть, що відчувають учні, або те, про що вони дізналися, коли дивилися сценку.

На що звернути увагу

Коли ви просите учнів прочитати уривки з Писань, заздалегідь вкажіть, на що їм потрібно звернути увагу під час читання. Коли вони починають подумки читати певний принцип або деталь, вони звернуть на них більшу увагу і краще запам'ятають те, що читають. Ви можете просити учнів відшукати:

- Євангельські принципи, ілюстрацією яких є життя людей.
- Запитання, які ставляться в Писаннях.
- Переліки в Писаннях, наприклад, якості милосердя (див. 1 Коринтянам 13).
- Визначення слів або понять, наприклад, *Сіон* (див. УЗ 97:21).
- Важкі слова і вирази, які учням може бути нелегко зрозуміти.
- Образи, знаки і символи.
- Коментарі пророків (наприклад, уривки в Книзі Мормона, які починаються словами "І таким чином ми побачили").
- Взаємозв'язок між "якщо" і "тоді" (див. Ісая 58:13–14).
- Риси, які подобаються або не подобаються Богові.
- Взірці (наприклад, вірець завіту в причасних молитвах; див. Мороній 4:3).

Увага: Коли ви зустрічатимете у цьому посібнику фрази "зверніть увагу", "знайдіть", скористайтеся методом "на що звернути увагу", як його щойно було викладено.

ОПАНУВАННЯ ПИСАНЬ

Опанування Писань означає наступне: мати здатність знаходити вірші в Писаннях, розуміти їх значення і застосовувати їх у своєму житті. Програма опанування Писань охоплює сто віршів з Писань (по двадцять п'ять на кожен навчальний рік у семінарії). Вчителі повинні допомогти учням "опанувати" їх і перевірити (див. *Teaching the Gospel: A Handbook for CES Teachers and Leaders* [1994], 35).

Президент Говард В. Хантер, у той час президент Кворуму дванадцятьох, казав: "Ми сподіваємося, що жоден з наших учнів не залишить класну кімнату, відчуваючи страх або збентеження, що він не може знайти необхідної допомоги через те, що не знає Писання настільки добре, щоб знайти відповідний уривок" (*Eternal Investments* [address to religious educators, 10 Feb. 1989], 2).

Скористайтеся наступними ідеями, які допоможуть учням вивчити вірші з переліку Писань для опанування:

- Прочитайте вірші разом з учнями і допоможіть їм зрозуміти важкі слова або фрази (див. рубрику "Читання" с. 278).
- Нехай учні напишуть те, що означають вірші, та обговорять, як ці вірші відповідають на запитання й проблеми учнів (див. рубрику "Застосування", с. 278).
- Ставте учням запитання про вірші. Наприклад, запитуйте, хто говорив і до кого (див. рубрику "Запитання", с. 280).
- Обговоріть даний період історії (людей, місце і час).
- Обговоріть, зміст тих віршів, які передують віршам з переліку для опанування Писань і йдуть за ними. Як це може допомогти пояснити значення віршів зі списку для опанування.
- Нехай учні розкажуть, як вони можуть використовувати ці вірші, щоб навчати євангелії інших.
- Нехай учні напишуть вірші своїми словами, напишуть запитання до віршів і намалюють малюнки, що ілюструють зміст віршів (див. рубрику "Малюнки" с. 281).
- Нехай учні розкажуть, як ці вірші були використані в промовах, які вони чули в Церкві або на Генеральній конференції.
- Нехай учні напишуть вірші на плакатах вдома або в класі.
- Нехай одна група учнів зробить список проблем або питань, які можна вирішити за допомогою віршів з переліку Писань для опанування. Нехай інша група візьме список, складений першою групою, і знайде вірші з переліку Писань для опанування, які є відповіддю на ці питання або проблеми.

ПЕРЕЛІК ПИСАНЬ ДЛЯ ОПАНУВАННЯ

Книга Мормона	Старий Завіт	Новий Завіт	Учення і Завіти
1 Нефій 3:7	Мойсей 1:39	Матвій 5:14–16	Джозеф Сміт—Історія 1:15–20
1 Нефій 19:23	Мойсей 7:18	Матвій 6:24	УЗ 1:37–38
2 Нефій 2:25	Авраам 3:22–23	Матвій 16:15–19	УЗ 8:2–3
2 Нефій 2:27	Буття 1:26–27	Матвій 25:40	УЗ 10:5
2 Нефій 9:28–29	Буття 39:9	Лука 24:36–39	УЗ 14:7
2 Нефій 28:7–9	Вихід 20:3–17	Іван 3:5	УЗ 18:10, 15–16
2 Нефій 32:3	Вихід 33:11	Іван 7:17	УЗ 19:16–19
2 Нефій 32:8–9	Левит 19:18	Іван 10:16	УЗ 25:12
Кн. Якова 2:18–19	Повторення 7:3–4	Іван 14:15	УЗ 58:26–27
Мосія 2:17	Ісус Навин 1:8	Іван 17:3	УЗ 58:42–43
Мосія 3:19	Ісус Навин 24:15	Дії 7:55–56	УЗ 59:9–10
Мосія 4:30	1 Самуїлова 16:7	Римлянам 1:16	УЗ 64:9–11
Алма 32:21	Йов 19:25–26	1 Коринтянам 10:13	УЗ 64:23
Алма 34:32–34	Псалми 24:3–4	1 Коринтянам 15:20–22	УЗ 76:22–24
Алма 37:6–7	Приповісті 3:5–6	1 Коринтянам 15:29	УЗ 82:3
Алма 37:35	Ісая 1:18	1 Коринтянам 15:40–42	УЗ 82:10
Алма 41:10	Ісая 29:13–24	Ефесянам 4:11–14	УЗ 84:33–39
Геламан 5:12	Ісая 53:3–5	2 Солунянам 2:1–3	УЗ 88:123–24
3 Нефій 11:29	Ісая 55:8–9	2 Тимофію 3:1–5	УЗ 89:18–21
3 Нефій 27:27	Єремія 16:16	2 Тимофію 3:16–17	УЗ 121:34–36
Егер 12:6	Єзекїль 37:15–17	Євреям 5:4	УЗ 130:18–19
Егер 12:27	Даніїл 2:44–45	Якова 1:5–6	УЗ 130:20–21
Мороній 7:16–17	Амос 3:7	Якова 2:17–18	УЗ 130:22–23
Мороній 7:45	Малахія 3:8–10	Об'явлення 14:6–7	УЗ 131:1–4
Мороній 10:4–5	Малахія 4:5–6	Об'явлення 20:12–13	УЗ 137:7–10

Вступ

У 1993 році старійшина Бойд К. Пекер, член Кворуму Дванадцятьох Апостолів, сказав учителям системи Церковної освіти, що на початку кожного навчального року в короткому огляді курсу, який вони будуть викладати, слід робити огляд плану спасіння:

“Короткий огляд “плану щастя” (я вирішив називати його саме так, бо це моя улюблена назва, коли я веду мову про план), якщо його подати на самому початку і час від часу до нього звертатися, буде мати величезне значення для ваших учнів.

У мене є для вас доручення... Вам доручено підготувати короткий конспект або огляд плану щастя—плану спасіння. Розробіть його як схему, спираючись на яку, ваші учні зможуть поєднати істини, про які ви будете їм розповідати.

Спочатку ви можете подумати, що це легке завдання. Але я запевняю вас, що це не так. Стислості й простоти дуже важко досягти. Спочатку ви матимете спокусу включити надто багато деталей. План у своїй повноті охоплює кожну євангельську істину...

Це може бути найважчим, але, безсумнівно, найбільш вдячним призначенням під час вашого вчителювання.

Ваш огляд плану щастя має бути лише побіжним поглядом на розгорнутий сувій істин, що містяться в Писаннях. Після нього учні зможуть визначити своє місце у цьому плані...

Я дам вам найпростішу схему плану як початок, але ви повинні скласти вашу схему самостійно.

Найголовнішими складовими *великого плану щастя, плану викуплення, плану спасіння* є наступне:

- Доземне існування
- Духовне сотворіння
- Свобода вибору
- Війна на небесах
- Сотворіння фізичного світу
- Падіння і смертне життя
- Принципи і обряди євангелії Ісуса Христа (перші принципи: віра в Господа Ісуса Христа, покаяння, хрищення...)
- Спокута
- Життя після смерті
- Духовний світ
- Суд
- Воскресіння”

(*The Great Plan of Happiness* [address to religious educators at a symposium on the Doctrine and Covenants/Church history, Brigham Young University, 10 Aug. 1993], 2-3; or *Charge to Religious Educators*, 3rd ed. [1994]. 113–114).

Інформацію, яку подано далі, було включено, щоб допомогти вам глибше зрозуміти великий план щастя і

розробити його огляд. У вас може виникнути спокуса розповісти про план спасіння більше, не обмежуючись коротким його оглядом, як рекомендує старійшина Пекер. Будь ласка, не робіть цього, пам'ятаючи, що багато деталей плану будуть обговорюватися, коли ви викладатимете Книгу Мормона. Коли ви будете вивчати ці деталі протягом навчального року, будь ласка, не забувайте знову звертатися до огляду плану спасіння.

План спасіння подібний до п'єси на три дії

У 1995 році у зверненні до молодих дорослих під час вогника президент Бойд К. Пекер, діючий президент Кворуму дванадцятьох, сказав:

“Хід нашого земного життя від народження до смерті підпорядковується вічному законові й розгортається за планом, описаним в одкровеннях як великий план щастя. Я б хотів, щоб у вашому розумі з'явилася оця ідея, оця істина: є три частини плану. Ви знаходитесь в другій, або середній частині, де вас буде перевірено спокусами, випробуваннями, можливо, навіть трагедіями. Зрозумійте це, і ви зможете краще осягнути сенс життя та чинити опір хворобі сумнівів, розпачу і депресії.

План спокутування з його трьома частинами можна порівняти до величної п'єси на три дії. Дія 1 називається “Доземне життя”. Писання описують її як наш перший стан (див. Юди 1:6; Авраам 3:26, 28). Дія 2, від народження до часу воскресіння,—це “другий стан”. І дія 3 називається “Життя після смерті” або “Вічне життя”.

У земному житті ми подібні до акторів, які входять до театру як тільки піднімається завіса перед другою дією. Ми пропустили першу дію. Постановка має багато сюжетів та підсюжетів, які переплітаються, і важко зрозуміти, хто як до кого відноситься, і що стосується чого, хто герої, а хто негідники. Далі ще складніше, тому що ми не лише глядачі, але й учасники вистави, ми на сцені, в гуцавині всього цього!” (*The Play and the Plan* [address to young adults, 7 May 1995], 1-2).

Доземне існування

До свого земного народження ми жили з Небесним Батьком (див. Йов 38:4–7; Єремія 1:5; Авраам 3:21–23). Небесний Батько—це уславлена, досконала, цілестіальна істота, яка має тіло з плоті та кісток (див. УЗ 130:22). Пророк Джозеф Сміт навчав: “Сам Бог колись був таким, якими ми є зараз, і є піднесеним чоловіком, і сидить на троні он там, на небесах!” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, 345).

Небесний Батько є батьком наших духовних тіл (див. Числа 16:22; Дії 17:29; Євреям 12:9; Мойсей 3:5). Він володіє повнотою всіх божественних якостей і радості; Він бажає, щоб Його діти стали такими ж, як Він (див. Матвій 5:48; 2 Нефій 9:18; Мойсей 1:39).

Духовне сотворіння

Авраам бачив, що всі діти Небесного Батька були “розумами” або духами, створеними до існування світу (див. Авраам 3:18–23). Президент Пекер навчав: “Духи чоловіків та жінок—вічні (див. УЗ 93:29–31; див. також Джозеф Сміт, *Teachings of the Prophet Joseph Smith...*, 158, 208). Усі є синами та дочками Бога й жили в доземному житті як Його духовні діти (див. Числа 16:22; Євреям 12:9; УЗ 76:24). Дух кожного індивідуума є подобою його особи в земному житті, чоловічої або жіночої статі (див. УЗ 77:2; 132:63; Мойсей 6:9–10; Авраам 4:27). Усі створені за образом небесних батьків” (*The Plan and the Plan*, 3).

У зверненні “Сім’я: проголошення світові” Перше Президентство стверджує: “Усі люди—чоловіки й жінки—створені на образ Божий. Кожна людина—це улюблений духовний син чи дочка небесних батьків і, як така, має божественні сутність і долю. Стать є важливою характеристикою індивідуальності доземної, смертної і вічної особистості, а також її призначення” (*Ліягона*, жовтень 1998, с. 24; див. також УЗ 29:31–32; Мойсей 3:5).

Свобода вибору

1. Усі істоти підвладні божественному закону, послух якому приносить благословення. Непослух призводить до страждань і прокляття.
2. Кожна особа має божественний дар свободи вибору, щоб обирати між добром і злом. Людина може поклонитися як хоче, де хоче або чому хоче, та лише навчаючись цілестіальних законів та підкоряючись їм, людина може здобути піднесення.
3. Кожна особа може вибирати і діяти від свого імені в міру того, як вона отримує знання про добро і зло та знаходиться під впливом одного чи другого” (“Basic Doctrine,” *Charge to Religious Educators*, 3rd ed. [1994], 85).

Правильне використання нашої моральної свободи вибору дає нам виняткову можливість стати такими, як Бог (див. 2 Нефій 2:14–16). Однак наша можливість вибирати призводить до деяких наслідків. Так само, як те, що свобода вибору має важливе значення для нашого зростання, так само неминуче й те, що ми не завжди робитимемо правильний вибір. Як писав апостол Павло: “Бо всі згрішили і позбавлені Божої слави” (Римлянам 3:23). Такий наслідок був передбачений і його було внесено в план Батька, який Він представив Своїм дітям на нараді в доземному світі.

Велика нарада і війна на небесах

Коли Небесний Батько дав нам духовні тіла в доземному світі, ми стали більш подібними до Нього, але нам все ще не вистачало багатьох важливих якостей. Він є піднесеною і досконалою істотою з уславленим фізичним тілом, а ми такими не були. Батько скликав Своїх дітей разом на велику нараду на небесах і представив їм Свій план, який допоможе стати такими, як Він (див. Мойсей 4:1–4; Авраам 3:22–27).

Президент Пекер сказав:

“На нараді Богів план Вічного Батька було підтримано (див. Алма 34:9; див. також *Teachings [of the Prophet Joseph Smith]*, 349–50). План передбачав створення землі, на якій його діти могли б отримати фізичні тіла та пройти через випробування згідно з його заповідями (див. Мойсей 6:3–10, 22, 59; Авраам 3:24–25; 4:26–27). Кожному духові в доземному житті була надана можливість для навчання і послуху. Кожному була дана свобода вибору (див. Алма 13:3–5).

На небесах було скликано велику нараду (див. *Teachings*, 349–350, 357). Божественний план вимагав когось одного, кого буде послано спасителем і викупителем, щоб здійснити план Батька. Першонароджений Вічного Батька, Єгова, добровільно погодився, і Його було обрано (див. Мойсей 4:1–2; Авраам 3:19, 22–27).

Більшість підтримала цей вибір. Інші повстали і на небесах була війна. Сатану й тих, хто, як і він повстали проти плану Батька, було вигнано; їм було відмовлено у земному житті (див. Об’явлення 12:7–13; УЗ 29:36; 76:284; Мойсей 4:3).

Ті, хто зберегли початковий стан (ви серед них), мали отримати фізичне тіло, і їм було дозволено жити на землі у цьому запланованому другому стані (див. Авраам 3:26). Кожному було “призначено” окреслені доби й границі замешкання їх (див. Повторення 32:8; Дії 17:26). Одних було висвячено наперед, щоб бути пророками (див. Алма 13:7–9; Авраам 3:23; див. також *Teachings*, 365)” (*The Plan and the Plan*; див. також Путівник по Писаннях, “Війна на небесах”).

Сотворіння фізичного світу

Фізичне сотворіння небес, землі та всього, що на ній, було другим важливим кроком у тому, щоб допомогти нам стати такими, як Батько на Небесах (див. Мойсей 1:33–39; Авраам 3:24–26). Коли Бог створив землю, це було “дуже добре” (див. Мойсей 2:31), це було місцем краси і достатку (див. Буття 1–2; Мойсей 2; 3:7–25; Авраам 4–5; див. також УЗ 59:16–20).

Президент Пекер навчав: “Тоді землю було сформовано (див. Авраам 5:4). Адам і Єва в райському стані стали першим чоловіком і першою жінкою (див. Мойсей 1:34; 3:7; 4:26; 6:3–10, 22, 59). Вони були одружені на вічність, і їм було дано заповіді (див. Мойсей 3:23–25). Вони були у стані невинності й не знали гріха (див. 2 Нефій 2:23)” (*The Plan and the Plan*, 3).

Падіння і смертне життя

Падіння Адама і Єви було наступним кроком у великому плані щастя. Падіння принесло умови смертного життя, яке включає як духовну так і фізичну смерть (див. 2 Нефій 2:19–25; Алма 42:1–10). Земне життя є важливим для того, щоб стати такими, як Бог. Воно надає нам можливість отримати фізичне тіло й мати змогу продовжувати

зростати й навчатися, маючи свободу вибирати: жити порадами Бога чи спокусами Сатани (див. Алма 42:1–12; УЗ 29:36–43; Мойсей 5:9–12). Саме вибір, який ми робимо, “доводить” нашу вірність (див. Авраам 3:25).

Звертаючись до своєї метафори стосовно існування, до згаданої вище п’єси на три дії (див. с. 264), президент Перкер дав таку пораду щодо нашого земного стану:

“Згідно з вічним планом, пам’ять про наше доземне існування, дія 1, закрита завісою. Як тільки ми входимо в земний світ на початку дії 2, нічого не пам’ятаючи про дію 1, не дивно, що важко зрозуміти, що ж відбувається.

Ця втрата пам’яті дає нам чистий початок. Це ідеальні умови для випробування; це забезпечує нам особисту свободу вибору і дає можливість чинити по своїй волі. Багато разів ми повинні вибирати, освоюючись лише на вірі. Навіть тоді ми маємо при собі якесь знання, про яке нам хтось нашіптує стосовно нашого доземного життя і нашого статусу, як нащадків безсмертних батьків.

Ви народилися невинними, бо кожен людський дух був невинним на початку (див. УЗ 93:38), і ви маєте дане з народження почуття правильного і неправильного, бо Писання кажуть у Книзі Мормона, що ми “достатньо навчені, щоб відрізнити добро від зла” (2 Нефій 2:5)...

Якщо ви сподіваєтеся на те, що під час другої дії ви знайдете лише легкість, спокій та блаженство, то на вас насправді чекає розчарування. Ви дуже мало зрозумієте з того, що відбувається, і чому дозволено, щоб сталося так, як є.

Пам’ятайте про це! Фраза “...і після того всі вони жили щасливо” ніколи не була частиною тексту другої дії. Це слова з третьої дії, коли таємниці розгадано і все поставлено на свої місця...

Поки ви не відкриєте широкий погляд на вічну природу цієї великої драми, ви не багато зрозумієте про несправедливості в житті. Дехто з народження має так мало, а інші так багато. Дехто народжується в бідності, з фізичними вадами, з болем, стражданнями. Дехто вмирає передчасно, навіть невинні діти. Існують грубі, безжалісні сили природи, а також брутальні чоловіки та жінки. Ми спостерігали багато таких випадків останнім часом.

Не думайте, що Бог Сам спричиняє все те, чому дозволяє здійснюватися заради Його власної цілі. Коли ви знаєте план і мету всього цього, то навіть такі речі виявлятимуть люблячого Батька на Небесах.

Є щось подібне до сценарія цієї великої п’єси, драми, що розігрується віками...

Сценарій, який ви вже маєте знати,—це Писання, тобто одкровення. Читайте їх. Вивчайте їх...

Писання повідомляють істину. З них ви можете достатньо дізнатися про всі три дії, щоб жити згідно з істинами, що містяться в Писаннях. Вони відкривають нам, що ви також були від початку з Батьком, який є Духом, Духом істини.

А істина—це знання всіх речей такими, якими вони є, і якими будуть (див. УЗ 93:23–24).

“Дія 1, дія 2 і дія 3” (*The Play and the Plan*, 2).

Місія Церкви та принципи і обряди євангелії

Падіння Адама і Єви було не помилкою або несподіванкою. Якби вони не обрали стати смертними, то ні вони, ні інші діти Небесного Батька не змогли б розвиватися, щоб стати подібними до Бога (див. 2 Нефій 2:22–25). Падіння було необхідною частиною плану, але є деякі негативні наслідки, від яких ми маємо бути спасеними.

Євангелія Ісуса Христа забезпечує шлях, щоб усі люди були спасеними і приведені в присутність Бога та стали такими, як Він, якщо вони того хочуть (див. 2 Нефій 31:10–21; Мосія 3:19; Алма 7:14–16; 3 Нефій 27:13–22; Мойсей 5:9; Уложення віри 1:4). Якщо ми відмовляємося наслідувати план і не приймаємо спокути Ісуса Христа, то не зможемо бути викупленими від гріхів та вдосконалюватися (див. Мосія 2:36–39; 4:1–12; Алма 11:40–41; УЗ 29:43–44).

У кожному розподілі часів були послані пророки, щоб навчати євангелії Божих дітей на землі. Церкву Ісуса Христа було встановлено в ці останні дні, щоб запросити всіх прийти до Христа через проголошення євангелії світові, удосконалення святих та викуплення мертвих (див. Амос 3:7; Ефесянам 4:11–15; УЗ 1:4–23; 138; Уложення віри 1:5–6).

Спокута

Через Падіння Адама ми всі вмираємо (фізична смерть), ми всі відсічені від присутності Бога і не можемо повернутися до Нього самотужки (духовна смерть), і всі ми житимемо у світі, де є важка праця, гріх і смуток. Спокута Ісуса Христа забезпечує всім людям після воскресіння безсмертні фізичні тіла, таким чином перемагаючи фізичну смерть. Спокута забезпечує також викуплення всіх людей від Падіння і те, що їх буде приведено назад у присутність Бога у воскреслому стані на суд, таким чином перемагаючи першу духовну смерть (див. 2 Нефій 9:15, 21–22; Геламан 14:16–18; Путівник по Писаннях, “Спокута; “Смерть”). Завдяки спокуті, за умови покаяння, ми можемо очиститися від особистих гріхів та піднятися з нашого занепалого стану, щоб стати подібними до Бога, нашого Батька (див. 2 Нефій 2:5–10; 9:4–14, 19–27; Алма 7:11–13; 12:32–34; 34:8–16; 42:11–28; УЗ 19:16–19; Уложення віри 1:3; див. також “Велика нарада і війна на небесах”, с. 284).

Жодна звичайна людина не змогла б здійснити воскресіння та викупити гріхи всього людства. Лише той, хто мав владу над смертю та силу жити безгрішним життям, міг це здійснити. Необхідна була жертва Бога (див. Іван 10:17–18; Алма 34:9–14; УЗ 45:4).

Життя після смерті

Духовний світ

Фізична смерть—це відокремлення тіла від духа. Після смерті всі душі дітей Небесного Батька йдуть у духовний світ чекати на воскресіння. У духовному світі існує розподіл між тими, хто прийняв євангелію та дотримувався заповідей, і тими, хто не робив цього. Як пояснив президент Пекер: “Це—щастя, рай для праведних. Це—нещастя для злочестивих (див. 2 Нефій 9:10–16; Алма 40:7–14). У якому б із станів ми не знаходилися, ми продовжуємо навчатися і відповідаємо за наші вчинки (див. УЗ 138:10–22)” (*The Play and the Plan*, 3). Щоб мати більш детальну інформацію про духовний світ, див. Учення і Завіти 138—звіт Президента Джозефа Ф. Сміта про визначне видіння, дане йому стосовно роботи, яка там проводиться.

Суд

Коли Батько представив Свій план і запропонував створити землю, Його метою було “випробувати” Своїх дітей, щоб побачити, чи будуть вони дотримуватися Його заповідей (див. Авраам 3:25). Через пророка Джозефа було відкрито, що нас буде суджено не лише за те, що ми робимо, але також за бажання наших сердець (див. Алма 41:3–6; УЗ 137:9).

Суд і воскресіння міцно пов’язані, і частково наш останній суд звершиться, коли ми воскреснемо. Всі, крім синів загибелі, отримають при воскресінні досконалі тіла, але матимуть різну славу. Всі встануть із мертвих і матимуть тіло відповідне царства, яке вони успадкують,—целестіальне, террестріальне або телестіальне. Сини загибелі воскреснуть, але не отримають жодного із ступенів слави. Їх буде викинуто до зовнішньої теми (див. 1 Коринтянам 15:35, 39–42; УЗ 88:28–32).

Президент Пекер сказав:

“Після того, як справі кожного в однаковій мірі буде приділено увагу, відбудеться суд (див. Мосія 3:18; див. також *Teachings*, 218–19). Кожен воскресне у свою чергу (див. 1 Коринтянам 15:21–23). Однак слава, яку отримає особа, залежатиме від послуху законам та обрядам, згідно з планом нашого Батька (див. 1 Коринтянам 15:40–42).

Ті, хто очистилися через покаяння, отримають вічне життя і повернуться в присутність Бога. Їх буде піднесено як спадкоємців Божих і співспадкоємців Христа (див. Римлянам 8:17; див. також УЗ 76:94–95; 84:35; 132:19–20; див. також *Teachings*, 374).

План забезпечує умови спасіння для тих, хто жив у земному житті, але не знав про план: “Там, де немає закону даного, немає й покарання; а де немає покарання, немає й засудження... через спокутування; бо вони визволені його владою” (2 Нефій 9:25).

Без цієї священної роботи викуплення мертвих, план дійсно був би неповним і несправедливим. Храмові обряди—ендаумент, запечатування у вічному шлюбі—варті всієї необхідної підготовки. Не робіть нічого, що позбавить вас можливості отримати їх, бо акт з цієї вічної драми буде меншим, ніж ви зараз вільні зробити його” (*The Play and the Plan*, 3–4).

Воскресіння

Кожен, хто колись жив на землі, праведний чи ні, воскресне і матиме безсмертне фізичне тіло. Цей дар існує завдяки спокуті Ісуса Христа (див. 1 Коринтянам 15:19–22; 2 Нефій 9:6–15, 19–22). Не всі воскреснуть одночасно, “а кожен у своєму порядку” (1 Коринтянам 15:23; див. також Мосія 15:20–26; Алма 40:1–2; УЗ 76:15–17).

ІМОВІРНЕ РОЗТАШУВАННЯ МІСЦЬ, ЯКІ ЗГАДУЮТЬСЯ В КНИЗІ МОРМОНА (СТОСОВНО ОДИН ОДНОГО)

Імовірне співвідношення місць, які згадуються в Книзі Мормона, основане на описах, що в ній містяться. Не слід ідентифікувати будь-яке з місць, указаних на цій карті, з існуючими географічними точками. Карту було підготовлено Деніелом Х. Людловом і використано з його дозволу.

ВИДІННЯ НЕФІЯ (І НЕФІЙ 10–14)

Юдея і Галілея в середині часів	Нефійсько–Ламанійська цивілізація	Народи Іновірців в останні дні
Непорочне народження (11:13–20)	Служіння Христа нащадкам Легія (12:4–10)	Виникнення великої церкви (13:4–9)
Іван Христитель (10:7–10)	Битва між Нефійцями і Ламанійцями (12:13–15, 19)	Колумб відкриває Америку (13:12)
Служіння Христа (11:24)	Знищення Нефійців (12:19–20)	Іммігранти шукають свободи в Америці (13:13)
Дванадцять апостолів (11:29)	Ламанійці вироджуються у звірі (12:21–23)	Розсіяння Ламанійців в останні дні (13:14)
Христос здійснює чудеса (11:31)		Війни за незалежність (13:16–19)
Суд і розп'яття (11:32–33)		Іновірці спотикаються, коли прості й цінні істини забрано з Біблії (13:20–34)
Переслідування апостолів (11:34–36)		Відновлення євангелії (14:7)
		Біблію і Книгу Мормона принесено Ламанійцям (13:35–41)
		Обіцяння Господа іновірцям (13:34, 42)
		Війни і чутки про війни (14:15–16)
		Святих Церкви Агнця озброєно силою Бога (14:14)
		Божий гнів виливається на мерзотну церкву (14:13)
		Друге пришествя й кінець світу*

*Нефій бачив усі ці події, але йому було наказано не записувати їх, тому що це було відповідальністю Івана Богослова. Принаймні кілька з цих подій було включено до книги Об'явлення.

ПРОРОЦТВА В КНИЗІ 2 НЕФІЙ 26–27

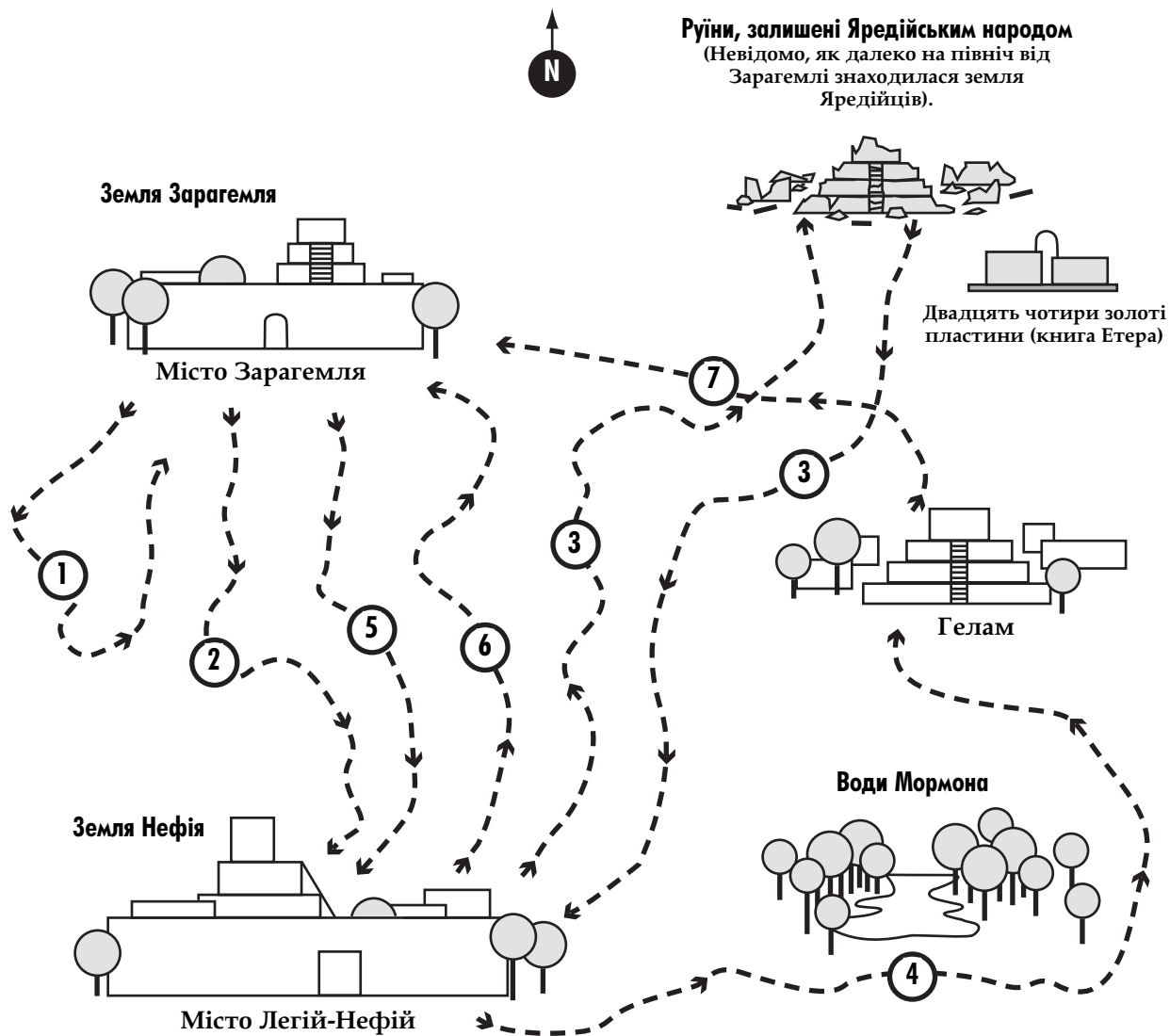
1. Пророцтва стосовно приходу Ісуса Христа на Американський континент		
Пророцтво	Проголошення	Здійснення
Христос явить Себе Нефійцям	2 Нефій 26:1	
Будуть великі війни між Нефійцями і Ламанійцями	2 Нефій 26:2	
Нефійцям будуть показані ознаки народження, смерті й Воскресіння Христа.	2 Нефій 26:3	
Під час смерті Христа відбудеться жахливе знищення і злочестиві загинуть.	2 Нефій 26:4–6	
Праведні, які чекають Христа, не загинуть у знищенні під час Його смерті.	2 Нефій 26:8	
2. Пророцтва стосовно народів з Книги Мормона після приходу Христа		
Пророцтво	Проголошення	Здійснення
Буде великий період миру на Американському континенті після приходу Христа.	2 Нефій 26:9	
Нефійців буде знищено невдовзі після народження четвертого покоління з часу приходу Христа в Америку.	2 Нефій 26:10, 18	
Нащадки народів з Книги Мормона виродяться у звірів після знищення Нефійського народу.	2 Нефій 26:15	
3. Пророцтва стосовно останніх днів		
Пророцтво	Проголошення	Здійснення
Іновірці страждатимуть від гордовитості й робитимуть хибні кроки в духовному розвитку. Буде побудовано багато церков, що спричинить заздрість, суперечки і злобу.	2 Нефій 26:20–21	
Виникнуть таємні змови.	2 Нефій 26:22	
4. Пророцтва стосовно появи Книги Мормона		
Пророцтво	Проголошення	Здійснення
Книгу Мормона буде вручено неосвіченій людині (пророку Джозефу Сміту).	2 Нефій 27:9	
Три свідки і ще кілька людей побачать пластини, які містять літопис Нефійців.	2 Нефій 27:12–14	
Бог накаже, щоб уривок незапечатаної частини Книги Мормона було дано освіченій людині.	2 Нефій 27:15	
Освічена людина проситиме пластини для перекладу.	2 Нефій 27:15	
Освічена людина скаже, що не може прочитати книгу, бо її запечатано.	2 Нефій 27:17	

ЦАР ВЕНІАМИН НАВЧАЄ ПРО ХРИСТА

Мосія 3:5	Христос, який царює “од усієї вічності до всієї вічності”, “зійде з небес до дітей людських, і буде жити в шкіні з глини”.
Мосія 3:5–6	Христос творитиме “могутні чудеса”: підніматиме з мертвих і зцілятиме всілякі хвороби і недуги, виганятиме злих духів, “які живуть у серцях дітей людських”.
Мосія 3:7	Він витерпить спокуси, голод, спрагу, втому і “біль у тілі” більші, ніж людина може витерпіти, “якщо це не до смерті”.
Мосія 3:7	Кров виступить з кожної пори, таким великим буде Його страждання за злочестивість людей.
Мосія 3:8	Його називатимуть “Ісус Христос, Син Бога, Батько небес і землі, Творець усього від початку”.
Мосія 3:8	Його мати буде зватися Марією.
Мосія 3:9	Його народ відкине Його, вважаючи лише “людиною”. Вони скажуть, що Він має злого духа і бичуватимуть та розпнуть Його.
Мосія 3:10	Він воскресне з мертвих на третій день.
Мосія 3:10	Він судитиме світ “праведним судом”.
Мосія 3:11	Його кров викупить усіх, хто грішить у незнанні.
Мосія 3:12	Покаяння вимагається від усіх, хто усвідомлює гріх.
Мосія 3:15	Багато “ознак, і чудес, і символів, і натяків” буде дано дому Ізраїля, у тому числі закон Мойсея, що вказуватиме людям на прихід Христа. Але вони закам’яніли серцями і не розуміли, що закон Мойсея “не має ніякої користі без спокути [Христовою] кров’ю”.
Мосія 3:17	Не буде дано “ніяке інше ім’я або іншу путь”, якими може прийти спасіння. Воно приходить лише в ім’я і через “ім’я Христа, Господа Вседержителя”

(Adapted from Jeffrey R. Holland, *Christ and the New Covenant: The Messianic Message of the Book of Mormon* [1997], 99–100.)

СІМ ПОДОРОЖЕЙ У КНИЗІ МОСІЇ

1. Невдалий похід (див. Омній 1:27–28; Мосія 9:1–2)
2. Подорож Зенифа (див. Омній 1:29–30; Мосія 9:3–9)
3. Подорож з метою пошуків Зарагемлі (див. Мосія 8:7–9; 21:25–27)
4. Втеча Алми до вод Мормона й пізніше до Геламу (див. Мосія 18:4–5, 32–35; 23:1–5, 19–20)
5. Подорож Аммона з метою пошуків землі Нефія (див. Мосія 7:2–7)
6. Втеча Лімгія до Зарагемлі (див. Мосія 22:3–13)
7. Втеча Алми до Зарагемлі (див. Мосія 24:16–25)

Перед Алмою постали серйозні проблеми, які, за умови неправильного їх вирішення, могли призвести до падіння нації та Церкви. Уявіть себе на місці Алми.

Ситуація 1 (Алма 1:3–12)

Антихрист на ім'я Негор навчав ремеслу священників. Він проголошував, що релігійні провідники мають бути добре відомими і утримуватися за рахунок людей, а також те, що все людство буде спасеним. Відповідаючи на аргументи Гедеона, члена Церкви, Негор виймає свого меча і вбиває його. Ви—щойно призначений головний суддя, і Негора привели до вас на суд. Що ви будете робити?

1. Пробачите йому і дасте піти своїм шляхом.
2. Послухаєте, що він скаже на свій захист, судитимете його і вимагатимете заслуженого покарання.
3. Пробачите йому, якщо він відмовиться від своїх вірувань.
4. Будете з ним дебатувати, щоб довести, що його вчення хибне.

Щоб побачити, як Алма насправді розв'язав цю ситуацію, читайте Алма 1:14–16.

Ситуація 2 (Алма 1:16–23)

Розкольники почали переслідувати членів Церкви. Деякі члени Церкви зносили це терпляче, а деякі також почали сперечатися, застосовуючи як слова, так і дії. Ви—верховний суддя Церкви. Що вам слід робити?

1. Вибачити тим, хто сперечається, але не робити нічого, щоб їх зупинити.

2. Сказати членам Церкви, щоб вони переїхали в нове місто.
3. Застосувати військову силу, щоб змусити розкольників переїхати до нового міста.
4. Закликати людей до покаяння і відлучити тих членів Церкви, які не каються.

Щоб побачити, як Алма насправді розв'язав цю ситуацію, читайте Алма 1:24.

Ситуація 3 (Алма 1:25–32)

Члени Церкви діляться своїми речами з бідними і працюють, щоб скрізь був спокій. Господь благословляє їх і вони процвітають. Ті, хто не є членами Церкви, не працюють, носять коштовний одяг, поклоняються ідолам, чинять розпусту і підносяться у гордовитості. Що вам слід робити?

1. Застосувати закон і заарештувати тих, хто чинить злочестя.
2. Не зважати на них і дати їм змогу грішити далі.
3. Змінити закони, щоб їх було легше виконувати.
4. Залишити землю злочестивим і шукати нової домівки.

Щоб побачити, як Алма насправді розв'язав цю ситуацію, читайте Алма 1:33.

(Adapted from Dennis N. Wright, *The Scripture Connection: The Book of Mormon Edition* [1997], 130; використовується з дозволу).

ВІДМОВИТИСЯ ВІД ГРІХІВ

“Коли ми також хочемо відмовитися від своїх гріхів, щоб пізнати Його і наслідувати Його, ми також будемо сповнені радістю вічного життя” (Говард В. Хантер, in Conference Report, Apr. 1993, 80; or *Ensign*, May 1993, 64).

“Відмова від своїх гріхів—це єдиний шлях, яким ми можемо прийти до Бога.

І навпаки, ті, хто тримаються за свої гріхи, не зможуть цього зробити. Так само й ті, хто відмовляються смиренно і чесно співпрацювати з тими, кого призначив Господь. Часткова відмова слухатися призначених керівників веде до повної відповідальності” (Neal A. Maxwell, in Conference Report, Oct. 1991, 42; or *Ensign*, Nov. 1991, 32).

“Молитва, піст, прохання, благання—все це треба застосовувати. Кожного дня ми повинні прагнути, щоб бути як Учитель у своїх думках і діях...

...Ті, хто віддають “свої серця Богу” (Геламан 3:35), хто хоче відмовитися від усіх своїх гріхів, щоб пізнати Його (див. Алма 22:18), невдовзі зрозуміють, що те, від чого вони відмовилися, зовсім не є жертвою. Скоріше вони відчують не гіркоту втрати, а глибоку радість” (Alexander B. Morrison, *Feed My Sheep: Leadership Ideas for Latter-day Shepherds* [1992], 45, 50).

“Брати, кожен з нас має відмовитися від гріхів, якщо ми хочемо по-справжньому пізнати Христа. Бо ми не пізнаємо Його, поки не станемо такими, як Він. Є люди, подібні до [батька Ламонія], яким треба молитися доти, поки вони не вирвуть “з коренем цей злочестивий дух”, щоб знайти таку саму радість” (Ezra Taft Benson, in Conference Report, Oct. 1983, 63; or *Ensign*, Nov. 1983, 43).

ІСТИННО НАВЕРНЕНІ

Алма 23:1–7, 16–18

“Навернені не зможуть подолати випробування, які чекають на них щодня у соціальній, етичній, культурній або освітній сферах, якщо їхнє коріння не сягає повноти євангелії, що міститься у Книзі Мормона” (Ezra Taft Benson, in Conference Report, Apr. 1975, 96; or *Ensign*, May 1975, 65).

“Книга Мормона... розповідає про Бога, сотворіння людини, Падіння, Спокуту, сходження Христа на небеса, пророків, віру, покаяння, хрищення, Святого Духа, терпіння, молитву, виправдання і освячення милістю Бога, який любить нас і служить нам.

Ми повинні знати ці основні істини. Аарон і Аммон та їхні брати у Книзі Мормона навчали тих самих істин Ламанійський народ (див. Алма 18:22–39), який був “у найтемнішій безодні” (Алма 26:3). Приймаючи ці вічні істини, як стверджує Книга Мормона, ці навернені Ламанійці ніколи не відходили від них (Див. Алма 23:6)”. (Ezra Taft Benson, in Conference Report, Oct. 1984, 6; or *Ensign*, Nov. 1984, 7).

Алма 24:6, 16–26

“Колись учні Господа “були стійкими, навіть краще прийняли б смерть, ніж учинили гріх” [Алма 24:19]. В останні дні віддані учні Господа так само стійкі” (Russell M. Nelson, in Conference Report, Apr. 1994, 93; or *Ensign*, May 1994, 71).

“Чим ближче людина наближається до досконалості, тим яснішим стає її бачення, тим більшою стає її радість, поки вона не подолає недоліки свого життя і не втратить будь-яке бажання грішити” (*Teachings of the Prophet Joseph Smith*, sel. Joseph Fielding Smith [1976], 51).

Алма 26:11–17, 35–37

“Я відчуваю у своєму серці таку глибоку вдячність за благословення Господа. Наскільки хорошим, добрим, великодушним, дивовижним Він був до нас як до Своїх синів і дочок! Якими вдячними нам слід бути кожного дня свого життя!” (Gordon B. Hinckley, “Messages of Inspiration from President Hinckley,” *Church News*, 5 Dec. 1998, 2).

“Можна відчути радість від євангелії... як це сталося з Аммоном, радіючи тому, що ти є частиною Господньої роботи” (Neal A. Maxwell, *Meek and Lowly* [1987], 39).

Алма 29:1–3, 9–14

“Ніяка радість не може зрівнятися з тією, яку отримує чоловік, коли приводить іншу людину до світла євангелії” (Ezra Taft Benson, in Conference Report, Apr. 1984, 64; or *Ensign*, May 1984, 44).

Див. також УЗ 18:15–16.

АМУЛЕК СВДЧИТЬ, ЩО СЛОВО ЗНАХОДИТЬСЯ В ХРИСТІ

1. Алма 34:1–3. Амулек ще раз нагадує проповідь Алми стосовно розвитку свідчення про Христа. Він нагадує нам, що ми повинні мати _____ і _____, поки чекаємо на Господа.
2. Алма 34:4–5. Фраза “Щоб посяяти слово у ваших серцях” означає розмірковувати, молитися і досліджувати питання, які виникають у цей час. Що було цим “великим запитанням”? _____

3. Алма 34:6–8. Які п’ять свідків свідчили, що Ісус є Сином Бога і прийде на землю, щоб викупити людство?

4. Алма 34:9. Що сталося б, якби не було Спокути?

5. Алма 34:10–12. Амулек називав Спокуту Спасителя _____ і _____. Жоден смертний не може викупити гріхи іншого смертного. Ісус Христос, Син Бога, є нескінченною і вічною істотою (див. УЗ 20:17, 28). Його сила Спокути поширюється на минуле, сучасне і майбутнє (див. УЗ 20:25–27). “Її наслідки охоплюють всіх людей, саму землю і всі форми життя на ній, а також простягаються до безкінечних просторів вічності” (Bruce R. McConkie, *Mormon Doctrine*, 2nd ed. [1966], 64).

6. Алма 34:13–14. Як Спокута вплинула на закон Мойсея?

Що було великою і останньою жертвою? _____

7. Алма 34:15. Що уможливила для нас жертва Спасителя? _____

Що саме Його жертва дає нам отримати? _____

8. Алма 34:16. Фраза “оточує їх руками безпеки” описує благословення для тих, хто виявляє віру в покаєння. Опишіть, що б ви відчули, знаючи, що всі ваші гріхи прощено. _____

КНИГА ГЕЛАМАНА І КНИГА З НЕФІЙ: ПОРІВНЯННЯ З ДРУГИМ ПРИШЕСТЬЯМ ХРИСТА

“Літопис Нефійської історії перед самим приходом Спасителя має багато подібних рис з нашими днями, коли ми очікуємо на Друге пришестя Спасителя” (Ezra Taft Benson, in Conference Report, Apr. 1987, 3; or *Ensign*, May 1987, 4).

	Події або ознаки	Прихід до Нефійців	Друге пришестя
1. Соціальні й політичні заворушення	Таємні змови	Геламан 1:11–12; 2:3–13; 6:15–30; 7:1–9	Етер 8:22–25; УЗ 42:64
	Війни і чутки про війни	Геламан 1:14–30; 11:24–25; 3 Нефій 2:13, 17	УЗ 45:26; 87:3; Джозеф Сміт—Матвій 1:28–29
	Гордовитість, любов до багатств і нерівність	3 Нефій 6:12–14	Мормон 8:35–38
	Остання жадлива битва	3 Нефій 4:7–27	Захарій 12:1–3, 8–11; Об’явлення 9
2. Катаклізми	Ознаки і чудеса на небесах	Геламан 14:5–6, 20; 3 Нефій 1:21; 8:19, 22	Йоїл 2:30–31; УЗ 45:40
	Землетруси в різних місцях	Геламан 14:21–23	Джозеф Сміт—Матвій 1:29
	Засухи і голод	Геламан 11:4–6	Об’явлення 11:6; 18:8
	Шторми, бурі, громи, блискавки	Геламан 14:21, 23, 26; 3 Нефій 8:5–7, 12	Об’явлення 16:18, 21; УЗ 88:90
3. Злочестя	Велике злочестя серед людей: гордовитість, суперечки, аморальність, любов до речей світу, відступництво	Геламан 3:1–3, 17–19, 33–36; 4:11–13; 6:2, 31–35; 7:4–6; 11:36–37; 16:12; 3 Нефій 2:3; 6:15–18	2 Тимофію 3:1–6; Об’явлення 17:4; 18:10–14; 2 Нефій 27:1; 28:4, 8–11; УЗ 10:63
	Злочестя серед молоді	3 Нефій 1:29–30	Ісая 3:5, 12; 2 Тимофію 3:2
	Злочестиві відкидають істинних пророків і приймають хибних.	Геламан 8:3–6; 10:13; 13:24–28; 14:10; 16:2, 6; 3 Нефій 7:14	2 Нефій 27:1, 5
	Злочестиві заперечують ознаки і чудеса перед приходом Христа.	Геламан 16:13–23; 3 Нефій 1:5, 22; 2:1–2	2 Петра 3:3–4; УЗ 45:26

	Події або ознаки	Прихід до Нефійців	Друге пришествя
4. Праведні	Сильна й праведна меншість відокремиться від злочестивих.	3 Нефій 2:11–12; 3:13–16, 22	1 Нефій 14:12; Кн. Якова 5:70; УЗ 45:64–71; 115:6
	Церква росте, процвітає, на неї проливаються Дух і чудеса.	Геламан 3:24–26; 6:9–13; 16:13–14; 3 Нефій 1:4, 22–23; 7:17–20	Даниїл 2:44; Йоїл 2:28–30; УЗ 45:40
	Пророки володіють великою силою і постійно проголошують послання покаєння.	Геламан 5:18–23, 42; 11:3–6; 13:2; 14:11; 16:2; 3 Нефій 6:20	Об'явлення 11:3, 5–6; УЗ 77:15. Президент Езра Теффт Бенсон сказав: "Я ще раз підтвердив у своєму розумі й серці проголошення Господа "не казати нічого цього поколінню, крім покаєння" (УЗ 6:9; 11:9). Це було темою кожного пророка останніх днів" (in Conference Report, Apr. 1986, 3; or <i>Ensign</i> , May 1986, 4).
	Праведні спостерігають за ознаками й моляться, щоб прискорити прихід Христа.	3 Нефій 1:8, 10–14	УЗ 45:39, 44; 68:11; 133:37–40; Мойсей 7:62
5. Прихід Господа	Повне знищення злочестивих.	Геламан 10:12; 11:6; 14:24; 15:1; 3 Нефій 8:14–16; 9:2–12	Ісая 26:21; Малахія 4:1; УЗ 1:9; 133:41
	Праведні виживають у знищенні під час пришествия Христа.	3 Нефій 9:13; 10:12–13	1 Нефій 22:16–22, 24–26; УЗ 97:21–25
	Ісус сходить з небес.	3 Нефій 11:8	УЗ 65:5; Джозеф Сміт—Матвій 1:26
	Могили відкриваються.	Матвій 27:52; Геламан 14:25	УЗ 88:96–98; 133:56

ОСТАННІЙ СУД І ПРОМІЖНИЙ СУД

Старійшина Даллін Х. Оукс з Кворуму дванадцятьох. Уривки з Judge Not and Judging (CES fireside for young adults, 1 Mar. 1998, 1–5).

Останній суд

“По-перше, я казатиму про останній суд. Це та подія в майбутньому, коли всі ми постанемо перед місцем суду Христа, щоб бути судженими згідно з нашими діяннями... Я вірю, що заповідь “не суди”, яка міститься в Писаннях, більше стосується цього останнього суду так само, як і заява у Книзі Мормона, що “людина... не повинна судити; бо суд є мій, каже Господь” (Мормон 8:20).

...Я вірю, що цю заповідь було дано тому, що ми насмілюємося робити остаточний вирок кожного разу, коли проголошуємо, що якась окрема особа потрапить до пекла (або на небеса) за якийсь окремий вчинок чи в якийсь певний час. Коли ми так робимо (і завжди є велика спокуса так робити), ми завдаємо шкоди собі, а також тій людині, яку намагаємося судити.

Наслідок спроби однієї смертної людині винести остаточний вирок іншій смертній людині подібний до того, коли глядач, спостерігаючи за атлетом, хоче проголосити точний результат атлетичних змагань в той час, коли вони ще продовжуються. Подібний доказ переконує нас не виносити остаточного вироку щодо кінцевого результату змагань під назвою “життя” для будь-якої смертної людини...

Ми повинні утримуватися і не виносити остаточного вироку людям, тому що нам не вистачає знання і мудрості, щоб робити так. Ми навіть застосовуємо хибні норми. Світ судить так, як судять на змаганнях: хто програв, а хто виграв. Господь, виносячи остаточне рішення, буде спиратися на Своє досконале знання закону, який людина отримала, і судитиме, виходячи з обставин, у які потрапила людина, і вчинків протягом усього її життя...”

Проміжний суд

“На противагу забороні смертним виносити остаточні вироки, Писання вимагають від них виносити те, що я назвав би “проміжними вироками”. Такі вироки є важливими для розвитку морального волевиявлення...”

Звичайно, ми повинні виносити вироки кожного дня, щоб розвивати своє моральне волевиявлення, але нам потрібно бути обережними, щоб наші судження про людей були проміжними, а не остаточними. Таким чином, вчення нашого Спасителя містять багато заповідей, яких ми не можемо дотримуватися, не виносячи проміжних вироків людям: “Не давайте святого псам, і не розсипайте перел своїх перед свиньми” (Матвій 7:6); “Стережіться фальшивих пророків... По їхніх плодах ви пізнаєте їх” (Матвій 7:15–16); і “вийдіть з-посеред злочестивих” (УЗ 38:42).

Усі ми виносимо вирок, вибираючи друзів, вирішуючи, як витратити час або гроші, і, звичайно, обираючи вічного

спутника. Деякі з цих проміжних вироків безсумнівно належать до тих, на які посилався Спаситель, коли навчав, що “найважливіше в Законі” включає суд (Матвій 23:23)...”

Як виносити праведні проміжні вироки

“...Розгляньмо кілька принципів або складових, які ведуть до “праведного вироку”.

Перш за все, праведний вирок повинен, за визначенням, бути проміжним. Він буде уникати заяв, що якийсь людина гарантовано піднесення, або проголошувати, що інша особа неодмінно потрапить до геєнни вогненної. Такий вирок утримується від заяв, що людина позбавляється будь-якої можливості прийти в піднесення, або навіть можливість бути корисною в роботі Господа. Євангелія є євангелією надії, і ніхто з нас не має повноважень заперечувати силу Спокути очищувати людські гріхи, прощати і змінювати життя за відповідних обставин.

По-друге, праведний вирок буде скеровуватися Духом Господа, а не гнівом, помстою, заздрістю або егоїстичними інтересами...

По-третє, щоб проміжний вирок був праведним, він має знаходитися в межах наших повноважень. Недопустимо, щоб ми щось чинили й діяли, спираючись на особисті вироки, які знаходяться поза межами нашої особистої відповідальності...

Четвертий принцип праведного проміжного вироку людини полягає в тому, щоб ми, наскільки це можливо, утримувалися від суду над іншими людьми, поки не матимемо належного знання фактів...

...Іноді термінові обставини вимагають від нас винесення попереднього вироку, перш ніж ми зможемо зібрати всі факти, необхідні для прийняття рішення...

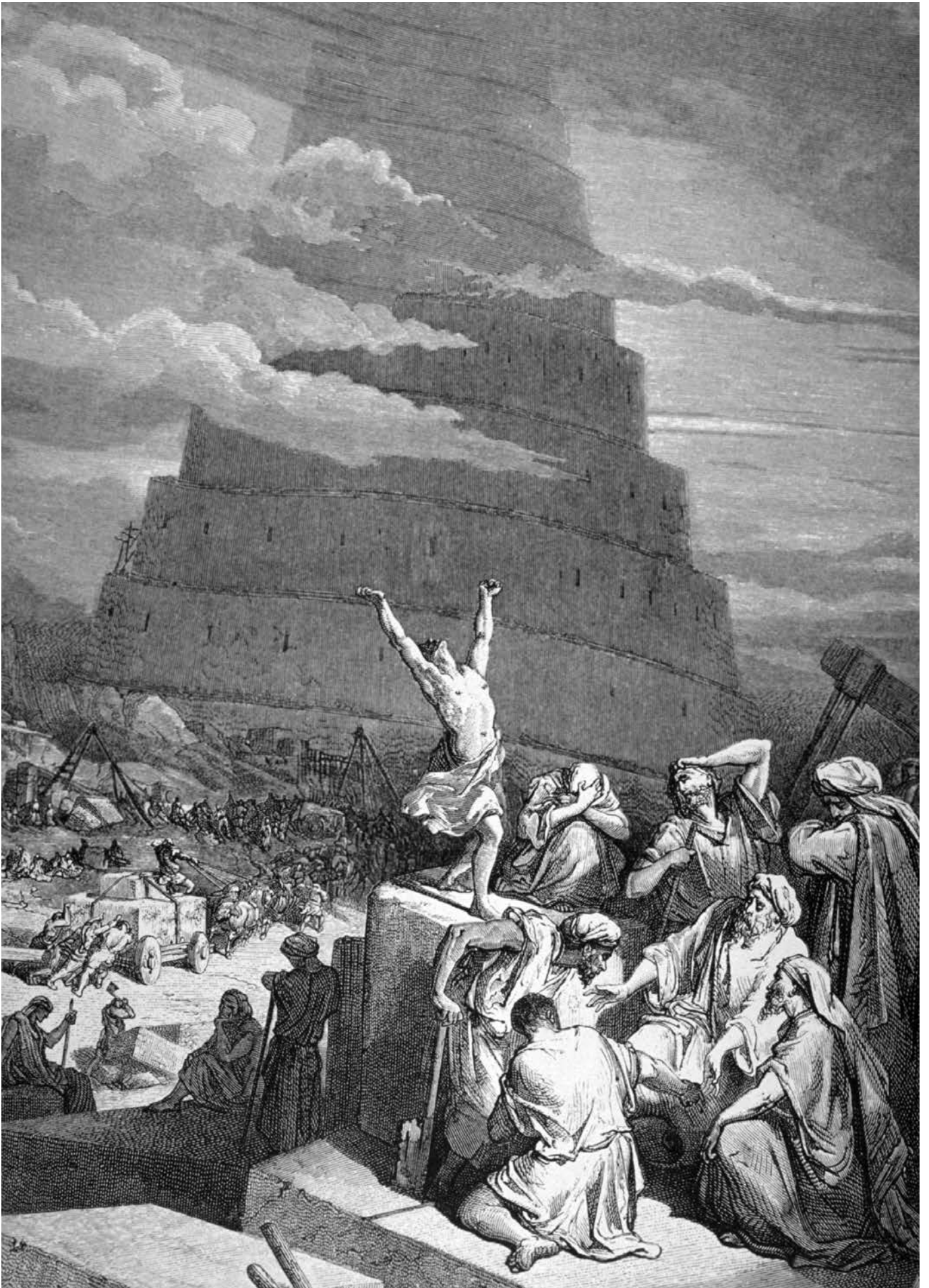
...За таких обставин ми робимо все можливе, покладаючись якомога більше на вчення сучасних Писань про те, що ми маємо покладати “довіру свою на того Духа, який веде чинити добре—так, чинити справедливо, ходити покійно, судити праведно” (УЗ 11:12).

П’ятий принцип праведного проміжного вироку полягає в тому, щоб при кожній можливості ми утримувалися від суду над людьми і судили лише ситуацію...

Остання складова або принцип праведного вироку полягає в тому, щоб застосовувати праведні стандарти. Коли ми застосовуємо неправедні стандарти, наші вироки будуть неправедні. Коли ми поступаємо і не дотримуємося праведних стандартів, то виникає небезпека, що нас самих буде суджено згідно з неправильними або неправедними стандартами. Основоположний вірш обговорюваної теми містить таке застереження: “Бо яким судом ви судите, таким і вас буде суджено; і якою мірою ви міряєте, такою і вам буде відміряно” (Матвій 7:2; див. також 3 Нефій 14:2)“.

КНИГА МАЛАХІЇ В КНИЗІ МОРМОНА (З НЕФІЙ 24–25)

1. Прочитайте 3 Нефій 24:2. З чим порівняно Іуса Христа у цьому вірші?
2. Прочитайте 3 Нефій 24:3; Учення і Завіти 128:24. Яку жертву ми можемо зробити, що подібна до жертви синів Левія?
3. Назвіть п'ять категорій людей, яких Господь судитиме швидко (див. 3 Нефій 24:5).
4. Прочитайте 3 Нефій 24:7. Яке обіцяння дано в цьому вірші?
5. Чому, на вашу думку, нехтування сплачуванням десятини і пожертв можна назвати "грабува[нням] Бога"? (див. 3 Нефій 24:8).
6. Скористайтеся Путівником по Писаннях, щоб знайти три інші вірші з Писань, які навчають про важливість десятини. Зробіть перехресне посилання на 3 Нефій 24:8, а потім перелічіть їх тут.
7. Назвіть благословення, які обіцяє Господь тим, хто виконує закон десятини (див. 3 Нефій 24:10–12). Яке з цих благословень ви помітили у вашому власному житті?
8. Прочитайте 3 Нефій 24:16–17. Кого Господь порівнює з самоцвітами в цих віршах? Чому це порівняння є доречним?
9. Знайдіть ще один вірш, який розкриває цінність дітей Небесного Батька, і напишіть посилання тут.
10. Прочитайте 3 Нефій 25:1. Про який день ідеться у цьому вірші?
11. Прочитайте вірш 2. У цьому вірші Спаситель обіцяє "вста[ти]... з спасінням на своїх крилах". Чому це обіцяння втішає?
12. Прочитайте вірш 5. Яке обіцяння дано в цьому вірші?
13. Прочитайте Учення і Завіти 110:13–16. Коли пророцтво у 3 Нефій 25:5 здійснилося? Де воно здійснилося?
14. Кому з пророків останніх днів явився Ілля?
15. Прочитайте 3 Нефій 25:6 і порівняйте його з Малахією 4:6 та книгою Джозеф Сміт—Історія 1:39. Чим відрізняються три версії цього вірша?
16. Пророк Джозеф Сміт стверджував: "Найбільша відповідальність, яку Бог поклав на нас у цьому світі—це намагатися допомогти нашим мертвим" (*History of the Church*, 6:313). Прочитайте Учення і Завіти 128:15–18. Що, на вашу думку, означає "приверн[ути] серце батьків до синів, і серце синівське до їхніх батьків"?
17. Назвіть ваш улюблений вірш у книзі 3 Нефій 24–25. Поясніть свій вибір.

ЦЕРКВА
ІСУСА ХРИСТА
СВЯТИХ
ОСТАННІХ ДНІВ

